

Svenska kyrkan

Kyrkomötet 2001

Summarisk förteckning över protokoll
med bilagor vid Kyrkomötet 2001

Volym 1 Protokoll och bilagor

Protokoll Nr 1–6

Kyrkostyrelsens skrivelser, KsSkr 2001:1–10

Volym 2 Protokoll och bilagor

Motioner, KMot 2001:1–108

Förslag från Kyrkomötets ordförande

Gudstjänstutskottets betänkanden, G 2001:1–7

Organisationsutskottets betänkanden, O 2001:1–12

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkanden, TU 2001:1–15

Ekonomi- och egendomsutskottets betänkanden, EE 2001:1–8

Ekumenikutskottets betänkanden, Eu 2001:1–7

Kyrkolivsutskottets betänkanden, Kl 2001:1–17

Budgetutskottets betänkanden, B 2001:1–4

Kyrkorättsutskottets betänkanden, Kr 2001:1–10

Frågor i Kyrkomötet, Fråga 2001:1–18

Svar på frågor i Kyrkomötet

Kyrkomötets skrivelser, KmSkr 2001:1–33

Personregister

Sakregister

Kyrkomötet 2001

Protokoll nr 1–6

15–18 maj och 18–21 september

Kyrkomötets protokoll

2001:1–6, 15–18 maj och 18–21 september

Kyrkomötet 2001:1	1
1 § Inledningsanförande	1
2 § Hälsningsanföranden	1
3 § Meddelande	1
4 § Parentation	1
5 § Meddelande	1
6 § Anmälan om inkallade ersättare	1
7 § Val av protokolljusterare	2
8 § Fyllnadsväl till valberedningen	2
9 § Fyllnadsväl till utskott	2
10 § Biskoparnas närvarorätt i utskotten	2
11 § Särskild närvarorätt i utskott	3
12 § Anmälan av till Kyrkomötet inkomna skrivelser, motioner m.m.	3
13 § Hänvisning av skrivelser och motioner till utskotten	8
14 § Regler	9
15 § Meddelanden	11
Kyrkomötet 2001:2	12
16 § Val av ersättare i Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet	12
17 § Förslag om Kyrkomöte i mars 2002	12
18 § Meddelande	13
19 § Ajournering av Kyrkomötets förhandlingar	13
Kyrkomötet 2001:3	14
20 § Kyrkomötets förhandlingar återupptas	14
21 § Parentation	14
22 § Hälsning	14
23 § Anmälan av inkallade ersättare	14
24 § Avvikelse från kyrkoordningen	15
25 § Meddelanden	15
26 § Fyllnadsväl till utskott och biskops närvaro i utskott	15
27 § Anmälan och bordläggning av utskottsbetänkanden	15
28 § Meddelande	17
29 § Svar på fråga 2001:1 om kyrkoherdarnas semester	17
30 § Svar på fråga 2001:2 om användningen av Kyrknätet	18
31 § Svar på fråga 2001:3 om rikskollekter 2002	18
32 § Svar på fråga 2001:4 om avtalet mellan Ansgarsliden och Amica	18
33 § Svar på fråga 2001:5 om kyrkan efter skiljandet från staten och fråga 2001:7 om utvärdering av relationsändringen	18
34 § Svar på fråga 2001:6 om Skeppsholmskyrkan	19

35 § Svar på fråga 2001:8 om policy för uttalande å Svenska kyrkans vägnar	19
36 § Meddelanden	19
37 § Svar på fråga 2001:9 om nomineringsgruppernas utbildningsbidrag	19
38 § Svar på fråga 2001:10 om villkor för anställning	19
39 § Svar på fråga 2001:11 om LVF-representationen i FN	20
40 § Svar på fråga 2001:12 om kyrkan och Sveriges Radio	20
41 § Svar på fråga 2001:13 om stöd till forskarstudier	20
42 § Svar på fråga 2001:14 om religions- och yttrandefrihet	20
43 § Svar på fråga 2001:15 om digitala signaturer i Kyrknätet	20
44 § Svar på fråga 2001:16 om vart Svenska kyrkan är på väg	21
45 § Svar på fråga 2001:17 om barn- och ungdomsverksamheten	21
46 § Svar på fråga 2001:18 om framtida kollektintäkter	21
47 § Minnesord	21
48 § Användning av översättning av Nya testamentet till samiska	21
49 § Vigsel av homosexuella	21
50 § Diakoners medverkan i gudstjänsten	22
51 § Översynen av kyrkans böcker	22
52 § Ekumeniskt nattvardsfirande	22
53 § Gudstjänst- och församlingskriterier	23
54 § Alla helgons dag	24
55 § Organisationen på nationell nivå	24
56 § Församlingstillhörighet	25
57 § Unga i kyrkoråd och stiftsstyrelse	26
58 § Ersättare och beslutförhet i Valprovsningsnämnden och Överklagandenämnden	26
59 § Biskoparnas ställning och antalet ledamöter i Kyrkomötet	26
60 § Fältprostens och militärdistriktspastorernas rösträtt	29
61 § Antalet ledamöter i kyrkofullmäktige	29
62 § Församlingsindelningen	29
63 § Dövkyrkan	29
64 § Extra sammanträde med och mandattid för Kyrkomötet	30
65 § Kyrkliga val	30
Kyrkomötet 2001:4	31
66 § Meddelande	31
67 § Fyllnadsval, valberedningen	31
68 § Behörighetsprövning av pastorsadjunkter m.m.	31
69 § Tillsättning av domprost m.m.	31
70 § Offentlig kungörelse av lediga befattningar som församlings- och stiftspräster samt diakoner	32
71 § Domkapitlets delegationsrätt	32
72 § Inrättande av tjänst som kyrkoombudsman	32
73 § Svenska kyrkan och homosexualiteten	34
74 § Redovisning av Överklagandenämndens domar	34
75 § Beviljande av tillhörighet i Svenska kyrkan	34
76 § Lika arbete och likvärdigt arbete inom Svenska kyrkan	35

77 § Förhandlingar om prästlöner m.m.	35
78 § Livstestamente och dödshjälp	36
79 § Demokrati och delaktighet	37
80 § Handläggning av ärenden om obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst	37
81 § Domkapitlets partsställning i överklagade beslutsprövningsärenden	37
82 § Uppgiftsskyldighet till kyrklig arbetsgivare	38
83 § Regelsystemet för kyrkofonden	38
84 § Kyrkoantikvarisk ersättning	38
85 § Särskilda utjämningsavgiften	38
86 § Tjänstebostäder	39
87 § Kyrkoavgiften	39
88 § Utjämningsystemet m.m.	40
89 § Stiftelser och egendom vid församlingssammanläggningar	40
90 § Clearing	40
91 § Guds vägar – judendom och kristendom	41
92 § Församling i Moskva	42
93 § Klyftan mellan fattiga och rika	42
94 § Minoriteternas fortsatta ställning i Svenska kyrkan	43
95 § Mission	44
96 § Meddelande	45
Kyrkomötet 2001:5	46
97 § Meddelande	46
98 § Anmälan och bordläggning	46
99 § En konfliktförebyggande helhetssyn: Svenska kyrkans helhetssyn vad gäller vapenhandel, bistånd och konfliktförebyggande	46
100 § Svenska kyrkans ekumeniska arbete	49
101 § En Kyrkomötets förtjänstmedalj	50
102 § Friskolor med kristen profil	50
103 § Svenska kyrkans församlingsstatistik	51
104 § Idématerial med inriktning på verksamheter för pojkar och män	52
105 § TV-sända gudstjänster på söndagar	52
106 § Församlingens grundläggande uppgift	53
107 § Stöd för söndagsledighet	53
108 § Stöd till förnyad evangelisation	53
109 § Handlingsplan för Svenska kyrkan	53
110 § Meddelande	55
111 § Pastoral program för andlig vård	55
112 § Svenska kyrkans kommunikation	55
113 § Målskrivning för Svenska kyrkan	56
114 § Ökad tillgänglighet av Svenska kyrkans material i olika frågor	56
115 § Användande av alkohol vid representation	56
116 § Åtgärder beträffande ungdomars alkoholvanor	57
117 § Satsa på och värna om Svenska kyrkans personal	57
118 § Etiska frågor	57

119 § Kyrkostyrelsens verksamhetsberättelse och årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2000	58
120 § Redogörelse för Kyrkostyrelsens behandling av Kyrkomötets och SFRV:s ombudsmötes ärenden	58
121 § Om öppen redovisning av Svenska kyrkans åtaganden i lånefonderna Oikocredit, ECLOF m.fl.	58
Kyrkomötet 2001:6	60
122 § Meddelanden	60
123 § Fyllnadsval, ersättare i Kyrkostyrelsen	61
124 § Fyllnadsval, ledamot i Överklagandenämnden	61
125 § Val av sex ersättare i Valprövningsnämnden	61
126 § Mål och rambudget för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2002-2004	61
127 § Avskaffande av lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan	63
128 § Remitteringsskyldigheten till kyrkorättsutskottet	64
129 § Jäv och beslutförhet i beslutsprövningsärenden	64
130 § Utvärdering av kyrkoordningen	64
131 § Kyrkomötets protokoll	64
132 § Arvode och annan ersättning till förtroendevalda på nationell nivå	65
133 § Begravningsverksamheten i församlingsinstruktionen	65
134 § Laglig rätt till kyrklig vigsel	65
135 § Särskild konsumentombudsman för begravningsfrågor	66
136 § Kyrkomötets arbetsformer	66
137 § Församlingar utan beslutsmässiga organ	67
138 § Avslutning	67

Kyrkomötet 2001:1

Tisdagen den 15 maj

Kl. 9.30-10.35, 15.00-15.23

Tisdagen den 15 maj inleddes Kyrkomötet år 2001 med psalmsång, Sv. ps. 336, i Uppsala universitets aula.

1 § Inledningsanförande

Kyrkomötets ordförande Carl Gustaf von Ehrenheim höll ett inledningsanförande och förklarade Kyrkomötet år 2001 öppnat.

2 § Hälsningsanföranden

Ärkebiskop KG Hammar talade till Kyrkomötet.

Hälsningsanföranden hölls av generalsekreterare Thord-Ove Thordson, Sveriges Kristna Råd, missionsföreståndare Krister Andersson, Svenska Missionsförbundet, kyrkomötessekreterare Kari Ventä, Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, pastor Darius Petkunas, Evangelisk-lutherska kyrkan i Litauen, biskop Dr Felix Chingota, Church of Central Africa Presbyterian, pastor Tord Ström, Nybygget.

3 § Meddelande

Presenterade ordföranden universitetsorganisten Andrew Canning, som spelade på universitetets nya orgel vid dagens inledning av Kyrkomötet. Ordföranden hälsade ledamöterna välkomna till inledningsmässan kl. 11.00 i Uppsala domkyrka.

Sammanträdet ajournerades kl. 10.35.

Kyrkomötets ledamöter deltog här efter i inledningsmessa i Uppsala domkyrka, vid vilken biskop Bengt Wadensjö predikade, och i en gemensam lunch i Uppsala universitets foajé.

Förhandlingarna återupptogs kl. 15.00 under ledning av ordföranden.

4 § Parentation

Meddelade ordföranden att ordinarie ledamoten Ann-Charlott Stegö, Linköpings stift, avlidit sedan föregående Kyrkomöte.

Lystes frid över hennes minne.

5 § Meddelande

Ordföranden läste upp en hälsning från Metodistkyrkan i Sverige.

6 § Anmälan om inkallade ersättare

Ordföranden *meddelade* att ett antal ledamöter hade anmält förhinder att helt delta i Kyrkomötets sammanträde i maj 2001. För dem hade inkallats ersättare enligt följande:

Lena Gustavsson, Uppsala stift, ersätter Tor Frylmark
Alvar Gahm, Uppsala stift, ersätter Inga Alm
Rolf Forslin, Uppsala stift, ersätter Carl-Henric Grenholm
Lennart Åslid, Linköpings stift, ersätter Ann-Charlott Stegö
Gunvor Torstensson, Skara stift, ersätter Tomas Forsner
Kjell Dahlgren, Västerås stift, ersätter Marianne Rosenkvist
Mats Green, Växjö stift, ersätter Björn-Eric Carlsson
Göran Åberg, Växjö stift, ersätter Ebbe Westergren
Berit Lundén, Växjö stift, ersätter Barbro Ingwall
Rune Björk, Lunds stift, ersätter Hans Hernström
Ann-Marie Nilsson, Lunds stift, ersätter Ann-Christine Andersson
Sven G Månsson, Lunds stift, ersätter Catharina Månsson
Lars Edvardsson, Göteborgs stift, ersätter Marianne Pettersson
Anna-Lisa Fröjd, Karlstads stift, ersätter Sven E Kragh
Bengt Peterson, Karlstads stift, ersätter Runar Patriksson
Mats Johansson Flygg, Karlstads stift, ersätter Bo H Larsson
Jennie Nordin, Härnösands stift, ersätter Dan Johansson
Olof Montelius, Härnösands stift, ersätter Lennart Dahlin
Lena Lindström, Luleå stift, ersätter Tomas Lång
Birgitta Hultman-Boye, Stockholms stift, ersätter Jörgen Silén
Ethel Florén-Winther, Stockholms stift, ersätter Monica Karlsson
Sune Holgersson, Stockholms stift, ersätter Tony Guldbrandzén

Ordföranden hälsade de inkallade ersättarna välkomna.

7 § Val av protokolljusterare

I enlighet med valberedningens förslag *beslöt Kyrkomötet* att utse Jill Kennedy, Britt Louise Agrell och Hans Ulfvebrand att jämte ordförandena justera Kyrkomötets protokoll för år 2001.

8 § Fyllnadsval till valberedningen

Ordföranden föreslog Sven Olof Karlsson till ledamot av valberedningen efter Ann-Charlott Stegö. *Kyrkomötet beslöt* i enlighet med ordförandens förslag.

9 § Fyllnadsval till utskott

I enlighet med valberedningens förslag *beslöt Kyrkomötet* att för tiden fram till dess Kyrkomötet förrättar nytt val under nästa valperiod utse Birger Sjungargård till ersättare i tillsyns- och uppdragsutskottet.

10 § Biskoparnas närvarorätt i utskotten

I enlighet med valberedningens förslag *beslöt Kyrkomötet* att biskoparna få närvara i utskotten enligt följande:

gudstjänstutskottet

Claes-Bertil Ytterberg och Jonas Jonson

organisationsutskottet

Ragnar Persenius och Karl-Johan Tyrberg

tillsyns- och uppdragsutskottet
Anders Wejryd

ekonomi- och egendomsutskottet
Martin Lind

ekumenikutskottet
Bengt Wadensjö och Caroline Krook

kyrkolivsutskottet
Lars-Göran Lönnermark

budgetutskottet
Rune Backlund

kyrkorättsutskottet
Lars Eckerdal och Christina Odenberg

11 § Särskild närvarorätt i utskott

Ordföranden värdade till utskottsordförandena i kyrkolivsutskottet och gudstjänstutskottet om särskild närvarorätt i sina respektive utskott för ersättarna Kjell Dahlgren, Rune Björk och Anna-Lisa Fröjd, som inte är utskottsplacerade. *Kyrkomötet beslöt* att stödja värdjan från Kyrkomötets ordförande i frågan om särskild närvarorätt för Kjell Dahlgren i kyrkolivsutskottet samt för Rune Björk och Anna-Lisa Fröjd i gudstjänstutskottet.

12 § Anmälan av till Kyrkomötet inkomna skrivelser, motioner m.m.

Anmäldes och bordlades till Kyrkomötet inkomna skrivelser och motioner.

Kyrkostyrelsens skrivelser

- 2001:1 Mål och rambudget för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2002-2004
- 2001:2 Kyrkostyrelsens verksamhetsberättelse och årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2000
- 2001:3 Redogörelse för Kyrkostyrelsens behandling av Kyrkomötets och SFRV:s ombudsmötes ärenden
- 2001:4 Användning i Svenska kyrkan av översättning till nordsamiska och lulesamiska av Nya testamentet
- 2001:5 Guds vägar – judendom och kristendom
- 2001:6 Vissa frågor rörande Svenska kyrkans organisation på nationell nivå
- 2001:7 Regelsystemet för Kyrkofonden
- 2001:8 Svenska kyrkans helhetssyn vad gäller vapenhandel, bistånd och konfliktförebyggande
- 2001:9 Vissa frågor rörande kyrkkoordningens bestämmelser om omval
- 2001:10 Behörighetsprövning av pastorsadjunkter m.m.

Motioner

- 2001:1 om en Kyrkomötets förtjänstmedalj
av Åke Bendix och Börje Finnstedt
- 2001:2 om formerna för tillsättning av domprost
av Bengt Wadensjö m.fl.
- 2001:3 om kyrklig vigsel även för homosexuella
av Mikael Börjesson
- 2001:4 om idématerial för hur kyrkan skall kunna nå pojkarna och männen
av Lars-Ivar Ericson
- 2001:5 om rätten att välja församling
av Susann Torgerson m.fl.
- 2001:6 om tillsättande av analysgrupp för det vidare arbetet med utvärderande
av Svenska kyrkans kyrkoordning
av Dag Sandahl och Sten Johansson
- 2001:7 om visioner om nya arbetsformer
av Börje Henriksson m.fl.
- 2001:8 om Svenska kyrkans statistikformulär för församlingsstatistik
av Sven Håkansson
- 2001:9 om minoriteternas fortsatta ställning i Svenska kyrkan
av Yngve Kalin
- 2001:10 om domkapitlets delegationsrätt, 9 kap. 5 § kyrkoordningen
av Karl-Johan Nilsson
- 2001:11 om att ge plats för unga i kyrkoråd och stiftsstyrelser
av Åke Blomqvist m.fl.
- 2001:12 om kyrkoantikvarisk ersättning
av Åke Blomqvist och Ulla Eriksson
- 2001:13 om ökad delaktighet
av Martin Lind m.fl.
- 2001:14 om gudstjänster i TV varje söndag
av Bengt Gustafsson och Anita Franzén
- 2001:15 om församlingstillhörighet
av Dag Sandahl
- 2001:16 om inrättande av tjänst som Kyrkombudsman
av Dag Sandahl
- 2001:17 om Svenska kyrkan och homosexualiteten
av Dag Sandahl
- 2001:18 om diakonernas medverkan i gudstjänsten
av Bengt Nilsson
- 2001:19 om TV-sända gudstjänster
av Erna Arhag
- 2001:20 om redovisning av Överklagandenämndens domar
av Erna Arhag
- 2001:21 om beviljande av tillhörighet i Svenska kyrkan
av Åke Blomqvist och Ulla Eriksson
- 2001:22 om församlingens fyra huvuduppgifter
av Henry Svensson
- 2001:23 om klyftan mellan rika och fattiga
av Henry Svensson

- 2001:24 om beräkningsgrunder för den särskilda utjämningsavgiften
av Kenneth Åberg m.fl.
- 2001:25 om tjänstebostad för präst
av Vivianne Wetterling och Urban Gibson
- 2001:26 om ersättare i Svenska kyrkans valprovsnämnd
av Susann Torgerson och Benny Jönsson
- 2001:27 om utökad tid för arbete med handboks- och evangelieboksförslaget
av Erna Arhag
- 2001:28 om stöd för söndagsledighet
av Per-Anders Grunnan
- 2001:29 om utredning av territorialprincipen
av BoLennart Anbäcken och Britt Andersson
- 2001:30 om avskaffande av lag (1998:1591) om Svenska kyrkan
av Urban Gibson
- 2001:31 om kyrkomötestrycket
av Urban Gibson
- 2001:32 om biskoparnas ställning i Kyrkomötet
av Urban Gibson m.fl.
- 2001:33 om ekumeniskt nattvardsfirande
av Urban Gibson
- 2001:34 om söndagsgudstjänster i TV
av Britt Louise Agrell m.fl.
- 2001:35 om stöd till förnyad evangelisation
av Per-Anders Grunnan
- 2001:36 om Kyrkomötets arbetsordning
av Benny Jönsson och Sven-Olof Karlsson
- 2001:37 om lika arbete och likvärdigt arbete inom Svenska kyrkan
av Gerd Gullberg-Johnson
- 2001:38 om underlaget för uttag av kyrkoavgift
av Staffan Holmgren
- 2001:39 om Svenska kyrkans statistik
av Staffan Holmgren och Carina Etander Rimborg
- 2001:40 om uppgiftsskyldighet till kyrklig arbetsgivare
av Staffan Holmgren
- 2001:41 om löneförhandlingsrätten för prästerna
av Göran Wahlström m.fl.
- 2001:42 om hur resurser skall fördelas till stift och församlingar
av Göran Wahlström
- 2001:43 om livstestamente
av Börje Finnstedt
- 2001:44 om tillsättning av tjänst som domprost
av Lennart Andersson m.fl.
- 2001:45 om mission
av Joakim Svensson och Jan-Anders Ekelund
- 2001:46 om församling i Moskva
av Mikael Börjesson
- 2001:47 om rätt att välja församlingstillhörighet
av Staffan Holmgren m.fl.
- 2001:48 om ledningsorganen på Svenska kyrkans nationella nivå
av Görel Bohlin

- 2001:49 om kyrkan och demokratin
av Kerstin Bergman
- 2001:50 om total clearing
av Kerstin Bergman
- 2001:51 om kyrkliga val
av Jan-Anders Ekelund och Joakim Svensson
- 2001:52 om Kyrkomötets arbetsformer
av Kerstin Hesslefors Persson m.fl.
- 2001:53 om särskilda utjämningsavgiftens beräkningsgrunder
av Stig Eriksson
- 2001:54 om finansiering av domprosttjänster
av Susann Torgerson m.fl.
- 2001:55 om ämbetsansvar och rösträtt vid biskopsval m.m.
av Sten Elmberg
- 2001:56 om handlingsplan för Svenska kyrkan
av Bengt Olof Dike
- 2001:57 om beräkningsgrunden för det särskilda utjämningsystemet
av Berit Möllebäck och Birgitta Josefson-Hultgren
- 2001:58 om kyrkoavgiften
av Sten Johansson
- 2001:59 om gudstjänst- och församlingskriterier
av Sten Johansson och Lars Rydje
- 2001:60 om donationer, stiftelser och egendom vid församlingssammanläggningar
av Berit Möllebäck och Lars-Ivar Ericson
- 2001:61 om kyrkoavgiften
av Gösta Äng m.fl.
- 2001:62 om antalet ledamöter i kyrkofullmäktige och samfällda kyrkofullmäktige
av Kristina Lundgren
- 2001:63 om antalet ledamöter i Kyrkomötet
av Alf G Johansson
- 2001:64 om beräkningsgrunder för den särskilda utjämningsavgiften
av Göran Wahlström m.fl.
- 2001:65 om en tidigare församlings rätt och möjlighet att återfå sin ställning som församling
av Herbert Sjödin och Inga Alm
- 2001:66 om fortsatt laglig rätt att ingå äktenskap genom kyrklig vigsel
av Berit Bergman och Inga Alm
- 2001:67 om de mindre församlingarnas rätt att existera
av Herbert Sjödin och Inga Alm
- 2001:68 om utjämningsystemet
av Gösta Äng
- 2001:69 om pastorala program för andlig vård
av Sten Lundgren
- 2001:70 om begravningsverksamheten
av Anders Åkerlund
- 2001:71 om dövkyrkan
av Kerstin Zetterberg m.fl.
- 2001:72 om Svenska kyrkans hållning angående dödshjälp
av Carina Etander Rimborg

- 2001:73 om Svenska kyrkans kommunikation
av Carina Etander Rimborg
- 2001:74 om målskrivning för Svenska kyrkan
av Carina Etander Rimborg
- 2001:75 om församlingstillhörighet och valbarhet
av Carina Etander Rimborg och Eva Forssell Aronsson
- 2001:76 om tillgängligheten av Svenska kyrkans material rörande olika frågor
av Eva Forssell Aronsson och Carina Etander Rimborg
- 2001:77 om vissa undantag från offentlighet för handlingar
av Erna Arhag
- 2001:78 om omprövning av ”friande” beslut om obehörighet att utöva kyrkans
vigningstjänst
av Erna Arhag
- 2001:79 om jäv och beslutförhet vid domkapitlets handläggning av beslutsprövningsärenden
av Erna Arhag
- 2001:80 om domkapitlets partsställning i överklagade beslutsprövningsärenden
av Erna Arhag
- 2001:81 om beslutförhet och ersättnarnas tjänstgöring i Överklagandenämnden
av Erna Arhag
- 2001:82 om varning för den som har uppdraget att utöva kyrkans vigningstjänst
av Erna Arhag
- 2001:83 om extra sammanträde med Kyrkomötet året efter valår
av Erna Arhag och Robert Schött
- 2001:84 om särskild konsumentombudsman för begravningsfrågor
av Britas Lennart Eriksson
- 2001:85 om Kyrkomötets behandling av förslag till revidering av kyrkans böcker
av Glenn Håkansson m.fl.
- 2001:86 om beräkningsgrunder för den särskilda utjämningsavgiften
av Börje Henriksson
- 2001:87 om friskolor med kristen profil
av Marianne Kronberg m.fl.
- 2001:88 om användande av alkohol vid representation
av Ingemar Öberg
- 2001:89 om offentlig kungörelse av lediga befattningar som församlings- och
stiftspräster samt diakoner
av Hans-Olof Hansson
- 2001:90 om slopande av tvång att tillhöra Svenska kyrkans församlingsförbund
av Suzanne Fredborg m.fl.
- 2001:91 om att värna om Svenska kyrkans personal
av Sten Elmberg och Kerstin Hesslefors Persson
- 2001:92 om Kyrkomötets protokoll
av Nils Gårder
- 2001:93 om alla helgons dag som allmän helgdag
av Iréne Pierazzi
- 2001:94 om fastställande av kyrkoherdarnas och övriga församlingsprästers löner
av Iréne Pierazzi
- 2001:95 om Kyrkomötets mandattid
av Urban Gibson

- 2001:96 om möjlighet att överklaga domkapitlets dom
av Ann Larsson
- 2001:97 om etiska frågor
av Britta Olinder och Kerstin Hesslefors Persson
- 2001:98 om att stärka försvarsviljan
av Åsa Ingårda
- 2001:99 om clearing av vigselavgift
av Lennart Tildemyr
- 2001:100 om beräkningsgrunder för den särskilda utjämningsavgiften
av Sten-Åke Engdahl och Eskil Jinnegård
- 2001:101 om åtgärder beträffande ungdomars alkoholvanor
av Eskil Jinnegård
- 2001:102 om aktivt fredsarbete
av Birger Sjungargård och Lars Rydje
- 2001:103 om Kyrkofondens förvaltning
av Joakim Svensson
- 2001:104 om vapenproduktion
av Hans-Olof Andrén
- 2001:105 om nämnd för internationell mission och diakoni
av Birgitta Josefson-Hultgren och Lars Öhlén
- 2001:106 om öppen redovisning av Svenska kyrkans åtaganden i lånefonderna
Oikocredit, ECLOF m.fl.
av Olof Lönneborg och Gunnar Prytz
- 2001:107 om kompletterande mässmusik
av Gunnar Prytz
- 2001:108 om Svenska kyrkans ekumeniska arbete
av Yngve Kalin

Anmäldes förslag från Kyrkomötets ordförande om sammanträde för snabbare valgenomslag och meddelade ordföranden att förslaget avgörs utan beredning enligt bestämmelserna i 11 kap. 15 § kyrkoordningen. Särskild omröstning äger rum fredagen den 18 maj kl. 13.00.

Anmäldes förslag från presidiet om ersättningsstadga och meddelade ordföranden att förslaget överlämnats till kyrkorättsutskottet (jmf Kyrkomötets protokoll 19 maj 2000 § 23).

13 § Hänvisning av skrivelser och motioner till utskotten

Föredrogs förslag till hänvisning av skrivelser och motioner till utskotten:

Kyrkostyrelsens skrivelser

- 2001:4 till gudstjänstutskottet
2001:6 till organisationsutskottet
2001:10 till tillsyns- och uppdragsutskottet
2001:7 till ekonomi- och egendomsutskottet
2001:5, 8 till ekumenikutskottet
2001:1, 2, 3 till budgetutskottet
2001:9 till kyrkorättsutskottet

Motioner

2001:3, 18, 27, 33, 59, 85, 93 till gudstjänstutskottet
2001:5, 11, 15, 26, 29, 32, 47, 48, 51, 55, 62, 63, 65, 67, 71, 75, 81, 83, 95, 105 till organisationsutskottet
2001:2, 9, 10, 13, 16, 17, 20, 21, 37, 40, 41, 43, 44, 49, 72, 77, 78, 80, 82, 89, 90, 94, 96 till tillsyns- och uppdragsutskottet
2001:12, 24, 25, 38, 42, 50, 53, 54, 57, 58, 60, 61, 64, 68, 86, 99, 100, 103 till ekonomi- och egendomsutskottet
2001:23, 45, 46, 98, 102, 104 till ekumenikutskottet
2001:1, 4, 8, 14, 19, 22, 28, 34, 35, 39, 56, 69, 73, 74, 76, 87, 88, 91, 97, 101 till kyrkolivsutskottet
2001:106, 107, 108 till budgetutskottet
2001:6, 7, 30, 31, 36, 52, 66, 70, 79, 84, 92 till kyrkorättsutskottet.

Yrkanden om ändrad hänvisning framfördes av
Lars Johnsson, som yrkade på hänvisning av skrivelse 2001:9 till organisationsutskottet
biskop Bengt Wadensjö, som yrkade på hänvisning av motion 2001:9 till ekumenikutskottet
Yngve Kalin, som yrkade på hänvisning av motion 2001:107 till gudstjänstutskottet och motion 2001:108 till ekumenikutskottet.

Med hänvisning till de ställda yrkandena *beslöt Kyrkomötet*

att hänvisa skrivelsen 2001:9 till organisationsutskottet,
att hänvisa motion 2001:9 till ekumenikutskottet,
att hänvisa motion 2001:107 till gudstjänstutskottet,
att hänvisa motion 2001:108 till ekumenikutskottet,
att i övrigt hänvisa skrivelser och motioner enligt förslaget.

14 § Regler

För Kyrkomötet år 2001 *antogs* följande regler:

Regler för debatt vid behandlingen av utskottsbetänkanden

Utskottsordföranden och en företrädare för varje reservation till ett utskottsbetänkande får i sitt första anförande tala längst åtta minuter. Övriga talare får tala längst fem minuter.

En talare som haft ordet och vill återkomma i debatten får tala längst tre minuter. Varje talare får hålla högst två anföranden i varje ärende.

Oberoende av talarordningen får ordföranden lämna ordet till den som tidigare har yttrat sig i överläggningen för att bemöta närmast föregående talare (replik). Rätt till replik har också Kyrkostyrelsens ordförande eller annan företrädare för Kyrkostyrelsen vid behandlingen av en skrivelse från Kyrkostyrelsen.

Tiden för replik får inte överstiga två minuter. Varje talare får avge högst två repliker på varje huvudanförande.

Den som har förbrukat sin replikrätt kan efter sista anförandet i ett replikskifte få antecknat i protokollet att han eller hon inte har rätt till någon ytterligare replik.

Regler för instämmande

Oberoende av talarordningen får en ledamot eller annan som har rätt att yttra sig i överläggningen i en fråga instämma med närmast föregående talare utan att ange skälen.

En ledamot som vill instämma i ett anförande skall i anslutning till att talaren avslutar sitt debattinlägg och innan nästa talare får ordet resa sig upp i sin bänk och förklara att hon/han instämmer i anförandet. Ordföranden namnger inte alla som reser sig. De skall i stället fylla i en blankett om instämmande och lägga den i en särskild korg vid podiet i omedelbar anslutning till det anförande som instämmandet avser.

Fem blanketter finns utlagda i alla korgar på bänkarna. Fler blanketter kan hämtas vid podiet. (Arbetsordning för Kyrkomötet 2 kap. 6 §)

Regler för reservation

En ledamot som har deltagit vid avgörandet av ett ärende och helt eller delvis vill reservera sig mot det beslut som Kyrkomötet har fattat skall anmäla reservation genom att fylla i en blankett om reservation och lägga den i en särskild korg vid podiet innan den dagens sammanträde i plenum har avslutats vid vilket beslutet fattades.

Om ledamoten vill utveckla en reservation genom en skriftlig motivering skall detta anges på blanketten. Den skriftliga motiveringen skall lämnas till Kyrkomötets kansli innan Kyrkomötet avslutas.

Regler för frågedebatt

Enligt arbetsordningen för Kyrkomötet skall det hållas en frågedebatt innan Kyrkomötet vid årets andra sammanträde i september 2001 beslutar i något ärende som har beretts av ett utskott. Frågedebatten skall komplettera det som för övrigt sker på Kyrkomötet.

Frågor får ställas av Kyrkomötets ledamöter och biskoparna.

Frågor får ställas till Kyrkostyrelsen och till ordföranden i Kyrkofondens styrelse eller till ordföranden i en nämnd som har tillsatts enligt bestämmelserna i 10 kap. 6 § kyrkoordningen.

Frågor skall ha anknytning till Kyrkostyrelsens, Kyrkofondens styrelses eller nämndernas verksamhet och skall avfattas skriftligen och undertecknas av frågeställaren. Några ytterligare regler om frågors utformning finns inte.

Frågor skall vara Kyrkomötets ordförande till handa senast den 11 september kl. 17. Adress: Kyrkomötet, 751 70 Uppsala. Frågorna kommer genom kansliets försorg att överlämnas till dem som skall besvara frågorna. Kyrkostyrelsen bestämmer vem inom styrelsen som skall besvara frågorna. Kyrkofondens styrelse och nämnderna bestämmer själva om någon annan än ordföranden skall besvara en fråga. Om en fråga är ställd till fel styrelse eller nämnd kommer den att överlämnas till rätt instans.

Frågedebatten hålls tisdagen den 18 september kl. 10.00 före arbetsplenum. Alla ledamöter och biskoparna får delta i frågedebatten. En ordförande som fått en fråga får delta i frågedebatten även om han eller hon inte är ledamot av Kyrkomötet eller i Kyrkostyrelsen.

När en fråga besvaras får det första anförandet från varje talare räcka längst tre minuter. Repliker får räcka längst en minut. Ordningföljden för frågornas besvarande kommer att framgå av föredragningslistan till frågedebatten.

Frågorna trycks och delas till ledamöterna före frågedebatten. Den som har ställt en fråga får tillgång till en utskrift av svaret senast två timmar innan frågedebatten börjar. (Arbetsordning för Kyrkomötet 6 kap.)

15 § Meddelanden

Meddelade ordföranden att förhandlingarna i plenum fredagen den 18 maj flyttas från kl. 14.00 till kl. 13.00.

Meddelade ordföranden att samtliga utskott sammanträder direkt efter dagens plenum.

Förhandlingarna ajournerades kl. 15.23.

Vid protokollet

STURE JOHANSSON

ANITA HAMLUND

Kyrkomötet 2001:2

Fredagen den 18 maj 2001
Kl. 13.00-13.43.

Ordföranden inledde med en andakt.

Förhandlingarna återupptogs under ledning av ordföranden.

16 § Val av ersättare i Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet

I enlighet med valberedningens förslag *beslöt Kyrkomötet* att till ersättare i Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet efter Johan Holm, som av sagt sig uppdraget, utse Chang Strömberg.

17 § Förslag om Kyrkomöte i mars 2002

I en skrivelse till Kyrkomötet föreslog ordförande Carl Gustaf von Ehrenheim att Kyrkomötet skulle sammanträda söndagen den 3 mars 2002 för snabbare valgenomslag. Detta korta Kyrkomöte skulle genomföra val av Kyrkomötets presidium, ledamöter i Kyrkostyrelsen, Kyrkofondens styrelse och nämnderna samt val av valberedning och revisorer.

Förslaget är föranlett av kyrkovalet den 16 september 2001, då bland annat ledamöter till Kyrkomötet kommer att väljas. Med ett kort Kyrkomöte i början av 2002 kan de nyvalda ledamöterna börja tjänstgöra betydligt tidigare än om man väntar tills Kyrkomötet sammanträder i september och oktober.

I den efterföljande debatten yttrade sig
Thomas Söderberg, som yrkade avslag på förslaget
Torgny Larsson, som yrkade bifall till förslaget
Michael Martinson, som yrkade bifall till förslaget
Britt Louise Agrell, som yrkade avslag på förslaget
Kerstin Kedvall, som yrkade avslag på förslaget
Benny Jönsson, som yrkade bifall till förslaget.

Överläggningen var därmed avslutad.

Förslaget prövades utan föregående beredning i utskott. För beslut fordrades att minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av Kyrkomötets ledamöter anslöt sig till förslaget. Vid votering befanns att 104 ledamöter (45,2 %) röstat nej och 126 ledamöter (54,8 %) röstat ja.

Kyrkomötet beslöt således att avslå ordförandens förslag om ett Kyrkomöte i mars 2002.

Mot Kyrkomötets beslut *reserverade* sig Juhani Rantanen, Bengt-Åke Gustafsson, Jill Kennedy, Rolf Forslin, Britt Andersson, Gunnar Sibbmark, Sven Janson, Inger Krantz, Nils Fredrik Aurelius, Börje Dahlvid, Inga-Lisa Eklundh, Curt Forsbring, BoLennart Anbäcken, Kerstin Bergman, Bengt Nilsson, Evy Åberg, Mona Olsson, Bengt Berg, Lisen Ridne, Kerstin Linder, Vanja Björsson, Christina Hjertén, Göran Östling, Ingrid Johansson Fjellman, Lars Johnsson, Ingegerd Flock Andersson, Sigvard Härnring,

Peter Hemminger, Kristina Lundgren, Mats Green, Kristina Sandström, Benny Jönsson, Glenn Håkansson, Per-Göran Rosén, Margareta Appel, Erna Arhag, Mats Hagelin, Ann-Charlotte Svensson, Lena Herbst, Börje Henriksson, Ann Johansson, Torgny Larsson, Ann-Marie Hallin, Christina Mårtensson, Staffan Holmgren, Solveig Thorkilsson, Gurli Nylund, Lars Öhlén, Birgith Wiklund Molberg, Olof Montelius, Lennart Andersson, Jan Erik Ågren, Kjell Söderberg, Gunborg Engman Ericsson, Reidar Gustafsson, Helga Kero, Gunnar Strömbäck, Stellan Johansson, Marianne Kronberg, Suzanne Fredborg, Robert Schött, Göran Petterson, Margareta Holmberg, Christina Schnackenburg, Karl-Johan Nilsson, Gunvor Joelsson, Görel Bohlin, Astrid Roos Ydell, Kristian Nylund, Magnus Liedholm, Anette Lundquist Larsson, Sven-Olof Karlsson, Hans Ulfvebrand, Barbro Pettersson, Eivor Hultén, Marianne Upmark, Margarethe Isberg, Bo Norrgård, Catarina Agrell, Jösta Claeson, Birgitta Björner, Paul Trossö och Iréne Pierazzi.

18 § Meddelande

Ordföranden *meddelade* att utskotten slutfört beredningen av 10 skrivelser och 108 motioner. Utskottsarbetet har resulterat i 80 betänkanden.

Biskop Karl-Johan Tyrberg avslutar under sommaren 2001 sin tjänst i Härnösands stift och därmed sitt tioåriga uppdrag i Kyrkomötet. Ordföranden framförde ett varmt tack för biskopens aktiva deltagande i Kyrkomötet.

Förhandlingarna ajournerades kl. 13.35.

Generalsekreterare Leni Björklund informerade Kyrkomötets ledamöter om arbets-situationen i stift och församlingar inför det stundande kyrkovalet.

Förhandlingarna återupptogs kl. 13.41 under ledning av ordföranden.

19 § Ajournering av Kyrkomötets förhandlingar

Förhandlingarna ajournerades kl. 13.43 till den 18 september 2001 kl. 10.00.

Dagen avslutades med psalmsång, Sv. ps. 86.

Vid protokollet

STURE JOHANSSON

ANITA HAMLUND

Kyrkomötet 2001:3

Tisdagen den 18 september 2001

Kl. 10.30-12.34, 14.00-17.25, 19.00-21.36.

Dagen inleddes med en andakt ledd av Kerstin Bergman.

20 § Kyrkomötets förhandlingar återupptas

Ordföranden förklarade Kyrkomötets förhandlingar återupptagna.

21 § Parentation

Meddelade ordföranden att ordinarie ledamoten Marianne Rosenkvist, Västerås stift, avlidit den 4 september 2001.

Lystes frid över hennes minne.

22 § Hälsning

Ordföranden läste upp en hälsning som inkommit från Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens årskonferens.

23 § Anmälan av inkallade ersättare

Ordföranden *meddelade* att ett antal ledamöter hade anmält att de var förhindrade att delta i Kyrkomötets sammanträde i september 2001. För dem hade inkallats ersättare enligt följande:

Lena Gustavsson, Uppsala stift, ersätter Tor Frylmark
Marianne Ekblom, Uppsala stift, ersätter BoLennart Anbäcken
Rolf Forslin, Uppsala stift, ersätter Carl-Henric Grenholm
Lennart Åslid, Linköpings stift, ersätter Ann-Charlott Stegö
Gillis Johnson, Skara stift, ersätter Mari Lönnerblad
Gunvor Torstensson, Skara stift, ersätter Tomas Forsner
Kjell Dahlgren, Västerås stift, ersätter Marianne Rosenkvist
Lisbet Båfält, Växjö stift, ersätter Stig-Göran Fransson
Ella-Britt Carlsson, Växjö stift, ersätter Ebbe Westergren
Berit Lundén, Växjö stift, ersätter Barbro Ingwall
Rune Björk, Lunds stift, ersätter Hans Hernström
Ann-Marie Nilsson, Lunds stift, ersätter Ann-Christine Andersson
Kjerstin Sörngård Thulin, Lunds stift, ersätter Kjell Sandberg
Lars Edvardsson, Göteborgs stift, ersätter Per-Anders Grunnan
Angela Boëthius, Göteborgs stift, ersätter Marianne Pettersson
Hans Tallberg, Karlstads stift, ersätter Sven E Kragh
Bengt Peterson, Karlstads stift, ersätter Runar Patriksson
Mats Johansson Flygg, Karlstads stift, ersätter Bo H Larsson
Jennie Nordin, Härnösands stift, ersätter Dan Johansson
Gunnar Jansson, Härnösands stift, ersätter Lennart Dahlin
Staffan Beijer, Visby stift, ersätter Gunhild Bolander
Erik Stenberg, Stockholms stift, ersätter Lars Starkerud
Margareta Huzelius, Stockholms stift, ersätter Jörgen Silén
Ethel Florén-Winther, Stockholms stift, ersätter Michael Martinson
Sune Holgersson, Stockholms stift, ersätter Tony Guldbbrandzén.

Ordföranden hälsade de inkallade ersättarna välkomna.

24 § Avvikelse från kyrkoordningen

Ordföranden föredrog ett av honom framställt förslag om avvikelse från kyrkoordningen vid Kyrkomötets andra session med anledning av att några församlingar efter årets kyrkoval kan komma att vara utan beslutsmässiga organ.

Kyrkomötet beslöt i enlighet med förslaget att organisationsutskottet får sammanträda också under Kyrkomötets andra session 2001 för att bereda de nämnda frågorna, samt att de övriga utskott från vilka organisationsutskottet önskar yttrande i ärendet likaledes får sammanträda under denna session.

25 § Meddelanden

Ordföranden lämnade några praktiska upplysningar samt presenterade Birgitta Eilemar, enhetschef vid justitiedepartementet, som under Kyrkomötets sammanträde tjänstgör som biträdande sekreterare.

26 § Fyllnadsval till utskott och biskops närvaro i utskott

I enlighet med valberedningens förslag *beslöt Kyrkomötet* att utse Nils Gårder som ersättare i organisationsutskottet efter Tony Guldbrandzén.

I enlighet med valberedningens förslag *beslöt Kyrkomötet* att biskop Tony Guldbrandzén skulle få närvara i organisationsutskottet efter biskop Karl-Johan Tyrberg som gått i pension.

27 § Anmälan och bordläggning av utskottsbetänkanden

Anmälades och bordlades följande betänkanden från utskottens arbete under sammanträdet i maj 2001:

Gudstjänstutskottet

- 2001:1 Användning av översättning av Nya testamentet till samiska
- 2001:2 Vigsel av homosexuella
- 2001:3 Diakoners medverkan i gudstjänsten
- 2001:4 Översynen av kyrkans böcker
- 2001:5 Ekumeniskt nattvardsfirande
- 2001:6 Gudstjänst- och församlingskriterier
- 2001:7 Alla helgons dag

Organisationsutskottet

- 2001:1 Organisationen på nationell nivå
- 2001:2 Församlingstillhörighet
- 2001:3 Unga i kyrkoråd och stiftsstyrelse
- 2001:4 Ersättare och beslutförhet i Valprövningsnämnden och Överklagandenämnden
- 2001:5 Biskoparnas ställning och antalet ledamöter i Kyrkomötet
- 2001:6 Fältprostens och militärdistriktspastorernas rösträtt
- 2001:7 Antalet ledamöter i kyrkofullmäktige
- 2001:8 Församlingsindelningen
- 2001:9 Dövkyrkan

2001:10 Extra sammanträde med och mandattid för Kyrkomötet
2001:11 Kyrkliga val

Tillsyns- och uppdragsutskottet

2001:1 Behörighetsprövning av pastorsadjunkter m.m.
2001:2 Tillsättning av domprost m.m.
2001:3 Offentlig kungörelse av lediga befattningar som församlings- och stiftspräster samt diakoner
2001:4 Domkapitlets delegationsrätt
2001:5 Inrättande av tjänst som kyrkoombudsman
2001:6 Svenska kyrkan och homosexualiteten
2001:7 Redovisning av Överklagandenämndens domar
2001:8 Beviljande av tillhörighet i Svenska kyrkan
2001:9 Lika arbete och likvärdigt arbete inom Svenska kyrkan
2001:10 Förhandlingar om prästlöner m.m.
2001:11 Livstestamente och dödshjälp
2001:12 Demokrati och delaktighet
2001:13 Handläggning av ärenden om obehörighet att utöva kyrkans vinningstjänst
2001:14 Domkapitlets partsställning i överklagade beslutsprövningsärenden
2001:15 Uppgiftsskyldighet till kyrklig arbetsgivare

Ekonomi- och egendomsutskottet

2001:1 Regelsystemet för Kyrkofonden
2001:2 Kyrkoantikvarisk ersättning
2001:3 Särskilda utjämningsavgiften
2001:4 Tjänstebostäder
2001:5 Kyrkoavgiften
2001:6 Utjämningsystemet m.m.
2001:7 Stiftelser och egendom vid församlingssammanläggningar
2001:8 Clearing

Ekumenikutskottet

2001:1 Guds vägar – judendom och kristendom
2001:2 Församling i Moskva
2001:3 Klyftan mellan fattiga och rika
2001:4 Mission
2001:5 En konfliktförebyggande helhetssyn: Svenska kyrkans helhetssyn vad gäller vapenhandel, bistånd och konfliktförebyggande
2001:6 Minoriteternas fortsatta ställning i Svenska kyrkan
2001:7 Svenska kyrkans ekumeniska arbete

Kyrkolivsutskottet

2001:1 En Kyrkomötets förtjänstmedalj
2001:2 Friskolor med kristen profil
2001:3 Svenska kyrkans församlingsstatistik
2001:4 Idématerial med inriktning på verksamheter för pojkar och män
2001:5 TV-sända gudstjänster på söndagar
2001:6 Församlingens grundläggande uppgift

- 2001:7 Stöd för söndagsledighet
- 2001:8 Stöd till förnyad evangelisation
- 2001:9 Handlingsplan för Svenska kyrkan
- 2001:10 Pastoral program för andlig vård
- 2001:11 Svenska kyrkans kommunikation
- 2001:12 Målskrivning för Svenska kyrkan
- 2001:13 Ökad tillgänglighet av Svenska kyrkans material i olika frågor
- 2001:14 Användande av alkohol vid representation
- 2001:15 Åtgärder beträffande ungdomars alkoholvanor
- 2001:16 Satsa på och värna om Svenska kyrkans personal
- 2001:17 Etiska frågor

Budgetutskottet

- 2001:1 Mål och rambudget för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2002-2004
- 2001:2 Kyrkostyrelsens verksamhetsberättelse och årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2000
- 2001:3 Redogörelse för Kyrkostyrelsens behandling av Kyrkomötets och SFRV:s ombudsmötes ärenden
- 2001:4 Om öppen redovisning av Svenska kyrkans åtaganden i lånefonderna Oikocredit, ECLOF m.fl.

Kyrkorättsutskottet

- 2001:1 Avskaffande av lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan
- 2001:2 Remitteringsskyldigheten till kyrkorättsutskottet
- 2001:3 Jäv och beslutförhet i beslutsprövningsärenden
- 2001:4 Utvärdering av kyrkoordningen
- 2001:5 Kyrkomötets protokoll
- 2001:6 Arvode och annan ersättning till förtroendevalda på nationell nivå
- 2001:7 Begravningsverksamheten i församlingsinstruktionen
- 2001:8 Laglig rätt till kyrklig vigsel
- 2001:9 Särskild konsumentombudsman för begravningsfrågor
- 2001:10 Kyrkomötets arbetsformer

28 § Meddelande

Ordföranden erinrade om debattreglerna för frågedebatten.

Första vice ordföranden övertog kl. 10.50 ledningen av förhandlingarna.

29 § Svar på fråga 2001:1 om kyrkoherdarnas semester

Fråga 2001:1 var inlämnad av Göran Wahlström och ställd till Kyrkostyrelsen. Från Kyrkostyrelsen svarade Ulla Carlson.

I den efterföljande debatten yttrade sig Göran Wahlström, Ulla Carlson (replik), Göran Wahlström (replik).

Debatten var därmed avslutad.

30 § Svar på fråga 2001:2 om användningen av Kyrknätet

Fråga 2001:2 var inlämnad av Erna Arhag och ställd till Kyrkostyrelsen. Från Kyrkostyrelsen svarade Levi Bergström.

I ärendet yttrade sig Erna Arhag.

Debatten var därmed avslutad.

31 § Svar på fråga 2001:3 om rikskollekter 2002

Fråga 2001:3 var inlämnad av Evert Josefsson och ställd till Kyrkostyrelsen. Från Kyrkostyrelsen svarade Bengt Linvall.

I den efterföljande debatten yttrade sig Evert Josefsson, Bengt Linvall (replik), Evert Josefsson (replik).

Debatten var därmed avslutad.

32 § Svar på fråga 2001:4 om avtalet mellan Ansgarsliden och Amica

Fråga 2001:4 var inlämnad av Bengt Olof Dike och ställd till Kyrkostyrelsen. Från Kyrkostyrelsen svarade Britas Lennart Eriksson.

I den efterföljande debatten yttrade sig Bengt Olof Dike, Britas Lennart Eriksson (replik), Bengt Olof Dike (replik), Britas Lennart Eriksson (replik), Bengt Olof Dike (replik), Görel Bohlin, Bengt Olof Dike (replik).

Debatten var därmed avslutad.

33 § Svar på fråga 2001:5 om kyrkan efter skiljandet från staten och fråga 2001:7 om utvärdering av relationsändringen

Fråga 2001:5 var inlämnad av Bengt Olof Dike och fråga 2001:7 av Börje Finnstedt. Båda frågorna var ställda till Kyrkostyrelsen. Från Kyrkostyrelsen svarade Britt Louise Agrell.

I den efterföljande debatten yttrade sig Bengt Olof Dike, Britt Louise Agrell (replik), Bengt Olof Dike (replik), Britt Louise Agrell (replik), Bengt Olof Dike (replik), Britt Louise Agrell önskade få antecknat till protokollet att hon inte hade rätt till ytterligare replik, Börje Finnstedt, Britt Louise Agrell (replik), Börje Finnstedt (replik), Britt Louise Agrell (replik), ärkebiskop KG Hammar, Bengt Olof Dike (replik), ärkebiskop KG Hammar (replik), Bengt Olof Dike (replik), ärkebiskop KG Hammar (replik), Dag Sandahl, Bengt Olof Dike (replik), Dag Sandahl (replik), Bengt Olof Dike (replik), Dag Sandahl (replik), Britt Louise Agrell, Bengt Olof Dike (replik), Britt Louise Agrell (replik), Bengt Olof Dike (replik), biskop Ragnar Persenius, biskop Claes-Bertil Ytterberg, Fredrik Sidenvall, biskop Ragnar Persenius (replik), Eskil Jinnegård, Anders Reinholdsson.

Debatten var därmed avslutad.

34 § Svar på fråga 2001:6 om Skeppsholmskyrkan

Fråga 2001:6 var inlämnad av Börje Finnstedt och ställd till Kyrkostyrelsen. Från Kyrkostyrelsen svarade Margarethe Isberg.

Debatten var därmed avslutad.

35 § Svar på fråga 2001:8 om policy för uttalande å Svenska kyrkans vägnar

Fråga 2001:8 var inlämnad av Benny Jönsson och ställd till Kyrkostyrelsen. Från Kyrkostyrelsen svarade Levi Bergström.

I den efterföljande debatten yttrade sig Benny Jönsson, Levi Bergström (replik), Benny Jönsson (replik), Levi Bergström (replik), ärkebiskop KG Hammar, Benny Jönsson (replik), ärkebiskop KG Hammar (replik).

Debatten var därmed avslutad.

Ordföranden övertog kl. 12.32 ledningen av förhandlingarna.

36 § Meddelanden

Ordföranden informerade om en multimediautställning om Husaby i Domkyrkans södra tvärskepp samt meddelade att organisationsutskottet sammanträder efter dagens plenum.

Förhandlingarna ajournerades kl.12.34.

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00 under ledning av första vice ordföranden.

37 § Svar på fråga 2001:9 om nomineringsgruppernas utbildningsbidrag

Fråga 2001:9 var inlämnad av Dag Sandahl och ställd till Kyrkostyrelsen. Från Kyrkostyrelsen svarade Marianne Upmark.

I den efterföljande debatten yttrade sig Dag Sandahl, Marianne Upmark (replik), Dag Sandahl (replik), Marianne Upmark (replik), Dag Sandahl (replik), Kerstin Hesslefors Persson.

Debatten var därmed avslutad.

38 § Svar på fråga 2001:10 om villkor för anställning

Fråga 2001:10 var inlämnad av Dag Sandahl och ursprungligen ställd till nämndordförandena i SKM, Lutherhjälpen och SKUT. Från Kyrkostyrelsen svarade Robert Schött.

I den efterföljande debatten yttrade sig Dag Sandahl, Robert Schött (replik), Dag Sandahl (replik).

Debatten var därmed avslutad.

39 § Svar på fråga 2001:11 om LVF-representationen i FN

Fråga 2001:11 var inlämnad av Dag Sandahl och ställd till Kyrkostyrelsen. Från Kyrkostyrelsen svarade Curt Forsbring.

I den efterföljande debatten yttrade sig Dag Sandahl, Curt Forsbring (replik), Dag Sandahl (replik), Urban Gibson, Dag Sandahl (replik), Urban Gibson (replik), Dag Sandahl (replik), Urban Gibson (replik), Bengt Olof Dike, Dag Sandahl (replik), Bengt Olof Dike (replik), Dag Sandahl (replik).

Debatten var därmed avslutad.

40 § Svar på fråga 2001:12 om kyrkan och Sveriges Radio

Fråga 2001:12 var inlämnad av Börje Henriksson och ställd till Kyrkostyrelsen. Från Kyrkostyrelsen svarade Stina Eliasson.

I den efterföljande debatten yttrade sig Börje Henriksson, Stina Eliasson (replik), Börje Henriksson (replik), Stina Eliasson (replik).

Debatten var därmed avslutad.

41 § Svar på fråga 2001:13 om stöd till forskarstudier

Fråga 2001:13 var inlämnad av Yngve Kalin och ställd till Kyrkostyrelsen. Från Kyrkostyrelsen svarade Curt Forsbring.

I den efterföljande debatten yttrade sig Yngve Kalin, Curt Forsbring (replik), Yngve Kalin (replik), Curt Forsbring (replik), Suzanne Fredborg.

Debatten var därmed avslutad.

42 § Svar på fråga 2001:14 om religions- och yttrandefrihet

Fråga 2001:14 var inlämnad av Staffan Holmgren och ställd till Kyrkostyrelsen. Från Kyrkostyrelsen svarade Robert Schött.

I ärendet yttrade sig Staffan Holmgren.

Debatten var därmed avslutad.

43 § Svar på fråga 2001:15 om digitala signaturer i Kyrknätet

Fråga 2001:15 var inlämnad av Staffan Holmgren och ställd till Kyrkostyrelsen. Från Kyrkostyrelsen svarade Christina Hjertén.

I den efterföljande debatten yttrade sig Staffan Holmgren, Christina Hjertén (replik), Staffan Holmgren (replik).

Debatten var därmed avslutad.

44 § Svar på fråga 2001:16 om vart Svenska kyrkan är på väg

Fråga 2001:16 var inlämnad av Britta Olinder och ställd till Kyrkostyrelsen. Från Kyrkostyrelsen svarade Margarethe Isberg.

I den efterföljande debatten yttrade sig Britta Olinder, Margarethe Isberg (replik).

Debatten var därmed avslutad.

45 § Svar på fråga 2001:17 om barn- och ungdomsverksamheten

Fråga 2001:17 var inlämnad av Sten Johansson och ställd till Kyrkostyrelsen. Från Kyrkostyrelsen svarade Birgith Wiklund Molberg.

I den efterföljande debatten yttrade sig Sten Johansson, Birgith Wiklund Molberg (replik), Jennie Nordin, Sten-Åke Engdahl, Åsa Ingårda, Birgith Wiklund Molberg (replik), Britta Olinder, Birgith Wiklund Molberg (replik), Catarina Agrell, Dag Sandahl, Catarina Agrell (replik).

Debatten var därmed avslutad.

46 § Svar på fråga 2001:18 om framtida kollektintäkter

Fråga 2001:18 var inlämnad av Sten Johansson och ställd till Kyrkostyrelsen. Från Kyrkostyrelsen svarade Anders Reinholdsson.

I den efterföljande debatten yttrade sig Sten Johansson, Anders Reinholdsson (replik).

Debatten var därmed avslutad.

Ordföranden övertog kl. 15.37 ledningen av förhandlingarna.

47 § Minnesord

Ärkebiskop KG Hammar erinrade om katastrofen i New York och Washington den 11 september. Han pekade på människans utsatthet och sårbarhet och läste en text av Dag Hammarskjöld, som omkom denna dag för 40 år sedan. Kyrkomötets ledamöter var stilla en stund i medkänsla för dem som drabbats av terrordåden.

48 § Användning av översättning av Nya testamentet till samiska

Förelåg gudstjänstutskottets betänkande 2001:1 om användning av översättning av Nya testamentet till samiska.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att bifalla Kyrkostyrelsens förslag i skrivelse KsSkr 2001:4 om användning i Svenska kyrkan av översättning av Nya testamentet till nordsamiska och lulesamiska.

49 § Vigsel av homosexuella

Förelåg gudstjänstutskottets betänkande 2001:2 om vigsel av homosexuella.

I ärendet yttrade sig Åke Blomqvist.

I detta anförande *instämde* Vivianne Wetterling.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att, i avvaktan på Teologiska kommitténs redovisning, avslå motion 2001:3 av Mikael Börjesson om vigsel även för homosexuella.

Mot Kyrkomötets beslut *reserverade* sig Mikael Börjesson.

50 § Diakoners medverkan i gudstjänsten

Förelåg gudstjänstutskottets betänkande 2001:3 om diakoners medverkan i gudstjänsten. I ärendet yttrade sig Bengt Nilsson.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:18 av Bengt Nilsson om diakonernas medverkan i gudstjänsten.

51 § Översynen av kyrkans böcker

Förelåg gudstjänstutskottets betänkande 2001:4 om översynen av kyrkans böcker.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan

att avslå motionerna 2001:27 av Erna Arhag om utökad tid för arbete med handboks- och evangelieboksförslaget och 2001:85 av Glenn Håkansson m.fl. om Kyrkomötets behandling av förslag till revidering av kyrkans böcker,

att bifalla motion 2001:107 av Gunnar Prytz om vidare behandling av frågorna om framtagande av kompletterande mässmusik.

52 § Ekumeniskt nattvardsfirande

Förelåg gudstjänstutskottets betänkande 2001:5 om ekumeniskt nattvardsfirande.

I debatten yttrade sig

Urban Gibson, som yrkade bifall till motion 2001:33

biskop Ragnar Persenius

Urban Gibson (replik)

biskop Ragnar Persenius (replik)

Urban Gibson (replik)

Glenn Håkansson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen *dels* om bifall till utskottets hemställan, *dels* om bifall till motion 2001:33 av Urban Gibson, och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

Kyrkomötet beslöt således bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:33 av Urban Gibson om ekumeniskt nattvardsfirande.

Mot Kyrkomötets beslut *reserverade* sig Sonja Grunselius.

53 § Gudstjänst- och församlingskriterier

Förelåg gudstjänstutskottets betänkande 2001:6 om gudstjänst- och församlingskriterier.

I debatten yttrade sig

Anders Åkerlund, som yrkade bifall till reservationen.

I detta anförande *instämde* Sonja Grunselius, Gerd Gullberg-Johnsson, Monika Sandström, Sten Lundgren, Gunnar Sehlberg, Ingemar Öberg, Gunilla Persson, Inga Alm, Nils Möller, Sten Elmberg, Per-Åke Axelsson.

Martin Cruce, som yrkade bifall till reservationen.

I detta anförande *instämde* Sonja Grunselius, Stina Eliasson, Herbert Sjödin, Stig Eriksson, Berit Möllebäck, Gudrun Carlsson, Inga-Lis Moberg.

Fredrik Sidenvall, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Lena Petersson, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Thomas Söderberg, som yrkade bifall till reservationen.

I detta anförande *instämde* Ingemar Öberg, Nils Svensson.

Ärkebiskop KG Hammar, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I detta anförande *instämde* Kerstin Hesslefors Persson.

Allan Lewin, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Anders Åkerlund, som yrkade bifall till reservationen

Gunnar Prytz, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Fredrik Sidenvall (replik)

Eskil Jinnegård, som yrkade bifall till reservationen

Ingrid Johansson Fjelkman, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Herbert Sjödin, som yrkade bifall till reservationen

Lena Petersson (replik)

Herbert Sjödin (replik)

Lena Petersson (replik)

biskop Bengt Wadensjö, som yrkade bifall till utskottets hemställan

biskop Ragnar Persenius, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Martin Cruce

Lena Petersson (replik)

Fredrik Sidenvall, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen *dels* om bifall till utskottets hemställan,

dels om bifall till reservationen av Martin Cruce m.fl. som innebär bifall till motion 2001:59 av Sten Johansson och Lars Rydje,

och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

På Martin Cruces begäran företogs votering. Vid votering genom uppresning befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

Kyrkomötet beslöt således bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:59 av Sten Johansson och Lars Rydje om gudstjänst- och församlingskriterier.

Mot Kyrkomötets beslut *reserverade* sig Eskil Jinnegård, Gudrun Carlsson, G Olof Kjellström, Allis Olsson, Inger Lifv, Birger Palo, Birgitta Josefson-Hultgren, Monika

Sandström, Nils Möller, Ethel Florén-Winther, Lars-Ivar Ericson, Birgitta Larsson, Gunnar Sehlberg, Mikael Börjesson, Catharina Månsson, Christina Åkerlund, Berit Bergman, Ann Larsson, Ingemar Öberg, Elsa Spännar, Gunilla Persson, Sonja Grunselius, Joel Magnfält, Berit Möllebäck, Gerd Gullberg-Johnson, Bengt Risberg, Stina Eliasson, Herbert Sjödin, Anders Åkerlund, Kjell Dahlgren, Stig Eriksson, Ulla Samuelsson, Sune Holgersson, Göran Wahlström, Henry Svensson, Inga Alm, Inga-Lis Moberg.

54 § Alla helgons dag

Förelåg gudstjänstutskottets betänkande 2001:7 om alla helgons dag.

I debatten yttrade sig

Irène Pierazzi, som yrkade bifall till motion 2001:93

Glenn Håkansson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen *dels* om bifall till utskottets hemställan, *dels* om bifall till motion 2001:93 av Irène Pierazzi, och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

Kyrkomötet beslöt således bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:93 av Irène Pierazzi om alla helgons dag som allmän helgdag.

55 § Organisationen på nationell nivå

Förelåg organisationsutskottets betänkande 2001:1 om organisationen på nationell nivå.

I debatten yttrade sig

Gunvor Torstensson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I detta anförande *instämde* Angela Boëthius.

Görel Bohlin

Birgitta Josefson-Hultgren, som yrkade bifall till motion 2001:105

Britta Olinder

Åsa Ingårda

Börje Henriksson, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Birgitta Josefson-Hultgren (replik)

biskop Jonas Jonson

Evert Josefsson, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Hans-Olof Hansson.

Överläggningen var därmed avslutad.

Utskottets hemställan företogs till avgörande momentvis.

Mom. 1

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen *dels* om bifall till utskottets hemställan,

dels om bifall till motion 2001:105 av Birgitta Josefson-Hultgren och Lars Öhlén, och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

Kyrkomötet beslöt således bifalla utskottets hemställan

- att* med avslag på motion 2001:105 av Birgitta Josefson-Hultgren och Lars Öhlén om nämnd för internationell mission och diakoni anta Kyrkostyrelsens förslag till ändring av 10 kap. och 12 kap. i kyrkoordningen,
- att* de föreslagna bestämmelserna i 10 kap. och 12 kap. kyrkoordningen träder i kraft fr.o.m. den dag Kyrkomötet i nästa mandatperiod förrättar val till styrelser och nämnder,
- att* anta Kyrkostyrelsens förslag till instruktion för Nämnden för internationell mission och diakoni,
- att* anta Kyrkostyrelsens förslag till ändring i instruktionen för Nämnden för kyrkolivets utveckling.

Mom. 2

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:48 av Görel Bohlin om ledningsorganen på Svenska kyrkans nationella nivå.

Förhandlingarna ajournerades kl. 17.25.

Förhandlingarna återupptogs kl. 19.00 under ledning av ordföranden.

56 § Församlingstillhörighet

Förelåg organisationsutskottets betänkande 2001:2 om församlingstillhörighet.

I debatten yttrade sig

Susann Torgerson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I detta anförande *instämde* Åke Blomqvist, Fredrik Nilsson.

Biskop Ragnar Persenius

Nils Gårder

I detta anförande *instämde* Bertil Persson.

Henry Svensson, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Susann Torgerson (replik)

Henry Svensson (replik)

Susann Torgerson (replik)

biskop Caroline Krook

Christina Åkerlund, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Nils Gårder (replik)

Hans Ulfvebrand

Fredrik Sidenvall

biskop Ragnar Persenius (replik)

Lars Öhlén, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Henry Svensson

Eskil Jinnegård, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Evert Josefsson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att, med anledning av motionerna 2001:5 av Susann Torgerson m.fl. om rätten att välja församling, 2001:15 av Dag Sandahl om församlingstillhörighet, 2001:29 av BoLennart Anbäcken och Britt Andersson om utredning av territorialprincipen, 2001:47 av Staffan Holmgren m.fl. om rätt att välja församlingstillhörighet och 2001:75 av Carina Etander Rimborg och Eva Forssell Aronsson om församlingstillhörighet och valbarhet, uppdra åt Kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning med den sammansättning och det uppdrag som angetts i betänkandet.

57 § Unga i kyrkoråd och stiftsstyrelse

Förelåg organisationsutskottets betänkande 2001:3 om att ge unga plats i kyrkoråd och stiftsstyrelse.

I ärendet yttrade sig Åke Blomqvist, som yrkade bifall till utskottets hemställan.
I detta anförande *instämde* Mikael Börjesson.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:11 av Åke Blomqvist m.fl. om att ge plats för unga i kyrkoråd och stiftsstyrelser.

58 § Ersättare och beslutförhet i Valprövningsnämnden och Överklagandenämnden

Förelåg organisationsutskottets betänkande 2001:4 om ersättare och beslutförhet i Valprövningsnämnden och Överklagandenämnden.

I ärendet yttrade sig Robert Schött, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan

att med anledning av motion 2001:26 av Susann Torgerson och Benny Jönsson om ersättare i Svenska kyrkans valprövningsnämnd anta utskottets i bilaga 2 föreslagna ändring av kyrkoordningen,

att avslå motion 2001:81 av Erna Arhag om beslutförhet och ersättarnas tjänstgöring i Överklagandenämnden.

59 § Biskoparnas ställning och antalet ledamöter i Kyrkomötet

Förelåg organisationsutskottets betänkande 2001:5 om biskoparnas ställning och antalet ledamöter i Kyrkomötet.

I debatten yttrade sig

Urban Gibson, som yrkade bifall till reservationen.

I detta anförande *instämde* Roland Johansson.

Alf G Johansson, som yrkade bifall till motion 2001:63.

I detta anförande *instämde* Görel Bohlin.

Biskop Ragnar Persenius

Eivor Hultén, som yrkade bifall till reservationen.

Eva Forssell Aronsson, som yrkade bifall till reservationen.

I detta anförande *instämde* Roland Johansson, Fredrik Nilsson.
Börje Henriksson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I detta anförande *instämde* Erik Hedin.
Eva Forssell Aronsson (replik)
Börje Henriksson (replik)
Urban Gibson (replik), som yrkade bifall till reservationen
biskop Caroline Krook
biskop Ragnar Persenius (replik)
Kerstin Hesslefors Persson, som yrkade bifall till reservationen
Staffan Holmgren
Urban Gibson (replik)
Staffan Holmgren (replik)
Urban Gibson (replik)
Staffan Holmgren (replik)
Martin Cruce, som yrkade bifall till reservationen.

I detta anförande *instämde* AnnMarie Nylander.
Lars Johnson, som yrkade bifall till utskottets hemställan
Urban Gibson
Eivor Hultén, som yrkade bifall till ett av henne under överläggningen framställt särskilt yrkande
Levi Bergström, som yrkade bifall till utskottets hemställan
Torgny Larsson, som yrkade bifall till utskottets hemställan
Britta Olinder
Urban Gibson, som yrkade bifall till det av Eivor Hultén under överläggningen framställda särskilda yrkandet samt bifall till reservationen
Britt Louise Agrell, som yrkade bifall till reservationen
Mats Johansson Flygg, som yrkade bifall till reservationen
Evert Josefsson, som yrkade bifall till utskottets hemställan
Urban Gibson (replik)
Evert Josefsson (replik).

Överläggningen var därmed avslutad.

Utskottets hemställan företogs till avgörande momentvis.

Mom. 1

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena beträffande biskoparnas ställning i Kyrkomötet, nämligen
dels om bifall till utskottets hemställan,
dels om bifall till reservationen av Eivor Hultén m.fl. (vid bifall till reservationen tillkommer det av Eivor Hultén under överläggningen framställda särskilda yrkandet om att ändringarna i kyrkoordningen i enlighet med bilaga 2 skall träda ikraft den 1 mars 2002), och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

På Urban Gibsons begäran företogs votering. Vid votering genom uppresning förklarade ordföranden åter att han fann att flertalet röstat för utskottets hemställan.

På Sven-Olof Karlssons begäran företogs rösträkning. Vid rösträkning befanns att 119 ledamöter röstat för utskottets hemställan, att 99 röstat för reservationen samt att 4 ledamöter avstått från att rösta.

Då flera ledamöter anmälde att deras röst ej blivit registrerad företogs en ny rösträkning. Vid rösträkningen befanns att 119 ledamöter röstat för utskottets hemställan, att 101 röstat för reservationen samt att 3 ledamöter avstått från att rösta. Några ledamöter *anmälde* till protokollet att de blivit registrerade som icke röstande men att de avsett att rösta enligt följande: Sven Håkansson ja, Kerstin Kedvall nej, Bo-Gustaf Sorby ja, Eivor Hultén nej, Kerstin Linder nej, Bertil Persson nej.

Kyrkomötet beslöt således att bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:32 av Urban Gibson m.fl. om biskoparnas ställning i Kyrkomötet.

Mom. 2

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena beträffande antalet ledamöter i Kyrkomötet, nämligen
dels om bifall till utskottets hemställan,
dels om bifall till motion 2001:63 av Alf G Johansson,
och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

Kyrkomötet beslöt således bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:63 av Alf G Johansson om antalet ledamöter i Kyrkomötet.

Mot Kyrkomötets beslut i mom. 1 *reserverade* sig Britt Louise Agrell, Hans-Olof Andrén, Margareta Appel, Anna-Lena Arousell Berglund, Britt Beijer, Staffan Beijer, Åke Bendix, Bengt Berg, Åke Blomqvist, Angela Boëthius, Görel Bohlin, Martha Carlsson, Martin Cruce, Lars Ekblad, Elisabeth Engberg, Sten-Åke Engdahl, Ulla Eriksson, Ingegerd Flock Andersson, Curt Forsbring, Suzanne Fredborg, Ursula Frising, Urban Gibson, Lena Gustavsson, Hans-Olof Hansson, Lena Herbst, Kerstin Hesselors Persson, Margareta Holmberg, Christina Holmgren, Kerstin Jansson, Sven Janson, Marianne Josephsson, Kerstin Kedvall, Per Lindberg, Kerstin Linder, Johan Lothigius, Tomas Lång, Madeleine Malm, Fredrik Nilsson, Karl-Johan Nilsson, Margareta Nybelius, AnnMarie Nylander, Britta Olinder, Bengt Peterson, Göran Petterson, Christina Pregmark Gyberg, Juhani Rantanen, Astrid Roos Ydell, Dag Sandahl, Christina Schnackenburg, Robert Schött, Martin Stjernström, Joakim Svensson, Kjell Söderberg, Lennart Tildemyr, Susann Torgerson, Gunvor Torstensson, Åke Utterberg, Katarina Wedin, Birgitta Wrede, Kerstin Zetterberg, Ingemar Åhs.

Mot Kyrkomötets beslut i mom. 1 till förmån för reservationen av Eivor Hultén m.fl. *reserverade* sig Erna Arhag, Jan-Anders Ekelund, Carina Etander Rimborg, Eva Forssell Aronsson, Christina Hjertén, Sven-Olof Karlsson, Annette Lundquist Larsson, Anders Reinholdsson, Hans Ulfvebrand, Lennart Åslid.

Mot Kyrkomötets beslut i mom. 1 till förmån för reservationen av Eivor Hultén m.fl. och det av Eivor Hultén under överläggningen framställda särskilda yrkandet *reserverade* sig Ann Berg, Eivor Hultén, Glenn Håkansson, Gunvor Joelsson, Monika Karlsson, Magnus Liedholm, Kristian Nylund Arnetz, Barbro Petterson, Per-Göran Rosén, Kristina Sandström, Fredrik Sidenvall, Solveig Thorkilsson.

Mot Kyrkomötets beslut i mom. 2 *reserverade* sig Staffan Beijer, Görel Bohlin, Carina Etander Rimborg, Ursula Frising, Ann Johansson, Marianne Josephsson, Marija Kogler-Johnsson, Johan Lothigius, Fredrik Nilsson, Britta Olinder, Astrid Roos Ydell, Per-Göran Rosén, Kristina Sandström, Martin Stjernström, Joakim Svensson.

60 § Fältprostens och militärdistriktspastorernas rösträtt

Förelåg organisationsutskottets betänkande 2001:6 om fältprostens och militärdistriktspastorernas rösträtt.

I ärendet yttrade sig Evert Josefsson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:55 av Sten Elmberg om ämbetsansvar, rösträtt vid biskopsval och val av prästlig ledamot i domkapitel.

61 § Antalet ledamöter i kyrkofullmäktige

Förelåg organisationsutskottets betänkande 2001:7 om antalet ledamöter i kyrkofullmäktige.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:62 av Kristina Lundgren om antalet ledamöter i kyrkofullmäktige och samfällda kyrkofullmäktige.

62 § Församlingsindelningen

Förelåg organisationsutskottets betänkande 2001:8 om församlingsindelningen.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motionerna 2001:65 av Herbert Sjödin och Inga Alm om en tidigare församlings rätt och möjlighet att återfå sin ställning som egen församling och motion 2001:67 av Herbert Sjödin och Inga Alm om de mindre församlingarnas rätt att existera.

Mot Kyrkomötets beslut *reserverade* sig Herbert Sjödin och Stina Eliasson.

63 § Dövkyrkan

Förelåg organisationsutskottets betänkande 2001:9 om dövkyrkan.

I debatten yttrade sig

Inger Dafgård, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I detta anförande *instämde* Gunilla Persson.

Kerstin Zetterberg, som yrkade bifall till motion 2001:71.

I detta anförande *instämde* Ulla Eriksson.

Anna Lundblad Mårtensson, som yrkade bifall till motion 2001:71

Catarina Agrell

Lena Petersson, som yrkade bifall till motion 2001:71

Britas Lennart Eriksson, som yrkade bifall till motion 2001:71

Evert Josefsson, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Kerstin Zetterberg (replik), som yrkade bifall till motion 2001:71.

Överläggningen var därmed avslutad.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena beträffande dövkyrkan, nämligen
dels om bifall till utskottets hemställan,
dels om bifall till motion 2001:71 av Kerstin Zetterberg m.fl.,
och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

På Kerstin Zetterbergs begäran företogs votering. Vid votering genom uppresning förklarade ordföranden åter att han fann att flertalet röstat för utskottets hemställan.

Kyrkomötet beslöt således bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:71 av Kerstin Zetterberg m.fl. om dövkyrkan.

Mot Kyrkomötets beslut *reserverade* sig Åke Blomqvist.

64 § Extra sammanträde med och mandattid för Kyrkomötet

Förelåg organisationsutskottets betänkande 2001:10 om extra sammanträde med och mandattid för Kyrkomötet.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:83 av Erna Arhag och Robert Schött om extra sammanträde med Kyrkomötet året efter valåret och motion 2001:95 av Urban Gibson om Kyrkomötets mandattid.

65 § Kyrkliga val

Förelåg organisationsutskottets betänkande 2001:11 om kyrkliga val.

I debatten yttrade sig
Jan-Anders Ekelund
Dag Sandahl.

Debatten var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan

- att* anta Kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 38 kap. kyrkoordningen med den föreslagna bestämmelsen om ikraftträdande,
- att* avslå motion 2001:51 av Jan-Anders Ekelund och Joakim Svensson om kyrkliga val.

Förhandlingarna ajournerades kl. 21.36.

Dagen avslutades med kvällsandakt ledd av Anders Åkerlund.

Vid protokollet

STURE JOHANSSON

ANITA HAMLUND

Kyrkomötet 2001:4

Onsdagen den 19 september

Kl. 10.30-12.24, 14.00-17.00, 19.15-21.05, 21.35-21.58.

Dagen inleddes med en andakt ledd av Gösta Äng.

Förhandlingarna återupptogs under ledning av ordföranden.

66 § Meddelande

Ordföranden *informerade* om att de ledamöter som anser att de vid gårdagens röstning under organisationsutskottets betänkande 2001:5 om biskoparnas ställning i Kyrkomötet inte registrerats i överensstämmelse med hur de avsåg att rösta, kan göra en anteckning om detta till protokollet.

67 § Fyllnadsval, valberedningen

I enlighet med valberedningens förslag beslöt Kyrkomötet att efter Marianne Rosenkvist, som avlidit, utse Ingemar Öberg från Skara stift till ledamot av valberedningen.

Andra vice ordföranden övertog kl. 10.45 ledningen av förhandlingarna.

68 § Behörighetsprövning av pastorsadjunkter m.m.

Föredrogs tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2001:1 om behörighetsprövning av pastorsadjunkter m.m. av utskottets ordförande Erna Arhag, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I ärendet yttrade sig Robert Schött.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att anta Kyrkostyrelsens förslag till ändring av kyrkoordningen med de justeringar som utskottet föreslagit.

69 § Tillsättning av domprost m.m.

Föredrogs tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2001:2 om tillsättning av domprost m.m. av utskottets ledamot Åke Blomqvist, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I ärendet yttrade sig biskop Bengt Wadensjö, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motionerna 2001:2 av Bengt Wadensjö m.fl. om formerna för tillsättning av domprost och 2001:44 av Lennart Andersson m.fl. om tillsättning av tjänst som domprost.

70 § Offentlig kungörelse av lediga befattningar som församlings- och stiftspräster samt diakoner

Föredrogs tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2001:3 om offentlig kungörelse av lediga befattningar som församlings- och stiftspräster samt diakoner av utskottets ledamot Elisabeth Engberg, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I ärendet yttrade sig Hans-Olof Hansson.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:89 av Hans-Olof Hansson om offentlig kungörelse av lediga befattningar som församlings- och stiftspräster samt diakoner.

71 § Domkapitlets delegationsrätt

Föredrogs tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2001:4 om domkapitlets delegationsrätt av utskottets ledamot Christina Åkerlund, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att, med anledning av motion 2001:10 av Karl-Johan Nilsson om domkapitlets delegationsrätt, ge Kyrkostyrelsen till känna vad utskottet anfört.

72 § Inrättande av tjänst som kyrkoombudsman

Föredrogs tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2001:5 om inrättande av tjänst som kyrkoombudsman av utskottets ledamot Börje Dahlvid, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig

Dag Sandahl, som yrkade bifall till motion 2001:16.

I detta anförande *instämde* Yngve Kalin.

Lisen Ridne, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I detta anförande *instämde* Berit Möllebäck.

Nils Gårder

Dag Sandahl (replik)

biskop Bengt Wadensjö, som yrkade bifall till motion 2001:16

Christer Mohlin, som yrkade bifall till motion 2001:16

Mats Johansson Flygg.

I detta anförande *instämde* Staffan Beijer.

Biskop Ragnar Persenius, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I detta anförande *instämde* Monika Sandström.

Dag Sandahl (replik)

biskop Ragnar Persenius (replik)

Kerstin Hesselfors Persson, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Torgny Larsson, som yrkade bifall till utskottets hemställan

biskop Bengt Wadensjö (replik)

Jennie Nordin

Dag Sandahl (replik)

Birger Sjungargård, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Eskil Jinnegård, som yrkade bifall till utskottets hemställan
Levi Bergström, som yrkade bifall till utskottets hemställan
Mats Johansson Flygg, som yrkade bifall till ett av honom under överläggningen framställt särskilt yrkande

Elisabeth Engberg, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I detta anförande *instämde* Hans Ulfvebrand, Bertil Persson.

Dag Sandahl, som yrkade bifall till ett av honom under överläggningarna framställt särskilt yrkande och drog därmed tillbaka sitt yrkande på motion 2001:16.

Biskop Bengt Wadensjö och Christer Mohlin, som yrkat bifall till motion 2001:16 drog därmed också tillbaka sina yrkanden på densamma och yrkade bifall till det av

Dag Sandahl under överläggningen framställda särskilda yrkandet.

Fredrik Sidenvall, som yrkade bifall till det av Dag Sandahl under överläggningen framställda särskilda yrkandet

Börje Dahlvid

Fredrik Sidenvall (replik)

Levi Bergström, som yrkade bifall till utskottets hemställan

ärkebiskop KG Hammar

Dag Sandahl (replik)

ärkebiskop KG Hammar (replik)

Dag Sandahl (replik)

ärkebiskop KG Hammar (replik)

Christer Mohlin, som yrkade bifall på det av Dag Sandahl under överläggningen framställda särskilda yrkandet.

Börje Dahlvid (replik)

biskop Anders Wejryd.

Överläggningen var därmed avslutad.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen
dels om bifall till utskottets hemställan,
dels om bifall till av Dag Sandahl under överläggningen framställt särskilt yrkande
”att Kyrkostyrelsen utarbetar ett förslag som syftar till att inrätta en tjänst som oberoende kyrkoombudsman”,
dels om bifall till av Mats Johansson Flygg under överläggningen framställt särskilt yrkande
”att en utredning av motionens intentioner skyndsamt tillsättes”,
och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

På Dag Sandahls begäran företogs votering. För antagande av kontraposition i huvudvoteringen ställdes propositioner på yrkandena 2 och 3 och befanns propositionen på bifall till yrkande 2 med övervägande ja besvarad. *Kyrkomötet beslöt* således att till kontraposition i huvudvoteringen anta det av Dag Sandahl under överläggningen framställda särskilda yrkandet.

Härefter ställdes propositioner på yrkandena 1 och 2 och förklarade ordföranden att hon fann propositionen på bifall till yrkande 1 med övervägande ja besvarad.

Kyrkomötet beslöt således bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:16 av Dag Sandahl om inrättande av tjänst som kyrkoombudsman.

Mot Kyrkomötets beslut *reserverade* sig Angela Boëthius, Dag Sandahl.

Mot Kyrkomötets beslut till förmån för av Mats Johansson Flygg under överläggningen framställt särskilt yrkande *reserverade* sig Berit Möllebäck.

Mot Kyrkomötets beslut till förmån för av Dag Sandahl under överläggningen framställt särskilt yrkande *reserverade* sig Anna-Lena Arousell Berglund, Carina Etander Rimborg, Eva Forssell Aronsson, Christer Mohlin, Anders Reinholdsson, Gunvor Torstensson.

Ordföranden övertog kl. 12.20 ledning av förhandlingarna och hälsade biskop Tony Guldbrandzén, Härnösands stift, välkommen till Kyrkomötet i egenskap av biskop.

Andra vice ordföranden övertog åter ledningen av förhandlingarna.

Förhandlingarna ajournerades kl.12.24.

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00 under ledning av andra vice ordföranden.

73 § Svenska kyrkan och homosexualiteten

Föredrogs tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2001:6 om Svenska kyrkan och homosexualiteten av utskottets ledamot Sven Håkansson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig

Dag Sandahl.

I detta anförande *instämde* Staffan Holmgren.

Biskop Caroline Krook

Dag Sandahl (replik)

biskop Biörn Fjärstedt.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:17 av Dag Sandahl om Svenska kyrkan och homosexualiteten.

74 § Redovisning av Överklagandenämndens domar

Föredrogs tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2001:7 om redovisning av Överklagandenämndens domar av utskottets ledamot Nils Gårder, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att, med anledning av motion 2001:20 av Erna Arhag om redovisning av Överklagandenämndens domar, ge Kyrkostyrelsen till känna vad utskottet anförde.

75 § Beviljande av tillhörighet i Svenska kyrkan

Förelåg tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2001:8 om beviljande av tillhörighet i Svenska kyrkan.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att, med anledning av motion 2001:21 av Åke Blomqvist och Ulla Eriksson om beviljande av tillhörighet till Svenska kyrkan, ge Kyrkostyrelsen till känna vad utskottet anfört.

76 § Lika arbete och likvärdigt arbete inom Svenska kyrkan

Föredrogs tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2001:9 om lika arbete och likvärdigt arbete inom Svenska kyrkan av utskottets ledamot Gunborg Engman-Ericsson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig
Gerd Gullberg-Johnson, som yrkade bifall till utskottets hemställan
Gunborg Engman-Ericsson (replik)
Britas Lennart Eriksson.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:37 av Gerd Gullberg-Johnson om lika arbete och likvärdigt arbete inom Svenska kyrkan.

77 § Förhandlingar om prästlöner m.m.

Föredrogs tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2001:10 om förhandlingar om prästlöner m.m. av utskottets ledamot Gunborg Engman-Ericsson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig
Göran Wahlström, som yrkade bifall till utskottets hemställan
Carina Etander Rimborg, som yrkade bifall till motion 2001:90 och reservation 1.

I detta anförande *instämde* Astrid Roos Ydell, Ingrid Johansson Fjellkman, Hans Ulfvebrand.

Eskil Jinnegård, som yrkade bifall till utskottets hemställan
Göran Wahlström (replik)
Eskil Jinnegård (replik)
Göran Wahlström (replik)
Eskil Jinnegård (replik)

Lisen Ridne, som yrkade bifall till utskottets hemställan
Joakim Svensson, som yrkade bifall till motion 2001:90 och reservation 1
Åke Blomqvist, som yrkade avslag på motion 2001:90.

I detta anförande *instämde* Staffan Beijer.
Staffan Beijer, som yrkade bifall till motionerna 2001:41 och 2001:94

Mats Johansson Flygg, som yrkade bifall till utskottets hemställan
biskop Ragnar Persenius

Eskil Jinnegård
Mats Johansson Flygg (replik)
Carina Etander Rimborg (replik)
Åke Blomqvist (replik)

Eskil Jinnegård (replik), som yrkade bifall till utskottets hemställan
Göran Wahlström

Britas Lennart Eriksson, som yrkade bifall till utskottets hemställan
Lisen Ridne.

Överläggningen var därmed avslutad.

Ordföranden meddelade att yrkande om bifall till motion 2001:41 av Göran Wahlström om löneförhandlingsrätten för präster inte kan ställas då författningstext saknas.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen *dels* om bifall till utskottets hemställan, *dels* om bifall till reservation 1 av Carina Etander Rimborg m.fl. (vilket också innebär bifall till motion 2001:90 av Suzanne Fredborg m.fl.), *dels* om bifall till motion 2001:94 av Iréne Pierazzi, och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

På Carina Etander Rimborgs begäran företogs votering.

Joakim Svensson begärde ordet i en ordningsfråga och ansåg att både reservation 1 och motion 2001:94 kan bifallas.

För antagande av kontraposition i huvudvoteringen ställdes propositioner på yrkandena 2 och 3 och befanns propositionen på bifall till yrkande 2 med övervägande ja besvarad. **Kyrkomötet beslöt** således att till kontraposition i huvudvoteringen anta reservation 1 av Carina Etander Rimborg m.fl.

Härefter ställdes propositioner på yrkandena 1 och 2 och förklarade ordföranden att hon fann propositionen på bifall till yrkande 1 med övervägande ja besvarad.

Kyrkomötet beslöt således bifalla utskottets hemställan att, med anledning av motionerna 2001:41 av Göran Wahlström m.fl. om löneförhandlingsrätten för prästerna, 2001:90 av Suzanne Fredborg m.fl. om slopande av tvång att tillhöra Svenska kyrkans församlingsförbund och 2001:94 av Iréne Pierazzi om fastställande av kyrkoherdarnas och övriga församlingsprästers löner, ge Kyrkostyrelsen till känna vad utskottet anfört om en utvärdering av gällande ordning för förhandling om prästernas löner.

Mot Kyrkomötets beslut **reserverade** sig Lena Herbst, Britta Olinder, Astrid Roos Ydell, Hans Tallberg, Lennart Tildemyr, Birgitta Wrede.

Mot Kyrkomötets beslut till förmån för motion 2001:90 av Suzanne Fredborg m.fl. och reservation 1 **reserverade** sig Görel Bohlin, Carina Etander Rimborg, Ingrid Johansson Fjelkman, Sven-Olof Karlsson, Kerstin Linder, Anette Lundquist Larsson, Christer Mohlin, Barbro Pettersson, Joakim Svensson, Hans Ulfvebrand, Göran Östling.

78 § Livstestamente och dödshjälp

Föredrogs tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2001:11 om livstestamente och dödshjälp av utskottets ledamot Elisabeth Engberg, som yrkade bifall på utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig

Carina Etander Rimborg, som yrkade bifall till utskottets hemställan
Margareta Appel
Börje Finnstedt
Margareta Appel (replik)
Nils Gårder
Elisabeth Engberg
Margareta Appel (replik)
Stina Eliasson.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att, med anledning av motionerna 2001:43 av Börje Finnstedt om livstestamente och 2001:72 av Carina Etander Rimborg om Svenska kyrkans hållning angående dödshjälp, ge Kyrkostyrelsen till känna vad utskottet anför.

79 § Demokrati och delaktighet

Föredrogs tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2001:12 om demokrati och delaktighet av utskottets ordförande Erna Arhag, som yrkade bifall på utskottets hemställan.

I ärendet yttrade sig biskop Martin Lind.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motionerna 2001:13 av Martin Lind m.fl. om ökad delaktighet och 2001:49 av Kerstin Bergman om kyrkan och demokratin.

80 § Handläggning av ärenden om obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst

Föredrogs tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2001:13 om handläggning av ärenden om obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst av utskottets ledamot Bertil Persson, som yrkade bifall på utskottets hemställan.

I ärendet yttrade sig Ann Larsson, som yrkade bifall på utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att, med anledning av motionerna 2001:77 av Erna Arhag om vissa undantag från offentlighet för handlingar, 2001:78 av Erna Arhag om omprövning av ”friande” beslut om obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst, 2001:82 av Erna Arhag om varning för den som har uppdraget att utöva kyrkans vigningstjänst och 2001:96 av Ann Larsson om möjlighet att överklaga domkapitlets dom, ge Kyrkostyrelsen till känna vad utskottet anför.

81 § Domkapitlets partsställning i överklagade beslutsprövningsärenden

Föredrogs tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2001:14 om domkapitlets partsställning i överklagade beslutsprövningsärenden av utskottets ledamot Nils Gårder, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att, med anledning av motion 2001:80 av Erna Arhag om domkapitlets partsställning i överklagade beslutsprövningsärenden, uppdra åt Kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning med uppgift att med utgångspunkt i vad utskottet anfört utreda och lämna förslag till ändringar i kyrkoordningen avseende vem som skall anses som motpart i Överklagandenämnden.

82 § Uppgiftsskyldighet till kyrklig arbetsgivare

Föredrogs tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2001:15 om uppgiftsskyldighet till kyrklig arbetsgivare av utskottets ledamot Hans-Olof Andrén, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I ärendet yttrade sig Staffan Holmgren, som yrkade bifall på utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:40 av Staffan Holmgren om uppgiftsskyldighet till kyrklig arbetsgivare.

Ordföranden övertog kl. 15.50 ledningen av förhandlingarna.

83 § Regelsystemet för kyrkofonden

Föredrogs ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2001:1 om regelsystemet för kyrkofonden av utskottets ledamot Christer Mohlin, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig
Joakim Svensson
Bertil Persson.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att, med avslag på motion 2001:103 av Joakim Svensson om kyrkofondens förvaltning, bifalla Kyrkostyrelsens förslag i KsSkr 2001:7 att inte göra någon ändring i kyrkoordningen i fråga om kyrkofonden.

84 § Kyrkoantikvarisk ersättning

Föredrogs ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2001:2 om kyrkoantikvarisk ersättning av utskottets ledamot Sten-Åke Engdahl, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:12 av Åke Blomqvist och Ulla Eriksson om kyrkoantikvarisk ersättning.

85 § Särskilda utjämningsavgiften

Föredrogs ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2001:3 om särskilda utjämningsavgiften av utskottets ledamot Reidar Gustafsson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig
Börje Finnstedt.

I detta anförande *instämde* Stig Eriksson.
Reidar Gustafsson (replik)
Sten-Åke Engdahl, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I detta anförande *instämde* Stig Eriksson.
Kenneth Åberg, som yrkade bifall till utskottets hemställan
Bertil Persson
Barbro Pettersson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan

att med anledning av motionerna 2001:24 av Kenneth Åberg m.fl., 2001:53 av Stig Eriksson, 2001:57 av Berit Möllebäck och Birgitta Josefson-Hultgren, 2001:64 av Göran Wahlström m.fl., 2001:86 av Börje Henriksson och 2001:100 av Sten-Åke Engdahl och Eskil Jinnegård om beräkningsgrunder för den särskilda utjämningsavgiften, ge Kyrkostyrelsen i uppdrag att genomföra en utvärdering och analys av särskilda utjämningsavgiften med delrapport till 2002 års kyrkomöte,
att avslå de ovan nämnda motionerna 2001:24, 2001:53, 2001:57, 2001:64, 2001:86, 2001:100.

86 § Tjänstebostäder

Föredrogs ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2001:4 om tjänstebostäder av utskottets ledamot Reidar Gustafsson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig
Vivianne Wetterling, som yrkade bifall till utskottets hemställan
Reidar Gustafsson (replik)
Vivianne Wetterling (replik).

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:25 av Vivianne Wetterling och Urban Gibson om tjänstebostad för präst.

87 § Kyrkoavgiften

Föredrogs ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2001:5 om kyrkoavgiften av utskottets ledamot Boris Olson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig
Staffan Holmgren, som yrkade bifall på motion 2001:38
Nils Fredrik Aurelius.

Överläggningen var därmed avslutad.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen
dels om bifall till utskottets hemställan,
dels om bifall till motion 2001:38 av Staffan Holmgren,

och förklarade ordföranden att han fann propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motionerna 2001:38 av Staffan Holmgren om underlaget för uttag av kyrkoavgift och 2001:61 av Gösta Äng m.fl. om kyrkoavgiften.

88 § Utjämningsystemet m.m.

Föredrogs ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2001:6 om utjämnings-systemet m.m. av utskottets ledamot Barbro Petterson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I ärendet yttrade sig Göran Wahlström, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan

att ge Kyrkostyrelsen till känna vad utskottet anförde med anledning av motionerna 2001:42 av Göran Wahlström om hur resurser skall fördelas till stift och församlingar, 2001:54 av Susann Torgerson m.fl. om finansiering av domprosttjänster och 2001:68 av Gösta Äng om utjämningsystemet,
att avslå motionerna 2001:42, 2001:54, 2001:58 av Sten Johansson om kyrkoavgiften och 2001:68.

89 § Stiftelser och egendom vid församlingssammanläggningar

Föredrogs ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2001:7 om stiftelser och egendom vid församlingssammanläggningar av utskottets ledamot Ann-Marie Hallin, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I ärendet yttrade sig Berit Möllebäck, som yrkade bifall på utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att, med avslag på motion 2001:60 av Berit Möllebäck och Lars-Ivar Ericson om donationer, stiftelser och egendom vid församlingssammanläggningar, ge Kyrkostyrelsen till känna vad utskottet anförde.

90 § Clearing

Föredrogs ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2001:8 om clearing av utskottets ledamot Berit Möllebäck, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig

Lennart Tildemyr

Sonja Grunselius, som yrkade bifall till motion 2001:99.

I detta anförande *instämde* Inga-Lis Moberg.

Sten Johansson.

Överläggningen var därmed avslutad.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen *dels* om bifall till utskottets hemställan, *dels* om bifall till motion 2001:99 av Lennart Tildemyr, och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motionerna 2001:50 av Kerstin Bergman om total clearing och 2001:99 av Lennart Tildemyr om clearing av vigselavgift.

Mot Kyrkomötets beslut *reserverade* sig Sonja Grunselius, Lennart Tildemyr.

91 § Guds vägar – judendom och kristendom

Förelåg ekumenikutskottets betänkande 2001:1 om Guds vägar – judendom och kristendom.

I debatten yttrade sig

Fredrik Sidenvall, som yrkade på bifall till reservationen.

I detta anförande *instämde* Birger Palo.

Kerstin Bergman, som yrkade på bifall till utskottets hemställan

Fredrik Sidenvall (replik)

Kerstin Bergman (replik), som yrkade bifall till utskottets hemställan

Lars Edvardsson, som yrkade på bifall till reservationen

biskop Biörn Fjärstedt, som yrkade på bifall till utskottets hemställan

Fredrik Sidenvall (replik)

biskop Biörn Fjärstedt (replik)

Fredrik Sidenvall (replik)

biskop Biörn Fjärstedt (replik), som yrkade bifall till utskottets hemställan

Angela Boëthius, som yrkade bifall till utskottets hemställan

biskop Anders Wejryd

Curt Forsbring, som yrkade på bifall till utskottets hemställan

Fredrik Sidenvall.

I detta anförande *instämde* Birger Palo.

Ärkebiskop KG Hammar

Lars Edvardsson.

Överläggningen var därmed avslutad.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen *dels* om bifall till utskottets hemställan, *dels* om bifall till reservationen av Fredrik Sidenvall, och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

På Lars Edvardssons begäran företogs votering. Vid votering genom uppresning förklarade ordföranden åter att han fann att flertalet röstat för bifall till utskottets hemställan.

Kyrkomötet beslöt således bifalla utskottets hemställan att bifalla Kyrkostyrelsens förslag i KsSkr 2001:5 att anta dokumentet Guds vägar – judendom och kristendom som grund för Svenska kyrkans fortsatta reflektion och samtal med företrädare för judisk tro och bekännelse.

Mot Kyrkomötets beslut *reserverade* sig Görel Bohlin, Fredrik Sidenvall, Birger Palo.

Mot Kyrkomötets beslut till förmån för reservationen av Fredrik Sidenvall *reserverade* sig Lars Edvardsson, Joakim Svensson.

Förhandlingarna ajournerades kl. 17.40.

Förhandlingarna återupptogs kl. 19.15 under ledning av ordföranden.

92 § Församling i Moskva

Föredrogs ekumenikutskottets betänkande 2001:2 om församling i Moskva av utskottets ledamot Helga Kero, som yrkade på bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig
Inger Krantz, som yrkade bifall till utskottets hemställan
Jan-Erik Ågren, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:46 av Mikael Börjesson om församling i Moskva.

Mot Kyrkomötets beslut *reserverade* sig Mikael Börjesson.

93 § Klyftan mellan fattiga och rika

Föredrogs ekumenikutskottets betänkande 2001:3 om klyftan mellan fattiga och rika av utskottets ledamot Sven Janson, som yrkade på bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig
Henry Svensson
Sune Holgersson
Fredrik Sidenvall
Henry Svensson (replik)
Fredrik Sidenvall (replik)
Henry Svensson (replik)
Bengt Olof Dike
biskop Anders Wejryd
Anders Åkerlund
Börje Henriksson, som yrkade på bifall till utskottets hemställan
Nils Fredrik Aurelius.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:23 av Henry Svensson om klyftan mellan fattiga och rika.

94 § Minoriteternas fortsatta ställning i Svenska kyrkan

Föredrogs ekumenikutskottets betänkande 2001:6 om minoriteternas fortsatta ställning i Svenska kyrkan av utskottets ledamot Katarina Wedin, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig

Yngve Kalin

Dag Sandahl

Lars Edvardsson

ärkebiskop KG Hammar.

I detta anförande *instämde* Reidar Gustafsson.

Yngve Kalin, som yrkade bifall till ett av honom under överläggningen framställt särskilt yrkande.

I detta anförande *instämde* Gunnar Strömbäck, Tomas Lång, Staffan Beijer.

Birger Palo, som yrkade på bifall till det av Yngve Kalin under överläggningen framställda särskilda yrkandet.

I detta anförande *instämde* Gunnar Strömbäck, Tomas Lång.

Biskop Ragnar Persenius

Urban Gibson

Yngve Kalin (replik)

Urban Gibson (replik)

Lars Edvardsson (replik)

Urban Gibson (replik)

Yngve Kalin (replik)

Urban Gibson (replik)

Birger Palo (replik)

Urban Gibson önskade få antecknat till protokollet att han inte hade rätt till ytterligare replik

Yngve Kalin (replik)

biskop Ragnar Persenius (replik)

Katarina Wedin (replik)

Dag Sandahl (replik)

Fredrik Sidenvall, som yrkade bifall till det av Yngve Kalin under överläggningen framställda särskilda yrkandet

biskop Ragnar Persenius (replik)

Eskil Jinnegård

Kristian Nylund Arnetz.

Överläggningen var därmed avslutad.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen *dels* om bifall till utskottets hemställan, *dels* om bifall till av Yngve Kalin under överläggningen framställt särskilt yrkande ”att den ekumeniska förpliktelsen till dialog och samtal, då splittring hotar, också bör råda i de inomkyrkliga relationerna,

att de trosuppfattningar, som är en del av det allmänkyrkliga arvet och som delas och upprätthålles av grupper inom Svenska kyrkan och ekumeniska partners, erkänns som legitima också i Svenska kyrkan,

att Kyrkostyrelsen ges i uppdrag att lägga fram förslag till samarbetsregler som säkerställer dessa gruppers hemortsrätt och handlingsutrymme i Svenska kyrkan i väntan på och i arbetet för kyrkans synliga enhet”

och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

På Yngve Kalins begäran företogs votering. Vid votering genom uppresning förklarade ordföranden åter att han fann att flertalet röstat för utskottets hemställan.

På Yngve Kalins begäran företogs rösträkning. Vid rösträkning befanns att 185 ledamöter röstat för utskottets hemställan, att 37 röstat för av Yngve Kalin framställt särskilt yrkande samt att 12 ledamöter avstått från att rösta.

Kyrkomötet beslöt således att bifalla utskottets hemställan

att avslå motion 2001:9 av Yngve Kalin om minoriteternas fortsatta ställning i Svenska kyrkan,

att ge Kyrkostyrelsen i uppdrag att, på det sätt Kyrkostyrelsen finner bäst, ta initiativ till samtal som ett led i arbetet på fördjupad delaktighet.

Mot Kyrkomötets beslut **reserverade** sig Jan-Anders Ekelund, Dag Sandahl, Joakim Svensson, Birgitta Wrede.

Mot Kyrkomötets beslut till förmån för av Yngve Kalin under överläggningen framställt särskilt yrkande **reserverade** sig Lars Edvardsson, Carina Etander Rimborg, Eva Forssell Aronsson, Yngve Kalin, Anders Reinholdsson.

Förhandlingarna ajournerades kl. 21.05.

Förhandlingarna återupptogs kl. 21.35 under ledning av ordföranden.

95 § Mission

Föredrogs ekumenikutskottets betänkande 2001:4 om mission av utskottets ledamot Fredrik Sidenvall, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig

Jan-Anders Ekelund

Joakim Svensson

Lars Edvardsson

Fredrik Sidenvall (replik)

Anders Åkerlund, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Henry Svensson

Angela Boëthius

Lena Petersson

Fredrik Sidenvall

Åsa Ingårda.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:45 av Joakim Svensson och Jan-Anders Ekelund om mission.

96 § Meddelande

Ordföranden *meddelade* att organisationsutskottet sammanträder direkt efter kvällens plenum. Ordföranden meddelade också att listor över omröstningsresultaten finns att tillgå hos gruppledarna.

Förhandlingarna ajournerades kl. 21.58.

Dagen avslutades med kvällsandakt ledd av Lena Petersson.

Vid protokollet

STURE JOHANSSON

ANITA HAMLUND

Kyrkomötet 2001:5

Torsdagen den 20 september 2001

Kl. 10.30-12.40, 14.00-17.30, 18.02-20.12.

Dagen inleddes med en andakt ledd av Bengt Risberg.

Förhandlingarna återupptogs under ledning av ordföranden.

97 § Meddelande

Ordföranden *meddelade* att budgetutskottet träffas i samband med att Kyrkomötets förhandlingar ajourneras för lunchuppehåll.

98 § Anmälan och bordläggning

Anmäldes och bordlades organisationsutskottets betänkande 2001:12 om församlingar utan beslutsmässiga organ.

99 § En konfliktförebyggande helhetssyn: Svenska kyrkans helhetssyn vad gäller vapenhandel, bistånd och konfliktförebyggande

Föredrogs ekumenikutskottets betänkande 2001:5 om en konfliktförebyggande helhetssyn: Svenska kyrkans helhetssyn vad gäller vapenhandel, bistånd och konfliktförebyggande av utskottets ledamot Urban Gibson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig

Dag Sandahl

Urban Gibson (replik)

Dag Sandahl (replik)

Urban Gibson (replik)

Dag Sandahl (replik)

Fredrik Sidenvall

Urban Gibson (replik)

Fredrik Sidenvall (replik)

Urban Gibson (replik)

Fredrik Sidenvall (replik)

Hans-Olof Andrén, som yrkade bifall till ett av honom och Christina Schnackenburg under överläggningen framställt särskilt yrkande

Urban Gibson (replik)

Hans-Olof Andrén (replik)

Christina Schnackenburg, som yrkade bifall till det av Hans-Olof Andrén och henne under överläggningen framställda särskilda yrkandet

Marianne Kronberg, som yrkade bifall till utskottets hemställan utom fjärde att-satsen i motion 2001:98

Åsa Ingårda, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I detta anförande *instämde* Inga Alm.

Olof Lönneborg, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Hans-Olof Andrén (replik)

Christina Schnackenburg (replik)

Birger Sjungargård.

I detta anförande *instämde* Gudrun Carlsson, Lars Rydje.
Dag Sandahl (replik)
Birger Sjungargård (replik)
Dag Sandahl (replik)
Birger Sjungargård (replik)
Dag Sandahl önskade få antecknat till protokollet att han inte hade rätt till ytterligare replik
Fredrik Sidenvall (replik)
Birger Sjungargård (replik)
Britta Olinder, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I detta anförande *instämde* Mikael Börjesson.
Biskop Claes-Bertil Ytterberg.

I detta anförande *instämde* Katarina Wedin.
Dag Sandahl (replik)
biskop Claes-Bertil Ytterberg (replik)
ärkebiskop KG Hammar
Fredrik Sidenvall (replik)
Lars Edvardsson
Fredrik Sidenvall, som yrkade på bifall till reservation 2
Marianne Kronberg
Jan-Erik Ågren, som yrkade bifall till utskottets hemställan utom fjärde att-satsen i motion 2001:98
Fredrik Sidenvall (replik)
Jan-Erik Ågren (replik)
Margarethe Isberg, som yrkade bifall till mom. 1 i utskottets hemställan
Åsa Ingårda, som yrkade bifall till utskottets hemställan
Urban Gibson.

I detta anförande *instämde* Vivianne Wetterling.
Fredrik Sidenvall (replik), som yrkade bifall till reservation 2
Urban Gibson (replik).

Överläggningen var därmed avslutad.

Förhandlingarna ajournerades kl. 12.40.

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00 under ledning av ordföranden.

forts. 99 § En konfliktförebyggande helhetssyn: Svenska kyrkans helhetssyn vad gäller vapenhandel, bistånd och konfliktförebyggande

Utskottets hemställan företogs till avgörande momentvis varvid mom. 4 utgick då ställning tas till motion 2001:104 av Hans-Olof Andrén om vapenproduktion redan i mom. 1.

Mom. 1

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen
dels om bifall till utskottets hemställan,
dels om bifall till reservation 2 av Fredrik Sidenvall,
dels om bifall till av Hans-Olof Andrén och Christina Schnackenburg under överläggningen framställt särskilt yrkande

”att Kyrkomötet bifaller utskottets hemställan med den ändring som föranleds av bifall till motion 2001:104 av Hans-Olof Andrén”
och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

På Hans-Olof Andréns begäran företogs votering. För antagande av kontraposition i huvudvoteringen ställdes propositioner på yrkandena 2 och 3 och befanns propositionen på bifall till yrkande 3 med övervägande ja besvarad. *Kyrkomötet beslöt* således att till kontraposition i huvudvoteringen anta det av Hans-Olof Andrén och Christina Schnackenburg under överläggningen framställda särskilda yrkandet.

Härefter ställdes propositioner på yrkandena 1 och 3 och förklarade ordföranden att han fann propositionen på bifall till yrkande 1 med övervägande ja besvarad.

Kyrkomötet beslöt således bifalla utskottets hemställan

att bifalla Kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2001:8,

att till hemställandena i skrivelsen KsSkr 2001:8 tillfoga:

att Kyrkomötet betonar vikten av att Svenska kyrkan i de sammanhang den finns representerad nationellt arbetar i linje med vad skrivelsen om ”Svenska kyrkans helhetssyn vad gäller vapenhandel, bistånd och konfliktförebyggande” vill främja och tydligt ser som sitt uppdrag att arbeta fredsfrämjande även i vårt eget land.

att Kyrkomötet uppdrar åt Kyrkostyrelsen att år 2005 till Kyrkomötet redovisa Svenska kyrkans insatser under Årtiondet för att övervinna våldet, 2001-2010, innefattande arbetet för att övervinna såväl direkt som strukturellt och kulturellt våld.

Mom. 2

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen *dels* om bifall till utskottets hemställan, *dels* om bifall till av Marianne Kronberg och Jan-Erik Ågren under överläggningen framställt särskilt yrkande ”Bifall till utskottets hemställan i moment 2 med undantag av p. 4 i motion 2001:98” och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

På Marianne Kronbergs begäran företogs votering. Vid votering genom uppresning förklarade ordföranden åter att han fann att flertalet röstat för utskottets hemställan.

På Sven-Olof Karlssons begäran genomfördes rösträkning. Vid rösträkning befanns att 128 ledamöter röstat för utskottets hemställan, 92 för det av Marianne Kronberg och Jan-Erik Ågren under överläggningen framställda särskilda yrkandet och 23 ledamöter avstått från att rösta.

Kyrkomötet beslöt således att bifalla utskottets hemställan att bifalla motion 2001:98 av Åsa Ingårda om att stärka försvarsviljan.

Mom. 3

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att bifalla motion 2001:102 av Birger Sjungargård och Lars Rydje om aktivt fredsarbete.

Mom. 4

Detta moment har utgått då Kyrkomötet tagit ställning till detta i mom. 1 genom prövning av det av Hans-Olof Andrén och Christina Schnackenburg under överläggningen framställda särskilda yrkandet.

Mot Kyrkomötets beslut *reserverade* sig Staffan Holmgren, Ann Johansson.

Mot Kyrkomötets beslut i mom. 1 *reserverade* sig Görel Bohlin, Bertil Persson.

Mot Kyrkomötets beslut i mom. 1 och till förmån för reservationen av Fredrik Sidenvall *reserverade* sig Fredrik Sidenvall, Joakim Svensson.

Mot Kyrkomötets beslut i mom. 1 till förmån för det av Hans-Olof Andrén och Christina Schnackenburg under överläggningen framställda särskilda yrkandet *reserverade* sig Margareta Appel, Erna Arhag, Nils Fredrik Aurelius, Curt Forsbring, Mats Hagelin, Peter Hemminger, Eivor Hultén, Glenn Håkansson, Gunvor Joelsson, Ingrid Johansson Fjellkman, Benny Jönsson, Sven-Olof Karlsson, Marija Kogler Johnsson, Annette Lundquist Larsson, Boris Olsson, Barbro Pettersson, Kristina Sandström, Christina Schnackenburg, Gunnar Sibbmark, Hans Ulfvebrand, Lennart Åslid.

Mot Kyrkomötets beslut i mom. 2 *reserverade* sig Lennart Andersson, Görel Bohlin, Elisabeth Engberg, Birgitta Ericsson Löfgren, Britas Lennart Eriksson, Bertil Persson, Astrid Roos Ydell, Lars Rydje, Martin Stjernström, Joakim Svensson, Kjell Söderberg, Thomas Söderberg, Jan-Erik Ågren.

Mot Kyrkomötets beslut i mom. 2 till förmån för av Marianne Kronberg och Jan-Erik Ågren under överläggningen framställt särskilt yrkande *reserverade* sig Margareta Appel, Bengt Berg, Bengt Olof Dike, Curt Forsbring, Suzanne Fredborg, Mats Hagelin, Peter Hemminger, Christina Hjertén, Margareta Holmberg, Eivor Hultén, Ingrid Johansson Fjellkman, Sven-Olof Karlsson, Marianne Kronberg, Kerstin Linder, Kristina Lundgren, Annette Lundquist Larsson, Berit Möllebäck, Barbro Pettersson, Christina Pregmark Gyberg, Robert Schött, Solveig Thorkilsson, Hans Ulfvebrand, Göran Östling.

100 § Svenska kyrkans ekumeniska arbete

Förelåg ekumenikutskottets betänkande 2001:7 om Svenska kyrkans ekumeniska arbete.

I debatten yttrade sig

Yngve Kalin, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Sten Lundgren, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att bifalla motion 2001:108 av Yngve Kalin om Svenska kyrkans ekumeniska arbete.

Första vice ordföranden övertog kl. 14.20 ledningen av förhandlingarna.

101 § En Kyrkomötets förtjänstmedalj

Förelåg kyrkolivsutskottets betänkande 2001:1 om en Kyrkomötets förtjänstmedalj.

I debatten yttrade sig

Åke Bendix, som yrkade bifall till motion 2001:1

Bengt Gustafsson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen dels om bifall till utskottets hemställan, dels om bifall till motion 2001:1 av Åke Bendix och Börje Finnstedt, och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:1 av Åke Bendix och Börje Finnstedt om en Kyrkomötets förtjänstmedalj.

102 § Friskolor med kristen profil

Föredrogs kyrkolivsutskottets betänkande 2001:2 om friskolor med kristen profil av utskottets ledamot Lars Rydje, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig

Sigvard Härnring, som yrkade bifall till reservationen

Marianne Kronberg, som yrkade bifall till reservationen

Marianne Upmark.

I detta anförande *instämde* Kerstin Bergman, Ann-Marie Hallin, Börje Henriksson, Helga Kero, Timmy Leijen, Ann-Marie Nilsson, Bengt Nilsson, Leif Nilsson, Lisen Ridne, Nelly Wallenborg, Birgith Wiklund Molberg, Evy Åberg.

Susann Torgerson, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Marianne Kronberg (replik)

Susann Torgerson (replik)

Marianne Kronberg (replik)

Susann Torgerson (replik)

Marianne Upmark (replik)

Staffan Holmgren, som yrkade bifall till reservationen.

I detta anförande *instämde* Lena Herbst, Marija Kogler Johnsson.

Marianne Upmark (replik)

Staffan Holmgren (replik)

biskop Anders Wejryd

Börje Henriksson, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Lars Rydje, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Marianne Kronberg

Kristina Lundgren

Marianne Upmark.

Överläggningen var därmed avslutad.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen *dels* om bifall till utskottets hemställan, *dels* om bifall till reservationen av Sigvard Härnring, och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

På Sigvard Härnrings begäran företogs votering. Vid votering genom uppresning förklarade ordföranden åter att hon fann att flertalet röstat för utskottets hemställan.

Kyrkomötet beslöt således att bifalla utskottets hemställan att, med anledning av motion 2001:87 av Marianne Kronberg m.fl. om friskolor med kristen profil ge Kyrkostyrelsen till känna vad utskottet anför.

Mot Kyrkomötets beslut *reserverade* sig Lennart Andersson, Lena Herbst, Ann Johansson, Marija Kogler Johnsson, Göran Pettersson, Christina Pregmark Gyberg, Kjell Söderberg.

Mot Kyrkomötets beslut och till förmån för reservationen av Sigvard Härnring *reserverade* sig Eivor Hultén, Mats Hagelin, Sven-Olof Karlsson, Annette Lundquist Larsson, Marianne Kronberg, Christina Schnackenburg, Hans Ulfvebrand.

103 § Svenska kyrkans församlingsstatistik

Föredrogs kyrkolivsutskottets betänkande 2001:3 om Svenska kyrkans församlingsstatistik av utskottets ledamot Gunvor Joelsson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig Staffan Holmgren, som yrkade bifall till motion 2001:39.

I detta anförande *instämde* Angela Boëthius, Carina Etander Rimborg, Sven Håkansson Roland Johansson.

I detta anförande *instämde* Ann Larsson, Gunvor Joelsson.

Överläggningen var därmed avslutad.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen *dels* om bifall till utskottets hemställan, *dels* om bifall till motion 2001:39 av Staffan Holmgren och Carina Etander Rimborg, och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

Kyrkomötet beslöt således att bifalla utskottets hemställan att avslå motionerna 2001:8 av Sven Håkansson om Svenska kyrkans statistikformulär för församlingsstatistik och 2001:39 av Staffan Holmgren och Carina Etander Rimborg om Svenska kyrkans statistik.

Mot Kyrkomötets beslut *reserverade* sig Angela Boëthius, Ann Johansson.

Mot Kyrkomötets beslut till förmån för motion 2001:39 av Staffan Holmgren och Carina Etander Rimborg *reserverade* sig Carina Etander Rimborg.

104 § Idématerial med inriktning på verksamheter för pojkar och män

Förelåg kyrkolivsutskottets betänkande 2001:4 om idématerial med inriktning på verksamheter för pojkar och män.

I ärendet yttrade sig Lars-Ivar Ericson.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:4 av Lars-Ivar Ericson om idématerial för hur kyrkan skall kunna nå pojkarna och männen.

Ordföranden övertog kl. 15.33 ledningen av förhandlingarna.

105 § TV-sända gudstjänster på söndagar

Föredrogs kyrkolivsutskottets betänkande 2001:5 om TV-sända gudstjänster på söndagar av utskottets ledamot Roland Johansson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig
Erna Arhag, som yrkade bifall till motion 2001:19
Britt Louise Agrell
Roland Johansson.

I detta anförande *instämde* Britta Olinder, Sonja Grunselius.

Överläggningen var därmed avslutad.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen
dels om bifall till utskottets hemställan,
dels om bifall till motion 2001:19 av Erna Arhag,
och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

På Erna Arhags begäran företogs votering. Vid votering genom uppresning förklarade ordföranden åter att han fann att flertalet röstat för utskottets hemställan.

På Erna Arhags begäran företogs rösträkning. Vid rösträkning befanns att 113 ledamöter röstat för utskottets hemställan, 117 för motion 2001:19 samt att 8 ledamöter avstått från att rösta.

Kyrkomötet beslöt således bifalla motion 2001:19 av Erna Arhag om TV-sända gudstjänster, med uppdrag åt Kyrkostyrelsen att vidtaga åtgärder och föra diskussion för att påverka SVT att kraftigt utöka antalet direktsända TV-gudstjänster redan år 2002.

Första vice ordföranden övertog kl. 15.55 ledningen av överläggningarna.

106 § Församlingens grundläggande uppgift

Föredrogs kyrkolivsutskottets betänkande 2001:6 om församlingens grundläggande uppgift av utskottets ordförande Gerd Gullberg-Johnson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I ärendet yttrade sig Henry Svensson.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:22 av Henry Svensson om församlingens fyra huvuduppgifter.

107 § Stöd för söndagsledighet

Förelåg kyrkolivsutskottets betänkande 2001:7 om stöd för söndagsledighet.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:28 av Per-Anders Grunnan om stöd för söndagsledighet.

108 § Stöd till förnyad evangelisation

Föredrogs kyrkolivsutskottets betänkande 2001:8 om stöd till förnyad evangelisation av utskottets ordförande Gerd Gullberg-Johnson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I ärendet yttrade sig Lars Edvardsson, som yrkade bifall till motion 2001:35.

Överläggningen var därmed avslutad.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen *dels* om bifall till utskottets hemställan, *dels* om bifall till motion 2001:35 av Per-Anders Grunnan, och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

På Lars Edvardssons begäran företogs votering. Vid votering genom uppresning förklarade ordföranden åter att hon fann att flertalet röstat för utskottets hemställan.

Kyrkomötet beslöt således att bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:35 av Per-Anders Grunnan om stöd till förnyad evangelisation.

Mot Kyrkomötets beslut och till förmån för motion 2001:35 *reserverade* sig Lars Edvardsson.

109 § Handlingsplan för Svenska kyrkan

Föredrogs kyrkolivsutskottets betänkande 2001:9 om handlingsplan för Svenska kyrkan av utskottets ledamot Per-Åke Axelsson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig

Dag Sandahl

Per-Åke Axelsson (replik)

Dag Sandahl (replik)

Bengt Olof Dike, som yrkade bifall till motion 2001:56

Per-Åke Axelsson (replik)

Bengt Olof Dike (replik)

Per-Åke Axelsson (replik)

Bengt Olof Dike (replik)

Per-Åke Axelsson önskade få noterat till protokollet att han inte hade rätt till ytterligare replik

biskop Lars-Göran Lönnermark

Bengt Olof Dike (replik)

biskop Lars-Göran Lönnermark (replik)

Bengt Olof Dike (replik)

Göran Wahlström

Bengt Olof Dike (replik)

Göran Wahlström (replik)

biskop Lars-Göran Lönnermark (replik)

Bengt Olof Dike (replik)

Dag Sandahl (replik)

Fredrik Sidenvall

Bengt Olof Dike (replik)

Ingrid Emanuelson, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Lena Gustavsson

Börje Dahlvid

Elisabeth Engberg

Bengt Olof Dike

Roland Johansson

biskop Christina Odenberg, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I detta anförande *instämde* Börje Henriksson, Henry Svensson, Gunvor Torstensson.

Dag Sandahl (replik)

Bengt Olof Dike (replik)

Per-Åke Axelsson.

Överläggningen var därmed avslutad.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen

dels om bifall till utskottets hemställan,

dels om bifall till motion 2001:56 av Bengt Olof Dike,

och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:56 av Bengt Olof Dike om handlingsplan för Svenska kyrkan.

Mot Kyrkomötets beslut och till förmån för motion 2001:56 *reserverade* sig Bengt Olof Dike.

Ordföranden övertog ledningen av förhandlingarna.

Förhandlingarna ajournerades kl. 17.30.

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.02 under ledning av ordföranden.

110 § Meddelande

Ordföranden konstaterade att replikrätten överutnyttjats i debatten och meddelade att presidiet med stöd av 2 kap. 3 § arbetsordningen beslutat inskränka tiden för replik till 1 minut.

Förhandlingarna övertogs kl. 18.05 av första vice ordföranden.

111 § Pastoral program för andlig vård

Föredrogs kyrkolivsutskottets betänkande 2001:10 om pastoral program för andlig vård av utskottets ledamot Åke Utterberg, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig

Sten Lundgren

Margareta Holmgren, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Catarina Agrell.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:69 av Sten Lundgren om pastoral program för andlig vård.

112 § Svenska kyrkans kommunikation

Föredrogs kyrkolivsutskottets betänkande 2001:11 om Svenska kyrkans kommunikation av utskottets ledamot Sigvard Härnring, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig

Carina Etander Rimborg, som yrkade bifall till den tredje att-satsen i motion 2001:73.

I detta anförande *instämde* Staffan Beijer.

Rune Entelius, som yrkade bifall till utskottets hemställan

biskop Tony Guldbrandzén

Britta Olinder, som yrkade bifall till den tredje att-satsen i motion 2001:73

Sigvard Härnring, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen *dels* om bifall till utskottets hemställan, *dels* om bifall till tredje att-satsen i motion 2001:73 av Carina Etander Rimborg, och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

På Carina Etander Rimborgs begäran företogs votering. Vid votering genom upprensning förklarade ordföranden åter att hon fann att flertalet röstat för utskottets hemställan.

Kyrkomötet beslöt således bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:73 av Carina Etander Rimborg om Svenska kyrkans kommunikation.

Mot Kyrkomötets beslut *reserverade* sig Staffan Beijer, Angela Boëthius.

Mot Kyrkomötets beslut till förmån för tredje att-satsen i motion 2001:73 av Carina Etander Rimborg *reserverade* sig Carina Etander Rimborg.

113 § Målskrivning för Svenska kyrkan

Föredrogs kyrkolivsutskottets betänkande 2001:12 om målskrivning för Svenska kyrkan av utskottets ledamot Roland Johansson.

I den efterföljande debatten yttrade sig

Carina Etander Rimborg

ärkebiskop KG Hammar

Gerd Gullberg-Johnson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:74 av Carina Etander Rimborg om målskrivning för Svenska kyrkan.

114 § Ökad tillgänglighet av Svenska kyrkans material i olika frågor

Förelåg kyrkolivsutskottets betänkande 2001:13 om ökad tillgänglighet av Svenska kyrkans material i olika frågor.

I debatten yttrade sig

Eva Forssell Aronsson

Gerd Gullberg-Johnson

Eva Forssell Aronsson (replik).

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:76 av Eva Forssell Aronsson och Carina Etander Rimborg om tillgängligheten av Svenska kyrkans material rörande olika frågor.

115 § Användande av alkohol vid representation

Föredrogs kyrkolivsutskottets betänkande 2001:14 om användande av alkohol vid representation av utskottets ledamot Alf G Johansson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Kyrkomötet beslöt att bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:88 av Ingemar Öberg om användande av alkohol vid representation.

116 § Åtgärder beträffande ungdomars alkoholvanor

Föredrogs kyrkolivsutskottets betänkande 2001:15 om åtgärder beträffande ungdomars alkoholvanor av utskottets ledamot Sigvard Härnring, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig

Ulla Carlson.

I detta anförande *instämde* Monika Sandström.

Eskil Jinnegård, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Marianne Upmark

Herbert Sjödin, som yrkade bifall till motion 2001:101

Timmy Leijen.

Överläggningen var därmed avslutad.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen *dels* om bifall till utskottets hemställan, *dels* om bifall till motion 2001:101 av Eskil Jinnegård, och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:101 av Eskil Jinnegård om åtgärder beträffande ungdomars alkoholvanor.

117 § Satsa på och värna om Svenska kyrkans personal

Förelåg kyrkolivsutskottets betänkande 2001:16 om att satsa på och värna om Svenska kyrkans personal.

I debatten yttrade sig

Sten Elmberg, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Lisen Ridne, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:91 av Sten Elmberg och Kerstin Hesslefors Persson om att värna om Svenska kyrkans personal.

118 § Etiska frågor

Föredrogs kyrkolivsutskottets betänkande 2001:17 om etiska frågor av utskottets ledamot Lars Rydje, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig

Britta Olinder

Kerstin Hesslefors Persson, som yrkade bifall till utskottets hemställan

biskop Anders Wejryd.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att, med anledning av motion 2001:97 av Britta Olinder och Kerstin Hesslefors Persson om etiska frågor, ge Kyrkostyrelsen till känna vad utskottet anför.

Andra vice ordföranden övertog kl. 19.50 ledningen av förhandlingarna.

119 § Kyrkostyrelsens verksamhetsberättelse och årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2000

Förelåg budgetutskottets betänkande 2001:2 om Kyrkostyrelsens verksamhetsberättelse och årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2000.

I debatten yttrade sig

Birger Palo

Suzanne Fredborg, som yrkade bifall till utskottets hemställan

ärkebiskop KG Hammar

Suzanne Fredborg (replik)

ärkebiskop KG Hammar (replik)

Birger Palo (replik).

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att med godkännande lägga Kyrkostyrelsens verksamhetsberättelse och årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2000 till handlingarna.

120 § Redogörelse för Kyrkostyrelsens behandling av Kyrkomötets och SFRV:s ombudsmötes ärenden

Förelåg budgetutskottets betänkande 2001:3 om redogörelse för Kyrkostyrelsens behandling av Kyrkomötets och SFRV:s ombudsmötes ärenden.

I ärendet yttrade sig Suzanne Fredborg.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att med godkännande av Kyrkostyrelsens behandling av från kyrkomöte och ombudsmöte inkomna ärenden lägga redogörelsen till handlingarna.

121 § Om öppen redovisning av Svenska kyrkans åtaganden i lånefonderna Oikocredit, ECLOF m.fl.

Förelåg budgetutskottets betänkande 2001:4 om öppen redovisning av Svenska kyrkans åtaganden i lånefonderna Oikocredit, ECLOF m.fl.

I ärendet yttrade sig Gunnar Prytz, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan

att bifalla motion 2001:106, mom. 1, av Olof Lönneborg och Gunnar Prytz om öppen redovisning av Svenska kyrkans åtaganden i lånefonderna Oikocredit, ECLOF m.fl.,

att med anledning av vad som anförts i betänkandet anse motion 2001:106 mom. 2 besvarat.

Ordföranden övertog kl. 20.11 ledningen av förhandlingarna.

Förhandlingarna ajournerades kl. 20.12.

Dagen avslutades med en kvällsandakt ledd av Göran Östling.

Vid protokollet

STURE JOHANSSON

ANITA HAMLUND

Kyrkomötet 2001:6

Fredagen den 21 september 2001

Kl. 10.30-12.32, 14.00-16.00.

Kyrkomötets ledamöter deltog i avslutningsmessa i Uppsala domkyrka vid vilken biskop Tony Guldbrandzén predikade.

Förhandlingarna återupptogs under ledning av ordföranden.

122 § Meddelanden

Ordföranden *meddelade* att Kyrkomötets presidium och gruppledarna har utarbetat ett förslag till uttalande av Kyrkomötet med anledning av terrordåden den 11 september 2001 i USA.

Kyrkomötet beslöt att anta följande uttalande:

”Uttalande av Kyrkomötet med anledning av terrordåden i USA

Svenska kyrkans kyrkomöte uttrycker sin sorg och bestörtning över de terrordåd som ägt rum i USA. Kyrkomötet anmodar varje församling i Sverige att innesluta de drabbade i sin förbön.

Kyrkomötet tar i gemenskap med kristna kyrkor världen över avstånd från all terror, oavsett dess orsaker och vem som ligger bakom. Världssamfundet som helhet måste dela ansvaret för att förebygga och förhindra fortsatta terrordåd.

Kyrkomötet vädjar om eftertanke och återhållsamhet, så att oskyldiga inte kommer till skada, konflikterna förvärras och världsreligionerna ställs mot varandra. Vi tar avstånd från att enskilda personer utsätts för trakasserier på grund av sin religionstillhörighet.

Utifrån trons källor och hopp är kristna och muslimer kallade att tillsammans med andra gudstillbedjare forma en värld av rättvisa och fred. Svenska kyrkan vill genom fortsatta internationella insatser ge sitt bidrag till en utveckling av frihet, samförstånd och demokrati.

Carl Gustaf von Ehrenheim
ordförande

För centerpartiet
Eskil Jinnegård

Anita Franzén
1 v ordförande

För folkpartiet
Britt Louise Agrell

Gurli Nylund
2 v ordförande

För kristdemokraterna
Elisabeth Engberg

För moderaterna
Marianne Kronberg

För partipolitisk obundna i Svenska kyrkan
Kerstin Kedvall

För socialdemokraterna
Torgny Larsson”

123 § Fyllnadsval, ersättare i Kyrkostyrelsen

I enlighet med valberedningens förslag *beslöt Kyrkomötet* att efter Marianne Rosenkvist utse Martin Cruce till ersättare i Kyrkostyrelsen, samt att ersättarna i Kyrkostyrelsen från de samverkande grupperna (c) och (m) skall ha följande inbördes ordning:

Ulla Samuelsson
Nils Fredrik Aurelius
Catharina Månsson
Robert Schött
Daniel Tisell
Gunnar Sibbmark
Martin Cruce

124 § Fyllnadsval, ledamot i Överklagandenämnden

I enlighet med valberedningens förslag *beslöt Kyrkomötet* att efter Madeleine Emmervall utse f.d. departementsrådet Carl-Einar Nordling, Uppsala, till ledamot i Överklagandenämnden.

125 § Val av sex ersättare i Valprövningsnämnden

I enlighet med valberedningens förslag *beslöt Kyrkomötet* att till ersättare i Valprövningsnämnden utse:

Sven-Olof Karlsson, Stockholms stift
Hans-Olof Hansson, Göteborgs stift
Birgitta Johansson, Växjö stift
Göte Karlsson, Strängnäs stift
Kerstin Zetterberg, Strängnäs stift
Britt Beijer, Stockholms stift.

126 § Mål och rambudget för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2002-2004

Föredrogs budgetutskottets betänkande 2001:1 om mål och rambudget för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2002-2004 av utskottets ordförande Suzanne Fredborg, som yrkade bifall till utskottets hemställan mom. 1-4 och påpekade att mom. 5 utgår på grund av att detta faller utanför budgetutskottets kompetensområde.

I den efterföljande debatten yttrade sig

Dag Sandahl
ärkebiskop KG Hammar
Per-Åke Axelsson
Suzanne Fredborg (replik)
Per-Åke Axelsson (replik)
Ann Berg, som yrkade bifall till ett av henne och Yngve Kalin under överläggningen framställt särskilt yrkande
Birger Palo, som yrkade bifall till utskottets hemställan
Yngve Kalin, som yrkade bifall till det av Ann Berg och honom under överläggningen framställda särskilda yrkandet
ärkebiskop KG Hammar
Suzanne Fredborg (replik)
Åke Bendix
Lars Edvardsson

Levi Bergström, som yrkade bifall till det av Ann Berg och Yngve Kalin under överläggningen framställda särskilda yrkandet

Eskil Jinnegård

Bertil Persson

Joakim Svensson

ärkebiskop KG Hammar (replik)

Joakim Svensson (replik)

Sten Johansson

Bengt Olof Dike

Suzanne Fredborg.

Överläggningen var därmed avslutad.

Noterades att mom. 5 i utskottets hemställan utgår då detta yrkande faller utanför budgetutskottets kompetensområde.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen *dels* om bifall till utskottets hemställan mom. 1-4, *dels* om bifall till av Ann Berg och Yngve Kalin under överläggningen framställt särskilt yrkande, och befanns propositionen på bifall till under överläggningen framställt särskilt yrkande med övervägande ja besvarad.

Staffan Holmgren begärde votering och Ann Berg begärde rösträkning.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen *dels* om bifall till av Ann Berg och Yngve Kalin under överläggningen framställt särskilt yrkande, *dels* om bifall till utskottets hemställan mom. 1-4, och vid rösträkning befanns att 125 ledamöter röstat för under överläggningen framställt särskild yrkande, 106 för utskottets hemställan och att 6 ledamöter avstått från att rösta.

Kyrkomötet beslöt således bifalla av Ann Berg och Yngve Kalin under överläggningen framställt särskilt yrkande:

1. beträffande budgetramen

att Kyrkomötet fastställer ramen för de nationella kostnaderna år 2002 till 1 855 miljoner kronor, samt medger planeringsramar för åren 2003 och 2004 till 1 926 miljoner kronor respektive 2 013 miljoner kronor,

2. beträffande överskridande av kostnader för utjämningsystem och internationellt katastrofbistånd

att Kyrkomötet medger att kostnader för utjämningsystemet och för internationellt katastrofbistånd under år 2002 får överskridas om detta kan finansieras genom ökade intäkter under året,

3. beträffande den nationella nivåns verksamhetsområden

att Kyrkomötet beslutar att fastställa mål och rambudget avseende nationella nivåns verksamhetsområden för åren 2002-2004 i enlighet med skrivelsen,

4. beträffande omdisponeringar

att Kyrkomötet bemyndigar Kyrkostyrelsen att inom budgetramen göra erforderliga omdisponeringar i syfte att uppfylla målen.

Mot Kyrkomötets beslut *reserverade* sig Margareta Appel, Erna Arhag, Bengt Berg, Kerstin Björk, Görel Bohlin, Ingegerd Flock Andersson, Bengt Olof Dike, Inga-Lisa Eklundh, Mats Hagelin, Staffan Holmgren, Lena Herbst, Eivor Hultén, Ann Johansson, Kerstin Linder, Kristina Lundgren, Tomas Lång, Christina Mårtensson, Ann-Marie Nilsson, Karl-Johan Nilsson, Birger Palo, Bertil Persson, Christina Pregmark Gyberg, Astrid Roos Ydell, Christina Schnackenburg, Solveig Thorkilsson.

Mot Kyrkomötets beslut till förmån för budgetutskottets hemställan *reserverade* sig Suzanne Fredborg, Margareta Holmberg, Gunvor Joelsson, Sven-Olof Karlsson, Anette Lundquist Larsson, Berit Mölleback, Erik Stenberg.

127 § Avskaffande av lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan

Förelåg kyrkorättsutskottets betänkande 2001:1 om avskaffande av lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan.

I debatten yttrade sig

Urban Gibson

Lars Edvardsson, som yrkade bifall motion 2001:30

Nils Gårder

Urban Gibson (replik)

Nils Gårder (replik)

Urban Gibson, som yrkade bifall till motion 2001:30

biskop Ragnar Persenius.

I detta anförande *instämde* Gerd Gullberg-Johnson, Christina Åkerlund.

Urban Gibson (replik)

biskop Ragnar Persenius (replik)

Urban Gibson (replik)

biskop Ragnar Persenius (replik)

Thomas Söderberg, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I detta anförande *instämde* Berit Mölleback, Ingemar Öberg.

Urban Gibson (replik)

Thomas Söderberg (replik)

Lars Edvardsson (replik)

Susann Torgerson.

I detta anförande *instämde* Åke Blomqvist.

Thomas Söderberg (replik)

Torgny Larsson.

I detta anförande *instämde* Nelly Wallenborg.

Urban Gibson (replik)

Birger Sjungargård, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Urban Gibson (replik)

Eskil Jinnegård, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen *dels* om bifall till utskottets hemställan, *dels* om bifall till motion 2001:30 av Urban Gibson, och befanns propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

På Lars Edvardssons begäran företogs votering. Vid votering genom uppresning förklarade ordföranden åter att han fann att flertalet röstat för utskottets hemställan.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:30 av Urban Gibson om avskaffande av lag (1998:1591) om Svenska kyrkan.

Mot Kyrkomötets beslut *reserverade* sig Lars Edvardsson.

Förhandlingarna ajournerades kl. 12.32.

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00 under ledning av ordföranden.

128 § Remitteringsskyldigheten till kyrkorättsutskottet

Förelåg kyrkorättsutskottets betänkande 2001:2 om remitteringsskyldigheten till kyrkorättsutskottet.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att anta utskottets i bilaga 1 föreslagna ändringar i Kyrkomötets arbetsordning.

129 § Jäv och beslutförhet i beslutsprövningsärenden

Förelåg kyrkorättsutskottets betänkande 2001:3 om jäv och beslutförhet i beslutsprövningsärenden.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att, med anledning av motion 2001:79 av Erna Arhag om jäv och beslutförhet vid domkapitlets handläggning av beslutsprövningsärenden, anta utskottets i bilaga 1 föreslagna ändringar i kyrkoordningen.

130 § Utvärdering av kyrkoordningen

Förelåg kyrkorättsutskottets betänkande 2001:4 om utvärdering av kyrkoordningen.

I debatten yttrade sig

Dag Sandahl, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Gösta Äng

Lars Edvardsson

Robert Schött, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:6 av Dag Sandahl och Sten Johansson om tillsättande av analysgrupp för det vidare arbetet med utvärderande av Svenska kyrkans kyrkoordning.

131 § Kyrkomötets protokoll

Förelåg kyrkorättsutskottets betänkande 2001:5 om Kyrkomötets protokoll.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan

att avslå motion 2001:31 av Urban Gibson om kyrkomötestrycket,

att med anledning av motion 2001:92 av Nils Gårder om Kyrkomötets protokoll, uppdra åt Kyrkomötets presidium att låta utforma Kyrkomötets protokoll på det sätt som förordas i betänkandet.

132 § Arvode och annan ersättning till förtroendevalda på nationell nivå

Förelåg kyrkorättsutskottets betänkande 2001:6 om arvode och annan ersättning till förtroendevalda på nationell nivå.

I debatten yttrade sig

Gösta Äng

Kerstin Kedvall, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Börje Henriksson, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Benny Jönsson, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Gösta Äng (replik)

Lena Petersson

Lars Johnsson, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan

att besluta om ändring i Arbetsordning för Kyrkomötet i enlighet med bilaga 1,

att fastställa Ersättningsstadga i enlighet med bilaga 2.

133 § Begravningsverksamheten i församlingsinstruktionen

Föredrogs kyrkorättsutskottets betänkande 2001:7 om begravningsverksamheten i församlingsinstruktionen av utskottets ledamot Staffan Holmgren, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig

Anders Åkerlund

Lars Edvardsson

Lisen Ridne, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Staffan Holmgren, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Anders Åkerlund (replik).

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:70 av Anders Åkerlund om begravningsverksamheten.

134 § Laglig rätt till kyrklig vigsel

Förelåg kyrkorättsutskottets betänkande 2001:8 om laglig rätt till kyrklig vigsel.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:66 av Berit Bergman och Inga Alm om fortsatt laglig rätt att ingå äktenskap genom kyrklig vigsel.

135 § Särskild konsumentombudsman för begravningsfrågor

Föredrogs kyrkorättsutskottets betänkande 2001:9 om särskild konsumentombudsman för begravningsfrågor av utskottets ledamot Staffan Holmgren, som yrkade bifall till utskottets hemställan.

I den efterföljande debatten yttrade sig

Britas Lennart Eriksson, som yrkade bifall till ett av honom under överläggningen framställt särskilt yrkande

Lisen Ridne, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Britas Lennart Eriksson (replik)

Lisen Ridne (replik)

Staffan Holmgren, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Lars Rydje, som yrkade bifall till det av Britas Lennart Eriksson under överläggningen framställda särskilda yrkandet.

Överläggningen var därmed avslutad.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen *dels* om bifall till utskottets hemställan,

dels om bifall till det av Britas Lennart Eriksson under överläggningen framställda särskilda yrkandet,

”att Kyrkomötet beslutar att uppdra åt Kyrkostyrelsen att i samråd med Konsumentverket/KO ta initiativ till en utredning om ett fristående organ med uppgift att ge konsumentstöd och konsumentrådgivning i begravningsfrågor och medla i tvister som kan ha uppkommit inom begravningsverksamheten”

och förklarade ordföranden att han fann propositionen på bifall till förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

På Gunnar Prytz begäran företogs votering. Vid votering genom uppresning förklarade ordföranden åter att han fann att flertalet röstade för utskottets hemställan.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan att avslå motion 2001:84 av Britas Lennart Eriksson om särskild konsumentombudsman för begravningsfrågor.

136 § Kyrkomötets arbetsformer

Förelåg kyrkorättsutskottets betänkande 2001:10 om Kyrkomötets arbetsformer.

I debatten yttrade sig

Kerstin Hesslefors Persson, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Börje Henriksson, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Carina Etander Rimborg

Benny Jönsson, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Torgny Larsson, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Kerstin Kedvall, som yrkade bifall till utskottets hemställan

Sigvard Härnring

Kerstin Hesslefors Persson (replik).

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla utskottets hemställan

- att* med anledning av de frågor som har väckts i motionerna 2001:7 av Börje Henriksson m.fl. om visioner och nya arbetsformer, 2001:36 av Benny Jönsson och Sven-Olof Karlsson om Kyrkomötets arbetsordning och 2001:52 av Kerstin Hesslefors Persson m.fl. om Kyrkomötets arbetsformer, uppdra åt Kyrkomötets presidium att göra en översyn av Kyrkomötets arbetsformer utifrån vad utskottet har anfört,
- att* i övrigt avslå motionerna 2001:7, 2001:36 och 2001:52.

137 § Församlingar utan beslutsmässiga organ

Föredrogs organisationsutskottets betänkande 2001:12 om församlingar utan beslutsmässiga organ av utskottets ordförande Evert Josefsson.

I den efterföljande debatten yttrade sig

Lars Johnsson, som yrkade bifall till ett av honom under överläggningen framställt särskilt yrkande

Evert Josefsson, som yrkade bifall till det av Lars Johnsson under överläggningen framställda särskilda yrkandet.

Överläggningen var därmed avslutad.

Kyrkomötet beslöt bifalla det av Lars Johnsson under överläggningen framställda särskilda yrkandet

”att Kyrkomötet med anledning av utskottets hemställan beslutar att i 37 kap. kyrkoordningen föra in en ny paragraf, 2 a §, av följande lydelse:

2 a §

Om det krävs för att en församling skall kunna fullgöra sin grundläggande uppgift enligt 2 kap. 1 § kyrkoordningen, får Kyrkostyrelsen besluta om bestämmelser om undantag från kyrkoordningen till följd av att församlingens kyrkofullmäktige eller direktvalda kyrkoråd inte har tillräckligt antal ledamöter för att kunna fatta några beslut.

Sådana av Kyrkostyrelsen utfärdade bestämmelser får dock gälla längst till utgången av år 2005.

Detta beslut träder i kraft den 22 september 2001 och gäller till utgången av år 2005.”

138 § Avslutning

Ordföranden Carl Gustaf von Ehrenheim framförde Kyrkomötets tack till Uppsala universitet, det tekniska stödet och pressfolket. Han vände sig till representanterna från kyrkokansliet och tackade för allt arbete och stöd. Ett särskilt tack riktades till Kyrkomötets eget kansli och då särskilt till Birgitta Gunnarsson.

Ordföranden tackade också Kyrkomötets sekreterare Sture Johansson, som under många år varit involverad i Svenska kyrkans verksamhet och som slutar i och med denna session, och överlämnade en ikon. Sture Johansson tackade för förtroendet hos såväl förtroendevalda som presidiet.

Ordföranden tackade alla som i och med årets möte har gjort sitt sista Kyrkomöte och han vände sig särskilt till åldermannen Eskil Jinnegård. Eskil Jinnegård tackade ordföranden och ledamöterna för gott samarbete.

Sedan vände ordföranden sig till första vice ordföranden Anita Franzén och andra vice ordföranden Gurli Nylund och tackade för alla goda presidieöverläggningar under åren. Anita Franzén tackade i sin tur ordföranden för hans humor och värme i förhandlingarna och presidiemötena.

Slutligen tackade ärkebiskop KG Hammar ordföranden Carl Gustaf von Ehrenheim för allt arbete som han lagt ned i Kyrkomötet under åren och för hans stora engagemang för Svenska kyrkan i många sammanhang. Ärkebiskopen pekade på att ordföranden kan tyckas reaktionär, men är en stor reformist och har lotsat Svenska kyrkan fram till de ändrade relationerna med staten. En familjebibel överlämnades som ett tack från Svenska kyrkan.

Ordföranden ledde Kyrkomötet i sång, psalm 59.

Ordföranden förklarade kl. 16.00 Kyrkomötet år 2001 avslutat.

Vid protokollet

STURE JOHANSSON

ANITA HAMLUND

Kyrkostyrelsens skrivelser
KsSkr 2001:1–10

Kyrkostyrelsens skrivelser

- 2001:1 Mål och rambudget för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2002-2004
- 2001:2 Kyrkostyrelsens verksamhetsberättelse och årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2000
- 2001:3 Redogörelse för Kyrkostyrelsens behandling av Kyrkomötets och SFRV:s ombudsmötes ärenden
- 2001:4 Användning i Svenska kyrkan av översättning till nordsamiska och lulesamiska av Nya testamentet
- 2001:5 Guds vägar – judendom och kristendom
- 2001:6 Vissa frågor rörande Svenska kyrkans organisation på nationell nivå
- 2001:7 Regelsystemet för kyrkofonden
- 2001:8 Svenska kyrkans helhetssyn vad gäller vapenhandel, bistånd och konfliktförebyggande
- 2001:9 Vissa frågor rörande kyrkoordningens bestämmelser om omval
- 2001:10 Behörighetsprövning av pastorsadjunkter m.m.

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till Kyrkomötet.

Uppsala den 9 april 2001

KG Hammar

Leni Björklund

Innehållsförteckning

1. Förslag till Kyrkomötesbeslut	5
2. Kyrkostyrelsens överväganden för den nationella nivåns uppdrag åren 2002–2004.....	6
3. Budgeten i sammanfattning	12
4. Verksamhetsområdet Ärkebiskopen och biskopsmötet.....	24
4.1 Ärkebiskopen.....	24
4.2 Biskopsmötet	24
Verksamhetsområdets rambudget.....	25
5. Verksamhetsområdet Kyrkomötet och Kyrkostyrelsen	26
Verksamhetsområdets rambudget.....	28
6. Verksamhetsområdet Kristen enhet och teologi.....	29
Verksamhetsområdets rambudget.....	31
7. Verksamhetsområdet Kyrkorätt och organisation	32
Verksamhetsområdets rambudget.....	33
8. Verksamhetsområdet Svenska kyrkans information	34
Verksamhetsområdets rambudget.....	36
9. Verksamhetsområdet Forskning	37
9.1 Svenska kyrkans forskningsråd.....	37
9.2 Verksamhetsområdet	37
Verksamhetsområdets rambudget.....	39
10. Verksamhetsområdet Kultur	40
10.1 Svenska kyrkans kulturråd	40
10.2 Verksamhetsområdet	40
Verksamhetsområdets rambudget.....	42
11. Verksamhetsområdet Samiskt kyrkoliv.....	43
11.1 Samiska rådet inom Svenska kyrkan.....	43
11.2 Verksamhetsområdet	43
Verksamhetsområdets rambudget.....	45
12. Verksamhetsområdet Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning	46
12.1 Kyrkofondens styrelse.....	46
12.2 Verksamhetsområdet	46
Verksamhetsområdets rambudget.....	49
13. Verksamhetsområdet Kyrkolivets utveckling	50
13.1 Nämnden för kyrkolivets utveckling.....	50
13.2 Verksamhetsområdet	50
Verksamhetsområdets rambudget.....	54

14. Verksamhetsområdet Verksamhet bland svenskar i utlandet	55
14.1 Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet	55
14.2 Verksamhetsområdet	55
Verksamhetsområdets rambudget.....	58
15. Verksamhetsområdet Internationell mission	59
15.1 Nämnden för Svenska kyrkans mission	59
15.2 Verksamhetsområdet	60
Verksamhetsområdets rambudget.....	64
16. Verksamhetsområdet Internationell diakoni	65
16.1 Nämnden för internationell diakoni/Lutherhjälpen	65
16.2 Verksamhetsområdet	65
Verksamhetsområdets rambudget.....	70
17. Verksamhetsområdet EFS Utland	71
17.1 EFS rådet	71
17.2 Verksamhetsområdet	71
Verksamhetsområdets rambudget.....	75
Bilaga 1. Kyrkostyrelsens planeringsunderlag för periodens verksamhet – verksamhetsområdet Kyrkomötet och Kyrkostyrelsen	76
Bilaga 2. Kyrkostyrelsens planeringsunderlag för periodens verksamhet – verksamhetsområdet Kristen enhet och teologi	83
Bilaga 3. Kyrkostyrelsens planeringsunderlag för periodens verksamhet – verksamhetsområdet Kyrkorätt och organisation	85
Bilaga 4. Kyrkostyrelsens planeringsunderlag för periodens verksamhet – verksamhetsområdet Svenska kyrkans information	88
Bilaga 5. Forskningsrådets planeringsunderlag för periodens verksamhet	92
Bilaga 6. Kulturrådets planeringsunderlag för periodens verksamhet	94
Bilaga 7. Samiska rådets planeringsunderlag för periodens verksamhet.....	95
Bilaga 8. Kyrkofondens styrelses planeringsunderlag för periodens verksamhet.....	96
Bilaga 9. Nämnden för kyrkolivets utvecklings planeringsunderlag för periodens verksamhet.....	105
Bilaga 10. Nämnden för Svenska kyrkan i utlandets planeringsunderlag för periodens verksamhet	109
Bilaga 11. Nämnden för Svenska kyrkans missions planeringsunderlag för periodens verksamhet	113
Bilaga 12. Nämnden för internationell diakoni/Lutherhjälpens planeringsunderlag för periodens verksamhet.....	119
Bilaga 13. EFS-rådets planeringsunderlag för periodens verksamhet	127
Bilaga 14 A. Begreppsförklaringar.....	131

Bilaga 14 B. Jämförelse med mål och rambudgetskrivelsen år 2000 (KsSkr 2000:1).....	133
Bilaga 15. Budget för år 2002 per verksamhetsområde	135
Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll	136

1. Förslag till Kyrkomötesbeslut

Kyrkostyrelsen föreslår

- att Kyrkomötet fastställer ramen för de nationella kostnaderna år 2002 till 1 855 miljoner kronor, samt medger planeringsramar för åren 2003 och 2004 till 1 926 miljoner kronor respektive 2 013 miljoner kronor,
- att Kyrkomötet medger att kostnader för utjämningsystemet och för internationellt katastrofbistånd under år 2002 får överskridas om detta kan finansieras genom ökade intäkter under året,
- att Kyrkomötet beslutar att fastställa mål- och rambudget avseende nationella nivåns verksamhetsområden för åren 2002–2004 i enlighet med skrivelsen,
- att Kyrkomötet bemyndigar Kyrkostyrelsen att inom budgetramen göra erforderliga omfördelningar i syfte att uppfylla målen.

2. Kyrkostyrelsens överväganden för den nationella nivåns uppdrag åren 2002–2004

Uppdraget

Kyrkoordningen anger den nationella nivåns uppdrag på följande sätt: ”Svenska kyrkan på nationell nivå tar ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter i fråga om inomkyrklig normgivning, överprövning av beslut, gemensam information, utbildning, samråd samt ekumeniska relationer, internationell diakoni och mission. Till uppgiften hör också att vara kyrkans röst utåt såväl i det svenska samhället som internationellt.”

Kyrkomötet är Svenska kyrkans högsta beslutande organ och får ange vilka andra organ som skall finnas på nationell nivå och vilka uppgifter dessa skall ha.

Kyrkostyrelsen företräder Svenska kyrkan och bereder och verkställer Kyrkomötets beslut. Kyrkostyrelsen har också förvaltande uppgifter.

Allmänt om budgetskrivelsen

Den budgetskrivelse som Kyrkostyrelsen lägger fram för Kyrkomötet för beslut omfattar mål, verksamhetsplanering och budgetramar för treårsperioden 2002–2004. Kyrkostyrelsen erhåller planeringsunderlag från övriga styrorgan för verksamhetsområdena på den nationella nivån. Verksamhetsplaneringen skall säkerställa att den nationella nivåns uppdrag enligt kyrkoordningen blir utfört och vidareutvecklas. Härvid är det nödvändigt att vara lyhörd för de förväntningar som riktas mot Svenska kyrkan från samhälle och omvärld.

Budgetskrivelsen de senaste åren har varit föremål för viss kritik från Kyrkomötet. En svårighet har varit att ge informativt jämförelsematerial där utfall relaterar till detaljbudget och planeringsramar. Då relationsändringen till staten medfört helt nya uppgifter för den nationella nivån har treårsplanen måst korrigeras och långsiktigheten i planeringen har därmed delvis gått förlorad. Till detta kommer att boksluts- och budgetprocesserna med nuvarande ordning måste genomföras parallellt varför Kyrkostyrelsen inte får utrymme att dra tillräcklig nytta av bokslutet i förhållande till budgetplaneringen. När Kyrkomötet från och med år 2002 förlägger sina två sessioner till hösten kommer delar av dessa problem att undanröjas.

Kyrkostyrelsen har haft överläggningar med samtliga styrorgan för att säkerställa att mål- och rambudgetskrivelsen utgör ett samlat och sammanvägt förslag från de ansvariga organen på nationell nivå. Vid dessa överläggningar har klart framkommit önskemålet att budgetskrivelse skall föreläggas Kyrkomötet endast vart annat år. En sådan ordning skulle medföra att verksamhetsplaneringen blir stabilare och ger utrymme för en mer adekvat måluppföljning. Bokslut och verksamhetsberättelse skulle dock behandlas av Kyrkomötet enligt nuvarande ordning, dvs. på årsbasis. Kyrkostyrelsen kommer att närmare pröva förutsättningarna för en sådan budgetprocess.

Förändringar av den nationella nivåns verksamhetsområden och dess styrning

Den nationella nivåns verksamhet och styrande organ fastställs av Kyrkomötet. Den struktur som råder bör dock alltid vara föremål för prövning i syfte att erhålla de mest effektiva formerna för verksamhetens styrning och dess genomförande.

Under året som gått har en dialog förts mellan Nämnden för Svenska kyrkans mission och Nämnden för internationell diakoni/Lutherhjälpen. Samtalen har haft som syfte att skapa en enda sammanhållen nämnd för den internationella missionen och

diakonin. Kyrkostyrelsen har i en särskild skrivelse (KsSkr 2001:6) kunnat föreslå Kyrkomötet att ett gemensamt styrorgan för SKM och Lutherhjälpen inrättas. EFS kommer att inbjudas att ingå i detta gemensamma styrorgan avseende sitt utlandsarbete. Förslagen till mål och rambudget för de internationella verksamhetsområdena (exklusive Svenska kyrkan i utlandet, SKUT) bygger på detta förslag.

SKUT-utredningen överlämnas i april 2001 varefter remissbehandling vidtar. Efter att förslagen remissbehandlats planeras en skrivelse om SKUT att föreläggas 2002 års Kyrkomöte.

På inrikessidan har redan, i likhet med vad som nu föreslås för SKM och Lutherhjälpen, en sammanslagning skett mellan de tidigare Svenska kyrkans församlingsnämnd och Svenska kyrkans utbildningsnämnd. Den nya nämnden, Nämnden för kyrkolivets utveckling, föreslås i den nämnda skrivelsen (KsSkr 2001:6) få en modern instruktion.

Justeringar mellan övriga verksamhetsområdets uppgifter sker fortlöpande i samband med mål- och rambudgetarbetet. Kyrkostyrelsen bedömer att ökad samordning behöver ske när gäller det teologiska arbetet i Kyrkokansliet eftersom den senaste tidens framsteg både vad gäller genteknisk utveckling och forskning leder till att kyrkans röst efterfrågas inte minst ur ett teologisk-etiskt perspektiv. På motsvarande sätt finns denna positiva förväntan i frågor som rör miljö, hållbar utveckling, mänskliga rättigheter, djurhållning – särskilt i ett EU-perspektiv – samt globaliserings- och rättvisefrågor.

Fjölårets Kyrkomöte noterade också en viss eftersläpning i arbetet med religionsdialog vilket nu åtgärdas. Detta sker bl. a. genom projektet Religionsdialog i församlingen. Det är ett tvåårigt pilotprojekt där Kyrkokansliets verksamhetsområde Forskning och verksamhetsområdena Internationell mission och Internationell diakoni samt SKS samarbetar med fyra församlingar (Tingstad, Hyllie, Brämaregården, Spånga) i fyra stift (Linköping, Lund, Göteborg, Stockholm) om att utveckla metoder för konstruktiv religionsdialog i det lokala sammanhanget.

Vissa ytterligare justeringar i verksamhetsområdenas uppgifter kan ske i år. En samlad redovisning kommer att göras efter det att arbetet med relationsändringen kommit in i ett lugnare skede.

Konsekvenser av relationsändringen till staten

Relationsförändringen har medfört att flera uppgifter som tidigare ankom på olika statliga myndigheter har förts över till Svenska kyrkan. Eftersom såväl organisationsformen som den rättsliga regleringen är ny innebär det att flera av uppgifterna måste ges en annorlunda lösning än tidigare. Detta medför att ett relativt omfattande, kvalificerat utvecklingsarbete vilar på den nationella nivån som för att lösa uppgifterna måste ha ett nära samarbete med församlingar, samfälligheter och stift liksom med flera externa organisationer och myndigheter. Detta har medfört att Kyrkokansliet har behövt utökas. Utökningen har begränsats genom att delar av verksamheten har förts över till externa leverantörer i syfte att inrikta kansliet på de egentliga kärnuppgifterna. Samspelet med bl. a. stiftet verkar i en sådan riktning. Då flera viktiga utvecklingsprojekt återstår bedömer Kyrkostyrelsen att det för närvarande inte går att ytterligare effektivisera arbetet i Kyrkokansliet. En översyn av kansliresurserna bör dock inledas under 2004.

Kyrkoordningen – den första tidens erfarenheter

”Kyrkans centrum och livskälla är Jesus Kristus och evangeliet om honom. Evangeliet leder människan till gemenskap med Gud, som är hennes ursprung och mål.”

Kyrkoordningen uttrycker detta. Kyrkoordningen syftar till att knyta samman teologi och juridik. ”Det som Svenska kyrkan tror, bekänner och lär ger en utgångspunkt för kyrkoordningens innehåll och kriterier, mot vilket innehållet i kyrkoordningen skall prövas.”

När denna skrivelse avges har kyrkoordningen varit i kraft ett drygt år. Under denna tid har ett antal invändningar rests mot valda delar av regelverket. Som kyrkostyrelse menar vi att det är av yttersta vikt att kyrkoordningen uppfattas som ett stöd för Svenska kyrkans verksamhet och att balansen mellan teologisk grundhållning och juridisk tillämpning efterlevs och klart och tydligt kan uppfattas. Väl motiverade ändringar bör därför genomföras. De bör dock i huvudsak ske i ett samlat sammanhang. Det är mot denna bakgrund rimligt att kyrkoordningen ses över under den kommande treårsperioden. Kyrkostyrelsen har initierat att underlag tas fram för en sådan översyn.

Ny mandatperiod

Kyrkovalen hösten 2001 innebär ny mandatperiod, för den nationella nivåns del från och med mars 2002. En ny mandatperiod ökar behovet av utbildning av de förtroendevalda på olika nivåer. På den nationella nivån behöver nyvalda styrelser, nämnder och råd ges möjlighet att reflektera över innehållet i sina respektive uppdrag.

Balansen mellan arbetsuppgifter och tilldelade resurser på den nationella nivån

Ett återkommande problem som uppmärksammats av såväl Kyrkomöte som Kyrkostyrelse är obalansen mellan arbetsuppgifter och tillgängliga resurser för den nationella nivåns arbete. Det är Kyrkostyrelsens uppfattning att den nationella nivån alltför har en alltför hög arbetsbelastning. Även om Kyrkomötet under senare år ej initierat uppdrag utan att dessa varit i huvudsak finansierade återstår ändå problemet med hög arbetsbelastning. Flera faktorer spelar en roll, dels i vilken realistisk omfattning – med hänsyn till exempelvis partner i tredje världen – verksamheter kan ges lägre prioritet eller helt avvecklas, dels ett konjunkturläge som försvårat rekrytering av särskilt eftersökta yrkesgrupper.

Det är Kyrkostyrelsens avsikt att initiativ för att förändra och omprioritera verksamheten i syfte att erhålla balans mellan arbetsuppgifter och resurser skall understödjas. Dessa åtgärder förutsätter att nödvändiga omställningsresurser avsätts eftersom avveckling av engagemang och partnerrelationer tar tid. Då effekterna av omprioriteringar således kräver tid att uppnå har återhållsamhet i nya engagemang och uppdrag måst eftersträvas. Kyrkostyrelsen är därför i denna mål- och rambudget ytterst restriktiv när det gäller nya åtaganden. I princip bör nya åtaganden ske först när tidigare uppgifter inom ett område slutförts eller fått en ny huvudansvarig som står för det fortsatta arbetet.

Denna restriktiva hållning sammanhänger också med svårigheterna att få genomslag i verksamheten i den omfattande, starkt decentraliserade Svenska kyrkan om alltför många nyheter och förslag årligen presenteras från den nationella nivån.

Arbetsfördelning mellan den nationella nivån och stiftet

En prioriterad uppgift så snart relationsförändringsarbetet slutförts är att initiera ett samråd mellan den nationella nivån och stiftet. Båda nivåerna har, med olika roller, funktioner i fråga om kyrkolivets utveckling. Det är därför särskilt angeläget att tillsammans identifiera relevanta satsningar på olika områden och att klargöra på vilket sätt det fortsatta utvecklingsarbetet och samspelet mellan den nationella nivån och stiftet skall utformas.

För verksamhetsplaneringen eftersträvar Kyrkostyrelsen vidare att genom gemensamma överläggningar med de olika nationella styrorganen utforma verksamhetsmål för den nationella nivån. Genom att utveckla denna aspekt av målstyrningen avser vi att skapa tydligare former för måluppföljningsarbetet. I denna skrivelse uppmanas samtliga verksamhetsområden att tillskapa arenor för dialog mellan den nationella nivåns verksamhetsområden och dess målgrupper. Detta initiativ omfattar också de internationella verksamhetsområdena där en komplex och omfattande partnerstruktur försvårar arbetet att formulera tydliga och mätbara mål för arbetet.

Åtaganden i föreliggande mål och rambudget som Kyrkostyrelsen särskilt vill lyfta fram

- ◆ Demokratiutvecklingen inom Svenska kyrkan skall följas. Ett särskilt samarbete inleds redan under 2001 med Svenska Kyrkans Unga. Bland annat den beslutade utvärderingen av de kyrkliga valen kommer att ge viktigt underlag.
- ◆ Det teologiska arbetet förstärks genom att Kyrkokansliets olika resurser samordnas bättre. Svenska kyrkans teologiska kommitté ges därigenom bättre arbetsmöjligheter vilket syftar till att öka förutsättningarna till teologisk reflektion kring de många utmaningar som det moderna samhället ställer oss inför.
- ◆ Bidragen till Svenska kyrkans ekumeniska samarbete ökar. Anslagen höjs till Sveriges Kristna Råd (SKR), Kyrkornas världsråd (KV) och Konferensen för europeiska kyrkor (KEK). Vad gäller de två senare internationella ekumeniska organisationerna är bidragshöjningen en konsekvens av tidigare beslut i Kyrkomötet där syftet är att uppnå en likvärdig nivå mellan i första hand Lutherska världsförbundet och KV. För KV:s del gäller det särskilt att få ett bättre ekonomiskt stöd för att kunna driva det teologiska arbetet i Faith and Order och i Interreligious relations and dialogue. I samband med att förslag om de kyrkliga utbildningarna presenteras i slutet av treårsperioden prövas frågan om att förlägga en del av utbildningen i ekumenik till KV:s utbildningscentrum, Bossey, i Schweiz som då får ökat ekonomiskt stöd.
- ◆ Omvärldsbevakningen förstärks på nationell nivå genom ett samarbete mellan verksamhetsområdet Forskning och verksamhetsområdet Internationell diakoni. Samarbetet kommer att resultera i en gemensamt finansierad tjänst för omvärldsanalys. I samband med de så kallade Olofsdagarna i Sigtuna kommer olika framtidsbilder att presenteras. En sökbar databas byggs upp som syftar till att binda samman olika utvecklingsprojekt i stift och församlingar.
- ◆ En utredning om kyrkomusikens ställning som en del av det offentliga musiklivet i Sverige inleds 2001 och beräknas pågå till våren 2003. Utredningens förslag planeras att efter remissbehandling resultera i förslag till Kyrkomötet 2004.
- ◆ Under perioden kommer den pågående översynen av kyrkliga utbildningar (ÖSUT) att fullföljas liksom den hösten 2000 tillsatta utredningen om församlingspedagogerna i Svenska kyrkan. Vid sidan av en målmedveten satsning på kyrkans yrkesutbildningar avser Kyrkostyrelsen att överväga formerna för teologisk folkbildning i Svenska kyrkan.
- ◆ Under de närmaste åren kommer den stora fyrtiotalsgenerationen att börja gå i pension. Frågan om hur Svenska kyrkan skall kunna ersätta de kommande pensionsavgångarna med utbildad personal är allvarlig. För detta krävs en god personalpolitik i hela Svenska kyrkan så att den kan behålla sin nuvarande personal i ett läge då även andra delar av arbetsmarknaden kan förväntas aktivt rekrytera medarbetare bland kyrkans personal. Vidare krävs att Svenska kyrkan framstår

- som en intressant och lockande arbetsgivare för de begränsade ungdomskullar som gör sina yrkesval de kommande åren.
- ◆ En viktig uppgift för alla organ på den nationella nivån är att inom Svenska kyrkan verka för ökad jämställdhet mellan kvinnor och män. I den av Kyrkomötet fastställda instruktionen för Kyrkostyrelsen understryks Kyrkostyrelsens ansvar på denna punkt vad gäller den nationella nivån. Kyrkostyrelsen kommer att aktivt följa frågor som rör jämställdhets- och diskrimineringslagstiftningens tillämpning i Svenska kyrkan.
 - ◆ En utvärdering av det nuvarande utjämningsystemet presenteras under 2003 då man bör ta ställning till om en förändring av systemet bör ske samt i så fall inleda arbetet med en översyn.
 - ◆ En del i beslutet om nya relationer mellan staten och Svenska kyrkan är statens åtagande att under åren 2002–2009 betala kyrkoantikvarisk ersättning till kyrkan. För 2002 utgår 50 miljoner kronor och för följande år successivt ökande belopp. Ersättningen fördelas inom kyrkan på de olika stiftet, som i sin tur fördelar medlen på de församlingar och samfälligheter som är berättigade till ersättning. På kyrkans nationella nivå är Kyrkofondens styrelse ansvarig för fördelningen. Kyrkofondens styrelse skall före fördelning på stiftet samråda med Riksantikvarieämbetet. Stiftet skall före fördelning på församlingar och samfälligheter samråda med respektive länsstyrelse. För samverkan mellan Svenska kyrkan och de antikvariska myndigheterna har inrättats samrådsgrupper, såväl en central samrådsgrupp för hela landet som regionala grupper i de olika stiftet.
 - ◆ För att säkra en tydligare budgetprocess med en bättre uppföljning av verksamhetens resultat kommer Kyrkostyrelsen att närmare utreda förutsättningarna för att Kyrkomötet skall kunna fatta beslut om en tvåårsbudget samt att det mellanliggande Kyrkomötet koncentrerar sig på utvärdering av uppnådda resultat.
 - ◆ Med hänsyn till den nationella nivåns ansvar för Svenska kyrkan som helhet är det nödvändigt att Kyrkostyrelsen förfogar över en reserv som kan täcka behov vilka ej varit möjliga att förutse. En reserv hos Kyrkostyrelsen innebär också att budgeten inom olika verksamhetsområden kan hållas stramare. Osäkra ekonomiska bedömningar, särskilt avseende andra och tredje året, kan undvikas om det i stället finns ett utrymme inom vilket Kyrkostyrelsen kan omfördela medel efter särskilt ställningstagande. Kyrkostyrelsens medel till förfogande föreslås därför stegvis höjas så att de år 2004 utgör 40 mkr.

Avslutande reflektioner

Svenska kyrkan på nationell nivå har i och med genomförandet av kyrka-statreformen i en mening lagt en stor uppgift bakom sig. Likväl står kyrkan även framgent inför en mängd krävande uppgifter. Några har exemplifierats ovan. Även mål- och rambudgetskrivelsen i sin helhet illustrerar detta tydligt.

Som kyrkostyrelse ser vi sammanfattningsvis ett särskilt övergripande ansvar i några avseenden:

- Vi har ansvar för att den teologiska reflektionen och samtalet utvecklas och blir en dimension i allt arbete på den nationella nivån.
- Vi behöver utveckla vad som ligger i att den nationella nivån särskilt relaterar till stiftet och skall stödja dem i deras behov.
- Den nationella nivåns uppdrag att vara kyrkans röst utåt i såväl det svenska samhället som internationellt medför nya och vidgade roller för information och kommunikation i kyrkan.

- Vi har ansvar för att det inom den nationella nivåns organisation finns en rimlig balans mellan krävande uppgifter och tillgängliga resurser.
- Vi har också anledning att följa upp den nya organisationen för att se om det är möjligt att göra den mer genomskinlig och enklare med snabbare beslutsvägar och därmed ökad effektivitet.

3. Budgeten i sammanfattning

Kyrkostyrelsen lägger i denna skrivelse fram förslag till mål och rambudget för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2002–2004.

- Kyrkomötet fattar beslut om budgetramar på verksamhetsområdesnivå. Det ankommer därefter på Kyrkostyrelsen och övriga styrorgan att i arbetet med detaljbudget precisera fördelningen på huvud- och delprogram.
- Kyrkomötet fattar beslut om ramar för kostnaderna. Beträffande intäkter inom utjämningsystemet, verksamhetsområde Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning, blir utfallet delvis en konsekvens av förändringar i avgiftsunderlaget till följd av inkomstutveckling i samhället och står därmed utanför Svenska kyrkans kontroll. Det är rimligt att, om intäkterna skulle öka, också kunna öka kostnaderna inom utjämningsystemet redan samma år och slippa den tidsförskjutning som det innebär att vänta till nästa budget. På motsvarande sätt kan oväntade och extraordinära händelser påverka verksamhetsområdet Internationell diakoni. Så kan t.ex. inträffade katastrofer föranleda att såväl Sida som en bred allmänhet riktar insatser i en omfattning som ej ryms inom den normala budgeterade verksamheten. Ett exempel från senare år är kriget i Kosovo. Mot bakgrund av ovanstående föreslår Kyrkostyrelsen att Kyrkomötet medger att kostnaderna för utjämningsystemet och för internationellt katastrofbistånd får överskridas under år 2002 om detta finansieras med ökade intäkter under året.
- Kyrkostyrelsens förslag och prioriteringar bygger på aktuell kunskap om uppgifterna på den nationella nivån. I syfte att uppfylla målen bör Kyrkostyrelsen äga rätt att göra erforderliga omDispositioner inom budgetramen.

Budgetskrivelsens uppläggning

Detta kapitel innehåller först en övergripande kommentar rörande ekonomin och dess förutsättningar. Därefter följer en sammanfattande budgetanalys som avslutas med en tabell över mål och rambudgetens belopp för hela budgetperioden, totalt för alla verksamhetsområden. Det bör noteras att verksamhet bedriven i bolagsform ej ingår i siffersammanställningarna. (Avser i huvudsak Svenska Kyrkans Utbildning AB.)

I bilaga 14 finns begreppsförklaringar till tabelluppställningen. Bilagan innehåller också information avseende omgrupperingar av verksamhet som skett sedan föregående mål och rambudgetskrivelse (KsSkr 2000:1) för att läsaren lättare skall kunna följa presentationen. Dessutom sker i denna skrivelse en bruttoredovisning avseende behovet av nationell finansiering även inkluderande verksamhetsområdet Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning. Detta är en förändrad redovisningsprincip i förhållande till förra årets mål och rambudget och syftar till att ge en mer rättvisande bild. Förändringen innebär ingen reell ändring i kostnadsnivå.

Från och med kapitel 4 följer en presentation verksamhetsområde för verksamhetsområde. Varje presentation avslutas med en tabell för budgeten under de kommande tre åren.

I bilaga 1–13 finns planeringsunderlag för varje verksamhetsområde sammanställt av respektive styrorgan.

Bilaga 15 visar i översikt budgeten avseende år 2002 för samtliga verksamhetsområden (A3-format).

Övergripande kommentarer och förutsättningar

Budgeten innebär en viss höjning av tidigare ramar för åren 2002–2003 och en ytterligare höjning år 2004. Som närmare analyseras i det följande avsnittet sammanhänger

detta framför allt med planerade höjningar av utrymmet för Kyrkostyrelsens förfogandemedel, vilket närmare utvecklas i kapitel 5. För närvarande pågår flera större utredningar inom den nationella nivån, vars konsekvenser ännu inte kan överblickas. Som exempel kan nämnas SKUT-utredningen och översynen av de kyrkliga utbildningarna. Belopp avseende konsekvenser av dessa utredningar har inte lagts in i budgeten utan kommer att behöva rymmas inom ramen för förfogandemedlen. Sak samma gäller en del andra önskvärda satsningar, som t.ex. ökade forskarstipendier. Budgeten för perioden medger också en nödvändig ökning av fritt eget kapital.

Kyrkostyrelsens budgetförslag bygger på följande övergripande budgetförutsättningar, vilka tagits fram av Kyrkofondens styrelse:

- ◆ Intäkter från den allmänna utjämningsavgiften budgeteras efter samma riktlinjer som föregående år och med användande av Kommunförbundets senaste beräkning av skatteunderlaget.
- ◆ Kyrkofondens styrelses beslut under 2000 om nya beräkningsgrunder för särskild utjämningsavgift har beaktats. Den intäktsökning detta innebär återförs till församlingarna genom en höjning av strukturbidragen.
- ◆ Avkastningen på kyrkofonden har budgeterats till 6% före avsättning till värdesäkring.
- ◆ Värdesäkring av bundet eget kapital sker genom en årlig uppräknings för inflation, budgeterad till 2%.
- ◆ Konsolideringsmålet för det egna kapitalet har satts till 40%. Budgeten innebär att konsolideringen stigit till 37% vid slutet av planeringsperioden (17% år 2000).

Rambudgeten är en uppskattning av den framtida ekonomin baserad på den kunskap som nu föreligger. Det finns dock betydande osäkerheter i bedömningarna, och bl.a. följande omständigheter kan nämnas:

- ◆ Medlemstalets utveckling
- ◆ Avgiftsunderlag för kyrkoavgift (förändring av inkomstutveckling / skattesystem)
- ◆ Konjunkturutveckling
- ◆ Utveckling finansmarknad
- ◆ Strukturomvandling inom kyrkan
- ◆ Rekryteringsmöjligheter till kyrkliga yrken
- ◆ Insamlingsutveckling
- ◆ Offentliga bidrag (Sida, EU)
- ◆ Personalkostnader (lön/pension/kompetenskonto)

Vissa av dessa faktorer är dessutom svårbedömda redan på kort sikt, det gäller i synnerhet utvecklingen på finansmarknaden.

Dessa osäkerheter betyder att det finns behov av reserver i budgeten. Dels finns behov av att bygga upp reserver i form av fritt eget kapital för att kunna överbrygga perioder av ekonomiska påfrestningar och möta inte minst variationer i kapitalavkastningen. Dels finns behov av reserver för oförutsedda omständigheter, t.ex. där Svenska kyrkan behöver möta behov med anledning av olika samhällsrelaterade händelser. I detaljbudgeten, där framtiden säkrare kan överblickas, kan denna typ av reserver hållas låga, medan den behöver vara högre ju längre framåt planeringen sträcker sig.

När det gäller frågan om att öka nyttjandet av nationell finansiering, i huvudsak avseende år 2004, gör Kyrkostyrelsen en annan bedömning än Kyrkofondens styrelse. Kyrkofondens styrelse föreslår för hela perioden en oförändrad nivå på den nationella finansieringen för alla verksamhetsområden utom VO Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning. Kyrkostyrelsen gör en annan bedömning och föreslår för åren

2002 och 2003 en nivå som ligger 6 resp. 12 miljoner kronor högre än vad som angivits i föregående mål och rambudget. I dessa siffror ligger en ökning av förfogandemedel med 10 resp. 20 miljoner kronor medan behovet i övrigt är något lägre. För år 2004 har ramen höjts med 24 miljoner kronor i förhållande till år 2003 då det bland annat är rimligt att anta att kostnadsnivån i samhället ökar och därmed också påverkar Svenska kyrkan och behovet av nationell finansiering.

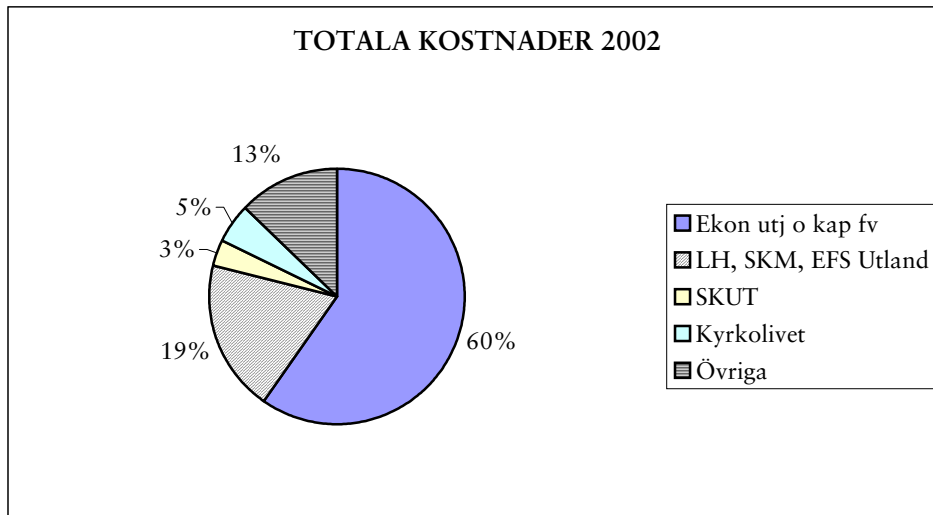
Budgetanalys

I följande text avses med *Föregående M&R* den budget som antogs av Kyrkomötet år 2000 och avsåg 2001–2003 (KsSkr 2000:1). Alla belopp anges i mkr där inte annat anges.

1. Inledning

Den totala rambudgeten omfattar hela den nationella nivån med undantag för verksamhet bedriven i bolagsform, främst Svenska Kyrkans Utbildning AB. I budgeten utgör verksamhetsområde *Ekonomisk utjämnning och kapitalförvaltning* den beloppsmässigt dominerande delen. Detta framgår av följande graf:

Figur 1. Totala kostnader 2002 per verksamhetsområde

I *Ekonomisk utjämnning och kapitalförvaltning* ovan ingår utjämningsbidrag, kyrkoantikvarisk ersättning samt vissa smärre belopp för förvaltningskostnader och budgetreserv. Dessa kostnader utgör 60% av den totala kostnadsmassan. Ytterligare drygt 20% utgörs av utlandsverksamheten. Den nationella nivån övriga delar svarar därmed för resterande knappt 20%.

I totalsammanställningar tenderar VO *Ekonomisk utjämnning och kapitalförvaltning* genom sin beloppsmässiga storlek att dominera och skymma utvecklingen inom övrig verksamhet. I den följande analysen har budgeten därför delats i två delar, å ena sidan utjämningsystemet, den kyrkoantikvariska ersättning och kapitalförvaltningen och å andra sidan all övrig verksamhet.

2. Verksamheter exkl. ekonomisk utjämnning och kapitalförvaltning

Under denna rubrik inräknas hela den nationella nivån med följande *undantag*

- *ekonomisk utjämnning* inom VO Ekonomisk utjämnning och kapitalförvaltning
- *kapitalförvaltning* inom VO Ekonomisk utjämnning och kapitalförvaltning

- kyrkoantikvarisk ersättning inom VO Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning
- dotterföretagen. I den mån den nationella nivåns verksamhetsområden köper varor eller tjänster från dotterföretagen ingår givetvis kostnaden för detta i verksamhetsområdets kostnader.

I VO Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning ingår förutom utjämning, kyrkoantikvarisk ersättning och kapitalförvaltning även en del annan verksamhet, såsom vissa nationella administrativa system. Observera att kostnaden för dessa ingår under den här rubriken eftersom det är kostnader som den nationella nivån har för att sköta de åtaganden som följer med uppgiften att svara för ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning.

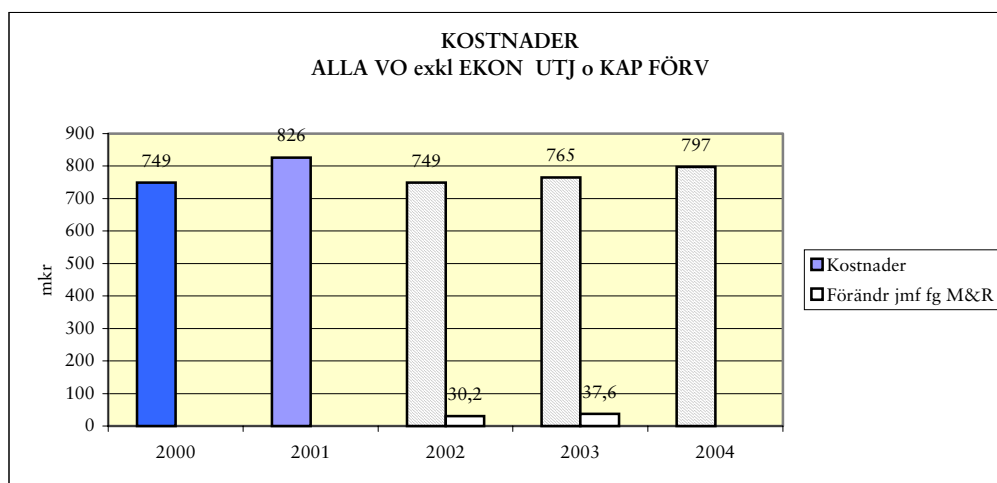
2.1 Kostnader

De totala kostnaderna budgeteras till:

Figur 2. Kostnader 2000–2004

	Utfall	Detalj	Ram	Ram	Ram	Föreg. M&R	
	2000	budget 2001	budget 2002	budget 2003	budget 2004	2002	2003
Kostnader	749	826	749	765	797	719	728
Förändr jmf fg M&R			30,2	37,6			

Figur 3. Kostnader 2000–2004

Kommentarer:

- ◆ Det skall inledningsvis påminnas om att ökade kostnader inte nödvändigtvis leder till ökat behov av nationell finansiering. Det senare påverkas även av förändringar i den externa finansieringen, t.ex. genom förändrade insamlingsresultat, bidrag från stiftelser med anknuten förvaltning och finansiellt netto.
- ◆ Kostnadsnivån år 2002 är 77 mkr lägre än år 2001. Detta beror på att 2001 belastas av kostnader för valsystemet (ca 60 mkr), av extra informationsinsatser med anledning av valet (ca 14 mkr) samt av extrainsatser inom VO EFS Utland (ca 10 mkr).

◆ Den nya budgetramen är 30 mkr högre än den föreg. för år 2002. Förändringen kan delas upp i	
– inlemmande av KHus AB och KNät AB (se nedan)	13,0
– ökade förfogandemedel för Kyrkostyrelsen	10,0
– dyrare Kyrkomötesarrangemang år 2002	2,5
– ökade insatser inom HP Utbildning inom VO Kyrkolivets utveckl.	3,9
– ökade kostnader inom VO – SKUT, LH, SKM, EFS Utland	3,0
– övrigt	<u>-2,2</u>
Summa	30,2 mkr

I fråga om förfogandemedlens höjning hänvisas till kommentarer under kapitel 5.

Vid jämförelse med föregående M&R skall beaktas att Kyrkans Hus AB och Kyrknätet AB i den budget som här presenteras har integrerats i den nationella nivån. Det har inneburit att kostnaden även för de delar av bolagens verksamhet som faktureras på utomstående nu ingår i den nationella nivån. Det leder till en ökad kostnad på drygt 13 mkr, vilken dock motsvaras av en i princip lika stor ökad intäkt.

För år 2003 är ramen ytterligare ca 8 mkr högre än tidigare, framför allt beroende på att förfogandemedlen har höjts med ytterligare 10 mkr, dvs de är då 20 mkr högre än i föreg. M&R.

Kostnaderna stiger med 32 mkr (4%) mellan år 2003 och 2004. Av detta svarar det tredje steget i höjningen av förfogandemedlen för 10 mkr och utlandsverksamheterna (SKUT, LH, SKM och EFS Utland) för 18 mkr. För övriga verksamheter utgör kostnadsökningen 4 mkr eller 1,3%.

Ytterligare kommentarer till förändringarna finns i avsnitten för respektive verksamhetsområde.

Bruttokostnaden som redovisas ovan säger inget om behovet av *nationell finansiering*, då stora delar av verksamheten finansieras genom insamlade medel, Sida-bidrag etc. Ovanstående siffror behöver därför kompletteras med en budget för den *externa finansieringen*.

2.2 Extern finansiering

Följande externa finansiering (inklusive ianspråktagande av avsättningar) har budgeterats:

Figur 4. Extern finansiering 2000–2004

	Utfall	Detalj	Ram-	Ram-	Ram-	Föreg M&R	
	2000	budget 2001	budget 2002	budget 2003	budget 2004	2002	2003
Kollekter o gåvor	204	207	208	210	213	208	208
Bidrag, Sida	89	103	115	115	123	128	128
Övriga bidrag	50	53	41	45	49	38	38
Nto finans/kap förv.	7	26	26	26	26	12	12
Övriga intäkter	14	16	16	15	15	3	3
Ianspråkt. Avsättn.	138	36	10	5	-2	3	2
Summa	503	440	416	416	425	392	390
Förändr jmf fg M&R			24,4	26,0			

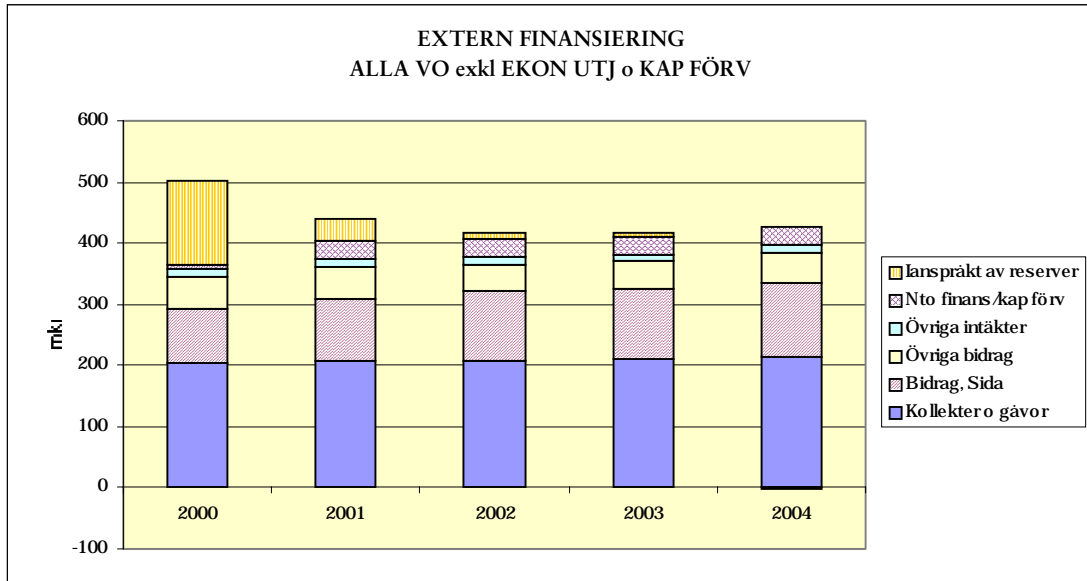
Kommentarer:

- ◆ En relativt försiktig uppräknig av budgeten för kollektioner och gåvor har skett.
- ◆ Bidragen från Sida har p.g.a. att regeringen ålagt anslagsbegränsning varit reducerade under 1999 och 2000. För budgetperioden väntas Sidas ram ha ökat.
- ◆ I övriga bidrag ingår bl.a. medel från stiftelser med anknuten förvaltning (t.ex. Stödfonden). Svenska kyrkan på nationell nivå förvaltar ett stort antal avkastningsstiftelser med ett sammanlagt marknadsvärde på cirka 180 mkr. Avkastningen tillförs, efter värdesäkring, till stor del verksamhet inom den nationella nivån. För år 2002 innehåller budgetförslaget 19 mkr i intäkter från stiftelser med anknuten förvaltning. Bidragen har budgeterats successivt sjunka efterhand som avsättningarna från det goda börsåret 1999 förbrukas. Samtidigt ökar EU-bidragen mot slutet av perioden.
- ◆ Jämfört med föregående M&R ökar övriga intäkter genom övertagandet av verksamhet från Kyrkans Hus AB och Kyrknätet AB. Dock har centralfinansieringen av Kyrknätet inneburit att ökningen av intäkterna begränsas. (Jämför vad som sades ovan ang. kostnadsökningar.)
- ◆ Finansnettot förutsätter en avkastning på kapitalet på drygt 4% per år. Detta är lägre än avkastningen på kyrkofonden, där nivån budgeteras till 6%, beroende på att här finns en viss andel ideella placeringar.
- ◆ Det höga ianspråktagandet av avsättningar år 2000 avser utbetalningar inom Miljardprogrammet.
- ◆ I budgeten för 2001 räknar utlandsverksamheterna med att överbrygga de låga Sida-bidragen genom utnyttjande av tidigare gjorda avsättningar.

Det kan konstateras att av kostnadsökningen mot föregående M&R på 31 resp. 38 mkr finansieras 24 resp. 26 mkr genom ökade externa intäkter.

Intäktsutvecklingen är relativt stabil. Det kan noteras att kollektioner och gåvor utgör så mycket som 200 mkr per år.

Figur 5. Extern finansiering 2000–2004

2.3 Nationell finansiering

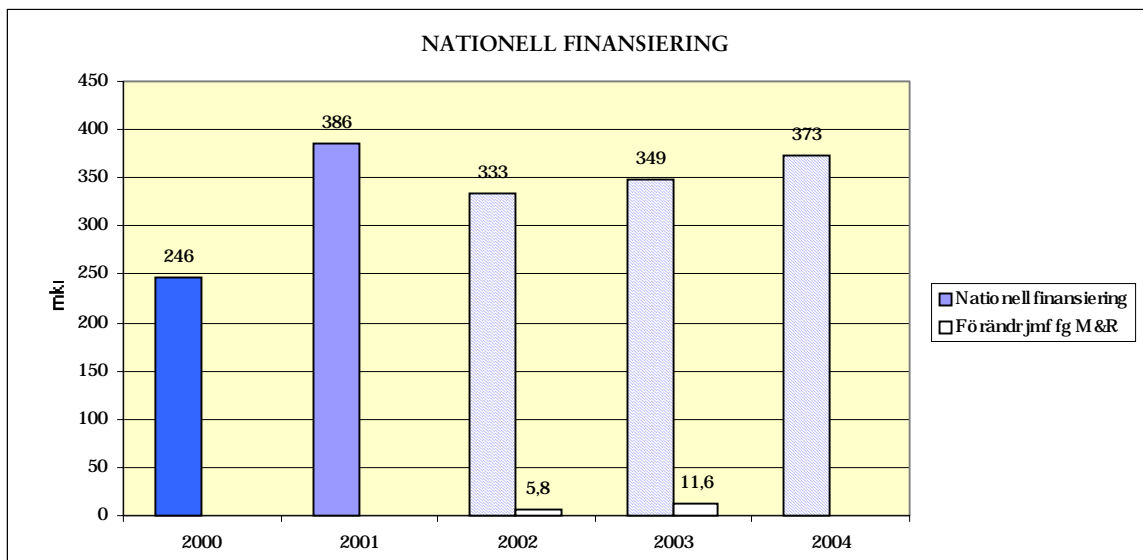
För den del av kostnaderna som inte kan täckas genom externa medel krävs nationell finansiering. Beloppet erhålls som skillnaden mellan *Kostnader* och *Extern finansiering* ovan. Behovet budgeteras till:

Figur 6. Nationell finansiering 2000–2004

	Utfall	Detalj-	Ram-	Ram-	Ram-	Föreg M&R	
	2000	budget	budget	budget	budget	2002	2003
Nationell finansiering	246	386	333	349	373	327	337
Förändr jmf fg M&R			5,8	11,6			

Utvecklingen över åren framgår av följande graf:

Figur 7. Nationell finansiering 2000–2004

Finansieringsbehovet överstiger tidigare ram med 6 resp. 12 mkr.

Förändringen jämfört med föregående M&R liksom förändringen mellan år 2003 och 2004 kommenteras utförligare under avsnitten för respektive VO. Här noteras endast några större förändringar med utgångspunkt i följande tabell över finansieringsbehov per VO:

Figur 8. Nationell finansiering per VO 2000–2004

	Utfall	Detalj	Ram-	Ram-	Ram-	Förändr jmf fg	
	2000	budget				budget	budget
		2001	2002	2003	2004	2002	2003
Kyrkomötet o KS	21	31	45	51	63	4,8	10,6
ÄB o biskopsmötet	7	8	7	8	8	0,2	0,2
Kyrkorätt o org	9	86	32	31	32	-9,1	-12,1
Ekon utjämn o kap f	45	56	42	42	42	3,7	3,1
Kristen enhet	13	15	19	22	21	2,8	4,5
Information	29	46	35	34	34	-0,5	-0,5
Kyrkolivets utv	55	70	74	76	78	2,3	3,2
SKUT	44	45	46	49	53	0,4	0,8
LH	5	5	5	7	9	0,0	0,0
SKM	5	6	6	8	12	0,0	0,0
EFS Utland	4	5	5	5	6	0,0	0,0
Forskning	7	9	10	10	11	0,6	1,0
Kultur	3	4	4	4	4	0,7	0,7
Samiskt kyrkoliv	1	1	1	1	1	0,1	0,2
Summa	246	386	333	349	373	5,8	11,6

Kommentarer:

Budgeten för Kyrkostyrelsens förfogandemedel har höjts med 10 resp. 20 mkr för år 2002 och 2003 jämfört med tidigare M&R. Genom intäktsökningar resp. kostnadsminskningar har finansieringsbehovet dock inte stigit motsvarande utan stannat vid 6 resp. 12 mkr.

För VO *Kyrkomötet och Kyrkostyrelsen* budgeteras ett bättre finansnetto. Kyrkomötet väntas bli dyrare än tidigare beräknat under år 2002 men billigare 2003. Dessa effekter överskuggas dock av effekten av ökad budget för förfogandemedel.

Kostnaderna för Kyrknätet och de nationella administrativa systemen väntas bli lägre än tidigare beräknat. (VO *Kyrkorätt och organisation* samt VO *Ekonomisk utjämnning och kapitalförvaltning* bör ses sammantagna då verksamheter omfördelats mellan dem.)

Några verksamhetsområden budgeterar utökad ram:

- ◆ VO *Kristen enhet och teologi* har fått utökad utrymme för att möjliggöra ökade bidrag till olika ekumeniska organ och för inrättande av en tjänst för religions-teologi.
- ◆ VO *Kyrkolivets utveckling* budgeterar ökade kostnader för miljövärnet, för dövverksamheten och för rekryteringsinsatser.
- ◆ Tidigare ram för VO *Forskning* har visat sig vara för snäv för de mål som sattes upp 2000.
- ◆ Ramen för VO *Kultur* har höjts för att möjliggöra en satsning på Bok- & Biblioteksmässan i samarbete med Göteborgs stift.

Mellan år 2003 och 2004 ökar finansieringsbehovet med 24 mkr. De viktigare förändringarna är:

- ◆ Ökade förfogandemedel, 10 mkr, inom *VO Kyrkomötet och Kyrkostyrelsen*. Budgeten för förfogandemedel är därmed 40 mkr för år 2004, vilket är drygt 2% av den nationella nivåns totala kostnader.
- ◆ *VO SKUT, LH och SKM* ökar med sammanlagt 9 mkr mot bakgrund av framför allt ökade personalkostnader inom utlandsverksamheterna och tidigare uttalad inriktning mot att kanslikostnaden för LH och SKM i ökad utsträckning skall finansieras nationellt.
- ◆ Övriga VO:n ökar 5 mkr eller 1,9%.

Vid bedömning av kostnadsutvecklingen skall beaktas att verksamheten är personalintensiv och ökade kostnader för personal (löner, förmåner, rekrytering m. m.) väger in tungt i budgeten.

3. Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning

Under denna rubrik behandlas de *delar* av *VO Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning*, som avser utjämningsystemet, den kyrkoantikvariska ersättningen samt kapitalförvaltningen.

Nedanstående sammanfattning av budgeten visar nettoresultatet (intäkter minus kostnader) per program.

Figur 9. Nettoresultat per program avs. utjämningsystem, nationell finansiering, kapitalförvaltn. m. m.

	Utfall		Ram-			Föreg M&R	
	2000	Detalj-budget 2001	budget 2002	budget 2003	budget 2004	2002	2003
Utjämningsystemet	294	295	466	381	413	316	330
Nationell finansiering	-246	-386	-333	-349	-373	-327	-337
Kapitalförvaltning	92	231	201	221	237	208	218
Kyrkoantikv ersättn	0	0	0	0	0	0	0
Disp/Förändr fritt EK	-140	-140	-334	-253	-278	-197	-211
Summa	0	0	0	0	0	0	0

(Observera att tabellen skiljer sig från den tabell i kapitel 12 som visar budgeten för hela *VO Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning* beroende på att kostnaden för kansli och nationella administrativa system ingår i avsnitt 2 ovan, tillsammans med övrig verksamhet på den nationella nivån som kräver nationell finansiering.)

Under *Utjämningsystemet* redovisas nettot mellan erhållna utjämningsavgifter och utbetalda bidrag. Överskottet skall bl.a. täcka kostnaden för nationell finansiering. Beloppet påverkas av avgiftsunderlagets utveckling, dvs. utvecklingen av skatteunderlaget samt medlemstalen. Nya bedömningar i det avseendet har lett till höjningar i förhållande till föregående M&R. Värdet för 2002 påverkas dessutom av engångsintäkter avs. särskild utjämningsavgift (50 % av avkastningen från prästlönetillgångarna).

Under övriga verksamhetsområden uppträder *nationell finansiering* som en intäkt. Här återfinns samma belopp som kostnad.

Kapitalförvaltning omfattar intäkter och vissa externa kostnader för förvaltningen.

Kostnader och intäkter för *kyrkoantikvarisk ersättning* motsvarar varandra varför nettot blir 0.

Kostnaderna för Kyrkokansliets arbete med avseende på kapitalförvaltning, utjämningsystem och kyrkoantikvarisk ersättning redovisas inte här utan under föregående avsnitt bland verksamheter som omfattas av den nationella finansieringen.

I resultatbudget och resultatredovisning för den nationella nivån redovisas inte de kyrkoavgifter som överförs till församlingar, samfälligheter och stift via Kyrkkontot. Detta flöde ligger i storleksordningen 10 miljarder kronor årligen.

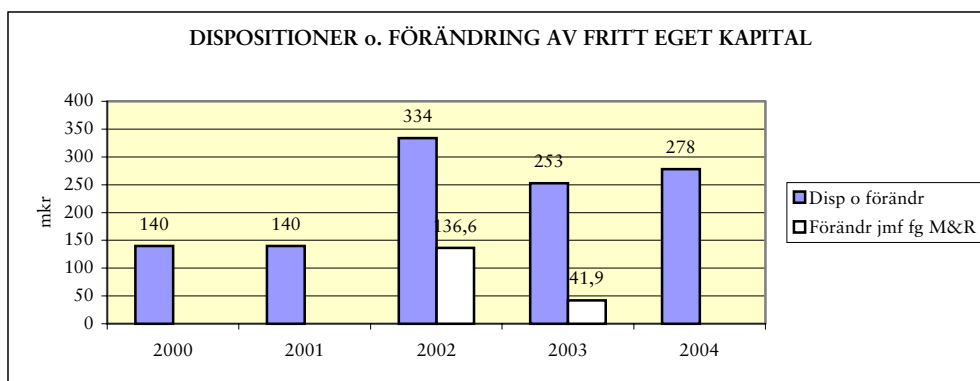
Budgeten innebär en avsättning för värdesäkring samt konsolidering (*Dispositioner/Förändring fritt eget kapital* i tabellen ovan) som är väsentligt högre än som planerades i föregående M&R. Det kan noteras att budgeten för 2004 innebär en ytterligare höjning av de årliga avsättningarna med 24 mkr. Se följande tabell och graf.

Figur 10. Dispositioner och förändring av fritt eget kapital 2000–2004

	Utfall	Detalj-	Ram-	Ram-	Ram-	<i>Föreg M&R</i>	
	2000	budget 2001	budget 2002	budget 2003	budget 2004	2002	2003
Förändr avsättningar	-16	0	0	0	0	0	0
Avs. bundet eget kap.	42	49	71	73	74	72	76
Förändr. fritt eget kap.	114	91	263	180	204	125	135
Summa	140	140	334	253	278	197	211
<i>Förändr jmf fg M&R</i>			<i>136,6</i>	<i>41,9</i>			

(Anm: Om man jämför summa dispositioner/förändring eget kapital i denna tabell med summa dispositioner/förändring eget kapital i den totala budgeten för nationell nivå skiljer sig siffrorna åt med några miljoner per år för åren 2002 till 2003. Detta beror på att det sker vissa avsättningar och upplösningar även inom övriga verksamhetsområden.)

Figur 11. Dispositioner och förändring av fritt eget kapital 2000–2004

Avsättning till bundet eget kapital (värdesäkring av kyrkofonden) skall kompensera för den värdesänkning som kan sägas uppstå genom inflationen. Den avsättning som behövs för detta är vid 2% inflation ca 70 mkr.

Budgeten innebär en betydande fondering utöver värdesäkringen, dvs. uppbyggnad av fritt eget kapital, vilket utgör en säkerhetsmarginal. I synnerhet inom detta verksamhetsområde kan små förändringar i budgetförutsättningarna, som kapitalavkast-

ning eller förändrat skatteunderlag, leda till värdemässigt mycket stora budgetavvikelser.

Ökningen av fritt eget kapital syftar till att bygga upp en buffert av fritt kapital. Målet för konsolideringen/ bufferten är satt till att fritt eget kapital inkl. prisfallsreserv tillsammans bör vara 40% av det bundna kapitalet. Detta motsvarar ungefär den nivå som Kyrkofondens styrelse fattat beslut om avs. beräkningsgrunden för den särskilda utjämningsavgiften från prästlönetillgångarnas avkastning. Med ovanstående förutsättningar ökar konsolideringstalet från 17% år 2000 till 37% vid utgången av år 2004.

Om budgeten avs. utjämningsystemet, den kyrkoantikvariska ersättningen och kapitalförvaltningen istället redovisas efter kontogrupper ser uppställningen ut så här:

Figur 12. Resultatbudget utj.system, kyrkoantikvarisk ers, kap. förvaltn. 2000–2004

	Utfall	Detalj-	Ram-	Ram-	Ram-	Föreg M&R	
	2000	budget 2001	budget 2002	budget 2003	budget 2004	2002	2003
Intäkter	1 388	1 572	1 772	1 762	1 866	1 590	1 680
Nationell finansiering	-246	-386	-333	-349	-373	-327	-337
Kostnader	-1	-1	-1	-1	-1	-1 066	-1 132
	003	046	106	161	216		
Disp./förändr. fritt EK	-140	-140	-334	-253	-278	-197	-211
Summa	0	0	0	0	0	0	0

(Observera återigen att tabellen ovan inte omfattar hela VO Ekonomisk utjämning. Den del av verksamhetsområdet som kräver nationell finansiering ingår under avsnitt 2 ovan.)

Kostnaderna för verksamheten stiger med 170 mkr mellan år 2001 och 2004. Ökningen består av utjämningsbidrag (30 mkr) och kyrkoantikvarisk ersättning (150 mkr) som båda slussas vidare till församlingarna. Budgetreserven för oförutsett har sänkts med 10 mkr under perioden och är från och med 2002 endast 5 mkr (0,5% av kostnaden).

4. Jämförelser med M&R-budget enl. KsSkr 2000:1

Där jämförelser gjorts mot föregående M&R har i vissa fall omgrupperingar skett för att ge en mer relevant jämförelse. Det leder till att vissa jämförelsetal som anges i denna skrivelse kan vara svåra att identifiera i skrivelsen KsSkr 2000:1. I bilaga 14 finns därför en sammanställning som visar vilka ändringar i grupperingarna som gjorts.

Det bör särskilt uppmärksammas att i föregående M&R ingick dotterföretagen i siffersammanställningarna. När värden från föregående M&R visats ovan har dessa därför rensats för bolagsdelen.

Nationella administrativa system och bl.a. kanslikostnader inom VO *Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning* finansierades i föregående M&R direkt ur verksamhetsområdets överskott och täcktes inte via nationell finansiering. Budgetens uppställning har nu ändrats så att även dessa verksamheter inräknas under nationell finansiering. Det påverkar naturligtvis inte de totala kostnaderna men ger en mer fullständig och rättvisande bild av kostnaden för de verksamheter som på något sätt skall finansieras nationellt. För att nå jämförbarhet med den nya budgeten har en motsvarande justering skett av föreg. M&R-budget. Dessa ändringar framgår också av bilaga 14.

Den nationella nivån totalt

Belopp anges i tkr	Utfall 2000	Detalj- budget 2001	Ram- budget 2002	Ram- budget 2003	Ram- budget 2004
<i>Extern finansiering</i>					
Utjämningsavgifter	1 283 450	1 340 153	1 520 304	1 440 329	1 478 049
Kollekter o gåvor	204 474	206 750	207 750	210 450	213 150
Bidrag, Sida	88 508	102 815	115 000	115 000	123 000
Övriga bidrag	50 329	52 839	91 331	145 016	198 824
Netto finans- o kap.förv	110 644	257 605	228 355	248 380	264 420
Övriga intäkter	12 443	16 369	16 151	14 632	14 804
<i>S:a extern finansiering</i>	1 749 848	1 976 531	2 178 891	2 173 806	2 292 247
<i>Kostnader</i>					
Utjämningsbidrag	-985 357	-1 030 327	-1 049 717	-1 054 717	-1 059 717
Lämnade bidrag	-435 091	-316 229	-358 807	-424 185	-492 816
Övr externa kostn	-199 767	-298 043	-221 735	-216 155	-220 294
Personalkostnader	-158 284	-213 079	-219 664	-225 741	-235 007
Ftg-ankn medel (SPP)	30 191	0	0	0	0
Budgetreserv*	0	-15 000	-5 000	-5 000	-5 000
<i>S:a kostnader</i>	-1 748 308	-1 872 678	-1 854 923	-1 925 799	-2 012 834
<i>Dispositioner o förändr eget kapital</i>					
Förändr avsättningar	155 527	34 464	9 600	4 933	-1 655
Förändr fritt eget kap	-115 045	-90 738	-262 569	-179 941	-203 758
Avsättn bundet eget kap	-42 022	-47 579	-71 000	-73 000	-74 000
<i>S:a dispositioner</i>	-1 539	-103 853	-323 969	-248 008	-279 413
<i>Nettoresultat</i>	0	0	0	0	0

*Budgetreserv inom verksamhetsområdet Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning.

4. Verksamhetsområdet Ärkebiskopen och biskopsmötet

Verksamhetsområdets kostnader

Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
7 926 tkr	7 640 tkr	7 800 tkr	8 293 tkr

Konsekvensanalys, prioriteringar och bedömning av ekonomiska resurser för verksamhetsområdet

Inga stora förändringar planeras av verksamheten och kostnaderna beräknas till i stort oförändrad nivå uppräknat med kostnadsutveckling.

4.1 Ärkebiskopen

I enlighet med överenskommelse med Uppsala stift svarar Svenska kyrkan på nationell nivå för Ärkebiskopens kostnader. Dessa inbegriper lönekostnader för Ärkebiskopen, kostnader för resor och representation samt kostnader för ärkebiskopsgården.

4.2 Biskopsmötet

Till biskopsmötet hänförs kostnader för biskopsmötets sammanträden, kostnader för arbetsmaterial och för expertis i olika ärenden liksom för vissa gemensamma kostnader för chefsutbildning av biskoparna.

Den understödjande verksamheten

Inom Kyrkokansliet finns avdelningen för ärkebiskopen vilken har till uppgift att biträda Ärkebiskopen, att utgöra sekretariat för biskopsmötet och den teologiska kommittén samt medverka i det ekumeniska arbetet och svara för massmediakontakter för Ärkebiskopen och biskopsmötet. Kostnaderna avser sedvanliga personal-, rese- och kontorskostnader. Här ingår vidare kostnader för gåvor i internationella sammanhang och vissa gudstjänstkostnader.

Budgeten inrymmer vidare medel för Svenska kyrkans deltagande utomlands vid biskopsvigningar och andra högtider, kurser och konferenser. I budgeten ingår även fondmedel, vars avkastning enligt ändamålsbestämmelserna disponeras av Ärkebiskopen.

Verksamhetsområdets rambudget

Ärkebiskopen och biskopsmötet

Belopp anges i tkr	Utfall 2000	Detalj- budget 2001	Ram- budget 2002	Ram- budget 2003	Ram- budget 2004
<i>Extern finansiering</i>					
Övriga bidrag	276	300	300	300	300
<i>S:a extern finansiering</i>	276	300	300	300	300
<i>Nationell finansiering</i>					
<i>S:a intäkter</i>	7 198	7 626	7 340	7 500	7 993
<i>Kostnader</i>					
Lämnade bidrag	-227	-300	-300	-300	-300
Övr externa kostn	-2 906	-2 845	-2 949	-2 939	-3 188
Personalkostnader	-1 209	-940	-968	-997	-1 027
Interna kostnader	-3 523	-3 841	-3 423	-3 564	-3 778
<i>S:a kostnader</i>	-7 865	-7 926	-7 640	-7 800	-8 293
<i>Dispositioner</i>					
Förändr avsättningar	391				
<i>S:a dispositioner</i>	391				
<i>Nettoresultat</i>	0	0	0	0	0
<i>Kostnad per huvudprogram</i>					
VO-gemensamt	4 552	4 456	3 993	4 106	4 431
Ärkebiskopen	3 313	3 470	3 647	3 694	3 862
<i>S:a kostnader</i>	7 865	7 926	7 640	7 800	8 293

5. Verksamhetsområdet Kyrkomötet och Kyrkostyrelsen

Allmänt om verksamhetsområdet

Verksamhetsområdet Kyrkomötet och Kyrkostyrelsen omfattar från och med periodens början fyra huvudprogram; de har givits en ny rubricering:

- ◆ Kyrkomötets sammanträden
- ◆ Kyrkostyrelsen
- ◆ Nämnder och revision
- ◆ Vissa för verksamhetsområdet gemensamma intäkter och kostnader.

Kyrkostyrelsen förvaltar också det centrala kollektkontot och utfördelar rikskollekterna. Detta motsvarar huvuddelen av verksamhetsområdets budget.

Verksamhetsområdets kostnader

Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
53 319 tkr	68 052 tkr	74 041 tkr	85 221 tkr

Väsentliga förändringar

- Kyrkomötets kostnader ökar det år förslag till nya kyrkliga böcker behandlas
- Eventuellt ordnas en extra kyrkomötessession år 2002
- Svenska kyrkans riksmöte skall genomföras år 2004
- Kyrkostyrelsens medel till förfogande läggs på en högre nivå
- Kyrkomötet arbetar från och med år 2002 enligt kyrkoordningens grundbestämmelser.

Konsekvensanalys, prioriteringar och bedömning av ekonomiska resurser

Med ledning av utfallet för 2000 års kyrkomötessammanträde bedöms Kyrkomötet normalt dra en kostnad på mellan 15 och 16 mkr årligen. Det är kyrkans böcker behandlas, enligt planerna 2002, görs en uppräknings med 4 mkr med hänsyn till behovet av maximalt antal sammanträdesdagar jämte behov av utskottssammanträden mellan sessionerna. Eventuella ytterligare kostnader med anledning av en extra kyrkomötessession i mars 2002 får tas ur Kyrkostyrelsens medel till förfogande.

Den del av Kyrkomötets kostnader som avser arvoden har beräknats utifrån nu gällande arvodesregler.

Kyrkostyrelsen anser att traditionen med riksmöten är viktig för Svenska kyrkan som folkkyrka. De är därför en prioriterad uppgift. Erfarenheten från de senaste riksmötena visar att de utgör ett stort ekonomiskt åtagande för den nationella nivån och att kostnader uppkommer också under förberedelseåren. Anslag till 2004 års riksmöte har inte lagts in i mål- och rambudgeten utan har hänförs till Kyrkostyrelsens medel till förfogande, då något belopp inte nu kan läggas fast. Det torde dock komma att ligga i storleksordningen 4 mkr för det aktuella året.

Inom verksamhetsområdet budgeteras rikskollekterna i Svenska kyrkan. Dessa bedöms ligga relativt oförändrat på 66 mkr för vart och ett av åren under perioden.

Med hänsyn till den nationella nivåns ansvar för Svenska kyrkan som helhet är det nödvändigt att Kyrkostyrelsen förfogar över en reserv som kan täcka behov vilka ej varit möjliga att förutse. Bakgrunden är den osäkerhet som finns i bedömningen av utvecklingen av Svenska kyrkans ekonomi, men också av samhällsekonomin i stort. Händelser i omvärlden liksom större samhällsförändringar, t.ex. befolkningsomflytt-

ningar, är tillsammans med ändringar i avgiftsunderlag och skattesystem andra omständigheter som kan komma att påverka Svenska kyrkan. Därtill innebär en reserv hos Kyrkostyrelsen också att budgeten inom olika verksamhetsområden kan hållas stramare. Osäkra ekonomiska bedömningar, särskilt avseende andra och tredje året, kan undvikas om det i stället finns ett utrymme inom vilket Kyrkostyrelsen kan omfördela medel efter särskilt ställningstagande. En reserv av angivet slag bör vara högre ju längre fram i tiden som budgeten avser eftersom osäkerheten då är större. Kyrkostyrelsen gör bedömningen att budgeten bör inrymma medel till förfogande med 20 miljoner kronor för år 2002, 30 miljoner kronor för år 2003 samt 40 miljoner kronor för år 2004. Förfogandemedlen skulle därmed år 2004 uppgå till 2 procent av den nationella nivåns omsättning.

Inom verksamhetsområdet budgeteras de tre av Kyrkomötet utsedda särskilda nämnderna Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans valprovsnämnd och Svenska kyrkans överklagandenämnd. Det är ännu för tidigt att bedöma omfattningen på sikt av respektive nämnds verksamhet. Tendensen från det första verksamhetsåret 2000 är att överklagandenämnden kommer att vara den mest belastade. Budgetering har skett i enlighet härmed.

Inriktningsmål

- Allt arbete på Svenska kyrkans nationella nivå syftar till att öka Svenska kyrkans samlade förmåga att förkunna och levandegöra evangelium i ord och handling.

Verksamhetsområdets rambudget

Kyrkomötet och Kyrkostyrelsen

Belopp i tkr	Utfall 2000	Detalj- budget 2001	Ram- budget 2002	Ram- budget 2003	Ram- budget 2004
<i>Extern finansiering</i>					
Kollekter o gåvor	68 150	66 700	66 200	65 700	65 200
Rikskollekter	-54 649	-54 650	-54 150	-53 650	-53 150
Övriga bidrag	337				
Nto finans- o kap.förv	513	10 092	10 430	10 430	10 430
Övriga intäkter	6 768	200	200	200	200
<i>S:a extern finansiering</i>	21 119	22 342	22 680	22 680	22 680
<i>Nationell finansiering</i>					
	20 515	30 977	45 372	51 361	62 541
<i>S:a intäkter</i>	41 634	53 319	68 052	74 041	85 221
<i>Kostnader</i>					
Lämnade bidrag	-15 426	-23 350	-33 305	-43 305	-53 305
Övr externa kostn	-27 372	-19 750	-23 315	-19 380	-20 020
Personalkostnader	-2 918	-2 969	-3 500	-3 060	-3 100
Ftg-anknutna mdl (SPP)	10 914				
Interna kostnader	-5 747	-7 250	-7 932	-8 296	-8 796
<i>S:a kostnader</i>	-40 549	-53 319	-68 052	-74 041	-85 221
<i>Dispositioner</i>					
Förändr av avsättningar	138				
Förändr fritt eget kapital	-1 223				
<i>S:a dispositioner</i>	-1 085				
<i>Nettoresultat</i>	0	0	0	0	0
<i>Kostnader per huvudprogram</i>					
VO-gemensamt	-4 613	7 500	8 182	8 546	9 046
Kyrkomötesarr	14 973	15 717	19 500	15 125	15 555
Nämnder o revision	2 283	2 930	2 820	2 820	2 820
Kyrkostyrelsen	11 505	4 879	5 300	5 300	5 550
Förfogandemedel	2 720	10 000	20 000	30 000	40 000
Förmedl externa rikskoll.	13 681	12 293	12 250	12 250	12 250
<i>S:a kostnader</i>	40 549	53 319	68 052	74 041	85 221

6. Verksamhetsområdet Kristen enhet och teologi

Allmänt om verksamhetsområdet

Svenska kyrkan skall, som en del av Kristi kyrka, verka för att de olika kyrkorna erkänner varandras dop och ämbete, känner igen den ena, heliga, apostoliska och allmänliga kyrkan i varandra och delar nattvardens sakrament. För att en sådan enhet skall kunna förverkligas och lokalt manifesteras, behöver medvetenheten om Svenska kyrkans ekumeniska vägval och förpliktelse vara hög på alla nivåer i kyrkan. Verksamhetsområdet Kristen enhet och teologi skall stödja stiftens reflektioner över och förverkligandet av Svenska kyrkans ekumeniska förpliktelse. Arbetet på nationell nivå är uppdelat på fyra huvudprogram.

Verksamhetsområdets kostnader

Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
16 173 tkr	19 600 tkr	22 480 tkr*	21 550 tkr

*Under året anslås för Svenska kyrkans kostnader i samband med generalförsamlingar för LVF och KEK en miljon kronor vardera.

Väsentliga förändringar

- En resursförstärkning av anslagen till de internationella ekumeniska organisationerna görs under perioden. Bidragen till Kyrkornas världsråd (KV) och Konferensen för europeiska kyrkor (KEK) skall kunna ökas i enlighet med tidigare uttalad viljeyttring från Svenska kyrkan. Den nu föreslagna förändringen framgår av tabellen nedan.

Anslag

	Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
LVF	4 000 tkr	4 000 tkr	4 000 tkr	4 000 tkr
KV	1 550 tkr	3 000 tkr	3 500 tkr	4 000 tkr
KEK	600 tkr	1 000 tkr	1 250 tkr	1 500 tkr

Beräknade rikskollekter

	Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
Stipendier	0	450 tkr	0	0
KV	450 tkr	450 tkr	0	900 tkr
KEK	450 tkr	0	900 tkr	0

- Verksamheten inriktas starkare på att stödja stiftens i den ekumeniska receptionen.
- Arbetet med religionsdialog sker gemensamt med fler verksamhetsområden. Medlen för detta arbete ökas med ca 700 tusen kronor.

Konsekvensanalys, prioriteringar och bedömning av ekonomiska resurser för verksamhetsområdet

Följande verksamheter kommer att kräva särskild uppmärksamhet och tillförs ökade resurser under perioden:

1. Stödandet av stiftens i den ekumeniska receptionen. Det ekumeniska arbetet syftar till att förverkligas på lokal nivå. Därför måste modeller för ett brett arbete med lokal teologi, etik och ekumenik utvecklas och förankras på stiftsnivå. Dessa modeller skall tjäna som redskap för receptionen av den ekumenik som bedrivs inom alla huvudprogram.

2. Svenska kyrkans relation till de internationella ekumeniska organisationerna. Svenska kyrkan behöver öka anslagen och sin representation och sitt engagemang framför allt i Kyrkornas världsråd och Konferensen för europeiska kyrkor. Kyrkornas världsråd är synnerligen beroende av anslagen för att kunna driva det egentligt teologiska arbetet t. ex. i Faith & Order och i Interreligious Relations and Dialogue.

Konferensen för europeiska kyrkor bedriver ett intensivt arbete gentemot EU:s institutioner, Europarådet och OSSE genom sin Church and Society Commission. Denna kommission är i särskilt stort behov av Svenska kyrkans stöd och engagemang. I allt detta arbete handlar det om organisationernas identitet. För arbetet kan inte andra medel användas än just medlemsavgifterna från kyrkorna. Svenska kyrkan har i olika sammanhang uttalat en stark vilja att stärka det finansiella stödet. En sådan förstärkning har i viss utsträckning redan fått genomslag men ytterligare insatser är nödvändiga i detta avseende.

Vid sidan om frågan om anslag är Svenska kyrkans personella engagemang på olika nivåer i dessa organisationer av avgörande betydelse för framtiden. Svenska kyrkans behov av att rekrytera och entusiasmera yngre ekumeniker är mycket stort. Det ekumeniska landskapet förändrades påtagligt genom murens fall och förhållandet till de ortodoxa kyrkorna i öst blir avgörande för försoning och säkrad fred i Europa. I en sådan process skulle Svenska kyrkan kunna ge väsentliga bidrag och motta impulser som skulle kunna vitalisera vår egen spiritualitet. Verksamheten kommer att pröva om ytterligare initiativ kan tas för detta bl. a. skall frågorna följas upp i utbildningsöversynen ÖSUT.

3. Utöver höjda anslag beror ökningen i budgeten på att Kyrkomötet år 2000 har beslutat att resurser för religionsdialog skall säkras på Kyrkokansliet. Så har skett inom denna mål och rambudget. Vissa verksamhetsmedel tas upp på detta verksamhetsområde. Arbetet skall drivas tillsammans med de internationella verksamhetsområdena, verksamhetsområdet Kyrkolivets utveckling och verksamhetsområdet Forskning.

Verksamhetsområdets rambudget

Kristen enhet och teologi

Belopp anges i tkr	Utfall 2000	Detalj- Budget 2001	Ram- budget 2002	Ram- budget 2003	Ram- budget 2004
<i>Extern finansiering</i>					
Rikskollekter	1 289	900	900	900	900
Övriga bidrag	150				
<i>S:a extern finansiering</i>	1 439	900	900	900	900
<i>Nationell finansiering</i>					
<i>S:a intäkter</i>	14 534	16 173	19 600	22 480	21 550
<i>Kostnader</i>					
Lämnade bidrag	-10 809	-10 330	-12 380	-15 130	-13 880
Övr externa kostn	-1 133	-2 110	-2 095	-2 015	-2 015
Personalkostnader	-141				
Interna kostnader	-2 472	-3 733	-5 125	-5 335	-5 655
<i>S:a kostnader</i>	-14 555	-16 173	-19 600	-22 480	-21 550
<i>Dispositioner</i>					
Förändr avsättningar	21				
<i>S:a dispositioner</i>	21				
<i>Nettoresultat</i>	0	0	0	0	0
<i>Kostnad per huvudprogram</i>					
VO-gemensamt	2 523	4 193	5 585	5 715	6 035
Kyrkogemenskap	4 888	4 635	4 535	5 535	4 535
Ekumenik	6 920	6 920	9 055	10 805	10 555
Teologi	224	425	425	425	425
<i>S:a kostnader</i>	14 555	16 173	19 600	22 480	21 550

7. Verksamhetsområdet Kyrkorätt och organisation

Allmänt om verksamhetsområdet

Verksamhetsområdet avser sakkunskap i juridiska frågor i allmänhet och kyrkorättsliga frågor i synnerhet, främst för Kyrkostyrelsen, Kyrkofondens styrelse, nämnder och råd samt övriga enheter inom Kyrkokansliet. Även sakkunskap beträffande kyrkobokföring, val- och indelningsfrågor samt totalförvarsfrågor tillhör verksamhetsområdet. Till verksamhetsområdet hör också Kyrknätet. Utöver de angivna funktionerna ingår i verksamhetsområdet handläggning av ärenden som ansluter till dessa.

Verksamhetsområdets kostnader

Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
93 852 tkr	36 733 tkr	35 603 tkr	36 447 tkr

Väsentliga förändringar

För verksamhetsområdet bör följande förändringar i jämförelse med år 2001 för perioden särskilt noteras:

- minskade kostnader sedan 2001 års kyrkoval har genomförts med ca 60 mkr
- ökade kostnader för förbättringar av Kyrknätet med ca 2 mkr
- konsolidering av verksamheten för bl. a. kyrkorätt, kyrkobokföring och organisationsregister

Konsekvensanalys, prioriteringar och bedömning av ekonomiska resurser för verksamhetsområdet

Föreslagna inriktningsmål för perioden 2002–2004 överensstämmer i huvudsak med dem som gäller enligt mål- och rambudget för perioden 2001–2003. Vid årsskiftet 2001/2 kan förväntas att effektmålen som gällt för 2001 är uppfyllda. Några sådana förskjutningar när det gäller tidpunkten för måluppfyllelse som påverkar arbetet under 2002 och följande år beräknas således inte föreligga.

Verksamhetsområdets arbete påverkas till stora delar av olika externa faktorer. Som exempel på sådana faktorer kan nämnas stiftens, församlingarnas och samfälligheternas efterfrågan på juridisk rådgivning från kyrkans nationella nivå samt den allmänna förändringen av totalförsvaret som innebär att den del av den kyrkliga beredskapen som avser landets totalförsvaret kan minska.

En given påverkan på resursåtgången inom verksamhetsområdet föranleds också av det minskade behovet av resurser för valfrågor när 2001 års kyrkliga val har genomförts.

Mätning av måluppfyllelsen beräknas i de flesta fall inte dra nämnvärda kostnader. Undantag gäller för en planerad undersökning av kyrknätsanvändarnas attityder till nätet. Särskilt bör noteras att utvärdering av 2001 års kyrkoval sker i särskild ordning och inom ramen för de medel som föreslås anslagna till valfrågorna.

Inriktningsmål

- Beslutade bestämmelser skall utges korrekt och effektivt.

- Juridiska ärenden skall handläggas rättssäkert och effektivt samt med teologisk medvetenhet.
- Stift, församlingar och samfälligheter skall på begäran erhålla råd i juridiska frågor.
- Kyrkobokföringsärenden skall handläggas korrekt och effektivt.
- Val- och indelningsärenden skall handläggas korrekt och effektivt.
- Stödet till stift och församlingar på kris- och katastrofområdet, med särskild inriktning på svåra fredstida händelser och höjd beredskap, skall fördjupas.
- Sådana ärenden om militär själavård som ankommer på Kyrkostyrelsen skall handläggas korrekt och effektivt.
- Kyrkokansliets behov av säkerhetsskydd skall tillgodoses.
- Kyrknätet skall till lägsta möjliga kostnad samt med hög tillgänglighet och säkerhet fungera som Svenska kyrkans intranät.

Verksamhetsområdets rambudget

Kyrkorätt och organisation

Belopp anges i tkr	Utfall 2000	Detalj- budget 2001	Ram- budget 2002	Ram- budget 2003	Ram- budget 2004
<i>Extern finansiering</i>					
Övriga bidrag	4 186	100			
Övriga intäkter		4 575	4 600	4 600	4 600
<i>S:a extern finansiering</i>	4 186	4 675	4 600	4 600	4 600
<i>Nationell finansiering</i>					
<i>S:a intäkter</i>	12 776	90 815	36 733	35 603	36 447
<i>Kostnader</i>					
Lämnade bidrag	-4 654	-1 317	-1 273	-1 273	-1 273
Övr externa kostn	-1 762	-81 420	-23 538	-21 933	-22 113
Personalkostnader	-402	-1 963	-1 346	-1 340	-1 340
Interna kostnader	-5 465	-9 152	-10 576	-11 057	-11 721
<i>S:a kostnader</i>	-12 283	-93 852	-36 733	-35 603	-36 447
<i>Dispositioner</i>					
Förändr avsättningar	-493	3 037			
<i>S:a dispositioner</i>	-493	3 037			
<i>Nettoresultat</i>	0	0	0	0	0

8. Verksamhetsområdet Svenska kyrkans information

Allmänt om verksamhetsområdet

I kyrkoordningen nämns informationsarbetet på den nationella nivåns särskilda uppdrag. Enligt kyrkomötets beslut 1999 i samband med mål- och ramskrivelsen betyder det ett vidgat informationsbehov för Verksamhetsområdet Svenska kyrkans information. I arbetet ingår att:

- tydliggöra och förmedla Svenska kyrkans identitet och verksamhet för en bred allmänhet.
- påbörja arbetet med att tydligare visa vad Svenska kyrkan som trossamfund står för och utför i sitt arbete.
- utarbeta en informationsplanering och kommunikationspolicy för Svenska kyrkan.

I arbetet ingår också arbete kring media och medieutveckling. Att kyrkans röst hörs i samhällsdebatten är ett av Kyrkostyrelsen prioriterat arbete. Här utgör de presskontakter, den mediala kompetens och omvärldsanalys som utgår från verksamhetsområdet en strategisk resurs.

Hållningen till och användningen av IT är en kritisk framgångsfaktor för varje rörelse. Utvecklingen inom området är svindlande snabb, och här har Verksamhetsområdet Svenska kyrkans information en nyckelroll. Webben är en unik kommunikationskanal, en möjlig källa till både kunskap och dialog. Verksamhetsområdet ansvarar också för den kommunikativa samordningen med Kyrknätet, och bevakar den för Svenska kyrkan och verksamheten aktuella utvecklingen inom IT-området.

Kyrkomötet, Kyrkostyrelsen och Kyrkokansliet skall bistås såväl med strategisk kommunikationsplanering som med löpande informationssatsningar. Gentemot stift och församlingar har Svenska kyrkans information på nationell nivå en stödjande och rådgivande roll. Verksamhetsområdet skall bidra till att kompetensutvecklingen på alla nivåer inom Svenska kyrkan främjas.

Verksamhetsområdets styrorgan är Kyrkostyrelsen. Verksamheten bedrivs i ett huvudprogram och en servicefunktion.

Verksamhetens ekonomi:

Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
50 117 tkr	37 740 tkr	34 070 tkr	34 831 tkr

Väsentliga förändringar

- Svenska kyrkan ska bedriva en återkommande kommunikationen med medlemmarna. Erfarenheterna från kampanjen Plats för eftertanke tas tillvara tillsammans med erfarenheterna från arbetet under valåret 2001, som kommer att utvärderas. Behovet av extra informationsinsatser följs noga.
- Metodutveckling bedrivs inom samtliga delprogram i syfte att finna kostnadseffektiva och bra lösningar på informationsuppgifterna. De elektroniska informationsmöjligheterna ägnas därvid särskild uppmärksamhet
- Ett grafiskt program ska under perioden förankras i stift och församlingar
- Remissynpunkterna på massmedieutredningens förslag ställs nu samman, förslagen beaktas i det fortsatta utvecklingsarbetet inom verksamhetsområdet

Konsekvensanalys, prioriteringar och bedömning av ekonomiska resurser för verksamhetsområdet

Den verkligt stora förändringen inom verksamhetsområdet skedde i samband med relationsförändringen och det uppdrag som gavs i den nya kyrkoordningen: Svenska kyrkan på nationell nivå ska svara för gemensam information. Därmed poängterades också vikten av information som sammanhållande länk för Svenska kyrkan som helhet, och medlemmarna sattes i fokus på ett nytt sätt.

För att mål och syften ska uppnås i framtiden behövs metodutveckling inom områdena extern kommunikation, massmedia, elektronisk kommunikation, parallell publicering, kommunikationsutveckling, samt stöd till övriga verksamhetsområden, stift och församlingar för en gemensam kommunikation.

Här skall särskilt nämnas integrationen av kommunikationen mellan de internationella verksamhetsområdena och Svenska kyrkans information. En sådan är helt nödvändig för att inriktningsmålet att Svenska kyrkan ska uppfattas som en kommunicerande kyrka med stor trovärdighet skall uppnås.

Planeringen för detta ryms inom de ekonomiska förutsättningar som angivits i Mål- och ramskrivelsen från 2000. Dock skall särskilt påpekas att Kyrkostyrelsen kommer att uppmärksamta följa om informationsinsatserna behöver ökas. Medel får i så fall avsättas ur Kyrkostyrelsens förfogandeanslag för oförutsedda händelser.

Vid årsskiftet 2001 inleddes ett försök med samarbete kring tryck, distribution och administration av Kyrkokansliets trycksaker med Verbum förlag AB. I omställningsfasen mellan två system kan kostnader av inkörningskaraktär uppstå. På sikt, troligen inom dessa två år, kommer vi dock att kunna tydliggöra de kostnader som tidigare funnits dolda i systemet och därmed hitta grunden till rationaliseringar inom området. Mängden tryckt material som utgår från Kyrkokansliet ska minskas.

Inom bildsidan skall förnyelse och rationaliseringar göras. Massmedias behov av Svenska kyrkans bilder skall tillgodoses. Kyrkokansliets egna trycksaker och webbplatser skall servas, liksom församlingar och stift. Detta kräver investeringar och nytänkande. Samarbete med Svenska kyrkans Press AB undersöks i frågan.

Arbetet med den grafiska profilen fullföljs under perioden. Syftet är att ett grafiskt program då skall vara mottaget och accepterat av stift och församlingar.

Massmedieutredningens remissvar sammanställs för närvarande.

Inriktningsmål:

- Svenska kyrkan skall uppfattas som en kommunicerande kyrka med stor trovärdighet.

Verksamhetsområdets rambudget

Svenska kyrkans information

Belopp anges i tkr	Utfall 2000	Detalj- budget 2001	Ram- budget 2002	Ram- budget 2003	Ram- budget 2004
<i>Extern finansiering</i>					
Övriga bidrag	2 400				
Övriga intäkter	1 158	2 417	2 480	300	350
<i>S:a extern finansiering</i>	3 558	2 417	2 480	300	350
<i>Nationell finansiering</i>					
<i>S:a intäkter</i>	28 756	45 700	35 260	33 770	34 481
<i>Kostnader</i>					
Lämnade bidrag	-1 183				
Övr externa kostn	-21 815	-38 069	-24 282	-22 214	-22 276
Personalkostnader	-3 424	-2 367	-2 421	-360	-369
Interna kostnader	-7 562	-9 681	-11 038	-11 496	-12 186
<i>S:a kostnader</i>	-33 984	-50 117	-37 740	-34 070	-34 831
<i>Dispositioner</i>					
Förändr avsättningar	1 670	2 000			
<i>S:a dispositioner</i>	1 670	2 000			
<i>Nettoresultat</i>	0	0	0	0	0
<i>Kostnader per huvudprogram</i>					
VO-gemensamt	8 942	13 297	14 763	13 096	13 786
Information	25 042	36 820	22 977	20 974	21 045
<i>S:a kostnader</i>	33 984	50 117	37 740	34 070	34 831

9. Verksamhetsområdet Forskning

9.1 Svenska kyrkans forskningsråd

Rådet inrättades 1989. Det är styrorgan under Kyrkostyrelsen. Dess instruktion anger uppgiften: att inventera behov av forskning, att initiera och prioritera forskningsprojekt, att fördela anslag till forskningsprojekt samt att informera om forskning och forskningsresultat.

9.2 Verksamhetsområdet

Verksamhetsområdets kostnader

Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
11 092 tkr	11 541 tkr	11 385 tkr	11 874 tkr

Väsentliga förändringar

- Med utgången av år 2002 avslutas huvuddelen av projektet Sveriges kyrkohistoria
- Arbetet med de samtidsinriktade frågorna får större utrymme och förväntas ge kvalificerat underlag för Svenska kyrkans agerande i samhällsfrågor
- Formerna för informations- och publiceringsverksamheten ses över i syfte att finna kostnadseffektiva och bra lösningar för verksamhetsområdets behov.

Konsekvensanalys, prioriteringar och bedömning av ekonomiska resurser för verksamhetsområdet

Forskningsrådet bedömer att med oförändrad ekonomisk rambudget för år 2002 och 2003 måste neddragning av verksamheten ske inom olika delprogram som därigenom får sänka sin ambitionsnivå. Rådet har själv prioriterat en neddragning av stipendieprogrammet eftersom indragning av tjänster skulle medföra att de olika programmen som pågår ej kan fullföljas. Stipendieprogrammet innebär att 3–5 forskare utanför Kyrkokansliet kunnat få stöd. Stipendieprogrammet har utvärderats och befunnits vara framgångsrikt.

Kyrkostyrelsen anser att rådet har strategiska uppgifter för Svenska kyrkan. I detta syfte förstärktes verksamhetsområdets budget förra året med medel för ”Bibeltolkning och bibelbruk”. Mot bakgrund av förändrad bedömning av kostnads- och intäktsutvecklingen har ramen höjts med 646 tusen kronor år 2002 och med 1 030 tusen kronor år 2003. Därmed kan även stipendieprogrammet fullföljas. Med hänsyn tagen till svårigheterna att nå kostnadstäckning för Tro och Tanke uppdras åt rådet att se över publiceringsformerna.

Inriktningsmål

- Forsknings- och studiearbetet skall inriktas på fördjupning men också tillämpning av olika temaområden till den forskning som bedrivs vid universitet och högskolor eller på andra håll inom samhälle och kyrka. Den skall därigenom inriktas på att tillgodose kvalitet vid bearbetning av frågor inom religion och kyrka av särskild betydelse för Svenska kyrkan.
- Verksamheten skall inriktas på att vara till stöd och stimulans för stift och församlingar.

- Verksamheten skall inriktas på att innehållsmässigt stärka kvaliteten vid övriga verksamhetsområden i Kyrkokansliet genom att aktivt bistå med handlednings- och utredningsuppdrag samt genom att arbeta på ett integrerat sätt.
- Arbetat skall inriktas på nätverksforskning med universitet och högskolor, stiftet inom Svenska kyrkan, de nordiska folkkyrkornas forskningsavdelningar samt med Kyrkornas världsråd och Lutherska världsförbundet.

Forskningsverksamheten är indelad i två huvudprogram. Denna indelning utgår från förutsättningen att när kristendom och kyrka analyseras måste detta analysarbete alltid utgå från en analys av det som dessa verkar inom. Inriktningen på forskningarna blir därför alltid både kyrkoanalys och samhällsanalys. Kristendomen är en historisk religion med sina religiösa urkunder, senare texter och traditioner. Här finns ett tvåtusenårigt perspektiv. Men kristendom och kyrka är också levande realiteter idag. Mellan då och nu finns en tradition som skall tolkas. Verksamhetsområdet skall beakta de viktiga skedena i denna tidsaxel. Dessa fyra utgångspunkter bestämmer inriktningen på de två huvudprogrammen:

- Kyrkan i samhället – traditionstolkning
- Kyrkan i samhället – nutidstolkning

Verksamhetsområdets rambudget

Forskning

Belopp anges i tkr	Utfall 2000	Detalj- budget 2001	Ram- budget 2002	Ram- budget 2003	Ram- budget 2004
<i>Extern finansiering</i>					
Övriga bidrag	1 269	875	793	401	409
Netto finans- o kap. förv.	22	0	0	0	0
Övriga intäkter	772	690	690	690	690
<i>S:a extern finansiering</i>	2 063	1 565	1 483	1 091	1 099
<i>Nationell finansiering</i>					
	7 299	9 262	9 908	10 145	10 675
<i>S:a intäkter</i>	9 362	10 827	11 391	11 235	11 774
<i>Kostnader</i>					
Anslag	-200	-175	-750	-750	-175
Övr. externa kostnader	-1 582	-2 330	-2 008	-1 804	-2 137
Personalkostnader	-1 059	-1 502	-803	-525	-757
Interna kostnader	-6 455	-7 085	-7 980	-8 307	-8 805
<i>S:a kostnader</i>	-9 295	-11 092	-11 541	-11 385	-11 874
<i>Dispositioner</i>					
Förändr. avsättningar	-67	265	150	150	100
<i>S:a dispositioner</i>	-67	265	150	150	100
<i>Nettoresultat</i>	0	0	0	0	0
<i>Kostnad per huvudprogram</i>					
VO-gemensamt	7 246	8 050	8 708	9 042	9 824
Nutidstolkning	947	2 075	1 883	1 883	1 900
Traditionstolkning	1 102	967	950	460	150
<i>S:a kostnader</i>	9 295	11 092	11 541	11 385	11 874

10. Verksamhetsområdet Kultur

10.1 Svenska kyrkans kulturråd

Svenska kyrkans kulturråd har i sin nuvarande form verkat sedan 1996. Vissa uppdrag följde med bildandet av rådet, som t.ex. frågor kring stöd till kulturtidskriften Vår Lösen, inrättandet av kulturstipendier och ansvaret för Svenska kyrkans medverkan i vissa större kulturevenemang. Under de år rådet arbetat har både de här nämnda uppdragen och en mängd nya arbetsområden utvecklats. Rådet har följande huvuduppgift:

Kulturrådet skall verka för ett rikt, mångfaldigt och frimodigt kulturliv i Svenska kyrkan. Det skall främja dialogen kring religion och livsfrågor i det allmänna kulturlivet. Kulturrådet skall hålla nära kontakt med kulturarbetare, institutioner och organ, som är intressanta för och intresserade av en utveckling av kulturarbetet i Svenska kyrkan.

Rådet tillsätts av Kyrkostyrelsen och är styrorgan för verksamhetsområdet Kultur. Det är ett expertorgan med ledamöter som representerar både bredd och specialiserad kompetens inom kulturområdet. Rådets ledamöter tillför därför helt avgörande resurser till rådets arbete, som genomförs med en mycket begränsad personalresurs. Rådets arbetsfält är viktigt för Svenska kyrkan som öppen folkkyrka.

10.2 Verksamhetsområdet

Verksamhetens kostnader

Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
3 675 tkr	3 675 tkr	3 675 tkr	3 979 tkr

Väsentliga förändringar

- Tillsammans med Göteborgs stift medverkar Svenska kyrkan i mässan Bok och Bibliotek. Efter en inledande period där stiftet haft stort ekonomiskt ansvar medverkar den nationella nivån fr. o. m. år 2001 till att täcka vissa kostnader. Verksamhetsområdet svarar för att samordna de nationella insatserna vid mässan.
- En utredning om kyrkomusikens roll i offentliga musikklivet genomförs av detta verksamhetsområde på uppdrag av Kyrkostyrelsen. Arbetet inleds 2001 och beräknas pågå under två år.
- Bemanning och arbetsuppgifter för verksamhetsområdet genomlyses under året inför mål- och ramskrivelsen nästa år.

Konsekvensanalys, prioriteringar och bedömning av ekonomiska resurser för verksamhetsområdet

Inom den fastställda budgetramen för 2001 har en utökning med en projektjänst (50%) kunnat göras. Detta har skett genom omdisponeringar och medfört att exempelvis den angelägna utbyggnaden av kulturstipendieverksamheten inte kunnat genomföras. Rådet har dock bedömt att förstärkningen av kansliresurserna var

nödvändig för att rådet i rimlig utsträckning ska kunna svara mot de ständigt ökande förväntningarna och den externa efterfrågan.

På sikt måste resurserna för rådets verksamhet utökas så att det blir möjligt att ha minst två handläggaresurser, viss administrativ hjälp samt resurser som möjliggör mer omfattande, långsiktiga satsningar inom områden som kyrkokonst/arkitektur och media–kultur–teologi. Det är genom kulturrådet Svenska kyrkan kan stödja en kvalificerad kulturtidskrift. För att utvärdera det arbete som utförts på detta område, exempelvis via kulturstipendierna, behövs en tillfällig förstärkning av budgeten för att därigenom få fram underlag för beslut om fortsatt inriktning och uppläggning.

Under perioden 2001 – 2003 kommer utredningen om kyrkomusiken som en del av det offentliga musiklivet att genomföras som ett uppdrag av Kyrkostyrelsen.

Inom Kyrkokansliet är det i stort sett enbart inom VO Kultur som de kulturpolitiska frågorna bevakas och där kvalificerat konsultativt stöd i kulturfrågor finns att hämta. Frågor kring kyrkans deltagande i den allmänna kulturdebatten bevakas självklart på fler håll. Dock kan konstateras att det i stor utsträckning är genom kontakterna med personer och institutioner inom kulturområdet som öppningar ges för skapande tankeutbyten. Som exempel kan nämnas Bok&Biblioteksmässan i Göteborg och i samband med Arkitekturåret 2001. Kyrkostyrelsen har för Bok&Biblioteksmässan avsatt 650 tusen kronor.

Stiften är primära målgrupper för rådets verksamhet. Stiftens egna resurser inom kulturområdet är ytterst varierande och i de flesta fall mycket begränsade. Kulturrådet har, med sina knappa resurser svårt att svara för en kraftfull och systematisk insats gentemot stiften. En utökad personalresurs krävs för att en dialog ska kunna upprättas med samtliga stift om betydelsen av en satsning på kulturområdet och därmed också om hur samarbetet med nationell nivå kan utvecklas.

Under 2001 – 2003 disponeras resurserna så att även en halv projektjänst kan besättas. När det gäller organisationen av arbetet sammanfaller verksamhetsområde och huvudprogram.

Den viktigaste frågan i det skede där verksamheten nu befinner sig är enligt kulturrådet att resurser och möjligheter ges till personell förstärkning. Som tidigare påpekats måste det på sikt finnas två handläggaresurser samt viss administrativ hjälp. Denna förstärkning kan dock inte enbart ske genom omdisponeringar i budgeten utan nya medel måste tillföras.

Det finns enligt rådet flera tydliga ”bristområden” som t. ex. kulturstipendieverksamheten där det i förstone behövs medel för att göra en grundlig utvärdering för att med den som underlag kunna utveckla och utvidga arbetet, jämfört med idag. Antalet förfrågningar och ansökningar växer ständigt.

Andra bristområden där det behövs resurser för långsiktiga utvecklingsinsatser är konst/arkitektur och media – kultur – teologi – områden där knappast någon annan institution relaterad till Svenska kyrkan idag agerar annat än med tillfälliga insatser.

Den konsultativa funktionen gentemot församlingar/stift och framför allt gentemot kulturarbetare och institutioner som vill samarbeta med kyrkan tenderar hela tiden att växa.

Kyrkostyrelsen inser svårigheten med att bedriva arbetet inom ett verksamhetsområde med så begränsade resurser och har för avsikt att under året pröva om en personell förstärkning kan ske genom omdisponering av befintliga resurser i Kyrkokansliet. Tills vidare uppförs endast oförändrade personalresurser. Kyrkostyrelsen tillför verksamhetsområdet resurser för ett utredningsarbete om kyrkomusiken som en del av det offentliga musiklivet. Denna utredning har kulturrådet själv prioriterat som den viktigaste. De övriga resursbehoven kan för närvarande ej föras upp i mål- och rambudgeten.

Inriktningsmål:

- Att Svenska kyrkan ska ha ett rikt, mångfaldigt och frimodigt kulturliv.
- Att Svenska kyrkan ska vara en viktig aktör i samhällets allmänna kulturliv.

Verksamhetsområdets rambudget

Kultur

Belopp anges i tkr	Utfall 2000	Detalj- budget 2001	Ram- budget 2002	Ram- budget 2003	Ram- budget 2004
<i>Extern finansiering</i>					
Övriga bidrag	322				
<i>S:a extern finansiering</i>	322				
<i>Nationell finansiering</i>					
	2 633	3 675	3 675	3 675	3 979
<i>S:a intäkter</i>	2 955	3 675	3 675	3 675	3 979
<i>Kostnader</i>					
Lämnade bidrag	-615	-1 250	-1 131	-1 116	-1 250
Övr. externa kostn.	-1 103	-783	-625	-575	-650
Personalkostnader	-232	-250	-400	-400	-400
Interna kostnader	-1 181	-1 392	-1 519	-1 584	-1 679
<i>S:a kostnader</i>	-3 131	-3 675	-3 675	-3 675	-3 979
<i>Dispositioner</i>					
Förändr avsättningar	176				
<i>S:a dispositioner</i>	176				
<i>Nettoresultat</i>	0	0	0	0	0
<i>Kostnad per huvudprogram</i>					
VO-gemensamt	1 430	1 652	1 519	1 584	1 679
Kulturprojekt	1 700	2 023	2 156	2 091	2 300
<i>S:a kostnader</i>	3 131	3 675	3 675	3 675	3 979

11. Verksamhetsområdet Samiskt kyrkoliv

11.1 Samiska rådet inom Svenska kyrkan

Samiska rådet som bildades 1996 har till uppgift att vara Svenska kyrkans centrala organ för främjande av samernas ställning i kyrka och samhälle utifrån visionen *att samernas sak blir kyrkans sak*.

Rådets första egentliga arbetsår var 1997. Rådet bedriver sin verksamhet inom Svenska kyrkans nationella nivå i nära samarbete med Luleå stift, varvid det beslutar självständigt om användningen av för rådet avsedda resurser. Dess verksamhet behöver dock finna sina former och dess plats i den rikskyrkliga organisationen göras tydlig.

Rådet genomför sin verksamhet inom ramen för huvudprogrammet Samiskt kyrkoliv.

Enligt sin instruktion från 1996 har rådet till uppgift:

- att främja den samiska kulturens egenart och dess uttryck i kyrkolivet och därvid särskilt uppmärksamma det samiska språkets ställning i gudstjänst- och andaktsliv,
- att med beaktande av samernas ställning som urbefolkning bevaka frågor rörande samernas rättsliga förhållanden i kyrka och samhälle, främst sådana som berör samernas likaberättigande inom Svenska kyrkan, något som också bör ske i ett internationellt och ekumeniskt perspektiv,
- att vara remissorgan vid behandling av samefrågor på riks- och stiftsnivå inom Svenska kyrkan,
- att inom ramen för de ekonomiska förutsättningar, som finns på riks- och stiftsnivå, främja utbildning och rekrytering för kyrkligt arbete bland samer samt vid behov ta initiativ till inrättande av prästerliga och diakonala befattningar för samebefolkningen,
- att främja och samordna arbetet med översättningar av kyrkohandbok, psalmbok och bibel liksom utgivning av lämplig andaktslitteratur och behövligt undervisningsmaterial och därvid samverka med berörda riks- och stiftskyrkliga organ,
- att eftersträva bredast möjliga samarbete med berörda organ och verksamheter i övriga Norden och på Kolahalvön i Ryssland.

Under perioden 2000–2002 avser rådet att genomföra nedan angiven verksamhet inom sina delprogram.

11.2 Verksamhetsområdet

Verksamhetens kostnader

Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
1 334 tkr	1 380 tkr	1 406 tkr	1 447 tkr

Väsentliga förändringar

Från år 2001 har ramen förstärkts med 500 tusen kronor för en handläggartjänst.

Konsekvensanalys, prioriteringar och bedömning av ekonomiska resurser för verksamhetsområdet

Samiska rådet i Svenska kyrkan är fortfarande i ett uppbyggnadsskede där behovet av nya verksamheter hela tiden framkommer. Försoningsprocessen, ekumeniska kontakter och krisgruppen kräver stora arbetsinsatser. Under de närmaste åren kommer stora resurser att läggas på de översättningsarbeten Kyrkomötet inlett. Rådet och dess arbete är fortfarande för många samer och andra relativt okänt varför arbetet med att utveckla kyrkliga informationskanaler som riktar sig främst till samer också har hög prioritet.

Om Samiska rådet skall ha möjligheter att bedriva den verksamhet som instruktionen anger måste verksamheten tillföras förstärkta ekonomiska resurser. Genom att Samiska rådet inom Svenska kyrkan från och med år 2001 förstärkts med en handläggartjänst kommer rådets arbete att bättre integreras i Kyrkokansliet. En viktig uppgift blir att pröva hur de samlade resurser som i dag finns i Kyrkokansliet kan nyttjas för att utveckla arbetet med samerna. En säkrare bedömning av rådets resursbehov kan dock först göras inför kommande mål- och rambudgetskrivning.

Inriktningsmål

- Att rådet är med och bevakar samernas ställning som urbefolkning så att deras rättsliga förhållanden i kyrka och samhälle uppmärksammas. Detta sker i ett internationellt och ekumeniskt perspektiv. Samiska rådet vill stärka den samiska identiteten.
- Samiska rådet vill lägga särskild vikt vid bruket av samiska i kyrkolivet.
- Samiska rådet vill verka för försoning mellan svenska kyrkan och det samiska folket.

Verksamhetsrådets rambudget

Samiskt kyrkoliv

Belopp anges i tkr	Utfall 2000	Detalj- budget 2001	Ram- budget 2002	Ram- budget 2003	Ram- budget 2004
<i>Extern finansiering</i>					
Kollekter o gåvor		50	50	50	50
Övriga bidrag		125			
<i>S:a extern finansiering</i>		175	50	50	50
<i>Nationell finansiering</i>	688	1 159	1 330	1 356	1 397
<i>S:a intäkter</i>	688	1 334	1 380	1 406	1 447
<i>Kostnader</i>					
Lämnade bidrag	-650	-723	-723	-723	-723
Interna kostnader	-38	-611	-657	-683	-724
<i>S:a kostnader</i>	-688	-1 334	-1 380	-1 406	-1 447
<i>Nettoresultat</i>	0	0	0	0	0
<i>Kostnader per huvudprogram</i>					
VO-gemensamt	38	611	657	683	724
Samiska rådet	650	723	723	723	723
<i>S:a kostnader</i>	688	1 334	1 380	1 406	1 447

12. Verksamhetsområdet Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning

12.1 Kyrkofondens styrelse

För förvaltning av kapitaltillgångar på kyrkans nationella nivå, bl. a. de tillgångar som utgör kyrkofonden, och för handläggningen av ärenden inom utjämningsystemet finns ett särskilt organ på den nationella nivån, Kyrkofondens styrelse. Denna styrelse består av nio ledamöter och lika många ersättare. De väljs av Kyrkomötet. Bland ledamöterna har Kyrkomötet utsett en ordförande och två vice ordförande. Utöver att svara för de angivna uppgifterna handlägger Kyrkofondens styrelse också vissa ärenden i anknytning till utjämningsystemet, t. ex. rörande kyrkobokföringssystemet och systemet för avgiftsbetalning.

12.2 Verksamhetsområdet

Verksamhetens kostnader

Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
1 104 337 tkr	1 150 167 tkr	1 205 695 tkr	1 259 955 tkr

Väsentliga förändringar under åren 2002–2004

Följande förändringar under perioden bör särskilt uppmärksammas:

- ökning av såväl intäkter som kostnader med anledning av kyrkoantikvarisk ersättning
- ökning av såväl intäkter som kostnader i utjämningsystemet med anledning av den ekonomiska utvecklingen
- ökade strukturbidrag från 2002
- ökade intäkter under 2002 med anledning av nya beräkningsgrunder för särskild utjämningsavgift
- ökade intäkter av kapitalförvaltningen med anledning av att kyrkofondens kapital successivt ökar
- minskning av kostnader för oförutsett inom utjämningsystemet
- ökade kanslikostnader

Konsekvensanalys, prioriteringar och bedömning av ekonomiska resurser för verksamhetsområdet

I förhållande till 2001 förväntas såväl intäkter som kostnader i utjämningsystemet bli högre under år 2002. Trenden väntas – med ett oförändrat utjämningsystem – fortsätta under år 2003 och 2004. Av kostnaderna 2002 utgör 50 miljoner kronor den kyrkoantikvariska ersättning som kyrkofondens styrelse skall fördela och som Svenska kyrkan erhåller av staten, vilken sedan ökar med 50 miljoner kronor årligen. De speciella systemkostnaderna i samband med relationsförändringen minskar jämfört med 2001. En kraftig men tillfällig ökning av intäkterna från den särskilda utjämningsavgiften blir följden av styrelsens beslut om nya beräkningsgrunder för denna avgift från och med 2002. Dessa nya beräkningsgrunder kommer också att utgöra riktmärke för hur stor prisfallsreserven avseende värdepapper högst bör vara. Prisfallsreserven utgör i princip skillnaden mellan det vid bokslutstillfället gällande

marknadsvärdet för värdepapperen och ett försiktigt beräknat sådant värde. Härvid utgör det för skulder justerade försiktigt beräknade marknadsvärdet på kyrkofonden den 1 januari 2000 också dess redovisade ingående bundna kapital 3 232 miljoner kronor. Detta utgörs i huvudsak av den summa som överfördes från Kammarkollegiet till Svenska kyrkan efter att erforderligt belopp avskiljts till förmån för Svenska kyrkans försäkringsförening inklusive särskild löneskatt. Det bundna egna kapitalet ökar sedan årligen med värdesäkring och det fria egna kapitalet ökar med det årliga nettoöverskottet från verksamheten på den nationella nivån, exklusive det belopp som skall användas till värdesäkringen.

Från år 2001 har den centrala finansieringen av kyrknätet flyttats från verksamhetsområdet och istället lagts under Kyrkorätt och Organisation.

Den största kostnadsposten inom verksamhetsområdet avser utbetalade bidrag inom ramen för utjämningsystemet. Dessa är till sin huvuddel bestämda av Kyrkomötet genom kyrkoordningen. På några punkter finns utrymme för ändrade prioriteringar oberoende av kyrkoordningens bestämmelser. Några av dessa punkter avser utjämningsfaktorer inom kostnadsutjämnningen. Förändringar av dem medför samtidigt förändringar av intäkter och kostnader och påverkar således inte budgetens balans. På andra punkter, t. ex. stiftsbidrag, extra utjämningsbidrag och kyrkobyggnadsbidrag, finns däremot möjlighet till omprioriteringar. En minskning av beloppen för ett eller flera av dessa bidrag skulle medföra sänkta utbetalningar från utjämningsystemet till stift, församlingar och samfälligheter. Ökade belopp skulle å andra sidan medföra större utbetalningar.

Utjämningsystemet är komplext och dess införande har föregåtts av ett omfattande utredningsarbete. Det nuvarande utjämningsystemet har efter en infasningsperiod kommit i fullt bruk först år 2000 och därför föreligger inte anledning att redan under år 2002 göra några större förändringar. En första utvärdering av utjämningsystemet kommer dock att påbörjas redan under 2001. Budgetförslaget utgår självfallet från det nuvarande utjämningsystemet.

Eftersom verksamhetsområdet beräknas ge större intäkter än kostnader under perioden 2002–2004 och framförallt under 2002 beroende på engångseffekt av de nya beräkningsgrunderna för särskild utjämningsavgift, gör Kyrkostyrelsen bedömningen att detta kommer församlingarna bäst till del genom en höjning av strukturbidraget med 20 miljoner kronor från och med 2002. Strukturbidraget beräknas sedan kunna ligga kvar på samma nivå 2003 och 2004. Ekonomiska resurser avsätts till datorsystem som skall förenkla och rationalisera kyrkobokföringen, som ju är av avgörande betydelse för uppbörden av kyrkoavgift liksom för valsystemet. Ekonomiska resurser avsätts också till utveckling av ett elektroniskt interndebiteringssystem som bland annat skall underlätta ekonomiska transaktioner mellan enheterna inom kyrkan. Den ID-handling för präster och diakoner som Kyrkomötet sedan tidigare beslutat om kan därmed utvecklas vidare till ett elektroniskt ID-kort eftersom användarna av det elektroniska interndebiteringssystemet måste kunna identifiera sig.

Kyrkostyrelsen delar kyrkofondens styrelses bedömning av att fria resurser behöver byggas upp. Kyrkostyrelsen anser att detta bör ske med beaktande av att behovet av nationell finansiering torde öka, främst avseende år 2004, bl. a. genom normala kostnadsökningar i samhället.

Med de ekonomiska antaganden som nu angetts i budgeten väntas konsolideringen av eget kapital stiga till cirka 37 procent mot slutet av 2004.

Inriktningsmål

- Utjämningsystemet skall fungera i enlighet med kyrkoordningen.
- Underlag för bedömning av Svenska kyrkans samlade ekonomi skall upprättas.
- Stift, församlingar och samfälligheter skall i enlighet med kyrkoordningen förses med prognoser över väntade kyrkoavgiftsintäkter.
- Utbetalning av kyrkoavgiftsmedel skall ske i enlighet med kyrkoordningen.
- Kyrkobokföringssystemet skall upprätthållas och vidareutvecklas.
- Kyrkofondens förmögenhet skall förvaltas så effektivt som möjligt, varvid den skall vara placerad så att riskerna sprids och förmögenheten uppnår bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Förvaltningen skall samtidigt ske på ett etiskt försvarbart sätt och i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.
- Andra kapitaltillgångar än kyrkofonden skall – inom ramen för de särskilda föreskrifter som kan gälla för dessa – förvaltas på samma sätt som kyrkofonden.
- Den kyrkoantikvariska ersättningen skall fördelas på ett sådant sätt att de kulturhistoriska värdena inom Svenska kyrkan upprätthålls på ett tillfredsställande sätt

Verksamhetsområdets rambudget

Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning

Belopp anges i tkr	Utfall 2000	Detalj- budget 2001	Ram- budget 2002	Ram- budget 2003	Ram- budget 2004
<i>Extern finansiering</i>					
Utjämningsavgifter	1 283 450	1 340 153	1 520 304	1 440 329	1 478 049
Övriga bidrag			50 000	100 000	150 000
Netto finans- o kap.förv	103 299	232 000	202 000	222 000	238 000
Övriga intäkter	1 764	2 000	2 200	2 700	2 700
<i>S:a extern finansiering</i>	1 388 513	1 574 153	1 774 504	1 765 029	1 868 749
<i>Nationell finansiering</i>	-200 977	-329 999	-290 768	-306 393	-331 036
<i>Kostnader</i>					
Utjämningsbidrag	-985 357	-1 030 327	-1 049 717	-1 054 717	-1 059 717
Lämnade bidrag	-159 585		-50 000	-100 000	-150 000
Övr externa kostn	-47 978	-40 012	-28 911	-28 631	-27 381
Personalkostnader	-1 633	-4 000	-500	-500	
Interna kostnader	-8 319	-14 998	-16 039	-16 847	-17 857
Oföruts kostnader		-15 000	-5 000	-5 000	-5 000
<i>S:a kostnader</i>	-1 202 871	-1 104 337	-1 150 167	-1 205 695	-1 259 955
<i>Dispositioner o förändr eget kapital</i>					
Förändr avsättningar	171 180				
Avsättn bundet eget kap	-113 822	-49 079	-71 000	-73 000	-74 000
Förändr fritt eget kap	-42 658	-90 738	-262 569	-179 941	-203 758
<i>S:a dispositioner</i>	15 336	-139 817	-333 569	-252 941	-277 758
<i>Nettoresultat</i>	0	0	0	0	0
<i>Kostnader per huvudprogram</i>					
VO-gemensamt	6 841	15 767	16 239	17 047	18 057
Kapitalförvaltning	10 826	1 000	1 000	1 000	1 000
Extern kapitalförvaltn		295	295	295	295
Nationella system	38 317	41 948	27 916	27 636	25 886
Ekonomisk utjämning	991 915	1 045 327	1 054 717	1 059 717	1 064 717
Kyantikv, Milj progr mm	154 972		50 000	100 000	150 000
<i>S:a kostnader</i>	1 202 871	1 104 337	1 150 167	1 205 695	1 259 955

13. Verksamhetsområdet Kyrkolivets utveckling

13.1 Nämnden för kyrkolivets utveckling

Den nationella nivåns uppdrag har förtydligats i kyrkoordningen. Följande ryms inom verksamhetsområdet Kyrkolivets utveckling:

- att stödja stiftens främjande av församlingarnas liv och utveckling,
- arbetet med de kyrkliga böckerna,
- arbetet med de kyrkliga grundutbildningarna.

Nämnden för kyrkolivets utveckling har enligt kyrkoordningen ett särskilt ansvar för de kyrkliga grundutbildningarna och för stödjande av stiftens arbete med att främja församlingens utveckling. Nämnden är styrorgan för verksamhetsområdet Kyrkolivets utveckling. Kyrkostyrelsen har i en skrivelse till 2001 års Kyrkomöte föreslagit en ny instruktion för nämnden.

Delegationen för finskspråkigt arbete

Nämnden för kyrkolivets utveckling skall enligt sin instruktion utse en delegation för finskspråkigt arbete. Delegationen för finskspråkigt arbete skall enligt sitt reglemente särskilt fungera som samarbets- och serviceorgan åt stift och församlingar, stöd för församlingsgrupperna samt biträda vid rekrytering, utbildning och fortbildning. Delegationen skall också vara förbindelseorgan mellan Svenska kyrkan och sverigefinländarna samt utveckla förbindelserna mellan Svenska kyrkan och Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. De båda språkgrupperna är representerade i delegationen för att ömsesidigheten skall präglade arbetet från planering till genomförande.

13.2 Verksamhetsområdet

Verksamhetsområdets kostnader

Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
89 817 tkr	92 712 tkr	94 296 tkr	95 712 tkr

Varav nationell finansiering

Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
69 955 tkr	74 205 tkr	75 784 tkr	77 985 tkr

Väsentliga förändringar

- Ramen ökas år 2002 och 2003 med 1,5 miljoner kronor avseende kostnader för utbildning av döv prästkandidat.
- Resurserna för miljöarbetet har ökats med 900 tusen kronor.
- Genom omprövningar inom verksamhetsområdet har det varit möjligt att täcka ökade personalkostnader vid pastoralinstitutet.
- Ett arbete med att öka insatserna för att trygga den framtida personalförsörjningen inleds tillsammans med Församlingsförbundet. Ramen ökas årligen med 800 tusen kronor för detta.

- Arbetet med de kyrkliga böckerna avslutas och resurserna inom huvudprogrammet Gudstjänst inriktas därefter på att implementera den finska psalmboken samt de nya kyrkliga böckerna.
- Arbetet med översynen av utbildningarna ÖSUT avslutas under 2002 och de medel som då frigörs inom huvudprogrammet Utbildning utnyttjas mot slutet av perioden för att pröva olika modeller för den framtida yrkesutbildningen.
- När projektet som arbetat med att stödja stiftens i arbetet med Församlingsinstruktionen avslutas 2001 kan resurserna inriktas på arbetet med samhällsfrågor som social ekonomi, mänskliga rättigheter och diskriminering.
- Nämnden fick efter Kyrkomötet 2000 uppdraget att pröva de nationella utbildningsbehov som angavs i Kyrkostyrelsens skrivelse om Svenska kyrkans Utbildningscentrum. Detta arbete har inletts.

Konsekvensanalys, prioriteringar och bedömningar av ekonomiska resurser för verksamhetsområdet

För de kyrkliga grundutbildningarna och arbetet med de kyrkliga böckerna har nationella nivån ett mandat av mer normerande art. Uppgiften att stödja stiftens är en mer konsultativ tjänst där stiftens önskemål och behov bildar den främsta utgångspunkten för arbetets uppläggning och utformning. Utöver detta utgör verksamhetsområdet ett stöd för Kyrkostyrelsen i uppgifter, som ryms inom ansvarsområdet.

Verksamheten bedrivs i nära samverkan med i första hand stiftens och utbildningsanordnare, men också med andra kyrkor och samarbetspartner nationellt och internationellt.

Uppgifter som åvilar den nationella nivån är att aktivt bedriva omvärldsanalys och uppmärksamma framtidsfrågor, att förmedla kompetens som stiftens saknar. En viktig del av arbetet är att erbjuda mötesplatser, både rumsliga och elektroniska, för samtal och lärande, och att aktivt bevaka vad som sker hos myndigheter och i övrigt på den nationella nivån.

Verksamheten är uppbyggd på de tre huvudprogrammen Gudstjänst, Undervisning och utbildning samt Diakoni och samhällsansvar. Dessa motsvarar församlingens grundläggande uppgift, som den är angiven i kyrkoordningen.

Inriktningen i treårsplanen är att utrikesnämndernas arbete med folkbildning ska integreras med huvudprogrammet Undervisning och utbildning. Samtal mellan nämnderna om gemensamma frågor pågår. Ett uttryck för viljan till gränsöverskridande är det nybildade gudstjänstrådet, som utgör mötesplats för personer med olika perspektiv på gudstjänstutveckling.

Tron på varje människas lika värde, oberoende av ålder och yttre förutsättningar, och synen på barn och ungdomar som de vuxnas förebilder för ett liv i tillit till Gud skall avspeglas i verksamheten. Därför skall barn- och ungdomsperspektivet finnas levande inom samtliga huvudprogram.

Till verksamhetsområdet hör också att bära ansvaret för att ekonomiskt stödja minoritetskyrkors arbete i Sverige. Tidigare har den statliga kyrkofonden och några stift tillsammans genom anslag bidragit till den danska, isländska, norska, lettiska och ungerska kyrkans verksamhet i landet. Från och med år 2001 bärs detta ansvar av den nationella nivån.

Delegationen för finskspråkigt arbete

Delegationen har ansvar för finskspråkigt arbete inom gudstjänstliv, diakoni, undervisning och mission samt information och kommunikation på nationell nivå. Arbetet

med gudstjänstliv, diakoni och undervisning bedrivs i respektive huvudprogram inom verksamhetsområdet Kyrkolivets utveckling.

Under budgetperioden kommer delegationen framförallt

- att aktivt följa upp kyrkoordningens tillämpning och funktion ur ett minoritetsperspektiv,
- att slå vakt om att sverigefinska minoritetens behov tydligt uppmärksammas i Svenska kyrkans tjänsteorganisationer, utbildningar och rekrytering,
- att främja kommunikationen mellan minoritet och majoritet och förstärka den sverigefinska kyrkliga identiteten bl. a. genom fortsatt utgivning av tidningen Ankkuri,
- att ur Svenska kyrkans perspektiv följa den minoritetspolitiska utvecklingen i samarbete med berörda myndigheter och sverigefinska riksorganisationer.

Svenska kyrkans miljövärn

Arbetet med miljöfrågor på den nationella nivån drivs och samordnas genom Miljövärnet, vars uppgift är att:

- Till motiverade församlingar erbjuda verktyg för omställning till hållbar utveckling. Detta sker genom miljödiplomeringen.
- Erbjuder motivation på individuell basis. Detta sker under 2001–2002 genom projektet ”Klimat.nu”.
- Påminna kyrkan om ansvaret att medverka till omställning till hållbar utveckling.
- Att vara spejare in i framtiden.

Den verksamhet som tydligt prioriteras under de närmaste åren är den stora miljödiplomeringsprocess som, genom Miljövärnet drivs i Svenska kyrkan. Inom vissa stift har arbetet nått långt, medan andra stift är mer avvaktande.

Referensgruppen för Miljövärnet utses av Kyrkostyrelsen och rapporterar till Kyrkostyrelsen, medan arbetet redovisar sin ekonomi och delvis även bedrivs inom detta verksamhetsområde. Miljövärnets kansli har under år 2000 flyttat från Tanum till Kyrkokansliet, för att kunna integreras bättre med den övriga nationella verksamheten. Under perioden inleds även arbetet med att miljödiplomera Kyrkokansliet.

Nämndens verksamhet de kommande åren:

Genom sammanslagningen till en nämnd har vissa besparingar uppnåtts. Omprioriteringar har även resulterat i att ett par nya områden kan bearbetas i syfte att stödja stiftens arbete med att främja församlingens utveckling:

Det gäller det treåriga projektet Kyrkliga böcker, som avslutades under år 2000. Det utrymme som då frigjorts i ramen används i första hand till implementering av den finskspråkiga psalmboken och därefter till implementering av de nya kyrkliga böckerna.

Församlingsinstruktionsprojektet, som inleddes hösten 1999, kommer att avslutas under 2001. Under 2002 kommer utvärdering av arbetet att genomföras. För projektet finns en projektledare på halvtid. Det utrymme som frigörs när projektet avslutas behöver användas för arbetet med de samhällsfrågor som prioriteras under den kommande perioden nämligen frågor om social ekonomi, mänskliga rättigheter och diskriminering.

Samhällets och de idéburna organisationernas förväntningar på kyrkans engagemang och ansvarstagande i samhället växer. Kyrkan behöver tydligare finnas med t. ex. i arbetet för hållbar utveckling och mänskliga rättigheter.

Eftersom behoven är stora krävs prioriteringar av vilka uppgifter som ska ges företräde. För att på nationell nivå framöver göra bättre prioriteringar i arbetet med att stödja stiftan krävs en mellan stiftan och den nationella nivån gemensam bild av behoven. Under år 2001 kommer strukturer för mötet mellan representanter för ledningen på nationell nivå och stiftsnivå att byggas upp, där samtal om behov, mål och utvärdering kan föras.

De ekonomiska förutsättningar under de senaste åren har gjort att flera stift minskat antalet tjänster inom arbetet med församlingsutveckling. Istället har önskemålen om insatser från nationell nivå ökat. Utvecklingen mot en öppen och levande folkkyrka kräver stora insatser från alla nivåer.

Den tvååriga översynen av utbildningarna, ÖSUT, kommer att avslutas under första halvåret 2002. Översynen förväntas leda till utveckling av gällande utbildningssystem men också förslag på modeller för den framtida yrkesutbildningen. Dessa modeller behöver prövas. De medel som frigörs när översynen avslutas bedöms idag inte helt täcka kostnaderna för detta men några beräkningar för de framtida kostnaderna föreligger inte utan får redovisas i kommande mål- och rambudgetskrivelser.

Svenska kyrkan har idag ett starkt behov av ledarskapsutveckling, både i form av grundutbildning och av kompetensutveckling för anställda, förtroendevalda och frivilliga. Exempel på behov av nationella utbildningsinsatser rör institutionssjälavården. Genom sjukvården, kriminalvården, telefonsjälavården, polisväsendet och högskolearbetet har Svenska kyrkan en omfattande kontaktyta som medför ett stort själavårdsansvar. De frikyrkliga specialistpastorerna får utbildningen helt bekostad av statliga medel medan det blir allt svårare för präster och diakoner i Svenska kyrkan att finansiera utbildning.

Nämnden har även fått i uppdrag att pröva de förslag om de nationella utbildningsplatser som Kyrkomötet år 2000 ställde sig bakom i skrivelsen om Svenska kyrkans utbildningscentrum. Detta arbete pågår men ekonomiska bedömningar finns ej i nuläget.

Rekryteringen till grundutbildningarna blir allt svagare främst för den musikaliska, pedagogiska och karitativa profilen. Om fem år börjar de stora grupper som föddes på 1940-talet gå i pension och det kommer att innebära stora avgångar. Samtidigt är de ungdomskullar som skall gå ut i arbetslivet små. Rekryteringsläget bedöms bli väsentligt hårdare. Redan nu behöver en rekryteringssatsning ske. För detta avsätts 800 tusen kronor per år under perioden så att nämnden tillsammans med Svenska kyrkans Församlingsförbund ska kunna inleda en sådan satsning.

I verksamhetsområdet ingår teckenspråkig gudstjänstutveckling och fortbildning samt arbetet med att finna former för att teckenspråkiga skall ges ansvar för Dövyrkan. Detta är mycket kostsamt och handlar om en tämligen begränsad grupp på 10.000 människor spridda över landet. Kyrkan har för sin trovärdighets skull anledning att medverka till att ge döva samma förutsättningar som hörande till delaktighet och ansvarstagande i kyrkan. Medel finns upptagna för detta bl.a. för att en döv prästkandidat ska kunna fullfölja sin utbildning.

Inriktningsmål

Verksamheten ska bidra till kyrkolivets utveckling i Svenska kyrkan genom:

- att verksamhetsområdet tillämpar framtidsinriktad omvärldsanalys,
- att stödja stiftan när det gäller att främja ett varierat gudstjänstliv som bygger på de mångas delaktighet med syfte att upprätta och befria människor,

- att utveckla handlingsmodeller/metoder för medarbetare så att människor upprätas och befrias,
- att främja en miljö där människan är subjekt i ett livslångt lärande,
- att främja arbetet med Svenska kyrkans språkliga minoriteter genom att hävda rätten till ett eget språk och en egen kultur utifrån ett integrationsperspektiv,
- att rusta medarbetare som utifrån sin specialistkompetens uppmuntrar och tar tillvara den resurs som finns i församlingarna i vårt mångkulturella samhälle.

Verksamhetsområdets rambudget

Kyrkolivets utveckling

Belopp anges i tkr	Utfall 2000	Detalj- budget 2001	Ram- budget 2002	Ram- budget 2003	Ram- budget 2004
<i>Extern finansiering</i>					
Kollekter o gåvor	41				
Rikskollekter	947	850	850	850	850
Övriga bidrag	18 564	16 872	15 587	15 587	14 802
Netto finans- o kap.förv	95				
Övriga intäkter	2 301	1 620	1 640	1 650	1 650
<i>S:a extern finansiering</i>	21 948	19 342	18 077	18 087	17 302
<i>Nationell finansiering</i>					
<i>S:a intäkter</i>	54 981	69 955	74 205	75 784	77 985
<i>Kostnader</i>					
Lämnade bidrag	-28 516	-31 731	-32 545	-32 540	-33 240
Övr externa kostn	-20 831	-27 748	-26 482	-26 751	-27 617
Personalkostnader	-9 416	-10 767	-12 490	-12 945	-11 471
Interna kostnader	-18 314	-19 571	-21 195	-22 060	-23 384
<i>S:a kostnader</i>	-77 077	-89 817	-92 712	-94 296	-95 712
<i>Dispositioner</i>					
Förändr avsättningar	148	520	430	425	425
<i>S:a dispositioner</i>	148	520	430	425	425
<i>Nettoresultat</i>	0	0	0	0	0
<i>Kostnader per huvudprogram</i>					
VO-gemensamt	22 169	23 425	24 855	25 730	27 079
Diakoni o samhällsansvar	7 715	7 933	8 026	8 035	7 700
Utbildning o undervisning	35 421	44 104	45 313	45 817	47 568
Gudstjänst	8 804	10 289	10 400	10 600	9 250
Språkliga minoriteter	2 968	4 066	4 118	4 114	4 115
<i>S:a kostnader</i>	77 077	89 817	92 712	94 296	95 712

14. Verksamhetsområdet Verksamhet bland svenskar i utlandet

14.1 Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet

Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet (SKUT) skall svara för Svenska kyrkans arbete bland svenskar i utlandet. Nämnden ansvarar därvid, på Kyrkomötets uppdrag självständigt för verksamhetens omfattning och inriktning i enlighet med vad som föreskrivs i instruktionen.

Verksamheten bedrivs inom ramen för av Kyrkoostyrelsen fastställd administrativ policy. Ärenden, som nämnden finner beröra Svenska kyrkans verksamhet i dess helhet, eller eljest avser även andra verksamhetsområden än nämndens, förs av nämnden till Kyrkostyrelsen. Nämnden skall planera och utveckla Svenska kyrkans verksamhet bland svenskar i andra länder. Härvid har nämnden uppdraget:

- att ansvara för Svenska kyrkans verksamhet på platser där det finns ett betydande antal svenska sjömän, turister och/eller utlandssvenskar samt i anslutning härtill förekommande lokala ekumeniska kontakter,
- att ansvara för Svenska kyrkans samarbete med motsvarande organ på ett nordiskt och internationellt plan,
- att ansvara för Svenska kyrkans samarbete med Handelsflottans kultur- och fritidsråd,
- att i samverkan med Svenska kyrkans övriga utrikesorgan utveckla ekumeniska och internationella kontakter,
- att genom sina ombud och på annat sätt förmedla kunskap till församlingar och enskilda om nämndens verksamhet,
- att svara för rekrytering och utbildning av den utlandsbaserade personalen inom nämndens ansvarsområde,
- att samla in och fördela medel för den verksamhet som bedrivs inom nämnden, och
- att främja jämställdheten mellan män och kvinnor inom nämndens ansvarsområde.

14.2 Verksamhetsområdet

Verksamhetens kostnader

Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
64 118 tkr	64 805 tkr	67 238 tkr	69 307 tkr

Varav nationell finansiering

Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
44 960 tkr	46 433 tkr	48 874 tkr	52 951 tkr

Väsentliga förändringar

- Utredningen rörande SKUT:s framtida verksamhetsomfattning, organisation och struktur pågår till mars 2001, därefter sker remissbehandling och förslag förväntas till Kyrkomötet 2002.
- Under de närmast kommande åren föreligger en viss osäkerhet om de slutgiltiga skatte- och försäkringskostnaderna till följd av skattelagstiftningens krav att

- utlandspersonalen nu skrivs och beskattas i tjänstgöringslandet, vilket först avgörs vid lokal myndighets beslut efter deklaration i respektive enskilt fall.
- Löneutvecklingen inom Svenska kyrkan i Sverige medför fortsatt behov av budgettillskott utöver tidigare fastställd ram för att i SKUT:s personalintensiva verksamhet klara en kvalitativ resursförsörjning. Utöver de ekonomiska bidragen från Sverige, omfattande insamlade medel och av Kyrkomötet beslutade anslag, tillkommer ytterligare cirka fyrtio procent i den totala SKUT-omslutningen, som består av de medel som insamlas vid de respektive utlandskyrkorna.

Konsekvensanalys, prioriteringar och bedömning av ekonomiska resurser för verksamhetsområdet

Den växande verksamhetsvolymen i SKUT:s utlandsverksamhet har finansierats både genom insamlade medel och nationella anslag, sk. nationell finansiering. De senaste åren har anslagen ökats något främst för att möta lönekostnadsutvecklingen.

För att även under åren 2002–2004 uppnå de uppsatta målen krävs därför att finansieringen via den nationella nivån följer lönekostnadsutvecklingen och för detta beräknas en fortsatt årlig uppräknings av nationell finansiering.

Nämnden har genom allmän omfördelning inom budgetramen prioriterat kompetenshöjning och fortbildning av befintlig personal, för att därigenom rusta dem i den ständigt ökande tillströmningen av besökande och deltagare i kyrkornas aktiviteter. Detta både för att kvalitetssäkra och underlätta de nödvändiga prioriteringar i den lokala verksamheten. Då SKUT:s verksamhet till nästan 70 procent utgörs av personalinsatser, understryks härmed nödvändigheten av de äskade medlen för att följa löneutvecklingen för nuvarande personal, för att kunna säkra nyrekryteringen och utan att ytterligare avveckling av befintlig och livaktig verksamhet blir nödvändig.

Det nya kollektivavtalet för utlandspersonal med bl. a. anpassning till socialförsäkring och beskattning i verksamhetslandet kräver fortsatt ökande insatser av Kyrkokansliets personalavdelning.

Under den pågående utredningen om SKUT:s framtida verksamhet, vars förslag presenteras i mars 2001, har nämnden startat ett specialarbete med församlingsinstruktioner.

De behov av andra insatser i enlighet med nämndens uppdrag, som t. ex. nya präster med resande verksamhet bland utsatta grupper av svenskar i utlandstjänst och bland studenter på platser där SKUT inte finns lokalt närvarande, skulle kräva ytterligare ett par miljoner kronor i resursförstärkning. I avvaktan på SKUT-utredningen har sådana förstärkningar fått anstå.

Efter det att SKUT-utredningens förslag beretts kan eventuellt ytterligare behov av resurser komma att föreligga. Kyrkostyrelsen bedömer att SKUT:s reserverade medel till viss del kan nyttjas för att genomföra sådana beslut. Detta får redovisas i kommande mål- och rambudgetskrivelser.

Inriktningsmål

- Svenska kyrkan i utlandet skall med inriktning på gudstjänstliv, undervisning, diakoni och mission ansvara för Svenska kyrkans verksamhet bland svenskar i utlandet i enlighet med av Kyrkomötet given instruktion och i den tradition som kännetecknar den Svenska kyrkan av idag, genom att ta till vara de speciella förutsättningar som föreligger för att i ord och handling nå svenskar i utlandet.
- Svenska kyrkan i utlandet skall medverka till utlandskyrkans förankring i hemmakyrkan och bland allmänheten och för ökande bidrag till verksamheten.
- En flexibel utlandsverksamhet som bäst motsvarar behoven skall vara säkerställd.

- Verksamhetsplatserna skall vara försedda med personal, med rätt kompetens för den aktuella verksamheten och som ges goda förutsättningar för uppdraget.
- Den ekonomiska ram inom vilken verksamheten bedrivs skall vara finansierad.
- SKUT:s verksamhet skall vara känd och bejakad.

Verksamhetsområdet är organiserat i fyra övergripande huvudprogram:

- Verksamhetsutveckling
- Utlandspersonal
- Utlandsekonomi
- Sverigearbete

På nivån under huvudprogrammen finns i vissa fall delprogram i vilka verksamheterna organiseras i enlighet med nämndens prioriteringar.

Huvudprogrammet Utlandspersonal har följande delprogram:

- Rekrytering
- Utbildning/fortbildning
- Arbetsmiljöfrågor

Huvudprogrammet Sverigearbetet har följande delprogram:

- Kommunikation/media
- Insamling
- Utbildning – folkbildning

Verksamhetsområdets rambudget

Verksamhet bland svenskar i utlandet

Belopp anges i tkr	Utfall 2000	Detalj- budget 2001	Ram- budget 2002	Ram- Budget 2003	Ram- Budget 2004
<i>Extern finansiering</i>					
Kollekter o gåvor	7 172	6 600	6 600	6 600	6 600
Rikskollekter	6 402	5 900	5 900	5 900	5 900
Övriga bidrag	1 412	1 471	1 471	1 771	1 471
Netto finans- o kap.förv	818	1 863	1 225	1 250	1 290
Övriga intäkter	996	552	476	485	495
<i>S:a extern finansiering</i>	16 800	16 386	15 672	16 006	15 756
<i>Nationell finansiering</i>	43 960	44 960	46 433	48 874	52 951
<i>S:a intäkter</i>	60 760	61 346	62 105	64 880	68 707
<i>Kostnader</i>					
Lämnade bidrag	-9 291	-9 444	-8 300	-8 448	-8 370
Övr externa kostn	-6 071	-8 288	-7 950	-8 131	-8 206
Personalkostnader	-33 440	-34 878	-36 164	-37 755	-39 053
Ftg-anknutna mdl (SPP)	2 669				
Interna kostnader	-9 816	-11 508	-12 391	-12 904	-13 678
<i>S:a kostnader</i>	-55 949	-64 118	-64 805	-67 238	-69 307
<i>Dispositioner</i>					
Förändr avsättningar	-4 811	2 772	2 700	2 358	600
<i>S:a dispositioner</i>	-4 811	2 772	2 700	2 358	600
<i>Nettoresultat</i>	0	0	0	0	0
<i>Kostnader per huvudprogram</i>					
VO-gemensamt	8 384	13 025	13 808	14 474	15 193
Utlandsekonomi	39 562	43 815	44 004	45 212	46 518
Utlandspersonal	4 214	4 726	4 847	5 376	5 420
Sverige	1 729	2 552	2 146	2 176	2 176
Verksamh utveckling	2 060				
<i>S:a kostnader</i>	55 949	64 118	64 805	67 238	69 307

15. Verksamhetsområdet Internationell mission

15.1 Nämnden för Svenska kyrkans mission

I enlighet med sin instruktion skall nämnden för Svenska kyrkans mission (SKM) samordna, planera och utveckla Svenska kyrkans församlingars missionsengagemang och i gemenskap med hela Kristi kyrka delta i Guds mission i världen. Härvid har nämnden uppdraget:

- att representera Svenska kyrkan särskilt i fråga om internationell mission,
- att i missionsinsatser samverka med kyrkor, till vilka Svenska kyrkan har särskilda relationer,
- att svara för kontakterna med kyrkornas gemensamma och internationella organ för mission och i mån av tillgång på medel stödja särskilda missionsinsatser inom ramen för deras verksamhet,
- att verka för internationellt och ekumeniskt samordnad planering av nya missionsinsatser och fullfölja Svenska kyrkans kallelse till mission i nya uppgifter,
- att genom sin ombudsorganisation och på annat sätt förmedla kunskap om mission till församlingar och enskilda samt svara för att kontakter och utbyte mellan kyrkorna i mission aktualiseras och i mån av tillgång på medel förverkligas i församlingarna,
- att förmedla internationell erfarenhet av mission och kyrkoliv till andra nämnder och organ i Svenska kyrkan,
- att insamla och fördela medel för nämndens verksamhet samt utbilda medarbetare och missionsombud,
- att utifrån en kristen människosyn i all sin verksamhet hävda ett internationellt rättviseperspektiv, mänskliga rättigheter samt jämställdhet mellan kvinnor och män.

Nämnden ansvarar därvid, på Kyrkomötets uppdrag, självständigt för verksamhetens omfattning och inriktning. Dess verksamhet bedrivs inom Svenska kyrkans kyrkokansli, varvid den självständigt beslutar om användningen av för nämnden ändamålsdestinerade resurser.

Nämnden styr över verksamhetsområdet Internationell mission och har för arbetet inom detta verksamhetsområde formulerat följande idé och vision för arbetet:

Idé

Svenska kyrkans mission är att i solidaritet med utsatta människor, dela evangelium om Jesus Kristus, söka kyrkans enhet och vara ett tecken för Guds rike i världen.

SKM är Svenska kyrkans redskap för internationell mission och skall ta vara på, samordna och inspirera stiftens och församlingarnas internationella missionsengagemang, sända och ta emot missionärer och därvid samarbeta med andra kyrkor och organisationer.

Vision

Att kyrkor och organisationer som SKM samarbetar med uppfattar Svenska kyrkans mission som trogen mot den kristna bekännelsen, enkel och ekumenisk, professionell och pålitlig.

Att SKM tillsammans med Lutherhjälpen framstår som det organ som mest framsynt och effektivt gör det möjligt för stift, församlingar och enskilda människor i alla åldrar att aktivt delta i kyrkans internationella mission.

15.2 Verksamhetsområdet

Verksamhetsområdets kostnader

Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
111 885 tkr	110 753 tkr	113 200 tkr	117 539 tkr

Varav nationell finansiering

Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
5 502 tkr	5 923 tkr	8 500 tkr	12 000 tkr

Väsentliga förändringar

- Den nationella finansieringen ökar även år 2004. Detta år föreslås ytterligare 3,5 miljoner konor för att täcka en ökad del av kanslikostnaderna.
- Nämnden har fått i uppdrag att närmare precisera nivån för den nationella finansieringen av kanslikostnaderna.
- Ett gemensamt styrorgan förslås för verksamhetsområdena Internationell mission och Internationell diakoni. Även EFS inbjuds att ingå i detta för sitt utlandsarbete.
- I slutet av perioden prövas möjligheten att skapa en ekonomisk buffert för att hantera tillfälliga förändringar i insamlingsresultatet.
- En förändring av huvudprogramstrukturen har gjorts. Verksamhetsområdets organisation kommer också att vidare analyseras under perioden som ett resultat av styrorgansförändringen.

Konsekvensanalys, prioriteringar och bedömningar av ekonomiska resurser för verksamhetsområdet

Svenska kyrkans arbete med internationell mission handlar främst om att skapa förutsättningar för ett möte mellan församlingar i Svenska kyrkan och den världsvida kyrkan – för att till ömsesidigt stöd kunna dela tro, erfarenheter och resurser. Inte minst genom att mission lyfts fram i kyrkoordningen som en församlingens grundläggande uppgift ökar möjligheten och behoven till ömsesidighet i missionsarbetet. Arbetet vilar till övervägande del på människors engagemang som bland annat kommer till uttryck i gåvor i kollekter och andra insamlingar.

Skillnaden mellan budgeterat och uppnått insamlingsresultat har under flera år varit betydande. Detta bör mötas genom att skapa en buffert med verksamhetsdestinerade medel som gör det möjligt att hantera tillfälliga förändringar i insamlingsresultatet.

Sedan 1997 bedrivs Svenska kyrkans missions arbete integrerat med Lutherhjälpen och EFS utlandsarbete och i Kyrkokansliet som helhet. De diskussioner som förts i nämnden för SKM och i övriga internationella styrorgan under år 2000 har lyft fram ett antal strukturella problem som finns i dagens situation och som begränsar möjligheterna att utveckla verksamheterna:

- ◆ Tre styrorgan för en allt mer integrerad verksamhet medför att det saknas helhetsansvar på den övergripande nämndnivån, vilket kan medföra dels att frågor faller mellan stolar dels att det saknas möjligheter till en strategisk styrning av verksamheterna.
- ◆ Tre styrorgan som beställer från en och samma grupp av handläggare förstärker en obalans mellan ambitioner och resurser i kansliet.
- ◆ Tre styrorgan för en integrerad verksamhet ger en ofrånkomlig demokratisk oklarhet. Vid motstridiga alternativt alltför omfattande beslut tvingas prioriteringen göras på tjänstemannanivå av utrikeschefen. Nuvarande modell fordrar dessutom en återhållsamhet i beslutsfattarledet – och en tvingande lyhördhet för vad de andra styrorganen kan tänkas besluta – samt en omfattande intern kommunikation mellan ansvariga i verksamhetsområdesledningen.
- ◆ Tre styrorgan försvårar möjligheten att fördjupa integrationen mellan verksamheterna, dra nytta av varandras erfarenheter och utveckla respektive verksamhets särart.
- ◆ Tre styrorgan innebär ett administrativt merarbete, i hanteringen av processerna kopplade till budget, bokslut, verksamhetsrapportering och Sida.
- ◆ Tre styrorgan innebär att integrationen av det internationella arbetet i Svenska kyrkan som helhet försvåras. Kommunikationen med Nämnden för kyrkolivets utveckling, Kyrkostyrelse, Kyrkomöte och stift blir mer splittrad.

Mot bakgrund av detta beslöt nämnderna för SKM och Lutherhjälpen i november 2000 att uttrycka en vilja att arbeta för att SKM:s, Lutherhjälpens och EFS utlandsarbete styrs av ett gemensamt organ. Denna fråga är föremål för behandling i Kyrkomötet 2001. För EFS är det EFS styrelse som tar ställning. Skulle Kyrkomötet besluta i enlighet med nämndens och Kyrkostyrelsens förslag innebär det att mål- och ramskrivelserna för Lutherhjälpen, Svenska kyrkans mission och, i den mån EFS styrelse så beslutar, EFS utlandsarbete ska ses samman med de ytterligare möjligheter till samordningsfördelar och kvalitetsförstärkningar av verksamheterna som blir följden av detta.

I samband med beslut om ett styrorgan skall den kontinuerliga dialogen med partner stärkas och utvecklas med inrättandet av ett internationellt rådgivande organ sammansatt av SKM:s, Lutherhjälpens och EFS partner.

SKM:s intäkter har olika källor: insamlade medel, medel från Sida, netto av kapitalförvaltning, medel från stift och församlingar samt medel från den nationella nivån.

Under de senaste åren har SKM arbetat med att finna en realistisk intäktsnivå. Det har inneburit att budget för insamlade medel successivt har dragits ner. Målsättningen är att samla in minst 60 miljoner kronor/år och det anger den nivå som kontinuerlig analys visat vara realistisk. Det är dock viktigt att uppmärksamma att det blir svårare och svårare att samla in pengar. Konkurrensen ökar väsentligt på insamlingsmarknaden. SKM kan inte märka att en högkonjunktur skulle markant bidra till ökat insamlingsresultat. Församlingar och församlingsbaserade grupper liksom enskilda i församlingarna är de främsta givarna. Ökade insatser från kansliets sida krävs för att upprätthålla och öka insamlingsresultatet. Det gäller framför allt att finna modeller som stimulerar till ett ökat regelbundet givande både för enskilda och för församlingar. Ett medvetet arbete krävs dessutom för att på ett samlat och långsiktigt sätt tillvarata möjligheten för församlingar att avsätta medel för internationellt arbete. Detta bör ses som en prioriterad utveckling i relation till de perspektiv som öppnar sig för ökat samordning i och med beslut om ett styrorgan. På detta sätt skulle SKM kunna minska sitt beroende av insamlade medel i form av enskilda gåvor.

Nivån på Sidamedel är tämligen konstant. Samtal pågår med Sida om kriterier för finansiering med Sidamedel, främst för att kunna göra omDispositioner så att ändamål inom SKM:s prioriterade områden Teologisk utbildning/reflektion liksom Religionsmöte skall kunna komma ifråga.

Andelen nationell finansiering av SKM:s verksamhet är idag låg. Det långsiktiga målet är att nå en kostnadstäckning för de fasta kanslikostnaderna i Uppsala, idag uppgående till cirka 25 miljoner kronor. Det skulle innebära mer lika behandling av nationell och internationell verksamhet, samt ge en tydlighet i att insamlade medel entydigt och direkt finansierar kyrkans internationella åtaganden. Nämnden har tidigare föreslagit att till år 2005 nå motsvarande full kostnadstäckning för de fasta kanslikostnaderna. Kyrkomötet år 2000 beslöt att ange den nationella finansieringsnivån till 5,9 miljoner kronor år 2002 och 8,5 miljoner år 2003. Nivån för år 2004 föreslås till 12 miljoner kronor. Kyrkostyrelsen har givit nämnden i uppdrag att bättre precisera nivån på den nationella finansieringen av kanslikostnaderna. Detta kommer att redovisas i kommande mål- och rambudgetskrivelser.

En buffert med verksamhetsdestinerade medel är på väg att skapas vilket gör det möjligt att hantera tillfälliga förändringar i insamlingsresultatet. Vidare beräknas år 2002 och 2003 ta ianspråk två miljoner kronor per år avseende tidigare inkomna bundna ändamålsdestinerade medel. 1,3 miljoner kronor föreslås ianspråkta år 2002 för att täcka underskott medan verksamheten beräknas vara i balans år 2003 och generera ett visst överskott år 2004, vilket avsätts till verksamhetsdestinerade medel.

SKM:s främsta bidrag består av att ställa människor till förfogande, i påverkansarbete på alla nivåer, som stöd för förändringsprocesser och för erfarenhetsutbyte. Detta innebär att arbetet är personalintensivt och ställer ökande krav på kompetens. Därför är tillräckliga resurser för missionärer och kanslipersonal samt adekvat kompetenshöjning oundgänglig.

Inriktningsmål

- Svenska kyrkans mission skall genom delande och samverkan i den världsvida kyrkan förmedla evangeliet om Guds rike, om befrielsen i Kristus och om ett nytt liv i den heliga Anden.
- Svenska kyrkans mission skall bygga och vårda djupa, varaktiga och ömsesidiga relationer mellan kyrkor, stift och församlingar i den världsvida kyrkan och därigenom ge möjligheter till delande av såväl andliga som materiella resurser.
- Svenska kyrkans mission skall väcka och fördjupa Svenska kyrkans församlingars engagemang för internationell mission och ge dem förutsättningar att uttrycka sitt engagemang i handling.
- Svenska kyrkans mission skall genom reflektion och dialog inom Svenska kyrkan och i ekumenisk samverkan formulera teologi och strategier för mission i vår tid.
- Svenska kyrkans mission skall tillsammans med kyrkor och organisationer stärka det kristna vittnesbördet genom att arbeta för internationell rättvisa, mänskliga rättigheter, jämställdhet mellan kvinnor och män samt ett ansvarigt förhållningssätt gentemot skapelsen.

Verksamhetsområdets organisation

Svenska kyrkans mission har allt sedan tillkomsten varit en kyrkomission och betonar därmed att mission är hela kyrkans ansvar och en integrerad del av kyrkans verksamhet. SKM ska samordna Svenska kyrkans och dess församlingars arbete med internationell mission inom ramen för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Kyrkomission handlar om att förverkliga församlingars delaktighet i den världsvida kristen-

hetens liv och arbete för enhet, rättvisa och människans värdighet. Kyrkomission innebär också att SKM i första hand samverkar med kyrkor och ekumeniska organisationer för att på olika sätt utföra uppdraget att vittna om Kristus, att tjäna och upprätta människor och att leva i gemenskap och enhet i Gud.

Verksamheten bedrivs inom fyra huvudprogram:

Programmet för kyrkosamverkan vars uppgift är att tillsammans med andra kyrkor och organisationer stärka det kristna vittnesbördet i ord och handling i internationell mission.

Programmet för kommunikation och insamling med uppgift att informera om verksamheten för att skapa opinion, motivera engagemang och samla in medel för att finansiera huvuddelen av arbetet.

Programmet för församlingsutveckling och folkbildning med uppgift att i församlingar och stift väcka och fördjupa engagemanget för internationell mission.

Programmet för analys, policy och påverkan, i vilket ett övergripande mål är att aktiva i Svenska kyrkan skall erhålla ökad kompetens och vilja att delta i påverkansarbete i frågor som relaterar till SKM:s verksamhet.

Prioriterade områden

I verksamheten återkommer sex prioriterade områden som grundläggande verksamhets-teman och som verksamheten prövas utifrån:

- Kyrko- och församlingsutveckling
- Teologisk utbildning och reflektion
- Hälso- och sjukvårdsarbete
- Utbildning för förändring
- Mänskliga rättigheter och demokrati
- Religionsmöte

Bärande principer

De bärande principerna utgör de grundvärderingar som arbetet formas utifrån. De är också avgränsande, i betydelsen att SKM inte stödjer eller samverkar i arbete som står i strid med dessa principer.

- Ekumeniskt arbete
- Relationer och möten
- De utsattas perspektiv

Verksamhetsområdets rambudget

Internationell mission

Belopp anges i tkr	Utfall 2000	Detalj- budget 2001	Ram- Budget 2002	Ram- budget 2003	Ram- budget 2004
<i>Extern finansiering</i>					
Kollekter o gåvor	38 593	44 400	44 000	45 200	46 400
Rikskollekter	15 781	17 000	16 000	16 000	16 000
Bidrag, Sida	31 802	32 577	32 000	32 000	34 000
Övriga bidrag	5 285	3 138	3 200	3 200	3 200
Netto finans- o kap.förv	1 538	5 850	6 300	6 300	6 300
Övriga intäkter	1 768				
<i>S:a extern finansiering</i>	94 767	102 965	101 500	102 700	105 900
<i>Nationell finansiering</i>					
	5 081	5 502	5 923	8 500	12 000
<i>S:a intäkter</i>	99 848	108 467	107 423	111 200	117 900
<i>Kostnader</i>					
Lämnade bidrag	-49 055	-48 799	-45 800	-45 800	-46 000
Övr externa kostn	-14 085	-12 241	-12 200	-12 793	-13 100
Personalkostnader	-20 218	-26 084	-26 000	-26 000	-28 000
Ftg-anknutna mdl (SPP)	10 083				
Interna kostnader	-19 969	-24 761	-26 753	-28 607	-30 439
<i>S:a kostnader</i>	-93 244	-111 885	-110 753	-113 200	-117 539
<i>Dispositioner</i>					
Förändr avsättningar	-6 605	3 418	3 330	2 000	-361
<i>S:a dispositioner</i>	-6 605	3 418	3 330	2 000	-361
<i>Nettoresultat</i>	0	0	0	0	0
<i>Kostnader per huvudprogram</i>					
VO-gemensamt	12 150	26 895	28 753	30 600	32 439
Kyrkosamverkan	71 981	74 307	71 800	71 800	74 000
Kommunik o Insamling	7 775	8 038	7 600	7 600	7 800
Församl utv & Folkbildn	987	1 645	1 600	1 700	1 800
Analys, policy, påverkan	351	1 000	1 000	1 500	1 500
<i>S:a kostnader</i>	93 244	111 885	110 753	113 200	117 539

16. Verksamhetsområdet Internationell diakoni

16.1 Nämnden för internationell diakoni/Lutherhjälpen

Nämnden ansvarar för verksamhetsområdet Internationell diakoni. Nämnden har följande instruktion:

I enlighet med den nya kyrkoordningen skall nämnden för internationell diakoni/Lutherhjälpen samordna Svenska kyrkans och dess församlingars arbete för internationell diakoni. Härvid har nämnden uppdraget:

- att representera Svenska kyrkan i frågor som rör internationell diakoni och att i detta arbete hävda en kristen människosyn och rättfärdighet,
- att svara för Svenska kyrkans insatser utomlands för flyktingarbete och i katastrof-arbete,
- att svara för Svenska kyrkans insatser, personellt och ekonomiskt i det internationella långsiktiga utvecklingssamarbetet,
- att stödja insatser inom kyrkosamverkan,
- att stärka opinionen i Sverige till förmån för vidgad internationell solidaritet och att i samband härmed arbeta för att ändra orättfärdiga strukturer och främja grundläggande mänskliga rättigheter,
- att genom sin ombudsorganisation och på annat sätt förmedla kunskap till församlingar och enskilda om de internationella rättvisefrågorna och den internationella diakonin,
- att förmedla kunskaper och erfarenheter från arbetet inom den internationella diakonin till andra organ inom Svenska kyrkan,
- att insamla, förvalta och fördela medel för nämndens verksamhet,
- att svara för rekrytering och utbildning av utomlandsplacerad personal,
- att i biståndssamarbete och opinionsbildning verka för jämställdhet mellan kvinnor och män.

Nämnden ansvarar därvid, på Kyrkomötets uppdrag, självständigt för verksamhetens omfattning och inriktning. Dess verksamhet bedrivs inom Svenska kyrkans kyrkokansli, varvid den självständigt beslutar om användningen av för nämnden ändamålsdestinerade resurser.

16.2 Verksamhetsområdet

Verksamhetens kostnader

Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
228 237 tkr	224 828 tkr	229 500 tkr	239 881 tkr

Varav nationell finansiering

Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
4 959 tkr	5 338 tkr	7 500 tkr	9 000 tkr

Väsentliga förändringar

- Den nationella finansieringen ökar även år 2004. Detta år föreslås ytterligare 1,5 miljoner konor för att täcka en ökad del av kanslikostnaderna.
- Nämnden har fått i uppdrag att närmare precisera nivån för den nationella finansieringen av kanslikostnaderna.
- Ett gemensamt styrorgan förslås för verksamhetsområdena Internationell diakoni och Internationell mission. Även EFS inbjuds att ingå i detta för sitt utlandsarbete.
- I slutet av perioden prövas möjligheten att skapa en ekonomisk buffert för att hantera tillfälliga förändringar i insamlingsresultatet.
- En förändring av huvudprogramstrukturen har gjorts, som bland annat innebär att ett nytt huvudprogram, Katastrof, tillskapats.
- Verksamhetsområdets övriga organisation analyseras under perioden som ett resultat av styrorgansförändringen.

Konsekvensanalys, prioriteringar och bedömningar av ekonomiska resurser för verksamhetsområdet

I dialogen och samarbetet för att främja människovärdiga livsvillkor ställs idag växande krav på diakonin att utveckla arbetet med att påverka och förändra de strukturer som skapar och bidrar till människors utsatthet. Det innebär för Lutherhjälpens del en ökad satsning under kommande år på opinionsbildning, dialog och påverkan i relation till bl. a. handelsfrågor, biståndsfrågor och miljöfrågor.

Lutherhjälpens arbete utgår från enskilda människors engagemang som bl. a. kommer till uttryck i gåvor genom insamling. Omslutningen kommer de närmaste åren att ligga på ca. 230 miljoner kronor per år. Finansiering med nationella medel, som täcker delar av kanslikostnaderna i Sverige, är fem miljoner kronor innevarande år och föreslås öka till nio miljoner kronor för 2004.

Sedan 1997 bedrivs Lutherhjälpens arbete integrerat med Svenska kyrkans mission och EFS utlandsarbete och i Kyrkokansliet som helhet. De diskussioner som förts i nämnden för Lutherhjälpen och i övriga internationella styrorgan under år 2000 har lyft fram ett antal strukturella problem som finns i dagens situation och som begränsar möjligheterna att utveckla verksamheterna:

- ◆ Tre styrorgan för en allt mer integrerad verksamhet medför att det saknas helhetsansvar på den övergripande nämndnivån, vilket kan medföra dels att frågor faller mellan stolar dels att det saknas möjligheter till en strategisk styrning av verksamheterna.
- ◆ Tre styrorgan som beställer från en och samma grupp av handläggare förstärker en obalans mellan ambitioner och resurser i kansliet.
- ◆ Tre styrorgan för en integrerad verksamhet ger en ofrånkomlig demokratisk oklarhet. Vid motstridiga alternativt alltför omfattande beslut tvingas prioriteringen göras på tjänstemannanivå av utrikeschefen. Nuvarande modell fordrar dessutom en återhållsamhet i beslutsfattarledet – och en tvingande lyhördhet för vad de andra styrorganen kan tänkas besluta – samt en omfattande intern kommunikation mellan ansvariga i verksamhetsområdesledningen.
- ◆ Tre styrorgan försvårar möjligheten att fördjupa integrationen mellan verksamheterna, dra nytta av varandras erfarenheter och utveckla respektive verksamhets särart.
- ◆ Tre styrorgan innebär ett administrativt merarbete, i hanteringen av processerna kopplade till budget, bokslut, verksamhetsrapportering och Sida.

- ◆ Tre styrorgan innebär att integrationen av det internationella arbetet i Svenska kyrkan som helhet försvåras. Kommunikationen med Nämnden för kyrkolivets utveckling, Kyrkostyrelse, Kyrkomöte och stift blir mer splittrad.

Mot bakgrund av detta beslöt nämnderna för Lutherhjälpens och SKM i november 2000 att uttrycka en vilja att arbeta för att SKM:s, Lutherhjälpens och EFS utlandsarbete styrs av ett gemensamt organ. Denna fråga är föremål för behandling i Kyrkomötet 2001. För EFS är det EFS styrelse som tar ställning. Skulle Kyrkomötet besluta i enlighet med nämndens och Kyrkostyrelsens förslag innebär det att mål- och ramskrivelseerna för Lutherhjälpens, Svenska kyrkans mission och, i den mån EFS styrelse så beslutar, EFS utlandsarbete ska ses samman med de ytterligare möjligheter till samordningsfördelar och kvalitetsförstärkningar av verksamheterna som kan bli följden av detta.

I samband med beslut om ett styrorgan skall den kontinuerliga dialogen med partner stärkas och utvecklas med inrättandet av ett internationellt rådgivande organ sammansatt av SKM:s, Lutherhjälpens och EFS partner.

Lutherhjälpens intäkter har olika källor: insamlade medel, medel från Sida, EU och Radiohjälpens, medel från den nationella nivån samt netto av kapitalförvaltning.

Det är en nödvändighet inför framtiden att ha en bred finansieringsbas. Samtidigt är det viktigt att se Lutherhjälpens som en stark insamlingsverksamhet. Den direkta kopplingen mellan enskilda människors engagemang och finansieringen är viktig att värna. Under de senaste åren har Lutherhjälpens arbetat med att förbättra insamlingsmetoderna och samtidigt finna en realistisk intäktsnivå. Målsättningen är att samla in 120 miljoner kronor per år vilket också är den nivå som kontinuerlig analys visat vara realistisk.

Denna mål och rambudget föreslår en ökning för insamlingsmålet för 2003 och 2004. Denna ambition är kopplad till förslaget om att skapa ett gemensamt styrorgan för de internationella verksamheterna. Idag är SKM och Lutherhjälpens i mycket konkurrerande verksamheter till stora delar på samma marknad. Med ett styrorgan ökar möjligheterna att utveckla respektive verksamhets styrka i såväl sverigearbetet som i utlandsarbetet. Lutherhjälpens är ett starkt varumärke för insamling och det finns anledning att ytterligare utveckla detta i det perspektiv som öppnar sig med införande av ett styrorgan.

Det är dock viktigt att uppmärksamma att det blir svårare och svårare att samla in pengar. Konkurrensen om givarnas pengar ökar hela tiden. Erfarenheten visar också hur stort inflytande media har på givandet och hur det riktas, vilket kan vara vanskligt för de långsiktiga åtaganden som Lutherhjälpens har. Det är viktigt att öka allmänhetens igenkännande av Lutherhjälpens som varumärke och som en Svenska kyrkans verksamhet.

Nivån på Sidamedel är tämligen konstant. Samtal pågår med Sida om vidgade kriterier för finansiering med Sidamedel. En sådan förändring syftar primärt inte till att öka andelen Sidafinansiering, utan snarare att säkra möjligheterna att nå finansiering för rätt ändamål.

Andelen EU-finansiering är idag försiktig och baseras på ett samarbete mellan Lutherhjälpens och EU-kommissionens generaldirektorat för utveckling. Det hänger bland annat samman med EU:s speciella kriterier för samarbetspartner och den syn man har på kyrkans roll i utvecklingssamarbete. I takt med att de närmaste åren en ökad trygghet nås i samsyn med EU kring vårt arbete kan andelen EU-medel tillåtas öka.

Andelen nationell finansiering av verksamhetens kostnader är idag låg. Det långsiktiga målet är att nå en kostnadstäckning för de fasta kanslikostnaderna i Uppsala, idag uppgående till cirka 25 miljoner kronor. Det skulle innebära mer lika behandling av nationell och internationell verksamhet, samt ge en tydlighet i att insamlade medel entydigt och direkt finansierar kyrkans internationella åtaganden. Kyrkomötet år 2000 beslöt att ange den nationella finansieringsnivån till 5,3 miljoner kronor 2002 och 7,5 miljoner 2003. Nivån för år 2004 föreslås till 9 miljoner kronor.

Kyrkostyrelsen har givit nämnden i uppdrag att bättre precisera nivån på den nationella finansieringen av kanslikostnaderna. Detta kommer att redovisas i kommande mål- och rambudgetskrivelser.

En buffert med verksamhetsdestinerade medel är på väg att skapas vilket gör det möjligt att hantera tillfälliga förändringar i insamlingsresultatet. Tre miljoner kronor föreslås ianspråkta år 2002 för att täcka underskott medan verksamheten beräknas vara i balans år 2003 och generera ett överskott år 2004 om 2,4 miljoner kronor, vilket avsätts till verksamhetsdestinerade medel.

Inriktningsmål

- Lutherhjälpen skall utifrån kyrkans diakonala uppdrag, i samarbete med partner, främja människovärdiga livsvillkor samt avslöja och bekämpa orättvisor, fattigdom och förtryck.
- Lutherhjälpen skall ge förutsättningar för social utjämning och hållbar utveckling samt ge människor möjligheter att uttrycka engagemang och solidaritet.
- Lutherhjälpen skall medverka till att människor och deras personliga och ekonomiska resurser står i centrum i allt förändringsarbete.
- Lutherhjälpen skall stärka individers och institutioners vilja och handlingskraft att avslöja och förändra orättfärdiga strukturer.

Verksamhetsområdets organisation

Lutherhjälpen är Svenska kyrkans organ för internationellt långsiktigt utvecklings-samarbete, flyktinghjälp och katastrofinsatser. Lutherhjälpen skall samordna Svenska kyrkans och dess församlingars arbete för internationell diakoni.

Verksamheten bedrivs inom fem huvudprogram:

- *Programmet för utvecklingssamarbete* med uppgift att i samverkan med internationella partner skapa förutsättningar för social utjämning och bärkraftiga ekosystem.
- *Katastrofprogrammet* som i samarbete med det internationella nätverket Action of churches together, ACT, har till uppgift att förmedla hjälp i katastrofsituationer och som kanaliserar och samordnar Svenska kyrkans församlingars engagemang för katastrofinsatser.
- *Programmet för kommunikation och insamling* med uppgift att informera om verksamheten för att skapa opinion, motivera engagemang och samla in medel för att finansiera huvuddelen av arbetet.
- *Programmet för församlingsutveckling och folkbildning* med uppgift att i församlingar och stift väcka och fördjupa engagemanget för internationell diakoni.
- *Programmet för analys, policy och påverkan*, i vilket ett övergripande mål är att aktiva i Svenska kyrkan skall erhålla ökad kompetens och vilja att delta i påverkansarbete i frågor som relaterar till Lutherhjälpens verksamhet.

Prioriterade områden

Utgångspunkten för verksamheten är kyrkans diakonala uppdrag. Bärande principer i Lutherhjälpens arbete är ömsesidighet, jämställdhet, att arbeta i nätverk och integrerat

samarbete. Verksamheten bygger på alla människors lika värde och de förtrycktas rätt att själva formulera sin behov.

Lutherhjälpens arbete fokuseras i fyra prioriterade områden:

- ekologiskt hållbar utveckling
- livsmedelssäkerhet
- ekonomisk och social rättvisa
- konfliktförebyggande arbete

Avgränsningar

De prioriterade områdena är det primära redskapet för avgränsningar. Från att tidigare främst ha fokuserat på geografiska avgränsningar förskjuts nu tyngdpunkten mot tematiska områden.

Verksamhetsområdets rambudget

Internationell diakoni

Belopp anges i tkr	Utfall 2000	Detalj- budget 2001	Ram- budget 2002	Ram- budget 2003	Ram- Budget 2004
<i>Extern finansiering</i>					
Kollekter o gåvor	90 520	89 000	90 900	92 900	94 900
Rikskollekter	30 230	30 000	30 500	30 000	29 500
Bidrag, Sida	54 542	66 277	81 000	81 000	86 000
Övriga bidrag	5 488	7 749	5 700	9 700	14 500
Netto finans- o kap.förv	4 380	7 800	8 400	8 400	8 400
Övriga intäkter	24				
<i>S:a extern finansiering</i>	185 184	200 826	216 500	222 000	233 300
<i>Nationell finansiering</i>					
	4 579	4 959	5 338	7 500	9 000
<i>S:a intäkter</i>	189 763	205 785	221 838	229 500	242 300
<i>Kostnader</i>					
Lämnade bidrag	-146 663	-174 865	-167 300	-169 800	-178 300
Övr externa kostn	-18 549	-26 761	-27 300	-27 001	-27 100
Personalkostnader	-2 295	-2 103	-3 000	-3 000	-3 000
Ftg-anknutna mdl (SPP)	6 524				
Interna kostnader	-19 489	-24 508	-27 228	-29 699	-31 481
<i>S:a kostnader</i>	-180 472	-228 237	-224 828	-229 500	-239 881
<i>Dispositioner</i>					
Förändr avsättningar	-9 291	22 452	2 990		-2 419
<i>S:a dispositioner</i>	-9 291	22 452	2 990		-2 419
<i>Nettoresultat</i>			0	0	

Kostnader per huvudprogram

VO-gemensamt	16 407	27 427	30 228	32 100	33 681
Katastrof			45 000	45 500	47 000
Utvecklingssamarbete	146 562	174 809	125 300	127 300	134 300
Kommunik o Insamling	14 191	18 246	17 600	17 900	18 100
Församl utv & Folkbildn	1 302	2 400	2 400	2 400	2 500
Analys, policy, påverkan	2 010	5 355	4 300	4 300	4 300
<i>S:a kostnader</i>	180 472	228 237	224 828	229 500	239 881

17. Verksamhetsområdet EFS Utland

17.1 EFS rådet

EFS styrelse har att besluta om övergripande mål och uppdragsbeskrivning för EFS-rådet. EFS-rådet skall anta inriktningsmål, bekräfta effektmål samt samordna EFS-rörelsens engagemang för utlandsverksamheten. En för Svenska kyrkan gemensam administration för de internationella verksamhetsområdena verkställer de beslut som EFS-rådet fattar avseende EFS utlandsverksamhet och dess ändamålsdestinerade medel.

EFS vill betona alla kristnas gemensamma uppgift att leva i mission, såväl i det lokala sammanhanget som internationellt har vi tillsammans som delar i Kristi kyrka uppdraget att bära evangeliet i ord och handling. Därför inriktas insatserna mot sådant som kan uppmuntra och skapa personligt engagemang för mission, liksom insatser som skapar konstruktiva förutsättningar för att kanalisera och förverkliga vår del i det globala missionsuppdraget.

17.2 Verksamhetsområdet

Verksamhetsområdets kostnader

Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
30 981 tkr	21 431 tkr	21 402 tkr	22 678 tkr

Varav nationell finansiering

Detaljbudget 2001	Rambudget 2002	Rambudget 2003	Rambudget 2004
4 811 tkr	5 150 tkr	5 345 tkr	5 536 tkr

Väsentliga förändringar

EFS utlandsarbete har helt gemensam administration och handläggning med Svenska kyrkans övriga arbete för internationell mission och diakoni, vilket medför att de olika verksamheternas erfarenheter har förutsättningar att berika varandra i det vardagliga arbetet. EFS utlandsarbets starka förankring och djupa integration i EFS sverigearbete blir de kommande åren särskilt värdefullt som ett bidrag till Svenska kyrkans arbete med att djupare integrera de internationella verksamheterna i stift och församlingar. Verksamhetens omslutning beräknas de kommande åren vara drygt 20 miljoner kronor per år, varav huvuddelen är insamlade medel genom EFS. Kostnaden för administration av EFS utlandsarbete regleras genom avtal och den nationella finansieringen uppgår för innevarande år till 4,8 miljoner kronor. Den föreslås för 2004 uppgå till 5,5 miljoner kronor.

En fråga kopplad till integrationen som intensivt diskuterats under 2000 i framförallt nämnderna för Lutherhjälpen och Svenska kyrkans mission är de begränsningar som ligger i att arbeta med flera styrorgan. Diskussionerna har lyft fram ett antal strukturella problem som finns i dagens situation:

- ◆ Tre styrorgan för en allt mer integrerad verksamhet medför att det saknas helhetsansvar på den övergripande nämndnivån, vilket kan medföra dels att frågor faller

- mellan stolar dels att det saknas möjligheter till en strategisk styrning av verksamheterna.
- ◆ Tre styrorgan som beställer från en och samma grupp av handläggare förstärker en obalans mellan ambitioner och resurser i kansliet.
 - ◆ Tre styrorgan för en integrerad verksamhet ger en ofrånkomlig demokratisk oklarhet. Vid motstridiga alternativt alltför omfattande beslut tvingas prioriteringen göras på tjänstemannanivå av utrikeschefen. Nuvarande modell fordrar dessutom en återhållsamhet i beslutsfattarledet – och en tvingande lyhördhet för vad de andra styrorganen kan tänkas besluta – samt en omfattande intern kommunikation mellan ansvariga i verksamhetsområdesledningen.
 - ◆ Tre styrorgan försvårar möjligheten att fördjupa integrationen mellan verksamheterna, dra nytta av varandras erfarenheter och utveckla respektive verksamhets särart.
 - ◆ Tre styrorgan innebär ett administrativt merarbete, i hanteringen av processerna kopplade till budget, bokslut, verksamhetsrapportering och Sida.
 - ◆ Tre styrorgan innebär att integrationen av det internationella arbetet i Svenska kyrkan som helhet försvåras. Kommunikationen med Nämnden för kyrkolivets utveckling, kyrkostyrelse, kyrkomöte och stift blir mer splittrad.

Mot bakgrund av detta beslöt nämnderna för Lutherhjälpen och SKM i november 2000 att uttrycka en vilja att arbeta för att SKM:s, Lutherhjälpens och EFS utlandsarbete styrs av ett gemensamt organ. Denna fråga är föremål för behandling i Kyrkomötet 2001. Förslaget innehåller en uttalad förväntan och öppenhet att också EFS utlandsarbete ska anslutas till detta gemensamma styrorgan. Detta är en fråga för EFS styrelse att ta ställning till. Skulle Kyrkomötet besluta i enlighet med nämndernas och Kyrkostyrelsens förslag innebär det att mål-och-ram skrivelserna för Lutherhjälpen, Svenska kyrkans mission och, i den mån EFS styrelse så beslutar, EFS utlandsarbete ska ses samman med de ytterligare möjligheter till samordningsfördelar och kvalitetsförstärkningar av verksamheterna som kan bli följden av detta.

I samband med beslut om ett styrorgan skall den kontinuerliga dialogen med partner stärkas och utvecklas med inrättandet av ett internationellt rådgivande organ sammansatt av SKM:s, Lutherhjälpens och EFS partner.

Av stor betydelse för EFS internationella arbete är EFS utlandsutredning vars syfte är att ta fram förslag till strategier och handlingsplaner som kan ligga till grund för inriktningen och utvecklingen av EFS utlandsarbete i framtiden. Arbetet i utredningen har pågått under 2000 och en delrapport presenterades i september. Utredningsarbetet fortsätter under 2001, bland annat med tre regionala samlingar.

Konsekvensanalys, prioriteringar och bedömningar av ekonomiska resurser för verksamhetsområdet

Intäkter

Intäkterna, förutom nationell finansiering genom kyrkofondsmedel, är främst av två slag:

- Kollekt, gåvor och testamenten förmedlade som anslag från EFS,
- Sidamedel till utvecklingsprojekt.

Givandet har de senaste åren varit förhållandevis stabilt, och någon förväntan om en drastisk nedgång i givandet finns inte. Det är dock viktigt att upprätthålla en hög

informationsverksamhet i Sverige för att skapa engagemang och förmedla information som utmanar yngre och medelålders medlemmar.

Under de senaste åren har de Sidamedel som funnits för projektverksamhet inte fullt ut kunnat användas. Ambitionen har varit högre än vad de faktiska förhållandena medgivit. Detta sett i relation till partners kompetens och kapacitet som tidvis övervärderats. Det medför i sin tur att EFS måste arbeta med kompetens- och kapacitetshöjning i samverkan med partners utomlands.

Kostnader

I princip förekommer två typer av kostnadsslag: verksamhetsanslag och kostnader för utlandspersonal. Det finns också en liten del övriga kostnader som är gemensamma för verksamhetsområdet samt relaterar till programmet för analys, policy och påverkan. Posten Interna kostnader avser kanslipersonal/administration och finansieringen av detta regleras av avtal mellan EFS och Svenska kyrkan på nationell nivå.

Inriktningsmål

EFS Utlands övergripande mål är att tillsammans med partner i Afrika och Asien gestalta Guds evangelium i världen och fördjupa ömsesidiga relationer samt att med öppenhet för nya utmaningar fullfölja EFS kallelse och uppgift. Inriktningsmålen är formulerade tillsammans med sex prioriterade områden:

- *Kyrko- och församlingsutveckling* – medverka till fördjupning av kristen tro, ekumenisk samverkan, evangelisation och förnyelse.
- *Teologisk utbildning och reflektion* – medverka till förbättrad utbildning av präster och ledare i kyrkan.
- *Hälso- och sjukvård* – medverka till en effektivare hälso- och sjukvård för utsatta grupper.
- *Integrerade utvecklingsprogram* – medverka till att ge förutsättningar för fattiga människor att själva möta sina basbehov.
- *Katastrofarbete* – ha beredskap att möta akuta basbehov i kris- och katastrofsituationer.
- *Missionärer* – kalla, förbereda och sända missionärer.

För att uppnå dessa mål bygger EFS missions-, utvecklings- och katastrofarbete på de möjligheter som skapas i ett långsiktigt kyrkosamarbete.

Verksamhetens huvudprogram

Arbetet inom verksamhetsområdet är relaterat till EFS insatser i samverkan med framförallt kyrkor och ekumeniska organisationer samt övriga partner i världen. Dessa insatser innehåller arbete som uppmuntrar och skapar personligt engagemang för mission, liksom insatser som skapar konstruktiva förutsättningar för att kanalisera och förverkliga Svenska kyrkans del i det globala missionsuppdraget. En huvuduppgift är att ställa människor till förfogande för att påverka på alla nivåer, stödja förändring och svara för erfarenhetsutbyte, skapa förutsättningar för att människor ska få självkänsla och självständighet.

Verksamheten bedrivs inom fem huvudprogram

- *Utlandsprogrammet* med uppgift att i samverkan med internationella partner stärka det kristna vittnesbördet i ord och handling i internationell mission och diakoni.

- *Katastroffprogrammet* som i samarbete med det internationella nätverket Action of churches together, ACT, har till uppgift att förmedla hjälp i katastrofsituationer.
- *Programmet för kommunikation och insamling* med uppgift att informera om verksamheten för att skapa opinion, motivera engagemang och samla in medel för att finansiera huvuddelen av arbetet.
- *Programmet för församlingsutveckling och folkbildning* med uppgift att i föreningar, församlingar och stift väcka och fördjupa engagemanget för internationell mission och diakoni.
- *Programmet för analys, policy och påverkan*, i vilket ett övergripande mål är att aktiva i Svenska kyrkan skall erhålla ökad kompetens och vilja att delta i påverkansarbete i frågor som relaterar till EFS verksamhet.

Verksamhetsområdets rambudget

EFS Utland

Belopp anges i tkr	Utfall 2000	Detalj- budget 2001	Ram- budget 2002	Ram- budget 2003	Ram- budget 2004
<i>Extern finansiering</i>					
Bidrag, Sida	2 162	3 961	2 000	2 000	3 000
Bidrag, EFS	10 640	22 209	14 281	14 057	14 142
Netto finans- o kap.förv	-27	0	0	0	0
Övriga intäkter	480	0	0	0	0
<i>S:a extern finansiering</i>	13 255	26 170	16 281	16 057	17 142
<i>Nationell finansiering</i>					
	3 604	4 811	5 150	5 345	5 536
<i>S:a intäkter</i>	16 859	30 981	21 431	21 402	22 678
<i>Kostnader</i>					
Lämnade bidrag	-8 217	-13 945	-5 000	-5 000	-6 000
Övr externa kostn	-1 216	-281	-800	-800	-800
Personalkostnader	-5 098	-9 895	-9 206	-9 000	-9 000
Interna kostnader	-5 399	-6 860	-6 425	-6 603	-6 878
<i>S:a kostnader</i>	-19 930	-30 981	-21 431	-21 403	-22 678
<i>Dispositioner</i>					
Förändr avsättningar	3 071	0	0	0	0
<i>S:a dispositioner</i>	3 071	0	0	0	0
<i>Nettoresultat</i>	0	0	0	0	0

Kostnader per huvudprogram

VO-gemensamt	5 630	7 176	6 931	6 903	7 178
Kyrkosamverkan	14 300	23 805	13 500	13 500	14 500
Katastrof	0	0	500	500	500
Analys, policy, påverkan	0	0	500	500	500
<i>S:a kostnader</i>	19 930	30 981	21 431	21 403	22 678

Bilaga 1. Kyrkostyrelsens planeringsunderlag för periodens verksamhet – verksamhetsområdet Kyrkomötet och Kyrkostyrelsen

5.1 Huvudprogram Kyrkomötets sammanträden

Kyrkomötet är Svenska kyrkans högsta beslutande organ. Dess uppgifter är fastlagda i kyrkoordningens 10–11 kapitel. Arbetet styrs också av den av Kyrkomötet antagna arbetsordningen för Kyrkomötet (SvKB 1999:3).

Kyrkomötet har 251 ledamöter och sammanträder i två sessioner årligen och sammanlagt högst tio dagar. Från och med 2002 gäller kyrkoordningens grundbestämmelser att sessionerna äger rum i september och oktober. Enligt planerna kommer det för 2002 att bli den 17–21 september och den 22–26 oktober i Uppsala. Huvudposterna i kostnaderna för Kyrkomötets sammanträden är arvoden och ersättningar till ledamöterna samt lokalkostnader. Dessutom finns medel för information och utbildning. Kostnaderna för Kyrkomötets sammanträden uppgår 2002 till 19,5 miljoner kronor, 2003 till 15 miljoner kronor och 2004 till 15,6 miljoner kronor. Det högre beloppet 2002 motiveras av att Kyrkomötet då skall behandla de stora ärendena om ny kyrkliga böcker. I övrigt har en anpassning skett till den lägre kostnadsnivå som utfallet för 2000 visar blivit fallet sedan Kyrkomötet förlagts till Uppsala.

Effektmål

- Samtliga nivåer i Svenska kyrkan bejakar Kyrkomötets auktoritet som Svenska kyrkans högsta beslutande organ.

5.2 Huvudprogram Kyrkostyrelsen

Kyrkostyrelsen leder och samordnar förvaltningen av den nationella nivåns uppgifter så som dessa är beskrivna i kyrkoordningens fjärde avdelning. Kyrkostyrelsen är Kyrkomötets beredande och verkställande organ och består av 14 av Kyrkomötet valda ledamöter samt ärkebiskopen som ordförande. Kyrkostyrelsen företräder trossamfundet Svenska kyrkan nationellt och internationellt och har också uppgiften att genom remissvar, uttalanden och officiella kontakter vara kyrkans samlade röst i samhället.

En dominerande post i Kyrkostyrelsens budget utgörs av Centrala kollektkontot över vilket alla riks- och stiftskollekter redovisas och förmedlas. Kyrkostyrelsen beslutar varje år om rikskollekter i Svenska kyrkan. I budgeten är de inkomna rikskollekterna ändamålsdestinerade medel, som antingen utbetalas som lämnade bidrag till mottagande organisation eller disponeras inom den nationella nivåns budget för det ändamål till vilka de tagits upp. Rikskollekterna beräknas under perioden 2002–2004 ligga i storleksordningen 66 miljoner kronor per år.

Under huvudprogrammet Kyrkostyrelsen återfinns även kostnaderna för förvaltningsdelegationen, de fyra funktionerna i Kyrkokansliet (ledning och planering, personal, ekonomi och finans samt arkiv och bibliotek) samt den del av Kyrkokansliet som betjänar verksamhetsområdet.

Då Kyrkostyrelsen har det yttersta ansvaret för Svenska kyrkan när Kyrkomötet inte är samlat skall hos Kyrkostyrelsen finnas medel till förfogande för under året uppkommande oförutsedda behov. Detta belopp är 10 miljoner kronor för år 2001

och förslås vara 20 miljoner kronor år 2002, 30 miljoner kronor år 2003 och 40 miljoner kronor år 2004.

Inriktningsmål:

- Arbetet på Svenska kyrkans nationella nivå skall stärka Svenska kyrkans samlade förmåga att möta behov i kyrka och samhälle.
- Under den kommande treårsperioden skall verksamheten på nationell nivå utveckla samarbetsformer med stiftens.

Effektmål:

- Kyrkostyrelsens arbete präglas av god och långsiktig planering, snabb, kunnig och tillförlitlig handläggning, effektiv sammanträdesadministration, kontinuerlig uppföljning och ändamålsenlig samordning med de organ med vilka styrelsen samverkar.
- Beslutande organ på Svenska kyrkans nationella nivå skall känna förtroende för Kyrkostyrelsen som Svenska kyrkans högsta verkställande organ.
- Ett arbete med långsiktig kvalitetssäkring av Svenska kyrkans verksamhet inleds.
- Under treårsperioden verkar Kyrkostyrelsen för att arenor skapas för verksamhetsområdenas dialog om mål och verksamhet med målgrupper, nationella och internationella samarbetspartners och andra avnämare.
- Formerna för Svenska kyrkans röst i det offentliga samtalet utvecklas och fördjupas.
- Folkrörelsedraget i betydelse av delaktighet och brett ansvarstagande i Svenska kyrkan förstärks.
- 80% av stift och församlingar skall ange att de känner till vilka uppgifter den nationella nivån arbetar med.
- 70% av stift och församlingar skall vara nöjda med och känna förtroende för den nationella nivåns insatser.

Kyrkostyrelsens förvaltningsdelegation

Förvaltningsdelegationen finns till följd av avtal mellan de fyra rikskyrkliga stiftelserna Nämnden för Svenska kyrkans mission (SKM), Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet (SKUT), Nämnden för internationell diakoni/Lutherhjälpen och Stiftelsen för rikskyrklig verksamhet (SFRV) och har till uppgift att svara för vissa för hela verksamheten gemensamma organisations-, personal- och förvaltningsfrågor. I delegationen är nämnderna för SKM, SKUT, internationell diakoni/Lutherhjälpen och Kyrkolivets utveckling representerade. Kyrkostyrelsen utser en ledamot samt presidium i delegationen. Ärendena har uppvisat en allt större koncentration till avtalsfrågor (delegationen fullgör Kyrkostyrelsens arbetsgivarroll) samt förvaltade stiftelser. En nyordning bör därför sökas.

Kyrkokansliet

För den nationella verksamhetens genomförande finns Kyrkokansliet i Uppsala. Kansliet omfattar cirka 230 befattningar fördelade på tio avdelningar. Kostnaderna för kansliet (löner, lönebikostnader, lokaler, kontorsutrustning, rekrytering, utbildning etc.) beräknas för år 2002 till 158 miljoner kronor, för 2003 till 167 miljoner kronor och för 2004 till 177 miljoner kronor.

Kyrkokansliet är organiserat i funktioner och verksamhetsområden, som relaterar antingen direkt till Kyrkostyrelsen eller till Kyrkofondens styrelse, en nämnd eller ett råd såsom styrorgan.

Kyrkokansliets funktioner

Det finns fyra centrala funktioner i Kyrkokansliets arbete: Lednings- och planeringsfunktionen, Personalfunktionen, Ekonomi- och finansfunktionen samt Arkiv- och biblioteksfunktionen. Förvaltningsdelegationen är styrorgan för funktionerna.

Förvaltningsdelegationen har fastställt följande inriktningsmål

- Kyrkokansliet skall arbeta på ett sådant sätt att styrelser, nämnder och råd verkar utifrån ett gemensamt och tydligt synsätt.
- Svenska kyrkan på nationell nivå skall uppfattas som en attraktiv arbetsgivare.

För funktionerna gemensamt effektmål

- Styrelser, nämnder och råd har sådana mål för verksamheten samt planerar den på ett sådant sätt att det råder balans mellan arbetsuppgifter och de resurser som står till förfogande.

Lednings- och planeringsfunktionen

Funktionens huvuduppgift är att svara för Kyrkomötets planering och genomförande, att utgöra sekretariat åt Kyrkostyrelsen och dess förvaltningsdelegation samt att svara för samordnings- och planeringsarbetet i relation till den samlade ledningen av Kyrkokansliets arbete. Till funktionen hör också visst administrativt stöd åt Överklagandenämnden och Valprövningsnämnden samt utveckling och underhåll av gemensamma administrativa rutiner i Kyrkokansliet. I sistnämnda avseende har funktionen direktivrätt i Kyrkokansliet.

Effektmål

- Styrelser, nämnder och råd arbetar utifrån en gemensam fastställd övergripande årscykel.
- Styrorganen och Kyrkokansliets personal anser att kansliets ledning underlättar ett integrerat arbetssätt samt att målen för arbetet är tydliga.
- Kyrkomötets ledamöter anser att Kyrkomötets sammanträden genomförs på ett ändamålsenligt sätt (praktiska arrangemang, beslutsunderlag etc.)
- Kyrkostyrelsen och nämnderna anser att de har tillräckligt stöd i fullgörandet av sina uppdrag genom en god ärendeberedning där Kyrkokansliets olika kompetenser tas till vara.
- År 2003 skall lednings- och planeringsfunktionen ha utvecklat och implementerat instruktioner för alla de ansvarsområden i Kyrkokansliet där gemensamma administrativa rutiner erfordras.
- Valprövningsnämnden, Ansvarsnämnden för biskopar och Överklagandenämnden anser att de får erforderligt stöd för att kunna utveckla sin verksamhet och finna ändamålsenligt former för den.

Personalfunktionen

Beskrivning av funktionen och dess uppgifter

Personalfunktionens primära uppdrag gäller de strategiska personalfrågorna inom organisationen i sin helhet, dvs. såväl Sverige- som utlandsplacerad personal och omfattar personal- och lönepolitik, ledarskap, arbetsorganisation, kompetensförsörjning, arbetsmiljö samt arbetsrätt. Det gäller även delområden och löpande personalarbete som förhandling, psykosociala frågor, rekrytering, avveckling, lönerevision och jämställdhet.

Funktionen bistår organisationens chefer med konsultativt stöd i de strategiska och löpande personalfrågor utifrån de behov verksamheten står i och är i begrepp att möta.

Under den aktuella budgetperioden krävs åtgärder så att nya och befintliga medarbetare uppfattar Svenska kyrkan på nationell nivå vara en attraktiv arbetsgivare med en modern personalpolitik med bl a möjlighet till flexibelt arbetssätt, kompetensutveckling och reflektion. Det är även viktigt att organisationens medarbetare anses attraktiva av andra arbetsgivare. Samarbetet med externa resurser och nätverk är en viktig del i att finna nya medarbetare men också för att möjliggöra för befintlig personal att fortsätta sin karriär hos annan arbetsgivare. Under perioden skall möjligheterna att bygga upp ett system för långsiktig kompetensförsörjning prövas samt åtgärder rörande relevanta villkor ses över. Frågan om individuella kompetenskonton kommer att följas under perioden. Ekonomiska medel för kompetenskonton är dock ej inräknad i budgetramen för funktionen.

Personalfunktionen har att utgå ifrån Förvaltningsdelegationens inriktningsmål. Arbetet sker inom ramen för fyra program:

- Övergripande personalfrågor.
- Sverigerelaterade personalfrågor.
- Arbetsmiljö Sverige och utland.
- Utlandsrelaterade personalfrågor.

Programstrukturen kommer dock under perioden att ses över.

Utöver det för funktionerna gemensamma effektmålet har personalfunktionen följande effektmål:

Effektmål

- Minst 80% av de anställda på den nationella nivån anser 2003 att de har en god arbetssituation när det gäller arbetsbelastningen.
- År 2004 är minst 7% av de anställda i Kyrkokansliet under 35 år.
- Organisationen har under perioden en personalomsättning som varierar mellan 5 och 10%.

Ekonomi- och finansfunktionen

Beskrivning av funktionen och dess uppgifter

Funktionens uppdrag avser ekonomi- och finansfrågorna i vid mening inom organisationen som helhet, vilket bl. a. omfattar ekonomistyrningsfrågor, strategiskt stöd inom

ekonomi- och finansområdet samt löpande ekonomi- och finanshantering. Arbetet sker utifrån den situation och de behov verksamheten står inför nu och i framtiden.

Ekonomiarbetet inom Svenska kyrkans nationella nivå karaktäriseras av en snabb förändringstakt bl. a. till följd av interna och externa intressenters önskemål, lagstiftningsförändringar och utvecklingen inom redovisnings- och IT-området. Arbetet ställer krav på stor flexibilitet, bl. a. för anpassning av ekonomimodell och IT-lösningar. Efter en tid av intensiv förändring och nyutveckling är det nu viktigt att konsolidera och strukturera arbetet och därmed säkra långsiktiga lösningar som svarar mot organisationens behov. Häri ingår att arbeta med utformning av strategier, direktiv och rutiner. Under den aktuella budgetperioden kommer en viktig fråga även fortsättningsvis att vara utvecklingsarbete inom ekonomi-, finans- och systemområdet.

Samarbetet med andra delar av Svenska kyrkan på det ekonomiadministrativa området behöver förstärkas och utvecklas under perioden. Här kan särskilt nämnas arbetet tillsammans med Svenska kyrkans församlingsförbund avseende t. ex. redovisningsfrågor i Svenska kyrkan och upphandlingar för hela kyrkans räkning.

Arbetet inom funktionen förutsätter en samlad kompetens inom specialområden på det ekonomiadministrativa området, liksom definierade behov avseende redovisnings- och skattefrågor, budgetering, analys, finansiella frågor, IT-lösningar m. m. Utveckling av medarbetare och investeringar i system för uppföljning, utvärdering och styrning av verksamheten är påbörjad och kommer att fullföljas under perioden.

Ekonomi- och finansfunktionen har att utgå ifrån Förvaltningsdelegationens inriktningsmål.

Effektmål

- År 2004 har Kyrkokansliet givit Svenska kyrkan på regional och lokal nivå minst tre erbjudanden på det förvaltningsmässiga området, som syftar till att ge samordningsfördelar för Svenska kyrkan som helhet.

Arkiv- och biblioteksfunktionen

Arkivfunktionen är en gemensam resurs med uppgift att verka för en god och enhetlig arkivvård och diarieföring vid Kyrkokansliet. Arkivfunktionen omfattar två heltidstjänster.

Effektmål

- Kyrkokansliet upprätthåller diarieförings- och dokumenthanteringsrutiner, som uppfyller såväl gällande regler på området, som Kyrkokansliets egna behov av en struktur som möjliggör såväl snabb åtkomst till information, som en rationell arkivvård.
- De arkiv som förvaras vid Kyrkokansliets arkiv vårdas i enlighet med gällande bestämmelser, vilket säkerställer arkivens bevarande, men också dessas tillgänglighet för kansliets personal, forskare och allmänheten.
- Bevarandet av de omfattande bestånden av bilder (fotografier) förvarade vid Kyrkokansliet är säkerställt genom det bildarkivprojekt som bedrivs under perioden 2001–2003. Bilderna är även sökbara och lätt tillgängliga för kansliets personal, forskare och allmänheten.
- Filmer som producerats inom Svenska kyrkans nationella nivå är säkerställda för framtiden.

Kostnaderna för åren 2002–2004 för aktiviteter relaterade till diarieföringen och arkivvården beräknas uppgå för vardera året till 380 tusen kronor. Inom ramen för dessa kostnader kan verksamheten säkerställas på en grundläggande nivå. Under åren 2002–2003 är dessutom särskilda medel avsatta för det bildarkivprojekt som påbörjats under år 2001.

Utöver detta behöver särskilda åtgärder vidtas för att säkerställa bevarandet även av de filmer som förvaras vid Kyrkokansliets arkiv och som tillkommit inom verksamheterna på Svenska kyrkans nationella nivå, inklusive de tidigare så kallade utrikesstiftelserna.

För att säkerställa bevarandet av detta material krävs att filmerna säkerställs tekniskt för framtiden. Kostnader för detta beräknas för år 2004 till 600 tusen kronor.

Biblioteksfunktionen är Kyrkokansliets gemensamma funktion för anskaffning av informationsbärande material i form av böcker, tidningar, tidskrifter, filmer, CD, bibliografiska databaser med m. m. till Kyrkokansliets personal. Till funktionen är knuten en heltidstjänst.

Genom biblioteket skall också fjärrinlåning kunna genomföras liksom extern utlåning.

Effektmål

- Biblioteket ska under perioden införskaffa böcker, CD och bibliografiska databaser till Kyrkokansliet, samt prenumerera på tidskrifter och tidningar till kansliet.
- Biblioteket ska till Kyrkokansliets personal och till externa låntagare låna ut böcker, tidskrifter och videokassetter och vid behov fjärrlåna material från andra bibliotek.
- Biblioteket ska vara behjälplig med sökning av lämpligt bakgrundsmaterial som Kyrkokansliets personal kan behöva för en viss uppgift.
- All nyinköpt litteratur ska kontinuerligt katalogiseras i databasen.
- På sikt skall allt äldre material vara inlagt i bibliotekets databas.

5.3 Huvudprogram Nämnder och revision

Med nämnder avses i detta sammanhang de tre av Kyrkomötet utsedda särskilda nämnderna Ansvarsnämnden för biskopar, Valprovningarnämnden och Överklagandennämnden. Med revision avses den i kyrkoordningen föreskrivna revisionen för Svenska kyrkans nationella nivå.

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Ansvarsnämnden för biskopar utses av Kyrkomötet. Nämnden skall självständigt fullgöra de uppgifter som anges i 14 kap. kyrkoordningen. Någon särskild instruktion finns inte. Det är ännu för tidigt att med någon säkerhet bedöma verksamhetens omfattning. Med ledning av utfallet för år 2000, då nämnden handlade tolv ärenden, har budgeterats 75 tusen kronor för vart och ett av åren i perioden.

Svenska kyrkans valprovningarnämnd

Valprovningarnämnden utses av Kyrkomötet. Nämnden skall självständigt fullgöra de uppgifter som anges i 15 kap. kyrkoordningen. Någon särskild instruktion finns inte.

Det är ännu för tidigt att med någon säkerhet bedöma verksamhetens omfattning med undantag av att det får antas att ärendeflödet ökar de år kyrkliga val ordnas. Under år 2000 hade nämnden två ärenden. För vart och ett av åren i perioden har 60 tusen kronor budgeterats.

Svenska kyrkans överklagandenämnd

Det föreskrivs i lagen om Svenska kyrkan att det inom Svenska kyrkan skall finnas ett organ för överprövning. Överklagandenämnden utses av Kyrkomötet. Nämnden skall självständigt fullgöra de uppgifter som anges i 16 kap. kyrkoordningen. Någon särskild instruktion finns inte. Det är ännu för tidigt att med säkerhet bedöma verksamhetens omfattning på sikt, men mycket talar för att denna nämnd kommer att vara den mest arbetsbelastade av de tre. Under år 2000 behandlades 32 ärenden, en siffra som inte ger rättvisa åt det faktum att några ärenden är mycket omfattande och tidskrävande. För vart och ett av åren i perioden har budgeterats 235 tusen kronor.

Revision

Enligt kyrkoordningen skall Kyrkomötet för revisionen av Svenska kyrkans nationella nivå utse sex revisorer varav en skall vara auktoriserad. Utöver gällande lagstiftning har revisorerna att arbeta enligt de särskilda revisionsbestämmelser som finns i 52 kap. kyrkoordningen. Med ledning av utfall har kostnaderna för den nationella nivåns revision budgeterats till 2,4 miljoner kronor för vart och ett av åren 2002–2004.

Redovisning

Tillsammans med Svenska kyrkans församlingsförbund sker ett arbete med att utveckla en branschanpassad god redovisningssed inom Svenska kyrkan. Arbetet bedrivs i nära samverkan med en referensgrupp och genom informella avstämningar med Bokföringsnämnden. För detta arbete har årligen budgeterats 50 tusen kronor.

Bilaga 2. Kyrkostyrelsens planeringsunderlag för periodens verksamhet – verksamhetsområdet Kristen enhet och teologi

A: Huvudprogram Kyrkogemenskap

Programmet syftar till fördjupning av utbytet och gemenskapen med de kyrkor med vilka Svenska kyrkan redan träffat bindande avtal. Sådana har Svenska kyrkan träffat med kyrkorna inom Lutherska världsförbundet (LVF), inom Borgågemenskapen, samt med Metodistkyrkan i Sverige och Filippinska oberoende kyrkan (IFI).

Effektmål:

- Inför LVF:s generalförsamling i Winnepeg 2003 har de nordiska medlemskyrkorna samordnat sina förberedelser för att bereda väg för gemensamma generalförsamlingar.
- Inför Borgågemenskapens kyrkoledaröverläggningar i Estland 2002 skall strategier och modeller föreligga för sakområdeshandläggare på stifts- och nationell nivå för ett fördjupat samarbetet inom gemenskapen. Detta gäller i synnerhet handläggare av utbildnings, ungdoms- och diakonala frågor.

B: Huvudprogram Ekumenik

Programmet avser de dialoger och det samarbete som Svenska kyrkan bedriver med olika kyrkor med sikte på att uppnå kyrkogemenskap. Svenska kyrkan är medlem och arbetar i en rad ekumeniska organisationer såsom Kyrkornas världsråd (KV), Europeiska kyrkokonferensen (KEK), Nordiska ekumeniska rådet (NER) och Sveriges kristna råd (SKR). Svenska kyrkan för därtill bilaterala samtal med Svenska Missionsförbundet och med Svenska Baptistsamfundet, samt agerar värd för årliga samtalsdagar för ortodoxa och österländska kyrkor i Sverige.

Effektmål:

- Under perioden påbörjas den officiella dialogen med den Serbisk ortodoxa kyrkan i Sverige.
- Under perioden fram till år 2004 har Svenska kyrkan tillsammans med den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland en officiell dialog med Evangelische Kirche in Deutschland (EKD).
- Inom det närmaste åren har olika nätverkskontakter utvecklats och samtliga stift uppsökts till stöd för arbetet med det av Kyrkornas världsråds utlysta *Decade to Overcome Violence* (Årtionde för övervinnande av våld).

C: Huvudprogram Teologi

Programmet omfattar den fortlöpande teologiska reflektionen över Svenska kyrkans identitet som evangelisk-lutherskt trossamfund och dess ekumeniska uppgift. Till detta huvudprogram hör även arbetet med sådana teologiska frågor som är av särskild aktualitet och betydelse för Svenska kyrkan.

Effektmål:

- År 2005 har kunskapen och medvetenheten om Svenska kyrkans ekumeniska förpliktelse och strategi ökat bland såväl anställda som förtroendevalda på olika nivåer i kyrkan.
- År 2004 har arbetet med att förankra modeller för ett brett arbete med lokal teologi, etik och ekumenik på stiftsnivå inletts. Dessa modeller skall tjäna som redskap för receptionen av den ekumenik som bedrivs inom alla huvudprogrammen.

D: Huvudprogram Övrigt

Programmet innefattar delegationsresor, delegationsbesök och liknande aktiviteter.

Bilaga 3. Kyrkostyrelsens planeringsunderlag för periodens verksamhet – verksamhetsområdet Kyrkorätt och organisation

A: Huvudprogram Kyrkorätt

Programmet skall verka för att upprätthålla en hög nivå i fråga om juridisk sakkunskap, särskilt kyrkorättslig sådan, på alla områden som rör Svenska kyrkan på dess nationella nivå och svara för att god service ges till den nationella nivåns olika organ, till Kyrkokansliet och till stift, församlingar och enskilda närhelst sådan sakkunskap efterfrågas.

Huvudprogrammet består av delprogrammen Utgivning av kyrkliga bestämmelser, Juridiska ärenden i övrigt samt Juridisk rådgivning till stift och församlingar.

Även om det stora arbetet med utgivning av kyrkliga bestämmelser kan anses vara avklarat genom utfärdandet av kyrkoordningen och de kompletterande bestämmelser som Kyrkostyrelsen har beslutat i enlighet med kyrkoordningen, kvarstår även fortsättningsvis sådana behov. Det kan förutses att några av de pågående utredningarna kommer att föranleda nya bestämmelser. Det gäller exempelvis de förslag som läggs fram av SKUT-utredningen. Utöver det kommer ändringar i kyrkoordningen att föranledas av uppdrag som ges av Kyrkomötet (t. ex. uppdraget av 2000 års kyrkomöte angående samisk representation), eller av direkta beslut tagna vid kommande kyrkomöten om sådana ändringar. Ett ändringsarbete som redan nu kan förutses är det som blir följden av den uppföljning av kyrkoordningen som pågår inom verksamhetsområdet och som avser mindre fel eller oklarheter som har uppmärksamats på olika håll efter kyrkoordningens ikraftträdande.

Den främsta arbetsuppgiften inom huvudprogrammet kommer att vara att bistå med juridisk sakkunskap i det arbete som bedrivs på kyrkans nationella nivå. Det finns en tydlig efterfrågan på juridisk granskning och bedömning, exempelvis när det gäller avtalsskrivning och upphandling som sker inom de olika verksamhetsområdena.

En med kyrkoordningens tillkomst alltmer växande uppgift är också rådgivningen till stift, församlingar och samfälligheter i olika kyrkorättsliga frågor, liksom utbildningsinsatser när det gäller sådana frågor. Arbetet sker i viss utsträckning genom handläggning av juridiska ärenden och genom direkt deltagande i kurser av olika slag, men till stor del som konsultativa insatser i förhållande till stift, församlingar och samfälligheter.

En annan sådan växande uppgift är arbetet med den centrala samrådsgrupp som har bildats för att hantera frågor kring den antikvariskt värdefulla kyrkliga egendomen, ett arbete som kan förväntas bli mer intensivt i takt med att kyrkoantikvarisk ersättning börjar betalas ut fr.o.m. år 2002.

Effektmål

- Beslutade bestämmelser skall utges inom en månad från det att dokumenterat beslut föreligger så att berörda snarast möjligt får kännedom om gällande regler.
- Juridiska ärenden som kräver beslut av Kyrkostyrelsen och som har inkommit eller på annat sätt aktualiserats mer än tre veckor före ett sammanträde med styrelsen, skall läggas fram för beslut vid det sammanträdet. Om styrelsen har inrättat ett särskilt förtroendevalt beredningsorgan, skall treveckorstiden räknas i förhållande till sammanträde hos beredningsorganet.

- Stift, församlingar och samfälligheter skall få svar på framställda frågor i juridiska ärenden inom en vecka om det med hänsyn till frågornas omfattning och svårighetsgrad är möjligt; i annat fall skall besked ges om att frågan utreds.

B: Huvudprogram Organisation

Programmet skall verka för att vissa, för Svenska kyrkan viktiga gemensamma funktioner såsom Kyrknätet, valadministrationen och det centrala tillhörighets- och referensregistret, hanteras korrekt och effektivt och att de svarar mot de krav som ställs på dem i olika tider och situationer. Programmet skall också verka för att – genom de utredningar och projekt som hör till programmet – ge beslutsfattare på den nationella nivån goda beslutsunderlag.

Huvudprogrammet består av delprogrammen Kyrkobokföring, Val- och indelningsfrågor samt vissa andra organisationsfrågor för den samlade kyrkan.

Effektmål

- Förfrågningar om uppgifter ur det centrala tillhörighets- resp. referensregistret skall besvaras senast dagen efter att de har framställts.
- Registren skall till sin utformning och sitt innehåll svara mot de krav som ställs av olika användare.
- Utredningar och projekt skall genomföras inom föreskriven tid och – när de rör kyrkoordningsfrågor – med beaktande av de principer för kyrkoordningens fortsatta hantering som Kyrkomötet 2000 har beslutat om.
- En majoritet av Kyrknätets användare skall vara nöjda med nätets funktion och service.

C: Huvudprogram Krishantering och totalförsvarsfrågor

Huvudprogrammets främsta uppgift är att skapa de allmänna förutsättningarna för en god förmåga i Svenska kyrkan att bedriva sin verksamhet i såväl fredstida kriser som vid höjd beredskap. Detta sker i samverkan med statliga myndigheter och andra organ.

Den viktigaste uppgiften för huvudprogrammet är således att skapa förutsättningar för en god beredskap såväl i den kyrkliga organisationen i stort som på den nationella nivån. Denna uppgift omfattar såväl våra fredstida händelser som landets försvar i kris- och krigssituationer. Omfattningen av denna senare del av uppgiften är dock beroende av hotbilden. Med hänsyn till det nuvarande omvärldsläget, har försvarsdimensionen inte samma betydelse som tidigare.

Det är allmänt omvittnat att Svenska kyrkan har en stor betydelse vid olyckor och svåra händelser. Man måste därför utgå från att efterfrågan på Svenska kyrkans biträde i den samhälleliga krishanteringen kommer att öka, vilket i sin tur ställer ökade krav på den kyrkliga beredskapen. Inom Svenska kyrkan finns därtill uttryckliga förväntningar om ett nationellt stöd och en hög ambition i beredskapsarbetet.

Huvudprogrammet består av delprogrammen Kyrklig beredskap och Militär själavård.

Effektmål

- Den kyrkliga organisationen som helhet skall år 2004 genom årliga övningar och genom utbildning ha uppnått en god förmåga till egen krisledning och samverkan med samhället vid olyckor och andra svåra händelser.

- Kyrkokansliet skall år 2002 ha en fungerande organisation för att kunna samordna och leda en nationellt övergripande insats vid en svår påfrestning på samhället i fred.
- Stift, församlingar och samfälligheter skall år 2003 ha god kännedom om fastställda inomkyrkliga och samhällliga mål för beredskapsarbetet.
- Den militära självårdens förutsättningar under försvarsbeslutsperioden 2002–2004 skall studeras och konsekvenserna redovisas år 2002.

Bilaga 4. Kyrkostyrelsens planeringsunderlag för periodens verksamhet – verksamhetsområdet Svenska kyrkans information

A: Huvudprogram Svenska kyrkans information på nationell nivå

De förändrade relationerna mellan kyrka och stat har inneburit en ny roll för Svenska kyrkan. Samtidigt fortsätter Svenska kyrkan på generationers arbete och traditionen att vara folkkyrka i sin samtid. Ett redskap för att tydliggöra dessa samband, att delaktiggöra medlemmarna och att visa på möjligheterna inför framtiden är information och kommunikation.

En positiv syn på Svenska kyrkans uppdrag, liksom på kyrkans sätt att utföra detta, stärker också viljan att tillhöra Svenska kyrkan. Detta påpekade Centralstyrelsen redan 1999, och gav Verksamhetsområdet Svenska kyrkans information, offensivt externt och tålmodigt internt, att arbeta med dessa frågor. Kommunikationen med medlemmarna är strategisk.

Extern kommunikation är en väg till detta mål. Plats för eftertanke – kampanjerna i januari och november 2000 visar vid utvärderingar dels att människor i allmänhet upplever denna form av kommunikation positivt, dels att de har haft ett ovanligt genomslag. Den inslagna vägen kommer att i större skala fortsättas i samband med den kommunikativa satsningen i samband med kyrkovalet 2001, och därefter också under perioden i satsningar av mindre omfång. Verksamhetsområdet har att uppmärksamt följa utvecklingen och kommer att informera Kyrkostyrelsen om ytterligare insatser måste ske.

Att kommunikationen med medlemmarna är återkommande är av största vikt. Dels är det oomtvistat att sådan kommunikation har långt större effekt än den som sker vid enstaka tillfällen. Dels finns det nu särskilda möjligheter att nå igenom det allt större mediabruset. Relationsförändringar, kyrkoval, samt det allt bättre klimatet för Svenska kyrkans frågor i media skapar möjligheter som inte tidigare funnits, och som det gäller att nu ta tillvara.

Här ska också nämnas länkarna till Svenska kyrkans internationella verksamheter, en viktig del av Svenska kyrkan. Det diakonala uppdraget, missionsuppdraget och uppdraget att vara en röst för de svaga kan knyta samman det arbete som Svenska kyrkan utför inom och utom Sverige, och kompletterar bilden av den öppna, demokratiska och rikstäckande folkkyrka som är vårt mål att kommunicera.

Verksamhetsområdet har sedan tidigare ett uppdrag från Kyrkostyrelsen att formulera en kommunikationspolicy för Svenska kyrkan. I detta område finns nu två centrala delar. Dels en kommunikativ plattform som formuleras och börjar förankras under 2001, men vars betydelse är långsiktig. Dels medieutredningen, där remisserna visar på ett stort intresse för Svenska kyrkans kommunikation. Remisserna visar generellt på ett bejakande av den inslagna vägen, och Medieutredningens rubrik "Kommunicera mera med flera".

I båda dessa dokument finns också en bekräftelse på en annan viktig del av verksamheten: Svenska kyrkans kommunikation är summan av de totala delarna och mångas ansvar. Information och kommunikation måste öka sin vikt på alla nivåer i kyrkan. Församlingar och stift bör bistås med stöd i denna utveckling.

Den elektroniska kommunikationen blir allt viktigare. Användningsområdena ökar, liksom människors benägenhet att ta till sig detta medium. Detta ställer ständigt nya

krav på oss som avsändare. Utveckling, utbildning och stöd måste följas åt inom detta expansiva område.

En satsning på IT nu gör dessutom att man inom några år kommer att kunna rationalisera i vissa informationskostnader. Men investeringar i ny teknik innebär att man under en begränsad tidsperiod måste räkna med att bära dubbla kostnader, både för den traditionella distributionen och den nya elektroniska.

Den kommande perioden tar avstamp i den av Kyrkostyrelsen antagna webbmodellen för Svenska kyrkan. Detta sker dels i form av drift och utveckling av den gemensamma webbportalen på Internet, dels i form av övrig samordning av Svenska kyrkans närvaro på Internet, t. ex. i form av gemensamma riktlinjer, teknisk samverkan och kompetensutveckling.

Det finns även i övrigt stora behov av att samordna och strukturera bruket av elektroniska hjälpmedel inom Svenska kyrkan. Här ställs stora krav på samverkan mellan olika ansvarsområden.

Alltfler efterfrågar kyrkans röst i samhällsdebatten. En grundsten i detta arbete är kunskapen om hur man når ut i massmedia. Attityden hos journalister i press, radio och tv spelar stor roll för Svenska kyrkans genomslagskraft.

Pressekreterarnas arbete är här av största vikt, liksom den medieträning för nyckelpersoner som utgår från verksamhetsområdet.

Omvärldsanalys är numera en självklar del av verksamhetsområdet Svenska kyrkans informations satsningar. Analyser och undersökningar av attityder hos olika målgrupper och utvärderingar av de satsningar som görs är instrument för framtida beslut.

Under huvudprogrammet Svenska kyrkans information finns sju delprogram. De är:

- Omvärld
- Identitetsutveckling
- Extern kommunikation
- Inomkyrklig kommunikation
- Massmedia
- Elektronisk kommunikation
- Internkommunikation

Tillkommande arbetsuppgifter under den aktuella perioden

Som ett led i att göra Svenska kyrkan tydlig och öka tillgängligheten pågår ett arbete med en grafisk profil för Svenska kyrkan. Arbetet bedrivs i två faser. Dels genom att göra den grafiska profil som egentligen är skapad för Kyrkostyrelsens och Kyrkokansliets syften tillgänglig för stift och församlingar i en enkel och användarvänlig version, för att underlätta och skapa en identitet för det kommande kyrkovalet. Dels en utredande verksamhet för att skaffa kunskap om värderingarna av Svenska kyrkan och Svenska kyrkans grafiska profil. När väl en grafisk profil för hela Svenska kyrkan fastställts vidtar ett omfattande implementeringsarbete på alla nivåer inom Svenska kyrkan.

Utöver de satsningar som utgör basen i mediarbetet, har ett samarbete inletts med Svenska kyrkan i Göteborg i samband med Bok och biblioteksmässan. Detta är den i särklass största mediehändelsen på det kulturella området under året i Sverige, och ett självklart tillfälle att bedriva särskild verksamhet gentemot journalister och andra opinionsbildare.

En annan viktig satsning är KOM 2001, ett kommunikationsseminarium för inom området verksamma och intresserade i hela Svenska kyrkan. Seminariet hölls för

andra gången i mars 2001 tillsammans med Svenska kyrkans Press och Verbum, och det stora intresset visar att detta bör bli en återkommande satsning.

Bildbyrån på Kyrkokansliet, IKON, söker nya arbetsformer för att ytterligare förstärka bildens roll i Svenska kyrkans arbete, och för att nå de mål som satts för att bidra till att göra bilden av Svenska kyrkan spridd och använd.

Interninformationen har hittills inte fått den uppmärksamhet den förtjänar. Den spelar en strategisk roll för att Kyrkokansliet ska kunna fullgöra och utveckla sitt arbete och prioriteras under perioden.

I flera av ovanstående verksamheter finns möjligheter att rationalisera befintlig verksamhet och bli mer effektiv.

Här skall särskilt nämnas möjligheterna till parallell publicering och utökad webbbarhet som på sikt minskar nödvändigheten av vissa tryckta medier. Det tryckta materialet ska under perioden underställas särskild utvärdering, för att minska mängden av produkter på sikt och bli mer strategisk i flödet av information.

Metoden ”Hjälp till självhjälp” ska prövas aktivt i stödet till flera verksamhetsområden.

Som helhet är dock Svenska kyrkans information inne i ett expansivt skede. Uppdraget verksamhetsområdet fått av Kyrkostyrelse och Kyrkomöte är större och med fler målgrupper och det kommer att påverka arbetet. Inte som ett självändamål utan för att det övergripande målet att Svenska kyrkan ska uppfattas som en kommunicerande kyrka med stor trovärdighet skall kunna fullgöras.

Informationsservice

Informationsgivningen från funktionen Informationsservice har det senaste året fått en allt större spridning. Det handlar om ett ökande antal frågor från allmänheten, via telefon och fax men framförallt via e-post. Förra året besvarades drygt 35 000 frågor.

Svenska kyrkans uppfattning efterfrågas i allt från frågor om vård vid livets slutskede till teologiska konsekvenser i Borgåavtalet. Många vill veta hur man skänker pengar till katastrofer eller ger en gåva vid en begravning till Lutherhjälpen, eller SKM, eller vill fråga var man kan gifta sig i en kyrka utomlands. Från församlingsnivå kommer allt fler frågor som rör juridik eller nationella riktlinjer av olika slag. Den sistnämnda servicen har byggts upp under 2000, och förstärks ytterligare under 2001. Inte minst i samband med kyrkovalet är detta av största vikt.

Informationsservice svarar också för ett nätverk av informationsgivning inom Kyrkokansliet för att de svar som utgår från den nationella nivån ska vara så snabba och korrekta som möjligt.

Inom funktionen utförs visst mediaarbete för att kunna vara förekommande gentemot allmänheten i de frågor från vårt område som är dagsaktuella i massmedia.

En databas med samlad information som tagits fram under åren är under uppbyggnad.

Genom avtalet Kyrkotjänst sköter Kyrkokansliet numera beställningsrutinerna för det material som utgår från huset. Detta arbete utförs av Informationsservice. Det gäller också utställningar, besöksverksamhet och produktion av de videor som används för presentation av Kyrkokansliets arbete. Det Informationscentrum som finns i Kyrkokansliets bottenplan ska byggas ut ytterligare inom ramen för Informationsservice arbete.

Effektmål

- År 2004 skall 50 procent av de kyrkotillhöriga uppleva att Svenska kyrkan vill ha en positiv relation till sina tillhöriga.
- År 2004 skall 80 procent av Sveriges befolkning uppleva att de har tillgång till den information de behöver om trossamfundet Svenska kyrkan.
- År 2004 skall 70 procent av de kyrkotillhöriga uppleva att Svenska kyrkan deltar aktivt och kunnigt i samhällsamtalen.

Bilaga 5. Forskningsrådets planeringsunderlag för periodens verksamhet

A: Huvudprogram Kyrkan i samhället – traditionstolkning

Inom detta huvudprogram skall två temaområden, tillika delprogram, bearbetas, nämligen *Sveriges kyrkohistoria* och *Svenska kyrkans samtidshistoria*. Det förra delprogrammet syftar till att belysa den svenska kristna traditionen i ett tusenårs-perspektiv, från missionstid till nutid. Det andra delprogrammet skall dokumentera den forskning som finns om svensk samhällsutveckling från 1930-tal till nutid och fördjupa frågeställningarna kring Svenska kyrkans agerande i avgörande ideologiska frågeställningar.

Effektmål

- Att vid treårsperiodens slut genom de två delprogrammen ha ökat kunskapen om Svenska kyrkans och den kristnas traditionens betydelse i svensk samhällsutveckling.
- Att verket *Sveriges kyrkohistoria* före 2004 skall finnas i alla svenska kommuners skol- och folkbibliotek och kunna användas som referensmaterial i skolans undervisning, i kyrklig fortbildning och i lokal studieverksamhet.
- Att de åtta volymerna skall användas i akademisk undervisning vid universitet och högskolor.
- Att år 2004 det skall finnas material tillgängligt inom Svenska kyrkan som belyser Svenska kyrkans ställningstaganden i ideologiska samhällsfrågor i svensk folkhemsutveckling.

B: Huvudprogram Kyrkan i samhället – nutidstolkning

Detta huvudprogram är i huvudsak samtidsinriktat och arbetar med frågor inom Internationell omvärldsanalys, mission, ekumenik och religionsmöten, Teologi och etik samt svensk samhälls- och religionsanalys. Här ingår också insamling och analys av församlingsstatistik för Svenska kyrkan.

Under huvudprogrammet sorterar tre delprogram: *Internationell omvärldsanalys*, *missiologi*, *religionsteologi* och *ekumenisk teologi*, *Teologi och etik* och *Svensk samhälls- och religionsanalys*.

Effektmål

- Att år 2003 skall medlemmar och anställda bland Svenska kyrkans teologer ha tillgång till ett kvalitativt bra grundmaterial om religionsteologiska frågor, kopplat till det egna arbetet med religionsmöten lokalt.
- År 2004 skall medlemmar och anställda i Svenska kyrkan ha tillgång till teologiskt reflekterat material om konversioner och dubbelt medlemskap.
- Att till år 2004 medlemmar och anställda i Svenska kyrkan skall ha tillgång till forskningsresultat som rör bibeltolkning och bibelbruk. Särskilt gäller det frågan om kyrkans förhållande till sin lära och tradition.
- Att år 2002 medlemmar och anställda i Svenska kyrkan skall ha tillgång till forskningsresultat rörande kvinnors underordning i kyrka och teologi.
- Att år 2003 Svenska kyrkan skall ha tillgång till ett dokument som tydliggör kyrkans hållning i djuretiska frågor.

- Att Svenska kyrkans församlingar från år 2002 skall ha tillgång till och kunna använda församlingsstatistiken som planeringsinstrument för församlingsarbetet.
- Att från år 2003 skall ett relevant urval av samfunds- och kyrkostatistik vara tillgänglig på Svenska kyrkans hemsida.

Gemensamma för de två huvudprogrammen är därutöver *Delprogrammen* Publikationsverksamhet och Stipendieprogram. Dessa svarar mot särskilda inriktningar i rådets instruktion ”att informera om forskning och forskningsresultat” samt ”fördela anslag till projekt”. Forskningsinformationen sker på många sätt genom skrivna artiklar, böcker, föredrag, seminarier, radio- och TV-medverkan, fortbildningar, symposier etc. Därutöver finns rådets egen publikation *Tro & Tanke* med en utgivning om åtta temanummer årligen. Stipendieprogrammet möjliggör för rådet att genom tre till fem stipendier årligen i nätverksform engagera yngre disputerade forskare utanför Kyrkokansliet i ”kyrkorelevant forskning”. Som ett komplement till stipendieprogrammet anordnas också stiftsrelaterade forskarseminarier.

Bilaga 6. Kulturrådets planeringsunderlag för periodens verksamhet

A: Huvudprogram kultur

Några utgångspunkter för arbetet:

Rådet har att i all sin verksamhet pröva hur man skall prioritera i förhållande till sina tre olika roller: den operativa, den stödjande och den långsiktigt strategiska. Man kan arbeta operativt genom att ta initiativ till eller gå in i konkreta projekt inom områden där utvecklingsarbete tycks speciellt angeläget. Arbetet i samband med Bok&Biblioteksmässan och Arkitekturåret kan utgöra exempel på detta. Man kan också välja att via olika åtgärder stödja och stimulera arbete som utförs av andra. Kulturstipendieverksamheten, stöd till kulturtidskriften Vår Lösen, samverkan med andra kyrkliga kulturinstitutioner, konsultativt stöd till både församlingar och kulturarbetare är sådana exempel. Slutligen kan man prioritera långsiktigt strategiska insatser för att skapa bättre förutsättningar för kulturarbetet i Svenska kyrkan. Här kan nämnas den nu startade utredningen om kyrkomusiken som en del av det offentliga musiklivet samt övrigt arbete kring kulturpolitiska frågor, som är viktiga för kyrkan.

Effektmål

Under den aktuella perioden 2002–2004 strävar verksamhetsområdet efter att uppnå följande:

- Att för Svenska kyrkan och samhället ha belyst och tydliggjort teologiska utgångspunkter för kyrkans kulturarbete samt stimulera till teologisk reflektion kring konstnärliga uttryck i samtiden.
- Att för Svenska kyrkan ha bevakat kulturpolitiska frågor.
- Att ha främjat Svenska kyrkans deltagande i den allmänna kulturdebatten.
- Att ha erbjudit konsultativt stöd till församlingar och stift angående kulturfrågor.
- Att ha erbjudit konsultativt stöd till kulturarbetare och kulturinstitutioner i kontakterna med Svenska kyrkan.
- Att ha utvecklat strategier för Svenska kyrkans nationella arbete inom kulturområdet.

Bilaga 7. Samiska rådets planeringsunderlag för periodens verksamhet

A: Huvudprogram Samiskt kyrkoliv

Effektmål

Verksamheten skall år 2004 ha uppnått följande:

- I hemmen och i skolorna skall bibeln kunna läsas på samiska.
- Psalmer och sånger skall kunna sjungas på samiska.
- Gudstjänster och kyrkliga förrättningar kan hållas på samiska.
- Kyrkliga informationskanaler för samer ska ge bättre samordning och kommunikation mellan kyrka och samer.
- Det samiska skriftspråket skall ha utvecklats för att räddas till kommande generationer. Den samiska identiteten skall ha stärkts.
- I Jarien i Saarivuoma sameby och i Tärnasjön i Rans sameby skall permanenta kyrkolokaler ha uppförts utformade enligt samisk tradition. Detta skall ha skett i samråd med samebyarna och de lokala församlingarna.
- Den samiska kyrkokonsten skall ha uppmärksammats på ett sådant sätt att det berikat svenskt kyrkoliv.
- Samerna skall ha blivit representerade i officiella delegationer och åtaganden som Svenska kyrkan gjort vid t. ex. Kyrkornas världsråds, Lutherska världsförbundets och Konferensens för europeiska kyrkor generalförsamlingar angående urbefolkningar (urfolk) följts upp.

Bilaga 8. Kyrkofondens styrelses planeringsunderlag för periodens verksamhet

Kyrkofondens styrelses övergripande utgångspunkter

Kyrkofondens styrelse överlämnar härmed förslag till Budget för Svenska kyrkan 2002–2004 vad gäller kyrkofonden, enligt KO 51 kap. 5 § 1 st. De riktlinjer som varit vägledande för styrelsens förslag återges nedan. De siffermässiga konsekvenserna framgår av bifogade tabell för verksamhetsområdet Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning.

Styrelsens synpunkter i övrigt på Mål och rambudget framgår av styrelsens förslag beträffande VO Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning.

Kyrkofondens styrelses budgetförslag bygger på följande överväganden:

- ◆ Intäkter från den allmänna utjämningsavgiften föreslås budgeteras efter samma riktlinjer som föregående år. Kyrkofondens styrelse ser inget skäl till att nu göra någon annan, och mer pessimistisk, beräkning. Den senaste prognosen från Kommunförbundet från januari 2001 avseende skatteunderlagets utveckling har här använts som uppräkningsfaktor.
- ◆ Kyrkofondens styrelses beslut under 2000 om nya beräkningsgrunder för särskild utjämningsavgift kommer att leda till en kraftig engångsökning år 2002 av intäkterna från egendomsnämndernas förvaltning. Ett huvudskäl för styrelsens beslut i denna fråga har varit en önskan att lyfta fram de reserver som ackumulerats hos egendomsnämnderna för att dessa tidigare ska komma församlingsverksamheten till godo. Därför är det naturligt att denna ökning år 2002 direkt går tillbaka till församlingarna. Kyrkofondens styrelse anser att detta bäst sker genom en ökning av strukturbidragen. En sådan ökning bör rimligen ligga kvar de kommande åren oaktat att intäktsökningen är av engångskaraktär.
- ◆ Kyrkofondens styrelse föreslår att avkastningen på kyrkofonden beräknas till 6 procent före avsättning före värdesäkring för inflation, dvs. en reell avkastning på 4 procent (med antagandet om en inflation på 2%). Detta budgetförslag ligger således två procentenheter under styrelsens mål för de externa förvaltarnas placeringar, vilket motiveras av läget på kapitalmarknaden.
- ◆ Det kapital som den 1 januari 2000 överfördes till trossamfundet Svenska kyrkan definieras som bundet eget kapital och uppgick till 3 232 miljoner kronor. Enligt KO 45 kap. 2 § skall "Kyrkofonden bevaras till sitt kapital och förvaltas utan sammanblandning med andra medel". Värdesäkring sker genom att till det bundna egna kapitalet förs i varje bokslut ett belopp som motsvarar inflationen. I budgetarbetet räknar kyrkofondens styrelse med en årlig inflation på 2 procent för perioden 2002–2004.
- ◆ Utöver en värdesäkring för beräknad inflation anser kyrkofondens styrelse att det måste finnas en reserv för en minskning av värdet på aktieportföljen till följd av börsnedgångar, en prisfallsreserv. Denna syftar ytterst till att styrelsen skall kunna leverera det kapital som erfordras för finansiering av den nationella nivån av Svenska kyrkan även om avkastningen på kyrkofondens kapital skulle bli lägre än beräknat. Utifrån styrelsens arbete med beräkningsgrunder för särskild utjämningsavgift har ett mål formulerats om en konsolideringsgrad på 140 procent. Därmed avses att marknadsvärdet på kyrkofondens tillgångar (justerat för skulder) i förhållande till det bundna egna kapitalet bör uppgå till 140 procent. I princip skall

därför en reservering göras i budgeten tills detta mål uppnås. En sådan avsättning ingår i fritt eget kapital.

- ◆ Kyrkofondens styrelse är medveten om att konsolideringsmålet 140 procent inte kan uppnås i budgeten för år 2002. För att målet skall nås så fort som möjligt anser kyrkofondens styrelse att budgetramarna för de följande åren inte bör höjas och givetvis att inte heller intäkterna får minska, t. ex. genom en sänkning av den allmänna utjämningsavgiften. Storleken på den föreslagna avsättningen till det fria egna kapitalet i budgeten för åren 2002–2004 är därför en ”restpost”, dvs. vad som maximalt kan läggas till prisfallsreserven efter justering för pris- och löneökningar samt med de antaganden som görs i övrigt i budgeten. I kyrkofondens styrelsens budgetförslag blir konsolideringen vid utgången av

år 2001 20 procent

år 2002 27 procent

år 2003 32 procent

år 2004 38 procent

Härvid gäller att beloppen under rubrikerna Fritt eget kapital och Prisfallsreserv skall slås samman och ställas i relation till beloppet för Bundet eget kapital för att procent-satsen för styrelsens konsolidering den 31/12 varje år skall fås fram. Full konsolidering motsvarande en konsolideringsgrad om 140 procent blir med detta räknasätt 40 procent.

- ◆ Kyrkofondens styrelse föreslår en reell besparing på 10 miljoner kronor genom en sänkning av den reservpost – för oförutsedda händelser i utjämningsystemet – som kyrkofondens styrelse disponerar. Styrelsen menar att det särskilda utjämningsbidraget bör täcka de behov som kan uppkomma mellan två kyrkomöten.
- ◆ Kyrkofondens styrelse föreslår att bakgrunden till Mål och rambudgetskrivelsen görs fylligare vad avser den totala ekonomin i trossamfundet Svenska kyrkan. Därvid bör redovisas sådana fondmedel som formellt inte tillhör Svenska kyrkan, men vars avkastning finansierar verksamhet på den nationella nivån. Det är även önskvärt att Svenska kyrkans totala tillgångar kan redovisas på ett pedagogiskt sätt.

A: Huvudprogram Utjämningsystemet

Styrelsen bedömer, att intäkterna från den allmänna utjämningsavgiften likt tidigare år kan budgeteras efter Kommunförbundets uppräkningsfaktorer för skatteunderlaget vilket här tillämpas på avgiftsunderlaget för de kyrkotillhöriga. Styrelsen vill pröva hur de reserver som genom åren ackumulerats hos egendomsförvaltningarna och som de nya beräkningsgrunderna för särskild utjämningsavgift beräknas lyfta fram kan komma församlingsverksamheten tillgodo. Vidare bedömer styrelsen, att stiftsbidraget behöver höjas något för att stiftens skall få bättre förutsättningar att klara handläggningen av den kyrkoantikvariska ersättningen.

En beskrivning av utjämningsystemet

Avsikten med utjämnningen är att de församlingar och samfälligheter som har goda ekonomiska förutsättningar skall dela med sig till de församlingar och samfälligheter som är sämre lottade.

Utjämnningen innehåller såväl generella som individuella komponenter. Generella komponenter ger t. ex. avgifter och bidrag för avgiftskraft, kyrkobyggnader, begravn-

ningsplatser och andel kyrkotillhöriga av befolkningen i församlingen. Till vissa församlingar och samfälligheter utgår generella glesbygdsbidrag. Individuella bidrag är kyrkobyggnadsbidrag och strukturbidrag till församlingar och samfälligheter, stiftsbidrag till stiftet samt extra utjämningsbidrag.

Utjämningsystemet innebär således att kyrkoavgiftsmedel, som av de kyrkotillhöriga har betalats in till den egna församlingen eller samfälligheten, i viss mån omfördelas till andra församlingar och samfälligheter samt till stiftet. Likaså tas en del av prästlönetillgångarnas avkastning, som annars skulle tillfalla endast vissa andelsägande församlingar och samfälligheter, i anspråk för utjämningsen.

Den ekonomiska utjämningsen sker via kyrkofonden. Till kyrkofonden inflyter även avkastningen på dess förmögenhet. Utjämningsystemets generella delar beslutas huvudsakligen av Kyrkomötet genom kyrkoordningen. Från årsskiftet 1999/2000 fördelas de kyrkoavgiftsmedel som inflyter till Svenska kyrkan genom skattesystemet av kyrkan själv till dess församlingar, samfälligheter och stift. Utjämningsystemet samverkar därför nu med kyrkans eget system för fördelning av kyrkoavgiftsmedlen.

Utjämningsystemets generella delar

Utjämningsystemets generella delar består av dels inkomst- och kostnadsutjämningsdel, dels glesbygdsbidrag, dels utjämningsavgifter. Inkomst- och kostnadsutjämningsdel består av såväl avgifter som bidrag.

De olika komponenterna i inkomst- och kostnadsutjämningsdel:

- avgiftskraft per kyrkotillhörig i församlingen eller samfälligheten jämfört med ett riksgenomsnitt, inkomstutjämningsdel avseende avgiftsbetalande medlemmars inkomstskillnader,
- antal kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad i församlingen eller samfälligheten jämfört med ett riksgenomsnitt, kostnadsutjämningsdel avseende underhåll av kyrkobyggnader,
- antal invånare per begravningsplats i församlingen eller samfälligheten jämfört med ett riksgenomsnitt, kostnadsutjämningsdel avseende underhåll av begravningsplatser,
- andel kyrkotillhöriga av de folkbokförda i församlingen eller samfälligheten jämförd med ett riksgenomsnitt, kostnadsutjämningsdel av verksamhet riktad mot icke-tillhöriga Svenska kyrkan.

För alla komponenterna gäller att utjämningsdel sker i riktning mot ett riksgenomsnitt, så att den församling eller samfällighet vars värde på någon av de strukturella parametrarna ovan är lägre än riksgenomsnittet får bidrag från systemet medan den församling eller samfällighet vars värde är högre än riksgenomsnittet får betala en avgift till systemet. Detta innebär att församlingarna själva svårligen kan påverka de avgifter och bidrag som de får respektive betalar till systemet. Utjämningsdel är dock inte fullständig utan avser en del av de grundbelopp som uppkommer när jämförelser mot riksgenomsnittet avseende en viss komponent görs. Vidare påverkas kostnadsutjämningsdel av vissa justeringar som görs och som avser t. ex. byggnadsmaterialet hos en kyrkobyggnad eller hur en begravningsplats är belägen.

Glesbygdsbidraget innehåller följande komponenter:

- befolkningstäthet och tätortsgrad
- energikostnader
- kostnader för kallortstillägg för löner

De olika komponenterna avses spegla de merkostnader som glesbygdsförsamlingar drar jämfört med övriga församlingar till följd av glesbygdsfaktorn. Inte heller i dessa delar är emellertid utjämnningen fullständig så att församlingar och samfälligheter i glesbygden får full täckning för sina extra kostnader.

Utjämningsavgiften utgår som allmän sådan avgift och som särskild avgift. Den allmänna utjämningsavgiften betalas av alla församlingar och samfälligheter i förhållande till deras intäkter av kyrkoavgift. Den särskilda utjämningsavgiften betalas av stiftet i förhållande till avkastningen av prästlönetillgångarna.

Utjämningsystemets intäkter av inkomst- och kostnadsutjämningsavgifter beräknas för år 2002 till drygt 524 miljoner kronor. Utjämningsystemets kostnader för inkomst- och kostnadsutjämningsbidrag beräknas för år 2002 till knappt 610 miljoner kronor.

Som framgått är inkomst- och kostnadsutjämnningen som princip konstruerad så att avgifter och bidrag skall motsvara varandra. Utjämningsystemets intäkter av avgifterna under ett år skall i princip vara lika stora som systemets kostnader för bidragen. Den skillnad mellan intäkter och kostnader som de angivna beloppen ger uttryck för är därför helt att hänföra till glesbygdsbidragen. I denna del förekommer ju inga intäkter till utjämningsystemet.

Den allmänna utjämningsavgiften beräknas under år 2002 ge drygt 656 miljoner kronor till utjämningsystemet. Denna beräkning grundas på den enligt kyrkoordningen gällande nivån för avgiften, dvs. 0,07 procent av de kyrkotillhörigas beskattningsbara inkomster, samt prognos av skatteunderlagets utveckling. Den särskilda utjämningsavgiften beräknas ge 340 miljoner kronor, vilket är en kraftig ökning från år 2001 då avgiften uppgick till 210 miljoner kronor. Denna ökning beror som tidigare nämnts på tillämpning av nya beräkningsgrunder för avgiften vilka bland annat innebär att styrelsen accepterar en konsolideringsgrad om högst 140 procent för prästlönefonderna.

Inkomst- och kostnadsutjämningsavgifterna, den allmänna och den särskilda utjämningsavgiften utgör tillsammans de totala utjämningsavgifterna. För 2002 beräknas de till 1 520 miljoner kronor, för 2001 utgör motsvarande belopp 1 340 miljoner kronor.

Utjämningsystemets individuella delar

Som nämnts innehåller utjämningsystemet också individuella delar, där bidrag utgår efter särskild prövning. Till församlingarna och samfälligheterna utgår därvid bl. a. kyrkobyggnadsbidrag. Sådana bidrag fördelas av stiftsstyrelserna efter ansökan från de församlingar eller samfälligheter som har behov av bidrag. Kyrkofondens styrelse fördelar kyrkobyggnadsbidragsmedel till stiftsstyrelserna för vidare fördelning till församlingar och samfälligheter. För år 2002 antas likt 2001 90 miljoner kronor utgå som kyrkobyggnadsbidrag.

Till utjämningsystemets individuella delar skall också hänföras de bidrag som utgår till stiftet, stiftsbidrag och strukturbidrag. Dessa bidrag avser dels stiftens egen verksamhet, dels att ge stiftet möjlighet att stödja församlingar och samfälligheter genom s.k. strukturbidrag. Stifts- och strukturbidragen föreslås höjas jämfört med 2001 från sammanlagt 317 miljoner kronor till 340 miljoner kronor för år 2002.

Vidare kan extra utjämningsbidrag utgå till församlingar, samfälligheter och stift efter särskilt beslut av Kyrkofondens styrelse. Bidragen skall enligt kyrkoordningen utgå när övriga utjämningsåtgärder inte ger en tillfredsställande utjämnings effekt. För år 2002 föreslås högst 10 miljoner kronor utgå som extra utjämningsbidrag.

Summan av de generella inkomst- och kostnadsutjämningsbidragen och de individuella bidragen inom utjämningsystemet beräknas uppgå till 1 050 miljoner kronor 2002, för 2001 har de budgeterats till 1 030 miljoner kronor.

Huvudprogrammet innefattar tre delprogram: *Utjämningsystemet församling* avser det kyrkliga utjämningsystemet på den lokala nivån, *Utjämningsystemet stift* innehåller några av det kyrkliga utjämningsystemets individuella bidrag, det vill säga kyrkobyggnadsbidrag, stiftsbidrag och strukturbidrag, och *Ekonomisk utjämnning gemensamt* avser framförallt den nationella nivåns grundfinansiering.

Huvuduppgifter inom huvudprogrammet är att upprätthålla utjämningsystemet i enlighet med bestämmelserna i kyrkoordningen. Systemet styrs i största utsträckning av dessa bestämmelser, varvid uppgiften inom verksamhetsområdet är att verkställa vad Kyrkomötet genom kyrkoordningen har bestämt.

På vissa punkter har emellertid Kyrkomötet uppdragit till Kyrkofondens styrelse att besluta. Detta gäller t. ex. vissa utjämningsfaktorer i fråga om kostnadsutjämningsbidragen, beslut om extra utjämningsbidrag samt fördelning av kyrkobyggnadsbidrag. Utbetalningen av kyrkoavgifterna sker genom bank via det s.k. Kyrkkontot, där varje stift, församling och samfällighet som skall erhålla sådana avgiftsmedel har tilldelats ett dispositionsnummer. Som ansvarig bank för Kyrkkontot har Nordbanken AB upphandlats.

Effektmål

- Generella bidrag och avgifter inom utjämningsystemet skall – i enlighet med kyrkoordningen – betalas ut respektive tas in genom månatlig avräkning mot inflytande kyrkoavgiftsmedel, dock med en speciell betalningsrutin för den särskilda utjämningsavgiften.
- Individuella bidrag inom utjämningsystemet skall utbetalas inom två veckor från det att dokumenterat beslut i ärendet eller fullständig rekvisition föreligger, med undantag av kyrkobyggnadsbidragen till stiftet där beslut tas av styrelsen i juni året före bidragsåret.
- Inflytande kyrkoavgiftsmedel skall samma dag vidarebefordras till stift, församlingar och samfälligheter.

B: Huvudprogrammen Kapitalförvaltning och Extern kapitalförvaltning

Huvudprogrammen består av förvaltning av kyrkofonden och annan kapitalförvaltning. Den från den statliga kyrkofonden överförda nettoförmögenheten utgör bundet eget kapital. Beloppet skall enligt kyrkoordningens bestämmelser kvarstå oförminskat, varvid hänsyn skall tas också till eventuell inflation så att kapitalets realvärde består.

Fritt eget kapital byggs upp av det årliga nettoöverskottet från verksamheten på den nationella nivån efter det att värdesäkring för inflation, i budgeten beräknad efter Riksbankens långsiktiga inflationsmål om 2%, har gjorts. Styrelsen bedömer också att en prisfallsreserv enligt tidigare nämnd definition (s 97f) om cirka 40 procent behöver byggas upp för att skydda grundkapitalet mot börsnedgångar, vilket ungefär motsvarar beräkningsgrunden för särskild utjämningsavgift avseende prästlönefonden som styrelsen beslutat om.

Eftersom en aktiv värdepappersförvaltning bedrivs, kommer marknadsvärdet på kyrkofonden att ligga nära det bokförda värdet där även avkastningen hänförlig till aktiernas värdetillväxt kommer att synas direkt i bokföringen. I budgeten räknas med

en real avkastning på fyra procent. För 2002 beräknas finansnettot till 202 miljoner kronor, medan 232 miljoner kronor antogs för 2001.

Också andra nationella kapitaltillgångar än kyrkofondskapitalet skall förvaltas inom verksamhetsområdets ram. På begäran skall vidare prästlönefondsmedel kunna förvaltas.

Nettointäkterna från den externa kapitalförvaltningen utgörs av förvaltararvoden från organisationer som gett Svenska kyrkan på den nationella nivån i uppdrag att förvalta deras medel. För 2002 beräknas dessa nettointäkter till 2 miljoner kronor. Viktigt är att de medel som förvaltas inom huvudprogrammen förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt. För att uppfylla det målet har styrelsen under 2001 engagerat sig i det av Kyrkostyrelsen inledda projektarbetet kring etisk kapitalplacering.

Effektmål

- Kyrkofondskapitalet och andra medel som förvaltas inom huvudprogrammet skall förräntas med minst 1–2 procent över jämförelseindex.
- Kapitaluppbyggnad skall ske till dess att kyrkofondskapitalet uppnår en prisfalls-reserv om 40 procent.

C: Huvudprogram Kyrkoantikvarisk ersättning

Den kyrkoantikvariska ersättningen som Svenska kyrkan erhåller av staten skall enligt kulturminneslagen fördelas ut mellan stiftet och användas till vård och underhåll av kyrkliga kulturminnen. Ett inomkyrkligt regelsystem om handläggning av kyrkoantikvarisk ersättning beslutas av styrelsen under våren 2001, där tanken är att försöka samordna handläggningen av kyrkoantikvarisk ersättning med handläggningen av kyrkobyggnadsbidraget. I dagsläget bedömer styrelsen att det är för tidigt att bedöma hur den statliga kyrkoantikvariska ersättningen som ligger vid sidan av det inomkyrkliga utjämningsystemet skall ses i relation till kyrkobyggnadsbidraget och utjämningsystemet i övrigt.

Huvudprogrammet är nytt för 2002. Anslagen har i tidigare mål och rambudget funnits under huvudprogram Ekonomisk utjämning. Den kyrkoantikvariska ersättningen utgör som framgått ovan ingen del av utjämningsystemet då de sökande församlingarnas ekonomi ska bärkraft inte är relevant för beviljande av bidraget.

År 2002 erhåller Svenska kyrkan 50 miljoner kronor i kyrkoantikvarisk ersättning, 2003 100 miljoner kronor och 2004 150 miljoner kronor.

Effektmål

- Medlen för kyrkoantikvarisk ersättning som Svenska kyrkan erhåller av staten skall handläggas samordnat med kyrkobyggnadsbidragen och efter rekvisition betalas ut till stiftet.
- Varje år skall en uppföljning avseende förbrukningen av den kyrkoantikvariska ersättningen göras.

D: Huvudprogram Nationella system

Huvudprogrammet ersätter det tidigare Förändringsprojektet och bär de nya systemkostnader och kostnader för upprätthållande av register som den nationella nivån i första hand med anledning av den ändrade kyrka-statrelationen bär. Den nationella nivån har genom Kyrkofondens styrelse ansvaret för organisationsregistret och kyrkobokföringsregistret. Vidare planeras ett elektroniskt interndebiteringssystem

avseende bland annat begravningsclearing mellan församlingarna tillhandahållas. Kostnader för den bokslutsstatistik som SCB tillhandahåller styrelsen och kansliet tas också upp här. Huvudprogrammet bär drygt 27 miljoner kronor av de övriga kostnaderna för verksamhetsområdet, vilket är en minskning jämfört med 2001 då huvudprogrammet bär 42 miljoner kronor av övriga kostnader. Personalkostnaderna under 2002 och 2003 avser projektanställning inom huvudprogrammet, medan de interna kostnaderna däremot avser kostnader för fast anställd personal som verkar inom hela verksamhetsområdet.

Effektmål

- Överföring av folkbokföringsuppgifter till kyrkobokföringsregistren skall ske med en fördröjning om högst två veckor.
- Ekonomisk statistik för stift, församlingar och samfälligheter skall föreligga senast åtta månader efter verksamhetsårets slut.

Kyrkofondens styrelses beräkningsunderlag

	Utfall 2000	Detalj- Budget 2001	Ram- budget 2002	Ram- budget 2003	Ram- budget 2004	Föregående ram- budget 2002 2003	
<i>Extern finansiering</i>							
Utjämningsavgifter	1 283 450	1 340 153	1 520 304	1 440 329	1 478 049	1 331 700	1 361 600
Övriga bidrag	0	0	50 000	100 000	150 000	50 000	100 000
Nt fin. o kap.förv.	103 299	232 000	202 000	222 000	238 000	208 000	218 000
Övriga intäkter	1 764	2 000	2 200	2 700	2 700	0	0
<i>S:a ext finansiering</i>	1 388 513	1 574 153	1 774 504	1 765 029	1 868 749	1 589 700	1 679 600
<i>Nat. finansiering</i>							
	-200 977	-329 999	-288 585	-297 897	-297 897	-288 585	-297 897
<i>Kostnader</i>							
Utjämningsbidrag	-985 357	-1 030 327	-1 049 717	-1 054 717	-1 059 717	-1 005 500	-1 021 500
Lämnade bidrag	-159 585	0	-50 000	-100 000	-150 000	-50 000	-100 000
Övr externa kostn	-47 978	-40 012	-28 911	-28 631	-27 381	-28 400	-29 000
Personalkostnader	-1 633	-4 000	-500	-500	0	0	0
Interna kostnader	-8 319	-14 998	-16 039	-16 847	-17 857	-10 200	-10 200
Oföruts kostnader	0	-15 000	-5 000	-5 000	-5 000	-10 000	-10 000
<i>S:a kostnader</i>	-1 202 871	-1 104 337	-1 150 167	-1 205 695	-1 259 955	-1 104 100	-1 170 700
<i>Dispositioner o förändr eget kapital</i>							
Förändr avsättning	171 180	0	0	0	0	0	0
Förändr fritt EK	-113 822	-90 738	-264 752	-188 437	-236 897	-125 415	-135 003
Avsättn bundet EK	-42 022	-49 079	-71 000	-73 000	-74 000	-71 600	-76 000
<i>S:a dispositioner</i>	15 336	-139 817	-335 752	-261 437	-310 897	-197 015	-211 003
<i>Nettoresultat</i>	0	0	0	0	0	0	0
<i>Kostnader per huvudprogram</i>							
VO-gemensamt	6 841	15 767	16 239	17 047	18 057	11 400	11 400
Kapitalförvaltning	10 826	1 000	1 000	1 000	1 000	0	0
Extern kapitalförv	0	295	295	295	295	0	0
Nationella system	38 317	41 948	27 916	27 636	25 886	27 200	27 800
Ekonomisk utjämn	991 915	1 045 327	1 054 717	1 059 717	1 064 717	1 015 500	1 031 500
Kyantik, Milj prog	154 972	0	50 000	100 000	150 000	50 000	100 000
<i>S:a kostnader</i>	1 202 871	1 104 337	1 150 167	1 205 695	1 259 955	1 104 100	1 170 700

	Utfall 2000	Detalj- budget 2001	Ram- budget 2002	Ram- budget 2003	Ram- budget 2004
--	----------------	---------------------------	------------------------	------------------------	------------------------

Eget kapital o avsättningar

Bundet eget kapital 1/1	3 232 447	3 274 469	3 323 548	3 394 548	3 467 548
Fritt eget kap 1/1	127 321	171 202	261 940	526 692	715 129
Prisfallsreserv 1/1	326 159	397 323	397 323	397 323	397 323
<u>Avsättningar 1/1</u>	<u>236 059</u>	<u>64 879</u>	<u>64 879</u>	<u>64 879</u>	<u>64 879</u>
Värdesäkring	42 022	49 079	71 000	73 000	74 000
Förändr fritt EK	42 658	90 738	264 752	188 437	236 897
Förändr prisf.reserv	71 164				
Förändr fr EK VO Kym	1 223				
<u>Förändr avsättn</u>	<u>-171 180</u>				
Bundet eget kap 31/12	3 274 469	3 323 548	3 394 548	3 467 548	3 541 548
Fritt eget kapital 31/12	171 202	261 940	526 692	715 129	952 026
Prisfallsreserv 31/12	397 323	397 323	397 323	397 323	397 323
<u>Avsättningar 31/12</u>	<u>64 879</u>	<u>64 879</u>	<u>64 879</u>	<u>64 879</u>	<u>64 879</u>
Fritt eget kap inkl prisf.	568 525	659 263	924 015	1 112 452	1 349 349
Fritt EK i % av bundet	17	20	27	32	38

	Detalj- budget 2001	Ram- budget 2002	Ram- Budget 2003	Ram- budget 2004	Föregående ram- budget 2002 2003	
--	---------------------------	------------------------	------------------------	------------------------	--	--

Specifikation av avgifter och bidrag i utjämningsystemet

Intäkter

Allm utjämn.avgift	612 246	656 147	696 172	728 892	636 500	661 400
Inkomstutj.avg	228 334	234 554	234 554	234 554	226 000	226 000
Kyrkounderh.avg	59 579	59 560	59 560	59 560	52 600	52 600
Begravn.platsavgift	116 949	116 998	116 998	116 998	97 400	97 400
Kyrkotillh.avgift	113 045	113 045	113 045	113 045	104 200	104 200
Särsk utjämn.avg	210 000	340 000	220 000	225 000	215 000	220 000
<u>Summa</u>	<u>1 340 153</u>	<u>1 520 304</u>	<u>1 440 329</u>	<u>1 478 049</u>	<u>1 331 700</u>	<u>1 361 600</u>

Kostnader

Inkomstutj.bidrg	-228 484	-234 697	-234 697	-234 697	-226 000	-226 000
Kyrkounderh.bidrg	-66 899	-66 866	-66 866	-66 866	-59 100	-59 100
Begravn.platsbidrg	-110 712	-110 711	-110 711	-110 711	-92 100	-92 100
Kyrkotillh.bidrag	-112 673	-112 673	-112 673	-112 673	-99 300	-99 300
Glesbygdsbidrag	-94 909	-85 000	-90 000	-95 000	-85 000	-90 000
Extra utj.bidrag	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Kyrkobyg.bidrag	-89 990	-90 000	-90 000	-90 000	-92 000	-95 000
Stiftsbidrag	-216 650	-219 770	-219 770	-219 770	-235 000	-240 000
<u>Strukturbidrag</u>	<u>-100 010</u>	<u>-120 000</u>	<u>-120 000</u>	<u>-120 000</u>	<u>-107 000</u>	<u>-110 000</u>
<u>Summa</u>	<u>-1 030 327</u>	<u>-1 049 717</u>	<u>-1 054 717</u>	<u>-1 059 717</u>	<u>-1 005 500</u>	<u>-1 021 500</u>

Bilaga 9. Nämnden för kyrkolivets utvecklingsplaneringsunderlag för periodens verksamhet

A: Huvudprogram Gudstjänst

Gudstjänsten är kyrkolivets centrum, där församlingen möter Gud i Ordet och sakramenten. ... Gudstjänsten är hela församlingens gåva och uppgift.

Huvudprogrammets löpande uppgifter består främst av arbete med gudstjänstråd, musikråd och Svenska kyrkans gudstjänstböcker, samt fortlöpande dialog med stiftet i frågor som gäller fortbildning och utveckling, vidareutveckling av Svenska kyrkans gudstjänstbank på Svenska kyrkans hemsida, ekumeniska och internationella gudstjänstkontakter, samt att följa utvecklingen inom gudstjänst, kyrkomusik, kulturrådets musikutredning och musik med barn och unga inom kyrkan.

Under perioden genomförs inom huvudprogrammet projekt som syftar till att stärka och utveckla församlingssången, fortsätta att sammanställa ett psalmbokstillägg, fortsätta det ekumeniska musikkibelpjektet, fortsätta arbetet med internationell kyrkomusik och liturgi, genomföra kyrkomusiksymposium 2002, initiera en utveckling av finskspråkig kyrkomusikalisk verksamhet, utveckla arbetsmetoder och material för gudstjänstgrupper, implementera Lutherska Världsförbundets studiematerial *Worship & Culture*, utveckla metodmaterial för gudstjänst i mångkulturell miljö, utveckla metod- och inspirationsmaterial för ledmannalett gudstjänst, utveckla material för användning av kyrkostatistiken till pastorala analyser och handlingsprogram, utveckla metod och gudstjänstmaterial för gudstjänster med personer med demenssjukdom, analysera och utveckla frågor som rör predikans form, roll och funktion i gudstjänsten, samt fullfölja arbetet med ett policydokument för kyrkorummet.

Effektmål

- att före utgången av 2004 ha inspirerat stiftet utifrån de översedda gudstjänstböckerna och kyrkostatistiken till att stödja de lokala gudstjänstgrupperna, med syfte att utveckla gudstjänstlivet i respektive närmiljö,
- att före utgången av 2004 ha stött stiftet med ett utvecklings- och metodarbete i avsikt att vitalisera Svenska kyrkans musikliv i en mångkulturell miljö, med särskilt fokus på församlingssången,
- att före utgången av 2003 ha uppmärksammat stiftet på frågor kring predikans form, roll och funktion i gudstjänsten,
- att före utgången av 2003 ha givit stöd till stift och församlingar i kontakt med antikvariska myndigheter genom ett policydokument för kyrkorummet.

Utifrån effektmålen är huvudprogrammets prioriterade uppgifter under perioden att implementera de översedda och reviderade gudstjänstböckerna, även på våra officiella minoritetsspråk, att utveckla material för att stärka församlingssången, att utveckla predikans roll och funktion i gudstjänsten samt att fullfölja arbetet med ett policydokument för kyrkorummet.

Att lyfta fram dessa tre områden under perioden bör enligt huvudprogrammets bedömning ske på följande sätt: 1) implementeringen av gudstjänstböckerna sker främst under åren 2003–2004, 2) stärkandet av församlingssången sker under hela perioden, men erfordrar särskild projektledning, 3) arbetet med predikan erfordrar

särskilda resurser. Slutsatsen är att huvudprogrammets resurser något behöver förstärkas under mål- och ramperiodens avslutande del. Att budgetens belopp verkar minska under periodens sista år hör samman med att arbetet med teckenspråkig gudstjänst då har avslutats och två projektjänster upphört.

Gjorda prioriteringar ryms inom den givna ramen och inom de tjänster och projektanställningar som omfattas av framlagd budget. Det som i huvudprogrammet är mest kostsamt under perioden är den årliga utgiften för avtalet med Bonus Presskopia samt slutförandet av projektet med teckenspråkig gudstjänst. Dessa båda ligger inte inom det som berörs av gjorda prioriteringar.

B: Huvudprogram Undervisning och utbildning

Målet för lärande och undervisning i Svenska kyrkan är att, med utgångspunkt i en helhetssyn på människan och en helhetstolkning av det kristna budskapet, en relation mellan människan och hennes skapare och frälsare upprättas.

En stor utmaning för Svenska kyrkan är att finna former där tillhöriga ges möjlighet att aktivt vara med och forma dagens och framtidens kyrka. Inte minst gäller det barn och ungdomar. Under perioden sker därför en satsning som särskilt är inriktad på att stödja utvecklingen av kyrkans barn- och konfirmandarbete.

Inom huvudprogrammet ligger ansvaret för det pedagogiska utvecklingsarbetet inom Svenska kyrkan vilket omfattar såväl barn och unga som vuxna. I detta ligger bl. a. skolfrågorna med såväl skolkyrkoarbetet som det skolpolitiska arbetet, konfirmandarbetet, högskolearbetet, integrering av Lutherhjälpen, Svenska kyrkans mission och SKUT samt ekumenik, stipendieprogrammen, vuxenkonfirmationen och folkbildningen. För att stimulera Svenska kyrkans barnverksamhet till att finna nya vägar efter regeringsbeslutet om allmän förskola från 4 års ålder, erbjuds en webbplats för information och reflektion på Svenska kyrkans hemsida.

Ett omfattande utvecklingsprojekt avseende konfirmandarbete för unga med särskilda behov kommer att genomföras under perioden med syfte att öka förståelsen för dessa ungdomar, ta vara på de pedagogiska erfarenheter som finns och bidra till kompetensutvecklingen inom detta område.

Vidare inom huvudprogrammet ligger ansvaret för den samlade utbildningsplaneringen för tjänst i Svenska kyrkan. Arbetet med de kyrkliga grundutbildningarna, Svenska kyrkans grundkurs, de fyra profilutbildningarna för blivande diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster samt rekryteringsfrågor. Pastoralinstituten i Lund och Uppsala ligger också inom huvudprogrammets verksamhetsansvar. Under perioden kommer översynen av de kyrkliga utbildningarna (ÖSUT) att avslutas och de förändringar som beslutas som resultat av den att implementeras. Därutöver kommer som ett resultat av ÖSUT:s arbete utveckling och försök med nya utbildningsmodeller att påbörjas.

Ytterligare ett ansvar som ligger inom huvudprogrammet är kompetensutveckling, vilken omfattar såväl anställda, förtroendevalda som frivilliga medarbetare. Ett utvecklingsarbete som berör såväl denna del av arbetsområdet som de kyrkliga grundutbildningarna är utvecklingen av IT-stödd Kommunikation (ITK), i vilken ingår både mänskliga möten mellan kursdeltagande och virtuella mötesplatser.

För att verksamheten ska kunna nå de fastställda effektmålen krävs en nära och bred samverkan med bl. a. stift, utbildningsanordnare av de kyrkliga yrkesutbildningarna, och andra kyrkliga organisationer.

Effektmål

- Före utgången av 2004, i samarbete med angränsade verksamhetsområden och organ ha, beskrivit, analyserat och kommunicerat viktiga områden i kyrka och samhälle, och särskilt uppmärksammat den särställning Barn och Unga har i kristen tro.
- Före utgången av 2004 ha vidareutvecklat mötesplatser och nätverk för kyrkokansli, stift och skolor som bidrar till kunskapsutveckling om pedagogiskt arbete, livstydning och trostolkning för såväl anställda, förtroendevalda som frivilliga.
- Vid utgången av 2004 ha utbildat, i förhållande till Svenska kyrkans behov, präster, diakoner, församlingspedagoger och kyrkomusiker till att utifrån sin kompetens verka för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd.
- Före utgången av 2003, i stiftet, ha ökat kunskap, kompetens och engagemang avseende kyrkosamverkan, internationell mission och diakoni exempelvis genom stipendieprogrammen.
- Före utgången 2002 ha avslutat översynen av de kyrkliga profiltutbildningarna och därvid tagit speciell hänsyn till hur dessa utbildningar kan forskningsanknytas.

C: Huvudprogram Diakoni och samhällsansvar

Diakoni är uppdraget till kyrkan, grundad i Kristi kärlek, att genom delaktighet, respekt och ömsesidig solidaritet möta varandra i utsatta livssituationer.

Uppdraget förutsätter en växelverkan mellan teologi och praktisk erfarenhet. Inom huvudprogrammet sker bevakning och analys av hur samhällsutvecklingen påverkar människors villkor såväl inom Sverige som internationellt. Den sociala omsorgen, jämlikhet, globala ekonomiska rättvisefrågor, asylrätt och allas möjlighet till delaktighet i kyrkans liv och i samhället fokuseras.

Huvudprogrammet skall upprätthålla hög kompetens inom arbetsområdena och initiera kompetenshöjande insatser i första hand för kyrkans anställda, förtroendevalda och frivilliga medarbetare.

Den kontinuerliga samhällsbevakningen skall ge bidrag till reflektion, erfarenhetsutbyte och debatt inom kyrkan och i samhället med syfte att påverka utvecklingen främst genom lagstiftningen och andra överenskommelser nationellt, i Europeiska Unionen och på den globala nivån. Även den praktiska offentliga verksamheten och frivilliga kyrkliga insatser innefattas i detta.

Arbetet inom huvudprogrammet vill formulera och skapa förutsättningar för det goda livet vilket innebär:

- människors upprättelse och befrielse, respekt för mänsklig värdighet och stärkande av möjligheter till växande och mognad
- allas delaktighet i kyrkans liv och i samhällslivet.

Vid planeringen av huvudprogrammets verksamhet prioriteras aktiviteter som berör flera av arbetsområdena. Varje år genomförs dessutom någon gemensam aktivitet, till exempel förberedelserna för Diakonins dag.

Vissa av arbetena bedrivs i projekt såväl inom Huvudprogrammet som i samverkan med andra, såväl internt inom kansliet som externt med andra samarbetsparter.

Samarbetet med de nationella uppdragsverksamheterna vid diakoniinstitutionerna fortsätter enligt ingångna avtal att stödja stift, församlingar och olika samhällsorgan inom de olika kompetensområden som uppdragsverksamheterna ansvarar för.

Inom det finskspråkiga diakonala arbetet kommer under perioden fram till 2004 projektet Livets teologi att pågå. En undersökning som syftar till att få fram sverigefinländarnas tankar om centrala livsfrågor.

Effektmål

- Alla kyrkliga arbetsgivare och utbildningsansvariga skall före utgången av år 2002 ha erhållit information om EG-direktiven och den svenska lagstiftningen mot diskriminering på grund av kön, handikapp, etnicitet, sexuell läggning, ålder samt religion och övertygelse och stärkts i sitt arbetsgivaransvar i dessa frågor.
- Medarbetare och förtroendevalda skall ha ökad kunskap om deklARATIONER och konventioner om mänskliga rättigheter som ett samhällsligt analysinstrument.
- För att stödja församlingsarbetet i förortsförsamlingar som har låg andel tillhöriga och betydande invandrabefolkning skall år 2004 handlingsplaner/modeller ha utarbetats i samverkan med berörda stift.
- Kyrkligt anställda och förtroendevalda, stifts- och församlingsnivå, skall före utgången av år 2003 ha erhållit kunskap om social ekonomi för att kunna göra analys och kritisk granskning inför egna ställningstaganden och prioriteringar.
- Beredskap för förebyggande diakonalt arbete med barn och ungdomar har skapats hos kyrkligt anställda och förtroendevalda på stifts och församlingsnivå samt vid diakonala institutioner vid utgången av 2003. Arbetet sker genom kartläggning, information och seminarier.

Bilaga 10. Nämnden för Svenska kyrkan i utlandets planeringsunderlag för periodens verksamhet

A: Huvudprogram Verksamhetsutveckling

Huvudprogrammet skall arbeta med frågor som rör utvecklingen av Svenska kyrkans arbete bland svenskar i utlandet. I detta sammanhang är det väsentligt att både kvalitets- och kvantitetsfrågorna får sin rätta plats. Som exempel på detta kan nämnas att det finns kvalitetsaspekter på att det upprätthålls rimliga relationer mellan antalet besök och den tjänstevolymer som finns på verksamhetsplatsen.

Antalet svenskar i utlandet ökar i takt med samhällets globalisering. Huvudprogrammet syftar till att ge ett så bra beslutsunderlag som möjligt när frågor om nuvarande och eventuellt nya verksamhetsplatser ställs mot varandra. Inom ramen för huvudprogrammet skall också en kontinuerlig omvärldsbevakning ske.

Metoder

Instrument för detta skall bl. a. vara regelbunden inhämtning och bearbetning av verksamhetsstatistik, analys av kyrkornas verksamhetsberättelser och övriga rapporter samt regelbundna besöksresor. Kontinuerligt samråd med huvudprogrammen för Utlandspersonal och Utlandsekonomi skall härvid ske.

Omvärldsanalysen skall bl. a. ske genom att kontakt upprätthålles med svenska utlandsmyndigheter och med svenska företag med internationell verksamhet. Fortlöpande kontakt skall också hållas med verksamhetsområdena Internationell mission, Internationell diakoni och EFS-utland.

Under perioden kommer Församlingsinstruktioner att arbetas fram för varje verksamhetsplats och utgöra grunden för analys och utveckling lokalt och centralt av verksamheten.

Huvudprogrammet verksamhetsutveckling avvaktar SKUT-utredningens förslag och de beslut som denna leder fram till i Kyrkomötet under perioden.

Effektmål

- Samtliga verksamhetsplatser skall under en fyraårsperiod ha fått uppföljningsbesök.
- Tolkningsredskap för redovisning av omvärlds- och verksamhetsanalys vidareutvecklas och skall tillsammans med modell för samordning av verksamhetsberättelser, reserapporter och annan inkommande rapportering vara framtagen senast år 2003.

B: Huvudprogram Utlandspersonal

Den utsända personalen är verksamhetens viktigaste resurs. Det blir därmed väsentligt att rekrytering sker så att verksamhetsplatserna tillförs så goda medarbetare som möjligt. För att underlätta för den utsända personalen att utföra sina uppgifter, är det viktigt att det finns väl fungerande personaladministrativa rutiner.

Introduktionsutbildning och fortbildning har stor betydelse och skall därför ges tillräckligt utrymme inom huvudprogrammet.

Inom huvudprogrammet är många frågor av avtals- eller personalpolitisk karaktär och därför gemensamma för all den utlandspersonal som är anställd av Svenska kyrkan. I dessa avseenden relaterar huvudprogrammet till Förvaltningsdelegationen.

Metoder

Rekryteringen underlättas genom att ett intresseregister hålls aktuellt och genom att årlig rekryteringshelg anordnas. Samverkan sker med de rekryteringshandläggare som arbetar inom de övriga internationella verksamhetsområdena.

Genom att:

- anordna introduktions- och utbildningsvecka för nyanställd personal,
- enligt rullande schema kalla den utsända personalen till arbetslagskonferenser,
- prästerna vart tredje år kallas till särskilt möte,
- uppföljning sker efter avslutad tjänstgöring vid årlig samling för hemkomna och föreståndarnas avrapportering i nämnden.

Effektmål Rekrytering

- Vid utgången av 2003 ha utvecklat modeller för samarbete med lokala kyrkoråd respektive föreståndare vid tillsättningsförfarandet av ny personal, modeller som fungerar tillfredsställande för kansli och inblandade parter.

Effektmål Utbildning/fortbildning

- Regelbundna konferenser för utlandspersonalen,
- Vid utgången av 2003 finns ett utvecklat samarbete med ombudsorganisationen och stiftskanslierna för tillvaratagande av hemvändande personal.

Effektmål Arbetsmiljöfrågor

- I enlighet med Kyrkokansliets generella arbetsmiljöprogram utveckla metoder för att kontinuerligt öka medvetenheten i arbetsmiljöfrågor.

C: Huvudprogram Utlandsekonomi

Även om verksamhetsplatserna bär en stor del av sina egna kostnader, är den ekonomistyrning som sker från Sverige väsentlig. Det gäller de ramanslag som fördelas, liksom frågan om kapitalbildningen vid verksamhetsplatserna. Inom huvudprogrammet bevakas hur intäkterna fördelas mellan nationell finansiering och den insamling som sker i Sverige. Förvaltning av SKUT:s utlandsfastigheter är också en viktig del av huvudprogrammet.

Metoder

Ekonomistyrningen sker dels genom ledning och samordning av verksamhetsplatsernas budget- och bokslutsarbete, dels genom de verksamhets- och reparationsanslag som beviljas över SKUT:s budget. Härvid sker också bevakning av hur den andel som används för utlandsverksamheten förhåller sig till budgetens totala omslutning.

Effektmål

- Omsättningshastigheten på det kapital som finns vid verksamhetsplatserna skall år 2002 inte ha minskat i förhållande till det som gällde under år 1998. Omsättningshastigheten definieras som summa intäkter totalt vid verksamhetsplatserna dividerat med totala egna kapitalet.

- Ramanslagens andel av den totala kostnaden för utlandsverksamheten skall vara 10,7 procent enligt 2001 års budget vid utgången av 2003. Minskningen påföres anslagen för reparationer och underhåll av utlandsfastigheter.
- Minst 80 procent av budgetkostnaden skall 2004 hänföras till utlandsverksamheten.

D: Huvudprogram Sverigearbetet

Den verksamhet som SKUT bedriver är en fortsättning av det arbete som Svenska kyrkans församlingar i Sverige utför. Många av de människor som kommer till SKUT:s verksamhetsplatser tillhör en svensk hemmaförsamling. För SKUT är det därför av stor betydelse att upprätthålla en levande kontakt med församlingarna i Sverige genom de kanaler som byggs via ombudsarbete, hemvändande personal och stifts- och församlingsmedarbetare. För att arbeta med dessa frågor har SKUT ett huvudprogram för Sverigearbete. Huvudprogrammet är indelat i tre olika delprogram för att fånga upp viktiga aspekter av Sverigearbetet. Det är delprogram för kommunikation och media, insamling och utbildning – folkbildning.

Arbetet med information och insamling, liksom ombudsarbetet, är delar av en samordnad insats. Arbetet inom vart och ett av de tre delprogrammen skall ske i samverkan med de båda övriga.

Effektmål Kommunikation och media

- År 2002 skall 45 procent av svenska folket känna till Svenska kyrkan i utlandet och 50 procent av dem uppfatta verksamheten som angelägen.
- År 2004 skall 75 procent av Svenska kyrkans förtroendevalda ha kännedom om Svenska kyrkans i utlandet verksamhet och 75 procent av dem skall ha positiv attityd till verksamheten.
- År 2004 skall församlingarnas ungdomsgrupper ha kännedom om Svenska kyrkans i utlandet verksamhet.
- År 2004 skall 75 procent av Svenska kyrkans anställda ha kännedom om Svenska kyrkans i utlandet verksamhet och 75 procent av dem skall ha positiv attityd till verksamheten.
- År 2003 skall det finnas utarbetade metoder för att utlandspersonalen skall ha ett kommunikationstänkande och vara en aktiv del i det totala informationsarbetet för Svenska kyrkan både utomlands och i Sverige.
- År 2002 skall samtliga SKUTkyrkor ha egen hemsida.

Effektmål Insamling

- att SKUT skall år 2004 ha minst 1400 aktiva givare, av dessa skall 60 procent vara regelbundna givare.
- SKUT skall under perioden 2002–2004 ha samlat in minst 12,5 miljoner kronor per år. Av de insamlade medlen skall minst 80 procent komma från församlingar och stift.

Effektmål Utbildning – folkbildning

- År 2002 ska samarbetsavtal upprättats med samtliga stift beträffande Svenska kyrkans internationella arbete
- År 2002 ska samtliga församlingar/pastorat i Svenska kyrkan ha valda ombud för SKUT, Lutherhjälpen och SKM

- År 2004 ska en ökad samverkan mellan SKUT, Lutherhjälpen, SKM och EFS ha uppnåtts på samliga nivåer i Svenska kyrkan.
- År 2004 ska olika möjligheter finnas för unga människor att uttrycka sitt engagemang för Svenska kyrkans internationella arbete.

Bilaga 11. Nämnden för Svenska kyrkans missions planeringsunderlag för periodens verksamhet

Samtliga huvudprogram inom verksamhetsområdet omfattas av följande effektmål utöver huvudprogrammets specifika mål:

Effektmål

- Att senast år 2003, under förutsättning att Kyrkomötet beslutat om ett gemensamt styrorgan för de internationella verksamheterna, ha inrättat ett rådgivande organ av internationella partner och beslutat om former för partners delaktighet i beslutsprocessen.
- Att år 2003 skall goda utvärderingsinstrument finnas och användas för verksamhetsområdets olika delar.
- Att år 2004 skall det löpande arbetet beskrivas och utföras på ett kvalitativt och kvantitativt tillfredsställande sätt och samtidigt ge utrymme för tillräckliga resurser (i tid, personal och pengar) för särskilda satsningar.
- Att år 2002 ha översatt de av Svenska kyrkans dokument som är viktiga för partnersamarbete till relevant arbetspråk.
- Att år 2004 skall SKM ha motsvarande 70 procent av intäktsbudgeten i verksamhetsdestinerade medel.

A: Huvudprogram Kyrkosamverkan

Programmet relaterar till SKM:s insatser i samverkan med framförallt kyrkor och ekumeniska organisationer samt övriga partner utanför Sverige. Verksamheten initieras, planeras och genomförs av partner med stöd av och i samverkan med SKM. I programmet samarbetar SKM med över tjugo olika kyrkor, med ett femtontal nationella och regionala kristna råd, med utbildningsinstitutioner, universitet och forskningsinstitut samt med frivilligorganisationer, oftast ekumeniska, med inriktning på frågor inom SKM:s prioriterade områden.

I huvudprogrammet finns sju delprogram: Afrika, Asien, Europa, Latinamerika, Mellanöstern, Globalt och Missionärer. Under perioden kommer ett arbete att ske med sikte på att nå en ökad tematisk styrning av verksamheten i huvudprogrammet.

Löpande verksamhet

Tyngdpunkten i huvudprogrammets arbete ligger i direkt samverkan med kyrkor och organisationer. Kontakterna kännetecknas av ett långsiktigt kyrkosamarbete med partner som Svenska kyrkan varit med om att grunda eller haft långvariga relationer till samt med nyare partner vars arbete är inriktat på frågor som rör SKM:s prioriterade områden. Centralt i dessa kontakter är strävan efter att fördjupa ett gemensamt idésamtal och söka former för utbyte och delande av resurser. Samarbetet sker bland annat genom ekonomiskt stöd till kyrkor och organisationers verksamhet, utbytesprogram samt sändande av missionärer. Antalet missionärer i aktiv tjänst bör inte understiga 70.

Både anslagsverksamhet, utbytesprogram och rekrytering, utbildning och uppföljning i relation till missionärer kräver, förutom kapacitet för arbetet med de innehållsliga frågorna, stora administrativa resurser. Ett seriöst arbete med uppföljning och redovisning kräver god dokumentation.

Särskild verksamhet

Samtalen med SKM:s partner måste intensifieras så att partner blir mer delaktiga i att utforma SKM:s mål och inriktning för verksamheten. I samband med skapande av ett gemensamt styrorgan bör därför ett rådgivande organ sammansatt av Lutherhjälpens, Svenska kyrkans mission och EFS utländska partner inrättas. Det är också viktigt att stimulera till och stödja kontakter mellan SKM:s partner liksom deras egen organisations- och kapacitetsutveckling.

Samtalen som påbörjades med Sida under 2000 om att fördjupa och vidga kriterierna för samarbetet mellan Sida och Svenska kyrkan kommer att ha en viktig betydelse för detta arbete. Det är viktigt att synliggöra kyrkornas och religionens roll som värde- och identitetsbärare i det civila samhället.

Renoveringen av Svenska teologiska institutet, STI, i Jerusalem avslutades under 2000, vilket betyder att verksamheten kan konsolideras i överenskommelsen mellan Svenska kyrkans utbildnings AB-Ansgarsliden, SKM och STI. STI är en plats där möjligheter ges till en ökad reflektion och fördjupad förståelse i mötet med människor av annan tro, vilket kan ge människor i Svenska kyrkan verktyg till att hantera såväl svårigheter och möjligheter i det mångkulturella och mångreligiösa mötet i Sverige. Ansvarsfördelningen i relation till STI mellan Svenska kyrkans olika verksamhetsområden behöver klarläggas under perioden.

Under perioden kommer förutsättningarna för ett fördjupat samarbete med ortodoxa och orientaliska kyrkor att utredas. Detta mot bakgrund av den positiva brobyggjarroll som Svenska kyrkans missionsarbete kan ha i relation till det spända ekumeniska klimat som råder i östra Europa.

Missionärer behövs både för att fylla partners behov och för att bygga varaktiga relationer mellan Svenska kyrkan och partnerkyrkor. Därför är det viktigt med en fördjupad ideologisk reflektion och diskussion kring missionärens roll inom verksamhetsområdet och i Svenska kyrkan i stort. Här behöver partners och Svenska kyrkans behov sammanvägas med såväl möjligheten att rekrytera lämpliga och villiga personer som med kostnadsutvecklingen kring utsänd personal. Ett viktigt instrument för denna analys är SKM:s missionärsutredning från 1996.

I samband med inrättande av ett styrorgan ökar möjligheten till geografisk tydliggörande och fokusering av arbetet mellan Svenska kyrkans olika internationella verksamheter. Idag finns t. ex. Svenska kyrkan i form av både SKM och EFS i Etiopien, Tanzania och Indien.

Effekt mål

- Att senast år 2004 ha funnit former för en starkare tematisk styrning av verksamheten i huvudprogrammet.
- Att till utgången av år 2002 nått en överenskommelse med Sida om vidgade kriterier för samarbetet.
- Att nämnden år 2003 har fastställt en missionärspolicy som bland annat innefattar en analys av framtida resurser och behov av utsända missionärer.

B: Huvudprogram Kommunikation och insamling

Huvudprogrammet för kommunikation och insamling har som huvuduppgift att informera om verksamheten för att skapa opinion, motivera engagemang och samla in medel för att finansiera huvuddelen av arbetet.

Genom kommunikation kan Svenska kyrkans identitet, uppdrag och utveckling göras tydlig och känd för människor. En dialog om det fortsatta uppdraget är en

grund för människors känsla av delaktighet och vilja att dela med sig av tid, engagemang och pengar.

Det är viktigt att fortlöpande utarbeta metoder som stimulerar till ett regelbundet och självklart delande/givande för enskilda såväl som för församlingar och grupper. SKM räknar med att bidrag från församlingar och stift skall bli en ökande andel av de insamlade medlen och strävar efter att stimulera till sådana bidrag, så att en starkare bas för SKM:s arbete säkras.

Löpande verksamhet

Informationsarbetet sker bland annat i form av produktion av tidskrifter och nyhetsbrev till ombud och andra målgrupper, produktion av trycksaker, annonser, utställningar och filmer, kontakter och samarbete med massmedia. Alltmer arbete sker elektroniskt på webbplats och via e-post, vilket ställer stora krav på nära nog dagliga uppdateringar. Resurser satsas på att förnya bildmaterial som är relevant både från SKM:s geografiska områden och ämnesområden i syfte att ta tillvara bildens möjligheter att förstärka information, opinionsbildning och insamling.

Ett kontinuerligt arbete med information och kontakter med enskilda givare och församlingar och grupper pågår under hela året. Särskilda satsningar görs vid den årliga julinsamlingen under advents- och jultiden, då en stor del av årets insamlade medel samlas in. Att rekrytera nya, gärna yngre, givare och att behålla befintliga givare är en viktig uppgift liksom att på olika sätt stimulera till goda riks-, stifts- och församlingskollekt.

Särskild verksamhet

Webbplatsen är ett allt viktigare instrument i allt kommunikationsarbete. Den lämpar sig också väl för segmenterad kommunikation, vilket är nödvändigt för att kunna tilltala ungdomar. Enligt samstämmiga omvärldsanalyser finns det ett stort intresse för internationella rättvisefrågor bland unga människor. Eftersom varken livslånga engagemang eller heltäckande åtaganden är lockande för dem, måste aktiviteter med korta insatser utarbetas tillsammans med målgruppen och i samverkan med Lutherhjälpen.

Ett insamlingsmål på 60 miljoner kronor är en realistisk nivå, som genom ett utvecklat insamlingsarbete bör kunna öka med två procent/år under 2003 och 2004. Men för att uppnå detta krävs insatser på olika områden, vilket måste ske i tydlig samverkan med stiftet. Inte minst är satsningar på att få församlingar och stift att avsätta en procent av sin omsättning till internationell verksamhet viktiga.

Effektmål

- Att senast år 2002 skall kommunikationen inte minst med unga förbättrats genom att en ny och lättillgänglig hemsida för SKM finns i funktion.
- Att år 2002 skall SKM samla in minst 60 miljoner kronor följt av en årlig ökning på två procent fram t. o. m. år 2004.
- Att av insamlade medel skall år 2004 minst 60 procent komma från församlingar och stift.
- Att 60 procent av ombud, kyrkoråd och anställda i församlingarna år 2002 skall känna till inriktningen på Svenska kyrkans internationella missionsarbete.
- Att senast år 2002 ha informerat alla stift om möjligheterna för stift och församlingar att anslå medel till SKM och Lutherhjälpen, med syfte att nå enprocentmålet.

C: Huvudprogram Församlingsutveckling och folkbildning

Kyrkoordningen uttrycker tydligt att mission är en dimension av församlingens grundläggande uppgift. Den öppnar möjligheter för församlingar och stift att arbeta med internationella frågor och internationellt samarbete liksom att anslå medel ur budget för internationell diakoni och mission. De erfarenheter som Svenska kyrkan, genom sin internationella mission, har skaffat sig är en viktig grund att stå på. SKM har här ett ansvar för samordning och för att möta de ökande förväntningarna från både församlingar och stift vad gäller inspiration, utbildning och utbyte.

Behovet av närhet och direktkontakt mellan församlingar och stift i Svenska kyrkan och andra kyrkor stimuleras idag bland annat av en ökad rörlighet. SKM:s uppdrag, givet av Kyrkomötet, att ”samordna Svenska kyrkans församlingars missionsengagemang” utmanas därvid att finna nya modeller för att kanalisera engagemang och aktiviteter, så att helheten och sammanhållningen liksom långsiktiga överenskommelser och avtal med partner inte äventyras. Därför utvecklar SKM goda samarbetsformer med stiftens kring bland annat vänstifts- och vänförsamlingsarbete.

Församlingarnas missionsombud spelar en nyckelroll i SKM:s informations- och insamlingsarbete. Här finns den lokala drivkraften för det frivilliga missionsengagemanget. Samtidigt är de missionsengagerade i Svenska kyrkan till stor del äldre människor och det är viktigt att väcka även unga människors engagemang. En satsning i denna riktning är utvecklandet av SKM:s webbplats på Internet. Stipendie- och utbytesprogram är en annan, och där sker dessutom en målgruppsbreddning så att även andra ålderskategorier skall kunna ta del i utbyte av olika slag. Arbetet kring frivillighetens framtid bidrar till att utveckla ombudsorganisationen och att tydligare definiera dess uppgift.

Löpande verksamhet

En omfattande del av arbetet består av ombudsutbildningar, medverkan i kyrkliga utbildningar, seminarier och mötesplatser av olika slag vilket genomförs med folkbildningens metoder och ideal. Samverkan sker även med universitet och högskolor. Utveckling och utvärdering av pågående verksamhet sker kontinuerligt.

Stipendiatprogrammet för ungdomar är ett exempel på förnyelse inom givna ramar liksom programarbetet med internationella gäster som en metod för utbildningsverksamheten.

Särskild verksamhet

Under perioden kommer programmets huvudfokus att vara att inom ramen för projektet ”Stiften i fokus” (arbetsnamn) utveckla formerna för ett ökande samarbete med stiftens och andra institutioner och organ på den nationella nivån. Syftet är att förskjuta målgruppsstyngdpunkten från församlingar till stiftens och att finna former för en mer reglerad samverkan mellan stift och den nationella nivån när det gäller information, utbildning, insamling och utbyte inom det internationella missionsarbetet.

Detta innebär en ökad satsning på ytterligare integration inom den nationella nivån. Mot periodens slut bör en tydlig förändring vara påbörjad som syftar till att de internationella verksamhetsområdenas arbete blir alltmer integrerade i verksamhetsområdet Kyrkolivets utveckling.

En särskild satsning under perioden innebär att följa upp och vidareutveckla resultaten från sökkonferensen som genomförs 2001 tillsammans med Svenska kyrkans unga, SKS, Lutherhjälpen och EFS. Syftet är att förutsättningslöst formulera visioner,

behov och tillvägagångssätt för att involvera unga människor i Svenska kyrkans arbete med internationell mission, diakoni och ekumenik.

Enligt samstämmiga omvärldsanalyser finns det ett stort intresse för internationella rättvisefrågor bland unga människor. Eftersom varken livslånga engagemang eller heltäckande åtaganden är lockande för dem, måste aktiviteter med korta insatser utarbetas tillsammans med målgruppen och i samverkan med Lutherhjälpens och EFS.

Effektmål

- Att det senast år 2003 finns samarbetsavtal med samtliga stift beträffande Svenska kyrkans arbete med internationell mission och diakoni.
- Att samtliga församlingar/pastorat i Svenska kyrkan senast år 2002 har valda ombud för Svenska kyrkans internationella verksamhet (Lutherhjälpens, SKM, EFS och SKUT).
- Att andelen unga människor som deltar i SKM:s arbete som ombud eller på annat sätt har ökat med 25 procent år 2004 jämfört med år 2000.
- Att 10 procent av församlingarna och alla stift år 2003 skall ta tillvara den resurs som hemkomna missionärer och stipendiater är.

D: Huvudprogram Analys, policy och påverkan

Det finns två huvudsyften med verksamheten inom huvudprogrammet.

För det första skall det skapa förutsättningar för aktiv förändring genom att ta vara på och kanalisera engagemang, särskilt hos unga människor, som på ett konkret sätt vill engagera sig i olika tematiska frågor.

För det andra skall programmets analys- och policydokument säkerställa kvaliteten av verksamheten i de övriga huvudprogrammen.

Löpande verksamhet

Huvudprogrammet, som är nytt, kommer att byggas upp vad gäller inriktning och verksamhet under kommande år. Detta sker i nära samverkan med Lutherhjälpens och EFS motsvarande program. Det löpande arbetet vilar huvudsakligen på fyra ben:

1. **Globaliseringens effekter på lokal nivå** handlar om att jämföra erfarenheter av ekonomisk och social utsatthet i vårt eget land och i tredje världen – att se likheter och skillnader i de processer som skapar ökade klyftor.

2. **Mobilisering/kampanjer** är viktigt för att undvika att påverkansarbete riktat mot myndigheter, politiker och andra beslutsfattare blir elitistiskt. Exempel på områden är globala handelsfrågor, skuldavskrivning, Rättvisemärkt och klimatfrågan.

3. **Påverkan** gentemot beslutsfattare, myndigheter och institutioner på olika nivåer, såväl inom kyrkan som i samhället, är en viktig del av en profetisk diakoni.

4. **Analys- och policyarbete** handlar om ett aktivt deltagande i analys- och reflektionsarbete som sker inom Lutherska världsförbundet, Kyrkornas världsråd, Aprovech och andra relevanta organ, liksom i relation med Sida, EU och FN samt det egna arbete som bedrivs för att säkerställa utvecklingspotential och kvalitet i den verksamhet som drivs inom ramen för verksamhetsområdet.

Särskild verksamhet

Under perioden har huvudprogrammet sitt ena fokus i den verksamhet som riktar sig ”inåt”, dvs. det analys- och policyarbete som ska utarbeta metoder, former och innehåll för att tydliggöra de prioriterade områdena och de bärande principerna.

Detta ska även syfta till att klargöra SKM:s profil och särskilda bidrag till kyrko- och missionsförståelsen, dels i relation till Svenska kyrkan som helhet och dels i relation till samarbetspartner i internationell mission. Särskilt angeläget är att tydliggöra hur SKM, Lutherhjälpen och EFS kompletterar varandra, framförallt tematiskt men även metodmässigt, t ex när det gäller synen på partnerskap, långsiktighet, bilateralt respektive multilateralt arbetssätt.

Ett andra fokus har huvudprogrammet ”utåt”, i att utarbeta former, policy och teman för påverkansarbetet. Också här är det angeläget att tydliggöra verksamhetsområdenas olika profiler för att undvika konkurrens men främja maximal effekt.

Under perioden kommer en policy för de internationella verksamheternas roll i relation till konfliktförebyggande arbete att tas fram.

Ett arbete med att ta fram en policy för aidsrelaterade frågor har inletts i kansliet. Detta arbete kommer att få ökad prioritet under perioden.

Under perioden skall SKM öka arbetet med missionsteologisk reflektion. Det är inte minst viktigt för att bidra till en integrerad teologisk reflektion i Kyrkokansliet som helhet, liksom för att medlemmar i Svenska kyrkan skall uppfatta att SKM är en central aktör i det missionsteologiska arbetet.

Effektmål

- Att i slutet av år 2002 skall huvudprogrammets struktur, dess funktion och dess relation till verksamhet som bedrivs i andra program inom Svenska kyrkan vara tydliggjord. Då skall också metoder och strategier för påverkansarbetet ha formulerats och testats.
- Att analysmaterial och kriterier för ytterligare koncentration av verksamheten i dess helhet skall ha utarbetats och tillämpas senast år 2003.
- Att SKM år 2003 tillsammans med samarbetspartner från minst två regioner skall ha påbörjat ett gemensamt analys- och påverkansarbete kring kyrkans uppgift i relation till globaliseringens effekter.
- Att policy för de prioriterade områdena och bärande principerna i samråd med partner skall ha utarbetats senast år 2003.
- Att år 2004 minst 1 000 aktiva i Svenska kyrkan skall ha fått ökad kompetens och vilja att medverka i debatt och påverkansarbete för internationella rättvisefrågor och mänskliga rättigheter genom att delta i konkreta aktioner och kampanjer i definierade sakfrågor.

Bilaga 12. Nämnden för internationell diakoni/Lutherhjälpens planeringsunderlag för periodens verksamhet

Samtliga huvudprogram inom verksamhetsområdet omfattas av följande effektmål utöver huvudprogrammets specifika mål:

Effektmål

- Att senast år 2003, under förutsättning att Kyrkomötet beslutat om ett gemensamt styrorgan för de internationella verksamheterna, ha inrättat ett rådgivande organ av internationella partner och beslutat om former för partners delaktighet i beslutsprocessen.
- Att år 2003 skall goda utvärderingsinstrument finnas och användas för verksamhetsområdets olika delar.
- Att år 2004 skall det löpande arbetet beskrivas och utföras på ett kvalitativt och kvantitativt tillfredsställande sätt och samtidigt ge utrymme för tillräckliga resurser (i tid, personal och pengar) för särskilda satsningar.
- Att år 2002 ha översatt de av Svenska kyrkans dokument som är viktiga för partnersamarbete till relevant arbetspråk.

A: Huvudprogram Utvecklingsamarbete

Programmet relaterar till Lutherhjälpens insatser i samverkan med framförallt kyrkor, ekumeniska organisationer och nätverk samt övriga partner utanför Sverige. Tyngdpunkten ligger på samarbetet inom Lutherska Världsförbundet, Kyrkornas Världsråd, nationella och regionala kristna råd och andra nätverk, t ex de ekumeniska lånefonderna Oikocredit och ECLOF, som arbetar med mikrokrediter. Verksamheten initieras, planeras och genomförs därför i första hand av partner, i samverkan med Lutherhjälpen.

I huvudprogrammet finns sex delprogram indelade på regioner – Afrika, Asien, Europa, Latinamerika, Mellanöstern, och Globalt. Under perioden kommer ett arbete att ske med sikte på att nå en ökad tematisk styrning av verksamheten i huvudprogrammet.

Löpande verksamhet

Samarbetet sker främst genom ekonomiskt stöd till organisationers långsiktiga utvecklingsamarbete. Andra viktiga delar är påverkansarbete, utbytesprogram, planering och genomförande av samt deltagande i konferenser och rundabordssamtal samt i viss mån sändande av personal. Samarbetet förutsätter en kontinuerlig och nära relation som kräver mycket tid och en medveten strävan efter fördjupande av relationen genom bland annat samtal kring mål och verksamhet. Vid regelbundna – oftast årliga – besök av handläggare görs mycket av arbetet med planering och uppföljning. En stor del av de löpande insatserna sker i form av stöd till integrerade utvecklingsprogram utifrån regionala och lokala behov, inriktade på folkbildning, demokratiutveckling, landsbygdsutveckling m m.

Särskild verksamhet

Utvecklingsarbetet handlar idag alltmer om att ta fram lokala modeller för en hållbar utveckling och inte bara om att vara ett instrument för resursöverföring. Från

att tidigare främst ha fokuserat på geografiska avgränsningar har under de senare åren samtalen och verksamheten inriktats med tyngdpunkt på de tematiska/prioriterade områdena. Det innebär att det samarbete som inte står i relation till dessa håller på att avvecklas. Denna förändringsprocess kan ta fem till tio år.

Globaliseringen ger nya förutsättningar för samarbete och utveckling, men även för marginalisering. Det är därför av största vikt att Lutherhjälpen uppmärksammar dessa sidoeffekter i sina relationer och insatser. Lutherhjälpen måste intensifiera arbetet att tillsammans med partner bestämma verksamhetens inriktning, sätta gemensamma mål och definiera respektive roller i samarbetet. I samband med inrättande av ett gemensamt styrorgan bör ett rådgivande organ sammansatt av Lutherhjälpen, Svenska kyrkans mission och EFS utländska partner inrättas.

Samtalen som påbörjades med Sida under 2000 om att fördjupa och vidga kriterierna för samarbetet mellan Sida och Svenska kyrkan kommer att ha en viktig betydelse för detta arbete. Det är viktigt att synliggöra kyrkornas och religionens roll som värde- och identitetsbärare i det civila samhället.

Ökad satsning på lokal resursmobilisering med sparande och krediter skall göras under perioden. Arbetet i Sydafrika med att bygga upp den lokala rand-fonden tillsammans med Oikocredit och utvecklingen av spar- och kreditprogrammen i Zimbabwe fortsätter. Erfarenheterna därifrån kommer t. ex att användas för att initiera ett liknande arbete i Tanzania. När det gäller den lokala indiska rupee-fonden, som planeras tillsammans med Oikocredit, fortsätter ansträngningarna med att etablera fonden.

De globala miljöproblemen drabbar alla, men de fattigare delarna av världen i synnerhet. Inte minst den utvecklade världens utsläpp av växthusgaser kommer att drastiskt förändra många u-länders livsbetingelser. Behovet av att tillsammans med partner bearbeta begreppet ekologisk hållbar utveckling är stort och skall prioriteras.

Med utgångspunkt i den skrivelse nämnden ombetts lämna till Kyrkomötet 2001 om en helhetssyn för Svenska kyrkan kring frågor om konfliktförebyggande arbete, vapenhandel och bistånd inrättas Konfliktförebyggande arbete som ett prioriterat område. Detta sker inte minst mot bakgrund av det förändrade konfliktmönstret under 1990-talet med en förskjutning från mellanstatliga krig till inomstatliga med en hög grad också av etniska och religiösa komponenter.

Som ett led i att finna ny finansiering och forum för diskussion om de internationella solidaritets- och utvecklingsfrågorna fortsätter det strategiska och praktiska arbetet med att närma sig Europeiska kommissionen (EU). EU föredrar att enskilda organisationer går samman i konsortium med en ledande enskild organisation som är huvudaktör och samordnar kontakterna med EU rent administrativt. Samtalet kommer att fortsätta mellan de nordiska kyrkornas biståndsorganisationer om att bilda ett eller flera konsortium för att kunna spela en väsentlig roll inom EU:s biståndsfinansiering och politik. Lutherhjälpen kommer att ta ett ansvar som huvudaktör för Peru.

I Europa samarbetar Lutherhjälpen företrädesvis med Kyrkornas världsråd och Lutherska världsförbundet. Det ekumeniska rundabordsarbetet har en betydelsefull roll i regionen. Under de senaste åren har Lutherska världsförbundet och Lutherhjälpen varit involverade i återuppbyggnadsarbetet efter kriget i det forna Jugoslavien och senast efter konflikten i Kosovo. Under 2001 kommer Lutherska världsförbundet/DWS att göra en strategisk planering för de fortsatta insatserna på Balkan och vad detta får för effekter på hela europaarbetet. Lutherhjälpen kommer att bidra till denna process och samtidigt bidra till att utveckla Svenska kyrkans roll och närvaro i samarbetet i Europa.

I samband med det svenska ordförandeskapet i EU har Svenska kyrkan genom Lutherhjälpen ökat närvaron och samarbetet i det Brysselbaserade organet Aproved. Denna relativt höga profil kommer att fortsätta till 2004.

Effektmål

- Att senast år 2004 ha funnit former för en starkare tematisk styrning av verksamheten i huvudprogrammet.
- Att erfarenheter av alternativa biståndsformer såsom sparande och krediter år 2002 skall ha utvärderats och nya framtidsstrategier formulerats i samarbete med partner, samt att dessa alternativa biståndsformer år 2004 motsvarar 15 procent av Lutherhjälpens internationella anslag.
- Att kvalitetskriterier för ekologiskt hållbar utveckling, som redskap för kvalitetsbedömning av verksamheten, skall ha formulerats i samarbete med partner senast år 2002.
- Att till utgången av år 2002 ha nått en överenskommelse med Sida om vidgade kriterier för samarbetet.
- Att finansiering med medel från EU till år 2004 skall utgöra fem procent av Lutherhjälpens intäktsbudget.
- Att en strategisk planering för de fortsatta insatserna på Balkan skall ha genomförts i samarbete med Lutherska världsförbundet senast år 2002.

B: Huvudprogram Katastrof

Diakoni innebär att identifiera sig med den utsatta människan. Det för bl a med sig att kyrkan omöjligt kan gå förbi den drabbade. Därför har katastrofarbete alltid varit en viktig del av Lutherhjälpens arbete.

I alla katastrofsituationer, antingen de är akuta eller långvarigt pågående, vill Lutherhjälpen arbeta tillsammans med befintliga lokala strukturer genom att stärka dessa. De flesta katastrofer har flera orsaker och är därför komplexa till sin natur. Därför måste insatserna redan från början präglas av ett långsiktigt tänkande. Lutherhjälpen vill uppmärksamma de psykosociala, religiösa och kulturella behoven i större utsträckning och skaffa sig speciell kompetens inom området.

Svenska kyrkans katastrofinsatser får aldrig bli isolerade företeelser utan skall alltid ses i ett större sammanhang med både förebyggande och förberedande komponenter, väl integrerade i det långsiktiga arbetet.

Kopplingen mellan akuta katastrofinsatser och det långsiktiga utvecklingsarbetet, sker främst i det multilaterala nätverket Action by churches together (ACT), med säte i Genève, genom samarbetet med lokala kyrkor och lokala kyrkorelaterade organisationer.

Katastrofinsatser attraherar ofta mycket pengar och engagemang genom den massmediala uppmärksamheten de ofta får. Det ligger därför ett stort ansvar i programmet att ta vara på församlingarnas engagemang och behov av information om Svenska kyrkans katastrofarbete.

Det finns även en stor utmaning i att göra komplexiteten med katastrofer och konflikter synliga och att driva dessa frågor även på hemmaplan för att skapa större förståelse för katastrofbiståndets villkor.

Löpande verksamhet

Lutherhjälpen har genom nätverket ACT en stor multilateral beredskap för katastrofinsatser i Afrika, Asien, Latin- och Centralamerika, Mellanöstern och Europa. Det är i

huvudsak de lokala kyrkorna och ekumeniska organisationerna som är implementerande.

Sidafinansierade anslag för katastrof sker dels genom det ramavtal som Svenska kyrkan har med Sida och dels genom särskilda ansökningar.

Personal som betjänar huvudprogrammet deltar i möten för Sidas humanitära nätverk. Programmet skall också kunna förmedla katastrofmedel från EU.

Särskild verksamhet

Lutherhjälpens katastrofarbete består idag i huvudsak av ekonomiska anslag. I framtiden kommer det att kompletteras med personal och särskild kompetens för att möta de psykosociala behoven i katastrofarbetet.

Detta innebär att programmet skall till ACT bidra med personal i katastrofinsatser enligt följande:

- Personal med en specialkompetens för psykosocial rehabilitering och krishantering. De skall användas i välavgränsade och akuta katastrofinsatser som t.ex i upprättande av flyktingläger. De skall ha en samordningsfunktion med ansvar för att de psykosociala aspekterna i katastrofinsatsen får samma dignitet och prioritering som mer handfasta återuppbyggnadsfrågor.
- Personal med en generell kompetens om psykosocial rehabilitering men med en annan specialkompetens. Till exempel en elektriker som genomgått en utbildning i psykosocial rehabilitering.
- Personal i s.k. "Rapid Respons Teams" (RRTs) och "Rapid Assessment Teams" (RATs) i den mån de efterfrågas av ACT.
- Personal med kompetens att bearbeta frågor kring religionens och kulturens betydelse för individers identitet och återskapande av fungerande samhällen.

Katastrofpersonal som sänds ut kräver ett annat utbildningsinnehåll jämfört med den utbildning som missionärskandidaterna genomgår, bl. a. utbildning i psykosocial rehabilitering. Huvudprogrammet avser att samverka med Vårsta diakoncentrum för utbildningen av katastrofpersonal.

Effektmål

- Att Svenska kyrkan år 2003 skall svara på minst 30 av de appeller som ACT skickar ut, vilket motsvarar hälften av de totala antalet appeller år 2000.
- Att det senast år 2004 skall finnas en personalpool av 10 personer som resursbas för katastrofinsatser, samt att formerna för detta skall vara klargjorda år 2002.
- Att utveckla och höja kvaliteten på kyrkornas gemensamma katastrofinsatser genom att ha en aktiv roll i samarbetet inom ACT. Detta innebär närvaro i möten och beslutande organ år 2003.
- Att år 2002 ha initierat utbildning av katastrofpersonal med fokus på psykosocial rehabilitering, som också kan erbjudas andra organisationer i ACT.

C: Huvudprogram Kommunikation och insamling

Huvudprogrammet för kommunikation och insamling har som huvuduppgift att informera om verksamheten för att skapa opinion, motivera engagemang och samla in medel för att finansiera huvuddelen av arbetet.

Löpande verksamhet

Opinionsbildningen bedrivs aktivt genom egen tidningsproduktion till olika målgrupper, aktivt pressekreterarbete gentemot allmänna redaktioner och samordning av egna resurser för deltagande med debattinlägg i olika medier. Produktionsstöd ges till TV-reportage som berör Lutherhjälpens verksamhet. Trycksaksproduktionen riktas mot olika målgrupper.

Kring Lutherhjälpens webbplats sker ett intensifierat och nyorienterat arbete under år 2001. Inriktningen är att webbplatsen skall vara tillförlitlig, innehållsrik, lättnavigerad och tilltalande. Uppdatering skall ske snabbt och kontinuerligt.

Mer än hälften av Lutherhjälpens ekonomiska resurser kommer ur kollekt och gåvor. Stora satsningar görs under Fasteaktionen då en tredjedel av årets pengar samlas in. Ett kontinuerligt arbete med information och givarkontakt pågår hela året. I hela detta arbete spelar Lutherhjälpens församlingsombud en nyckelroll.

Insamlingsmål för varje målgrupp och insamlingsaktivitet formuleras och det ekonomiska resultatet utvärderas varje månad.

Särskild verksamhet

Rekrytering av nya och unga givare är en förutsättning för Lutherhjälpens återväxt. Huvudprogrammet har en särskild satsning kring detta.

Samtidigt är det viktigt att behålla befintliga givare. Arbetet inriktas på att öka förtroendet för Lutherhjälpens arbete och därmed viljan till att ge gåvor, bland enskilda givare, syföreningar och församlingar. Kraven på tydlighet i Lutherhjälpens profil och budskap ökar därmed. För att lyckas bra i givarkontakterna krävs väl segmenterad kommunikation och det finns en särskild plan för detta.

Vidare måste en satsning göras på uppgradering av nya och gamla givare till regelbundet givande med höjd snittgåva och till autogiro, samt nya och enkla sätt att ge öppnas.

Vikten av publicitet i massmedia ökar alltmer. Därför intensifieras kontakterna med olika redaktioner och seminarier för olika journalister kommer att hållas. För att ytterligare förstärka detta arbete inleds ett samarbete med en PR-byrå under år 2001.

Hos Lutherhjälpens internationella samarbetspartner ökar behoven av egen fundraising för verksamheten. Denna typ av arbete kommer att få en ökad prioritet under perioden.

Effektmål

- Att 75 procent av svenska folket skall känna till Lutherhjälpen år 2004. Av dem skall 65 procent ge ett positivt omdöme.
- Att Lutherhjälpen år 2004 skall ha minst 50 000 aktiva enskilda givare. Av dem skall 20 procent vara regelbundna givare.
- Att år 2002 samla in 120 miljoner kronor och de följande åren öka med två miljoner per år.
- Att 90 procent av givarna i katastrofinsatser (såväl enskilda som myndigheter) år 2003 upplever sig ha fått tillräcklig information och återkoppling.

D: Huvudprogram Församlingsutveckling och folkbildning

Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan och därför är Svenska kyrkans internationella arbete ett ansvar för hela kyrkan. Samverkan med andra delar av Svenska kyrkan – stift, församlingar, inomkyrkliga rörelser och andra organ på

nationell nivå – är nödvändig för att kunna fullgöra ett gemensamt ansvarstagande. På samma sätt har erfarenheterna från det internationella arbetet bidrag att ge till Svenska kyrkans arbete på hemmaplan, till exempel när det gäller förståelsen av missionsuppdraget i vår tid och diakonins samhällskritiska roll. Detta behov understryks av de utmaningar som globaliseringen ger.

Programmet för församlingsutveckling och folkbildning har här en viktig funktion då detta huvudprogram rymmer en stor del av det arbete som riktar sig till kyrkans stift, församlingar samt alla som vill engagera sig för Lutherhjälpens arbete. Arbetet är inriktat på att på olika sätt skapa kunskap om samt väcka och fördjupa engagemang för internationellt utvecklingssamarbete.

Församlingarnas lutherhjälpsombud har en nyckelroll i informations- och insamlingsarbetet. Här finns den lokala drivkraften för det frivilliga engagemanget.

Löpande verksamhet

Församlingar och stift har till uppgift att utse ombud och grupper för att driva det internationella arbetet. Detta understryks av den nya kyrkoordningen. Lutherhjälpens arbete i Sverige vilar på ombuden som därmed, tillsammans med de kyrkliga profilutbildningarna, är de viktigaste målgrupperna för centrala utbildningsinsatser och information.

Huvudprogrammet medverkar i arbetet med att rekrytera nya, yngre givare och samtidigt behålla befintliga givare. Arbetet inriktas på att öka förtroendet för Lutherhjälpens arbete och därmed viljan till att ge gåvor, bland enskilda givare, syföreningar och församlingar.

En viktig del av det arbete som bedrivs inom programmet är kontakten med ombudsorganisationen genom arbetskonferenser, idékonferenser, upptaktsmöten etc.

Särskild verksamhet

Konsekvenserna av projekten ”Stiften i fokus” (arbetsnamn) och ”Frivillighetens former” kommer i hög grad att påverka programmets verksamhet.

Stiften skall i högre grad betraktas som individuella och olika ”partner” till verksamhetsområdet. Detta innebär att utbildningspaket och information till stiften differentieras för att bättre möta deras individuella behov.

Ett exempel på detta är en omarbetning av stipendieprogrammet ”Ung i den världsvida kyrkan” till ett utbytesprogram där stiftskanslier och ombuds rörelsen regionalt tar ett större ansvar än tidigare. Här läggs en grund för nya satsningar på unga vuxna.

Effektmål

- Att samarbetsavtal finns senast år 2003 med samtliga stift beträffande Svenska kyrkans arbete med internationell mission och diakoni.
- Att samtliga församlingar/pastorat i Svenska kyrkan senast år 2002 har valda ombud för Svenska kyrkans internationella verksamhet (Lutherhjälpen, SKM, EFS och SKUT).
- Att andelen unga människor som deltar i Lutherhjälpens arbete som ombud eller på annat sätt har ökat med 25% år 2004 jämfört med år 2000.

E: Huvudprogram Analys, policy och påverkan

Det finns två huvudsyften med verksamheten inom huvudprogrammet.

För det första skall det skapa förutsättningar för aktiv förändring genom att ta vara på och kanalisera engagemang, särskilt hos unga människor, som på ett konkret sätt vill engagera sig i olika tematiska frågor.

För det andra skall programmet genom analys- och policydokument säkerställa kvaliteten av verksamheten i de övriga huvudprogrammen.

Löpande verksamhet

Huvudprogrammet, som är nytt, kommer att byggas upp vad gäller inriktning och verksamhet under kommande år. Detta sker i nära samverkan med SKM:s och EFS motsvarande program. Arbetet vilar huvudsakligen på fyra ben:

1. **Globaliseringens effekter på lokal nivå** handlar om att jämföra erfarenheter av av ekonomisk och social utsatthet i vårt eget land och i tredje världen – att se likheter och skillnader i de processer som skapar ökade klyftor.

2. **Mobilisering/kampanjer** är viktigt för att undvika att påverkansarbete riktat mot myndigheter, politiker och andra beslutsfattare blir elitistiskt. Exempel på områden är globala handelsfrågor, skuldavskrivning, Rättvisemärkt och klimatfrågan.

3. **Påverkan gentemot beslutsfattare, myndigheter och institutioner** på olika nivåer, såväl inom kyrkan som i samhället, är en viktig del av en profetisk diakoni.

4. **Analys- och policyarbete** handlar om ett aktivt deltagande i analys- och reflektionsarbete som sker inom Lutherska världsförbundet, Kyrkornas världsråd, Aproveo och andra relevanta organ, liksom i relation med Sida, EU och FN samt det egna arbete som bedrivs för att säkerställa utvecklingspotential och kvalitet i den verksamhet som drivs inom ramen för verksamhetsområdet.

Särskild verksamhet

Två former av analys och policy måste stå i fokus de närmaste åren. För det första måste ett analys- och policyarbete göras för de prioriterade områdena och bärande principerna. Ett analys- och policyarbete för det utåtriktade påverkansarbetet, som behöver en gedigen grund att stå på, måste också färdigställas.

Arbetet som berör våra samarbetspartner behöver göras i nära samråd med dessa. Partnerperspektivet i processen är viktigt och den kommer att beröra många känsliga frågor (vänstiftsrelationer, bilateralt kontra multilateralt arbetssätt etc.) som dels måste lösas, dels förankras väl.

Påverkans- och mobiliseringsarbete har bedrivits av Svenska kyrkan i många år, ibland med mer utvecklade metoder och ibland mer på ad hoc-basis utan genomtänkt strategi. Det är dock ett kunskapskrävande arbete som måste bedrivas på lång sikt vilket innebär att resurser i form av människor med erfarenhet och kunskap om såväl metodik och pedagogik som sakkunskap är nödvändiga. Som en del av arbetet i programmet bör därför dessa delar prioriteras genom fortbildning av befintlig personal.

Samtidigt skall stiftens stödjas för att skapa mötesplatser och möjligheter för aktiva människor som vill agera i internationella frågor, att vara med och påverka. Dessa människor kan idag vara aktiva i syföreningar, i köror, inom ombuds- och stipendiatkåren och/eller inom Jubel 2000 och Rättvisemärkt, men utan samordnade möjligheter att agera. Speciellt bör ungdomars engagemang tillvaratas.

Under perioden kommer en policy för de internationella verksamheternas roll i relation till konfliktförebyggande arbete att tas fram.

Effektmål

- Att i slutet av år 2002 skall huvudprogrammets struktur, dess funktion och dess relation till verksamhet som bedrivs i andra program inom Svenska kyrkan vara tydliggjord. Då skall också metoder och strategier för påverkansarbetet ha formulerats och testats.
- Att analysmaterial och kriterier för ytterligare koncentration av verksamheten i dess helhet skall ha utarbetats och tillämpas senast år 2003.
- Att policy för de prioriterade områdena och bärande principerna i samråd med partner skall ha utarbetats år 2004.
- Att år 2004 minst 1 000 aktiva i Svenska kyrkan skall ha fått ökad kompetens och vilja att medverka i debatt och påverkansarbete för internationella rättvisefrågor och mänskliga rättigheter genom att delta i konkreta aktioner och kampanjer i definierade sakfrågor.

Bilaga 13. EFS-rådets planeringsunderlag för periodens verksamhet

Samtliga huvudprogram inom verksamhetsområdet omfattas av följande effektmål utöver huvudprogrammets specifika mål:

Effektmål

- Att år 2003 skall goda utvärderingsinstrument finnas och användas för verksamhetsområdets olika delar.
- Att år 2004 skall det löpande arbetet beskrivas och utföras på ett kvalitativt och kvantitativt tillfredsställande sätt och samtidigt ge utrymme för tillräckliga resurser (i tid, personal och pengar) för särskilda satsningar.
- Att år 2002 ha översatt de av Svenska kyrkans dokument som är viktiga för partnersamarbete till relevant arbetspråk.

A: Huvudprogram Utland

Inom programmet samarbetar EFS med en handfull olika kyrkor, med nationella och regionala kristna råd, utbildningsinstitutioner samt med frivilligorganisationer, oftast ekumeniska, med inriktning på frågor inom EFS prioriterade områden.

I huvudprogrammet finns tre delprogram: Afrika (särskilt Östra Afrika och Afrikas Horn) och Asien (särskilt Indien) samt Missionärer. Under perioden kommer ett arbete att ske med sikte på att nå en ökad tematisk styrning av verksamheten i huvudprogrammet.

Löpande verksamhet

Tyngdpunkten i huvudprogrammets arbete ligger i direkt samverkan med kyrkor och organisationer. Kontakterna kännetecknas av ett långsiktigt kyrkosamarbete med partner som EFS har varit med om att grunda eller haft långvariga relationer till samt med nyare partner vars arbete är inriktat på frågor som rör EFS prioriterade områden. Samarbetet sker bland annat genom ekonomiskt stöd till kyrkor och organisationers verksamhet, utbytesprogram samt sändande av missionärer. Antalet missionärer i aktiv tjänst bör inte understiga 15.

Detta arbete kräver samtal kring mål och verksamhet. Vid regelbundna – oftast årliga – besök av handläggare görs mycket av arbetet med planering och uppföljning. De flesta av EFS samarbetspartner samarbetar också med andra kyrkor och organisationer. Ett stort arbete läggs ned på former för samordning. Dit hör bland annat de rundabordskonferenser, där en kyrka möter alla sina samarbetspartner för gemensamma samtal kring verksamhetens innehåll, prioriteringar och samarbetsformer.

I den löpande uppföljningen och utvärderingen av samarbetet handlar det mycket om att bedöma effekten av det arbete som genomförts i de projekt och program som samarbetet bedrivs i. Även om de genomförda aktiviteterna låter sig beskrivas, kan effekten av dem vara svårare att komma åt, särskilt när det handlar om effekter som först visar sig på lång sikt och inte med säkerhet kan kopplas till genomförandet av en viss insats. EFS samarbetar med Sida kring frågor om metoder och modeller för utvärdering och uppföljning.

Både anslagsverksamhet, utbytesprogram och rekrytering, utbildning och uppföljning i relation till missionärer kräver, förutom kapacitet för arbetet med de innehållsliga frågorna, stora administrativa resurser. Ett seriöst arbete med uppföljning och redovisning kräver god dokumentation.

Särskild verksamhet

Samtalen med EFS partner måste intensifieras omkring innehåll och former för samarbetet, vilket bl a behandlas i EFS utlandsutredning. Partnerskapsbegreppet måste utvecklas och stärkas och framför allt bli mer ömsesidigt. Det innebär bl. a. att partner måste bli delaktiga när EFS utformar mål och inriktning för verksamheten.

Svenska kyrkan behöver förnya och utveckla sitt kontaktnät. Samverkan med partner sker i stort sett bilateralt. Bilateral samverkan ger stor flexibilitet när det gäller innehåll och utformning av samarbetet samtidigt som det kan innebära förenklade och isolerade lösningar och förhållningssätt som blir sårbara för institutionella och politiska förändringar. Bilateral samverkan bygger på personliga kontakter vilket kräver en personalintensiv verksamhet hos båda parter. Det är också viktigt att stimulera till och stödja kontakter mellan EFS partner.

Vidare vill EFS stödja och underlätta partners förutsättningar att på ett mer professionellt sätt möta en alltmer komplex omvärld. För att kunna utgöra ett trovärdigt sätt att vara kyrka i samhället är det viktigt att medvetandegöra utsatta grupper om sin situation.

Missionärer behövs både för att fylla partners behov och för att bygga varaktiga relationer mellan Svenska kyrkan och partnerkyrkor. Därför är det viktigt med en fördjupad ideologisk reflektion och diskussion kring missionärens roll inom verksamhetsområdet och i Svenska kyrkan i stort. Här behöver partners och Svenska kyrkans behov sammanvägas med såväl möjligheten att rekrytera lämpliga och villiga personer som med kostnadsutvecklingen kring utsänd personal.

I samband med inrättande av ett styrorgan ökar möjligheten till geografisk tydliggörande och fokusering av arbetet mellan de olika internationella verksamheterna. Idag finns t ex Svenska kyrkan i form av både SKM och EFS i Etiopien, Tanzania och Indien.

Effektmål

- Att senast år 2004 ha funnit former för en starkare tematisk styrning av verksamheten i huvudprogrammet.
- Att till utgången av år 2002 ha nått en överenskommelse med Sida om vidgade kriterier för samarbetet.
- Att 2003 ha utvecklat ett fungerande samråd mellan EFS partner.
- Att under perioden ha minst 15 missionärer i tjänst per år.
- Att 2003 det föreligger en ny missionärspolicy som bland annat innefattar en analys av framtida resurser och behov av utsända missionärer.

B: Huvudprogram Katastrof

Diakoni innebär att identifiera sig med den utsatta människan. Det för bl a med sig att kyrkan omöjligt kan gå förbi den drabbade. Därför har katastrofarbete alltid varit en viktig del av EFS utlandsarbete.

I alla katastrofsituationer, antingen de är akuta eller långvarigt pågående, vill EFS arbeta tillsammans med befintliga lokala partner genom att stärka dessa. De flesta katastrofer har flera orsaker och är därför komplexa till sin natur. Därför måste insatserna redan från början präglas av ett långsiktigt tänkande. Katastrofinsatser får aldrig bli isolerade företeelser utan skall alltid ses i ett större sammanhang med både förebyggande och förberedande komponenter, väl integrerade i det långsiktiga arbetet.

Kopplingen mellan akuta katastrofinsatser och det långsiktiga utvecklingsarbetet, sker främst i det multilaterala nätverket Action by churches together (ACT), med säte i Geneve, genom samarbetet med lokala kyrkor och lokala kyrkorelaterade organisationer.

Katastrofinsatser attraherar ofta mycket pengar och engagemang genom den mass-mediala uppmärksamheten de ofta får. Det ligger därför ett stort ansvar i programmet att ta vara på församlingarnas engagemang och behov av information om Svenska kyrkans katastrofarbete.

Det finns även en stor utmaning i att göra komplexiteten med katastrofer och konflikter synliga och att driva dessa frågor även på hemmaplan för att skapa större förståelse för katastrofbiståndets villkor.

EFS har en beredskap för katastrofinsatser i de geografiska områden där arbetet är väl förankrat och i samarbete med nätverket ACT. Det är de lokala kyrkorna och ekumeniska organisationerna som är implementerande och arbetet verkställs i kansliet inom ramen för Lutherhjälpens huvudprogram.

C: Huvudprogram Kommunikation och insamling

Huvudprogrammet för kommunikation och insamling har som huvuduppgift att informera om verksamheten för att skapa opinion, motivera engagemang och samla in medel för att finansiera huvuddelen av arbetet. Detta arbete hanteras idag av EFS nationella kansli.

Det är viktigt att EFS, gärna i ökad samverkan med Kyrkokansliet, fortlöpande utarbetar metoder som stimulerar till ett regelbundet och självklart delande/givande bland enskilda såväl som församlingar och grupper.

D: Huvudprogram Församlingsutveckling och folkbildning

Kyrkoordningen för Svenska kyrkan uttrycker tydligt att mission är en dimension av församlingens grundläggande uppgift. Den öppnar möjligheter för församlingar och stift att arbeta med internationella frågor och internationellt samarbete liksom att anslå medel ur budget för internationell diakoni och mission.

EFS har med sina åtta folkhögskolor en lång tradition av folkbildning. Skolorna utgör en stor kontaktyta mot unga människor och bör i större utsträckning användas som en resurs i att väcka unga människors engagemang i internationella frågor. De kan också i högre grad engageras i ett ömsesidigt utbyte av kunskaper och erfarenheter mellan EFS och partner.

Arbetet kring frivillighetens framtid bidrar till att utveckla Svenska kyrkans ombudsorganisation och att tydligare definiera dess uppgift. Inom detta huvudprogram sker idag en samverkan mellan EFS kansli och Kyrkokansliet.

E: Huvudprogram Analys, policy och påverkan

Det finns två huvudsyften med verksamheten inom huvudprogrammet.

För det första skall det skapa förutsättningar för aktiv förändring genom att ta vara på och kanalisera engagemang, särskilt hos unga människor, som på ett konkret sätt vill engagera sig i olika tematiska frågor.

För det andra skall programmet genom analys- och policydokument säkerställa kvaliteten av verksamheten i de övriga huvudprogrammen.

Löpande verksamhet

Huvudprogrammet, som är nytt, kommer att byggas upp vad gäller inriktning och verksamhet under kommande år. Detta sker i nära samverkan med Lutherhjälpens och SKM:s motsvarande program.

Det löpande arbetet vilar huvudsakligen på fyra ben:

1. **Globaliseringens effekter på lokal nivå** handlar om att jämföra erfarenheter av ekonomisk och social utsatthet i vårt eget land och i tredje världen – att se likheter och skillnader i de processer som skapar ökade klyftor.

2. **Mobilisering/kampanjer** är viktigt för att undvika att påverkansarbete riktat mot myndigheter, politiker och andra beslutsfattare blir elitistiskt. Exempel på områden är globala handelsfrågor, skuldavskrivning, Rättvisemärkt och klimatfrågan.

3. **Påverkan** gentemot beslutsfattare, myndigheter och institutioner på olika nivåer, såväl inom kyrkan som i samhället, är en viktig del av en profetisk diakoni.

4. **Analys- och policyarbete** handlar om ett aktivt deltagande i analys- och reflektionsarbete som sker inom Lutherska världsförbundet, Kyrkornas världsråd, Aproveo och andra relevanta organ, liksom i relation med Sida, EU och FN samt det egna arbete som bedrivs för att säkerställa utvecklingspotential och kvalitet i den verksamhet som drivs inom ramen för verksamhetsområdet.

Särskild verksamhet

Under perioden har huvudprogrammet sitt ena fokus i den verksamhet som riktar sig ”inåt”, dvs. det analys- och policyarbete som ska utarbeta metoder, former och innehåll för att tydliggöra de prioriterade områdena. Detta ska även syfta till att klargöra EFS profil och särskilda bidrag till kyrko- och missionsförståelsen, dels i relation till Svenska kyrkan som helhet och dels i relation till samarbetspartner i internationell mission. Särskilt angeläget är att tydliggöra hur SKM, Lutherhjälpen och EFS kompletterar varandra, framförallt tematiskt men även metodmässigt, t ex när det gäller synen på partnerskap, långsiktighet, bilateralt respektive multilateralt arbetssätt.

Ett andra fokus har huvudprogrammet ”utåt”, i att utarbeta former, policy och teman för påverkansarbetet. Också här är det angeläget att tydliggöra verksamhetsområdenas olika profiler för att undvika konkurrens men främja maximal effekt.

Under perioden kommer en policy för de internationella verksamheternas roll i relation till konfliktförebyggande arbete att tas fram.

Ett arbete med att ta fram en policy för aidsrelaterade frågor har inletts i kansliet. Detta arbete kommer att få ökad prioritet under perioden.

Effektmål

- Att i slutet av år 2002 skall huvudprogrammets struktur, dess funktion och dess relation till verksamhet som bedrivs i andra program inom Svenska kyrkan vara tydliggjord. Då skall också metoder och strategier för påverkansarbetet ha formulerats och testats.
- Att analysmaterial och kriterier för ytterligare koncentration av verksamheten i dess helhet skall ha utarbetats och börjat tillämpas senast år 2003.
- Att EFS år 2003 tillsammans med samarbetspartner från minst två regioner skall ha påbörjat ett gemensamt analys- och påverkansarbete kring kyrkans uppgift i relation till globaliseringens effekter.
- Att policy för de prioriterade områdena i samråd med partner skall ha utarbetats senast år 2003.

Bilaga 14 A. Begreppsförklaringar

Följande text syftar till att förklara vissa av de begrepp som används i de tabeller som sammanfattar resp. VO:s rambudget.

Kolumn

Utfall 2000 – innehåller utfall enligt årsbokslutet för 2000.

Budget 2001 – visar detaljbudgeten för 2001.

M&R 2002 och M&R 2003 – innehåller nya värden för dessa år framtagna på basis av den kunskap som nu föreligger och skiljer sig därför från de budgetvärden för dessa år som presenterades i budgetskrivelsen KsSkr 2000:1 (föregående M&R).

Utjämningsavgifter:

Avgifter inom utjämningsystemet – allmän utjämnings-, inkomstutjämnings-, kyrko- underhålls-, begravningsplats-, kyrkotillhörighets- och särskild utjämningsavgift.

Netto finans- o kapitalförvaltning innehåller

- räntor och utdelningar på kapitalplaceringar,
- vinster/förluster vid försäljning av värdepapper,
- kostnadsräntor för ev. upplåning inom finans- och kapitalförvaltningen,
- courtage och andra transaktionskostnader vid köp och försäljning, samt
- ersättningar till de externa kapitalförvaltarna.

Förändringar i avsättningar till prisfallsreserver för orealiserade vinster eller förluster redovisas *inte* här utan under dispositioner.

Övriga externa kostnader:

Detta är exempelvis köpta tjänster, porto, telefon, resor, avskrivningar, lokalhyra, informationsmaterial mm.

Personalkostnader:

I budgeten för ett VO finns på denna rad endast tillfälligt projektanställd personal. På VO SKM och EFS Utland finns här även missionärerna. Kostnaden för kanslipersonalen återfinns i VO:ts budget under raden Interna kostnader. Kansliet kan sägas "sälja" sina tjänster till resp. VO och i kansliets budget uppträder detta som Interna intäkter. I budgeten för den totala nationella nivån elimineras Interna kostnader mot Interna intäkter och här innehåller raden personalkostnader den totala kostnaden för alla personal, såväl vid kansliet som på projekt eller utomlands.

Ftg-anknutna medel (SPP) = Företagsanknutna medel:

Detta är en engångsintäkt som uppträdde år 2000 och avsåg återbetalning av inbetalda SPP-pensioner.

Interna kostnader:

Här ingår inte bara personalkostnader för kansliets personal utan även alla personal- och arbetsplatsrelaterade kostnader som lokaler, möbler, datorutrustning och data-

system, telefon, reception, posttjänster, personalförmåner, personalrekrytering/-avvecklings/-utveckling m. m.

Dispositioner:

Uppträder under tre underrubriker

1) Förändring av avsättningar

Exempel: När gåvor eller bidrag har erhållits för ett visst ändamål men ännu inte förbrukats för sitt ändamål avsätts motsvarande oanvända belopp. Den erhållna gåvan eller bidraget redovisades när den kom som intäkt under extern finansiering och har på det sättet förbättrat resultatet. Genom att reservera, avsätta, beloppet motverkas detta genom att årets resultat minskas. Nästa år, när beloppet sedan används återförs avsättningen och uppträder då som en resultatförbättrande post det året och ”möter” då kostnaden för att genomföra aktiviteten.

När avsättningen sker försämrar den alltså resultatet och när den återförs förbättras det. Beroende på hur snävt ändamålet är definierat så sker avsättningen till ändamålsdestinerade (ex: barnhem i Indien) eller till verksamhetsdestinerade medel (Lutherhjälpens verksamhet).

2) Avsättning till bundet eget kapital

Denna resultatpost uppträder endast inom VO Ekonomisk utjämning och avser värdesäkring av kyrkofonden. Med det avses en avsättning till bundet eget kapital stor nog att kompensera för det reella värdefall som uppstått till följd av inflationen.

3) Förändring fritt eget kapital

Denna resultatpost motsvarar det över/underskott som kvarstår sedan avsättning skett till bundet eget kapital och till ändamåls- eller verksamhetsdestinerade medel. Posten uppträder på VO Ekonomiskt utjämning samt med ett mindre belopp på VO Kyrkomötet. Om posten är negativ innebär det att året gett ett överskott som kan avsättas. Är posten positiv betyder det att vi behövt förbättra resultatet genom att ”ta fram” tidigare avsatta medel.

Bilaga 14 B. Jämförelse med mål och rambudgetskrivelsen år 2000 (KsSkr 2000:1)

Där jämförelser gjorts mot föregående M&R har i vissa fall omgrupperingar skett för att ge en mer rättvisande jämförelse. Det leder till att vissa jämförelsetal som anges i den här skrivelsen kan vara svåra att identifiera i skrivelsen KsSkr 2000:1. Följande två tabeller visar vilka ändringar i grupperingarna som gjorts.

Tabell över den nationella nivåns samlade ekonomi:

Presentation i KsSkr 2000:1, sida 13			Omgrupperat för användning vid jämförelser i denna skrivelse		
	2002	2003		2002	2003
<i>Intäkter</i>			<i>Extern finansiering</i>		
Utjämningsavgifter	1 331 700	1 361 600	Utjämningsavgifter	1 331 700	1 361 600
Enskilda givare	100 500	101 000			
Kollekter	86 675	86 125			
Testamenten	20 400	20 400	Kollekter o gåvor	207 575	207 525
Sidaanslag	127 596	127 596	Bidrag, Sida	127 596	127 596
Internt förv. Stiftelser	17 350	17 350			
Kyrkoantikv ersättn	50 000	100 000			
Övriga anslag	20 579	20 179	Övriga bidrag	87 929	137 529
Netto kap.förvaltn	219 810	229 790	Nto finans/kap förv	219 810	229 790
Övriga intäkter	3 466	3 475	Övriga intäkter	3 466	3 475
Övr int, dotterbol	50 969	52 243	Dotterbol ingår ej	-	-
Summa intäkter	2 029 045	2 119 758	S:a extern finansiering	1 978 076	2 067 515
<i>Kostnader</i>			<i>Kostnader</i>		
Lämnade bidr o ansl	1 387 749	1 454 903	Utjämningsbidrag	1 005 500	1 021 500
			Lämnade bidrag	372 249	423 403
			Budgetreserv	10 000	10 000
Lön/arvoden, ej kansli	91 497	92 738	Personalkostnader	91 497	92 738
Lön/arv, dotterbol	9 916	10 169	Dotterbol ingår ej	-	-
Övr verks kostn	169 963	172 441	Övr externa kostn	169 963	172 441
Övr verks, dotterbol	39 662	40 674	Dotterbol ingår ej	-	-
Utförd kanslikostn	135 280	138 926	Interna kostnader	135 280	138 926
Summa kostnader	1 834 067	1 909 851	S:a kostnader	1 784 489	1 859 008
<i>Dispositioner</i>			<i>Dispositioner</i>		
Förändr balans medel	121 987	132 507	Förändr avsättning	-3 428	-2 496
			Avs fritt eg kap	125 415	135 003
Förändr bal dotterb	1 391	1 400	Dotterbol ingår ej	-	-
Värdesäkr Kyrkof	71 600	76 000	Avs bundet eg kap	71 600	76 000
Summa dispositioner	194 978	209 907	S:a dispositioner	193 587	208 507
<i>Budgeterat resultat</i>	0	0	<i>Nettoresultat</i>	0	0

- Enskilda givare, kollekter och testamenten har grupperats samman till Kollektor och gåvor.
- Kyrkoantikvarisk ersättning har förts samman med övriga bidrag och internt förvaltade stiftelser.
- Lämnade bidrag och anslag har brutits upp i Utjämningsbidrag, lämnade anslag och budgetreserv.

Observera särskilt att värden för dotterföretagen inte ingår i den här skrivelsen varför beloppen skiljer mellan de två kolumnerna.

Tabell över den nationella finansieringen utlagd per verksamhetsområde:

Enligt KsSkr 2000:1			Omgrupperad för användning vid jämförelser i denna skrivelse		
	2002	2003		2002	2003
Kyrkomötet	40 597	40 797	Kyrkomötet	40 597	40 797
ÅB och biskopsmötet	7 190	7 350	ÅB och biskopsmötet	7 190	7 350
Kyrkorätt och org	14 225	14 125	Kyrkorätt och org	41 225	43 125
Ekonomisk utjämning			Ekonomisk utjämn	38 600	39 200
Kristen enhet	15 910	17 115	Kristen enhet	15 910	17 115
Svk information	35 760	34 270	Svk information	35 760	34 270
Kyrkolivets utveckl	71 905	72 550	Kyrkolivets utveckl	71 905	72 550
SKUT	46 060	48 065	SKUT	46 060	48 065
Lutherhjälpen	5 338	7 500	Lutherhjälpen	5 338	7 500
SKM	5 923	8 500	SKM	5 923	8 500
EFS Utland	5 150	5 345	EFS Utland	5 150	5 345
Forskning	9 262	9 115	Forskning	9 262	9 115
Kultur	3 025	3 025	Kultur	3 025	3 025
Samiskt kyrkoliv	1 240	1 140	Samiskt kyrkoliv	1 240	1 140
Aktiebolag			Aktiebolag	0	0
S:a nat. finansiering	261 585	268 897	S:a nat. finansiering	327 185	337 097

Kostnaderna för Kyrknätet (27 resp. 29 mkr) budgeterades under VO *Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning* och bekostades där "direkt" ur verksamhetsområdets budget utan att redovisas via nationell finansiering. Detta har justerats i samband med att verksamheten flyttats till VO *Kyrkorätt och organisation*. Dessutom har kostnaderna för nationella administrativa system och för VO-gemensamma kostnader (såsom andel av kansliets kostnader) bruttoredovisats via nationell finansiering, 39 mkr för vardera året. Förändringen medför ingen reell ändring i kostnadsnivå utan är endast ett sätt att ge en mer rättvisande bild över de kostnader som verksamheten drar.

Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll

Utdrag ur protokoll fört vid sammanträde den 9 april 2001.

Beslutande: Ärkebiskop KG Hammar, ordförande Levi Bergström, Stina Eliasson, Sven-E. Kragh, Birgitta Ericsson Löfgren, Ulla Carlson, Gunvor Hagelberg, Curt Forsbring, Christina Hjertén, Britt Louise Agrell, Birgith Wiklund Molberg, Bengt Linnvall, Margarethe Isberg, Marianne Kronberg samt Britas Lennart Eriksson.

Föredragande: generalsekreterare Leni Björklund.

Kyrkostyrelsen beslöt

att till Kyrkomötet avge skrivelsen KsSkr 2001:1 Mål och rambudget för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2002–2004.

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till Kyrkomötet.

Uppsala den 29 mars 2001

KG Hammar

Leni Björklund

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen läggs verksamhetsberättelse och årsredovisning för Kyrkostyrelsen avseende verksamhetsåret 2000 fram. När det för sammanhangets skull varit naturligt sträcker sig redogörelsen även in på 2001.

Innehållsförteckning

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
Förvaltningsberättelse	6
Svenska kyrkan i korthet	6
Ärkebiskopen: Efter ett år – vad har förändrats?	8
Generalsekreteraren: Förändringarna stärker samarbetet	10
Svenska kyrkan – Organisation och ekonomi	12
Övergripande kommentarer till resultatet	13
Ärkebiskopen och Biskopsmötet	17
Kyrkomötet	18
Kristen enhet och teologi	19
Kyrkorätt och organisation	20
Svenska kyrkans information	21
Forskning	23
Kultur	23
Samiskt kyrkoliv	24
Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning	25
Församlingsutveckling	26
Utbildning	28
Verksamhet bland svenskar i utlandet	29
Internationell mission och diakoni	31
Resultat- och balansräkningar samt noter	35
Koncernresultaträkning	35
Koncernbalansräkning	36
Moderföretagets resultaträkning	38
Moderföretagets balansräkning	39
Noter	41
Revisionsberättelse	61
Bilaga 1: Verksamhetsområde Ärkebiskopen och Biskopsmötet	
Verksamhetsområdesrapport 2000	62
Verksamhet och måluppfyllelse	62
Ekonomisk resultatanalys	62
Väsentliga händelser efter årsskiftet	62
Framåtblickar	62
VO: Ärkebiskopen och Biskopsmötet Resultatrapport 2000	63
Bilaga 2: Verksamhetsområde Kyrkomötet Verksamhetsområdesrapport 2000	64
Verksamhetsområdets mål	64
Verksamhet och måluppfyllelse	65
Ekonomisk resultatanalys	66
Väsentliga händelser efter årsskiftet	66
Framåtblickar	66
Ledamöter i Kyrkostyrelsen	67
VO: Kyrkomötet Resultatrapport år 2000	68

Bilaga 3: Verksamhetsområde Kristen enhet och teologi	
Verksamhetsområdesrapport 2000	69
Verksamhetsområdets mål.....	69
Verksamhet och måluppfyllelse	70
Ekonomisk resultatanalys	71
Väsentliga händelser efter årsskiftet.....	71
Framåtblickar	71
VO: Kristen enhet och teologi Resultatrapport år 2000	72
Bilaga 4: Verksamhetsområde Kyrkorätt och organisation	
Verksamhetsområdesrapport 2000	73
Verksamhetsområdets mål.....	73
Verksamhet och måluppfyllelse	74
Ekonomisk resultatanalys	75
Väsentliga händelser efter årsskiftet.....	76
Framåtblickar	76
VO: Kyrkorätt och organisation Resultatrapport år 2000.....	77
Bilaga 5: Verksamhetsområde Svenska kyrkans information	
Verksamhetsområdesrapport 2000	78
Verksamhetsområdets mål.....	78
Verksamhet och måluppfyllelse	78
Ekonomisk resultatanalys	79
Väsentliga händelser efter årsskiftet.....	80
Framåtblickar	80
VO: Svenska kyrkans information Resultatrapport år 2000.....	81
Bilaga 6: Verksamhetsområde Forskning Verksamhetsområdesrapport 2000	
Verksamhetsområdesrapport 2000	82
Verksamhetsområdets mål.....	82
Verksamhet och måluppfyllelse	84
Ekonomisk resultatanalys	85
Framåtblickar	85
Ledamöter i Svenska kyrkans forskningsråd.....	86
VO: Forskning Resultatrapport år 2000.....	87
Bilaga 7: Verksamhetsområde Kultur Verksamhetsområdesrapport 2000	
Verksamhetsområdesrapport 2000	88
Verksamhetsområdets mål.....	88
Verksamhet och måluppfyllelse	90
Ekonomisk resultatanalys	91
Framåtblickar	91
Ledamöter i Svenska kyrkans kulturråd	91
VO: Kultur Resultatrapport år 2000	92
Bilaga 8: Verksamhetsområde Samiskt kyrkoliv	
Verksamhetsområdesrapport 2000	93
Verksamhetsområdets mål.....	93
Verksamhet och måluppfyllelse	94
Ekonomisk resultatanalys	94
Väsentliga händelser efter årsskiftet.....	94
Framåtblickar	94
Ledamöter i Samiska rådet inom Svenska kyrkan.....	95
VO: Samiskt kyrkoliv Resultatrapport år 2000	96

Bilaga 9: Verksamhetsområde Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning	
Verksamhetsområdesrapport 2000	97
Verksamhetsområdets mål.....	97
Verksamhet och måluppfyllelse	98
Ekonomisk resultatanalys	98
Väsentliga händelser efter årsskiftet.....	99
Framåtblickar	99
Ledamöter i Kyrkofondens styrelse.....	99
VO: Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning Resultatrapport år 2000.....	100
Bilaga 10: Verksamhetsområde Församlingsutveckling	
Verksamhetsområdesrapport 2000	101
Verksamhetsområdets mål.....	101
Verksamhet och måluppfyllelse	102
Ekonomisk resultatanalys	105
Väsentliga händelser efter årsskiftet.....	105
Framåtblickar	105
Ledamöter i Nämnden för kyrkolivets utveckling.....	106
VO: Församlingsutveckling Resultatrapport år 2000	107
Bilaga 11: Verksamhetsområde Utbildning Verksamhetsområdesrapport 2000	
108	
Verksamhetsområdets mål.....	108
Verksamhet och måluppfyllelse	108
Ekonomisk resultatanalys	110
Väsentliga händelser efter årsskiftet.....	110
Framåtblickar	111
Ledamöter i Nämnden för kyrkolivets utveckling.....	111
VO: Utbildning Resultatrapport år 2000.....	112
Bilaga 12: Verksamhetsområde Verksamhet bland svenskar i utlandet/SKUT	
Verksamhetsområdesrapport 2000	113
Verksamhetsområdets mål.....	113
Verksamhet och måluppfyllelse	114
Ekonomisk resultatanalys	116
Framåtblickar	117
Ledamöter i Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet.....	117
VO: Verksamhet bland svenskar i utlandet/SKUT Resultatrapport år 2000.....	119
Bilaga 13: Verksamhetsområde Internationell mission/SKM	
Verksamhetsområdesrapport 2000	120
Verksamhetsområdets mål.....	120
Verksamhet och måluppfyllelse	122
Ekonomisk resultatanalys	125
Framåtblickar	126
Ledamöter i Nämnden för Svenska kyrkans mission	127
VO: Internationell mission/SKM Resultatrapport år 2000	128
Bilaga 14: Verksamhetsområde Internationell diakoni/Lutherhjälpen	
Verksamhetsområdesrapport 2000	129
Verksamhetsområdets mål.....	129
Verksamhet och måluppfyllelse	130
Ekonomisk resultatanalys	132

Framåtblickar	132
Ledamöter i Nämnden för internationell diakoni/Lutherhjälpen	133
VO: Internationell diakoni/LH Resultatrapport år 2000	135
Bilaga 15: Verksamhetsområde Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen utland	
Verksamhetsområdesrapport 2000	136
Verksamhetsområdets mål.....	136
Verksamhet och måloppfyllelse	137
Ekonomisk resultatanalys	137
Framåtblickar	138
Ledamöter i EFS-rådet	138
VO: EFS Utland Resultatrapport år 2000.....	139
Bilaga 16: Svenska Kyrkans Utbildning AB, Org.nr. 556427-5823	
Årsredovisning för räkenskapsåret 2000	140
Förvaltningsberättelse.....	140
Resultaträkning	142
Balansräkning.....	143
Noter	145
Revisionsberättelse	149
Bilaga 17: Svenska Kyrkans Förvaltnings AB, Org.nr. 556047-5773	
Årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2000	151
Förvaltningsberättelse.....	151
Koncernresultaträkning	155
Koncernens balansräkning.....	156
Moderbolagets resultaträkning.....	159
Moderbolagets balansräkning	160
Noter, gemensamma för moderbolag och koncern	163
Revisionsberättelse	174
Bilaga 18: Kyrkans Hus AB, Org.nr. 556427-5799	
Årsredovisning för räkenskapsåret 2000	176
Förvaltningsberättelse.....	176
Resultaträkning	178
Balansräkning.....	179
Noter	181
Revisionsberättelse	187
Bilaga 19: Kyrknätet AB, Org.nr. 556532-8811	
Årsredovisning för räkenskapsåret 2000	188
Förvaltningsberättelse.....	188
Resultaträkning	191
Balansräkning.....	192
Noter	193
Revisionsberättelse	197
Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll	198

Förvaltningsberättelse

Svenska kyrkan i korthet

I varje människas liv ryms vardag och fest, sorg och glädje, stunder av ensamhet och upplevelser man vill dela med andra. Svenska kyrkan ger utrymme för alla dessa delar av människans liv, och erbjuder en gemenskap där man tillsammans söker svar på livsfrågorna och stödjer varandra.

Svenska kyrkan är en evangelisk-luthersk, öppen, demokratisk folkkyrka. Idag är mer än åtta av tio svenskar medlemmar i Svenska kyrkan och den fyller en viktig funktion för många. Även om man inte är aktiv eller regelbunden besökare är det till kyrkan man vänder sig vid högtidliga tillfällen och milstolpar i livet, som när ett barn har fötts, när man bestämt sig för att dela livet med en person eller när man vill ta farväl av någon som har dött. För en del är också Svenska kyrkan en frizon, ett sammanhang där man inte måste prestera något alls. För andra är kyrkan plattformen för att förverkliga ett brinnande engagemang för världen, medmänniskorna eller miljön.

Församlingen som bas

Svenska kyrkans bas är församlingen. Det finns drygt 2 500 församlingar i Sverige och ungefär 40 svenska församlingar utomlands. En församlings grundläggande uppgifter är att fira gudstjänst, bedriva undervisning, utöva diakoni och mission, men vilka uttryck dessa uppgifter tar sig varierar avsevärt. Traditionella aktiviteter som syföreningar och kyrkkaffe blandas med liturgisk dans, retreatar, bullgerillor och aktionsgrupper för rättvis handel. Församlingen är en självstyrande gemenskap som lever och utvecklas och därför skiftar dess verksamhet med medlemmarna och tiden. Kärnan i församlingsgemenskapen är gudstjänsterna.

Stiftet som stöd

Svenska kyrkans församlingar är uppdelade på tretton stift. I varje stift finns en biskop som har till sin huvuduppgift att leda och inspirera verksamheten i stiftet. Biskopen viger också präster och diakoner till tjänst i kyrkan, följer dem i deras uppdrag och gör besök i stiftets församlingar.

Stiftets grundläggande uppgift är att ge råd och stöd till församlingarna, se till att deras verksamhet följer kyrkoordningen och att anordna fortbildning för de anställda. Det är stiftet som förvaltar Svenska kyrkans jord och skog samt en stor del av de finansiella tillgångar som finns inom Svenska kyrkan.

Nationell nivå det gemensamma

Den nationella nivån tar ansvar för frågor som är gemensamma för hela Svenska kyrkan. Dit hör t.ex. det inomkyrkliga regelsystemet (kyrkoordningen), gemensam information, kyrklig utbildning, ekumeniska relationer, och att samordna internationell diakoni och mission. Till uppgiften hör också att vara kyrkans röst utåt såväl i det svenska samhället som internationellt.

Detta arbete utförs genom Kyrkokansliet, som är Svenska kyrkans nationella kansli, beläget i Kyrkans hus i Uppsala. Kyrkokansliet har cirka 250 medarbetare som leds av en generalsekreterare. På Kyrkokansliet finns också ärkebiskopen som är Svenska kyrkans främste företrädare. Ytterst styrs det nationella arbetet av Kyrkomötet, Svenska kyrkans högsta beslutande organ med 251 demokratiskt valda ledamöter, som i sin tur utser Kyrkostyrelsen.

Ekonomi och förvaltning

Hela Svenska kyrkans verksamhet – från församlingsarbete och vård av kyrkobyggnader till begravningsverksamhet – finansieras genom kyrkoavgiften som betalas via skattsedeln. Hur stor kyrkoavgiften ska vara bestäms lokalt i varje församling. Personer som inte tillhör Svenska kyrkan betalar en särskild begravningsavgift som täcker kostnaderna för begravningsverksamheten.

Svenska kyrkan har tillgångar om totalt cirka 30 miljarder kronor. En del av tillgångarna, t.ex. kyrkans skog, ger avkastning medan andra tillgångar medför kostnader, exempelvis underhåll av kyrkobyggnader, församlingshem och begravningsplatser. Svenska kyrkan förvaltar sina tillgångar så att kravet på god avkastning tillgodoses. Förvaltningen sker också med etiska hänsyn, för att stämma överens med kyrkans grundläggande värderingar.

Större än man kan ana

Svenska kyrkan är rikstäckande och har cirka 7,4 miljoner medlemmar. Under ett år firas 346 000 gudstjänster och dessutom samlas vi till 135 000 dop, vigslar, begravingar och konfirmationsgudstjänster. Cirka 140 miljoner kronor samlas in genom kollekter varje år och dessa utgör bara en del av församlingarnas och stiftens totala insamlade medel. Det finns ungefär 60 000 förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan och tillsammans med de cirka 27 000 anställda arbetar några hundra tusen personer ideellt. Såväl siffror som verksamhet visar att Svenska kyrkan är en folkkyrka som kan jämföras med få andra organisationer i Sverige.

Ärkebiskopen: Efter ett år – vad har förändrats?

Det första året sedan Svenska kyrkan upphörde att vara statskyrka har passerat. Åtskilliga frågor har handlat om förändring. Vad är förändrat? Har något överhuvudtaget förändrats? Märker man ingen skillnad? Det är uppenbart att en del frågeställare har varit ängsliga, att nu skulle allt bli annorlunda. Det var bra förut, och förändring kunde bara innebära försämring. Andra har burit på en otålighet. Varför märks det ingen förändring?

Den största kyrkoförändringen sedan reformationen genomfördes den 1 januari år 2000, och så märker vi ingenting!

Uppsala universitets rektor nämnde i ett tal att kollegan vid Berkeleyuniversitetet i Kalifornien vid en granskning av den egna institutionen använt begreppen ”changed” och ”changing”. Med det förra avsågs förändringar som påtvingats utifrån, och med det senare förändringar som är resultatet av en inifrånstyrd utveckling, en förändringsbenägenhet. När jag tänker på Svenska kyrkans första år ”i frihet” blir denna distinktion användbar. Har statskyrkosystemets avskaffande inneburit att de yttre omständigheterna för vår kyrka att vara kyrka förändrats på ett sådant sätt att vi tvingats till förändringar? Eller har den nya situationen inneburit att en vilja till förändring frigjorts och vår kyrka av egen kraft byter gestalt? För mig är frågeställningarna ett värdefullt analysinstrument som vi kan använda på alla nivåer i Svenska kyrkan.

Vi möter en lättnad hos människor, och kanske hos oss själva, över att det knappt blev någon skillnad. Ser vi till den första frågeställningen – ”Are we changed?” – är detta kanske bra. Förändringar som inneburit anpassning till en ny samhällssituation har inträffat successivt under de senaste hundrafemtio åren, så år 2000 innebar mer av sammanfattande slutpunkt på en lång process än en drastisk förändring.

Men vi möter också en besvikelse över att nyordningen inte märks mer. ”Are we changing?” Varför utvecklas inte vår kyrka mer, snabbare och mera synbart utifrån de inre förutsättningar hon besitter? Frågan är ofta uttryck för en längtan som leder till orealistiska förväntningar. Inre förändringar är långsamma och blir först så småningom synliga, åtminstone om dessa förändringar ska få någon stabil varaktighet. Jag är dock övertygad om att vi är många som bär på en gemensam övertygelse. Förändringar kommer, och dessa kommer att vara inifrånstyrda. Det finns redan efter ett år tecken på att så är fallet.

Den största förändringen är kanske just övergången från att vara utifrånstyrda till att bli inifrånstyrda. Ett statligt och kommunalt regelsystem har styrt oss under statskyrkans sista halvsekel. Svenska kyrkans bekännelseidentitet har varit statligt reglerad, medan den demokratiska strukturen har haft kommunala drag. Sanktioner för regelöverträdelser har varit infogade i samma regelverk. Nu är vi ”fria”, vilket innebär att varken statliga eller kommunala lagar och regelsystem styr oss längre. Nu gäller det att förverkliga vad vi är, inte vad vi tvingas vara. Skrämmande? Nervöst? Utmanande? Lockande?

Det första året har givit oss många illustrationer till ovanstående frågeställningar. Vad händer när prästerna inte längre har statligt reglerade tjänster och styrs av en statlig myndighet, domkapitlet? Vem styr våra kyrkopolitiker? Är de utifrånstyrda från något partikansli, eller är de inifrånstyrda från den egna trosövertygelsen? Ska vi inte ha sanktioner mot dem som inte följer de gemensamma spelreglerna, sanktioner som på statskyrkans tid? Hur ska vi lokalt kunna komma överens om ett gemensamt styrinstrument i församlingsinstruktionen, om ingen ovanifrån talar om för oss vad vi ska tänka eller göra?

Vilka tecken har vi stött på, tecken som antyder att vi alltmer öppnar oss för inifrånstyrning? Kanske en viss ängslan som följer på en ny upplevelse av ansvar? En

ny medvetenhet om att om vår församling ska fortleva så beror det på oss som lever här i bygden, inte på någon myndighet på avstånd? En ny folkrörelsemedvetenhet? En ökad insikt om den frivilligt erbjudna, oavlönade insatsens betydelse? En ny förståelse av att omvärlden uppfattar alla konflikter på våra arbetsplatser som signaler om förestående ”konkurs”? Erfarenheten att väldigt få människor i vårt land fäster någon avgörande vikt vid vad vi gör, men långt mera vid vad det vi gör säger om vilka vi är, vad vi tror och vem vi tror på?

Ett år har gått. Det mesta är som vanligt. Något har förändrats och större förändringar är att vänta. Det viktigaste som hittills hänt är att en allt bredare och allt djupare medvetenhet sprider sig, om att vår kyrka inte är andras uppgift eller problem. Vi vittnar alla i allt vi är och allt vi gör. Vi vittnar om vem vi tror på och vad tron leder till. Vi vittnar om vad kyrkan är. Däri ligger vår möjlighet och vårt ansvar.

KG Hammar

Kyrkostyrelsens ordförande

Generalsekreteraren: Förändringarna stärker samarbetet

Det gångna året har präglats av Svenska kyrkans förändrade relation till staten. För oss som arbetar i kyrkokansliet har det inneburit påtagliga förändringar i vårt arbete. Vi kände stor högtid när tusenårsskiftet passerades. Och vi fylldes av både glädje och stolthet vid tanken på alla de förväntningar många människor i vårt land gav uttryck för, när det gäller Svenska kyrkan i det nya tusentalet. Men hos några av oss fanns också påtagligt prosaiska nyårstankar. Skulle datasystemen hålla? Om inte, hur skulle vi då kunna få ut kyrkoavgifterna till församlingar, samfälligheter och stift och hur skulle pensionärerna få sina pensioner?

Vi hade ändå betydande tillförsikt att det skulle gå vägen. Inte minst beroende på den närhet och det kamratskap vi känt med alla i Svenska kyrkan som arbetade med samma frågor under förberedelseperioden. Vi i kyrkokansliet var en del av helheten. Tillsammans med anställda och förtroendevalda i församlingar och stift hade vi sökt möta olika praktiska krav inför relationsändringen. Jag kan vittna om att det är en stark ansvarskänsla hos alla – blandad med humor och gott humör – som gjort att de problem som dykt upp blivit lösta.

Känslan av helhet har återkommit flera gånger under år 2000. Ett särskilt starkt tecken blev riksmötet i Göteborg i juni, som hade det passande temat I samma båt. Arbetet med riksmötet involverade många som var och en bidrog till den lyckade helhetsupplevelsen. På samma sätt möter vi hela tiden nya, stora utmaningar där vi måste arbeta tillsammans. Det tar tid att genomföra en så genomgripande förändring som de nya relationerna till staten innebär. Den kommer att prägla hela Svenska kyrkans arbete flera år framåt.

Vi har förstås också sett tecken på att man på sina håll vill vandra sin egen väg. Medierna har ägnat avvikelserna från kyrkoordningen stor uppmärksamhet. Ibland större än de är värda. Det tar tid innan vi överallt och på alla punkter lärt oss att arbeta med kyrkoordningen. Den är ett omfattande regelverk som till stora delar liknar det vi haft tidigare – men inte helt, och skillnaderna är betydelsefulla. Samtidigt som vi fått kyrkoordningen har den juridiska formen ändrats för Svenska kyrkan, vilket ställer nya krav på hur en del frågor, inte minst de ekonomiska, ska hanteras. Det går med andra ord inte att fortsätta som tidigare – trots att det ser så lika ut.

Det finns också åsiktsskillnader inom Svenska kyrkan i teologiska frågor. De beslut som Kyrkomötet fattar i lärofrågor och i ekumeniska frågor innebär ställningstaganden i kontroverser som ibland är djupgående. Självklart tar det längre tid innan innehållet i sådana beslut kan omfattas av alla, om det över huvudtaget är möjligt. Vi måste finna en väg där vi i arbetet kan leva tillsammans med åsiktsskillnader utan att behöva skygga för att fatta nödvändiga beslut. Även om kyrkan i vårt samhälle har att värna utrymmet för eftertanke och möjligheten att skynda långsamt, så kan vi inte alltid avstå från att ta ställning i frågor som rymmer kontroverser. Med de snabba förändringar som sker i vår omvärld innebär att avstå från att ta ställning i kontroversiella frågor också ett ställningstagande, där Svenska kyrkan riskerar att bli mindre relevant för medlemmarna.

Verksamheten på den nationella nivån har en stor bredd, vilket framgår av årsredovisningen. Samtidigt som mycket tid och resurser har lagts ned i arbetet med frågor som hänger samman med relationsförändringen har ett omfattande uppdrag kunnat fullföljas. Jag vill särskilt nämna det internationella arbetet. Stor uppmärksamhet har ägnats de internationella frågorna och deras koppling till det inhemska utvecklingsarbetet. Större internationell medvetenhet är en naturlig följd av att vårt samhälle blir mer beroende av utvecklingen i andra länder. Genom våra långvariga relationer med systerkyrkor och ekumeniska partner ute i världen finns goda förutsättningar att

Svenska kyrkan, med sin internationella mognad, ska bli en allt intressantare aktör i det svenska samhället. Vi ser också att det internationella arbetet engagerar många av våra unga medlemmar. Det är en viktig kraft att bygga vidare på.

Nu när vår relation till staten är friare har vi möjlighet att arbeta friare internt. Vi kan utveckla och fördjupa samarbetet mellan kyrkans olika delar på flera punkter. Ingenting förbjuder oss att göra det. Det enda som kan hindra oss är traditionen att man "inte har gjort så tidigare". Men förmodligen är det bara i ett närmare samarbete vi kan finna sådana lösningar som krävs för flera av de utmaningar Svenska kyrkan kommer att möta framöver.

För oss som ska underlätta arbetet för de förtroendevalda på nationell nivå blir det viktigt att de närmaste åren utveckla bättre samverkan med andra nivåer inom Svenska kyrkan – inte minst med stiftet. Det behövs för att allas vårt gemensamma arbete ska få genomslag och ha möjlighet att beröra medlemmarna. Det behövs också då våra resurser inte är obegränsade. Årsredovisningen visar att det är en omfattande verksamhet den nationella nivån har ansvar för. Ändå vet vi att det finns fler frågor som vi borde ägna kraft och verksamheter som borde utvecklas än mer.

Vi måste hjälpas åt om vi ska nå resultat. Ett närmare samarbete ger ett större sammanhang att lita till. Det ökar möjligheterna att göra rätt prioriteringar, vilket är nog så nödvändigt då ambitionerna är större än våra resurser.

Vi på kyrkokansliet ser fram emot att få ta fram underlag för sådana avvägningar tillsammans med dem som arbetar på andra platser i Svenska kyrkan. Det skulle vara fantastiskt om vi kunde bevara och utveckla den känsla av samhörighet vi under året har upplevt i samband med relationsförändringarna – inte bara för att kunna genomföra vårt kyrkoval under 2001, utan också för att gemensamt kunna prioritera de delar av arbetet som är viktigast att Svenska kyrkan arbetar med de kommande åren.

Leni Björklund
Generalsekreterare

Svenska kyrkan – Organisation och ekonomi

Svenska kyrkan har en tusenårig historia. Ändå är denna årsredovisning den första i sitt slag.

Den 1 januari 2000 bildades det registrerade trossamfundet Svenska kyrkan.

Organisation

Svenska kyrkans verksamhet på nationell nivå bedrivs inom ramen för ett helt nytt rättssubjekt – registrerat trossamfund – och omfattar den verksamhet som tidigare bedrivits inom de fyra statliga myndigheterna Kyrkofonden, Ärkebiskopsämbetet, Kyrkomötet och Svenska kyrkans centralstyrelse, samt inom Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet.

Svenska kyrkans nationella nivå ansvarar för kyrkans gemensamma angelägenheter i fråga om inomkyrklig normgivning, överprövning av beslut, gemensam information, utbildning, samråd samt ekumeniska relationer, internationell diakoni och mission. Till uppgiften hör också att vara kyrkans röst utåt såväl i det svenska samhället som internationellt.

Svenska kyrkans högsta beslutande organ är Kyrkomötet, som genom sina 251 valda ledamöter årligen beslutar om övergripande frågor för Svenska kyrkan. För en period av fyra år utses Kyrkostyrelsen, som har beredande, förvaltande och verkställande uppgifter.

Direkt utsedda av Kyrkomötet finns dessutom följande organ på den nationella nivån: Kyrkofondens styrelse, Nämnden för kyrkolivets utveckling, Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet, Nämnden för Svenska kyrkans mission, Nämnden för internationell diakoni/Lutherhjälpen, Ansvarsnämnden för biskopar, Valprövningsnämnden samt Överklagandenämnden.

Även Kyrkostyrelsen utser organ på nationell nivå: Svenska kyrkans forskningsråd, Svenska kyrkans kulturråd, Samiska rådet inom Svenska kyrkan samt Rådet för Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens utlandsverksamhet.

För att verkställa uppgifter på den nationella nivån i Svenska kyrkan finns Kyrkokansliet, i Kyrkans hus i Uppsala. Kansliet arbetar i en matrisorganisation och är indelat i avdelningar som svarar för grundläggande administrativa funktioner, liksom för personalutveckling och kompetensförsörjning. Den direkta verksamheten bedrivs i femton verksamhetsområden: Ärkebiskopen och Biskopsmötet, Kyrkomötet, Kristen enhet och teologi, Kyrkorätt och organisation, Svenska kyrkans information, Forskning, Kultur, Samiskt kyrkoliv, Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning, Församlingsutveckling, Utbildning, Verksamhet bland svenskar i utlandet, Internationell mission, Internationell diakoni samt EFS Utland. Varje verksamhetsområde är knutet till en styrelse, en nämnd, ett råd eller direkt till Kyrkostyrelsen. Bolagsadministration för Svenska Kyrkans Förvaltnings AB, Kyrkans Hus AB och Kyrknätet AB hanteras också inom Kyrkokansliet.

Koncernen

Svenska kyrkans nationella nivå utgör en koncern, i och med att den äger dotterföretag. Koncernen består, förutom av den verksamhet som bedrivs inom de femton verksamhetsområdena ovan av dotterföretagen Svenska Kyrkans Utbildning AB och Svenska Kyrkans Förvaltnings AB (SKF AB). SKF AB innehar i sin tur dotterföretagen Kyrkans Hus AB och Kyrknätet AB. Vid årets ingång fanns ytterligare ett dotterföretag inom SKF AB – Sackeus AB. Under året har majoriteten av aktierna sålts och företaget är vid årets utgång ett av flera intresseföretag. Övriga intresseföretag är Verbum AB, Svenska Kyrkans Press AB och Svenska Kyrkans Fond AB.

Svenska Kyrkans Utbildning AB

Företagets verksamhet omfattar konferens-, utbildnings- samt kursverksamhet och ska i första hand svara mot de utbildningsbehov som är av rikskyrkligt och allmänt intresse.

Svenska Kyrkans Förvaltnings AB

Företaget äger och förvaltar fastigheten Fjärdingen 15:2 i Uppsala och förser i denna fastighet Kyrkokansliet med kontorslokaler.

Kyrkans Hus AB

Företaget hyr ut inventarier och datorutrustning, tillhandahåller kontorsservice, ekonomiförvaltningstjänster, personalmatsal samt försäljning av profilprodukter.

Kyrknätet AB

Företagets verksamhet omfattar drift av Svenska kyrkans datanät och kyrkobokföringssystem. Nätverket omfattar 46 anslutna Exchangeservrar och 180 lokala nätverk med drygt 9 500 användare.

Ekonomi

Vid tillkomsten av Trossamfundet Svenska kyrkan den 1 januari 2000 har tillgångar och skulder samt rättigheter och skyldigheter som övertagits värderats till ett försiktigt bedömt marknadsvärde och bildat öppningsbalans i verksamheten.

Övergripande kommentarer till resultatet

Koncernens verksamhet i ekonomiska termer kan i huvudsak fördelas på fem områden – ekonomisk utjämning, kapitalförvaltning, utlandsverksamhet, Sverigeverksamhet samt verksamhet i bolagsform.

Ekonomisk utjämning

Totalt har Svenska kyrkan under året uppburit kyrkoavgifter på 10,2 miljarder kronor. Avgifterna överförs i fasta månadsbelopp från Riksskatteverket till Svenska kyrkan på nationell nivå.

Större delen av beloppet, 9,1 miljarder kronor, överförs direkt till respektive församlings, samfällighets eller stifts konto inom det s.k. Kyrkkontot. För utjämning mellan församlingar, samfälligheter och stift med olika ekonomiska förutsättningar omfördelas resterande kyrkoavgiftsmedel inom utjämningsystemet. Under verksamhetsåret tillfördes systemet 1 059 miljoner kronor i form av utjämningsavgifter och 224 miljoner kronor från stiftens förvaltning av prästlönetillgångar genom särskild utjämningsavgift. Till församlingar, samfälligheter och stift har utbetalats 985 miljoner kronor, varav 328 miljoner kronor som stifts- och strukturbidrag.

Genom att avgiftsunderlaget (skatteunderlaget) för kyrkoavgiften varit något högre än beräknat har intäkterna från utjämningsavgifterna också varit högre än planerat. Detta kompenseras i huvudsak genom högre utbetalade bidrag. Kostnaderna för verksamheten på den nationella nivån har dessutom varit lägre än beräknat, vilket sammantaget ger utrymme för uppbyggnad av ett fritt eget kapital, trots en väsentligt lägre avkastning än beräknat från likviditets- och kapitalförvaltningen.

Likviditets- och kapitalförvaltning

Extern förvaltning

I anslutning till överföring av medel från den statliga Kyrkofonden vid årets början lades 3,4 miljarder kronor ut på sex externa kapitalförvaltare.

I enlighet med Kyrkofondens styrelses policy fördelades medlen på 35 procent utländska aktier, 35 procent svenska aktier och 30 procent svenska räntebärande värdepapper.

Till förvaltningen av utländska aktier valdes tre förvaltare – holländska ABN Amro, Dresdner RCM i London och Fidelity i Boston. Tre svenska förvaltare valdes också – Carlson med ett rent aktiemandat, Alfred Berg och Treviso med blandmandat av svenska aktier och svenska räntebärande värdepapper. För förvaringen av värdepapperen finns två depåbanker, där State Street förvarar de utländska värdepapperen och SEB förvarar de svenska värdepapperen.

Egen förvaltning

De egna värdepappersportföljerna har ett marknadsvärde om cirka 730 miljoner kronor. Förvaltningen sker i enlighet med fastställd finanspolicy, dels den av Kyrkofondens styrelse fastställda policyn som beskrivits ovan, dels den finanspolicy som fastställts av Förvaltningsdelegationen, ett organ under Kyrkostyrelsen. Den senare policyn avser främst verksamhetsdestinerade medel inom utlandsarbetet och innebär att upp till 70 procent kan placeras i kapitalplaceringsaktier samt att 25 procent kan användas för ideella placeringar. Med ideella placeringar avses att social, inte endast ekonomisk, avkastning ligger till grund för placeringsbeslutet.

Förutom att Svenska kyrkan förvaltar den egna värdepappersportföljen sker förvaltning av cirka 180 miljoner kronor för samtliga stiftelser med anknuten förvaltning.

Etiska placeringar

Under året har Svenska kyrkans etiska råd bildats och ett särskilt projekt om etiska placeringar pågår. Arbetet syftar bl.a. till att utveckla positiva kriterier för finanspolicyn, kriterier som tydliggör etiska motiv till investeringsbeslut.

Förvaltning aktier och räntebärande värdepapper

År 2000 blev ett svagt börsår. Världsindex gick under året ned med 5 procent (jämfört med +24 procent 1999) och Stockholmsbörsen gick ned med 12 procent (+66 procent 1999). Bästa branscher 2000 blev bank och finans (+32 procent), läkemedel (+30 procent) och fastighet/bygg (+24 procent), medan IT-bolag (-52 procent), handel (-46 procent) och övriga (-27 procent) utvecklades sämst.

Oro för avmattning av konjunkturen i USA, en räntehöjning i december och nedvärderingar av tillväxt och telekommunikation från USA har bidragit till den negativa utvecklingen på Stockholmsbörsen. Räntehöjningar från amerikanska och europeiska centralbanker liksom hög volatilitet för teknologi och IT karakteriserade året, där utvecklingen var positiv t.o.m. mars, sedan mer försiktig, för att bli kraftigt negativ under det tredje tertialet.

I slutet av året har inflationsoro och oro för kommande konjunkturavmattning haft en negativ effekt på börsutvecklingen.

Den externa förvaltningen i utländska aktier uppnådde en avkastning för året på 5,1 procent. Motsvarande förvaltning för svenska aktier gav en avkastning på -14 procent. Förvaltningen i räntebärande svenska värdepapper uppnådde en avkastning på 7 procent.

Den egna aktieförvaltningen gav en avkastning på -1 procent. Motsvarande siffra för räntebärande värdepapper var en avkastning på 4 procent. Grundläggande strategi för den egna aktieförvaltningen är att, förutom en bas med stabila större företag, fokusera på enskilda aktier med strukturella case-förutsättningar. Fokus har under året legat på tillväxt och värderingsansats.

I den externa förvaltningen var de sex största noterade utländska innehaven vid årsskiftet: Nokia (80,1 miljoner kronor), AstraZeneca (66 miljoner kronor), Pfizer (32,1 miljoner kronor), Vodafone (23,8 miljoner kronor), Exxon Mobile (23,2 miljoner kronor) samt Cisco Systems (15,1 miljoner kronor). De sex största noterade svenska innehaven var: Ericsson (281,7 miljoner kronor), Skandia (66 miljoner kronor), Hennes & Mauritz (46,8 miljoner kronor), Telia (32 miljoner kronor), ABB (40 miljoner kronor) samt Netcom (33,9 miljoner kronor).

I den egna förvaltningen var de sex största noterade innehaven vid årsskiftet: Ericsson (54,8 miljoner kronor), Nokia (52,2 miljoner kronor), Vestas Wind (41,6 miljoner kronor), Skandia (20,2 miljoner kronor), Segerström & Svensson (19,5 miljoner kronor) samt Novo Nordisk (16,2 miljoner kronor).

Under första kvartalet 2001 har den negativa utvecklingen på Stockholmsbörsen fortsatt. Index har gått ned med cirka 12 procent, världsindex med cirka 13 procent. Den svenska aktieportföljen, både avseende extern och egen förvaltning, har följt samma utveckling.

Förvaltning ideella innehav

Ett stort innehav i den ideella portföljen utgörs av Biosensor Applications Sweden AB. Företaget har utvecklat en konstgjord "hundnos" att använda i minröjning, eller vid tullstationer och flygplatser för att lokalisera vapen och narkotika. Verksamhetsidén överensstämmer med Svenska kyrkans grundläggande värderingar. För investeringen har verksamhetsdestinerade medel inom Lutherhjälpen använts. I övrigt består placeringarna av andelar i Oikocredit, utlåning till Stiftelsen Kyrkornas U-fond samt aktier i företaget Meta, som tagit fram ett verktyg för att beakta etiska perspektiv i förvaltning av värdepapper. Oikocredit beviljar lån till projekt i tredje världen som inte har möjlighet att få finansiering i hemlandet.

På andelarna i Oikocredit har erhållits 2 procent i utdelning och på reverserna i Kyrkornas U-fond har erhållits 2 procent i ränta. Under året förföll en revers på 19,8 miljoner kronor till Stichtung EDCS Funds Management varvid en viss del av kapitalbeloppet lämnades som anslag till Oikocredit. Totalt har den ideella portföljen uppnått 9,2 procent i avkastning inklusive realiserad värdeförändring.

Utlandsverksamhet

Den nationella nivåns utlandsverksamhet bedrivs inom fyra verksamhetsområden: Verksamhet bland svenskar i utlandet (SKUT), Internationell diakoni (Lutherhjälpen), Internationell mission (SKM) samt EFS Utland. Verksamheten finansieras i huvudsak genom kollekt och gåvor utom beträffande SKUT, där en stor del finansieras av Svenska kyrkan nationellt, och EFS Utland, som väsentligen finansieras genom bidrag från EFS. Lutherhjälpen och SKM har även en betydande andel Sidafinansiering.

Kollekter och gåvor har för dessa verksamheter uppgått till 189 miljoner kronor, varav Lutherhjälpen svarar för 121 miljoner kronor. Som helhet har dessa intäkter varit 15 procent lägre än i motsvarande verksamheter under 1999. Minskningen beror i första hand på att Lutherhjälpens insamlingsresultat under 1999 kraftigt påverkades av den då aktuella katastrofsituationen i Kosovo. I andra hand beror minskningen på

lägre testamentsintäkter. Utvecklingen av denna senare intäktspost är svårbedömd och minskningen har kommit efter ett antal år med stigande intäkter.

Sidabidragen har uppgått till 89 miljoner kronor, fördelade på 55 miljoner kronor till Lutherhjälpen, 32 miljoner kronor till SKM och 2 miljoner kronor till EFS Utland. Nivån är 12 procent lägre än 1999. Förändringen förklaras i första hand av de katastrofsituationer som uppstått i världen och som föranlett insatser av de berörda verksamhetsområdena. Därtill kommer att begränsningen av det statliga utvecklings- och katastrofbiståndet påverkat möjligheterna till Sidafinansiering under året. Av Lutherhjälpens totala intäkter svarar Sidabidragen för 29 procent och motsvarande värde för SKM är 32 procent.

Verksamheterna har finansierats nationellt med 57 miljoner kronor, varav 44 miljoner kronor avser SKUT.

De totala kostnaderna för verksamheten har varit 350 miljoner kronor, varav SKUT står för 56 miljoner, Lutherhjälpen 180 miljoner, SKM 93 miljoner och EFS Utland 20 miljoner kronor. Detta innebär en lägre kostnadsnivå än 1999, vilket i första hand skall ses mot bakgrund av de stora katastrofinsatserna i Kosovo under 1999. Därtill kommer att kostnaderna reducerats med totalt 19 miljoner kronor, genom SPP:s engångsåterbetalning av pensionsmedel.

Sammantaget har kostnaderna väl matchat intäkterna och avsatta medel har endast i mycket begränsad utsträckning, 4 miljoner kronor, tagits i anspråk.

Övrig verksamhet i Sverige

Kostnaden för övrig verksamhet på nationell nivå har varit 245 miljoner kronor. Till detta kommer 155 miljoner kronor i utbetalda bidrag inom ramen för det s.k. Miljardprogrammet, vilka dock helt finansierats med därför avsatta medel från den då statliga Kyrkofonden. I kostnaderna ingår 38 miljoner kronor avseende det s.k. Förändringsprojektet, vilket avser kostnader som föranletts av förändringar i samband med kyrka-statreformen. Det största enskilda delprojektet avser uppbyggnaden av ett system för kyrkoval, där dock de huvudsakliga kostnaderna kommer under år 2001. Större kostnader finns också för verksamhetsområdena Församlingens utveckling, 39 miljoner kronor, Utbildning, 38 miljoner kronor och Svenska kyrkans information, 34 miljoner kronor.

I viss utsträckning har kostnaderna täckts med externa intäkter, totalt 55 miljoner kronor. Här ingår utdelning från Stiftelsen Svenska kyrkans centralråds stödfond för rikskyrklig verksamhet (Stödfonden) med 15 miljoner kronor, vilket bidragit till finansieringen av verksamhetsområdena Församlingens utveckling och Utbildning. 16 miljoner kronor utgörs av rikskollekter, som tagits upp till förmån för verksamhet utanför den nationella nivån och där motsvarande belopp också redovisas som lämnade bidrag.

Förutom de ovan nämnda 155 miljonerna avseende Miljardprogrammet har 2 miljoner kronor av tidigare avsatta ändamålsdestinerade medel tagits i anspråk under året.

Genom högre externa intäkter och lägre kostnader än beräknat har behovet av nationell finansiering varit 66 miljoner kronor lägre än beräknat. De lägre kostnaderna beror dock i viss utsträckning på att aktiviteter försenats, något som i synnerhet gäller delar av Förändringsprojektet.

Verksamhet i bolagsform

I Kyrknätet AB sker utveckling och drift av Svenska kyrkans datanät. Utbildningsfrågor av rikskyrkligt och allmänt intresse hanteras inom Svenska Kyrkans Utbildning

AB i Sigtuna. Företagen omsätter vardera cirka 20 miljoner kronor. Övrig verksamhet i aktiebolagsform avser främst intern service inom koncernen.

Dispositioner och eget kapital

Under året har netto 156 miljoner kronor återförts från avsatta verksamhets- och ändamålsdestinerade medel, varav 155 miljoner kronor motsvaras av kostnader inom ramen för Miljardprogrammet. Till bundet eget kapital har avsatts 42 miljoner kronor, vilket utgör värdesäkring av bundet eget kapital motsvarande inflationen mätt i konsumentprisindex. Årets verksamhet i koncernen innebär att fritt eget kapital sammantaget har ökat med 123 miljoner kronor.

Stiftelser med anknuten förvaltning

Svenska kyrkan på nationell nivå förvaltar dels de tre utrikesstiftelserna Stiftelsen Svenska kyrkans mission, Stiftelsen Svenska kyrkan i utlandet och Stiftelsen Lutherhjälpen, dels ett stort antal s.k. avkastningsstiftelser där den största är Stödfonden. Avkastningsstiftelsernas tillgångar hade vid årsskiftet ett marknadsvärde på 183 miljoner kronor. Avkastningen tillförs, efter värdesäkring, till stor del den verksamhet som bedrivs inom Svenska kyrkan på nationell nivå. I avkastningen ingår såväl direktavkastning som realisationsvinster, för att på bästa möjliga sätt tillgodose donatorernas vilja. Under året har Svenska kyrkan på nationell nivå erhållit 23 miljoner kronor, varav 15 miljoner härrör från Stödfonden.

Resultat och ställning

Resultatet av verksamheten samt ställningen vid räkenskapsårets utgång framgår i övrigt av efterföljande resultat- och balansräkningar med noter.

Ärkebiskopen och Biskopsmötet

”En teologins dynamiska vägkorsning, där frågan om Svenska kyrkans identitet, kallelse och vägval alltid hålls levande.” Så kan detta verksamhetsområde beskrivas.

Arbetet med ärkebiskopen och Biskopsmötet räknas som ett verksamhetsområde. Biskopsmötet är ett officiellt organ för samråd mellan biskoparna, där de möts för att dela erfarenheter, frågor och förväntningar som ställs på dem. Ordförande och sammankallande i Biskopsmötet är ärkebiskopen, som också är Svenska kyrkans främste företrädare.

Biskopsmötet har genom kyrkoordningen fått en formell roll inom Svenska kyrkan, och relationen mellan Biskopsmötet och Kyrkostyrelsen har reglerats. Enligt kyrkoordningen har Biskopsmötet två specifika ansvarsområden. Det första är att yttra sig inför beslut i teologiska och ekumeniska frågor av större vikt. Det andra är att Biskopsmötet som kollegium ska ha tillsyn över biskoparnas verksamhet.

Ökad delaktighet

Under året som gått har den tidigare statliga myndigheten Ärkebiskopsämbetet avvecklats och dess kansli utgör nu Avdelningen för ärkebiskopen.

Verksamhetsområdets uppgift är att biträda ärkebiskopen, utgöra sekretariat för Biskopsmötet och för Svenska kyrkans teologiska kommitté samt medverka i det ekumeniska arbetet. Arbetet innefattar också massmediekontakter för såväl ärkebiskopen som Biskopsmötet. Genom utökade teolog- och informationsresurser har verksam-

hetsområdets delaktighet ökat i de frågeställningar som bearbetas i teologiska kommittén, inom verksamhetsområdet Kristen enhet och teologi samt i Svenska kyrkans mediearbete.

I juni firades tusenårsminnet av Sveriges kristnande med en stor ekumenisk gudstjänst i Husaby, platsen där Olof Skötkonung döptes för tusen år sedan. Över 6 000 personer deltog i firandet.

Biskopar till Jerusalem

I augusti gjorde Biskopsmötet en resa till Jerusalem, som också omfattade besök i Betlehem, Nasaret, Tiberias och Jeriko. Biskoparna träffade under resan både Israels president Moshe Katsav och den palestinske presidenten Yaser Arafat. Vid Yad Vashem, minnesplatsen över de judar som dog under andra världskriget, lades en krans ned. En omfattande medieplanering har genomförts både vid denna resa och inför utgivningen av ärkebiskopens bok om Jesus Kristus Ecce Homo – efter tvåtusen år.

Biskopsmötet röner ökande uppmärksamhet och större förväntningar från samhället med ökade arbetsinsatser som följd. Samarbetet mellan Kyrkostyrelsen och Biskopsmötet kring ärenden inom det ekumeniska och teologiska fältet har utvecklats.

Chefsutvecklingsprogrammet för biskoparna som inletts under 2000 och löper fram till 2002 kommer att vara en strategiskt viktig del av den fortsatta verksamheten.

Kyrkomötet

”Svenska kyrkan är de många mötenas kyrka.” När ärkebiskopen sa det menade han spontana möten mellan människor, men det är också en rik förekomst av planerade möten och faktum är att Svenska kyrkans högsta beslutande organ heter Kyrkomötet.

Rubriken Kyrkomötet betecknar här inte beslutsorganet, utan ett verksamhetsområde för arbetet med Kyrkomötet, Kyrkostyrelsen, Kyrkokansliets ledning och gemensamma administrativa rutiner.

Ett möte blev två

En lång rad gäster, bland andra kungaparet, var närvarande vid det högtidliga öppnandet av Svenska kyrkans första kyrkomöte efter relationsändringen till staten. Kyrkomötet hölls 2000 enligt den nya ordningen med två sessioner, detta år den första i maj och den andra i september. Mötet var flyttat från Sigtuna till Uppsala och fungerade väl för både ledamöterna och Kyrkokansliet. Ärendenas beredning och uppföljning, liksom de gemensamma arbetsprocesserna, har nu tydligare än i den tidigare organisationen blivit en angelägenhet för hela Kyrkokansliet.

Styrelsens första år

Kyrkostyrelsen har haft ett intensivt första arbetsår. Utöver sammanträden har den samlats till egna fördjupnings- och samtalsdagar, gjort stiftsbesök i Karlstads stift, deltagit i tusenårsfirandet av kristendomen i Sverige vid Husaby källa och stått som arrangör av Svenska kyrkans riksmöte i Göteborg. Kyrkostyrelsen har också haft internationella kontakter, bland annat genom besök i de lutherska kyrkorna i Baltikum.

Styrelsen har företrätt Svenska kyrkan i överläggningar med närstående organisationer och vid yttranden i samhällsfrågor. Några sådana yttranden under året har gällt folkbokföring, xenotransplantation, värdig vård vid livets slut samt demokratifrågor.

Fokus på uppföljning

En första version av årscykel för Svenska kyrkans hela nationella verksamhet har utarbetats för att underlätta planeringen. Samordningen har förbättrats, men den kan ökas ytterligare. Den målstyrningsfilosofi som ska genomsyra styrorganens och kansliets arbete har fortsatt att utvecklas, särskilt vad gäller uppföljning. När nu modellen använts i tre år börjar resultat visa sig genom en större medvetenhet i arbetet med vilka som är respektive verksamhetsområdes målgrupper och partner.

Ansvarsnämnden för biskopar, Valprovsnämnden och Överklagandenämnden, alla nya från och med 2000, har under året inlett sin verksamhet. Överklagandenämnden har varit den mest belastade av de tre och har haft trettio två ärenden.

Möten med mångfald

Kyrkomötets sessioner kommer från och med 2002 att flyttas till september och oktober, vilket redan har börjat förberedas.

Svenska kyrkans nästa riksmöte planeras att genomföras på försommaren 2004. Det blir en träffpunkt för hela den mångfald av människor som ryms inom Svenska kyrkan, den mångfald som också representeras i Kyrkomötet.

Kristen enhet och teologi

”Kyrkan är en gudstjänstfirande gemenskap, inte en åsiktsgemenskap.” Ur Durhamkonferensens slutdokument 2000.

Svenska kyrkan ska, som en del av Kristi kyrka, verka för att de olika kyrkorna erkänner varandras dop och ämbete, känner igen Kristi kyrka i varandra och delar nattvardens sakrament. Teologin ska vara en dimension i allt arbete i Svenska kyrkan.

Ett ömsesidigt utbyte

Svenska kyrkan arbetar med att bibehålla och fördjupa relationen till de kyrkor vi har bindande avtal och kyrkogemenskap med. Under året har Svenska kyrkan bl.a. deltagit i planering och genomförande av Borgå-gemenskapens teologiska konferens i Durham, där ett slutdokument avfattades med konkreta förslag på fördjupat samarbete. Ett av förslagen är att skapa en gemensam studiegrupp för att undersöka ungdomskulturer. Syftet är att finna vägar för att underlätta det ömsesidiga utbytet mellan kyrklig kultur och ungdomskulturer, och mellan teologi och ungdomskulturers semantik.

Dialog för gemenskap

Svenska kyrkan för dialog med olika kyrkor i syfte att uppnå kyrkogemenskap och gemensamt vittnesbörd. Ekumeniken innefattar även dialog med människor av annan tro och övertygelse. Under året har Svenska kyrkan tagit initiativ till två nya dialoger, den ena med Evangeliska kyrkan i Tyskland och den andra med Serbiska ortodoxa kyrkan i Sverige. Den senare är intressant eftersom den representerar en helt annan tradition än vår egen, och viktig med tanke på det stora antalet serber i Sverige. Sedan tidigare bjuder Svenska kyrkan årligen in ortodoxa och österländska kyrkor till samtalsdagar. Under 2000 ägde de rum hos Koptiska ortodoxa kyrkan i Stockholm.

Aktuell teologi

Verksamhetsområdet betjänar Kyrkostyrelsen, ärkebiskopen och Biskopsmötet med analyser och förslag i teologiska frågor. Ett projekt om social rättvisa har avslutats

och en sammanställning har gjorts av remissvaren på ett dokument om Svenska kyrkans förhållande till judendom och judisk tradition. Därutöver har Svenska kyrkans teologiska kommitté intensifierat arbetet med dokumentet om Svenska kyrkan och homosexualiteten, med sikte på att ha det färdigt hösten 2001 så att det kan behandlas av Kyrkomötet 2002. Tanken är att det ska lägga en grund för pastoral praxis bl.a. i frågorna om vigningstjänst och vigsel eller välsignelseakt för homosexuella.

Ekumenik för fred

Ett par viktiga frågor kommer att kräva särskild uppmärksamhet de närmaste åren. Den ena gäller stödandet av stiftet, för att det ekumeniska arbetet ska kunna förverkligas på lokal nivå. Här återstår mycket arbete och därför ska modeller för ett brett arbete med lokal teologi, etik och ekumenik utvecklas och förankras på stiftsnivå.

Den andra frågan berör relationen till de internationella ekumeniska organisationerna. Det gäller dels anslagen, dels Svenska kyrkans representation och engagemang. Det ekumeniska landskapet förändrades påtagligt genom Berlinmurens fall, och förhållandet till de ortodoxa kyrkorna i öst blir avgörande för försoning och säkrad fred i Europa. I en sådan process skulle Svenska kyrkan kunna ge väsentliga bidrag.

Kyrkorätt och organisation

År 2000 har varit det första för Svenska kyrkan som ny juridisk person. Störst förändringar har det inneburit för arbetet med organisation och ekonomi.

Arbetet inom Kyrkorätt och organisation under år 2000 har kännetecknats av stabilisering efter insatserna i samband med relationsförändringen till staten. En stor uppgift har också varit att påbörja förberedelserna för det första kyrkovalet i egen regi, som äger rum den 16 september 2001. Det har t.ex. inneburit arbete med att ta fram administrativa rutiner, nytt datasystem och omfattande intern information för att kunna organisera valet lokalt, regionalt och nationellt.

Snabbt och korrekt

Även om Svenska kyrkan inte längre lyder under statliga bestämmelser om kungörande av författningar, är det nödvändigt att de bestämmelser Kyrkomötet eller, efter delegation, Kyrkostyrelsen beslutar ges ut snabbt och korrekt. Detta eftersom de är bindande för församlingar, samfälligheter och stift. Likaså måste juridiska ärenden handläggas rättssäkert, effektivt och med teologisk medvetenhet. Den önskvärda snabbheten har med undantag för ett par perioder kunnat upprätthållas under året.

Kyrkobokföringsärenden har för det mesta kunnat handläggas inom kort. I inledningen av året började Svenska kyrkan att handlägga kyrkobokföringsärenden även för landets fem icketerritoriella församlingar. Det dröjde innan nödvändiga dataprogram utvecklats och installerats och avsevärda förseningar uppstod. Sedan detta skett har handläggningen löpt utan problem.

Förfrågningar om uppgifter ur kyrkobokföringsregistren har i regel kunnat besvaras senast påföljande arbetsdag. Undantag gällde en period då onormalt många sådana förfrågningar inkom. Dessa förfrågningar hade initierats av särskilda företag, som mot ersättning åtar sig att för en enskilds räkning ställa frågor till olika registerhavare om uppgifter i registren om den enskilde.

Från krig till kris

Verksamhetsområdet omfattar även arbetet med totalförsvarsfrågor och säkerhetsskydd. Den särskilda övningskatalogen för Svenska kyrkans beredskap har kunnat färdigställas till sin huvudstruktur men däremot inte fullständigt. Åtgärder att förbättra säkerhetsskyddet inom kyrkokansliet har vidtagits, bl.a. har nya riktlinjer utfärdats för handhavande och förvaring av sekretessbelagda handlingar. Likaså har rekommendationerna till stift och församlingar i säkerhetsskyddsfrågor förnyats. Kyrkans krisberedskap har setts över och slutsatserna av denna översyn kan komma att påverka uppläggningsen av den kyrkliga beredskapen fr.o.m. år 2002.

Självvård av militärer

Den militära självvården är i första hand en angelägenhet för Försvarsmakten, men Kyrkostyrelsen anslår medel till verksamhetens finansiering och ges regelmässigt tillfälle till samverkan i olika frågor, t.ex. tjänstetillsättningar, utbildning och verksamhetens inriktning. Ett förenklat finansieringssystem för den militära självvården har åstadkommit under året. Som en konsekvens av planerna på Försvarsmaktens nya inriktning har ett nytt policydokument gemensamt beslutats av Svenska kyrkan och Försvarsmakten. Diskussioner pågår om militär självvård i Hemvärnet och i anslutning till Försvarsmaktens internationella insatser.

Kyrkovalet prioriteras

För såväl det gångna året som för 2001 är den prioriterade arbetsuppgiften inom verksamhetsområdet Kyrkorätt och organisation att skapa förutsättningar för att kyrkovalet ska kunna genomföras. Sedan valet har ägt rum kommer den nu verk samma valorganisationen på kyrkans nationella nivå att minskas.

Svenska kyrkans information

Svenska kyrkan vill uppfattas som en kommunicerande kyrka med stor trovärdighet, en kyrka som har en nära och öppen relation till människor.

En positiv attityd till Svenska kyrkan bland medlemmarna, som upplever att kyrkan vill ha en god relation till dem – det är viktiga mål för den nationella nivåns kommunikativa arbete. Andra mål är att Sveriges befolkning ska uppleva att de har tillgång till den information de behöver om Svenska kyrkan och anse att kyrkan deltar aktivt och kunnigt i samhällssamtalet. Ett sätt att uppnå dessa mål är att ge kyrkans medarbetare bättre förutsättningar för kommunikation, och tillgång till relevant information om den nationella nivåns arbete.

Stadig bas, innovativ utveckling

Det arbete som sker inom verksamhetsområdet Svenska kyrkans information är dels av baskaraktär, dels av utvecklingskaraktär. Till det första kan räknas pressekreterarnas dagliga arbete, det löpande arbetet med webb, presentationsmaterial och omvärldsbevakning, samt Svenska kyrkans InformationsService som under året besvarat 35 000 frågor. Hit hör även arbetet med interninformation, bildbyrån IKON liksom nätverksbyggande med stiftsinformatörer och andra kyrkliga aktörer.

Under året har det pågått ett aktivt utvecklingsarbete, bl.a. med de kommunikativa metoderna inom de flesta områdena som nämns nedan.

Relationsförändringen till staten är den allt överskuggande händelse som påverkat arbetet. Den har gett upphov till stora informationsbehov såväl internt som externt,

men också skapat ett naturligt läge för kommunikation och möjligheter till profilering och nytänkande.

Kampanj med eftertanke

Satsningen Communicare profilerade Svenska kyrkan som en Plats för eftertanke. I den första kampanjen användes annonser, media, bioreklam och ett brev till alla hushåll. Inför allhelgonahelgen 2000 gjordes en uppföljande mindre kampanj. Båda kampanjerna visade sig i utvärderingen vara framgångsrika. Just ordet eftertanke finns med i en mängd pressklipp från november, ett genomslag som är direkt förbluffande enligt undersökningsföretaget. I satsningen ingick även arbete med omfattande inomkyrklig förankring och kommunikationsutbildning av bl.a. präster och förtroendevalda. Med Communicare har grunden lagts för fortsatt kommunikation med medlemmarna.

Ett val att kommunicera

Kyrkovalet 2001 blir nästa viktiga tillfälle till kontakt. Det är det första valet i egen regi och innebär förändringar som de 6,15 miljoner röstberättigade medlemmarna behöver få kunskap om. Detta omfattande informationsarbete har förberetts under 2000. Parallellt med den praktiska valinformationen finns förutsättningar för kommunikation om vad Svenska kyrkan är och kan vara.

Arbetet med Svenska kyrkans grafiska profil har dels bestått i en fas av undersökning och analys för arbetet på lång sikt, dels ett aktivt arbete med ett enkelt och instruktivt profilprogram för att den grafiska profilen ska vara tillgänglig för alla församlingar i god tid före kyrkovalet.

Elektronisk huvudingång

Webben är ett stort utvecklingsområde, med tydlighet och kommunikation på mottagarens villkor som ledstjärna. Under året har arbetet börjat med att samordna hela Svenska kyrkans närvaro på Internet, bl.a. genom en gemensam huvudingång, en webbportal. Därigenom ska användaren kunna få en bättre bild av Svenska kyrkan och dess olika delar.

Kultur och kommunikation

Väsentliga händelser med aktivt kommunikationsarbete under 2000 var också Kyrkomötet och Svenska kyrkans riksmöte. Vid mässan Bok & Bibliotek i Göteborg prövades nya former för att stärka sambanden mellan kultur och media, med gott resultat. Detta arbete, som skett i samverkan med Svenska kyrkan i Göteborg, kommer att utvecklas. Extern kommunikation via TV är ett annat område där nya möjligheter prövats, i allt från gudstjänstförnyelse till kultur och arkitektur, samt internationella frågor.

Nytänkande och långsiktighet

Utmaningarna inför framtiden är stora, inte minst när det gäller kommunikationen med medlemmarna. Den fordrar både nytänkande och långsiktighet. Omvärldsanalysen förstärks, den elektroniska kommunikationen prioriteras och grunden för en samlad grafisk profil ska byggas ännu starkare. Allt för att komma närmare målet: att människor ska uppfatta Svenska kyrkan som en kommunicerande kyrka med stor trovärdighet.

Forskning

Svenska kyrkan rymmer inte bara tro utan även vetenskap. Med Svenska kyrkans forskningsråd som styrorgan bedrivs forskning om kyrkan i samhället, uppdelad på traditionstolkning och nutidstolkning.

Sveriges kyrkohistoria

Svenska kyrkan ska publicera åtta rikt illustrerade böcker som, på ett sammanhängande och lättillgängligt sätt, framställer kristendomen i Sverige från missionstiden på 800-talet fram till nutid. Under året har två böcker utkommit: Reformationstid, om 1500-talet, och Individualismens och upplysningens tid, om 1700-talet. Projektet har också resulterat i föredrag, seminarier, utbildningar, litteraturdagar, artiklar och medverkan i bokmässor. Effekten av arbetet och kvaliteten i det speglas av ett stort antal mycket positiva recensioner. Den första volymen, Missionstid och tidig medeltid, är nästan slutsåld.

I det samnordiska projektet Norden och Europa skildras de lutherska folkkyrkornas utveckling under perioden från andra världskriget fram till 1970-talets slut. Projektet har resulterat i boken Folkkyrkor i uppbrott samt ett stort antal aktiviteter.

Från rättvisa till statistik

Svenska kyrkan studerar även internationella rättvisefrågor, grundläggande missions-teoretiska frågor och religionsdialoger. Kunskaperna förmedlas och diskuteras vid utbildningskurser i stiftet och på internationella konferenser. Därutöver har bl.a. boken Mission – ett spel med många röster publicerats och arbetet med ett grundläggande religionsteologiskt dokument har slutförts för att publiceras 2001.

Verksamhetsområdet arbetar även med insamling, analys och presentation av Svenska kyrkans församlingsstatistik. Insamlingsmetoderna ska effektiviseras under kommande år och nya fakta hämtas in. Analysen av en undersökning om gudstjänst- och andaktsliv i Sverige inför millennieskiftet har dessutom slutförts under året. Ett arbete kring sociala frågor pågår och en av dess delar – den om äktenskapet – har nu avslutats.

Forskning av vikt

Verksamhetsrådets uppdrag att informera om forskning av vikt för Svenska kyrkan fullgörs genom rapportserien Tro & Tanke. Denna har utkommit med åtta temanummer.

Under våren 2001 förändras och utökas den del av verksamheten som behandlar nutidstolkning av kyrkan i samhället. Ett större studieprogram om bibeltolkning och bibelbruk kommer att inledas, den internationella omvärldsanalysen kvalificeras, liksom analysen av den svenska samhällsutvecklingen i relation till religions- och kyrkostatistik. Med stöd av särskilda anslag startar också ett nytt stiftsrelaterat nätverksarbete.

Kultur

Svenska kyrkans kulturråd ska främja dialogen kring religion och livsfrågor i det allmänna kulturlivet, samt verka för ett rikt, mångfaldigt och frimodigt kulturliv inom Svenska kyrkan.

Kulturrådet har tre roller: en operativ, en stödjande/konsultativ och en långsiktig strategisk. Under 2000 har den konsultativa rollen i högsta grad tagits i anspråk, både av enskilda kulturarbetare och av kulturinstitutioner, församlingar och stift. Sam-

arbete har kommit igång med Arkitekturmuseet och kampanjledningen för Arkitekturåret 2001. Samarbetet med Statens konstråd har utvecklats för att församlingar och andra beställare av konstnärlig utsmyckning ska kunna söka stöd från konstrådet.

Film, förkovran, festival

I maj bjöd kulturrådet in till ett internationellt filmseminarium i Örebro tillsammans med den ekumeniska organisationen Interfilm. Programmet innehöll en bred exposé över svensk film från Bergman till Moodysson och blev mycket uppskattat av deltagarna. En fempoängskurs för journalister och kulturarbetare kring religion, media och kultur är en följd av ett mångårigt arbete inom medieområdet, men också ett resultat av det samarbete som under året inletts med Sigtunastiftelsen. Samverkan med Stiftsgården Stjärnholm kring ett årligt symposium om kyrkorum och kyrkokonst har fortsatt.

Kulturen som konflikthanterare – det har varit utgångspunkten för projektet Vintergatan, som sedan några år drivits tillsammans med Svenska Kyrkans Unga, med stöd av Sveriges Kyrkliga Studieförbund (SKS) och Kristna Fredsrörelsen. Projektet avslutades i maj med en freds- och kulturfestival i Rinkeby.

444 sökte stöd

Kulturtidskriften Vår Lösen har fått fortsatt stöd och omfattningen av detta har ökat väsentligt de senaste åren. Under år 2000 har för övrigt kulturstipendier om totalt 350 000 kronor utlysts och delats ut i form av 17 stipendier. 444 ansökningar kom in!

En satsning vid mässan Bok & Bibliotek i Göteborg har genomförts tillsammans med Svenska kyrkan i Göteborg och Svenska Bibelsällskapet. Seminarierna och kulturevenemangen på temat Tro på 2000-talet fick mycket positiv respons. Arbetet för att säkra Svenska kyrkans medverkan vid bokmässan har resulterat i ett treårigt gemensamt åtagande av Svenska kyrkan i Göteborg och Kyrkokansliet.

Under 2001 kommer en av tyngdpunkterna i verksamheten att ligga på fortsatt arbete kring kyrkorummet, en annan på att börja utreda kyrkomusiken som en del av det offentliga musikkivet i Sverige.

Samiskt kyrkoliv

Detta verksamhetsområdes uppgift är att främja samernas ställning i kyrka och samhälle, utifrån visionen att samernas sak blir kyrkans sak.

Ett försoningsarbete mellan kyrkan och samerna har inletts. Det är en långsiktig process som måste få ta sin tid. Vid Svenska kyrkans riksmöte i juni synliggjordes samerna genom ett seminarium, en ny utställning och delaktighet i avslutningsgudstjänsten. Försoning har varit ett tema i flera gudstjänster under det gångna året, för att låta dessa tankar slå rot bland både samer och majoritetsbefolkning.

Samiska rådet inom Svenska kyrkan har till uppgift att främja den samiska kulturens egenart och dess uttryck i kyrkolivet. Det är ett mål att Bibeln ska kunna läsas på samiska, och översättningsarbetet har kommit långt. Under 2000 togs en provöversättning av Nya testamentet på lulesamiska i bruk vid en mottagningsgudstjänst som kunde firas helt på lulesamiska i Jokkmokks kyrka.

Ett samiskt krisnätverk håller på att byggas upp och för detta har Kyrkostyrelsen beviljat extra bidrag. Samiska rådet har under året övertagit ansvaret för de oerhört uppskattade samiska konfirmationslägren. Årets läger hölls med 40 konfirmander i Nikkaluokta.

Målet att uppföra kyrkkåtor i Saarivuoma sameby i Jarien och Rans sameby i Tärnasjön har inte kunnat nås, p.g.a. att det kräver ekonomiska resurser som inte finns idag.

Ny kraft

En handläggartjänst för samiskt arbete – den allra första – har inrättats och tillsätts i början av 2001. De samiska frågorna kommer därmed att kunna drivas mer aktivt.

Svenska kyrkan eftersträvar bredast möjliga samarbete med berörda organ och verksamheter i övriga Norden och på Kolahalvön i Ryssland. År 2003 planeras samiska kyrkodagar med deltagare från hela Sápmi.

Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning

Svenska kyrkan har omfattande tillgångar som förvaltas och fördelas så att kyrkans vida uppdrag ska kunna förverkligas i Sverige och världen. Förvaltningen ska ske så effektivt som möjligt, utan att göra avkall på långsiktighet och etiska hänsyn.

För utjämning av intäkter och kostnader mellan församlingar, samfälligheter och stift med olika ekonomiska förutsättningar finns ett system, som innebär att vissa enheter bidrar med delar av sina kyrkoavgiftsmedel till andra enheters ekonomi. Utjämningsystemet hanteras inom kyrkofonden, som utöver detta finansierar en del av Svenska kyrkans nationella verksamhet. Fram tills millennieskiftet var Kyrkofonden statlig och dess styrelse en myndighet, men i samband med relationsförändringen till staten överlämnades medlen till Svenska kyrkan, liksom hanteringen av det ekonomiska utjämningsystemet.

Nya beräkningsgrunder

Utgjämningsystemet innehåller både generella och individuella komponenter. Några viktiga komponenter är kostnader för kyrkobyggnader och begravningsplatser, geografiskt läge och andelen kyrkotillhöriga i en församling. Inför 2001 har den sistnämnda komponenten förändrats något, så att församlingar med mycket låg andel tillhöriga får högre bidrag än tidigare. Nya bedömningar har också gjorts när det gäller hur en församling eller samfällighet får bidrag avseende komponenten för geografiskt läge.

Under 2000 har nya beräkningsgrunder fastställts för den särskilda utjämningsavgiften, som tas ut av stiftet med viss andel av avkastningen på de s.k. prästlönetillgångarna (jord, skog och andra tillgångar som kyrkan förvaltar).

Det ekonomiska utjämningsystemet har under detta första år kunnat hanteras enligt uppställda mål. Utbetalning av generella bidrag och inbetalning av generella avgifter har samordnats med utbetalningen av kyrkoavgiftsmedel till församlingar, samfälligheter och stift. Utbetalning och utjämning har skett genom ett särskilt konto i Nordbanken, det s.k. Kyrkkontot, där varje församling, samfällighet och stift har ett eget dispositionsnummer för att fritt kunna förfoga över sina medel. Varje månad överförs totalsumman av kyrkoavgifter från Riksskatteverket varefter det sker en omedelbar fördelning inom Kyrkkontot till varje enhet.

Kyrkofondens styrelse har beslutat att en utvärdering av utjämningsystemet ska göras.

Vård av värdefullt arv

En uppgift har varit att förbereda ett nytt system, som kommer att användas för fördelning av kyrkoantikvarisk ersättning. Den är ett statligt stöd som syftar till att det

kulturarv som kyrkan besitter ska bevaras. Under en åttaårsperiod trappas ersättningen upp från 50 till 460 miljoner kronor per år.

Under år 2000 har 155 miljoner kronor utbetalats inom programmet för kyrkligt sysselsättningsbidrag. Programmet håller på att avvecklas, men har ännu inte utvärderats.

Utvecklingen av Svenska kyrkans samlade ekonomi fordrar fortlöpande analyser, liksom underlag för detta, vilket samlas in och sammanställs inom verksamhetsområdet. Den ekonomiska statistiken avseende 1999 för församlingar, samfälligheter och stift fanns i slutlig version i oktober 2000. Överföringen av folkbokföringsuppgifter till kyrkobokföringsregistret har kunnat ske inom utsatt tid.

God förvaltning

En viktig uppgift inom detta verksamhetsområde har under året varit att sköta förvaltningen av kyrkofondsmedlen i kyrkans regi. Medlen fördelades på svenska och utländska värdepapper liksom på aktier respektive obligationer. Uppgiften fullgjordes främst genom externa förvaltare, såväl i Sverige som i utlandet. Kapitalförvaltningen har på grund av den svaga börsutvecklingen under 2000 inte gett de intäkter som budgeterats.

Såväl den offentliga som den mer interna diskussionen om etiska principer för Svenska kyrkans aktieplaceringar har fortsatt. Därför har ett pågående projekt om etiska placeringar varit av stor betydelse, liksom det etiska råd som Kyrkofondens styrelse i samråd med Kyrkostyrelsen har tillsatt under året.

Församlingsutveckling

Svenska kyrkan eftersträvar ett varierat församlingsliv som bygger på de mångas delaktighet, med syfte att upprätta och befria människor.

Svenska kyrkans nationella nivå ska stödja stiftens i deras uppdrag att främja församlingarnas liv och utveckling. Aktiv omvärldsanalys och bevakning av framtidsfrågor är viktiga uppgifter, liksom att erbjuda kompetens och mötesplatser för samtal och lärande.

I samma båt

En stor del av arbetet under våren 2000 hade tydligt fokus på Svenska kyrkans riksmöte I samma båt, som hölls den 15–18 juni i Göteborg. Ett rikt seminarieprogram presenterades, och riksmötet blev också ett forum för angelägna frågor och aktuella material för församlingsutveckling. Genom två välbesökta rum, Pedagogiska rummet och Livsrummet, kunde deltagarna möta dem som arbetar på nationell nivå med församlingsutveckling i pedagogiska och diakonala frågor.

Den medialt mest uppmärksammade händelsen under riksmötet var gudstjänsten med romerna i Göteborgs domkyrka. Den romska befolkningen var väl representerad och lyssnade med glädje till ärkebiskopens ord om fred. Gudstjänsten, ett seminarium om romer under mötet och en bok om romer och Svenska kyrkan, var frukter av det arbete som bedrivits i en arbetsgrupp tillsammans med romer.

Församlingsinstruktionen

I varje församling i Sverige pågår arbete med att ta fram en församlingsinstruktion, som bl.a. ska visa hur församlingen vill arbeta med gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Den ska också innefatta en redogörelse för församlingens verksamhet på teckenspråk, samiska, finska och andra minoritetsspråk.

Svenska kyrkans nationella nivå har skapat mötesplatser för samtal med stiftet, Sveriges Kyrkliga Studieförbund (SKS) och Svenska kyrkans församlingsförbund kring arbetet med församlingsinstruktionen. Dessa mötesplatser har fördjupat relationerna mellan stiftet och den nationella nivån.

Det görs inga nationella riktlinjer för hur en församlingsinstruktion ska se ut; tanken är att den ska växa fram lokalt utifrån församlingens egen omvärldsanalys. Tre dokument har tagits fram för att tjäna detta arbete: ett om diakoni, ett om finskspråkigt arbete och ett om teckenspråkigt arbete. Ett annat material, I mig själv, aktualiserar frågor om människosyn, som bidrag till barn- och ungdomsperspektivet i arbetet.

Pedagogisk utveckling

Fyra nya häften om pedagogiskt arbete kan också ses som stödmaterial för församlingsinstruktionen: ett grunddokument om lärande och undervisning, ett om skolkyrkoarbete, ett om Svenska kyrkans arbete med 0–14-åringar och en revision av konfirmandriktlinjerna. Materialen har även tagits fram för att stödja stiftet i uppgiften att främja församlingarnas pedagogiska utvecklingsarbete för alla åldrar.

Med anledning av regeringsförslaget om allmän förskola från fyra års ålder har en arbetsgrupp bildats för att förbereda församlingarna på konsekvenser för barnverksamheten. Hösten 2001 kommer Svenska kyrkans hemsida att ge plats åt Idétorg barn, där idéer och erfarenheter kan delas.

I samarbete med Sigtuna folkhögskola, Svenska Kyrkans Unga, SKS och Verbum har en utbildning för unga konfirmandledare skapats via Internet.

Redskap för gudstjänst

Svenska kyrkan har gjort en översyn av kyrkohandboken, evangelieboken och bönboken – kyrkans mest aktuella bekännelseokument. En grupp har dessutom förberett arbetet med en kyrkorumpolicy.

Projektet Musiken i Svenska kyrkans församlingar har gått in i sitt avslutande skede och ska leda fram till en handbok för församlingarnas musikverksamhet, som blir klar 2001.

I januari 2001 kunde en gudstjänstbank presenteras på Svenska kyrkans hemsida. Den ska vara en plats för utbyte av idéer och material för gudstjänstens utveckling.

Att upprätta människovärde

I varje tid måste man på nytt definiera vilka behov som är mest angelägna när det gäller diakoni, och vilka situationer som försätter människor i ett utsatt läge.

Svenska kyrkan har byggt upp stödjande kompetens för att kunna möta personer som utsatts för våld och sexuella övergrepp i kyrkliga miljöer. Detta, liksom arbetet kring mänskliga rättigheter och diskriminering, kommer att intensifieras. Tillsammans med Svenska kyrkans församlingsförbund ska Svenska kyrkan på nationell nivå erbjuda kyrkliga arbetsgivare och utbildningsarrangörer information och fördjupning. Dessutom planeras ett projekt för att öka kunskapen om innehållet i konventioner och deklarationer om mänskliga rättigheter, framför allt om hur man kan använda dem som analysinstrument.

Multimedieprojektet Schysst turist, som belyser barnprostitutionen i världen, har slutförts. Fortsatt arbete sker i samarbete med ECPAT, ett nätverk mot kommersiell sexuell exploatering av barn.

Inom projektet Människan och sexualiteten har en rapport sammanställts. Planerna på en nationell konferens på samma tema har skjutits upp, efter bedömningen att

organisationen ännu inte är mogen för det. Tanken är att uppmärksamma sexualiteten som en gåva, eftersom den idag oftast fokuseras i negativa sammanhang.

Social ekonomi handlar om organiserat socialt arbete utanför den offentliga sektorn. Ämnet har börjat bearbetas bl.a. i samarbete med Kyrkornas EU-kontor och Lutherhjälpen. En ekumenisk diakonikonferens kommer att arrangeras i samband med den sjunde europeiska konferensen om social ekonomi The Social Capital of the Future, som genomförs den 7–9 juni 2001 i Gävle.

Med egna ord

Svenska kyrkans arbete med språkliga minoriteter har sin grund i den lutherska traditionen att man ska få höra evangeliet på sitt eget språk.

I december 1999 erkände Sveriges riksdag finska som ett av vårt lands officiella minoritetsspråk. Svenska kyrkan har länge arbetat aktivt för den finskspråkiga minoriteten i Sverige och därmed varit en föregångare. Riksdagsbeslutet har nu resulterat i att sverigefinska riksorganisationer tillsammans med Svenska kyrkan bildat ett representativt organ för att bevaka språkgruppens kulturella och sociala behov.

Arbetet med den nya kyrkoordningen i allmänhet och församlingsinstruktionen i synnerhet har gjort att många församlingar insett sitt ansvar för sverigefinska och andra språkliga minoriteter. Sveriges Radios finska redaktion har gjort en reportageserie om församlingars arbete med församlingsinstruktionen.

Övrigt som särskilt bör nämnas är Svenska kyrkans finska telefonjour, som har utökats så att den varje kväll kan vara öppen för att ta emot själavårdssamtal, samt att hela den svenska psalmboken översatts till finska.

Trender och behov

Omvärldsanalysen drivs uthålligt framåt. Ett par exempel på trender som Svenska kyrkan arbetat med att analysera är det ökande andliga intresset hos allmänheten och de växande klyftorna i samhället. Kyrkans roll och ansvar i förebyggande diakonalt arbete med barn och ungdomar är ett område att fokusera under 2001.

Utbildning

Utbildning är kyrkans viktigaste redskap för långsiktigt förändringsarbete. Varje utbildning måste bedrivas i spänningen mellan att utbilda för dagens situation och samtidigt rusta för hur vi vill att det ska se ut i framtiden.

Svenska kyrkan på nationell nivå arbetar med att stärka de kyrkligt anställda, så att de i sin tur kan ta vara på de tusentals församlingsbor som engagerar sig ideellt och därmed också är medarbetare i kyrkan.

Med översynens hjälp

Översynen av de kyrkliga utbildningarna har varit ett dominerande inslag i årets arbete. Ett av flera mål med den är att verka för att Svenska kyrkans fyra profilutbildningar skall ge präster, diakoner, pedagoger och kyrkomusiker mer gemensamma erfarenheter och utgångspunkter i sitt arbete. Idag är skillnaderna stora bland utbildningarna, både mellan profilerna och mellan utbildningsorterna.

Satsningen på lärarsamverkan har utvidgats så att den nu omfattar såväl lärarna på de kyrkliga profilutbildningarna som lärarna på Svenska kyrkans grundkurs. Arbetet har också fortsatt med att dimensionera profilutbildningarnas utbildningsplatser så att

de ska svara mot församlingarnas behov. En annan uppgift som förberetts är att ta fram ett nytt rekryteringsmaterial för kyrkliga yrken. Det finns redan material för rekrytering till de fyra profilutbildningarna, men det nya materialet ska visa att man kan tillhöra en mängd andra yrkesgrupper och ändå vara anställd i Svenska kyrkan.

Pedal för rörelse framåt

För att stärka den pedagogiska profilen har flera insatser planerats. Ett nytt nätverksblad, Pedal, ska lyfta fram pedagogiska frågor och stärka samhörigheten mellan pedagogiskt ansvariga i stift och församlingar. Pedal kommer ut med sitt första nummer i början av 2001.

Arbetet med pedagogiska utvecklingsfrågor har bl.a. synts på riksmötet. Särskilt kan nämnas det Pedagogiska rummet som arrangerades i samarbete med Sveriges Kyrkliga Studieförbund (SKS) och Göteborgs stift, och seminarier kring ledarskap och pedagogik.

För övrigt har fortbildning för stiftens teckenspråkiga medarbetare påbörjats, liksom en pedagogisk fempoängsutbildning vid Linköpings universitet med fokus på barn- och ungdomsfrågor, och en ny religionspedagogisk kurs vid samma universitet med inriktning på konfirmandarbete. Utbildningarna har initierats av Svenska kyrkan.

I brytningstid

En organisations utbildning synliggör dess värderingar. De senaste tio åren har profilutbildningarna, enligt givna riktlinjer, allt tydligare bedrivits utifrån en folkbildningsgrund. Det innebär att de ledare som utbildas rustas för ett annat ledarskap än det traditionella, vilket gör det svårt för många att komma ut i församlingar som fortfarande är starkt präglade av traditionellt ledarskap. För präster, diakoner och musiker finns trots allt i det gamla mönstret en position med inflytande att ta sin tillflykt till, men för pedagogerna finns bara rollen som barn- och ungdomsledare. De synliggör tydligt idag var frontlinjen går i kampen mellan gammalt och nytt.

Verksamhet bland svenskar i utlandet

Samhällets globalisering avspeglas även i det ökande antalet svenskar i utlandet. Den som är utomlands kan vara en del i Svenska kyrkans gemenskap genom SKUT, Svenska kyrkan i utlandet.

Ute

Utlandsverksamheten har i stort fortlöpt som förväntat, med stark betoning på det ständiga behovet av insatser av diakonal/social karaktär. Besöks- och deltagarsiffrorna i verksamheten har planat ut och stannat på hög nivå, förmodligen för att många utlandskyrkor har nått en gräns för vad de med nuvarande resurser mäktar med att genomföra.

Rekryteringen av ny utlandspersonal samt semestervikarier har varit en mycket betydelsefull del av verksamhetsområdets arbetsbörda under första halvåret. I slutet av maj hölls den sedvanliga introduktionsveckan för de nyanställda och de blivande föreståndarna fick dessutom ett par dagars utökad introduktion i juni.

Utlandspersonalen har fortbildats vid ett antal konferenser under året. I Thailand genomfördes den för Asien- och Australienpersonalen tillsammans med Den Norske Sjømannsmisjon, som är en av SKUT:s viktiga samarbetspartner. SKUT:s prästkonferens, en samling för alla utlandspräster vart tredje år, hölls i juni på folkhögskolan i

Hjo med sedvanlig information, fortbildning och möte med ärkebiskopen, som är SKUT:s visitorator. Därefter deltog prästerna i Svenska kyrkans riksmöte i Göteborg och bidrog till flera seminarier om SKUT:s verksamhet. Konferensen för Amerikapersonalen hölls i oktober. På grund av personalbrist fick den planerade Europakonferensen skjutas upp till våren 2001. Biskopsvisitationer har skett på tre verksamhetsplatser.

Arbetet med genomförandet av ett nytt kollektivavtal för utlandspersonal i Svenska kyrkan har fortsatt och särskilda genomgångar har hållits vid introduktionsveckan för ny personal samt för utlandspersonalen vid konferenserna. En enkät har undersökt utlandspersonalens fysiska och psykiska arbetsmiljö. Resultaten visar att arbetsmiljön ofta är krävande och har legat till grund för samtal vid prästkonferensen och höstkonferensen. En handlingsplan har tagits fram.

Extra personalresurser har krävts för ett tvåårsprojekt som inletts, med inriktning på arbete med utlandskyrkornas församlingsinstruktioner, och för att kunna genomföra rekrytering till utlandskyrkorna. Ungefär en femtedel av utlandspersonalen skiftar årligen efter avslutade kontrakt och det har inneburit stort arbete med rekrytering.

Hemma

SKUT:s Sverigeverksamhet har också fortlöpt enligt årscykeln. Under våren och hösten har ett antal ombudsmöten hållits stiftsvis och den årliga SKUT-rådsordförandekonferensen anordnades i januari. Svenska kyrkans riksmöte i Göteborg blev en höjdpunkt i årets ombudsarbete med välbesökta seminarier och positiva reaktioner från deltagarna.

Under hösten genomfördes en tvådagars idékonferens tillsammans med ombudsrepresentanter för SKUT, Lutherhjälpen, SKM och EFS, stiftskansliernas handläggare för internationella frågor och nämndrepresententer. Här diskuterades bl.a. den omarbetade ombudsorganisationen.

Under året har insamlingsaktiviteter genomförts vid påskkollekten och de två andra rikskollekterna som inramar SKUT:s insamlingsperiod under hösten. Årets insatser gav mer än förväntat, såväl ekonomiskt som i form av lyckad information. 5 miljoner kronor gav insamlingsperioden och totalt samlades 13,6 miljoner kronor in under året. SKUT arbetar för att kyrkoråd, ombud och de nära 1 700 aktiva givarna ska ha stort förtroende för att insamlade medel används på avsett sätt och vara mycket nöjda med den information de får. Arbetet med SKUT:s webbplats har fortsatt, för att i möjligaste mån motsvara det växande intresset för information på Internet. Allt fler av utlandskyrkorna har skapat egna hemsidor som länkats till SKUT:s webbplats.

Bland OS-medaljörer

En stor händelse under året, som också blev en succé IT-mässigt, var Café Scandinavia som upprättades under olympiska spelen i Sydney. Detta projekt med centralt stöd från SKUT och de norska och danska systerorganisationerna, genomfördes lokalt av respektive utsända och frivilliga medarbetare och var en stor framgång. 3 500 besökare gjorde detta till en betydande diakonal insats, som även gav stor respons i svenska medier och särskilt nådde ut till målgrupperna via it. Framför allt ungdomar, men även många idrottsprofiler samt de skandinaviska kungahusen, besökte caféet.

Nytänkande

En SKUT-utredning har pågått under året och ska bli klar under våren 2001. Den kartlägger verksamheten och ska tydliggöra SKUT:s roll som en del av Svenska

kyrkan samt ge förslag på hur SKUT:s verksamhet kan inordnas i Svenska kyrkans övriga struktur.

Responserna på utlandsverksamheten är generellt mycket positiv och understryker värdet av Svenska kyrkans närvaro bland svenskar överallt i världen. Den stora utmaningen ligger i att möta behov av insatser på nya platser och bland de grupper av svenskar utomlands som inte nås idag.

Internationell mission och diakoni

Svenska kyrkan vill dela det kristna budskapet om befrielse med hela världen. I ord och handling arbetar Svenska kyrkan internationellt för försoning, rättvisa och människans värdighet.

Svenska kyrkan bedriver arbete med internationell mission och diakoni genom Svenska kyrkans mission (SKM), Lutherhjälpen och EFS:s utlandsarbete, som alla är en del av Svenska kyrkan.

”Svenska kyrkans mission är att i solidaritet med utsatta människor dela evangelium om Jesus Kristus, söka kyrkans enhet och vara ett tecken på Guds rike i världen.” Detta är en del av den idé som SKM-nämnden har formulerat under året.

Lutherhjälpen är Svenska kyrkans organ för internationellt utvecklingssamarbete, flyktinghjälp och katastrofinsatser. Lutherhjälpen ska samordna Svenska kyrkans arbete för internationell diakoni.

EFS, en självständig organisation inom Svenska kyrkan, har valt att samadministrera sitt utlandsarbete inom Kyrkokansliet. EFS:s utlandsarbete är tydligt inriktat på att skapa och uppmuntra personligt engagemang för mission, och betonar utbildning av lekmän och ledare i den lokala kyrkan.

På Kyrkokansliet är SKM:s, Lutherhjälpens och EFS:s utlandsarbete integrerat. För att underlätta integrationen och helhetssynen i arbetet ännu mer har nämnderna för Lutherhjälpen och SKM under året beslutat föreslå Kyrkomötet att ett gemensamt styrorgan för internationell mission och diakoni inrättas, vilket även EFS inbjuds att delta i. ”Svenska kyrkans internationella uppdrag – Program för Svenska kyrkans mission och Lutherhjälpen” har arbetats fram gemensamt under året. En målmedveten satsning för att bättre integrera arbetet på stiftsnivå har också inletts, hand i hand med en förnyelse av ombudsorganisationen.

Missionärer

Svenska kyrkans missionärer skickas ut till självständiga kyrkor som svar på en kallelse till en specifik tjänst eller uppgift. I mötet med människor i kyrkan vi samarbetar med delar missionärerna med sig av sina troserfarenheter. Det gör de även när de kommer tillbaka – Svenska kyrkan sänder och tar emot missionärer också för sin egen skull. I kollektivavtalet för Svenska kyrkans utlandsanställda, som trädde i kraft i början av året, tydliggörs Svenska kyrkans sändande och ansvar för missionärerna. Vid årets slut fanns 61 missionärer och 3 missionärskandidater i SKM:s tjänst, samt 14 missionärer och 2 missionärskandidater i EFS:s tjänst. Missionärsrollen genomgår en stor förändring och missionärernas yrkesbakgrund blir alltmer mångfacetterad. Svenska kyrkan fortsätter att i dialog med sina partner utveckla missionärsuppdraget.

En värld i förändring

Större förändringar i arbetet under året har en direkt koppling till politiska händelser och katastrofer i utlandsarbetets samarbetsländer och -regioner. Kriget mellan Etiopien och Eritrea, och den efterföljande fredsöverenskommelsen i juni, liksom konflikten inom Mekane Yesuskyrkan i Etiopien och torkkatastrofen på Afrikas Horn har tvingat fram extrainsatser. Det har även översvämningskatastrofen i Moçambique gjort. De politiska oroligheterna vid valet i Zimbabwe medförde att SKM:s missionärer kallades hem under den mest dramatiska perioden.

En förändrad värld ställer krav på nya arbetsmetoder; inte minst krävs ökad energi och stringens i påverkans- och opinionsbildningsarbetet. Ett uttryck för detta är Ecumenical Advocacy Alliance, som Svenska kyrkan varit drivande i att utveckla inom ramen för Kyrkornas världsråd. Detta nätverk blir ett viktigt instrument i arbetet för mänskliga rättigheter och mot orättfärdiga strukturer.

Påverkan för rättvisa

Svenska kyrkan har också varit drivande i att starta ett mobiliseringsarbete i Föreningen för Rättvisemärkt. Kraftfulla satsningar på Rättvisemärkt har gjorts för att skapa opinion om rättvis handel och öka försäljningen av rättvisemärkta produkter.

Som en del i opinionsbildningsarbetet under Sveriges ordförandeskap i EU har Lutherhjälpen tillsammans med Nämnden för kyrkolivets utveckling och Liaison Committee utvecklat ett spel, främst för gymnasieskolor. Spelet handlar om att 800 miljoner människor lider av kronisk hunger, och att dagens ekonomiska system och handelsregler inte kommer att bidra till att ge alla människor tillgång till mat – om inte människor reagerar och skapar en politisk vilja.

För att öka kompetensen och viljan att delta i påverkansarbete för global rättvisa inbjöds aktiva i Svenska kyrkan att delta i resan till Världsbankens och Internationella Valutafondens möte i Prag.

Ett sextiotial reste från Sverige. Resan organiserades genom nätverket Jubel 2000, som arbetar för avskrivning av de fattigaste ländernas obetalbara skulder.

Att vilja tillsammans

Svenska kyrkan har bedrivit ett arbete i relation till FN:s uppföljningsmöte av toppmötet Social Summit. Bland annat har Utrikesdepartementet och Socialdepartementet bjudits in till ett gemensamt samtal om sociala utvecklingsfrågor. Detta arbete har genomförts i samverkan mellan internationell och nationell diakoni och vi söker aktivt former för fortsatt samverkan.

Under maj och juni gjordes ett intensivt opinions- och påverkansarbete för att de ekonomiska sanktionerna mot Irak skulle hävas. Insatserna fick gott genomslag. Svenska kyrkan var även aktiv i höstens mediedebatt kring internationella handelsfrågor och globaliseringens positiva och negativa effekter.

Den politiska situationen i Mellanöstern är alltså osäker. Det upptrappade våldet mellan israeler och palestinier var bakgrunden till att SKM tillsammans med Olof Palmes Internationella Center, Diakonia och Caritas under hösten tog initiativ till ett brett uppopp: ”Ja till fred och folkrätt – stoppa våldet i Mellanöstern!”

Religionsmöten

Svenska teologiska institutet i Jerusalem, som verkar för djupare förståelse av de levande religiösa traditionerna i Jerusalem, har byggts om och verksamheten har

kunnat utökas. Höstens långa stipendiekurs kunde genomföras i stort sett enligt planerna, trots att al-Aqsa-intifadan bröt ut kort tid efter kursstarten.

Det religionsmötesinriktade arbetet i Pakistan, som SKM bedrivit tillsammans med Svenska Missionsförbundet, har utvärderats under året. Utvärderingen ligger till grund för planeringen av fortsatt samarbete med ekumeniska organisationer i Pakistan. Religionsmötesfrågorna blir allt mer brännande och samtidigt spännande, både i vårt eget land och i världen. SKM:s erfarenheter och kontaktnät har ett växande idémässigt, teologiskt och samhällligt värde.

Samlat avtal

Arbetet med att teckna avtal med samarbetspartner har förstärkts. Samarbetsavtalet med Kyrkornas världsråd uttrycker nu Svenska kyrkans samlade åtagande för internationell diakoni och mission. Frågan om mer generella avtal aktualiserades även av delegationsbesöket på Filippinerna där man firade de fem år som gått sedan konkordatet mellan Svenska kyrkan och Oberoende filippinska kyrkan skrevs under.

Samtalet om att fördjupa och vidga kriterierna för samverkan med Sida har fortsatt. Samarbetet idag berör många områden, men inte religionsfrågor. Kyrkornas och religionens roll som värdebärare i det civila samhället får allt större betydelse, och det är viktigt att finna förståelse och olika strategier för att utveckla den rollen.

Under året har Svenska kyrkan genom Lutherhjälpen gjort upp en strategi för samarbetet med EU, som ett led i arbetet med att finna nya finansieringskällor och arenor för det internationella utvecklingssamarbetet. Dessutom har en ökad satsning inletts på Lutherhjälpens EU-relaterade samarbetsorgan för kristna biståndsorganisationer, Aprovev.

I nöd och långsiktighet

Katastrofarbete är en viktig del av Lutherhjälpens ansvar. Även om strävan är att prioritera det långsiktigt uppbyggande utvecklingssamarbetet kan kyrkans diakoni aldrig gå förbi de människor som hamnar i akut nöd. Dessutom har vi ett ansvar för att det engagemang som kommer till uttryck hos människor i Sverige för att bistå i ett krisläge, kan kanaliseras och omsättas i ett varaktigt engagemang för social rättvisa.

Lutherhjälpen arbetar med att utveckla former för lokal resursmobilisering i nästan alla sina samarbetsregioner. Särskilt svårt är detta i Indien, där myndigheterna inte ger tillstånd att föra in de medel som behövs för att etablera en lånefond för mikrokrediter. Diskussioner har förts med flera partner om kreditprogram. Spar- och kreditprogrammen i Zimbabwe har utvärderats, vilket ligger till grund för metodutveckling och delande av erfarenheter med partner i andra delar av världen.

Den första fasen av pilotprojektet Partners in Economic Justice, som Lutherhjälpen driver med Diakonia, avslutades under året. Syftet med projektet är att identifiera vilka som arbetar med ekonomiska rättvisefrågor, lyssna in dem och dra slutsatser för vårt arbete.

Under året inledde SKM och Lutherhjälpen ett samarbete med ytterligare några frivilligorganisationer om att starta ett fondbolag för etiskt sparande.

Tvåhundra miljoner

Lutherhjälpens fasteaktion på temat Livskraft med fokus på Rumänien gav 44,6 miljoner kronor. Sammanlagt under året samlades 121 miljoner kronor in med hjälp av församlingar, testamenten och de 37 200 givarna. Under hösten har Lutherhjälpen prioriterat arbete för ekologiskt hållbar utveckling, bl.a. genom att delta vid ett semi-

narium på Naturvårdsverket omkring EU:s sjätte miljöprogram. Ekologiskt hållbar utveckling ska uppmärksammas i fasteaktionen 2001.

SKM:s julinsamling uppmärksammade Mellanöstern och religionsmötesfrågorna. Insamlingen gav 25,1 miljoner kronor och totalt under året samlade SKM in 54,4 miljoner kronor med hjälp av 9 000 aktiva givare, församlingar och testamentsgåvor. En extra rekryterings- och telefonkampanj har genomförts, som resulterat i nära 2 000 nya givare.

Under EFS:s höstinsamlingskampanj Tänk om... spreds information om behovet av utbildning. Totalt samlade EFS in 26 miljoner kronor under året varav drygt hälften användes för internationellt arbete. Gåvorna gavs via EFS:s 500 missionsföreningar och de 12 000 som nås av EFS:s insamlingsbrev.

Framtida engagemang

I mars genomförde SKM-nämnden i samarbete med Nämnden för kyrkolivets utveckling konferensen Samtal om mission, som lade grunden för ökad gemensam förståelse av vad mission är, för att stimulera det pågående arbetet med församlingsinstruktionen.

Samarbete har skett med Svenska Kyrkans Unga i planeringen av ett informations- och insamlingsprojekt som ska engagera barn och ungdomar, och en konferens där ungdomar förutsättningslöst ska få formulera visioner, behov och tillvägagångssätt för arbetet med internationell mission och diakoni.

EFS har arbetat med en utlandsutredning i syfte att ta fram förslag till strategier och handlingsplaner, som kan ligga till grund för inriktningen och utvecklingen av EFS:s utlandsarbete i framtiden.

Från givande till delande

Den viktiga framtida förändringen i utlandsarbetet handlar om att gå från en givande till en delande relation. Delande förutsätter en gemenskap där man ser varandra, medan givande kan ske sporadiskt och t.o.m. förstärka ojämlikhet. Tanken om delande är inte ny, men den genomsyrar nu verksamheten på allt fler områden. Ett aktuellt exempel är att stipendiatprogrammet Ung i den världsvida kyrkan har börjat omvandlas till ett utbytesprogram.

De unika erfarenheter och relationer Lutherhjälpen, SKM och EFS arbetat upp under mer än hundra år behöver bättre komma missionsföreningar, församlingar och stift till del, i en tid då hela kyrkan behöver utveckla sina internationella relationer och förhållningssätt.

Resultat- och balansräkningar samt noter

Koncernresultaträkning

Belopp i tkr	Not	2000
	1	
Intäkter		
Utjämningsavgifter	2	1 283 450
Kollekter och gåvor	3	204 474
Erhållna bidrag	4	138 837
Netto likviditets- och kapitalförvaltning	5	109 199
Övriga intäkter		<u>44 548</u>
Summa		1 780 508
Kostnader		
Utjämningsbidrag	2	-985 357
Lämnade bidrag	6	-435 091
Övriga externa kostnader	8	-202 365
Personalkostnader	9, 10	-171 696
Företagsanknutna medel	11	30 340
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	12	<u>-9 962</u>
Summa		-1 774 131
Andel i intresseföretagens resultat		12 655
Resultat före finansiella poster		19 032
Finansiella poster		
Räntekostnader		-3 979
Minoritetens andel av årets resultat		-1 973
Resultat före dispositioner		13 080
Dispositioner		
Förändring verksamhets- och ändamåls- destinerade medel	13	155 527
Värdesäkring bundet eget kapital	14	<u>-42 022</u>
Summa		113 505
Resultat före skatt		126 585
Intresseföretagens skatt på årets resultat	15	-3 556
Förändring fritt eget kapital		123 029

Koncernbalansräkning

Belopp i tkr	Not	2000-12-31
	1	
Tillgångar		
Anläggningstillgångar		
Immateriella anläggningstillgångar		
Datorprogram	16	464
Materiella anläggningstillgångar	8	
Byggnader och mark	17	130 641
Inventarier	18	<u>9 755</u>
		140 396
Finansiella anläggningstillgångar		
Andelar i intresseföretag	20	60 817
Andra långfristiga värdepappersinnehav	21	4 236 966
Övriga långfristiga fordringar		<u>27 130</u>
		4 324 913
Summa anläggningstillgångar		4 465 773
Omsättningstillgångar		
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar		4 334
Fordringar hos intresseföretag		991
Övriga kortfristiga fordringar		31 289
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	22	<u>42 356</u>
		78 970
Kortfristiga placeringar	23	494 995
Kassa och bank	24	115 110
Summa omsättningstillgångar		689 075
Summa tillgångar		5 154 848

Koncernbalansräkning

Belopp i tkr	Not	2000-12-31
Eget kapital och skulder		
Eget kapital	14	
Bundet eget kapital		3 274 469
Fritt eget kapital		<u>576 509</u>
Summa		3 850 978
Minoritetsintressen		30 275
Avsättningar		
Avsättningar för pensioner		1 407
Övriga avsättningar	13	<u>380 176</u>
		381 583
Långfristiga skulder till kreditinstitut		67 203
Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder		27 042
Övriga kortfristiga skulder	24	760 438
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	25	<u>37 329</u>
		824 809
Summa eget kapital och skulder		5 154 848
Ställda säkerheter	26	87 766
Ansvarsförbindelser	27	641 623

Moderföretagets resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2000
	1	
Intäkter		
Utjämningsavgifter	2	1 283 450
Kollekter och gåvor	3	204 474
Erhållna bidrag	4	138 837
Netto likviditets- och kapitalförvaltning	5	111 350
Övriga intäkter		<u>12 443</u>
Summa		1 750 554
Kostnader		
Utjämningsbidrag	2	-985 357
Lämnade bidrag	6	-435 091
Övriga externa kostnader	7, 8	-198 650
Personalkostnader	9, 10	-158 284
Företagsanknutna medel	11	30 191
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	12	<u>-1 117</u>
Summa		-1 748 308
Resultat före finansiella poster		2 246
Finansiella poster		
Räntekostnader		-706
Resultat före dispositioner		1 540
Dispositioner		
Förändring verksamhets- och ändamålsdestinerade medel	13	155 527
Värdesäkring bundet eget kapital	14	<u>-42 022</u>
Summa		113 505
Förändring fritt eget kapital	14	115 045

Moderföretagets balansräkning

Belopp i tkr	Not	2000-12-31
	1	
Tillgångar		
Anläggningstillgångar		
Materiella anläggningstillgångar		
Byggnader och mark	17	50 033
Inventarier	18	<u>297</u>
		50 330
Finansiella anläggningstillgångar		
Andelar i koncernföretag	19	19 344
Fordringar hos koncernföretag		5 000
Andelar i intresseföretag	20	53 698
Andra långfristiga värdepappersinnehav	21	4 236 563
Övriga långfristiga fordringar		<u>27 130</u>
		4 341 735
Summa anläggningstillgångar		4 392 065
Omsättningstillgångar		
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar		1 519
Övriga kortfristiga fordringar		28 479
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	22	<u>40 114</u>
		70 112
Kortfristiga placeringar	23	493 002
Kassa och bank	24	114 969
Summa omsättningstillgångar		678 083
Summa tillgångar		5 070 148

Moderföretagets balansräkning

Belopp i tkr	Not	2000-12-31
Eget kapital och skulder		
Eget kapital	14	
Bundet eget kapital		3 274 469
Fritt eget kapital		<u>568 525</u>
Summa		3 842 994
Avsättningar		
Avsättningar för pensioner		1 407
Övriga avsättningar	13	<u>378 976</u>
		380 383
Långfristiga skulder till kreditinstitut		12 203
Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder		19 904
Skulder till koncernföretag		26 163
Skulder till intresseföretag		530
Övriga kortfristiga skulder	24	755 247
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	25	<u>32 724</u>
		834 568
Summa eget kapital och skulder		5 070 148
Ställda säkerheter	26	27 766
Ansvarsförbindelser	27	641 623

Not 1 . Redovisnings- och värderingsprinciper

Alla belopp är angivna i tusental kronor (tkr).

Årsredovisningen är upprättad enligt Årsredovisningslagen (1995:1554) och i enlighet med god redovisningssed.

För att uppnå en rättvisande bild av verksamhetens särskilda inriktning har, i enlighet med Årsredovisningslagen, en anpassning skett beträffande uppställningsformen för resultaträkning:

Netto likviditets- och kapitalförvaltning

Intäkter av likviditets- och kapitalförvaltningen redovisas gemensamt under intäkter då en uppdelning av resultatet för omsättnings- och anläggningstillgångar ej skulle ge en rättvisande bild.

Dispositioner

Under dispositioner redovisas nettot av ianspråktaga och avsatta ändamåls- och verksamhetsdestinerade medel. Dessutom redovisas här den avsättning som enligt kyrkoordningen, kap. 45, årligen ska ske för värdesäkring av bundet eget kapital.

Öppningsbalans

Det registrerade trossamfundet Svenska kyrkan bildades den 1 januari 2000. Svenska kyrkan övertog då tillgångar och skulder samt rättigheter och skyldigheter från de fyra statliga myndigheterna Kyrkofonden, Ärkebiskopsämbetet, Svenska kyrkans centralstyrelse och Kyrkomötet, samt från Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet. De tillgångar och skulder som övertogs har värderats till ett försiktigt bedömt marknadsvärde och intagits som öppningsbalans.

Bundet eget kapital

Bundet eget kapital i Svenska kyrkan på nationell nivå utgörs av den nettoförmögenhet som den 1 januari 2000 överfördes från den statliga myndigheten Kyrkofonden.

Kassaflödesanalys

Då koncernen bildades 1 januari 2000 finns inga jämförelsesiffror avseende föregående år, vilket gör att kassaflödesanalys ej kan upprättas.

Koncernredovisning

Koncernredovisning har upprättats enligt Redovisningsrådets rekommendation (RR1:96) om koncernredovisning och med tillämpning av förvärvsmetoden. I koncernredovisningen ingår dotterföretag där moderföretaget direkt eller indirekt innehar mer än 50 procent av rösterna.

Intresseföretagsredovisning

Som intresseföretag betraktas de företag där koncernen har ett långsiktigt ägarintresse och där moderföretaget direkt eller indirekt innehar mer än 20 procent av rösterna för samtliga aktier. Kapitalandelar i intresseföretag redovisas enligt den s.k. kapitalandelsmetoden.

Minoritetsintressen

Minoritetens andel av eget kapital redovisas i en särskild post mellan eget kapital och avsättningar.

Resultatredovisning

Svenska kyrkans nationella nivå ansvarar för fördelningen av de kyrkoavgifter som Riksskatteverket uppbär för Svenska kyrkans räkning. Den del av kyrkoavgifterna som överförs till församlingar, samfälligheter och stift redovisas endast över balansräkningen.

Intäkter redovisas till det verkliga värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Kollektor och gåvor samt bidrag intäktsförs som huvudregel när gåvan sakrättsligt är genomförd.

Kollekter och gåvor

Med kollektor och gåvor avses i huvudsak insamlade medel från allmänheten som ställs till Svenska kyrkans förfogande. Gåvor och testamenten som utgörs av annat än kontanta medel värderas till marknadsvärde. I det fall tillgången avyttras i nära anslutning till gåvotillfället värderas tillgången till faktiskt erhållen likvid. Aktier erhållna genom gåva eller testamente värderas till marknadsvärde vid tidpunkten för överföring till Svenska kyrkans depå.

Erhållna bidrag

Med begreppet bidrag avses medel som erhållits grundat på avtal eller liknande handling samt där återrapporteringskyldighet föreligger.

Bidrag från Sida redovisas i enlighet med bfn r5, Redovisning av statliga stöd, och skuldförs till dess att de kostnader som bidraget ska täcka uppkommit varvid intäktsföring sker.

Svenska kyrkan erhåller enligt Lag om Svenska kyrkan (1998:1591), Lag om införande av lagen om Svenska kyrkan (1998:1592), kyrkoordningen (fastställd av Kyrkomötet 12 juni 1999) samt bestämmelser i stiftelseurkunder, utdelning från ett stort antal stiftelser och stiftelseliknande rättssubjekt. Intäktsföring av den utdelning som Svenska kyrkan erhåller sker i samband med att medlen överförs till Svenska kyrkan. Detta sker i princip året efter intjänandeåret.

Dispositioner

I vissa fall är intäkter förenade med villkor som innebär att medlen ska användas för visst angivet ändamål eller viss angiven verksamhet. I de fall intäkten inte kan användas för det angivna ändamålet eller verksamheten under året avsätts medlen under dispositioner i resultaträkningen och redovisas som avsättningar i balansräkningen. När utbetalning sker till det angivna ändamålet eller verksamheten ianspråkats de avsatta medlen under dispositioner.

Anläggningstillgångar

Materiella och immateriella anläggningstillgångar avskrivs över den bedömda ekonomiska livslängden. Följande avskrivningstider tillämpas:

Byggnader	50 år
Kontorsmöbler	10 år
Kontorsmaskiner	5 år
Datorprogram	4 år
Datorer	3 år

Datorprogram som ej är egenutvecklade kostnadsförs vid anskaffningen.

Avskrivningar enligt plan beräknas på de ursprungliga anskaffningsvärdena och den ursprungliga beräknade ekonomiska livslängden.

Finansiella anläggningstillgångar

Värdepapper i form av aktier, obligationer och andra långfristiga värdepappersinnehav värderas till anskaffningsvärde minskat med eventuell nedskrivning vid varaktigt bedömd värdenedgång. I de fall aktier, efter en kollektiv värdering, varaktigt bedöms ha ett värde understigande anskaffningsvärdet sker en nedskrivning som fördelas på de i portföljen ingående aktierna.

Med ideella placeringar avses placeringar där förutom ekonomisk även social avkastning legat till grund för placeringsbeslutet. Ideella placeringar återfinns i balansräkningen under posterna Andra långfristiga värdepappersinnehav samt Övriga långfristiga fordringar.

Fordringar

Fordringar har tagits upp till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Fordringar och skulder i utländsk valuta

Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas enligt balansdagens kurs. I de fall valutasäkringsåtgärd genomförts används valutasäkringskursen.

Kortfristiga placeringar

Kortfristiga placeringar värderas till anskaffningsvärde vid förvärvet. Skillnaden mellan anskaffningsvärde och inlösenvärde periodiseras så att den effektiva räntan vid förvärvet är konstant över innehavstiden.

Prisfallsreserv

För att kunna mäta tillfälliga kursnedgångar på aktier, obligationer och ideella placeringar görs reservering för prisfall. Prisfallsreserven redovisas under fritt eget kapital och uppgår till 420 miljoner kronor. Dessutom redovisas den del av reserven, 76 miljoner kronor, som avser del av det kapital för verksamhets- och ändamålsdestinerade medel inom verksamhetsområdena Internationell mission, Internationell diakoni samt Verksamhet bland svenskar i utlandet under övriga avsättningar (intecknade medel).

Avsättningar

Med avsättningar avses förpliktelser på balansdagen som är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de skall infrias.

Övriga avsättningar delas upp på verksamhets- och ändamålsdestinerade medel. Med verksamhetsdestinerade medel avses medel som endast får användas för viss verksamhetsgren. Med ändamålsdestinerade medel avses medel som är avsedda för visst specifikt ändamål inom en verksamhetsgren.

Not 2. Utjämningsavgifter och utjämningsbidrag

Regler om ekonomisk utjämning återfinns i kyrkoordningens kap. 44. Församlingarna betalar en allmän utjämningsavgift som uppgår till 7 öre per 100 kronor av avgiftsunderlaget. Den särskilda utjämningsavgiften uppgår till 50 procent av den nettovinst som uppkommer vid förvaltningen av de s.k. prästlönetillgångarna.

<i>Koncernen och moderföretaget</i>	2000
Utgjämningsavgifter	
Allmän utjämningsavgift	587 160
Särskild utjämningsavgift	224 037
Inkomstutjämningsavgift	217 974
Kostnadsutjämningsavgifter för	
– kyrkounderhåll	52 614
– begravningsplatser	97 437
– andel kyrkotillhöriga	<u>104 228</u>
	254 279
Summa utjämningsavgifter	1 283 450
Utgjämningsbidrag	
Inkomstutjämningsbidrag	-218 073
Kostnadsutjämningsbidrag för	
– kyrkounderhåll	-59 076
– begravningsplatser	-92 144
– andel kyrkotillhöriga	-99 295
– glesbygd	<u>-82 804</u>
	-333 319
Stiftsbidrag	-223 544
Kyrkobyggnadsbidrag	-103 316
Strukturbidrag	-104 980
Extra utjämningsbidrag	<u>-2 125</u>
	-433 965
Summa utjämningsbidrag	-985 357

Not 3. Kollektioner och gåvor

Kollektioner och gåvor fördelas sig enligt följande:

<i>Koncernen och moderföretaget</i>	2000
Kollektioner	
Rikskollektioner	68 150
Stiftskollektioner	1 205
Församlingskollektioner	<u>32 859</u>
	102 214
Gåvor	
Testamenten	35 914
Övriga gåvor	<u>66 346</u>
	102 260
Summa kollektioner och gåvor	204 474

Not 4. Erhållna bidrag

Erhållna bidrag fördelas sig enligt följande:

<i>Koncernen och moderföretaget</i>	2000
Svenska bidrag	
Sidabidrag för	
– utvecklingssamarbete	55 909
– katastrofbistånd	12 754
– volontärer	6 604
– administration	6 821
– information och opinion	2 963
– övrigt	<u>3 456</u>
	88 507
Stiftelser	
Förvaldade av Svenska kyrkan på nationell nivå	23 445
Övriga stiftelser	<u>1 173</u>
	24 618
Övriga svenska organisationer och företag	23 367
Summa svenska bidrag	136 492
Internationella bidrag	
Europeiska unionen	1 645
Övriga internationella bidrag	700
Summa internationella bidrag	2 345
Summa erhållna bidrag	138 837

Not 5. Netto likviditets- och kapitalförvaltning

Koncernen	2000
Utdelningar	
– Ideella placeringar	391
– Kapitalplaceringsaktier	32 203
Realisationsresultat vid försäljningar	
– Ideella placeringar	3 374
– Kapitalplaceringsaktier	-27 866
– Övriga placeringar	4 932
Ränteintäkter	124 861
Räntekostnader	-41 972
Övriga finansiella intäkter	15 774
Övriga finansiella kostnader	<u>-2 498</u>
Summa	109 199

Moderföretaget

Utdelningar	
– Ideella placeringar	391
– Intresseföretag	2 605
– Kapitalplaceringsaktier	32 203
Realisationsresultat vid försäljningar	
– Ideella placeringar	3 374
– Kapitalplaceringsaktier	-27 866
– Övriga placeringar	4 932
Ränteintäkter	124 407
Räntekostnader	-41 972
Övriga finansiella intäkter	15 774
Övriga finansiella kostnader	<u>-2 498</u>
Summa	111 350

Not 6. Lämnade bidrag

Koncernen och moderföretaget	2000
Utvecklingssamarbete, katastrofbistånd och kyrkosamverkan i utlandet	-202 233
Svenska kyrkor i utlandet	-7 952
Verksamhet i Sverige	<u>-224 906</u>
Summa lämnade bidrag	-435 091

Not 7. Inköp och försäljning mellan koncernföretag

Moderföretagets inköp från koncernföretag uppgår till 52 957 tkr. Försäljning från moderföretaget till koncernföretag har ej förekommit.

Vid inköp och försäljning mellan koncernföretag tillämpas samma principer som vid transaktioner mellan externa parter.

Not 8. Leasing och hyresåtagande**Koncernen**

Kontorsutrustning och datorer leasas till ett anskaffningsvärde om 4 504 tkr. Leasingåtagandet uppgår till 1 758 tkr under 2001 och 541 tkr under 2002. Koncernen hyr externa lokaler till ett belopp om 6 462 tkr. Hyreskostnaderna uppgår till samma belopp de kommande två åren.

Moderföretaget

Moderföretaget förhyr av koncernföretag lokaler till ett belopp om 7 867 tkr. Externa hyreskostnader uppgår till 3 418 tkr. Hyreskostnaderna uppgår till samma belopp de kommande två åren.

Moderföretaget förhyr externt datorer med ett anskaffningsvärde om 1 211 tkr. Åtagandet uppgår till 455 tkr under år 2001 samt 228 tkr under år 2002.

Not 9. Löner, andra ersättningar och sociala avgifter

	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader	Varav pensions- kostnader
Koncernen			
Styrelser, generalsekreterare och verkställande direktörer*	2 126	1 294	599
Övriga anställda	<u>105 578</u>	<u>41 431</u>	<u>9 172</u>
Summa	107 704	42 725	9 771

Avtal föreligger med den verkställande direktören i Svenska Kyrkans Utbildning AB om att vid uppsägning från företagets sida kan, utöver uppsägningstiden, ett avgångsvederlag motsvarande maximalt 6 månadslöner utgå.

	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader	Varav pensions- kostnader
Moderföretaget			
Styrelse och generalsekreterare*	1 765	986	410
Övriga anställda	<u>96 464</u>	<u>37 686</u>	<u>8 597</u>
Summa	98 229	38 672	9 007

Inga avtal om avgångsvederlag eller om pensionsavgång föreligger med ledande befattningshavare.

* Häre ingår lön till styrelsens ordförande.

Härutöver tillkommer arvoden inklusive sociala avgifter till förtroendevalda som inte ingår i Kyrkostyrelsen, om 6 000 tkr.

Not 10. Medelantalet anställda och lönekostnader med geografisk fördelning per land

Koncernen och moderföretaget

	Kvinnor	Män	Totalt	Lönekostnad
Afrika				
Etiopien	6	4	10	1 840
Sydafrika	3	3	6	891
Tanzania	9	5	14	3 355
Zimbabwe	5	1	6	1 040
Moçambique	1	1	2	318
Asien				
Filippinerna	2	1	3	478
Hongkong	1	1	2	578
Indien	3	3	6	1 077
Kina	2	1	3	456
Singapore	1	1	2	441
Thailand	1	2	3	545
Australien				
Australien	2	2	4	759
Europa				
Belgien	6	4	10	1 538
Danmark	4	5	9	1 627
Frankrike	4	2	6	943
Grekland	1	2	3	463
Holland	4	3	7	941
Italien	1	2	3	459
Polen	1	1	2	362
Schweiz	3	3	6	716
Spanien	11	6	17	2 756
Storbritannien	7	6	13	2 369
Tyskland	7	6	13	1 887
Österrike	3	1	4	598
Latinamerika				
El Salvador	2	1	3	690
Brasilien	1	1	2	503
Costa Rica	1	1	2	512
Guatemala	1	1	2	504
Peru	1	1	2	552
Mellanöstern				
Egypten	1	1	2	409
Förenade Arabemiraten	2	2	4	658
Israel	2	2	4	856
Västbanken	1	1	2	373

	Kvinnor	Män	Totalt	Lönekostnad
Nordamerika				
USA	8	4	12	1 982
Korttidsanställda*	1	4	5	1 125
Summa utland	109	85	194	34 601
Summa Sverige	<u>156</u>	<u>86</u>	<u>242</u>	<u>63 084</u>
Summa moderföretaget	265	171	436	97 685
Koncernföretag	26	16	42	9 451
Summa koncernen	291	187	478	107 136

* Avser personer utsända för katastrofinsatser och anställda med studielön.

Not 11. Företagsanknutna medel

Koncernen och moderföretaget

Moderföretagets ITP-premier kommer att reduceras med hjälp av de företagsanknutna medlen som beräknas kunna utnyttjas under åren 2001–2003. Nuvärdesberäkning av de företagsanknutna medlen är gjord i enlighet med Bokföringsnämndens vägledning om återbäring av överskottsmedel i Alecta, f.d. SPP (BFNAR 2000:1).

Not 12. Avskrivningar av materiella och immateriella tillgångar

<i>Koncernen</i>	2000
Datorprogram	-559
Byggnader	-2 820
Inventarier	<u>-6 583</u>
Summa	-9 962
 <i>Moderföretaget</i>	
Byggnader	-1 028
Inventarier	<u>-89</u>
Summa	-1 117

Not 13. Verksamhets- och ändamålsdestinerade medel – övriga avsättningar

Koncernen	2000
Öppningsbalans	534 503
Förändring från årets verksamhet, moderföretaget	-155 527
Avsättning för omstruktureringsåtgärder, koncernföretag	<u>1 200</u>
Belopp vid årets utgång	380 176

Moderföretaget	
Öppningsbalans	534 503
Förändring från årets verksamhet	<u>-155 527</u>
Belopp vid årets utgång	378 976

Ändamålsdestinerade medel	
Öppningsbalans	295 494
Årets återföring	-186 383
Årets avsättning	8 400
Räntegottgörelse	<u>356</u>
Belopp vid årets utgång	117 867

**Fördelning per verksamhetsområde
vid årets utgång**

Kyrkomötet	3 667
Kyrkorätt och organisation	2 065
Svenska kyrkans information	2 090
Forskning	815
Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning	55 046
Församlingslivets utveckling	3 064
Internationell mission	37 214
Internationell diakoni	13 049
Övriga	<u>857</u>
Summa fördelning vid årets utgång	117 867

Verksamhetsdestinerade medel

Öppningsbalans	239 009
Förändring från årets verksamhet	<u>22 100</u>
Belopp vid årets utgång	261 109

**Fördelning per verksamhetsområde
vid årets utgång**

Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning	10 321
Verksamhet bland svenskar i utlandet	27 697
Internationell mission	74 572
Internationell diakoni	<u>148 519</u>
Summa fördelning vid årets utgång	261 109

	2000
Kyrkomötet	
Öppningsbalans	21
Förändring från årets verksamhet	<u>-21</u>
	0
Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning	
Öppningsbalans	10 321
Förändring från årets verksamhet	<u>0</u>
	10 321
Varav in-tecknade medel	10 321
Återstår ej in-tecknade medel	<u>0</u>
	10 321
Verksamhet bland svenskar i utlandet	
Öppningsbalans	23 186
Förändring från årets verksamhet	<u>4 511</u>
	27 697
Varav in-tecknade medel	15 986
Återstår ej in-tecknade medel	<u>11 711</u>
	27 697
Internationell mission	
Öppningsbalans	67 993
Förändring från årets verksamhet	<u>6 579</u>
	74 572
Varav använt för ideella placeringar	15 038
Varav in-tecknade medel	27 454
Återstår ej in-tecknade medel	<u>32 080</u>
	74 572
Internationell diakoni	
Öppningsbalans	137 488
Förändring från årets verksamhet	<u>11 031</u>
	148 519
Varav använt för ideella placeringar	21 726
Varav in-tecknade medel	48 045
Återstår ej in-tecknade medel	<u>78 748</u>
	148 519

Not 14. Bundet eget kapital – fritt eget kapital

<i>Koncernen</i>	2000
Bundet eget kapital	
Öppningsbalans	3 232 447
Förändring från årets verksamhet	<u>42 022</u>
Belopp vid årets utgång	3 274 469
Fritt eget kapital	
Öppningsbalans	453 480
Förändring från årets verksamhet	<u>123 029</u>
Belopp vid årets utgång	576 509
Summa eget kapital vid årets utgång	3 850 978

Moderföretaget

Bundet eget kapital	
Öppningsbalans	3 232 447
Förändring från årets verksamhet	<u>42 022</u>
Belopp vid årets utgång	3 274 469
Fritt eget kapital	
Öppningsbalans	453 480
Förändring från årets verksamhet	<u>115 045</u>
Belopp vid årets utgång	568 525
Summa eget kapital vid årets utgång	3 842 994

Not 15. Skatter*Koncernen*

Totalt för koncernen beräknas vid 2001 års taxering ett skattemässigt underskott om 6 162 tkr föreligga. Härutöver har koncernföretag i deklARATIONERNA återlagt 3 224 tkr som kommer att kunna återföras vid kommande års taxeringar. En latent skattefordran om 903 tkr föreligger i denna del. Totalt uppgår den latent skattefordran till 2 628 tkr.

Den skattekostnad som föreligger i koncernresultaträkningen avser i sin helhet andel i intresseföretagens skattekostnad.

Moderföretaget

Moderföretaget är begränsat skattskyldigt enligt 7 kap. 3–5 §§, Inkomstskattelagen, i enlighet med ändamålskravet samt verksamhetskravet.

Not 16. Datorprogram

<i>Koncernen</i>	2000
Anskaffningsvärde, öppningsbalans	6341
Årets aktiverade utgift	<u>14</u>
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	6 355
Avskrivningar, öppningsbalans	-5 332
Årets avskrivning	<u>-559</u>
Utgående ackumulerad avskrivning	-5 891
Utgående restvärde enligt plan	464

Not 17. Byggnader och mark

<i>Koncernen</i>	2000
Anskaffningsvärde, öppningsbalans	139 420
Årets om- och tillbyggnad	<u>811</u>
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	140 231
Avskrivning, öppningsbalans	-6 770
Årets avskrivning	<u>-2 820</u>
Utgående ackumulerad avskrivning	-9 590
Utgående restvärde enligt plan	130 641

Moderföretaget

Anskaffningsvärde, öppningsbalans	50 464
Årets om- och tillbyggnad	<u>597</u>
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	51 061
Avskrivning, öppningsbalans	-
Årets avskrivning	<u>-1 028</u>
Utgående ackumulerad avskrivning	-1 028
Utgående restvärde enligt plan	50 033

Bokförda värden i koncernen och moderföretaget

<i>Koncernen</i>	
Fjärdingen 15:2, Uppsala	80 608

Moderföretaget

Svenska teologiska institutet i Jerusalem	33 216
Fastigheten Svenska kyrkan i Paris	8 977
Ärkebiskopsgården i Uppsala	7 840

Dessutom innehas 3 biskopsgårdar* till bokfört värde 0 kr:

- Biskopsgården i Göteborg
- Biskopsgården i Skara
- Biskopsgården i Karlstad

Taxeringsvärden ej åsatta.

*Genom beslut av Kyrkomötet ska dessa fastigheter vederlagsfritt övergå till respektive stift.

Not 18. Inventarier

Koncernen	2000
Anskaffningsvärde, öppningsbalans	35 662
Årets förändring	
– Inköp	3 860
– Försäljningar och utrangeringar	<u>-2 057</u>
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	37 465

Avskrivning, öppningsbalans	-23 041
Årets förändring	
– Försäljning och utrangering	1 914
– Årets avskrivning	<u>-6583</u>
Utgående ackumulerad avskrivning	-27 710

Utgående restvärde enligt plan 9 755

Moderföretaget

Anskaffningsvärde, öppningsbalans	346
Årets inköp	<u>40</u>
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	386

Avskrivning, öppningsbalans	0
Årets avskrivning	<u>-89</u>
Utgående ackumulerad avskrivning	-89

Utgående restvärde enligt plan 297

Not 19. Andelar i koncernföretag

<i>Moderföretaget</i>	Org.nr.	Säte
Svenska Kyrkans Förvaltnings AB	556047-5773	Uppsala
– Kyrkans Hus AB	556427-5799	Uppsala
– Kyrknätet AB	556532-8811	Uppsala
Svenska Kyrkans Utbildning AB	556427-5823	Sigtuna

	Kapital- andel %	Rösträtts- andel %	Antal aktier	Bokfört värde
Svenska Kyrkans Förvaltnings AB	40	58,6	400	18 868
– Kyrkans Hus AB	100	100		
– Kyrknätet AB	100	100		
Svenska Kyrkans Utbildning AB	100	100	1 000	476
Summa				19 344

Anskaffningsvärde, öppnings- balans/Utgående bokfört värde				19 344
---	--	--	--	--------

Not 20. Andelar i intresseföretag

<i>Koncernen och moderföretaget</i>	Org.nr.	Säte
Verbum AB	556191-0521	Stockholm
Svenska Kyrkans Press AB	556206-8485	Stockholm
Svenska Kyrkans Fond AB	556095-3878	Stockholm
Sackeus AB	556275-0405	Stockholm

	Kapital- andel %	Rösträtts- andel %	Bokfört värde i moder- företaget	Antal aktier	Bokfört värde i koncernen
Verbum AB	36	36	48 285	441 450	55 304
Svenska Kyrkans Press AB	21	21	2 413	11 360	2 866
Svenska Kyrkans Fond AB	40	40	2 000	20 000	2 022
Sackeus AB	37	37	_____	555	<u>625</u>
Summa			53 698		60 817

Skillnaden mellan redovisat värde i koncernen och koncernens andel av intresseföretagens egna kapital uppgår till 10 460 tkr.

<i>Koncernen</i>	Bokfört värde
Anskaffningsvärde, öppningsbalans	49 692
Årets inköp av andelar	<u>11 125</u>
Utgående bokfört värde	60 817

<i>Moderföretaget</i>	
Anskaffningsvärde, öppningsbalans	43 198
Årets inköp av andelar	<u>10 500</u>
Utgående bokfört värde	53 698

Not 21. Andra långfristiga värdepappersinnehav

Värdepappersförvaltningen består av två delar, extern förvaltning och egen förvaltning.

<i>Koncernen och moderföretaget</i>	2000
Öppningsbalans	2 780 228
Årets tillkommande värdepapper	<u>1 456 335</u>
Utgående bokfört värde i moderföretaget	4 236 563

Tillkommande värdepapper i koncernen	<u>403</u>
Utgående bokfört värde i koncernen	4 236 966

Varav

– svenska aktier	1 719 390
– utländska aktier	1 327 888
– svenska obligationer och övriga räntebärande instrument	1 159 974
– ideella placeringar	<u>29 714</u>
	4 236 966

Marknadsvärde

Svenska aktier	1 494 861
Utländska aktier	1 368 029
Svenska obligationer och övriga räntebärande instrument	1 207 382
Ideella placeringar	<u>30 633</u>
Summa marknadsvärde	4 100 905

Dessutom finns under övriga långfristiga fordringar en ideell placering i form av utlåning till Stiftelsen Kyrkornas U-fond om 8 100 tkr.

Andra långfristiga värdepapper fördelat på extern förvaltning och egen förvaltning:

Bokfört värde hänförligt till:

– extern förvaltning	3 436 226
– egen förvaltning	<u>800 740</u>
Summa bokfört värde	4 236 966

Marknadsvärde hänförligt till:

– extern förvaltning	3 372 637
– egen förvaltning	<u>728 268</u>
Summa marknadsvärde	4 100 905

Portföljens sammansättning i övrigt framgår av förvaltningsberättelsen.

Not 22. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

<i>Koncernen</i>	2000-12-31
Förutbetalda hyror och leasingavgifter	1 023
Förutbetalda nättjänster	1 695
Förutbetalda bidrag	472
Övriga förutbetalda kostnader	5 536
Upplupna ränteintäkter	28 304
Övriga upplupna intäkter	<u>5 326</u>
Summa	42 356

Moderföretaget

Förutbetalda hyror och leasingavgifter	651
Förutbetalda bidrag	472
Övriga förutbetalda kostnader	5 536
Upplupna ränteintäkter	28 279
Övriga upplupna intäkter	<u>5 176</u>
Summa	40 114

Not 23. Kortfristiga placeringar

<i>Koncernen</i>	2000-12-31
Dagslån	150 000
Certifikat	<u>344 995</u>
Summa	494 995

Moderföretaget

Dagslån	150 000
Certifikat	<u>343 002</u>
Summa	493 002

Not 24. Kassa och bank – kortfristiga skulder***Koncernen och moderföretaget***

Moderföretaget innehar ett centralkonto i Nordbanken, Kyrkkontot, som samtliga ekonomiska enheter inom Svenska kyrkan är anslutna till och som bl.a. används för utbetalning av kyrkoavgiften. Svenska kyrkan har en beviljad kredit på 50 000 tkr. Per 2000-12-31 var inget utnyttjat.

På balansdagen finns en skuld till de ekonomiska enheterna på 707 320 tkr.

Vidare innehar moderföretaget ett koncernkonto i FöreningsSparbanken. Koncernens kredit uppgår till 15 000 tkr. Per 2000-12-31 var 631 tkr utnyttjat.

Not 25. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

<i>Koncernen</i>	2000-12-31
Upplupna löner	8 436
Upplupna sociala avgifter	4 809
Förvaltararvode och depåavgift	4 612
Glesbygdsbidrag	2 446
Konsultarvoden	1 839
Utländsk skatt	1 563
Övriga upplupna kostnader	<u>13 624</u>
Summa	37 329

<i>Moderföretaget</i>	
Upplupna löner	7 422
Upplupna sociala avgifter	4 475
Förvaltararvode och depåavgift	4 612
Glesbygdsbidrag	2 446
Konsultarvoden	1 839
Utländsk skatt	1 563
Övriga upplupna kostnader	<u>10 367</u>
Summa	32 724

Not 26. Ställda säkerheter

<i>Koncernen</i>	2000-12-31
Pantsatt värdepappersdepå	12 766
Pantsatt penningmarknadsdepå	15 000
Fastighetsinteckningar	<u>60 000</u>
Summa	87 766

<i>Moderföretaget</i>	
Pantsatt värdepappersdepå	12 766
Pantsatt penningmarknadsdepå	<u>15 000</u>
Summa	27 766

Not 27. Ansvarsförbindelser

<i>Koncernen och moderföretaget</i>	2000-12-31
Kyrkliga samfälligheter, församlingar och stift avseende lån till pensionseskuld och löneskatt	
– i Nordbanken	426 277
– i FöreningsSparbanken	128 523
– i övriga banker	<u>86 505</u>
	641 305
 ELCMS i Malaysia, Oikocreditlån	 318
 Präster för intjänad pensionsrätt och eventuella avgångsförmåner som enligt övergångsregler har statliga pensionsvillkor	
 Kyrknätet AB:s åtagande i avtal mot Telia Partner AB	
 Summa ansvarsförbindelser	 641 623

Styrelsen för Trossamfundet Svenska kyrkan

Uppsala den 29 mars 2001

KG Hammar

Stina Eliasson

Birgitta Ericsson Löfgren

Gunvor Hagelberg

Christina Hjertén

Birgith Wiklund Molberg

Margarethe Isberg

Britas Lennart Eriksson

Levi Bergström

Sven-E. Kragh

Ulla Carlson

Curt Forsbring

Britt Louise Agrell

Bengt Linnvall

Marianne Kronberg

Vår revisionsberättelse har avgivits

Uppsala den 2 april 2001

Gunborg Engman-Ericsson

Ordförande

Ingemar Åhs

Karl-Erik Nibell

Christina Pregmark Gyberg

Barbro Ingwall

Conny Tyrberg

Jan-Olof Lindberg

Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till Kyrkomötet i Trossamfundet Svenska kyrkan, Org nr 252002-6135

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen och bokföringen samt Kyrkostyrelsens förvaltning i Trossamfundet Svenska kyrkan på nationell nivå för år 2000. Det är Kyrkostyrelsen som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionsred i Sverige och med iakttagande av särskilda föreskrifter i kyrkoordningen. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga fel samt att verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen varit tillräcklig. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna och övriga handlingar. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och Kyrkostyrelsens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen. Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden på nationella nivån för att kunna bedöma om den nationella nivån skött sin verksamhet på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen varit tillräcklig. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen och ger därmed en rättvisande bild av den nationella nivåns resultat och ställning i enlighet med god redovisningsred i Sverige.

Vår granskning i enlighet med särskilda föreskrifter i kyrkoordningen har inte givit anledning till anmärkning.

Vi tillstyrker att Kyrkomötet fastställer årsredovisningen och koncernredovisningen samt beviljar Kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Uppsala den 2 april 2001

Gunborg Engman-Ericsson
Ordförande

Ingemar Åhs
Christina Pregmark Gyberg
Conny Tyrberg
Karl-Erik Nibell
Barbro Ingvall

Jan-Olof Lindberg
Auktoriserad revisor

Bilaga 1: Verksamhetsområde Ärkebiskopen och Biskopsmötet

Verksamhetsområdesrapport 2000

Verksamhetsområdets uppgift är att biträda ärkebiskopen, utgöra sekretariat för Biskopsmötet och för den teologiska kommittén samt att medverka i det ekumeniska arbetet. Verksamhetsområdet svarar också för massmediakontakter för såväl ärkebiskopen som Biskopsmötet.

Verksamhet och måluppfyllelse

Överföringen av verksamheten från den statliga myndigheten Ärkebiskopsämbetet har genomförts utan problem. Den statliga myndigheten har avvecklats och kansliet utgör nu Avdelningen för ärkebiskopen.

Vidgningen av kansliet har ökat delaktigheten i de frågeställningar som bearbetas inom den teologiska kommittén, inom verksamhetsområdet kristen enhet och teologi samt inom mediarbetet.

Biskopsmötet har genom kyrkoordningen fått en formell roll inom Svenska kyrkan och relationen mellan Biskopsmötet och Kyrkostyrelsen har reglerats. Biskopsmötet röner ökande uppmärksamhet och större förväntningar från samhället med ökade arbetsinsatser som följd. Flödet av ärenden inom det ekumeniska och teologiska fältet mellan Kyrkostyrelsen och Biskopsmötet har fungerat väl.

Avtal om ett chefsutbildningsprogram för biskoparna har slutits och programmet inleddes i augusti 2000.

En omfattande mediaplanering har genomförts bland annat vid Biskopsmötets resa till Jerusalem under våren och inför utgivningen av ärkebiskopens bok *Ecce Homo – efter tvåtusen år*.

Ekonomisk resultatanalys

Verksamhetsområdets behov av nationell finansiering har varit 373 000 kronor högre än budget beroende på en icke budgeterad underhållskostnad för ärkebiskopsgården samt på kostnader för Husaby-jubileet, vilka endast delvis täckts av fondmedel.

Väsentliga händelser efter årsskiftet

Från och med 1 januari 2001 har avdelningen ny direktor och ny teologisk sekreterare.

Framåtblickar

Chefsutvecklingsprogrammet för biskoparna löper fram till 2002 och kommer att vara en strategiskt viktig del av den fortsatta verksamheten.

Bo Larsson
Verksamhetsområdeschef

VO: Ärkebiskopen och Biskopsmötet

Resultatrapport 2000

Enhet: Tusental kr	Utfall 2000	Budget 2000	Budget- avvikelse	Procent
Extern finansiering				
Övriga erhållna bidrag	<u>276</u>	<u>300</u>	<u>-24</u>	<u>8</u>
Summa extern finansiering	276	300	-24	8
Intern finansiering				
Nationell finansiering	<u>7 198</u>	<u>6 825</u>	<u>373</u>	<u>-5</u>
Summa intern finansiering	7 198	6 825	373	-5
Kostnader				
Lämnade bidrag	-227	-300	73	24
Övriga externa kostnader	-2 906	-2 550	-356	-14
Personalkostnader	-1 209	-850	-359	-42
Interna kostnader	<u>-3 523</u>	<u>-3 425</u>	<u>-98</u>	<u>-3</u>
Summa kostnader	-7 865	-7 125	-740	-10
Dispositioner				
Förändrade ändamålsdestinerade medel	<u>391</u>	<u>0</u>	<u>391</u>	<u>=</u>
Summa dispositioner	391	0	391	-
Nettoresultat	-0	0	-0	-
Kostnader per huvudprogram				
VO-gemensamt för ÄB och Biskopsmötet	-4 552	-3 975	-577	-15
Ärkebiskopen och biskopsmötet	<u>-3 313</u>	<u>-3 150</u>	<u>-163</u>	<u>-5</u>
Summa kostnader	-7 865	-7 125	-740	-10

Anm: Kostnader anges med -. Negativ budgetavvikelse betyder sämre resultat än budgeterat.

Bilaga 2: Verksamhetsområde Kyrkomötet

Verksamhetsområdesrapport 2000

Huvudprogram Kyrkomötesarrangemang

Huvudprogram Kyrkostyrelsen

Huvudprogram Nämnder och revision

Med nämnder avses här Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans valprovsningsnämnd och Svenska kyrkans överklagandenämnd. Med revision avses den av Kyrkomötet utsedda revisionen för den nationella nivån.

Verksamhetsområdets mål

Inriktningsmål

Allt arbete i kyrkokansliet syftar till att öka Svenska kyrkans samlade förmåga att förkunna och levandegöra evangelium i ord och handling.

Effektmål

- ◆ Kyrkomötets ärenden är en integrerad del av arbetet i beslutsorganen och kyrkokansliet på nationell nivå och bildar navet i den årscykel som styr arbetet.
- ◆ Kyrkomötet bemannas helt med personal ur kyrkokansliet.
- ◆ Rutiner för planering, innehållsliga och praktiska förberedelser samt genomförande och uppföljning av Kyrkomötet har anpassats till det regelverk som gäller från och med år 2000.
- ◆ Styrelser, nämnder och råd på Svenska kyrkans nationella nivå planerar sina sammanträden utifrån en övergripande årscykel för gemensamma processer.
- ◆ Kyrkostyrelsen menar att det råder en god och ändamålsenlig samordning inom kyrkokansliet och mellan denna och Biskopsmötet, ärkebiskopen och de andra organ med vilka styrelsen i olika frågor samverkar.
- ◆ Kyrkostyrelsen menar sig få kompetent stöd från lednings- och planeringsfunktionen såväl som kyrkokansliet i sin helhet.
- ◆ Svenska kyrkan på nationell nivå och kyrkokansliet är införstådda med att generalsekreteraren och kyrkosekreteraren arbetar främst med de övergripande lednings- och företrädaruppgifterna.
- ◆ Ledningsgruppen är ett uttryck för avdelningschefernas gemensamma ansvarstagande för kyrkokansliets inre arbete.
- ◆ Chefer och ansvariga vid avdelningar, verksamhetsområden och huvudprogram anser sig ha gott stöd i form av rutiner, direktiv, mallar, instruktioner och tidsplaner för sitt arbete med kyrkokansliets gemensamma processer.
- ◆ Arbetet med att styra verksamheten utifrån ett anpassat målarbete har år 2001 avlastat styrelser och nämnder och tydliggjort rollfördelningen mellan styrorgan och verksamheten.
- ◆ En funktionell årscykel där kyrkokansliets gemensamma processer, styrorganens sammanträden m.m. redovisas och används för att underlätta verksamhetsplaneringen finns tillgänglig under år 2000.
- ◆ År 2000 har en större delegation av beslut skett till Kyrkostyrelsens arbetsutskott vilket har minskat utskickshanteringen.

Verksamhet och måluppfyllelse

Kyrkomötet sammanträdde under år 2000 enligt övergångsbestämmelsen med två sessioner, den 16–19 maj och den 19–22 september. Mötet var förlagt till universitetsbyggnaden i Uppsala och har fungerat väl ur både ledamöternas och kansliets synpunkt. Ärendenas beredning och uppföljning har tydligare än tidigare blivit en angelägenhet för hela kyrkokansliet och de gemensamma arbetsprocesserna har blivit tydligare. Målet att helt bemanna Kyrkomötet med personal ur kyrkokansliet kan inte uppnås helt, eftersom viss expertkompetens behöver rekryteras externt.

Kyrkostyrelsen har utöver sammanträdena samlats till egna fördjupnings- och samtalsdagar, gjort stiftsbesök i Karlstads stift, deltagit i firandet av kristendomen 1000 år i Sverige vid Husaby källa samt stått som arrangör av Svenska kyrkans riksmöte i Göteborg den 15–18 juni. Bland internationella kontakter kan nämnas besöksresor till de lutherska kyrkorna i Estland, Lettland och Litauen, värdskap för en delegation från Kinas kristna råd samt deltagande i en delegation till Filippinska oberoende kyrkan i november.

Kyrkostyrelsens eget arbete har relativt väl kunnat följa den årscykel för hela den nationella verksamheten som utarbetats. Däremot har inte alla nämnder och råd ännu kunnat anpassa samtliga sammanträdestider och formerna för gemensamt arbete i mål- och rambudgetprocessen. Samordningen inom kyrkokansliet har förbättrats. Kyrkostyrelsen och Biskopsmötet har under året tagit steg för att finna formerna för samråd och samverkan enligt kyrkoordningens föreskrifter och uppsatta mål. Regelbundna överläggningar sker mellan generalsekreteraren, lednings- och planeringsfunktionen och ärkebiskopen. I den mån brister finns i stödet till Kyrkostyrelsens arbete torde en förklaring vara underbemanning i förhållande till den stora ärendemängden. Någon ökad delegering till arbetsutskottet har, som målet var, inte skett och utskicks hanteringen för Kyrkostyrelsens del är synnerligen omfattande.

Kyrkostyrelsen har även haft överläggningar med Svenska kyrkans församlingsförbund, Sveriges Kyrkliga Studieförbund, Samiska rådet inom Svenska kyrkan och Arbetsgruppen för Svenska kyrkans miljövern. Inför kyrkomötessessioner har skett föreskrivet samråd mellan Kyrkomötets presidium och Kyrkostyrelsen.

Under året har arbetet fortsatt med att vidareutveckla och fördjupa den målstyrningsfilosofi som tillämpas för såväl styrorganen som kyrkokansliet. Särskild uppmärksamhet har ägnats momentet uppföljning, något som ges utrymme också i mål- och rambudgetprocessen för åren 2002–2004. Under hösten har flertalet av den nationella nivåns verksamhetsområden deltagit i målstyrningsutbildning där den egna verksamhetsinriktningen satts i fokus. Sedan målstyrningsmodellen nu använts i tre år börjar resultat visa sig, bland annat genom en större medvetenhet i arbetet med vilka som är respektive verksamhetsområdes målgrupper och partner. Även uppföljningen har förbättrats. En fullt ut tillämpad målstyrning i alla dess aspekter skall vara implementerad 2004.

De tre särskilda nämnderna, som alla är nya från och med 2000, har under året inlett sin verksamhet. Överklagandenämnden är den mest belastade av dem och har haft 11 sammanträden och avgjort 32 ärenden. Ansvarsnämnden för biskopar har haft 2 sammanträden och 12 ärenden samt valprovsnämnden 2 sammanträden och 2 ärenden. Då de enskilda ärendena är av olika karaktär ger enbart antalet inte en rättvisande bild av omfattningen av respektive nämnds arbete.

Revisionen har under året dels granskat 1999 års verksamhet, dels förberett sin granskning av verksamheten år 2000. Revisionen har haft två överläggningar med Kyrkostyrelsen.

Såväl den offentliga som mer interna diskussionen om etiska principer för Svenska kyrkans aktieplaceringar har fortsatt. Det av Kyrkofondens styrelse i samråd med Kyrkostyrelsen under året tillsatta etiska rådet liksom det pågående projektet med etiska placeringar är därför av stor betydelse.

Kyrkostyrelsens förvaltningsdelegation har under året främst behandlat frågor rörande personal och avtal samt förvaltade stiftelser.

Ekonomisk resultatanalys

Verksamhetsrådets behov av nationell finansiering har varit 16,3 miljoner kronor lägre än budget. De främsta förklaringarna är icke budgeterad återbetalning av pensionsmedel, lågt utnyttjande av Kyrkostyrelsens förfogandemedel, ej ianspråktagna medel för datautveckling samt lägre kostnader för Kyrkomötet.

Kostnaderna per dag för Kyrkomötet är dock högre än tidigare med den nya utformningen, cirka 1 850 000 kronor per dag mot tidigare 1 525 000 kronor. Till en del förklaras detta med höjda arvoden. De rörliga kostnaderna per dag för Kyrkomötet uppgår till 950 000 kronor.

Kyrkostyrelsens förfogandemedel har inte behövt utnyttjas fullt ut. Den del som utnyttjats uppgår till 2,7 miljoner kronor varav största delen utgör täckning av underskottet för Svenska kyrkans riksmöte. Vad gäller underskottet för riksmötet motsvaras detta dock delvis av att riksmöteskostnaderna inom verksamhetsområdena Församlingens utveckling och Utbildning blivit lägre än budgeterat. Det kan även noteras att rikskollekterna under år 2000 inbringade 68,2 miljoner kronor vilket var 1,2 miljoner kronor mer än budgeterat.

Väsentliga händelser efter årsskiftet

Inför de kyrkliga valen 2001 har Kyrkostyrelsen i början av det nya året fattat fler beslut, även sådana som innebär förtydliganden av bestämmelserna. Denna typ av ärenden kommer att fortsätta under årets första hälft.

Framåtblickar

Kyrkostyrelsens och kyrkokansliets arbete tillsammans med övriga styrorgan på nationell nivå inriktar nu sitt arbete på att Kyrkomötet från och med 2002 skall genomföras enligt kyrkoordningens huvudbestämmelser med sessionerna i september och oktober.

I Kyrkostyrelsens arbete kommer flera etiska och sociala frågeställningar att bli aktuella under de närmaste åren. Ett fördjupat arbete med den teologiska grundvalen för Kyrkostyrelsens ställningstaganden i remissvar, uttalanden och samhällskontakter i övrigt kommer att vara nödvändigt.

Kyrkostyrelsen har beslutat att planera för att nästa Svenska kyrkans riksmöte skall genomföras på försommaren 2004.

Ledamöter i Kyrkostyrelsen

Ordinarie ledamöter

Ärkebiskop KG Hammar, ordförande, landstingsrådet Levi Bergström, förste vice ordförande, f. riksdagsledamoten Stina Eliasson, andra vice ordförande, domprost Margarethe Isberg, stiftsdirektor Britas Lennart Eriksson, avdelningschef Birgith Wiklund Molberg, speciallärare Birgitta Ericsson Löfgren, lektor Curt Forsbring, prosten Ulla Carlson, chefredaktör Marianne Kronberg, prosten Sven-E. Kragh, leg. sjuksköterskan Christina Hjertén, advokat Britt Louise Agrell, förvaltningschef Gunvor Hagelberg, kontraktsprost Bengt Linvall.

Ersättare

Biskop Claes-Bertil Ytterberg, förste sekreterare vid samhällsmedicinsk enhet Marianne Upmark, redaktör BoLennart Anbäcken, exploateringsassistent Ann-Christine Andersson, kyrkoherde Torgny Larsson, f. kommunalrådet Marianne Rosenkvist, riksdagsledamoten Nils Fredrik Aurelius, kyrkokamrer Ulla Samuelsson, hovrättsrådet Robert Schött, jur.kand. Catharina Månsson, kommunalrådet Gunnar Sibbmark, komminister Daniel Tisell, riksdagsledamoten Jan-Erik Ågren, kontraktsprosten Anders Reinholdsson, stiftskonsulent Anna Lundblad Mårtensson.

Kyrkostyrelsen har sammanträtt den 27 januari, 1–2 mars, 30 mars, 17 maj, 19 maj, 19 juni, 18–22 september, 26 oktober, 18 december.

Anders Lindberg

Verksamhetsområdeschef

VO: Kyrkomötet Resultatrapport år 2000

Enhet: Tusental kr	Utfall 2000	Budget 2000	Budget- avvikelse	Procent
Extern finansiering				
Kollekter och gåvor	68 150	67 000	1 150	-2
Rikskollekter	-54 649	-55 525	876	2
Övriga erhållna bidrag	337	2 570	-2 233	87
Netto kapital- och likviditets- förvaltning	513	2 690	-2 177	81
Övriga intäkter	<u>6 768</u>	<u>6 259</u>	<u>509</u>	<u>-8</u>
Summa extern finansiering	21 119	22 994	-1 875	8
Intern finansiering				
Nationell finansiering	<u>20 514</u>	<u>36 819</u>	<u>-16 304</u>	<u>44</u>
Summa intern finansiering	20 514	36 819	-16 304	44
Kostnader				
Lämnade bidrag	-15 426	-20 008	4 582	23
Övriga externa kostnader	-27 372	-29 978	2 606	9
Personalkostnader	-2 918	-3 492	574	16
Företagsanknutna medel (SPP)	10 914	0	10 914	-
Interna kostnader	<u>-5 747</u>	<u>-6 179</u>	<u>432</u>	<u>7</u>
Summa kostnader	-40 549	-59 658	19 109	32
Dispositioner				
Förändrade ändamåls- destinerade medel	138	0	138	-
Förändrat fritt kapital	<u>-1 223</u>	<u>0</u>	<u>-1 223</u>	<u>=</u>
Summa dispositioner	-1 085	0	-1 085	-
Nettoresultat	0	155	-155	100
Kostnader per huvudprogram				
VO-gemensamt för Kyrko- mötet	4 613	-6 179	10 792	-
Kyrkomötesarrangemanget	-14 973	-17 147	2 174	13
Kyrkostyrelsen	-27 906	-33 581	5 675	17
Nämnder och revision	<u>-2 283</u>	<u>-2 750</u>	<u>467</u>	<u>17</u>
Summa kostnader	-40 549	-59 658	19 109	32

Anm: Kostnader anges med -. Negativ budgetavvikelse betyder sämre resultat än budgeterat.

Bilaga 3: Verksamhetsområde Kristen enhet och teologi

Verksamhetsområdesrapport 2000

Svenska kyrkan skall, som en del av Kristi kyrka, verka för att de olika kyrkorna erkänner varandras dop och ämbete, känner igen den ena, heliga, apostoliska och allmänliga kyrkan i varandra och delar nattvardens sakrament.

För att en sådan enhet skall kunna förverkligas och lokalt manifesteras, behöver medvetenheten om Svenska kyrkans ekumeniska vägval och förpliktelse vara hög på alla nivåer i kyrkan. Verksamhetsområdet Kristen enhet och teologi skall stödja stiftens i reflektionen över och förverkligandet av Svenska kyrkans ekumeniska uppdrag.

Huvudprogram Kyrkogemenskap

- ◆ delprogram Lutherska världsförbundet
- ◆ delprogram Kyrkorelationer

Huvudprogram Ekumenik

- ◆ delprogram Internationell ekumenik
- ◆ delprogram Svensk ekumenik

Huvudprogram Teologi

Verksamhetsområdets mål

Inriktningsmål

- ◆ Den enhet som hela Kristi kyrka söker kommer till uttryck när de olika kyrkorna erkänner varandras dop och ämbete, känner igen den ena, heliga, apostoliska och allmänliga kyrkan i varandra och delar nattvardens sakrament (Riktlinjer för Svenska kyrkans ekumeniska arbete, 1992).
- ◆ Styrelsen, ärkebiskopen och Biskopsmötet betjänas med analyser och förslag i teologiska frågeställningar, nationellt och internationellt.
- ◆ Genom särskilda överenskommelser har Svenska kyrkan trätt i kyrkogemenskap också med anglikanska kyrkor och andra samfund utanför den lutherska gemenskapen. Dessa gemenskaper skall vidmakthållas, fördjupas och konkretiseras i kyrkans liv.
- ◆ Inom huvudprogrammet skall Svenska kyrkans ekumeniska förpliktelse konkretiseras i de internationella ekumeniska organen och i ekumeniska dialoger och samtal.

Effektmål

- ◆ Svenska kyrkan vill utifrån *communio*-tanken fördjupa relationerna inom den lutherska kyrkofamiljen och vidareutveckla dess ekumeniska roll.
- ◆ Svenska kyrkan skall sträva efter att samverka med de ekumeniska organen ökar.
- ◆ Svenska kyrkan skall följa upp överenskommelserna och fördjupa relationen med de olika kyrkorna, utveckla dialogen i teologiska och sociala frågor och konkretisera den uppnådda kyrkogemenskapen. Under perioden genomförs ett besöksutbyte med några av dessa kyrkor.
- ◆ Engagemangen i internationell ekumenik skall fortsätta och fördjupas.
- ◆ Resultaten från Kyrkornas världsråds generalförsamling 1998 skall följas upp.

- ◆ Följande dialoger skall vidareföras eller inledas:
 - Romersk-katolska kyrkan, ekumeniska samtal på nordisk bas inleds under 2000.
 - Svenska Missionsförbundet, samarbetsgrupp efter tidigare dialog, inledd 1998.
 - Svenska Baptistsamfundet, dialog inledd 1997.
 - Ortodoxa och österländska kyrkor, dialogdagar för ömsesidig förståelse.
 - Koptisk-ortodoxa kyrkan i Egypten, förberedande lärosamtal.
 - Lärosamtal inom Leuenberggemenskapen.
- ◆ Genom ett fortsatt deltagande i arbetet inom SKR skall Svenska kyrkan medverka till fördjupad samverkan mellan kyrkosamfundet i Sverige.
- ◆ Under perioden skall teologiska kommittén genomföra resterande delar av det projekt om social rättvisa som inleds under 1999 samt vara värd för en anglo-nordisk-baltisk teologisk konferens.

Verksamhet och måluppfyllelse

Verksamhetsområdet har under året befunnit sig i en konsolideringsfas där ansvarsområden fördelats på befintliga tjänster och där även nya funktioner tillskapats, allt i syfte att åstadkomma bättre överblick och möjlighet till flexibilitet i verksamheten.

Inom huvudprogrammet Kyrkogemenskap har Svenska kyrkan deltagit i planeringen och genomförandet av Borgå-gemenskapens teologiska konferens i Durham, där ett slutdokument arbetades fram med konkreta förslag på fördjupat samarbete på en rad olika områden. En delegation från Svenska kyrkan har besökt Filippinska oberoende kyrkan under hösten. Besöket resulterade i ett antal förslag på hur den uppnådda kyrkogemenskapen ytterligare skall kunna konkretiseras i enlighet med angivet effektmål.

Inom huvudprogrammet Ekumenik har dialogerna med Svenska Missionsförbundet och med Svenska Baptistsamfundet resulterat i dokument som för närvarande är på remiss. Initiativ har tagits till två nya dialoger. Den ena kommer att föras med Serbisk-ortodoxa kyrkan i Sverige och den andra med Evangeliska kyrkan i Tyskland (Evangelische Kirche in Deutschland). I den senare kommer Svenska kyrkan att samverka med Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland.

Det planerade ekumeniska samtalet med Romersk-katolska kyrkan på nordisk bas, med utgångspunkt från Den gemensamma deklARATIONEN om rättfärdiggörelsen, har ännu inte påbörjats. Den främsta orsaken är oklarhet om hur samtalsgruppen skall formars och frågorna fördelas.

Förutsättningarna för en fortsatt dialog mellan Svenska kyrkan och Koptisk-ortodoxa kyrkan i Egypten har avsevärt förbättrats på grund av det delegationsbesök som gjordes under senhösten under ledning av biskopen i Karlstads stift.

Inom huvudprogrammet Teologi har en remissammanställning gjorts av inkomna synpunkter på dokumentet *Guds vägar – judendom och kristendom*. Därutöver har arbetet med dokumentet om *Svenska kyrkan och homosexualiteten* intensifierats.

En analys av förutsättningarna för en god beredning av teologiska ärenden på nationell nivå har påbörjats. Det har visat sig att Teologiska kommittén har svårt att hantera flera projekt samtidigt, eftersom möjligheterna att sammanträda och den tid som ledamöterna kan avvara för arbetet är begränsad. Därför har t.ex. inte resterande delar av projektet om social rättvisa kunnat genomföras under året. Analysen kommer förmodligen att leda till att kommittén får en mer renodlat kritiskt granskande och initierande roll, medan det exekutiva arbetet i högre grad måste ombesörjas på kyrkokansliet.

Ekonomisk resultatanalys

Verksamhetsrådets behov av nationell finansiering har varit 3,3 miljoner kronor lägre än budget. Detta beror i huvudsak på att en budgetreserv föranledd av de ändrade relationerna mellan Svenska kyrkan och staten inte behövt utnyttjas.

Dessutom har inom huvudprogrammet Kyrkogemenskap kostnaderna understigit budget genom att vissa kostnader för Borgå-arbetet bestridits av annat verksamhetsområde. Inom huvudprogrammet Teologi har kostnaderna varit lägre än budget genom att en planerad anglo-nordisk-baltisk teologisk konferens i Sverige inte kunnat genomföras under året. Konferensen skall äga rum år 2001 med den danska folkkyrkan som värd. Inom huvudprogrammet Ekumenik redovisas bl.a. bidrag baserade på en rikskollekt till ekumeniskt arbete. Bidragen har här varit högre än budget beroende på att erhållen rikskollekt gett bättre resultat än beräknat.

Väsentliga händelser efter årsskiftet

I januari företog alla medarbetarna inom verksamhetsområdena Kristen enhet och teologi samt Ärkebiskopen och Biskopsmötet en studieresa till Genève och de stora internationella ekumeniska organisationerna i syfte att erhålla och förmedla väsentlig information och knyta kontakter.

Framåtblickar

Några viktiga problemområden kommer att kräva särskild uppmärksamhet under de närmaste åren. Det ena gäller stödandet av stiftet i den ekumeniska receptionen. Det ekumeniska arbetet förverkligas på lokal nivå. Därför skall modeller för ett brett arbete med lokal teologi, etik och ekumenik utvecklas tillsammans med stiftet. Dessa modeller skall tjäna som redskap för receptionen av den ekumenik som bedrivs inom alla huvudprogrammen. Här återstår mycket arbete.

Det andra problemområdet är Svenska kyrkans relation till de internationella ekumeniska organisationerna och i synnerhet Kyrkornas världsråd och Konferensen för europeiska kyrkor. Problemet gäller dels anslagen från Svenska kyrkan, dels Svenska kyrkans representation och engagemang. Kyrkornas världsråd är synnerligen beroende av anslagen för att kunna driva det egentligt teologiska arbetet i t.ex. Faith & Order och i Interreligious Relations and Dialogue. Detsamma gäller för Konferensen för europeiska kyrkor i arbetet inom kommissionen för Church and Society. Det handlar om organisationernas identitet. Svenska kyrkan har i olika sammanhang uttalat en stark vilja att stärka det finansiella stödet och detta har fått genomslag i målskrivningen. En sådan förstärkning har i viss utsträckning redan åstadkommit, men behov kvarstår.

Vid sidan om frågan om anslag är Svenska kyrkans personella engagemang på olika nivåer i dessa organisationer av avgörande betydelse för framtiden. Svenska kyrkans behov av att rekrytera och entusiasmera yngre ekumener är mycket stort. Det ekumeniska landskapet förändrades påtagligt genom murens fall, och förhållandet till de ortodoxa kyrkorna i öst blir avgörande för försoning och säkrad fred i Europa. I en sådan process skulle Svenska kyrkan kunna ge väsentliga bidrag.

Carl Axel Aurelius
Verksamhetsområdeschef

VO: Kristen enhet och teologi Resultatrapport år 2000

Enhet: Tusental kr	Utfall 2000	Budget 2000	Budget- avvikelse	Procent
Extern finansiering				
Rikskollekter	1 289	900	389	-43
Övriga erhållna bidrag	<u>150</u>	<u>0</u>	<u>150</u>	=
Summa extern finansiering	1 439	900	539	-60
Intern finansiering				
Nationell finansiering	<u>13 095</u>	<u>16 402</u>	<u>-3 306</u>	<u>20</u>
Summa intern finansiering	13 095	16 402	-3 306	20
Kostnader				
Lämnade bidrag	-10 809	-12 570	1 761	14
Övriga externa kostnader	-1 133	-2 067	934	45
Personalkostnader	-141	-1	-140	-
Interna kostnader	<u>-2 472</u>	<u>-2 663</u>	<u>191</u>	<u>7</u>
Summa kostnader	-14 555	-17 302	2 747	16
Dispositioner				
Förändrade verksamhets- destinerade medel	<u>21</u>	<u>0</u>	<u>21</u>	=
Summa dispositioner	21	0	21	-
Nettoresultat	0	-0	0	-
Kostnader per huvudprogram				
VO-gemensamt för Kristen enhet och teologi	-3 029	-5 665	2 636	47
Kyrkogemenskap	-4 632	-4 677	45	1
Ekumenik	-6 670	-6 625	-45	-1
Teologi	<u>-224</u>	<u>-335</u>	<u>111</u>	<u>33</u>
Summa kostnader	-14 555	-17 302	2 747	16

Anm: Kostnader anges med -. Negativ budgetavvikelse betyder sämre resultat än budgeterat.

Bilaga 4: Verksamhetsområde Kyrkorätt och organisation

Verksamhetsområdesrapport 2000

Huvudprogram Kyrkorätt

- ◆ delprogram Utgivning av Svenska kyrkans bestämmelser
- ◆ delprogram Juridisk rådgivning till stift och församlingar
- ◆ delprogram Juridiska ärenden i övrigt

Huvudprogram Organisation

- ◆ delprogram Val- och indelningsfrågor
- ◆ delprogram Kyrkobokföring

Huvudprogram Totalförsvarsfrågor och säkerhetsskydd

- ◆ delprogram Kyrklig beredskap
- ◆ delprogram Militär själavård
- ◆ delprogram Säkerhetsskydd

Verksamhetsområdets mål

Inriktningsmål

Delprogram Utgivning av kyrkliga bestämmelser

- ◆ Beslutade bestämmelser skall utges korrekt och effektivt.

Delprogram Juridisk rådgivning till stift och församlingar

- ◆ På begäran skall stift och församlingar erhålla råd i juridiska frågor.

Delprogram Juridiska ärenden i övrigt

- ◆ Juridiska ärenden skall handläggas rättssäkert och effektivt samt med teologisk medvetenhet.

Delprogram Val- och indelningsfrågor

- ◆ En valorganisation skall skapas i enlighet med kyrkoordningens bestämmelser om direkta val.
- ◆ Indelningsärenden skall handläggas effektivt.

Delprogram Kyrkobokföring

- ◆ Kyrkobokföringsärenden skall handläggas effektivt och skyndsamt.

Delprogram Kyrklig beredskap

- ◆ Stiftens och andra kyrkliga organs arbete med totalförsvarsfrågor skall stödjas och främjas.
- ◆ Utvecklingsarbetet på kris- och katastrofområdet med inriktning på svåra fredstida händelser och höjd beredskap skall fördjupas.
- ◆ Svenska kyrkan skall delta i det försvars- och säkerhetspolitiska samtalet.

Delprogram Militär själavård

- ◆ Sådana ärenden om militär själavård som ankommer på Kyrkostyrelsen skall handläggas effektivt.
- ◆ Gällande organisation för militär själavård på central och regional nivå skall finansieras.
- ◆ Samverkansbehoven med Försvarsmakten skall tillgodoses.

Delprogram Säkerhetsskydd

- ◆ Kyrkokansliets behov av säkerhetsskydd skall tillgodoses. Berörda organ med personal skall ha kännedom om gällande bestämmelser.
- ◆ Stift och församlingar skall erhålla råd i säkerhetsskyddsfrågor.

Effektmål

- ◆ Beslutade bestämmelser skall utges inom en månad från det att dokumenterat beslut föreligger.
- ◆ Juridiska ärenden som inkommit eller på annat sätt aktualiserats mera än tre veckor före ett sammanträde med Kyrkostyrelsen skall läggas fram för beslut vid detta sammanträde. Om styrelsen har inrättat ett särskilt förtroendevalt beredningsorgan, skall treveckorstiden räknas i förhållande till sammanträde hos beredningsorganet.
- ◆ Framställda frågor i juridiska ärenden skall besvaras inom en vecka.
- ◆ Inkomna kyrkobokföringsärenden skall handläggas inom en vecka.
- ◆ Förfrågningar om uppgifter ur kyrkobokföringsregistret skall besvaras senast arbetsdagen efter att de framställts.
- ◆ Valorganisationen skall förberedas så att allmänna kyrkliga val kan äga rum i september 2001.
- ◆ Indelningsärenden som inkommit eller på annat sätt aktualiserats mera än tre veckor före ett sammanträde med Kyrkostyrelsen skall läggas fram för beslut vid detta sammanträde. Om styrelsen har inrättat ett särskilt förtroendevalt beredningsorgan, skall treveckorstiden räknas i förhållande till sammanträde hos beredningsorganet.
- ◆ En särskild övningskatalog för den kyrkliga beredskapen inom Svenska kyrkan skall föreligga år 2000.
- ◆ Ett förenklat system för clearing av Svenska kyrkans andel av finansieringen av den militära själavården skall fungera fr.o.m. år 2000.
- ◆ Konsekvenserna för den militära själavården av Försvarsberedningens förslag angående inriktningen av Försvarsmaktens organisation och uppgifter skall dras under år 2000.
- ◆ Kyrkokansliets säkerhetsskydd skall uppfylla de krav som ställs i lag och annan författning.
- ◆ Stiftens och församlingarnas behov av rådgivning i säkerhetsskyddsfrågor skall tillgodoses.

Verksamhet och måluppfyllelse

Arbetet inom verksamhetsområdet under år 2000 har kännetecknats av konsolidering efter insatserna avseende nya relationer mellan staten och Svenska kyrkan. Arbetsuppgifter inom det juridiska området, vilka tidigare fått läggas åt sidan för prioritering

av åtgärder till genomförande av stat-kyrkareformen, har kunnat aktualiseras på nytt. Viktiga uppgifter i detta sammanhang har varit att kunna bistå Kyrkokansliets övriga enheter i juridiska frågor. En stor uppgift har också varit att påbörja förberedelserna för det första kyrkliga valet i egen regi, vilket skall äga rum i september 2001.

Målet att ge ut kyrkliga bestämmelser inom viss tid efter beslut har kunnat uppfyllas. Målet att lägga fram ärenden i Kyrkostyrelsen, i regel i första hand i dess arbetsutskott, har i regel kunnat uppfyllas. I vissa fall har dock prioriteringar i förhållande till andra arbetsuppgifter medfört att ärenden kommit att få vänta något. Målet att besvara inkomna frågor på det juridiska området inom en vecka har kunnat uppfyllas.

Kyrkobokföringsärenden har, i enlighet med uppställda mål, i regel kunnat handläggas inom en vecka. Avsevärda fördröjningar uppkom dock inledningsvis under året när det gäller Kyrkostyrelsens handläggning av vissa kyrkobokföringsärenden för de icke-territoriella församlingarna, som startade från årsskiftet 1999/2000. Det dröjde åtskillig tid innan erforderliga dataprogram utvecklats och installerats. Sedan detta skett har emellertid handläggningen löpt utan problem. Förfrågningar om uppgifter ur kyrkobokföringsregistren har i regel, i enlighet med effektmålen, kunnat besvaras senast påföljande arbetsdag. Undantag gäller en period då onormalt många sådana förfrågningar inkom. Dessa förfrågningar hade initierats av särskilda företag, som mot ersättning åtar sig att för en enskild persons räkning ställa frågor till olika registerhavare om uppgifter i registren om den enskilde.

Den särskilda övningskatalogen för den kyrkliga beredskapen har kunnat färdigställas till sin huvudstruktur, men däremot inte fullständigt. Effektmålet beträffande det förenklade finansieringssystemet för den militära självården har uppfyllts. Som en konsekvens av planerna på Försvarmaktens nya inriktning har ett nytt policydokument gemensamt beslutats av Svenska kyrkan och Försvarmakten och diskussioner om militär självård i Hemvärnet och i anslutning till Försvarmaktens internationella insatser pågår. Åtgärder att förbättra säkerhetsskyddet inom Kyrkokansliet har vidtagits. Bl.a. har nya riktlinjer för handhavande och förvaring av sekretessbelagda handlingar utfärdats. Likaså har rekommendationerna till stift och församlingar i säkerhetsskyddsfrågor förnyats.

I slutet av år 2000 inrättades i kyrkokansliet en Svenska kyrkans ledningsgrupp för IT-frågor. Denna grupp avses fungera som ledning för såväl kyrkokansliets interna datakommunikation som kyrknätet. I gruppen ingår företrädare för kyrkokansliet och Svenska kyrkans församlingsförbunds kansli.

Ekonomisk resultatanalys

Verksamhetsområdets behov av nationell finansiering har varit 3,8 miljoner kronor lägre än budget. Detta beror i första hand på att Kyrkostyrelsens anslag för utredningar inte har tagits i anspråk i den omfattning som budgeterats. Ett skäl är att projektet för etiska frågor vid kapitalförvaltning kom igång senare än planerat och att detta projekt också erhållit stöd från Kyrkliga arbetsfonden. Ett annat skäl är att remissarbetet med anledning av utredningen om de kyrkliga böckerna har kunnat finansieras från andra verksamhetsområden.

Verksamhetsområdets resultat beror också på att kostnaderna för det fortsatta kyrka-statarbetet blivit lägre än budgeterat.

Väsentliga händelser efter årsskiftet

Efter årsskiftet 2000/1 har en översyn av kyrkans krisberedskap avslutats. Slut-satserna av denna översyn kan komma att påverka uppläggnings- och den kyrkliga beredskapen fr.o.m. år 2002.

Kyrkomötet beslutade år 2000 att för år 2001 anslå ett större belopp till kyrknätet än tidigare. Detta större belopp avsågs för att i stor utsträckning finansiera anslutningskostnaderna för församlingar, samfälligheter och stift. Kyrkostyrelsen beslutade i början av år 2001 om användningen av medlen.

Framåtblickar

För år 2001 är den prioriterade arbetsuppgiften inom verksamhetsområdet att skapa förutsättningar så att årets kyrkliga val kan genomföras. Sedan valet har ägt rum kommer den nu verksam valorganisationen på kyrkans nationella nivå att minskas.

Lars Friedner

Verksamhetsområdeschef

VO: Kyrkorätt och organisation

Resultatrapport år 2000

Enhet: Tusental kr	Utfall 2000	Budget 2000	Budget- avvikelse	Procent
Extern finansiering				
Övriga erhållna bidrag	<u>4 186</u>	<u>670</u>	<u>3 516</u>	=
Summa extern finansiering	4 186	670	3 516	-
Intern finansiering				
Nationell finansiering	<u>8 590</u>	<u>12 356</u>	<u>- 3 766</u>	<u>30</u>
Summa intern finansiering	8 590	12 356	-3 766	30
Kostnader				
Lämnade bidrag	-4 654	-2 870	-1 784	-62
Övriga externa kostnader	-1 762	-7 074	5 312	75
Personalkostnader	-402	-461	59	13
Interna kostnader	<u>-5 465</u>	<u>-6 256</u>	<u>791</u>	<u>13</u>
Summa kostnader	-12 283	-16 661	4 378	26
Dispositioner				
Förändrade ändamåls- destinerade medel	<u>-493</u>	<u>3 635</u>	<u>-4 128</u>	<u>=</u>
Summa dispositioner	-493	3 635	-4 128	-
Nettoresultat	0	-0	0	100
Kostnader per huvudprogram				
VO-gemensamt för Kyrkorätt och organisation	-5 465	-6 256	791	13
Totalförsvar och säkerhets- skydd	<u>-5 141</u>	<u>-8 305</u>	<u>3 164</u>	<u>38</u>
Summa kostnader	-1 677	-2 100	423	20

Anm: Kostnader anges med -. Negativ budgetavvikelse betyder sämre resultat än budgeterat.

Bilaga 5: Verksamhetsområde Svenska kyrkans information

Verksamhetsområdesrapport 2000

Huvudprogram Svenska kyrkans information

- ◆ delprogram Kommunikationsutveckling
- ◆ delprogram Profilering
- ◆ delprogram Information
- ◆ delprogram Massmedia

Verksamhetsområdets mål

Inriktningsmål

Delprogram Kommunikationsutveckling

- ◆ Att Svenska kyrkan (medarbetarna) kommunicerar på ett kompetent sätt.

Delprogram Profilering

- ◆ Att de kyrkotillhöriga har en positiv attityd till Svenska kyrkan.

Delprogram Information

- ◆ Att trovärdigt och sakligt informera om Svenska kyrkan till allmänhet, förtroendevalda och anställda.

Delprogram Massmedia

- ◆ Att Svenska kyrkan andligt och engagerat deltar i samhällssamtalet.

Effektmål

- ◆ År 2002 ska 20 procent av de kyrkotillhöriga uppleva att Svenska kyrkan vill ha en positiv relation till sina tillhöriga.
- ◆ År 2002 ska 5 procent av Svenska kyrkans medarbetare uppleva att de har bättre förutsättningar för kommunikation än 1998.
- ◆ År 2002 ska 75 procent av Sveriges befolkning känna till Svenska kyrkans tro och liv och 45 procent av de kyrkotillhöriga ska ha en positiv attityd till Svenska kyrkan.
- ◆ År 2002 ska 80 procent av Sveriges befolkning uppleva att de har tillgång till den information de behöver om trossamfundet Svenska kyrkan.
- ◆ År 2002 ska 90 procent av kyrkokansliets målgrupper uppleva att de har tillgång till relevant information om den nationella nivåns arbete.
- ◆ År 2002 ska 70 procent av de kyrkotillhöriga anse att Svenska kyrkan deltar aktivt och kunnigt i samhällssamtalet.

Verksamhet och måluppfyllelse

Som ett led i arbetet med att nå de uppsatta målen att stora delar av Sveriges befolkning skall känna till Svenska kyrkans tro och liv och att Svenska kyrkan vill ha en positiv relation till sina tillhöriga har projektet *Communicare* genomförts. Det började

redan i slutet av 1999 och har fortsatt under hela år 2000 i sin uppföljande och nätverksbyggande del. I annonser på allmän plats och i media, i bioreklam och med ett brev till alla hushåll har Svenska kyrkan uppmärksammats som en *plats för eftertanke*. I samband med allhelgonahelgen gjordes en minikampanj på webben och i kvällstidningarna. Båda kampanjerna har utvärderats och visat sig framgångsrika. Med *Communicare* som bas har grunden under året också lagts för det kommunikativa arbetet i samband med kyrkovalet i september 2001.

I arbetet med att uppfylla målet att Svenska kyrkans medarbetare skall ha en bättre förutsättning för kommunikation har i satsningen *Communicare* ingått ett omfattande förankrings- och utbildningsarbete hos präster och förtroendevalda i ämnet kommunikation. Verksamhetsområdet har också under året arbetat med kommunikativ metodutveckling på flera områden. Kommunikationsdagarna för dem som arbetar med och fattar beslut om kommunikation i Svenska kyrkan är en viktig återkommande händelse.

För att fler skall få tillgång till information om Svenska kyrkan har arbetet med att länka samman Svenska kyrkans arbete på Kyrknätet och Internet intensifierats. Extern kommunikation via TV är ett annat område där utvecklingsmöjligheterna prövas, i allt från gudstjänstförnyelse till kultur och arkitektur samt internationella frågor.

Arbetet med den grafiska profilen har dels bestått i en fas av undersökning och analys för arbetet på lång sikt, dels ett aktivt arbete med ett enkelt och instruktivt profilprogram för att den grafiska profilen skall vara tillgänglig för alla församlingar i god tid före kyrkovalet. I samband med Bok & Biblioteksmässan i Göteborg prövades nya former för att stärka sambanden mellan kultur, media och kommunikation med gott resultat. Detta arbete, som sker i samverkan med Svenska kyrkan i Göteborg, kommer att utvecklas ytterligare. Svenska kyrkans riksmöte och engagemanget där med monter, presskontakter osv. är ett projekt värt att nämna. Allt har genomförts planenligt.

Måluppfyllelsen kan sägas vara god på samtliga områden. Undantagen är intranätet och Mediespeglarna som inte undergått den utveckling som planerats.

De stora frågorna under året, och som även har sin fortsättning åren framöver, har varit utvecklingen av hemsidan, kyrknätet, profilfrågorna och den externa kommunikationen (*Communicare*kampanjen).

Ekonomisk resultatanalys

Verksamhetsområdets behov av nationell finansiering har varit 1,7 miljoner kronor lägre än budget. I relation till budgeten är avvikelserna endast 5 procent och beror i huvudsak på följande.

Ett par nyckelpersoner har under året slutat sina anställningar. Det har påverkat planering och utfall när det gäller nätverket för informatörer och den uppsökande verksamheten i anslutning till *Communicare* och för den IT-baserade utvecklingen av Kyrknätet och annan elektronisk kommunikation.

Kommunikationsutbildningarna har skett i egen regi i större utsträckning än planerat, vilket minskat kostnaderna och varit till fördel för verksamheten.

När det gäller den grafiska profilen har uppdraget visat sig kräva ytterligare kunskapsgrund för det vidare arbetet vilket ändrat tidigare planering. Kostnaderna har varit något lägre än budget.

Metodutveckling sker inom verksamhetsområdets alla delar. I vissa fall är vi beroende av utomstående leverantörer. Detta är fallet i fråga om *Mediespegl*n, vars utveckling fördröjts på grund av att leverantören inte kunnat utföra utlovad tjänst.

Väsentliga händelser efter årsskiftet

En ny hemsida lanserades i januari 2001. Detta är bara början på en förnyelse, där tydlighet och kommunikation på mottagarens villkor är ledstjärnor. Som ett led i detta har ett arbete med en huvudingång till Svenska kyrkans hemsida påbörjats. En förstudie blev klar i slutet av år 2000.

Framåtblickar

Verksamhetsområdet kommer även framgent att bygga på kombinationen av stadig bas och innovativ utveckling inom kommunikationsområdet. Utmaningarna inför framtiden är stora. Inte minst gäller det kommunikationen gentemot medlemmarna, vilket hela tiden kräver nytänkande. Samtidigt är det viktigt att bygga på långsiktighet, tydlighet och förankring.

En väsentlig händelse under 2001 är kyrkovalet. En stor del av arbetet inom verksamhetsområdet är inriktat på att göra denna händelse känd för olika målgrupper.

Under 2001 förstärks omvärldsanalysen för att ge ytterligare redskap i den externa kommunikationen. Utvecklingen av den elektroniska kommunikationen prioriteras. Grunden för en samlad grafisk profil skall byggas ytterligare starkare. Målet är i samtliga fall att stärka inriktningsmålet, att människor skall uppfatta Svenska kyrkan som en kommunicerande kyrka med stor trovärdighet.

Ingrid Andersson
Verksamhetsområdeschef

VO: Svenska kyrkans information

Resultatrapport år 2000

Enhet: Tusental kr	Utfall 2000	Budget 2000	Budget- avvikelse	Procent
Extern finansiering				
Övriga erhållna bidrag	2 400	2 400	0	0
Övriga intäkter	<u>1 158</u>	<u>0</u>	<u>1 158</u>	=
Summa extern finansiering	3 558	2 400	1 158	-48
Intern finansiering				
Nationell finansiering	<u>28 756</u>	<u>30 424</u>	<u>-1 668</u>	<u>5</u>
Summa intern finansiering	28 756	30 424	-1 668	5
Kostnader				
Lämnade bidrag	-1 183	0	-1 183	-
Övriga externa kostnader	-21 815	-25 772	3 957	15
Personalkostnader	-3 424	-2 916	-508	-17
Interna kostnader	<u>-7 562</u>	<u>-7 727</u>	<u>165</u>	<u>2</u>
Summa kostnader	-33 984	-36 416	2 432	7
Dispositioner				
Förändrade ändamåls- destinerade medel	<u>1 670</u>	<u>3 592</u>	<u>-1 922</u>	<u>54</u>
Summa dispositioner	1 670	3 592	-1 922	54
Nettoresultat	0	-0	0	100
Kostnader per huvudprogram				
VO-gemensamt för Svenska kyrkans information	-8 942	-8 477	-465	-5
Svenska kyrkans information	<u>-25 042</u>	<u>-27 939</u>	<u>2 897</u>	<u>10</u>
Summa kostnader	-33 984	-36 416	2 432	7

Anm: Kostnader anges med -. Negativ budgetavvikelse betyder sämre resultat än budgeterat.

Bilaga 6: Verksamhetsområde Forskning Verksamhetsområdesrapport 2000

Huvudprogram Kyrkan i samhället – traditionstolkning

- ◆ delprogram Sveriges kyrkohistoria
- ◆ delprogram Norden och Europa. Folkkyrka – nationell identitet – internationell nyorientering

Huvudprogram Kyrkan i samhället – nutidstolkning

- ◆ delprogram Samhälls- och religionsanalys
- ◆ delprogram Kyrkoanalys
- ◆ delprogram Teologi och etik
- ◆ delprogram Svenska kyrkan i en mångkulturell omvärld
- ◆ delprogram Publikationsverksamhet
- ◆ delprogram Stipendieprogram
- ◆ Projektet Bibeltolkning och bibelbruk
- ◆ Projektet Kvalitetsutveckling

Verksamhetsområdets mål

Inriktningsmål

Delprogram Sveriges Kyrkohistoria

- ◆ Att öka kunskapen om kristendomen i Sverige i ett tusenårigt perspektiv.

Delprogram Norden och Europa. Folkkyrka – nationell identitet – internationell nyorientering

- ◆ Att öka kunskapen om Svenska kyrkan som folkkyrka i ett teologihistoriskt perspektiv.

Delprogram Samhälls- och religionsanalys

- ◆ Att förse Svenska kyrkan med kvantitativa och kvalitativa analyser av tendenser i samhället och i den religiösa miljö i vilken Svenska kyrkan verkar.

Delprogram Kyrkoanalys

- ◆ Att förse Svenska kyrkan på riks-, stifts- och församlingsnivå med religionssociologisk kompetens, relevant statistiskt material samt kvantitativa och kvalitativa analyser av Svenska kyrkans position i samhället.

Delprogram Teologi och etik

- ◆ Att genom forskning och teologiskt författarskap öka förståelsen inom samhälls- och kyrkdebatten inom huvudsakligen områdena socialetik, bioetik och teologisk etik samt att förse kyrkoledare på olika nivåer med material som hjälper att delta i denna debatt.

Delprogram Svenska kyrkan i en mångkulturell omvärld

- ◆ Svenska kyrkan skall via egen, eller av andra partner initierad forskning och studier kring kulturmöten, självförståelse och lära erhålla redskap som underlättar kyrkans tydlighet och roll i samhället både nationellt och internationellt.

Delprogram Publikationsverksamhet

- ◆ Att informera om ”kyrkorelevant” forskning.

Projekt Bibeltolkning och bibelbruk

- ◆ Att i ett framtidsperspektiv förse Svenska kyrkan med instrument att bearbeta frågor om bibeltolkning.

Projekt Kvalitetsutveckling

- ◆ Att tillföra arbetet med kvalitetsutveckling inom Svenska kyrkan en god metodutveckling.

Effektmål

- ◆ Genom att till utgången av år 2002 ha publicerat en på vetenskaplig grund vilande lättillgänglig framställning av Sveriges kyrkohistoria har kunskapen om kristendomen i Sverige i ett tusenårsperspektiv uppnåtts. Resultatet sammanfattas i ett bildverk som belyser kristendomen i Sverige under tusen år.
- ◆ Inom ramen för ett nordiskt forskningsprojekt belyses och dokumenteras de nordiska kyrkornas relation till det framväxande välfärdssamhället under perioden efter andra världskriget och publiceras forskningsresultaten år 2001.
- ◆ År 2001 är de svenska delarna och de nordiska temadelarna där avdelningens forskare har huvudansvar tillgängliga.
- ◆ Vid utgången av år 2000 är resultatet från projektet *Sverigeräkningen 2000* tillgängligt.
- ◆ Under år 2000 är resultatet av projektet *Samfundsstatistik på riks-, läns- och kommunnivå* tillgängligt.
- ◆ Årligen redovisas resultatet från en undersökning av *Religiöst liv i Storstockholm*.
- ◆ Resultat från *Svenska kyrkans församlingsstatistik* är årligen tillgängliga.
- ◆ Svenska kyrkans församlingar använder församlingsstatistiken i sitt eget förbättringsarbete.
- ◆ Genom att hålla tidigare års församlingsstatistik aktuell och bearbetningsbar möjliggörs tidsserieanalyser vars resultat är tillgängliga för Svenska kyrkans församlingar.
- ◆ Årligen analyseras den eventuella nödvändigheten av anpassning av innehållet i årets församlingsstatistik och nödvändiga ändringar genomförs.
- ◆ Genom att årligen minska den forskartid som används för de delar av arbetet med församlingsstatistiken som föregår analysarbetet ökas tiden för detta.
- ◆ År 2002 har Svenska kyrkan kännedom om hur man brukar församlingsstatistiken.
- ◆ År 2001 har Svenska kyrkans anställda tillgång till ett arbetsmaterial till hjälp för kyrkans förkunnselse, undervisning, självvård, familjearbete och rådgivning.
- ◆ Utifrån ett teologiskt-etiskt perspektiv har frågan om kyrkans uppdrag i samhället och att i synnerhet belysa det evangelisk-lutherska bidraget om församlingsetik bearbetats.
- ◆ År 2001 har medlemmar och anställda i Svenska kyrkan kännedom om de forskningsresultat som föreligger angående kyrkans sociala ansvar.

- ◆ Tendenserna i den aktuella debatten inom kyrka och samhälle om kyrkans politiska mandat har analyserats utifrån ett teologiskt perspektiv.
- ◆ År 2002 har Svenska kyrkan genom sin forskning i bioetik tillgång till ett dokument som tydliggör kyrkans hållning i djuretiska frågor.
- ◆ Svenska kyrkan deltar aktivt i uppföljning och kritisk granskning av utvecklingen inom genteknik och bioteknik utifrån kristen människosyn och skapelseuppfattning.
- ◆ År 2002 har Svenska kyrkans teologer tillgång till forsknings- och studieresultat som de menar ha givit dem ökad kunskap och förståelse för missiologins relevans för kyrkans självförståelse.
- ◆ År 2005 är 25 procent av trossamfundets präster positiva till det sätt på vilket religionsteologiska frågeställningar aktualiseras och kan tillämpas i det egna arbetet med religionsmöten lokalt.
- ◆ Svenska kyrkan är delaktig och drivande i internationell ekumenikforskning både i relation till Kyrkornas världsråd och Lutherska världsförbundet.
- ◆ År 2005 förs samtal kring kristet förvaltarskap, självförståelse och kristen identitet i 10 procent av Svenska kyrkans församlingar.
- ◆ Forskare utanför kyrkokansliet bedriver ”kyrkorelevant forskning” med hjälp av Forskningsrådets stipendier.
- ◆ Varje år publiceras åtta volymer av Tro & Tanke. Upplagans storlek garanterar en överbalanserad budget.
- ◆ Extern finansiering säkerställer behovsprövad utgivning av Supplement till Tro & Tanke.
- ◆ Från och med verksamhetsåret 2000 bearbetas frågor om bibeltolkning och bibelbruk som en förlängning av olika projekt om Bibel 2000.
- ◆ År 2001 är metodutvecklingsarbetet knutet till de kyrkliga handlingarna.
- ◆ År 2002 är projektet genomfört i samarbete med Pastoratsförbundets nätverk för kvalitetsutvecklingsarbete.

Verksamhet och måluppfyllelse

Delprogrammet Sveriges kyrkohistoria har till syfte att publicera en sammanhängande lättillgänglig framställning av kristendomen i Sverige från missionstid på åttahundratalet till nutid i åtta rikt illustrerade böcker, som kronologiskt beskriver utvecklingen i ett tusenårsperspektiv. Under året har enligt planerna två böcker utkommit: *Reformationstid* (1500-tal, huvudförfattare Åke André) samt *Individualismens och upplysningens tid* (1700-tal, huvudförfattare Harry Lenhammar). Arbetet med författandet av nästföljande tre volymer har skett planerligt med sikte på att publicera ytterligare två volymer år 2001. Hela projektet avslutas 2002. Utöver de under året två publicerade böckerna har arbetet i detta program resulterat i föredrag, seminarier, utbildningar, litteraturdagar, artiklar och medverkan i bokmässor. Effekten av och kvalitén i arbetet kan mätas i ett stort antal mycket positiva recensioner. Den första volymen *Missionstid och tidig medeltid*, som utkom hösten 1998, är nästan slutsåld.

Delprogrammet Norden och Europa är inriktat på att i ett samnordiskt projekt skildra de lutherska folkkyrkornas utveckling under perioden från andra världskriget fram till 1970-talets slut. Det är i huvudsak finansierat genom anslag från Nordiska Ministerrådet. Målsättningen har varit att visa samhörigheten och särarten inom och mellan kyrkorna som folkkyrkor i förhållande till en europeisk utveckling. Projektet avslutades under året och resultatet är publicerat i boken *Folkkyrkor i uppbrott*. Därutöver har projektet resulterat i ett antal föreläsningar, seminariedagar och tidnings-

artiklar. Målen är därmed uppnådda. Från 2001 går detta arbete över i ett nytt program: Svenska kyrkans samtidshistoria.

Delprogrammet Svenska kyrkan i en mångkulturell omvärld arbetar med studier och forskningar över internationellt relevanta rättvisefrågor, grundläggande missions-teoretiska frågor samt dialogen mellan religionerna nationellt och internationellt. Arbetet sker i nära samverkan med Kyrkornas världsråd och Lutherska världsförbundet. I stor utsträckning diskuteras och förmedlas kunskaperna i fortbildningskurser i stiftet och deltagande i internationella konferenser. Därutöver har om missionsfrågor publicerats boken *Mission – ett spel med många röster* och slutförts arbetet med ett grundläggande religionsteologiskt dokument, som publiceras 2001. Däremot har arbetet med den internationella omvärldsanalysen om rättvisefrågor inte kunnat igångsättas. Tjänsten här är ny och hann inte tillsättas under året. Dock har i Tro & Tanke boken *Global etik. Tre religioner – ett uppdrag* utgivits.

Forskningsrådets stipendier till forskare utanför kyrkokansliet har under år 2000 utdelats med sammanlagt 200 000 kronor fördelade på 5 stipendier.

Delprogrammet Kyrkoanalys arbetar främst med insamling, analys och presentation av Svenskans kyrkans församlingsstatistik. Detta arbete har genomförts enligt planerna och under året har arbetet med föregående års statistik slutförts. Slutsatserna har presenterats i samband med Kyrkomötet, vid presseminarier vid olika tillfällen och finns samlade i boken *Räkna med kyrkan. Perspektiv på Svenska kyrkans statistik 1999*. Ett utvecklingsarbete för effektivisering av insamlingen av församlingsstatistiken har också inletts. Därutöver har inom projektet *Sverigeräkningen 2000* analysarbetet av undersökningen om gudstjänst- och andaktsliv i Sverige inför millennieskiftet slutförts. Resultaten publiceras i mars 2001 i boken *Det religiösa Sverige. Gudstjänst- och andaktsliv under ett veckoslut kring millennieskiftet*. I denna redovisas också resultatet från undersökningen av *Religiöst liv i Storstockholm*.

Delprogrammet Teologi och etik arbetar främst med socialetiska frågor. Arbetet har slutförts av ett forskningsprojekt om äktenskapet. Det har skett inom ramen för studiegrupper i tre stift. Resultatet har slutredovisats i boken *Livsrelationer. Tankar kring äktenskap och samlevnad i ett kristet perspektiv*. Detta program genomgick en fasväxling under senhösten i samband med byte på tjänst.

Inom delprogrammet Publikationsverksamhet har *Tro & Tanke* enligt planerna utkommit med åtta temanummer.

Projektet *Bibeltolkning och bibelbruk* är en förlängning av olika projekt om Bibel 2000. Här behandlas också frågor om över- och underordningsteologi.

Ekonomisk resultatanalys

Verksamhetsområdets behov av nationell finansiering har varit 0,6 miljoner kronor lägre än budget, framför allt beroende på lägre kanslikostnader. Som nämnts ovan har tjänsten för internationell omvärldsanalys och rättvisefrågor inte kunnat tillsättas.

Framåtblickar

Huvudprogrammet Kyrkan i samhället – nutidstolkning genomgår under våren 2001 en tydlig förändring och utökning av verksamheten. Genom budgeterade medel inleds ett större studieprogram om bibeltolkning och bibelbruk, den internationella omvärldsanalysen kvalificeras genom att en tjänst med denna inriktning tillsätts,

liksom analysen av den svenska samhällsutvecklingen i relation till religions- och kyrkostatistik förstärks genom tillsättning av särskild tjänst. Genom särskilda medel igångsätts också ett nytt stiftsrelaterat nätverkssamarbete (stiftsseminarier).

Ledamöter i Svenska kyrkans forskningsråd

Rådet har nio ledamöter men inga suppleanter: biskop Martin Lind, ordförande, professor Eva Haettner Aurelius, vice ordförande, höskolektor Göran Agrell, fil.dr Gunnel Cederlöf, professor Carl-Henric Grenholm, professor Göran Gustafsson, professor Egil Johansson, universitetslektor Catharina Stenqvist, docent Dag Sandahl.

Rådet har sammanträtt den 9 februari, 7–8 juni, 4 oktober, 29 november.

Ingmar Brohed

Verksamhetsområdeschef

VO: Forskning

Resultatrapport år 2000

Enhet: Tusental kr	Utfall 2000	Budget 2000	Budget- avvikelse	Procent
Extern finansiering				
Övriga erhållna bidrag	1 269	785	484	-62
Netto kapital- och likviditets- förvaltning	22	0	22	-
Övriga intäkter	<u>772</u>	<u>865</u>	<u>-93</u>	<u>11</u>
Summa extern finansiering	2 063	1 650	413	-25
Intern finansiering				
Nationell finansiering	<u>7 300</u>	<u>7 887</u>	<u>-587</u>	<u>7</u>
Summa intern finansiering	7 300	7 887	-587	7
Kostnader				
Lämnade bidrag	-200	-190	-10	-5
Övriga externa kostnader	-1 582	-1870	288	15
Personalkostnader	-1 059	-814	-245	-30
Interna kostnader	<u>-6 455</u>	<u>-7 028</u>	<u>573</u>	<u>8</u>
Summa kostnader	-9 295	-9 902	607	6
Dispositioner				
Förändrade ändamåls- destinerade medel	<u>-67</u>	<u>365</u>	<u>-433</u>	<u>=</u>
Summa dispositioner	-67	365	-433	-
Nettoresultat	-0	-0	0	100
Kostnader per huvudprogram				
VO-gemensamt för Forskning	-7 247	-8 032	785	10
Kyrkan i samhället – tradi- tionstolkning	-1 102	-936	-166	-18
Kyrkan i samhället – nutids- tolkning	<u>-946</u>	<u>-935</u>	<u>-12</u>	<u>-1</u>
Summa kostnader	-9 295	-9 902	607	6

Anm: Kostnader anges med -. Negativ budgetavvikelse betyder sämre resultat än budgeterat.

Bilaga 7: Verksamhetsområde Kultur

Verksamhetsområdesrapport 2000

Svenska kyrkans kulturråd är styrorgan för verksamhetsområdet och skall enligt sin instruktion verka för ett rikt, mångfaldigt och frimodigt kulturliv i Svenska kyrkan. Det skall främja dialogen kring religion och livsfrågor i det allmänna kulturlivet samt hålla nära kontakt med kulturarbetare, institutioner och organ, som är intressanta för och intresserade av en utveckling av kulturarbetet i Svenska kyrkan.

Huvudprogram Kultur

- ◆ delprogram Konstnärliga uttrycksformer som konst, film, teater, litteratur, dans och musik i relation till kyrka/kyrkorum
- ◆ delprogram Journalistik – massmedia och livsfrågor
- ◆ delprogram Kyrkliga kulturcentra
- ◆ delprogram Kulturstipendier
- ◆ delprogram Bevakning av kulturpolitiska frågor
- ◆ delprogram Deltagande i större kulturevenemang

Verksamhetsområdets mål

Inriktningsmål

Delprogram Konstnärliga uttrycksformer som konst, film, teater, litteratur, dans och musik i relation till kyrka/kyrkorum

- ◆ Att följa vad som händer inom de olika konstformerna.
- ◆ Att stödja och stimulera utvecklingen genom att initiera och delta i utvecklingsprojekt.
- ◆ Att söka nya samarbetspartner samt skapa former för dialog och samtal.

Delprogram Journalistik – massmedia och livsfrågor

- ◆ Att aktivt bevaka utvecklingen främst inom livsåskådnings- och kulturjournalistikens område.
- ◆ Att stödja och stimulera olika initiativ som bidrar till en fördjupad dialog och kulturdebatt i massmedia.

Delprogram Kyrkliga kulturcentra

- ◆ Att tillsammans med de institutioner som är intresserade av att utveckla kulturarbetet i Svenska kyrkan pröva olika sätt att stödja deras arbete.
- ◆ Att initiera/delta i diskussioner om de framtida formerna för dialog och möten kring kulturfrågor i kyrkan.

Delprogram Kulturstipendier

- ◆ Att verka för att kulturarbetare och församlingar har möjlighet till ekonomiskt stöd från Svenska kyrkan.

Delprogram Bevakning av kulturpolitiska frågor

- ◆ Att bevaka kulturpolitiska frågor av speciell betydelse för kulturarbetet i Svenska kyrkan.

Delprogram Deltagande i större kulturevenemang

- ◆ Att bevaka och i vissa fall svara för Svenska kyrkans deltagande i de större kulturevenemang, där kyrkans medverkan är speciellt angelägen.

Effektmål

- ◆ De som medverkade och samarbetade i rådets konststatsningar under Kulturhuvudstad 98 involveras så långt möjligt i fortsatt samverkan med kyrkan.
- ◆ De som medverkade och samarbetade i rådets filmsatsningar under Kulturhuvudstad 98 involveras så långt möjligt i fortsatt samverkan med kyrkan.
- ◆ Seminarieverksamhet och kontakter med konstnärer och institutioner utvecklas. Bl.a. erbjuds både konstnärer och andra intresserade möjligheter till uppföljning efter Ecce Homo-debatten.
- ◆ För teaterfolk (skådespelare, regissörer, författare) och kyrkans folk (präster, teologer, religionsvetare) ordnas årliga seminarier.
- ◆ De frågor kring kyrkorummet, som berörs i rapporten *Rör inte min kyrka* (framtagen i samarbete mellan folkkyrkostudien och kulturrådet) bearbetas vidare.
- ◆ Ett policydokument kring kyrkorummet arbetas fram, tillsammans med Nämnden för kyrkolivets utveckling.
- ◆ En utredning kring kyrkomusiken i framtiden föreligger 2002.
- ◆ Ett arbete för att formulera en teologisk plattform för kyrkans kulturarbete föreligger 2002.
- ◆ Stödet till kulturtidskriften *Vår Lösen* fortsätter.
- ◆ Diskussioner kring olika publiceringsmöjligheter inom kulturområdet förs, t.ex. med Svenska kyrkans mediautredning.
- ◆ Stödet till seminarier och fortbildning för journalister fortsätter.
- ◆ Projektet *Ung-media-våld* följs upp tillsammans med de samverkande parterna, för att få genomslag i det lokala arbetet.
- ◆ Samverkan med stiftsgårdar och kyrkliga kulturinstitutioner utvecklas.
- ◆ Frågorna kring Skeppsholmskyrkans framtid bevakas.
- ◆ Utlysande/utdelning av kulturstipendier under 1999. Arbetsformerna utvärderas.
- ◆ Utlysande/utdelning av kulturstipendier under 2000 och/eller 2001.
- ◆ Kontakterna utvecklas med olika organ, som t.ex. kulturdepartementet, Statens kulturråd och Statens konstråd, kring frågor som är av speciell betydelse för det kyrkliga kulturarbetet.
- ◆ Samverkansformer mellan olika kulturorgan och stift/församlingar, exempelvis med Statens konstråd när det gäller stöd till konstnärlig utsmyckning i kyrkor, får stöd.
- ◆ Stift/församlingar får stöd för att utveckla sin kulturverksamhet med hjälp av medel från det s.k. Miljardprogrammet för kyrkliga jobb.
- ◆ En översyn görs över de ekonomiska villkoren för kulturarbetare av olika slag (konstnärer, musiker, skådespelare, författare m.fl.) som anlitas t.ex. i församlingar. Där så behövs medverkar rådet till att avtal mellan konstnärernas fackliga organisationer och företrädare för kyrkan kommer till stånd.
- ◆ Seminarieverksamhet exempelvis i samband med Bok & Biblioteksmässan i Göteborg, tillsammans med bl.a. Göteborgs stift, skall stödjas.
- ◆ Konstprojekt, kulturarrangemang och seminarier i samband med t.ex. Svenska kyrkans riksmöte i Göteborg 2000 skall stödjas.

Verksamhet och måluppfyllelse

Den konsultativa rollen har under året givits så stort utrymme rent tidsmässigt som överhuvudtaget är möjligt. Stödet har gällt både enskilda kulturarbetare, kulturinstitutioner och församlingar/stift.

Kontakter, som upparbetats i samband med satsningar under Kulturhuvudstadsåret 98, både på konstsidan och när det gäller film, har fortsatt. Bl.a. har samarbetet med Statens konstråd utvecklats enligt målet. Nu kan församlingar och andra beställare av konstnärlig utsmyckning inom kyrkan söka stöd och ekonomiskt bidrag från konstrådet. Inför Svenska kyrkans riksmöte i Göteborg var kulturrådet involverat i förberedelsearbetet när det gäller konstutställningar och seminarier. Ett seminarium anordnades som en fortsättning på den debatt som startats i samband med Ecce Homo-utställningen.

I samarbete med den ekumeniska organisationen Interfilm inbjöd kulturrådet till ett internationellt filmseminarium i Örebro i maj. En bred exposé över svensk film från Ingmar Bergman till Lukas Moodysson erbjöds vilket blev mycket uppskattat. Seminariet finns dokumenterat i en rapport. Detta arbete kan ses som en fortsättning på projektet *Söndagsfilmen*, som startade i samband med Kulturhuvudstadsåret.

Ambitionen att som uppföljning av tidigare satsningar inbjuda till årligt teaterseminarium har inte kunnat fullföljas under 2000.

Det arbete med frågor kring kyrkorummet som bl.a. berörs i den tidigare publicerade rapporten *Rör inte min kyrka*, har under året fortsatt i olika former. Det har t.ex. inneburit medverkan vid olika evenemang anordnade i samarbete med Riksantikvarieämbetet. Under året har också ett samarbete med Arkitekturmuseet och med kampanjledningen för Arkitekturåret 2001 kommit igång.

Kulturrådet har medverkat i framtagningen av ett material avsett att användas som underlag i arbetet med ett policydokument för kyrkorummet, som Nämnden för kyrkolivets utveckling ansvarar för.

Målet att utveckla samverkan med kyrkliga kulturinstitutioner har inneburit t.ex. att samarbetet med Stiftsgården Stjärnholm har fortsatt och att samarbete med Sigtunastiftelsen inletts. Också kontakterna med Sveriges Kyrkliga Studieförbund (SKS) har utvecklats.

Arbetet med den planerade utredningen om kyrkomusiken som en del av det offentliga musiklivet i Sverige har påbörjats och Kyrkostyrelsen fattade i december ett principbeslut om att ge kulturrådet i uppdrag att genomföra utredningen. Direktiven fastställs under våren 2001 och utredningen beräknas sedan vara slutförd inom två år.

Arbetet med att formulera en kulturteologisk plattform för kyrkans kulturarbete pågår, om än i mycket långsam takt.

Stödet till kulturtidskriften *Vår Lösen* har fortsatt. Omfattningen av stödet har under de senaste åren ökat väsentligt.

En 5-poängskurs för journalister m.fl. kring *Religion–media–kultur*, i samarbete med Sigtunastiftelsen och Teologiska fakulteten i Uppsala, har genomförts i syfte att uppnå målet om stöd till fortbildning för journalister. Kursen finns dokumenterad.

Projektet *Vintergatan* (tidigare benämnt *Ung–media–våld*), som sedan några år drivits tillsammans med Svenska Kyrkans Unga, i samarbete med SKS och Kristna Fredsrörelsen, är inne i en avslutningsfas. En freds- och kulturfestival genomfördes i maj i Rinkeby och hela projektet finns dokumenterat i en rapport, för spridning genom de medverkande parternas kontaktnät.

Kulturstipendier utlystes under år 2000 och 444 ansökningar kom in. Den totala stipendiesumman var 350 000 kronor och utdelades i form av sjuutton stipendier. De

interna arbetsformerna har utvärderats och utvecklats i syfte att rationalisera och förenkla handläggningen av stipendiearbetet.

Det så kallade *Miljardprogrammet för kyrkliga jobb*, som skulle innebära möjlighet till stöd för stift och församlingar som vill utveckla sin kulturverksamhet, visade sig i stort sett oanvändbart för detta syfte. Rådets arbete finns dokumenterat.

Ett avtal undertecknades under 1999 mellan KRO (Konstnärernas Riksorganisation) och Svenska kyrkans församlingsförbund gällande ersättning av utställningsverksamhet i kyrkliga sammanhang. Detta arbete har under året följts upp genom informationsinsatser och rådgivning. Ett arbete har påbörjats kring motsvarande frågor när det gäller avtal mellan författare (Författarförbundet) och företrädare för Svenska kyrkan.

Satsningen vid Bok & Biblioteksmässan i Göteborg har genomförts tillsammans med Göteborgs stift och Svenska Bibelsällskapet. Seminarierna, miniseminierna och kulturevenemangen på temat *Tro på 2000-talet* fick ett mycket positivt mottagande. Samverkan mellan Göteborgs stift och kyrkokansliet har resulterat i ett treårigt gemensamt åtagande för att säkra Svenska kyrkans medverkan vid bokmässan.

Ekonomisk resultatanalys

Verksamhetsrådets behov av nationell finansiering har legat 0,4 miljoner kronor lägre än budget, delvis genom att aktiviteter kunnat finansieras med externa medel.

Framåtblickar

Under 2001 kommer en tyngdpunkt i verksamheten att ligga på utredningsarbetet kring kyrkomusikens ställning som en del av det offentliga musiklivet i Sverige.

En annan mer omfattande del kommer att vara arbetet med frågor kring kyrkorummet. Det innebär ett fördjupat samarbete mellan de olika delar av kyrkokansliet som på olika sätt är involverade i frågor kring kyrkorummet, men också att samarbetet utvecklas med institutioner utanför kyrkan som t.ex. med Arkitekturåret/muséet, med olika produktionsbolag gällande TV-produktioner, med SKS och Utbildningsradion.

Arbetet inför bokmässan 2001, där frågorna kring arkitektur detta år är i fokus, har fortsatt hög prioritet.

Ledamöter i Svenska kyrkans kulturråd

Rådet har nio ledamöter men inga ersättare: universitetslektor Björn Skogar, ordförande, författare Marie Louise Ramnefalk, vice ordförande, konstnär Eva Asp, musikedirektör Johannes Johansson, musikkonsulent Anders Lindström, biskopsadjunkt Sven Milltoft, kultursekreterare Britta Netterfors, biskop Claes-Bertil Ytterberg, illustratör Irja Åsling.

Rådet har sammanträtt den 25 januari, 17–18 mars (i samband med studieresa), 16 maj, 19 juni, 10 oktober, 5 december.

Ingmar Brohed
Verksamhetsrådeschef

VO: Kultur
Resultatrapport år 2000

Enhet: Tusental kr	Utfall 2000	Budget 2000	Budget- avvikelse	Procent
Extern finansiering				
Övriga erhållna bidrag	<u>322</u>	<u>0</u>	<u>322</u>	=
Summa extern finansiering	322	0	322	-
Intern finansiering				
Nationell finansiering	<u>2 633</u>	<u>3 025</u>	<u>-392</u>	<u>13</u>
Summa intern finansiering	2 633	3 025	-392	13
Kostnader				
Lämnade bidrag	-615	-482	-133	-28
Övriga externa kostnader	-1 103	-721	-382	-53
Personalkostnader	-231	-438	207	47
Interna kostnader	<u>-1 181</u>	<u>-1 434</u>	<u>253</u>	<u>18</u>
Summa kostnader	-3 131	-3 075	-56	-2
Dispositioner				
Förändrade ändamåls- destinerade medel	<u>176</u>	<u>50</u>	<u>126</u>	=
Summa dispositioner	176	50	126	-
Nettoresultat	-0	0	-0	-
Kostnader per huvudprogram				
VO-gemensamt för Kultur	-1 430	-1 614	184	11
Kultur	<u>-1 700</u>	<u>-1 461</u>	<u>-239</u>	<u>-16</u>
Summa kostnader	-3 131	-3 075	-56	-2

Anm: Kostnader anges med -. Negativ budgetavvikelse betyder sämre resultat än budgeterat.

Bilaga 8: Verksamhetsområde Samiskt kyrkoliv

Verksamhetsområdesrapport 2000

Verksamhetsområdets uppgift är att främja samernas ställning i kyrka och samhälle utifrån visionen att samernas sak skall bli kyrkans sak. Arbetet bedrivs inom huvudprogrammet Samiskt kyrkoliv. Styrande organ för verksamheten är Samiska rådet inom Svenska kyrkan.

Huvudprogram Samiskt kyrkoliv

- ◆ delprogram Kyrkliga böcker på samiska, utbildning, rekrytering
- ◆ delprogram Kyrkkåtor och kyrklig samekonst
- ◆ delprogram Kontakter – internordiska, internationella, ekumeniska

Verksamhetsområdets mål

Inriktningsmål

Delprogram Kyrkliga böcker på samiska, utbildning, rekrytering

- ◆ Den svenska kyrkohandboken skall i sina väsentliga delar föreligga på samiska, varmed förstås de tre varieteterna nordsamiska, lulesamiska och sydsamiska. Vissa huvudavsnitt skall också föreligga på umesamiska.
- ◆ Detsamma gäller för psalm- och sångbok, varvid särskild hänsyn tas till samernas lokala musik- och sångtradition.
- ◆ Ett urval av Bibelns böcker skall finnas översatta till den samiska som talas i dag.

Delprogram Kyrkkåtor och kyrklig samekonst

- ◆ Den samiska kulturens egenart och uttryck i t.ex. byggnader och konst skall tas till vara.
- ◆ Ett antal tältkåtor, större och mindre, har inköpts och skall användas vid skilda tillfällen och platser där behov finns men fasta kyrkkåtor saknas.
- ◆ Rådet prioriterar att fasta kyrkkåtor uppföres i Jarien i Saarivuoma sameby och i Tärnasjön i Rans sameby. Samråd sker med samebyarna och de lokala församlingarna.

Delprogram Kontakter – internordiska, internationella, ekumeniska

- ◆ Att förverkliga det som sägs i rådets instruktion om bredast möjliga samarbete med berörda organ och verksamheter i övriga Norden och på Kolahalvön i Ryssland.
- ◆ Att åtaganden som Svenska kyrkan gjort vid t.ex. Kyrkornas världsråds, Lutherska världsförbundets och Konferensens för europeiska kyrkor generalförsamlingar angående urbefolkningar (urfolk) följs upp.

Effektmål

- ◆ Gudstjänster skall kunna genomföras på samiska.
- ◆ I skolornas undervisning kan bibliska texter läsas och studeras på samiska.
- ◆ I hemmen kan Bibeln läsas på samiska.
- ◆ Psalmer och sånger kan sjungas på samiska.
- ◆ Det samiska skriftspråket utvecklas och kanske räddas till kommande generationer. Den samiska identiteten stärks.
- ◆ Att Jarien i Saarivuoma sameby och Tärnasjön i Rans sameby får permanenta kyrkolokaler uppförda och utformade enligt samisk tradition.

- ◆ År 2001 har rådet utarbetat en tydlig policy för sitt arbete med kyrkkåtor.
- ◆ Den samiska kyrkokonsten uppmärksammas och berikar svenskt kyrkoliv.
- ◆ Att samerna blir representerade i officiella delegationer.
- ◆ Att samerna i internationella och ekumeniska organ och instanser kan vara med i urfolkens kamp för sina rättigheter.
- ◆ Att den samiska identiteten stärks.

Verksamhet och måluppfyllelse

Arbetet med översättning av Bibeln och de kyrkliga böckerna har kommit långt för att uppnå målet att gudstjänster skall kunna genomföras och bibliska texter skall kunna läsas på det samiska språket. Under året har en provöversättning av NT på lulesamiska tagits i bruk vid en mottagningsgudstjänst i Jokkmokks kyrka, där gudstjänsten hölls helt på lulesamiska. Arbetet med översättning av kyrkohandboken pågår och målet är att det skall vara klart år 2002.

Målet att uppföra kyrkkåtor har inte kunnat uppfyllas. Detta beror på att erforderliga ekonomiska resurser i dag saknas. Det planerade arbetet med policy för arbetet med kyrkkåtor vilar därmed också. Frågan är dock av sådan vikt att målet kvarstår.

Efter en inventering under 1999 av samisk kyrkokonst har en broschyr tagits fram för att uppmärksamma denna konst.

Ett arbete som syftar till försoning mellan kyrkan och samerna har inletts. Försoningsarbetet är en långsiktig process som måste få ta sin tid. Vid Svenska kyrkans riksmöte i Göteborg synliggjordes samerna genom ett seminarium, en utställning som framställdes under året samt genom deltagande i avslutningsgudstjänsten. Försoning har funnits med som tema i flera gudstjänster under det gångna året för att dessa tankar skall kunna slå rot bland både samer och majoritetsbefolkning. Så småningom kan detta ta sig uttryck i särskilda försoningsgudstjänster.

Som ett led i arbetet med att stärka den samiska identiteten håller ett samiskt krisnätverk på att byggas upp. Detta har också fått extra anslag genom Kyrkostyrelsens beslut. Rådet har under året övertagit ansvaret för de samiska konfirmationslägren.

Ekonomisk resultatanalys

Verksamhetsområdets behov av nationell finansiering har väl överensstämt med budget.

Väsentliga händelser efter årsskiftet

Den på tre samiska dialekter samt svenska utannonserade tjänsten som handläggare för samiskt kyrkoliv lockade elva sökande, varav flera mycket kvalificerade. Arbetet med rekryteringen förväntas avslutat under första kvartalet 2001.

Framåtblickar

Inför framtiden kommer arbetet att präglas av flera nya faktorer. En heltidsanställd handläggare kommer att driva frågorna på ett mer aktivt sätt. Genom att bygga upp ett internationellt/nationellt kontaktnät kommer kontaktmålen att kunna uppfyllas på ett tydligare sätt. Genom handläggarens närvaro i olika kyrkliga sammanhang kommer

kunskapen och intresset för samiska frågor på ett naturligt sätt att stärkas och närma sig målet att vara hela kyrkans sak.

Arbetet med att färdigställa kyrkohandböcker, evangelieböcker och psalmböcker på samiska måste få ännu högre prioritet och resurser. Om översättningarna skall få den betydelse som var tänkt måste redan nu språkraven uppmärksammas och utbildningsmöjligheter planeras så att kyrkans personal kan använda dem.

År 2003 planeras samiska kyrkodagar med deltagare från hela Sápmi (Sameland).

Ledamöter i Samiska rådet inom Svenska kyrkan

Ordinarie ledamöter

Språkkonsulent Karin Rensberg Ripa, ordförande, adjunkt Johannes Marainen, vice ordförande, renägare Ellen Kristina Sara Kuorak, predikant Per Gustav Vasara, kanslichef Birgitta Kuoljak, renägare Anne-Marie Åhrén, f. kontraktsprost Johan Mäarak, biskop Rune Backlund, f. riksdagsledamoten Stina Eliasson.

Ersättare

Studerande Sylvia Simma, renägare Sara Eugenia Blind, slöjdare Anna Lisa Pirtsi-Sandberg, evangelist Gösta Bergkvist, handläggare Laila Svedjebratt, kyrkoherde Bo Lundmark, renägare Aina Jonsson, biskop Karl-Johan Tyrberg, f. direktor Lester Wikström.

Rådet har sammanträtt den 11 mars och 11 augusti. Årets tredje planerade sammanträde inställdes av ekonomiska skäl.

Margareta Hemström

Verksamhetsområdeschef

VO: Samiskt kyrkoliv Resultatrapport år 2000

Enhet: Tusental kr	Utfall 2000	Budget 2000	Budget- avvikelse	Procent
Extern finansiering				
Övriga erhållna bidrag	<u>0</u>	<u>125</u>	<u>-125</u>	<u>100</u>
Summa extern finansiering	0	125	-125	100
Intern finansiering				
Nationell finansiering	<u>688</u>	<u>640</u>	<u>48</u>	<u>-7</u>
Summa intern finansiering	688	640	48	-7
Kostnader				
Lämnade bidrag	-650	-724	74	10
Interna kostnader	<u>-38</u>	<u>-41</u>	<u>3</u>	<u>8</u>
Summa kostnader	-688	-765	77	10
Nettoresultat	-0	0	-0	-
Kostnader per huvudprogram				
VO-gemensamt för Samiskt kyrkoliv	-38	-41	3	8
Samiskt kyrkoliv	<u>-650</u>	<u>-724</u>	<u>74</u>	<u>10</u>
Summa kostnader	-688	-765	77	10

Anm: Kostnader anges med -. Negativ budgetavvikelse betyder sämre resultat än budgeterat.

Bilaga 9: Verksamhetsområde Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning

Verksamhetsområdesrapport 2000

Huvudprogram Utjämningsystemet

- ◆ delprogram Handläggning av utjämningsärenden
- ◆ delprogram Svenska kyrkans samlade ekonomi
- ◆ delprogram Betalning av kyrkoavgifter
- ◆ delprogram Systemfrågor för kyrkobokföringsregistren

Huvudprogram Kapitalförvaltning

- ◆ delprogram Förvaltning av kyrkofonden
- ◆ delprogram Annan kapitalförvaltning

Verksamhetsområdets mål

Inriktningsmål

Delprogram Handläggning av utjämningsärenden

- ◆ Utjämningsystemet skall fungera i enlighet med beslutad kyrkoordning.

Delprogram Svenska kyrkans samlade ekonomi

- ◆ Underlag för bedömning av Svenska kyrkans samlade ekonomi skall upprättas.
- ◆ Ekonomisk statistik för församlingar, samfälligheter och stift skall föreligga senast åtta månader efter verksamhetsårets slut.

Delprogram Betalning av kyrkoavgifter

- ◆ Församlingar, samfälligheter och stift skall i enlighet med kyrkoordningen förses med prognoser över väntade kyrkoavgiftsintäkter.
- ◆ Utbetalning av kyrkoavgiftsmedel skall ske i enlighet med kyrkoordningens bestämmelser.

Delprogram Systemfrågor för kyrkobokföringsregistren

- ◆ Kyrkobokföringssystemet skall upprätthållas.

Delprogram Förvaltning av kyrkofonden

- ◆ Kyrkofondens förmögenhet skall förvaltas så effektivt som möjligt, varvid den skall vara placerad så att riskerna sprids och förmögenheten uppnår bästa möjliga uthålliga totalavkastning.

Delprogram Annan kapitalförvaltning

- ◆ Andra kapitaltillgångar än kyrkofondens skall – inom ramen för de särskilda föreskrifter som kan gälla för dessa – förvaltas på samma sätt som kyrkofondens förmögenhet.

Effektmål

- ◆ Generella bidrag och avgifter inom utjämningsystemet skall – i enlighet med kyrkoordningen – betalas ut respektive tas in genom månatlig avräkning mot kyrkoavgiftsmedlen, dock med speciell inbetalningsrutin för den särskilda utjämningsavgiften.
- ◆ Individuella bidrag inom utjämningsystemet skall utbetalas inom två veckor från det att dokumenterat beslut i ärendet föreligger.
- ◆ Ekonomisk statistik för församlingar, samfälligheter och stift skall föreligga senast åtta månader efter verksamhetsårets slut.
- ◆ Inflytande kyrkoavgiftsmedel skall genast vidarebefordras till församlingar, samfälligheter och stift.
- ◆ Överföring av folkbokföringsuppgifter till kyrkobokföringsregistret skall ske med en fördröjning om högst två veckor.

Verksamhet och måluppfyllelse

Utbetalning av generella bidrag inom utjämningsystemet liksom inbetalning av generella avgifter inom utjämningsystemet har skett samordnat med utbetalning av kyrkoavgiftsmedlen till församlingar, samfälligheter och stift. Utbetalningen och avräkningen har skett genom ett särskilt konto i Nordbanken, det s.k. Kyrkkontot, där varje församling, samfällighet och stift har ett eget dispositionsnummer. Målet om samordning har därmed uppfyllts liksom målet att vidareföringen av kyrkoavgiftsmedlen skall ske genast. För den särskilda utjämningsavgiften har under året nya beräkningsgrunder fastställts.

De individuella bidragen inom utjämningsystemet har i regel kunnat utbetalas i enlighet med uppställda effektmål, dvs. inom två veckor från det att förutsättningarna för utbetalning har förelegat.

Den ekonomiska statistiken för församlingar, samfälligheter och stift avseende 1999 förelåg i preliminär form redan i maj månad 2000. Den slutliga versionen blev däremot tillgänglig först i oktober 2000, dvs. med bortåt två månaders fördröjning i förhållande till uppställda mål. Skälen till fördröjningen var främst att Statistiska centralbyrån, som handhar det praktiska arbetet med statistiken, inte ålagts att ha denna färdigställd tidigare.

Överföringen av folkbokföringsuppgifter till kyrkobokföringsregistret har kunnat ske inom två veckor i enlighet med det uppställda effektmålet.

En viktig uppgift inom verksamhetsområdet under 2000 – men som inte omfattats av uppställda effektmål – har varit att handha förvaltningen av Kyrkofondens medel i kyrkans regi. Uppgiften fullgjordes främst genom externa förvaltare såväl i Sverige som i utlandet.

En annan viktig uppgift under år 2000 har varit förberedelser för det nya system för kyrkoantikvarisk ersättning som kommer att användas för fördelning av denna ersättning.

Ekonomisk resultatanalys

Kapitalförvaltningen har, beroende på den kraftiga börsnedgången i slutet av året, gett ett avsevärt sämre resultat än vad som budgeterats. Detta motverkas av att föreliggande budgetreserver inte har behövt tas i anspråk. Vidare har intäkterna av den

särskilda utjämningsavgiften blivit högre än budgeterat. Också på några andra punkter har utjämningsystemet gett högre intäkter än vad som förutsetts. Kostnaderna för systemförändringar med anledning av kyrka–statreformen, t.ex. arbetet med nytt valsystem, har under året varit lägre än budgeterat.

Väsentliga händelser efter årsskiftet

Kyrkofondens styrelse har efter årsskiftet 2000/1 beslutat att med ett år skjuta upp införandet av nya beräkningsgrunder avseende den särskilda utjämningsavgiften för avkastningen av prästlönefonderna. Vidare har inom ramen för arbetet med mål och rambudget för åren 2002–2004 bearbetning skett av frågorna rörande konsolidering för Kyrkofonden.

Framåtblickar

Förslag föreligger om att redan under år 2001 besluta om fördelning av kyrkoantikvarisk ersättning avseende år 2002, så att beslutad ersättning verkligen kommer att användas under det år som den är avsedd för.

Kyrkofondens styrelse har beslutat om utvärdering av det nuvarande utjämningsystemet. Formerna för detta är ännu inte avgjorda.

Ledamöter i Kyrkofondens styrelse

Ordinarie ledamöter

Civilekonom Bertil Persson, ordförande, kontraktsprost Sten Johansson, förste vice ordförande, överförmyndare Lars Rydje, andre vice ordförande, handelsanställd Monica Köpsén, kontraktsprost Gunnar Prytz, kanslichef Suzanne Fredborg, universitetsadjunkt Monika Sandström, docent Dag Sandahl, överförmyndare Urban Gibson.

Ersättare

Fil.kand. f. landshövdingen Görel Bohlin, sjuksköterskan Berit Möllebäck, utredningssekreterare Vanja Björsson, institutionschef Jösta Claeson, fil.mag. Christina Mårtensson, förvaltningschef Staffan Holmgren, lantbrukare Gösta Äng, revisionsledare Per Lindberg, Ulf Perbo.

Kyrkofondens styrelse har under år 2000 sammanträtt den 20 januari, 14 mars, 7 juni, 7 september, 11 oktober, 12 december.

Lars Friedner

Verksamhetsområdeschef

VO: Ekonomisk utjämning och kapitalförvaltning Resultatrapport år 2000

Enhet: Tusental kr	Utfall 2000	Budget 2000	Budget- avvikelse	Procent
Extern finansiering				
Utjämningsavgifter	1 283 450	1 194 400	89 050	-7
Netto kapital- och likviditets- förvaltning	103 300	232 000	-128 700	55
Övriga intäkter	<u>1 764</u>	<u>0</u>	<u>1 764</u>	=
Summa extern finansiering	1 388 513	1 426 400	-37 887	3
Intern finansiering				
Nationell finansiering	<u>-200 978</u>	<u>-241 400</u>	<u>40 422</u>	<u>17</u>
Summa intern finansiering	-200 978	-241 400	40 422	17
Kostnader				
Utjämningsbidrag	-985 357	-920 000	-65 357	-7
Lämnade bidrag	-159 585	0	-159 585	-
Övriga externa kostnader	-47 978	-60 764	12 786	21
Personalkostnader	-1 633	0	-1 633	-
Interna kostnader	-8 319	-10 236	1 917	19
Budgetreserv	<u>0</u>	<u>-80 000</u>	<u>80 000</u>	<u>100</u>
Summa kostnader	-1 202 871	-1 071 000	-131 871	-12
Dispositioner				
Förändrade ändamåls- destinerade medel	171 180	0	171 180	-
Förändrade verksamhets- destinerade medel	0	-114 000	114 000	100
Förändrat bundet eget kapital	-42 022	0	-42 022	-
Förändrat fritt eget kapital	<u>-113 822</u>	<u>0</u>	<u>-113 822</u>	=
Summa dispositioner	15 366	-114 000	129 336	-
Nettoresultat	-0	0	-0	-
Kostnader per huvudprogram				
VO-gemensamt för				
Ekonomisk utjämning och				
kapitalförvaltning	-161 813	-27 000	-134 813	-
Ekonomisk utjämning	-991 914	-980 000	-11 914	-1
Kapitalförvaltning	-10 827	0	-10 827	-
Förändringsprojektet	<u>-38 317</u>	<u>-64 000</u>	<u>25 683</u>	<u>40</u>
Summa kostnader	-1 202 871	-1 071 000	-131 871	-12

Anm: Kostnader anges med -. Negativ budgetavvikelse betyder sämre resultat än budgeterat.

Bilaga 10: Verksamhetsområde Församlingsutveckling

Verksamhetsområdesrapport 2000

Verksamhetsområdets uppgift är att stödja stiftens i deras uppdrag att främja församlingarnas liv och utveckling. Stiftens önskemål bildar den främsta utgångspunkten för arbetets uppläggning och utformning. Verksamheten bedrivs på ett sådant sätt att den skall tillgodose uttalade förväntningar och behov från stiftens.

Uppgifter som åvilar den nationella nivån är aktiv omvärldsanalys och bevakning av framtidsfrågor, att erbjuda kompetens som stiftens efterfrågar, att som förvaltare av ett vidare perspektiv tjäna som stiftens samtalspartner. Andra viktiga uppgifter är att erbjuda mötesplatser för samtal och lärande samt att aktivt bevaka vad som sker hos myndigheter och i övrigt på den nationella nivån. Verksamhetsområdet har på Kyrkomötets uppdrag ansvar för arbetet med kyrkliga böcker.

Huvudprogram Gudstjänst

- ◆ delprogram Kyrkliga böcker
- ◆ delprogram Kyrkomusik
- ◆ delprogram Utveckling av gudstjänst
- ◆ delprogram Gudstjänstrum

Huvudprogram Diakoni och samhällsansvar

- ◆ delprogram Församlings- och institutionsdiakoni
- ◆ delprogram Finskspråkigt diakonalt arbete
- ◆ delprogram Diakonins teologi
- ◆ delprogram Global ekonomi
- ◆ delprogram Genderarbete
- ◆ delprogram Invandrar- och flyktingfrågor
- ◆ delprogram Barn- och ungdomsfrågor
- ◆ delprogram Miljöfrågor

Huvudprogram Undervisning

- ◆ delprogram Barn, unga, vuxna
- ◆ delprogram Konfirmandarbete
- ◆ delprogram Kyrka, skola och högskola
- ◆ delprogram Mångkulturell och religiös fördjupning

Huvudprogram Kyrkans språkliga minoriteter

- ◆ delprogram Finskspråkigt arbete
- ◆ delprogram Teckenspråkigt arbete

Verksamhetsområdets mål

Inriktningsmål

- ◆ Att främja ett varierat gudstjänstliv som bygger på de mångas delaktighet med syfte att upprätta och befria människor.
- ◆ Att utveckla handlingsmodeller/metoder för att upprätta och befria människor.
- ◆ Att främja utvecklingen av Svenska kyrkan att bli en miljö där människan är subjekt i ett livslångt lärande.

- ◆ Att främja arbetet med Svenska kyrkans språkliga minoriteter genom att hävda rätten till ett eget språk och en egen kultur utifrån ett integrationsperspektiv.

Effektmål

Samtliga mål förväntas uppnådda år 2002.

- ◆ Ett fungerande nätverk för gudstjänstarbetet har uppnåtts.
- ◆ Höjd kompetens har uppnåtts i stiftet för att möta konsekvenserna av de förändrade relationerna kyrka–stat (församlingsinstruktionen).
- ◆ Att Kyrkomötets uppdrag avseende kyrkliga böcker samt policydokument för kyrkoråd har slutförts.
- ◆ Materialproduktion har genomförts och pilotutbildningar för församlingarnas gudstjänst- och fritidskyrkogrupper påbörjats.
- ◆ Aktiv bevakning av lagstiftning och samhällsutveckling, såväl nationellt som internationellt, speciellt med EU-perspektiv, sker i syfte att i dialog med olika institutioner, samhällsorgan och nätverk genom opinionsbildning stärka respekten för mänskliga rättigheter. Arbetet skall ske i nära samverkan med stift och ekumeniska organisationer.
- ◆ Fungerande modeller/metoder finns för stiftens arbete.
- ◆ Ett samspel sker inom huvudprogrammet för att öka medvetenheten om de samverkande krafter som styr samhällsutvecklingen i syfte att främja debatten inom kyrkokansliet, stiftet och i samhället.
- ◆ År 2000 finns modeller/metoder för stiftens pastorala program för att främja församlingarnas arbete med församlingsinstruktioner. År 2002 har 10 stift använt dessa modeller/metoder.
- ◆ Nationell uppdragsverksamhet vid diakoniinstitutioner har utvecklats och synliggjorts i syfte att stödja och samverka med stift, församlingar och olika samhällsorgan.
- ◆ Stift och kyrkokansli i samverkan har utvecklat, förankrat och spridit kunskap om riktlinjer och grundprinciper för undervisning och lärande i Svenska kyrkan.
- ◆ Det finns ett fungerande nätverk för pedagogisk utveckling i Svenska kyrkan.
- ◆ Stipendieprogrammen utgör en integrerad del i Svenska kyrkans internationella engagemang i stift och församlingar.
- ◆ Svenska kyrkans stift och församlingar har fått kunskap om och fördjupad förståelse av vårt mångkulturella samhälle.
- ◆ Programförklaring finns i 7 stift för Svenska kyrkans språkliga minoriteter.
- ◆ De språkliga minoriteternas frågor och villkor ingår i stiftens fortbildningar.
- ◆ De språkliga minoriteternas behov tydligt uppmärksammas i stiftens och församlingarnas tjänsteorganisation.
- ◆ Såväl kyrkliga kontaktnät som ett kunskapscentrum har upprättats vad gäller teckenspråkigt arbete.

Verksamhet och måluppfyllelse

Verksamheten har under året bedrivits enligt målen och inom den fastställda ekonomiska ramen. Basen i verksamheten utgörs av den ständigt pågående omvärldsanalysen och det uthålliga arbetet med att skapa och utveckla olika slags nätverk.

För att utveckla det nätverk för gudstjänstarbete som redan i dag fungerar har ett gemensamt gudstjänstråd för Svenska kyrkan under året inrättats. De personer som skall ingå i gudstjänstrådet har utsetts på ett sådant sätt att de företräder olika perspektiv. Rådet börjar sitt arbete under 2001.

Översyn och revision av kyrkohandbok, evangeliebok och bönbok har utförts i stort sett inom planerad tidsram. Ett undantag är arbetet med kyrkohandbokens musikdel, som har tagit betydligt längre tid än planerat, men även denna del kunde under juni månad sändas till remissförsamlingarna. Arbetet med ny mässmusik och gregorianska antifoner pågår ännu och har lyfts ut ur arbetet med ett förslag till översedd kyrkohandbok.

I arbetet med ett policydokument för kyrkorummet har en grupp utarbetat ett förberedande dokument för det fortsatta arbetet. Målet kommer att vara uppfyllt men inte slutredovisat inom angiven tid.

Beslutet att förlänga remisstiden för de kyrkliga böckerna har inneburit att också pilotutbildningarna skjutits fram. Om målet kommer att vara uppfyllt 2002 är beroende av när Kyrkomötet fattar beslut om de kyrkliga böckerna.

Målet att aktivt bevaka lagstiftning och samhällsutveckling för att stärka respekten för mänskliga rättigheter har redan uppfyllts genom att en kontinuerlig bevakning sker av pågående utredningar inom samhällssektorn, och att utvecklingen för övrigt inom samhället med betoning på mänskliga rättigheter följs uppmärksam. Exempel på detta är att synpunkter under året har lämnats på två EG-direktiv-förslag.

Förberedelser för ett vidgat arbete med diskrimineringslagstiftningen och mänskliga rättighetsfrågor har påbörjats i syfte att ge information och kunskap till kyrkligt anställda och förtroendevalda.

Frågor kring social ekonomi har bearbetats bl.a. i samarbete med Kyrkornas EU-kontor och Lutherhjälpen och arbetet kommer att intensifieras under det kommande året.

Ett stort arbete har slutförts i samband med att *Ja Devlesa – Gå med Gud. Om romer och Svenska kyrkan* publicerades i samband med Svenska kyrkans riksmöte i Göteborg, då även en försoningsgudstjänst hölls i domkyrkan.

Verksamheten inom huvudprogram Diakoni har en större bredd än vad som vanligtvis läggs in i begreppet diakoni. Informations- och utbildningsinsatser har genomförts inom olika ämnesområden där frågor kring samhällsutvecklingen och dess drivkrafter aktualiserats. Arbetet pågår för att ytterligare öka samspelet.

I material inför *Diakonins dag* som varje år skickas till stift och församlingar har aktuella samhällsfrågor lyfts fram för att starta en dialog. En utvärdering har genomförts som visar att materialet blir läst och får goda omdömen, men mer sällan kommit att användas, kanske för att diakoni i många församlingar är liktydigt men äldre verksamhet. Vid Svenska kyrkans riksmöte i Göteborg uppförde huvudprogrammet gemensamt ett *Livsrum* där besökare togs emot för att delta i samtal eller seminarier.

Projektet med församlingsinstruktionen har pågått sedan hösten 1999 och har inneburit ett fördjupat samarbete med stiftet. Projektet kommer att avslutas under 2001. Möten med representanter för stiftet har genomförts vid flera tillfällen under projekt-tiden. I formuleringen av målet var tanken 1998 att nationell nivå skulle skapa modellerna. Samarbetet med stiftet har i stället tilldelat nationell nivå uppgiften att erbjuda stiftet mötesplats för samtal och delande av erfarenheter. Utifrån dessa samtal har sedan arbetsmaterial producerats av Sveriges kyrkliga studieförbund (SKS). Därutöver har verksamhetsområdet producerat några fördjupningsmaterial med rubriken *Svenska kyrkan och uppgiften diakonifinnspråkigt arbete/teckenspråksarbete*.

Att initiera och arrangera utbildningar och informationstillfällen i syfte att utveckla arbetsmodeller och metoder pågår med växlande teman. Exempel på arbetet under året är de samlingar för stiftets kontaktpersoner i kvinno- och jämställdhetsfrågor som genomförts, med strategier för genderarbete inom Svenska kyrkan som centrala

teman. För att kunna motarbeta våld och sexuella övergrepp, som förekommer i kyrkliga miljöer, har arbetet med att utbilda stiftens kontaktpersoner prioriterats. Inom nätverket för stiftsdiakoner har frågorna kring diakonatet som en del av vinningstjänsten varit särskilt angelägna att arbeta med. Projektet *Schysst turist* har avslutats och erbjuds nu församlingar och stift.

Samverkan mellan nationell nivå och uppdragsverksamheterna vid diakoniinstitutionerna har bedrivits i olika former. Uppdragsverksamheten har nu genomfört sitt fjärde år och samverkan i nätverket med de ansvariga för centrumbildningarna har ökat och fördjupats. Verksamheten har blivit alltmer känd och uppmärksammad såväl inom stiftet som i olika samhällsorgan. Under 2002 kommer en utvärdering av arbetet att ske inför omförhandlingen av avtalen. Kollegiet för diakoniinstitutionernas och stadsmissionernas direktorer, som bildades våren 1999, har samlats två gånger under året.

Målet att utveckla och förankra kunskap om riktlinjer och grundprinciper för undervisning och lärande i Svenska kyrkan är till stor del redan uppfyllt, medan uppgiften att sprida kunskap behöver ytterligare tid. Flera olika grunddokument har framställts för att stödja stiftet i deras uppgift att främja ett meningsfullt pedagogiskt utvecklingsarbete för alla åldrar i församlingarna. Samtliga har arbetats fram med god förankring i stiftet. Arbetet med Svenska kyrkans nya grunddokument om *Lärande och undervisning* och revisionen av konfirmandriktlinjerna har slutförts. Riktlinjer för Svenska kyrkans arbete på skolan har reviderats och publiceras i början av år 2001. Ett policy/kompetensutvecklingsprogram för högskolearbetet har framställts, liksom riktlinjer för Svenska kyrkans arbete med 0–14-åringar, *I dialog med barn*. Materialet *I mig själv* aktualiserar frågor om människosyn och har framställts för att erbjudas församlingar och stift som bidrag till arbetet med barn- och ungdomsperspektivet i församlingsinstruktionen. Efterfrågan på de producerade materialen har varit god.

Det finns redan ett fungerande nätverk för pedagogisk utveckling och det fortsatta arbetet syftar till att utöka och stärka detta. En arbetsgrupp har bildats för att förbereda församlingarna på de konsekvenser för barnverksamheten som regeringsförslaget kring allmän förskola från 4 år medför.

Stift som har en stor koncentration av sverige-finländare har uppmärksammat de språkliga minoriteternas frågor och villkor. Ännu saknas en fortbildningsstrategi kring minoritetsfrågor, men församlingsinstruktionsarbetet har lett till att samtliga stift (utom Visby) har behövt precisera sin syn på arbetet på minoritetsspråk. Riksdagsbeslutet att samiska, finska, tornedalsfinska, rom och jiddisch numera är officiella minoritetsspråk har positivt bidragit till intresset för minoritetsfrågor. Programförklaring i någon form finns redan i sju stift. Arbetet fortsätter under kommande år.

De språkliga minoriteternas behov av att tydligt uppmärksammas i stiftens och församlingarnas tjänsteorganisation kommer att avgöra arbetets framtida utveckling. Även om en del uppnåtts i samband med pågående församlingsinstruktionsarbete, behövs ett längre tidsperspektiv innan resultaten blir mer påtagliga.

Kyrkligt kontaktnät för teckenspråk kommer att vara upprättat under 2002 enligt målet. En arbetsgrupp har tillsatts, i vilken majoriteten av ledamöterna är teckenspråkiga. Arbetsgruppen har till uppgift att förbereda ett förslag till hur Dövkyrkan skall demokratiseras, dvs. hur teckenspråkiga skall ges inflytande över Dövkyrkan. Material om teckenspråkigt arbete har producerats i samarbete med Dövkyrkan, *Svenska kyrkan och uppgiften – Teckenspråkigt arbete*, för att hjälpa stift och församlingar att konkretisera sitt ansvar för teckenspråkiga tillhöriga.

Ekonomisk resultatanalys

Verksamhetsrådets behov av nationell finansiering har varit 7,3 miljoner kronor lägre än budget, främst beroende på ett högre bidrag, 3,7 miljoner kronor, från stödfonden än budgeterat.

Arbetet med teckenspråkig gudstjänstordning har under året inneburit att förslagen varit ute på remiss utan några kostsamma insatser från nationell nivå vilket inneburit lägre kostnader än budgeterat, 1,2 miljoner kronor. Andra orsaker till överskottet mot budget är lägre kanslikostnader samt låga kostnader i stipendieprogrammet, eftersom Svenska kyrkans mission och Lutherhjälpen bekostar stipendieverksamheten och verksamhetsrådet främst bidragit med samarbete inom huvudprogrammet. Kostnaderna för kopieringsavtalet med Bonus har varit 0,6 miljoner kronor lägre än budgeterat.

Väsentliga händelser efter årsskiftet

Verksamhetsrådet Forsamlingsutveckling ingår sedan årsskiftet 2000/1 i det nya gemensamma Kyrkolivets utveckling tillsammans med verksamhetsområdet Utbildning. Denna utveckling är en naturlig konsekvens av att det i dag är en gemensam nämnd som ansvarar för verksamheten. Det nya verksamhetsområdet rymmer tre huvudprogram, Gudstjänst, Diakoni och samhällsansvar samt Utbildning och undervisning. Genom sammanslagningen tydliggörs utbildningens strategiska roll i arbetet med församlingsutveckling.

Under år 2000 har en gudstjänstbank kopplad till Svenska kyrkans hemsida på nätet förberetts. Gudstjänstbanken öppnades i januari 2001. Den innehåller idéer och material för gudstjänstens utveckling och kommer under året att kompletteras bl.a. med hela kyrkohandboken i engelsk översättning.

Tillsammans med fyra andra organisationer, Folkbildningsförbundet, Svenska Röda Korset, Svenska Naturskyddsföreningen och Svenska FN-förbundet, står Svenska kyrkan genom Miljövärnet bakom det treåriga samarbetsprojektet *Klimat.nu* som inleddes i början av år 2001. Arbetet syftar till att öka svenska folkets kunskaper om miljöproblemen och ge handlingskraft att medverka till omställning av samhället till hållbar utveckling. Projektet bekostas till en del av de 10 miljoner kronor som anslags från riksdagen. Projektet rymmer delprojekt, bl.a. har Svenska kyrkan tagit initiativ till ett livsstilsprojekt, där vårt arbete med Miljödiplomeringens studiematerial *Nådegåvan* bildat bas.

Framåtblickar

Uppdraget att stödja stiftens förutsätter fungerande strukturer på ledningsnivå för möte och samtal kring mål och utvärdering av verksamheten på nationell nivå. Dessa finns inte i dag. Verksamhetsrådet har under flera år aktivt eftersträvat detta. Det har länge funnits många väl fungerande nätverk och kontakter på handläggarnivå, men det samlade mötet mellan nationell nivå och stiftens har tidigare inte varit möjligt att åstadkomma.

Nu har integrationen i kyrkokansliet kommit dithän att praktiskt arbete pågår för att skapa dessa strukturer. Under år 2001 kommer bl.a. en grupp från kyrkokansliet att besöka varje stift för att samtala om hur man skall samarbeta dels kring det internationella arbetet, dels om församlingsinstruktionen. Intentionen är att det är

2002 skall ske stiftsvisa möten där respektive ledningar finns representerade och där man kommer överens om formerna för samarbetet under kommande år. Omvärldsanalysen med sikte på framtidsfrågor drivs uthålligt framåt. Det krävs ytterligare arbete i både nämnd och kansli för att få en bättre balans mellan resurser och åtaganden främst för att tillskapa mer utrymme för reflektion och analys.

Ledamöter i Nämnden för kyrkolivets utveckling

Ordinarie ledamöter

Socionom Catarina Agrell, ordförande, församlingspedagog Anna-Lena Forsdahl, första vice ordförande, kontraktsprost em. Glenn Håkansson, andre vice ordförande, prefekt Olof Lönneborg, diakon Britt Andersson, fil.dr Kjell Söderberg, fältprost Sten Elmberg, diakon Kerstin Kedvall, adjunkt Margareta Nybelius.

Ersättare

Adjunkt Börje Henriksson, kanslisekreterare Mari Lönnerblad, enhetschef Lars Johnsson, fil.lic. Sigvard Härnring, konsult Margareta Holmberg, rektor Göran Wahlström, diakon Gunilla Persson, komminister Lena Petersson, resebyråtjänsteman Fredrik Sandström.

Adjungerad ledamot från Biskopsmötet: biskop Karl-Johan Tyrberg, ordinarie, biskop Caroline Krook, ersättare.

Nämnden för kyrkolivets utveckling har sammanträtt den 17 februari, 17 mars, 10 maj, 12 september, 1 december.

Margareta Hemström
Verksamhetsområdeschef

VO: Församlingutveckling Resultatrapport år 2000

Enhet: Tusental kr	Utfall 2000	Budget 2000	Budget- avvikelse	Procent
Extern finansiering				
Kollekter och gåvor	41	0	41	-
Rikskollekter	947	725	222	-31
Övriga erhållna bidrag	7 759	2 944	4 815	-
Netto kapital- och likviditets- förvaltning	95	0	95	-
Övriga intäkter	<u>2 292</u>	<u>1 880</u>	<u>412</u>	<u>-22</u>
Summa extern finansiering	11 133	5 549	5 584	-
Intern finansiering				
Nationell finansiering	<u>27 814</u>	<u>35 065</u>	<u>-7 251</u>	<u>21</u>
Summa intern finansiering	27 814	35 065	-7 251	21
Kostnader				
Lämnade bidrag	-10 416	-8 536	-1 880	-22
Övriga externa kostnader	-13 296	-15 655	2 358	15
Personalkostnader	-2 215	-2 248	33	1
Interna kostnader	<u>-13 168</u>	<u>-14 176</u>	<u>1 008</u>	<u>7</u>
Summa kostnader	-39 095	-40 614	1 519	4
Dispositioner				
Förändrade ändamåls- destinerade medel	<u>148</u>	<u>0</u>	<u>148</u>	<u>=</u>
Summa dispositioner	148	0	148	-
Nettoresultat	0	-0	0	-
Kostnader per huvudprogram				
VO-gemensamt för Kyrko- livets utveckling	-16 834	-16 368	-466	-3
Gudstjänst	-8 803	-10 689	1 887	18
Diakoni och samhällsansvar	-7 715	-7 440	-275	-4
Undervisning	-2 774	-3 143	369	12
Kyrkans språkliga minoriteter	<u>-2 969</u>	<u>-2 973</u>	<u>5</u>	<u>=</u>
Summa kostnader	-39 095	-40 614	1 519	4

Anm: Kostnader anges med -. Negativ budgetavvikelse betyder sämre resultat än budgeterat.

Bilaga 11: Verksamhetsområde Utbildning

Verksamhetsområdesrapport 2000

Huvudprogram Utbildning

- ◆ delprogram Grundutbildning
- ◆ delprogram Kompetensutveckling

Verksamhetsområdets mål

Inriktningsmål

- ◆ Att rusta medarbetare i framtidens folkkyrka – en rikstäckande och dialogisk folkkyrka – i ett mångkulturellt samhälle. Detta innebär att utbilda präster, diakoner, församlingspedagoger och kyrkomusiker som även utifrån sin specialistkompetens uppmuntrar och tar tillvara den resurs som församlingsborna utgör.

Effektmål

- ◆ De kyrkliga utbildningarna skall ha reformerats på ett sätt som tar hänsyn till utvärderingen av utbildningsreformen.
- ◆ Svenska kyrkans utbildningar skall mot ovan angivet inriktningsmål svara mot de kvalitetskrav som beskrivs i de olika utbildningsplanerna samt därvid särskilt beakta samverkan och könsperspektiven.
- ◆ Erfarenhets- och kunskapsutbyte och utvecklingsarbete skall ske i samverkan mellan stift, skolor, kyrkokansli och andra berörda parter.
- ◆ Det skall råda balans mellan utbildningsplatser och behov av tjänster i stiftet.
- ◆ Informationen om utbildningar och tjänster skall vara uppdaterad, adekvat och tillgänglig.
- ◆ Utveckla mötesplatser, samtal och nätverk för att stimulera lärandet.
- ◆ Erbjudna och utforma religions- och vuxenpedagogisk utbildning för stiftshandläggare och lärare på de kyrkliga utbildningarna för att öka den pedagogiska skickligheten och medvetenheten inom deltagarnas arbetsfält.
- ◆ Tillsammans med främst Församlingsförbundet, SKS, SKUAB och stift erbjuda kompetensutvecklande insatser och miljöer som ger anställda, förtroendevalda och frivilliga medarbetare möjligheter att utvecklas både personligt och i sina uppdrag.
- ◆ Genom att analysera förändringar i kyrka och samhälle tillse att forskning och utvecklingsarbete sker på för kyrkans framtid viktiga områden.
- ◆ Tillse att samtal förs på de fortbildningstillfällen och i den kompetensutveckling som sker inom kyrkan så att deltagarna kan erövra skicklighet i att föra samtal runt livstydning och trostolkning i ett alltmer differentierat religiöst och kulturellt sammanhang.
- ◆ Genom att kontinuerligt utvärdera och genom metod- och kvalitetsutveckling ge underlag för samtal och kreativt nytänkande runt fortbildningens innehåll och former.

Verksamhet och måluppfyllelse

Basen i verksamheten är den ständigt pågående omvärldsanalysen, det långsiktiga arbetet med att skapa och utveckla olika nätverk samt arbetet med de kyrkliga utbild-

ningarna. Verksamheten tillhandahåller och sprider även information om Svenska kyrkans utbildningar.

Översynen av de kyrkliga utbildningarna (ÖSUT) är ett dominerande inslag i arbetet. Under året har två öppna seminarium anordnats kring frågor om styrning av utbildning samt om framtida modeller för kyrklig utbildning. Ett par längre sjukskrivningar har fördröjt arbetet, men genom personalförstärkningar det kommande året kommer tidsplanen för arbetet att hållas.

För att följa upp utbildningsplanering och kvalitetskrav följer kansliet skolornas arbete och deltar regelbundet i kollegiala möten med utbildningsledarna på Svenska kyrkans grundkurs, karitativ, pedagogisk, musikalisk och pastoral profiltutbildning. För att ytterligare stärka samverkan anordnas årligen lärardagar. Målet att erfarenhets- och kunskapsutbyte och utvecklingsarbete skall ske i samverkan med stift och skolor säkras genom ett årligen återkommande utbildarseminarium, som detta år hade temat Medarbetarskap.

Arbetet med att dimensionera utbildningsplatserna så att de svarar mot stiftens och församlingarnas behov av tjänster har fortsatt. Samverkan har skett med verksamhetsområdet Forskning kring det statistiska underlaget för en tillräcklig dimensionering. Antalet utbildningsplatser i förhållande till församlingarnas behov synes vara rätt dimensionerade, men det föreligger rekryteringsproblem, som kan bli besvärande vad gäller den pedagogiska, musikaliska och karitativa profiltutbildningen, då alltför få söker till dessa. När det gäller den karitativa profiltutbildningen kan nedgången delvis förklaras av de förändringar i antagningsförfarandet som följt av att diakonatet blivit en del av kyrkans vigningstjänst.

Information om hur man utbildar sig till församlingspedagog, diakon, kyrkomusiker och präst har uppdaterats. När det gäller information om andra yrken inom kyrkan saknas material och arbetet med ett kompletterande rekryteringsmaterial har påbörjats i samverkan med Församlingsförbundet.

För att nå målet att etablera mötesplatser, samtal och nätverk för att stimulera lärandet har under året en dag anordnats kring kompetensutvecklingsfrågor, en mötesplats för olika aktörer inom vår kyrka som arbetar aktivt med kompetensutveckling. En mötesplats för dessa frågor erbjöd också det *Pedagogiska rummet* under Svenska kyrkans riksmöte i Göteborg och de seminarier som arrangerades där. Ett led i att stimulera lärandet och reflektionen kring det pedagogiska arbetet är utgivningen av ett pedagogiskt nätverksblad, *Pedal*, som har planerats under år 2000. Utgivningen sker först under år 2001.

Religions- och vuxenpedagogisk utbildning för stiftshandläggare har erbjudits. En vuxenpedagogisk kurs omfattande 20 poäng och en religionspedagogisk kurs med inriktning på konfirmandarbetet har avslutats. En religionspedagogisk kurs om 5 poäng med inriktning på barn och unga har påbörjats och en inbjudan till en ny kurs med inriktning på konfirmandarbetet har gått ut. Fortbildning för stiftens teckenspråkiga medarbetare har påbörjats och kommer att fortsätta flera år framåt.

Arbetet med att erbjuda anställda, förtroendevalda och frivilliga medarbetare möjligheter att utvecklas personligt och i sina uppdrag har under året främst bestått av regelbundna kontakter med utbildningsansvariga i Svenska kyrkans församlingsförbund, Sveriges kyrkliga studieförbund (SKS) och stiftens. Relationen till Svenska Kyrkans Utbildning AB har under året främst präglats av väntan på Kyrkomötets beslut om Ansgarslidens fortsatta verksamhet.

I samarbete med SKS har under hösten en delegation, med deltagare från både forskningsavdelningen och Avdelningen för kyrkolivets utveckling, besökt ett pedagogiskt institut i Lima, Peru, som under många år varit samarbetspartner för Svenska

kyrkans mission. Besöket skall medverka till ett fördjupat samarbete med forskningsavdelningen.

Andra viktiga samarbetspartner är Linköpings universitet, Lärarhögskolan i Stockholm och Diakonivetenskapliga institutet på Samariterhemmet.

Förmågan att utveckla samtal kring livstydning, som utgör öppna jämställda möten, växer genom träning. För att förverkliga denna intention har medverkan skett i många olika sammanhang och tid och former för samtal och reflektion erbjudits, t.ex. i de kyrkliga utbildningarna, och vid medverkan i andra forum för lärande.

Den snabba utvecklingen ställer stora krav på fortbildningen av både anställda, förtroendevalda och frivilliga medarbetare. Vid de regelbundna samlingar som skett med utbildare i olika sammanhang har fortbildningens innehåll och former varit föremål för utvärdering och nytänkande.

Ekonomisk resultatanalys

Verksamhetsområdets behov av nationell finansiering har varit 7,0 miljoner kronor lägre än budget.

Kostnaderna för utbildningsstipendier till studerande på Svenska kyrkans grundkurs har ett överskott om 1,6 miljoner kronor beroende på att flera studerande än beräknat haft annan studiefinansiering än studiebidrag från CSN och därmed inte kommit ifråga för utbildningsstipendium.

Teckenspråksutbildningen har ett överskott på 1,3 miljoner kronor beroende på att den kvalificerade fortbildningen i teckenspråk för anställda som arbetar inom Dövkyrkan först behövt kartlägga varje persons teckenspråksnivå innan själva kursutformningen skett. Kursstarten har därför försenats. Vidare har kostnaderna för studiebeledsagnings- och tolkstöd för den döve prästkandidaten varit lägre än beräknat.

Pastoralinstitutet har ett överskott på 0,7 miljoner kronor, främst på grund av vakanser.

Kostnaderna för det strategiska arbetet har ett överskott om 1,5 miljoner kronor beroende på att arbetet med översynen av utbildningarna (ÖSUT), arbetsgrupperna och de öppna seminarierna, inte blivit så kostsamma som beräknat. Vidare blev kostnaderna för *Pedagogiska rummet* vid Svenska kyrkans riksmöte billigare genom samverkan med SKS och Göteborgs stift.

Alla studieplatser på den karitativa profiltutbildningen har inte varit besatta vilket inneburit att ett lägre bidrag utgått. Vidare har det funnits längre vakanser på några tjänster på kansliet, vilket inneburit lägre kostnader men även att aktiviteter fördröjts.

Väsentliga händelser efter årsskiftet

Från årsskiftet har verksamhetsområdet Utbildning integrerats i det nybildade verksamhetsområdet Kyrkolivets utveckling, vars huvudprogram Utbildning och undervisning omfattar alla frågor kring utbildning och församlingspedagogiskt arbete.

Ett led i att öka den pedagogiska kompetensen hos anställda i Svenska kyrkan är kvalificerad fortbildning. Samtal pågår med Lärarhögskolan i Stockholm om en magisterutbildning, främst riktad till dem som arbetar på de kyrkliga utbildningarna, med pedagogiska uppgifter hos stiftet samt församlingsmedarbetare som har pedagogisk fackutbildning och församlingspedagogisk examen.

Framåtblickar

Utbildningarna är kyrkans viktigaste redskap för det långsiktiga förändringsarbetet. Varje utbildning måste bedrivas i spänningen mellan att utbilda för hur det ser ut i dag och samtidigt rusta för hur vi vill att det skall se ut i framtiden. Under de senaste tio åren har profilutbildningarna, enligt givna riktlinjer, allt tydligare bedrivit sitt arbete utifrån folkbildningsgrund. Det innebär att de ledare som utbildas rustas för ett annat ledarskap än det traditionella, vilket kan innebära svårigheter i församlingar som fortfarande är starkt präglade av det traditionella ledarskapet. För präster, diakoner och musiker finns då i det gamla mönstret en position med inflytande att ta sin tillflykt till, men det finns inte för ovigda pedagoger. Det är mycket tillfredsställande att utredningen om församlingspedagogerna och utgivningen av det pedagogiska nätverksbladet nu inletts. Detta skall utgöra ett viktigt stöd för en yrkesgrupp, vars kompetens kyrkan har särskilt stort behov av i dag.

Utbildningarna behöver ständigt utvecklas. Under de kommande åren utgör ÖSUT:s arbete en stor gemensam kraftsamling, som kommer att leda till utveckling av nuvarande utbildningssystem.

Behovet av kompetensutveckling för anställda, förtroendevalda och frivilliga växer. Det nationella arbetet skall medverka till en god samverkan mellan olika aktörer och nivåer så att möjligheterna att möta kompetensutvecklingsbehovet ökar.

Ledamöter i Nämnden för kyrkolivets utveckling

Ordinarie ledamöter

Socionom Catarina Agrell, ordförande, församlingspedagog Anna-Lena Forsdahl, första vice ordförande, kontraktsprost em. Glenn Håkansson, andre vice ordförande, prefekt Olof Lönneborg, diakon Britt Andersson, fil.dr Kjell Söderberg, fältprost Sten Elmberg, diakon Kerstin Kedvall, adjunkt Margareta Nybelius.

Ersättare

Adjunkt Börje Henriksson, kanslisekreterare Mari Lönnerblad, enhetschef Lars Johnsson, fil.lic. Sigvard Härnring, konsult Margareta Holmberg, rektor Göran Wahlström, diakon Gunilla Persson, komminister Lena Petersson, resebyråtjänsteman Fredrik Sandström.

Adjungerad ledamot från Biskopsmötet: biskop Karl-Johan Tyrberg, ordinarie, biskop Caroline Krook, ersättare.

Nämnden för kyrkolivets utveckling har sammanträtt den 17 februari, 17 mars, 10 maj, 12 september, 1 december.

Margareta Hemström
Verksamhetsområdeschef

VO: Utbildning Resultatrapport år 2000

Enhet: Tusental kr	Utfall 2000	Budget 2000	Budget- avvikelse	Procent
Extern finansiering				
Övriga erhållna bidrag	10 805	10 805	0	0
Övriga intäkter	<u>2</u>	<u>0</u>	<u>2</u>	=
Summa extern finansiering	10 814	10 805	9	-0
Intern finansiering				
Nationell finansiering	<u>27 166</u>	<u>34 138</u>	<u>-6 972</u>	<u>20</u>
Summa intern finansiering	27 166	34 138	-6 972	20
Kostnader				
Lämnade bidrag	-18 098	-21 479	3 381	16
Övriga externa kostnader	-7 534	-10 783	3 249	30
Personalkostnader	-7 202	-6 966	-236	-3
Interna kostnader	<u>-5 145</u>	<u>-5 715</u>	<u>570</u>	<u>10</u>
Summa kostnader	-37 979	-44 943	6 964	15
Nettoresultat	0	-0	0	100
Kostnader per huvudprogram				
VO-gemensamt för Utbildning	-6 233	-7 075	842	12
Utbildning	<u>-31 746</u>	<u>-37 868</u>	<u>6 122</u>	<u>16</u>
Summa kostnader	-37 979	-44 943	6 964	15

Anm: Kostnader anges med -. Negativ budgetavvikelse betyder sämre resultat än budgeterat.

Bilaga 12: Verksamhetsområde Verksamhet bland svenskar i utlandet/SKUT

Verksamhetsområdesrapport 2000

Svenska kyrkan i utlandet (SKUT) skall med inriktning på gudstjänstliv, undervisning, diakoni och mission bedriva Svenska kyrkans verksamhet bland svenskar i utlandet i enlighet med av Kyrkomötet given instruktion och i den tradition som kännetecknar Svenska kyrkan av idag, genom att ta tillvara de speciella förutsättningar som föreligger för att i ord och handling nå svenskar i utlandet.

Svenska kyrkan i utlandet skall verka för utlandskyrkans förankring i hemma-kyrkan och bland allmänheten och för ökande bidrag till verksamheten.

Huvudprogram Verksamhetsutveckling

- ◆ delprogram Verksamhetens formella ram
- ◆ delprogram IT-frågor

Huvudprogram Utlandspersonal

Huvudprogram Utlandsekonomi

Huvudprogram Sverigearbete

- ◆ delprogram Information/profilering
- ◆ delprogram Insamling
- ◆ delprogram Ombudsarbete

Verksamhetsområdets mål

Inriktningsmål

- ◆ En flexibel verksamhet som bäst motsvarar behoven skall vara säkerställd.
- ◆ Verksamhetsplatserna skall vara försedda med personal, med för verksamheten rätt kompetens, som ges goda förutsättningar för uppdraget.
- ◆ Den ekonomiska ram inom vilken verksamheten bedrivs skall vara säkerställd.
- ◆ SKUT:s verksamhet skall vara känd och bejakad.

Effektmål

- ◆ Tolkningsredskap för redovisning av omvärlds- och verksamhetsanalys skall vara framtagna senast vid utgången av 2000.
- ◆ Samtliga verksamhetsplatser skall under en fyraårsperiod ha fått uppföljningsbesök.
- ◆ En modell för samordning av verksamhetsberättelser, reserapporter och annan inkommande rapportering skall vara framtagen senast år 2000.
- ◆ Den 1 juli 2000 skall samtliga verksamhetsplatser med åretruntpersonal vara anslutna till Internet.
- ◆ Vid utgången av år 2000 skall samtliga verksamhetsplatser som är anslutna till Internet ha egna hemsidor, med länkar till Svenska kyrkans hemsida, och utformade enligt en av kyrkokansliet framställd mall.
- ◆ Att vid utgången av år 2001 utsänd personal vid samtliga verksamhetsplatser regionvis skall ha kallats till arbetslagskonferens.

- ◆ Att utveckla introduktionsutbildningen för nyanställd personal så att, senast vid utgången av år 2000, alla utsända anser sig ha fått en relevant introduktion i arbetet.
- ◆ Att före utgången av 2002 ha utvecklat metod för avgångssamtal med all hemvändande personal som skall ha fått genomgå ett avgångssamtal.
- ◆ Omsättningshastigheten på det kapital som finns vid verksamhetsplatserna skall vid utgången av år 2000 inte ha minskat i förhållande till det som gällde under år 1998.
- ◆ Ramanslagens andel av den totala kostnaden för utlandsverksamheten skall minskas från 15,5 procent enligt 1999 års budget till 11 procent vid utgången av 2002. Minskningen påföres anslagen för reparationer och underhåll av utlandsfastigheter.
- ◆ Minst 80 procent av budgeten skall 2000 hänföras till utlandsverksamheten.
- ◆ År 2002 skall 15 procent av svenska folket ha kännedom om och positiv attityd till Svenska kyrkans i utlandet verksamhet.
- ◆ År 2002 skall 80 procent av Svenska kyrkans förtroendevalda, anställda och frivilliga ha god kunskap om och positiv attityd till Svenska kyrkans i utlandet verksamhet.
- ◆ År 2002 skall 60 procent av församlingarnas ungdomsgrupper ha god kunskap om och positiv attityd till Svenska kyrkans i utlandet verksamhet.
- ◆ År 2002 skall anställda på samtliga utlandskyrkor ha deltagit i fortbildning inom kommunikation och IT för att stärka kommunikationstänkandet och göra utlandspersonalen till aktiva och kunniga resurser i det totala informationsarbetet för Svenska kyrkan både utomlands och i Sverige.
- ◆ Antalet SKUT-vänner vid utgången av år 2002 skall ha ökat med 10 procent, jämfört med slutet av år 1999.
- ◆ Att årligen samla in minst 12 miljoner kronor.
- ◆ År 2002 skall 80 procent av församlingar, ombud och SKUT:s gåvogivare ha stort förtroende för att insamlade medel används på avsett sätt och vara mycket nöjda med den information de får.
- ◆ År 2002 skall det i alla Svenska kyrkans församlingar finnas valda ombud för Svenska kyrkan i utlandet.
- ◆ År 2002 skall det i alla stift finnas en samrådsgrupp, relaterad till stiftsstyrelsen, för kyrkans internationella arbete.
- ◆ År 2002 skall minst ett utbildningstillfälle per år ha erbjudits unga människor under 30 år.
- ◆ År 2002 skall minst 75 procent av hemkomna SKUT-medarbetare uppleva att deras erfarenheter och kompetens tas tillvara i Svenska kyrkan.
- ◆ År 2002 skall samtliga ombud erbjudas möjlighet till utbildning.

Verksamhet och måluppfyllelse

SKUT:s nämndledamöter har deltagit i årets besöksresor och prästkonferens, biskopsvisitationer har skett på tre verksamhetsplatser. Målen gällande besök har härvid för det aktuella årets del uppfyllts.

Redskap för redovisning av omvärlds- och verksamhetsanalys och modeller för rapportering har enligt målen förberetts, men i avvaktan på SKUT-utredningens arbete ännu ej implementerats.

Utlandsverksamheten, som byggs kring gudstjänst, undervisning, diakoni och mission, har fortlöpt som förväntat. Besöks- och deltagarsiffror har planat ut på hög nivå och visar det ständiga behovet av insatser av diakonal/social karaktär. Det statistiska underlaget visar fortsatt på mycket god måluppfyllelse när det gäller att göra utlands-

verksamheten känd. Ett gediget arbete av utsända och frivilliga medarbetare, både ute och hemma, redovisas.

Ungefär en femtedel av utlandspersonalen skiftar årligen efter avslutade kontrakt vilket innebär stor rekrytering av ny utlandspersonal, liksom mottagande av hemkomna medarbetare. I slutet av maj hölls den sedvanliga introduktionsveckan för den nya personalen. De blivande föreståndarna fick dessutom i juni ett par dagars utökad introduktion.

I samarbete med PREVIA har en enkät genomförts för att mäta utlandspersonalens fysiska och psykiska arbetsmiljö. Resultatet har legat till grund för samtal vid prästkonferensen och vid höstkonferensen. Arbetsmiljöenkäten bekräftade att målet med introduktionsutbildningen för nyanställd personal i huvudsak uppnåts, men också att lokal introduktion behöver utvecklas. Målet att utveckla metoder för kontakten med den hemvändande personalen har under året uppfyllts genom "hemkomstheg" med avgångs- och gruppsamtal.

Utlandspersonalens fortbildning har skett vid ett antal arbetslagskonferenser under året. För Asien- och Australienpersonalen hölls en konferens tillsammans med Den Norske Sjømannsmisjon, som är en av SKUT:s viktiga samarbetspartner. Även konferensen för Amerikapersonalen hölls tillsammans med Den Norske Sjømannsmisjon. SKUT:s prästkonferens, en samling för alla utlandspräster vart tredje år, hölls i juni med sedvanlig information, fortbildning och möte med ärkebiskopen, SKUT:s visitorator. Därefter deltog prästerna i Svenska kyrkans riksmöte i Göteborg och bidrog till flera seminarier om SKUT:s verksamhet. På grund av brist på personalresurser fick den planerade Europakonferensen flyttas till våren 2001. Arbetet med implementeringen av nytt kollektivavtal för utlandspersonal i Svenska kyrkan har fortsatt i det härför inrättade projektet och särskilda genomgångar hållits för ny personal vid introduktionsveckan samt för utlandspersonalen vid konferenserna. Målet avseende arbetslagskonferenser har under 2000 uppfyllts och denna fortbildningsverksamhet fortsätter med samma regelbundenhet.

Utlandsekonomin består till största delen av de utsändas personalkostnader och förekommande anslag till verksamheten. Målet med omfördelning av ramanslagen till reparationsanslag har fullföljts. Däremot har inte målet att 80 procent av totala budgeten hänförs till utlandsverksamheten nåtts. Redan budgetförslaget låg något under målet och genom ökande kanslikostnader blir det allt svårare att uppnå.

Med den fördröjda bokslutsrapportering som råder från utlandsverksamheterna, kan målet avseende omsättningshastigheten på kapitalet inte avgöras förrän efter halvårsskiftet.

Målen för ombudsverksamheten har genom ett antal ombudsmöten stiftsvis och genom utbildningar redan under året uppfyllts och satsningar har gjorts för att nå uppfyllelse i samband med kommande nyval. Projekt för utvecklande av kontakterna mellan församlingar, stift och kyrkans internationella verksamheter har startats i enlighet med det uppsatta målet. Samarbetet med ombudsorganisationen har utvecklats i enlighet med målet att bättre tillvarata hemvändande personal.

Insamlingsaktiviteterna har inneburit förberedelser inför och genomförande av aktiviteterna vid påskkollekten och höstens insamlingsperiod med de två övriga rikskollekterna som inramar SKUT:s insamlingsperiod. Målet för insamling har väl nåtts, då årets insatser gav drygt förväntat resultat ekonomiskt och informationsmässigt. Deltagande i TEMO-undersökningen liksom enkät bland församlingsengagerade visade relativt god kunskap och positiv attityd till SKUT:s verksamhet och arbetet pågår för att ännu bättre uppfylla de här aktuella målen.

Arbetet med SKUT:s webbplats har fortsatt med kontinuerligt underhåll och uppdatering av fakta för att i möjligaste mån motsvara det växande intresset för information genom detta medium. Länkandet av de olika utlandskyrkornas hemsidor till SKUT:s webbplats har skett allteftersom nya tillkommit. Målet med Internetanslutning har nåtts, men ännu återstår några platser som skall ta fram egna hemsidor. IT- och kommunikationsfortbildning för utlandspersonalen har skett vid introduktionsveckan.

En stor händelse under året, och en succé IT-mässigt, var det skandinaviska OS-café som upprättades under Olympiska spelen i Sydney. Detta projekt, med centralt stöd från SKUT och de norska och danska systerorganisationerna, genomfördes lokalt av utsända och frivilliga medarbetare och var en stor framgång. 3 500 besökare, mest ungdomar och många idrottsprofiler samt de skandinaviska kungahusen, gjorde detta till en betydande diakonal insats som även gav stor respons i svenska media och särskilt nådde ut till målgrupperna via IT.

Ekonomisk resultatanalys

Ekonomi i verksamhetsområdet omfattar den nationella finansieringen, 44 miljoner kronor, samt de medel som insamlas och erhålls som bidrag i Sverige, 17 miljoner kronor. Detta representerar 55–60 procent av SKUT:s samlade verksamhet. Till detta kommer medel som insamlas i utlandsverksamheterna, 40–45 procent av total verksamhet, vilka inte upptas inom ramen för denna redovisning.

Insamlingsresultatet i Sverige visar ett glädjande utfall, 13,6 miljoner kronor, och det är influtna testamentsmedel som bidrar till den största positiva avvikelsen i förhållande till budget. Insamlingsmålet på 12 miljoner kronor för budgetåret har väl uppnåtts.

Tidskriften *Ute och Hemma*, som övergått från att vara prenumerationstidskrift till gåvoskrift, dvs. sänds till alla som ger minst hundra kronor i gåva, har härigenom blivit mera spridd och givit mera intäkter än budgeterat. Även *Jultidningen* har genom ökad försäljning gett ett bättre resultat.

Intäkterna har varit 7 miljoner kronor lägre än budget, varav testamenten svarar för drygt 5 miljoner kronor.

Kostnaderna har varit 3,5 miljoner kronor lägre än budget. I huvudsak förklaras detta av en icke budgeterad engångskreditering av SPP-medel på 2,7 miljoner kronor, vilken minskat kostnaderna. Huvudprogrammet Utlandsekonomi uppvisar totalt mycket god budgetföljning, trots denna ganska oberäkneliga verksamhet i de många utlandskyrkorna med dess skiftande och oförutsägbara förutsättningar. Målet att minska ramanslagen till förmån för reparations- och underhållsanslag har uppfyllts. Målet att utlandsverksamhetens kostnader skall utgöra 80 procent av hela verksamhetsområdets kostnader uppnås inte, men utföll bättre än i budget. Utlandsverksamheten utgör 78,3 procent av kostnaderna.

Sverigeprogrammet visar ett överskott. Detta beror på följande mestadels ej genomförda eller framflyttade verksamheter.

Tidningen *Ute och Hemma* har ej utnyttjat budgeterad möjlighet till ytterligare två extra utgåvor samt ej heller radikalt behövt utöka antalet exemplar, vilket ger ett motsvarande överskott. Det ungdomsmaterial som skulle skickas ut under 2000 kommer att först våren 2001 gå ut till församlingarnas ungdomsgrupper.

IT-utbildning flyttades till nästa års personalkonferens, ett journalistseminarium hann inte genomföras. Flera mindre uppgifter måste på grund av bristande personalresurser skjutas på framtiden.

En budgeterad ungdomshelg fick inställas och arbetet med nytt insamlingsssystem blev inte klart under året. Målen har, utöver ovan angivna framskjutna verksamheter, uppfyllts.

Under huvudprogrammet Utlandspersonal finns avvikelser beroende på en till 2001 flyttad personalkonferens, ej utnyttjade språkutbildningar och mindre introduktion under hösten samt ett ej budgeterat ianspråktaget bidrag. Motgående poster är löner för omplacerad personal under långa sjukdomsperioder samt vikarier mellan skiften på ordinarie tjänster.

I huvudprogrammet Verksamhetsutveckling, som väl följer budget, ligger gemensamma kostnader för tidningsprenumerationer samt kostnader för indexsystem avseende utlandspersonalens löner. I övrigt sker under detta program nämndens planering och uppföljning av verksamheten utomlands. Här finns också budgetposten Oförutsett som under året tagits i anspråk för de advokatkostnader som undersökningen av utlandsverksamhetens juridiska status medfört.

Resultatet har belastats med en ökning av prisfallsreserven för värdepappersplaceringar med 2,8 miljoner kronor.

Framåtblickar

Till den pågående SKUT-utredningen knyts stora förhoppningar om goda verksamhetsstrukturer där de goda möjligheterna till kyrkligt arbete och kontakt som ges i utlandsverksamheten tas tillvara.

Ekonomiskt är den relativt stabila insamlingsituationen, både hemma och ute, positiv. Utlandspersonalens behov av stöd, ledning och utbildning ökar och kräver allt större resurser, liksom behovet av insatser för utveckling av församlingsverksamheten.

Responsen på utlandsverksamheten är stor och generellt mycket positiv. Den understryker vikten av Svenska kyrkans närvaro bland svenskar överallt i världen. Den stora utmaningen ligger i de behov av insatser på nya platser och bland grupper av svenskar utomlands som ännu inte nåtts.

Ledamöter i Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet

Ordinarie ledamöter

F. riksdagsledamoten Karin Israelsson, ordförande, utredare Inger Krantz, första vice ordförande, kontraktsprost Björn-Eric Carlsson, andre vice ordförande, kyrkoherde Gunnar Prytz (t.o.m. 18 maj 2000), kanslist Reidar Gustavsson (fr.o.m. 19 maj 2000), utredningschef Lars Starkerud, konsult Erna Arhag, jur.kand. Catharina Månsson (t.o.m. 18 maj 2000), lärare Elsa Spännar (fr.o.m. 19 maj 2000), kontraktsprost Jan Anders Jansson, landstingspolitiker Monica Karlsson.

Ersättare

Kanslist Reidar Gustafsson (t.o.m. 18 maj 2000), fritidsassistent Ann-Charlotte Svensson (fr.o.m. 19 maj 2000), assistent Kerstin Björk, f. ombudsman Johan Holm, redaktör Bengt Olof Dike, inköpare Kristina Sandström, lärare Elsa Spännar (t.o.m. 18 maj 2000), komminister Sonja Grunselius (fr.o.m. 19 maj 2000), kyrkogårdsföreståndare G. Olof Kjellström, docent Eva Forssell Aronsson (t.o.m. 21 september 2000), kyrkoherde Lars Ekblad (fr.o.m. 22 september 2000), bitr. partisekreterare Susann Torgerson.

Nämnden har sammanträtt den 26 januari, 29 mars, 26 maj, 26–27 september, 28 november.

Jan Madestam
Verksamhetsområdeschef

VO: Verksamhet bland svenskar i utlandet/SKUT

Resultatrapport år 2000

Enhet: Tusental kr	Utfall 2000	Budget 2000	Budget- avvikelse	Procent
Extern finansiering				
Kollekter och gåvor	7 172	5 950	1 222	-21
Rikskollekter	6 402	5 900	502	-9
Övriga erhållna bidrag	1 412	1 177	235	-20
Netto kapital- och likviditets- förvaltning	818	915	-97	11
Övriga intäkter	<u>996</u>	<u>546</u>	<u>450</u>	<u>-82</u>
Summa extern finansiering	16 799	14 488	2 311	-16
Intern finansiering				
Nationell finansiering	<u>43 960</u>	<u>43 960</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Summa intern finansiering	43 960	43 960	0	0
Kostnader				
Lämnade bidrag	-9 291	-9 411	120	1
Övriga externa kostnader	-6 071	-6 413	342	5
Personalkostnader	-33 440	-33 616	176	1
Företagsanknutna medel (SPP)	2 669	0	2 699	-
Interna kostnader	<u>-9 816</u>	<u>-10 008</u>	<u>192</u>	<u>2</u>
Summa kostnader	-55 949	-59 448	3 499	6
Dispositioner				
Förändrade ändamåls- destinerade medel	-300	1 000	-1 300	-
Förändrade verksamhets- destinerade medel	-1 736	0	-1 736	-
Förändrade prisfallsreserver	<u>-2 775</u>	<u>0</u>	<u>-2 775</u>	<u>=</u>
Summa dispositioner	-4 811	1 000	-5 811	-
Nettoresultat	-0	-0	0	100
Kostnader per huvudprogram				
VO-gemensamt för Verksamhet bland svenskar i				
utlandet/SKUT	-8 383	-11 339	2 956	26
Verksamhetsutveckling	-2 060	-2 127	67	3
Utlandspersonal	-4 214	-4 010	-204	-5
Utlandsekonomi (kyrkorna)	-39 563	-39 942	379	1
Sverigearbete	<u>-1 729</u>	<u>-2 031</u>	<u>301</u>	<u>15</u>
Summa kostnader	-55 949	-59 448	3 499	6

Anm: Kostnader anges med -. Negativ budgetavvikelse betyder sämre resultat än budgeterat.

Bilaga 13: Verksamhetsområde Internationell mission/SKM

Verksamhetsområdesrapport 2000

Svenska kyrkans mission (SKM) har alltsedan tillkomsten varit en kyrkomission och betonar därmed att mission är hela kyrkans ansvar och en integrerad del av kyrkans verksamhet. SKM skall samordna Svenska kyrkans och dess församlingars arbete med internationell mission inom ramen för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Huvudprogram Utland

- ◆ delprogram Globalt
- ◆ delprogram Afrika
- ◆ delprogram Asien
- ◆ delprogram Europa
- ◆ delprogram Latinamerika
- ◆ delprogram Mellanöstern
- ◆ delprogram Missionärer
- ◆ delprogram Idé- och verksamhetsutveckling

Huvudprogram Sverige

- ◆ delprogram Insamling
- ◆ delprogram Kommunikation och media
- ◆ delprogram Folkbildning och utbildning
- ◆ delprogram Opinionsbildning

Huvudprogram Analys, policy och påverkan

Detta huvudprogram tillkom under år 2000 varför det inte fanns med i mål- och ramskrivelsen CsSkr 1999:1. Huvudprogrammet fångar bl.a. upp delprogrammen Idé- och verksamhetsutveckling samt Opinionsbildning vilka därmed inte längre ingår i huvudprogrammen ovan.

Verksamhetsområdets mål

Inriktningsmål

Inriktningsmålen redovisas på delprogramnivå. När det gäller de geografiska delprogrammen inom huvudprogram Utland har nämnden valt att istället fastställa målen i relation till prioriterade tematiska områden (de sex första underrubrikerna nedan).

Kyrko- och församlingsutveckling

- ◆ Inom ramen för kyrkornas gemenskap, gudstjänstliv, vittnesbörd och diakoni delta i sådant som medverkar till trons fördjupning, kyrkornas enhet, tillväxt och förnyelse.
- ◆ Tillsammans med kyrkor och organisationer utveckla ekumenisk samverkan i fullgörandet av missionsuppdraget.
- ◆ Verka för ömsesidighet i samarbetet, minska ett negativt beroende och stärka den lokala kristna gruppens självtillit.

- ◆ I samverkan söka sig fram till kyrkans roll i arbetet för utveckling, fred, rättvisa och demokrati.
- ◆ Möta den utmaning för kyrkan som betoningen av frågan om etnicitet innebär.

Teologisk utbildning och reflektion

- ◆ Förnya och ge lokal anknytning åt gudstjänstliv, evangelisation och vittnesbörd inom ramen för kyrkans gemensamma tradition.
- ◆ Underlätta syd-sydutbyte med unga teologer som målgrupp.
- ◆ Medverka till ekumeniska utblickar och medvetenhet i konfessionella prästutbildningar.
- ◆ Bidra till kunskapsutbyte och erfarenhetsflöde mellan kyrkliga utbildningar i Sverige och studiecentra, seminarier och forskningsprogram som arbetar med kontextuell teologi i Afrika, Asien och Latinamerika.

Hälso- och sjukvårdsarbete

- ◆ Verka för en helhetssyn i kyrkornas hälso- och sjukvårdsarbete utifrån ett hälso-begrepp som innefattar fysisk, psykisk, social och andlig hälsa.
- ◆ Prioritera och lokalt förankra en förebyggande hälsovård.
- ◆ Stödja lokalanpassad sjukvårdsutbildning samt syd-sydutbyte inom vårdutbildningar.
- ◆ Hitta metoder för att mobilisera och effektivt använda lokala resurser för hälsovården.
- ◆ Förebygga HIV/aids och stödja arbetet att mildra sjukdomens sociala effekter.

Utbildning för förändring

- ◆ Främja folkbildning för ökad demokrati i kyrka och samhälle.
- ◆ Stödja program för läskunnighet och underlätta flickors skolgång.
- ◆ Främja ledarskapsutbildning, särskilt för kvinnor och ungdomar.
- ◆ Stärka pedagogisk utveckling som stärker människors initiativkraft och handlingsförmåga.

Mänskliga rättigheter och demokrati

- ◆ Motarbeta kränkningar av de mänskliga rättigheterna och stärka människors kraft att försvara sig mot sådana kränkningar, särskilt slaveri och kvinnoförtryck.
- ◆ Verka för religionsfrihet.
- ◆ Medverka till att kvinnor ges möjlighet att delta på lika villkor i kyrka och samhälle.
- ◆ Främja medvetenhet om de ekonomiska och sociala rättigheterna och hur de kan förverkligas.

Religionsmöte

- ◆ Främja religionsmöten som syftar till fördjupad ömsesidig förståelse, respekt och fred.
- ◆ Stödja och bedriva studier om och med andra religioner.
- ◆ Främja projekt med människor av annan tro för att med den lokala kulturen som grund nå fram till ömsesidig respekt och fred.
- ◆ Aktivt söka vägar att utrusta Svenska kyrkan med mer kunskap om religionsmötesfrågor.

Delprogram Missionärer

- ◆ Genom att sända missionärer ställa resurser till förfogande för Guds mission i världen/delta i den världsvida kristenhetens liv och arbete.
- ◆ Rekrytera missionärer villiga att dela människors gudstjänst och vardag och att tillsammans med dem arbeta för att upprätta synliga tecken på Guds rike.
- ◆ Öka internationell medvetenhet och solidaritet i Svenska kyrkan.

Delprogram Idé- och verksamhetsutveckling

- ◆ Genom reflektion och dialog inom Svenska kyrkan och tillsammans med samarbetspartner formulera teologi och strategier för mission i vår tid.

Delprogram Insamling

- ◆ Utifrån förslaget till ny kyrkoordning utmana stift och församlingar att dela ansvaret för Svenska kyrkans internationella mission genom att sätta av medel för detta ändamål i sin budget.
- ◆ Medverka till att kanslikostnaderna täcks av gemensamma utdebiterade medel.
- ◆ Ge stift, församlingar och enskilda möjligheter att genom kollekter och enskilt givande dela sina materiella resurser med syskon i den världsvida kyrkan.

Delprogram Kommunikation och media

- ◆ Ge kyrkocommissionstanken en fast förankring i Svenska kyrkans stift och församlingar.
- ◆ Göra SKM:s prioriterade områden kända och förstådda.
- ◆ Tydliggöra Sverigearbetets roll i arbetet med internationell mission.

Delprogram Folkbildning och utbildning

- ◆ Öka engagemanget för och kunskap om mission i Svenska kyrkan bland frivilliga, förtroendevalda och anställda.
- ◆ Åstadkomma ett gott samarbete med stiftens kringformer för vänstiftsarbetet.
- ◆ Verka för ett ömsesidigt kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan internationella samarbetspartner och stift och församlingar i Sverige.

Delprogram Opinionsbildning

- ◆ Tillsammans med andra organisationer, främst Lutherhjälpen, påverka samhällsdebatt, beslutsfattare i olika svenska myndigheter och relevanta internationella organ samt en bred opinion i frågor som rör global ekonomi och mänskliga rättigheter.

Effektmål

Effektmålen är satta på delprogramnivå och är för många för att listas här. Ett arbete pågår med syfte att utveckla mer styrande, fokuserade och utvärderingsbara effektmål. Detta kommer att i ett första steg få genomslag i budgetarbetet för år 2002.

Verksamhet och måluppfyllelse

Verksamheten har i huvudsak gått enligt planerna och relaterat till de mål som formulerats.

Under året har det gemensamma programdokumentet för Lutherhjälpens och SKM:s arbete beslutats och börjat användas. Detta är en viktig del i arbetet med att fördjupa förståelsen av arbetet.

De större förändringar som skedde i verksamheten under året hade en direkt koppling till politiska händelser och katastrofer i flera av SKM:s samarbetsländer och regioner.

- Kriget mellan Etiopien och Eritrea, som sedan mitten av juni gått in i en ny fas, kombinerat med en konflikt inom samarbetskyrkan i Etiopien (EECMY) och torkkatastrofen på Afrikas Horn har medfört extrainsatser både i Sverige- och utlandsprogrammet.
- De politiska oroligheterna inför och under valet i juni i Zimbabwe har också tvingat fram extra insatser från kansliet i syfte att svara upp mot målen för verksamheten. Missionärerna kallades hem under den mest dramatiska perioden, främst för att trygga deras personliga säkerhet.
- Den politiska situationen i Mellanöstern är alltså osäker. Den upptrappade krisen med våldsutbrott mellan israeler och palestinier var bakgrunden till att SKM tillsammans med Olof Palmes Internationella Center, Diakonia och Caritas under hösten tog initiativ till ett brett upprop, *Ja till fred och folkrätt – stoppa våldet i Mellanöstern!* Syftet med upppropet var att fördjupa informationen kring och opinionsbildningen i den aktuella konflikten och ge möjlighet att uttrycka solidaritet bl.a. genom humanitära insamlingar till dem som drabbas under de pågående oroligheterna. I årets julinsamling med tema religionsmöte kom Mellanöstern, med anledning av de politiska händelserna i området, i fokus. Med material från partner och missionärer i området gjordes särskilda informationssatsningar i medier i Sverige.

Under året har arbetet med att teckna avtal med samarbetspartner fortsatt, vilket stärkt kvaliteten i samarbetet och därmed måluppfyllelsen. Särskilda insatser har också gjorts för att öka kapaciteten hos samarbetspartner med allvarliga administrativa och ekonomiska problem. Samarbetsavtalet med Kyrkornas världsråd uttrycker nu tydligare än tidigare det samlade åtagande som Svenska kyrkan ikläder sig för internationell diakoni och mission.

Frågan om mer generella avtal med partnerorganisationer har också aktualiserats genom ett delegationsbesök till Filippinska oberoende kyrkan (IFI), där man uppmärksammade de fem år som gått sedan konkordatet mellan Svenska kyrkan och IFI undertecknades. I detta sammanhang ställdes frågor om vad ett sådant avtal verkligen betyder och hur man skall arbeta för att stärka samarbetet mellan IFI och hela Svenska kyrkan.

Samtalet om att fördjupa och vidga kriterierna för samarbetet med Sida har fortsatt. De områden som i dag får Sida-stöd är ekonomi, social utveckling, mänskliga rättigheter, humanitära frågor och organisationsutveckling. Däremot finns inget samarbete kring frågor om tro, teologi, religion och etik osv. Kyrkornas och religionens roll som värdebärare i det civila samhället får en allt större betydelse och det är viktigt att finna förståelse och olika strategier för att utveckla den rollen. Ett antal pilotprojekt har identifierats i den reviderade Sida-ansökan för 2001.

Under året har elva missionärer avslutat sin tjänst, tolv nya rest ut och tio förnyat sina kontrakt för ytterligare en arbetsperiod. Vid årets slut fanns 61 missionärer i tjänst och tre missionärskandidater. I det nya kollektivavtal för Svenska kyrkans utlandsanställda som trädde i kraft i början av året tydliggörs Svenska kyrkans sändande av och ansvar för missionärerna. Ett analysarbete av effekterna av avtalet pågår, inte minst för att få en samlad bild av dess ekonomiska konsekvenser samt för att kunna fördjupa måluppfyllelsen att missionärerna skall få en utbildning som gör

dem rustade för tjänsten utomlands och för att kunna fungera i sin roll som lokala medarbetare.

Under året har två för SKM och EFS gemensamma missionärsseminarier genomförts i Uppsala och två regionala missionärssamlingar. Detta skall ses som ett led i att genom ökat erfarenhetsutbyte mellan verksamhetsområdena stärka den kvalitativa måluppfyllelsen.

Ombyggnaden av Svenska teologiska institutet i Jerusalem (STI) och personalskiftet där har slutförts under året och nämnden har genomfört ett besök på STI. Arbetet för att finna mer ändamålsenliga ekonomiska och administrativa rutiner har gjort viktiga framsteg.

Det ekumeniska samarbetet med Svenska Missionsförbundet gällande det religionsmötesinriktade arbetet i Pakistan har utvärderats och ligger nu till grund för planeringen av det fortsatta samarbetet med ekumeniska organisationer i Pakistan.

Arbetet med att utveckla programmet för Analys, policy och påverkan har fortsatt under året men har fördröjts främst på grund av att den för programmet centrala tjänsten som missionsstrateg varit vakant. Påverkansarbetet har i huvudsak skett inom *Jubel 2000* och *Rättvisemärkt*. Särskilda insatser för opinions- och påverkansarbete för att nå ett hävande av de ekonomiska sanktionerna mot Irak genomfördes under en intensiv period i maj och juni.

En möjlighet att väsentligt förstärka måluppfyllelsen av påverkansarbete vad gäller mänskliga rättigheter och arbetet för att bekämpa orättfärdiga strukturer har öppnats under året genom tillskapandet av Ecumenical Advocacy Alliance inom ramen för Kyrkornas världsråd.

Kraftfulla satsningar på *Rättvisemärkt* har gjorts i relation till målen att skapa opinion om rättvis handel och att öka försäljningen av rättvisemärkta produkter inte minst i Svenska kyrkans stift och församlingar. Svenska kyrkan har varit drivande i ett mobiliseringsarbete i Föreningen för Rättvisemärkt. Frågorna har förankrats på kyrkokansliet och stift och församlingar har fått information.

Under hösten deltog Svenska kyrkan aktivt i debatten omkring de internationella handelsfrågorna och globaliseringens positiva och negativa effekter. Som ett led i att öka kompetensen och viljan att delta i påverkansarbete för global rättvisa inbjöds ombud och andra engagerade i Svenska kyrkan att delta i resan till Världsbankens och IMF:s möte i Prag, där ett seminarium med deltagare från bl.a. Världsbanken hölls gemensamt med Jubilee South. Ett sextiototal personer deltog från Sverige.

För att nå effektmålet för totalt givarantal har en extra, ej budgeterad, rekryterings- och telefonkampanj genomförts. Resultatet blev nära 2 000 nya givare samtidigt som befintliga 2 800 inaktiva givare uppgraderades. Kampanjerna innebar stora kostnader vilket gör att budget inte hållits. Effektmålet 16 000 aktiva givare, varav 40 procent regelbundna givare, är trots dessa kampanjer orealistiskt.

Ett annat mål som inte har nåtts är att det i alla Svenska kyrkans församlingar skall finnas valda SKM-ombud. Många församlingar arbetar med internationella grupper som tar ansvar för helheten istället för med individuella ombud, vilket bidrar till annan måluppfyllelse.

Framsteg har gjorts att nå effektmålet att öka inslaget av internationella gäster och resurspersoner i utbildningsverksamheten och samlingar på olika nivåer i Svenska kyrkan.

Under året har omvandlingen av stipendieprogrammet *Ung i den världsvida kyrkan* till ett utbytesprogram påbörjats. Detta innebär att församlingar och stift förbereder sig för att under 2001 kunna ta emot några ungdomar från syd inom ramen för ett inledande pilotprojekt, i enlighet med uppsatt mål.

Arbetet med en genomtänkt årscykel för verksamhet med ungdomar har kommit in i ett konstruktivt skede. Samarbete sker med Svenska Kyrkans Unga genom planerandet av en *Sökkonferens* och ett informations- och insamlingsprojekt för barn och unga.

En enkätundersökning har genomförts som ökar förutsättningar att bestämma ett nuläge och därmed bättre utveckla de mål som relaterar till SKM:s ställning i församlingar och stift. Extra satsningar har gjorts med debattartiklar, brev och webbinformation för att uppnå målet att visa på församlingars möjligheter att direkt avsätta medel för internationell mission. Detta kommer främst att ge utslag kommande år.

I mars genomförde SKM:s nämnd i samarbete med Nämnden för kyrkolivets utveckling en konferens, *Samtal om mission*. Den samlade också representanter från flera stift och lade grunden för en ökad gemensam förståelse av missionsbegreppet. Detta har stor betydelse för måluppfyllelsen vad gäller delprogrammet Folkbildning och utbildning.

Andra satsningar som positivt påverkade måluppfyllelsen i detta delprogram var de seminarier och samlingar som genomfördes i samband med Svenska kyrkans riksmöte i Göteborg.

Under perioden har nämnden slutfört arbetet med att formulera idé och vision för SKM:

Idé

- Svenska kyrkans mission är att i solidaritet med utsatta människor dela evangelium om Jesus Kristus, söka kyrkans enhet och vara ett tecken på Guds rike i världen. SKM är Svenska kyrkans redskap för internationell mission och skall ta vara på, samordna och inspirera församlingars internationella missionsengagemang, sända och ta emot missionärer och därvid samarbeta med andra kyrkor och organisationer.

Vision i ett femårsperspektiv

- Att kyrkor och organisationer som SKM samarbetar med uppfattar Svenska kyrkans mission som trogen mot den kristna bekännelsen, enkel och ekumenisk, professionell och pålitlig.
- Att SKM tillsammans med Lutherhjälpen framstår som det organ som mest framtynt och effektivt gör det möjligt för stift, församlingar och enskilda människor i alla åldrar att aktivt delta i kyrkans internationella mission.

Ekonomisk resultatanalys

Intäkterna har varit 7 miljoner kronor lägre än budget, varav testamenten svarar för drygt 5 miljoner kronor.

Kostnaderna har varit 16 miljoner kronor lägre än budget. I huvudsak förklaras detta av en icke budgeterad engångskreditering av SPP-medel på 10 miljoner kronor, vilken minskat kostnaderna, och drygt 3 miljoner kronor avseende utlandsprogrammet. Orsaken till avvikelsen inom utlandsprogrammet är främst bristande återrapportering, förseningar i projekten och uteblivna projektansökningar. Kostnaden för utlandspersonal har ökat, men totalt hållits nere genom uteblivna och/eller senarelagda missionsinsatser, särskilt i Afrika.

Resultatet har belastats med en ökning av prisfallsreserven för värdepappersplaceringar med 2,8 miljoner kronor.

Sammantaget har resultatet inneburit ett överskott med 3,8 miljoner kronor, vilket avsatts till verksamhetsdestinerade medel, att jämföra med ett budgeterat underskott på 2,5 miljoner kronor.

Framåtblickar

SKM har sedan begynnelsen för 125 år sedan varit en kyrkominister, dvs. identifierat sig som en del av Svenska kyrkan, till skillnad från arbetsformen med sällskapsmissioner som är vanlig i våra grannländers sammanhang. Det har medfört att den idémässiga integrationen av SKM i Svenska kyrkans beslutsstruktur och förandet av det integrerade kansliet varit jämförelsevis okomplicerat.

De initiala svårigheterna i förandet av det nya kansliet ligger nu bakom och kansliet stärks steg för steg i de funktioner som den nya organisationen kräver. Verksamhetsområdesstrukturen tar successivt fastare former. Nämnden, Kyrkostyrelsen och Kyrkomötet utvecklar sina respektive roller i relation till verksamheten. Ett målmedvetet arbete för att bättre integrera arbetet på stiftsnivå har inletts hand i hand med en förnyelse av ombudsorganisationen.

Samtidigt kvarstår vissa strukturella problem att övervinna. Det förhållandevis stora gapet mellan ambitioner och kansliresurser måste övervinnas. Detta är nära kopplat till problematiken att Svenska kyrkans internationella verksamheter är nära integrerade men arbetar med tre styrorgan, vilket försvårar möjligheterna att nå en helhetssyn med arbetet och integrationen av SKM:s verksamhet i Svenska kyrkan som helhet. Nämnderna för Lutherhjälpen och SKM beslutade under året föreslå att ett gemensamt styrorgan för internationell mission och diakoni inrättas, till vilket även EFS inbjuds att delta (detta är en fråga för EFS styrelse att ta ställning till).

Vad gäller framtida finansieringsmöjligheter för SKM:s verksamhet är det nödvändigt att söka stärka, utveckla och konsolidera flera vägar samtidigt av flera skäl. För det första är SKM en integrerad del av Svenska kyrkan vilket ger en stark ekonomisk bas i kollekt och en ökad nationell finansiering. Numera kan även församlingar avsätta medel över budgeten för internationell mission.

För det andra är SKM en verksamhet beroende av personligt givande vilket kräver ständiga insatser i givarvård och för att utveckla nya metoder. Det regelbundna givandet behöver stärkas. Dessutom växer intresset för etiskt sparande, ett område där SKM ökat sitt engagemang.

För det tredje förs samtal med Sida om förutsättningar för att fördjupa och vidga kriterierna för samarbetet så att de bättre stämmer med SKM:s helhetssyn och profil i verksamheten.

Den internationella miljö i vilken verksamheten sker blir alltmer komplex, vilket gör målformuleringsarbete och måluppfyllelseanalys svåra. Den sociopolitiska situationen för missionärerna blir alltmer ansträngd.

Den viktiga framtida förändringen i relation till utlandsarbetet handlar om att ytterligare utveckla den delande relationen. De unika erfarenheter, relationer och kontaktytor SKM arbetat upp under 125 år behöver komma församlingar och stift till del i ett skede då man behöver utveckla sina internationella relationer och sitt förhållningssätt för att möta en ny tid.

Religionsmötesfrågorna blir, som en konsekvens av de samhällsförändringar som följer i spåren av globaliseringen, allt mer brännande och samtidigt spännande både i vårt eget land och i världen i stort. Den erfarenhet och det kontaktnät som SKM

utvecklat i relation till dessa frågor har ett växande idémässigt, teologiskt och samhällsligt värde.

Ledamöter i Nämnden för Svenska kyrkans mission

Ordinarie ledamöter

Biskop Jonas Jonson, ordförande, komminister Pernilla Myrelid, första vice ordförande, internationella sekreteraren Inger Aasa Marklund, andra vice ordförande, läkaren Peter Iveroth, lektor Sven Janson, sjuksköterskan Timmy Leijen, vårdlärare/konsult Jill Kennedy, docent Sten Jagell, kyrkoherde Ulf Sjögren.

Ersättare

Biskop Lars-Göran Lönnermark, kontraktsprost Börje Finnstedt, agronom Lars-Olof Bårström, landstingsrådssekreterare Anette Lundquist Larsson, montessorilärare Marija Kogler-Johnsson, konsthantverkare Elisabeth Ganestål, leg. psykolog Helena Lind, lektor Anita Diehl, läkaren Astrid Fjellström.

Nämnden har sammanträtt 20 januari, 8–13 mars (i Jerusalem), 21 mars, 13 april, 5 maj, 28–29 september, 22–23 november.

Peter Weiderud

Verksamhetsområdeschef

VO: Internationell mission/SKM Resultatrapport år 2000

Enhet: Tusental kr	Utfall 2000	Budget 2000	Budget- avvikelse	Procent
Extern finansiering				
Kollekter och gåvor	38 593	48 200	-9 607	20
Rikskollekter	15 782	15 000	782	-5
Bidrag Sida	31 802	32 201	-399	1
Övriga erhållna bidrag	5 285	3 137	2 148	-68
Netto kapital- och likviditets- förvaltning	1 539	3 500	-1 961	56
Övriga intäkter	<u>1 768</u>	<u>0</u>	<u>1 768</u>	=
Summa extern finansiering	94 768	102 038	-7 270	7
Intern finansiering				
Nationell finansiering	<u>5 081</u>	<u>5 081</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Summa intern finansiering	5 081	5 081	0	0
Kostnader				
Lämnade bidrag	-49 056	-51 866	2 810	5
Övriga externa kostnader	-14 083	-12 063	-2 020	-17
Personalkostnader	-20 220	-23 932	3 712	16
Företagsanknutna medel (SPP)	10 083	0	10 083	-
Interna kostnader	<u>-19 969</u>	<u>-21 731</u>	<u>1 762</u>	<u>8</u>
Summa kostnader	-93 244	-109 592	16 347	15
Dispositioner				
Förändrade ändamåls- destinerade medel	-26	2 473	-2 499	-
Förändrade verksamhets- destinerade medel	-3 750	0	-3 750	-
Förändrade prisfallsreserver	<u>-2 829</u>	<u>0</u>	<u>-2 829</u>	=
Summa dispositioner	-6 605	2 473	-9 078	-
Nettoresultat	-0	0	-0	-
Kostnader per huvudprogram				
VO-gemensamt för Internatio- nell mission/SKM	-12 149	-24 081	11 932	50
Utland	-71 983	-75 296	3 313	4
Sverige	8 762	-9 105	343	4
Analys, policy och påverkan	<u>-350</u>	<u>-1 110</u>	<u>760</u>	<u>68</u>
Summa kostnader	-93 244	-109 592	16 347	15

Anm: Kostnader anges med -. Negativ budgetavvikelse betyder sämre resultat än budgeterat.

Bilaga 14: Verksamhetsområde Internationell diakoni/ Lutherhjälpen

Verksamhetsområdesrapport 2000

Lutherhjälpen är Svenska kyrkans organ för internationellt långsiktigt utvecklings-samarbete, flyktinghjälp och katastrofinsatser. Lutherhjälpen skall samordna Svenska kyrkans och dess församlingars arbete för internationell diakoni.

Huvudprogram Utland

- ◆ delprogram Afrika
- ◆ delprogram Asien
- ◆ delprogram Europa
- ◆ delprogram Latinamerika
- ◆ delprogram Mellanöstern
- ◆ delprogram Globalt
- ◆ delprogram Katastrof

Huvudprogram Sverige

- ◆ delprogram Påverkansarbete
- ◆ delprogram Folkbildning/utbildning
- ◆ delprogram Kommunikation/media
- ◆ delprogram Insamling

Huvudprogram Analys, policy och påverkan

Detta huvudprogram tillkom under år 2000 varför det inte fanns med i mål- och ram-skrivelsen CsSkr 1999:1. Huvudprogrammet fångar bl.a. upp delprogrammet Påver-kansarbete vilket därmed inte längre ingår i huvudprogrammet Sverige.

Verksamhetsområdets mål

Inriktningsmål

- ◆ Lutherhjälpen skall utifrån kyrkans diakonala uppdrag, i samarbete med partner, främja människovärdiga livsvillkor samt avslöja och bekämpa orättvisor, fattigdom och förtryck.
- ◆ Lutherhjälpen skall skapa förutsättning för social utjämning och bärkraftiga eko-system.
- ◆ Lutherhjälpen skall väcka och fördjupa engagemanget för det internationella utvecklingssamarbetet.

Effektmål

Effektmålen är satta på delprogramnivå och är för många för att listas här. Ett arbete pågår med syfte att utveckla mer styrande, fokuserade och utvärderingsbara effekt-mål. Detta kommer att i ett första steg få genomslag i budgetarbetet för år 2002.

Verksamhet och måluppfyllelse

Verksamheten har i huvudsak gått enligt planerna och i linje med de mål som formulerats.

Under året har arbetet med att skapa ett gemensamt programdokument för Lutherhjälpens och Svenska kyrkans missions (SKM) arbete slutförts och dokumentet har börjat användas. Detta är en viktig del i arbetet med att fördjupa förståelsen av verksamheten.

De större förändringar som skedde i verksamheten under året hade en direkt koppling till politiska händelser och katastrofer i Lutherhjälpens samarbetsländer och regioner.

- Kriget mellan Etiopien och Eritrea, som i och med fredsöverenskommelsen i juni gick in i en ny fas, kombinerat med en konflikt inom samarbetskyrkan i Etiopien (EECMY) och torkkatastrofen på Afrikas Horn har medfört extrainsatser både i Sverige- och utlandsprogrammet.
- Översvämningskatastrofen i Moçambique och de politiska oroligheterna inför och i samband med valet i juni i Zimbabwe har också tvingat fram extra insatser från kansliet i syfte att svara upp mot målen för verksamheten.
- En annan förändring som påverkade måluppfyllelsen var de israeliska trupp-tillbakadragandena från södra Libanon, vilket öppnade för återflyttning och därmed återuppbyggnadsinsatser.

Under året har arbetet med att teckna avtal med samarbetspartner fortsatt, vilket stärkt kvaliteten i samarbetet och därmed måluppfyllelsen. Samarbetsavtalet med Kyrkornas världsråd uttrycker nu tydligare än tidigare det samlade åtagande som Svenska kyrkan ikläder sig för internationell diakoni och mission.

Samtalet om att fördjupa och vidga kriterierna för samarbetet med Sida har fortsatt. De områden som i dag får Sida-stöd är ekonomi, social utveckling, mänskliga rättigheter, humanitära frågor och organisationsutveckling. Däremot finns inget samarbete kring frågor om tro, teologi, religion och etik osv. Kyrkornas och religionens roll som värdebärare i det civila samhället blir alltmer erkänd och det är viktigt att finna förståelse och olika strategier för att utveckla den rollen. Ett antal pilotprojekt har identifierats i den reviderade Sidaansökan för 2001.

Under året har en strategi för samarbetet med EU utarbetats. En ansökan om s.k. Block grant har lämnats in för 2001–2002. Detta som ett led i arbetet med att finna nya finansieringskällor och nya forum för det internationella utvecklingsarbetet. En ökad satsning på Lutherhjälpens EU-relaterade samarbetsorgan för kristna biståndsorganisationer, Aprovech, har inletts för att vara väl rustade under det svenska ordförandeskapet i EU.

Att utveckla former för lokal resursmobilisering är ett formulerat effektmål för i stort sett alla Lutherhjälpens regioner. Särskilda svårigheter har detta arbete i Indien, där myndigheterna inte ger tillstånd att föra in de medel som behövs för att etablera en lånefond för mikrokrediter. Nämnden har beslutat att ge fonden en respittid på ett år. Diskussioner har förts med flera partner om kreditprogram. Vid en konferens med Lutherhjälpens partner i södra Afrika mot slutet av året belystes olika aspekter av begreppet lokal resursmobilisering. Vid samma tillfälle avslutades också en utvärdering av spar- och kreditprogrammen i Zimbabwe. Kunskaperna från dessa aktiviteter ligger till grund för metodutveckling och delande av erfarenheter med partner i andra delar av världen.

En utfasning av återuppbyggnadsarbetet i Bosnien planerades till förmån för andra insatser bl.a. av social-diakonal karaktär. Sida önskade dock en fortsatt satsning på infrastruktur och valde att sluta avtal direkt med Lutherska världsförbundet (LVF).

Nu har dock en överenskommelse slutits med LVF om att samarbete i förhållande till statliga utvecklingsorganisationer fortsättningsvis endast skall ske genom medlemskyrkorna.

Den första fasen av pilotprojektet *Partners in Economic Justice* som Lutherhjälpen driver med Diakonia avslutades under året. Tre problemområden har identifierats och en plan håller på att formars för hur programmet skall drivas de kommande åren.

Arbetet med att utveckla programmet för Analys, policy och påverkan har fortsatt under året. Viktiga insatser för måluppfyllelsen av detta program sker i samarbete med *Jubel 2000* och *Rättvisemärkt*. Kraftfulla satsningar på *Rättvisemärkt* har gjorts i relation till målen att skapa opinion om rättvis handel och att öka försäljningen av rättvisemärkta produkter. Svenska kyrkan har varit drivande i ett mobiliseringsarbete i Föreningen för Rättvisemärkt. Frågorna har förankrats på kyrkokansliet och stift och församlingar har fått information.

Särskilda insatser för opinions- och påverkansarbete för att få till stånd en förändring av de ekonomiska sanktionerna mot Irak genomfördes under en intensiv period i maj och juni.

Som en del i opinionsbildningsarbetet under Sveriges ordförandeskap i EU har Lutherhjälpen utvecklat ett spel tillsammans med Nämnden för kyrkolivets utveckling och Liaison Committee, de enskilda organisationernas plattform för EU-samarbete. Spelet distribueras gratis med gymnasieskolorna som primär målgrupp och handlar om att dagens ekonomiska system och handelsregler inte kommer att bidra till att ge alla människor tillgång till mat om inte människor reagerar och skapar en politisk vilja.

Som ett led i att öka kompetensen och viljan att delta i påverkansarbete för global rättvisa inbjöds ombud och andra engagerade i Svenska kyrkan att delta i resan till Världsbankens och IMF:s möte i Prag, där ett seminarium med deltagare från bl.a. Världsbanken hölls gemensamt med Jubilee South. Ett sextiototal personer deltog från Sverige.

Under hösten deltog Svenska kyrkan i opinionsbildningen i de internationella handelsfrågorna och globaliseringens positiva och negativa effekter.

I Sverigeprogrammet har huvuddelen av de mål som satts upp för 2000–2002 uppnåtts redan år 2000. Det finns därför anledning att förfina de kvantitativa mål som satts upp för verksamheten. En viktig hjälp i det arbetet är två större undersökningar om svenska folkets kunskap om och inställning till Lutherhjälpen som har genomförts under året.

Ett mål som inte nåtts är att det i samtliga av Svenska kyrkans församlingar skall finnas valda ombud. Många församlingar arbetar i stället med internationella grupper som tar ansvar för helheten istället för med individuella ombud, vilket bidrar till annan måluppfyllelse.

Målet att 55 procent av dem som hört talas om Lutherhjälpen skall ge ett positivt omdöme samt att 30 procent av kyrkoråden skall känna till huvudinnehållet i Lutherhjälpens verksamhet har uppnåtts under året. Procenttalen är 57 respektive 60 procent. Det finns anledning att fortsatt vara vaksam på uppfyllelsen av de mål som relaterar till ökad och bättre medvetenhet om vad Lutherhjälpen gör, eftersom kansliet inte kunnat prioritera de resurser som behövs för att hålla webbsidan uppdaterad.

Insamlade medel har i stort följt budget även om enskilda budgetposter avviker. Antalet regelbundna givare har minskat samtidigt som resultatet från dessa givare är samlat något högre. Detta är en effekt av tidigare genomförd uppgraderingskampanj.

Under året har ett samarbete inletts med SKM och ytterligare några frivilligorganisationer för att starta ett fondbolag för etiskt sparande.

Framsteg har gjorts vad gäller effektmålet att öka användningen av internationella gäster i utbildningsverksamheten. Ett systematiskt arbete för att bättre förankra Lutherhjälpens arbete i Svenska kyrkans stift har inletts.

Extra satsningar har gjorts med debattartiklar och brev för att visa på församlingars möjligheter att direkt avsätta medel för internationell diakoni. Detta förväntas ge utslag kommande år.

Under året har omvandlingen av stipendieprogrammet *Ung i den världsvida kyrkan* till utbytesprogram fortskridit. Vidare har utbildningsresor för Lutherhjälpens ombud genomförts. Dessa resor är kraftfulla instrument när det gäller att medvetandegöra ombudens syn på omvärlden och vår roll i utvecklingssamarbetet.

Under hösten har ett av Lutherhjälpens prioriterade områden särskilt lyfts fram, nämligen Ekologiskt hållbar utveckling. Lutherhjälpen har i detta arbete bl.a. deltagit i ett seminarium på Naturvårdsverket omkring EU:s sjätte miljöprogram, lämnat ett remissyttrande till klimatutredningen och fört samtal med miljöministern om klimatfrågan och om en ekologiskt hållbar utveckling.

Ekonomisk resultatanalys

Intäkterna har varit 37 miljoner kronor lägre än budget, varav Sida-bidragen svarar för 35,6 miljoner kronor. Den senare avvikelserna avspeglas i en ungefär motsvarande minskning i kostnaderna för utlandsprogrammet och beror på begränsningen av Sidas totala budget. Testamentsmedlen har överstigit budget med 10 miljoner kronor, vilket kompenserat att gåvor och kollekter underskridit budget med 13 miljoner kronor.

Kostnaderna har varit 50 miljoner kronor lägre än budget. I huvudsak avser detta utlandsprogrammet, 33 miljoner kronor, och sammanhänger med de lägre Sida-bidragen. Dessutom har huvudprogrammen Sverige och Analys, policy och påverkan haft väsentligt lägre kostnader (8,5 miljoner kronor) än budgeterat. Aktiviteter har här inte kunnat genomföras dels p.g.a. vakanser, dels genom att planerad finansiering inte erhållits. Vakanserna har också inneburit att kanslikostnaden varit 1,5 miljoner kronor lägre än budget. Slutligen har kostnaderna reducerats genom en engångskreditering för SPP-medel med 6,5 miljoner kronor.

Resultatet har belastats med en ökning av prisfallsreserven för värdepappersplaceringar med 16 miljoner kronor.

Sammantaget har resultatet inneburit ett underskott med 5,2 miljoner kronor, att jämföra med ett budgeterat överskott på 2 miljoner kronor, vilket täckts genom utnyttjande av verksamhetsdestinerade medel.

Framåtblickar

Lutherhjälpen är en starkt idéburen verksamhet buren av en engagerad folkrörelse inom Svenska kyrkan. Ekonomin är god.

Integrationen av Lutherhjälpens verksamhet i Svenska kyrkans nationella beslutsstruktur och uppbyggnaden av det integrerade kansliet har inte alltid varit enkel. Den egna identiteten är viktig för rörelsen.

De initiala svårigheterna i formandet av det nya kansliet ligger nu bakom och kansliet stärks steg för steg i de funktioner som den nya organisationen kräver. Verksamhetsområdesstrukturen tar successivt fastare former. Nämnden, Kyrkostyrelsen och Kyrkomötet utvecklar sina respektive roller i relation till verksamheten. Ett målmedvetet arbete för att bättre integrera arbetet på stiftsnivå har inletts bl.a.

tillsammans med Nämnden för kyrkolivets utveckling. En förnyelse av ombudsorganisationen sker parallellt.

Samtidigt som vissa strukturella problem kvarstår måste även det förhållandevis stora gapet mellan ambitioner och kansliresurser övervinnas. Detta är kopplat till problematiken att Svenska kyrkans internationella verksamheter är starkt integrerade, men arbetar med tre styrorgan. Denna splittrade styrning försvårar möjligheterna att nå en helhetssyn med arbetet och integrationen av Lutherhjälpens verksamhet i Svenska kyrkan som helhet. Nämnderna för Lutherhjälpen och Svenska kyrkans mission beslutade därför under året föreslå att ett gemensamt styrorgan för internationell mission och diakoni inrättas, till vilket även EFS inbjuds att delta.

Vad gäller framtida finansieringsmöjligheter för Lutherhjälpens verksamhet är det nödvändigt att arbeta efter olika vägar samtidigt av flera skäl. För det första är Lutherhjälpen en integrerad del av Svenska kyrkan vilket ger en stark ekonomisk bas i kollekt och i framtiden också i form av att församlingar avsätter medel över budgeten för internationell diakoni. Den ökade nationella finansieringen är också ett uttryck för detta.

För det andra är Lutherhjälpen en insamlingsverksamhet vilket kräver ständiga insatser i givarvård och för att utveckla nya metoder. Konkurrensen på insamlingsmarknaden hårdnar och antalet aktiva och regelbundna givare har minskat samtidigt som bidragen ökat per givare. Genomförda kampanjer för regelbundet givande i slutet av året kommer dock att få effekt kommande år. Därför växer möjligheterna till etiskt sparande, ett område där Lutherhjälpen ökar sitt engagemang.

För det tredje förs samtal med Sida om förutsättningarna att fördjupa och vidga kriterierna för samarbetet så att de bättre stämmer med Lutherhjälpens helhetssyn och profil.

För det fjärde sker ett utvecklingsarbete i relation till EU för att söka nya framtida finansieringsmöjligheter. I samband med permutationen av Stiftelsen Lutherhjälpen har detta arbete prioriterats.

En förändrad värld, inte minst till följd av globaliseringens nya hot och möjligheter, ställer nya krav på metoder för att förverkliga målen för Lutherhjälpens utvecklingsarbete. Inte minst krävs ökad energi och stringens i påverkans- och opinionsbildningsarbete. Ett uttryck för detta är Ecumenical Advocacy Alliance, som just nu utvecklas inom ramen för Kyrkornas världsråd. I detta arbete har Lutherhjälpen varit drivande. Det kommer att vara ett viktigt instrument för det framtida arbetet.

Ledamöter i Nämnden för internationell diakoni/ Lutherhjälpen

Ordinarie ledamöter

Biskop Anders Wejryd, ordförande, mikrobiolog Ingegerd Gustafsson, första vice ordförande, kyrkoherde Åke Sjöström, andre vice ordförande, kanslichef Suzanne Fredborg, kontraktsprost John Liljeblad, lantbrukare Birgitta Josefson-Hultgren, biologen och författaren Stefan Edman, driftsledare Lars Öhlén, sjukgymnast Birgitta Amnéus.

Ersättare

Läkaren Christer Säll, leg. sjuksköterskan Margareta Appel, teol.stud. Jennie Nordin, kontraktsprost Lena Dour, ingenjör Mattias Sahlman, politiskt sakkunniga Jenny

Björnsdotter Alge, lågstadielärare Evy Åberg, kontraktsprost Lasse Blom, flyktingsekreterare Renée Danielsson.

Nämnden för Lutherhjälpen har sammanträtt den 24 februari, 25 april, 20 juni, 9–10 oktober, 22 november.

Peter Weiderud
Verksamhetsområdeschef

VO: Internationell diakoni/LH

Resultatrapport år 2000

Enhet: Tusental kr	Utfall 2000	Budget 2000	Budget- avvikelse	Procent
Extern finansiering				
Kollekter och gåvor	90 519	90 650	-131	0
Rikskollekter	30 230	33 000	-2 770	8
Bidrag Sida	54 542	90 096	-35 554	39
Övriga erhållna bidrag	5 489	4 132	1 357	-33
Netto kapital- och likviditets- förvaltning	4 379	4 500	-121	3
Övriga intäkter	<u>24</u>	<u>0</u>	<u>24</u>	=
Summa extern finansiering	185 183	222 378	-37 195	17
Intern finansiering				
Nationell finansiering	<u>4 579</u>	<u>4 579</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Summa intern finansiering	4 579	4 579	0	0
Kostnader				
Lämnade bidrag	-146 662	-179 543	32 881	18
Övriga externa kostnader	-18 548	-27 123	8 575	32
Personalkostnader	-2 296	-2 733	437	16
Företagsanknutna medel (SPP)	6 524	0	6 524	-
Interna kostnader	<u>-19 489</u>	<u>-20 909</u>	<u>1 420</u>	<u>7</u>
Summa kostnader	-180 471	-230 308	49 837	22
Dispositioner				
Förändrade ändamåls- destinerade medel	1 741	5 347	-3 606	67
Förändrade verksamhets- destinerade medel	5 212	-1 996	7 208	-
Förändrade prisfallsreserver	<u>-16 244</u>	<u>0</u>	<u>-16 244</u>	=
Summa dispositioner	-9 291	3 351	-12 642	-
Nettoresultat	0	0	-0	-
Kostnader per huvudprogram				
VO-gemensamt för Internatio- nell diakoni/LH	-16 407	-24 561	8 154	33
Utland	-146 562	-179 718	33 156	18
Sverige	-15 493	-19 433	3 940	20
Analys, policy och påverkan	<u>-2 009</u>	<u>-6 597</u>	<u>4 587</u>	<u>70</u>
Summa kostnader	-180 471	-230 308	49 837	22

Anm: Kostnader anges med -. Negativ budgetavvikelse betyder sämre resultat än budgeterat.

Bilaga 15: Verksamhetsområde Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen utland

Verksamhetsområdesrapport 2000

Arbetet inom verksamhetsområdet är relaterat till Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens (EFS) insatser i samverkan med framför allt kyrkor och ekumeniska organisationer samt övriga partner i världen. Dessa insatser innehåller arbete som uppmuntrar och skapar personligt engagemang för mission, liksom insatser som skapar konstruktiva förutsättningar för att kanalisera och förverkliga Svenska kyrkans del i det globala missionsuppdraget.

Huvudprogram Utland

- ◆ delprogram Afrika, särskilt Östra Afrika och Afrikas Horn
- ◆ delprogram Asien, särskilt Indien
- ◆ delprogram Missionärer (har tillkommit)

Verksamhetsområdets mål

Inriktningsmål

EFS-rådet har valt att fastställa inriktningsmålen i relation till prioriterade tematiska områden.

Kyrko- och församlingsutveckling

- ◆ Att inom ramen för kyrkornas gemenskap, gudstjänstliv, vittnesbörd och diakoni medverka till trons fördjupning, kyrkornas enhet, tillväxt och förnyelse, samt evangeliets utbredande.
- ◆ Att verka för ömsesidighet i samarbetet, minska ett negativt beroende och stärka den lokala kristna gruppens självtillit.
- ◆ Att i samverkan söka sig fram till kyrkans roll i arbetet för utveckling, fred, rättvisa och demokrati.

Teologisk utbildning och reflektion

- ◆ Att stödja utbildning av ledare i kyrkan på folkspråket.
- ◆ Att medverka till ökad förståelse och samverkan med andra kyrkor.

Hälso- och sjukvård

- ◆ Att prioritera och lokalt förankra en förebyggande hälso- och sjukvård.
- ◆ Att bidra till en helhetssyn på människan i vården.

Integrerade utvecklingsprogram

- ◆ Att människor själva ska kunna tillgodose sina basbehov framför allt när det gäller mat och vatten.
- ◆ Att stödja utbildningar och integrerade utvecklingsprojekt, som t.ex. skolor för handikappade, yrkesskolor och barnhem.
- ◆ Att främja folkbildningsarbete och träning i demokrati i kyrka och samhälle.
- ◆ Att stödja program för läskunnighet och underlätta flickors skolgång.
- ◆ Att ge kvinnor möjlighet till utbildning för ledarskap.

Katastrofarbete

- ◆ Att inom ramen för delprogrammen ha beredskap att med lokal partner möta akuta behov av nödhjälp.

Effektmål

Effektmålen är satta på delprogramnivå och är för många för att listas här. Ett arbete pågår med syfte att utveckla mer styrande, fokuserade och utvärderingsbara effektmål. Detta kommer att i ett första steg få genomslag i budgetarbetet för år 2002.

Verksamhet och måluppfyllelse

Verksamheten har i allmänhet gått enligt planerna. I bedömningen av läget måste hänsyn tas till ansträngda politiska händelser och katastrofer i samarbetsländer och regioner. Den aktuella situationen på Afrikas Horn med konflikten mellan Etiopien och Eritrea, en konflikt inom Ethiopian Evangelical Church of Mekane Yesus (EECMY) samt torkkatastrofen försvårar kraftigt måluppfyllelsen.

Under året har arbetet med att teckna avtal med samarbetspartner fortsatt, vilket stärkt kvaliteten i samarbetet och därmed måluppfyllelsen. Särskilda insatser har också gjorts för att öka kapaciteten hos samarbetspartner med allvarliga administrativa och ekonomiska problem. Samarbetsavtalet med Kyrkornas världsråd uttrycker nu tydligare än tidigare det samlade åtagande som Svenska kyrkan ikläder sig för internationell diakoni och mission.

Samtalet om att fördjupa och vidga kriterierna för samarbetet med Sida har fortsatt. De områden som i dag får Sida-stöd är ekonomi, social utveckling, mänskliga rättigheter, humanitära frågor och organisationsutveckling. Däremot finns inget samarbete kring frågor om tro, teologi, religion och etik osv. Kyrkornas och religionens roll som värdebärare i det civila samhället får en allt större betydelse och det är viktigt att finna förståelse och olika strategier för att utveckla den rollen. Ett antal pilotprojekt har identifierats i den reviderade Sida-ansökan för 2001.

Under året har tre missionärer avslutat sin tjänst och åtta förnyat sina kontrakt för ytterligare en arbetsperiod. Vid årets slut fanns 14 missionärer i tjänst och två missionärskandidater. I det nya kollektivavtal för Svenska kyrkans utlandsanställda som trädde i kraft i början av året tydliggörs Svenska kyrkans sändande av och ansvar för missionärerna. Ett analysarbete av effekterna av avtalet pågår, inte minst för att få en samlad bild av dess ekonomiska konsekvenser samt för att kunna fördjupa måluppfyllelsen att missionärerna skall få en utbildning som gör dem rustade för tjänsten utomlands och för att kunna fungera i sin roll som lokala medarbetare.

Under året har två för EFS och Svenska kyrkans mission (SKM) gemensamma missionärsseminarier genomförts i Uppsala och två regionala missionärssamlingar. Detta skall ses som ett led i att genom ökat erfarenhetsutbyte mellan verksamhetsområdena stärka den kvalitativa måluppfyllelsen.

Ekonomisk resultatanalys

EFS Utland har tre huvudsakliga intäktskällor. De är bidrag från EFS, Sida och nationell finansiering inom Svenska kyrkan. Tillfälligt bundna ändamålsdestinerade medel har ianspråktagits med 3,1 miljoner kronor. Behovet av nationell finansiering har varit 0,6 miljoner kronor lägre än budget p.g.a. lägre kanslikostnader.

Orsaken till att verksamhetskostnaderna inte uppnått budget är främst bristande återrapportering, förseningar i projekten och uteblivna projektansökningar. Dessutom har beslut fattats under året om att inte ansöka om katastrofmedel hos Sida, vilket också förklarar de låga Sidaintäkterna. Kostnaderna för utlandspersonal har visserligen ökat, men hållits nere genom förändringar i anställningstid och senarelagda rekryteringar.

Framåtblickar

Av stor betydelse för det framtida arbetet är EFS utlandsutredning, vars syfte är att ta fram förslag till strategier och handlingsplaner som kan ligga till grund för inriktningen och utvecklingen av EFS utlandsarbete i framtiden. Arbetet i utredningen har pågått under året och en delrapport presenterades i september. Det fortsätter under 2001, bl.a. med tre regionala samlingar.

De initiala svårigheterna i formandet av det nya kansliet ligger nu bakom och kansliet stärks steg för steg i de funktioner som den nya organisationen kräver. Verksamhetsområdesstrukturen tar successivt fastare former. Nämnder/råd, Kyrkostyrelsen och Kyrkomötet utvecklar sina respektive roller i relation till verksamheten. Ett målmedvetet arbete för att bättre integrera arbetet på stiftsnivå har inletts hand i hand med en förnyelse av ombudsorganisationen.

Samtidigt kvarstår vissa strukturella problem att övervinna. Det förhållandevis stora gapet mellan ambitioner och kansliresurser måste övervinnas. Detta är nära kopplat till problematiken att Svenska kyrkans internationella verksamheter är nära integrerade men arbetar med tre styrorgan, vilket också försvårar möjligheterna att nå en helhetssyn med arbetet. Nämnderna för Lutherhjälpen och SKM beslutade under året föreslå att ett gemensamt styrorgan för internationell mission och diakoni inrättas, till vilket även EFS inbjuds att delta (detta är en fråga för EFS styrelse att ta ställning till).

För 2001 har EFS skjutit till extra resurser av ett ackumulerat överskott från föregående år av anslags- och personalmedel.

Ledamöter i EFS-rådet

Civilingenjör Rey Råwall, ordförande, omsorgschef Berit Hofgren, första vice ordförande, folkhögskollärare Kersti Karlsson, andra vice ordförande, pastor Torbjörn Arvidsson, ingenjör Anders Bergner, sekreterare Åsa Dencker, studerande Jenny Edström, civilingenjör Ingemar Falk, diakonikonsult Anna-Greta Johansson, folkskollärare Margareta Olsson Lindström, ingenjör Börje Lund, forskare Lennart Möller, Tomas Nygren, reparatör Ove Ohlsson, teologistuderande Anders Sandberg.

EFS-rådet har sammanträtt den 26 februari, 10 april, 19 juni, 17 september, 19 november.

Peter Weiderud
Verksamhetsområdesche

VO: EFS Utland

Resultatrapport år 2000

Enhet: Tusental kr	Utfall 2000	Budget 2000	Budget- avvikelse	Procent
Extern finansiering				
Bidrag Sida	2 162	5 736	-3 574	62
Övriga erhållna bidrag	10 640	14 100	-3 460	25
Netto kapital- och likviditets- förvaltning	-27	0	-27	-
Övriga intäkter	<u>480</u>	<u>0</u>	<u>480</u>	<u>=</u>
Summa extern finansiering	13 255	19 836	-6 581	33
Intern finansiering				
Nationell finansiering	<u>3 604</u>	<u>4 200</u>	<u>-596</u>	<u>14</u>
Summa intern finansiering	3 604	4 200	-596	14
Kostnader				
Lämnade bidrag	-8 218	-11 963	3 745	31
Övriga externa kostnader	-1 215	-221	-994	-
Personalkostnader	-5 098	-5 899	801	14
Interna kostnader	<u>-5 399</u>	<u>-5 995</u>	<u>596</u>	<u>10</u>
Summa kostnader	-19 930	-24 078	4 148	17
Dispositioner				
Förändrade ändamåls- destinerade medel	<u>3 071</u>	<u>42</u>	<u>3 029</u>	<u>=</u>
Summa dispositioner	3 071	42	3 029	-
Nettoreultat	-0	0	-0	100
Kostnader per huvudprogram				
VO-gemensamt för EFS				
Utland	-5 630	-6 253	622	10
Utland	<u>-14 299</u>	<u>-17 825</u>	<u>3 526</u>	<u>20</u>
Summa kostnader	-19 930	-24 078	4 148	17

Anm: Kostnader anges med -. Negativ budgetavvikelse betyder sämre resultat än budgeterat.

Bilaga 16: Svenska Kyrkans Utbildning AB, Org.nr. 556427-5823 Årsredovisning för räkenskapsåret 2000

Styrelsen och verkställande direktören avger följande årsredovisning.

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor.

Förvaltningsberättelse

Bolagets uppgift

Svenska Kyrkans Utbildning AB (SKUAB) är ett serviceorgan som i första hand skall svara mot de utbildningsbehov som har rikskyrkligt och allmänt intresse. SKUAB strävar efter ett nära samarbete med olika organ inom Svenska kyrkan för att ge verksamheten bredd och efterfrågat innehåll. Utgångspunkten för verksamheten inom SKUAB är Svenska kyrkans teologiska och ideologiska grundsyn.

Ägarförhållanden

Svenska Kyrkans Utbildning AB ägdes till och med 1999 av Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet (SFRV), organisationsnummer 817602-1791 Uppsala. I samband med bildandet av trossamfundet Svenska kyrkan den 1 januari 2000 överlät SFRV aktierna i bolaget till Trossamfundet Svenska kyrkan, organisationsnummer 252002-6135 till vilket bolaget under år 2000 varit helägt dotterbolag.

Verksamheten under räkenskapsåret

SKUAB har hyrt kurs- och konferensanläggningen Ansgarsliden i Sigtuna av Stiftelsen Svenska kyrkans utbildningscentrum i Sigtuna (SKUC). Verksamheten har bedrivits i egen regi avseende kurser och utbildningar samt genom avtal med den utomstående entreprenören Amica avseende hotell och konferens.

Utbildningsverksamhet

Bolaget har arrangerat kurser och utbildningar samt uppdragsutbildningar i Sigtuna och på andra orter.

Verksamheten är fördelad tematiskt enligt följande:

- ◆ *Kyrka och församling* (kurser för kyrkvaktmästare, personal på församlingsexpedition, församlingsvärdinnekurser, kurser för kyrkvårdar och för kyrkoråd, introduktionskurs för nyanställda inom Svenska kyrkan samt chefs- och ledarskapsutbildning).
- ◆ *Kultur, gender och livsfrågor* (kvinnokurser, heliga danser samt olika uppdrag).
- ◆ *Samverkanskurser och projekt* (predikofortbildning, konfirmandseminarium).

SKUAB sköter även kursadministrationen för Svenska teologiska institutet i Jerusalem sedan 1999 på uppdrag av Svenska kyrkans mission. SKUAB har även administrerat Lutherhjälpens och Svenska kyrkans missions representantskap.

Allmän kursgårdsverksamhet

Målsättningen för den allmänna kursgårdsverksamheten har varit att skapa en god ekonomisk grund genom att ge hög prioritet åt införsäljningen av Ansgarsliden på den externa marknaden samt att förstärka uppgiften som konferensanläggning för Svenska kyrkan. Fortsatta ansträngningar har gjorts för att utveckla kvaliteten avseende service och faciliteter. Totalt sålda rum under 2000 uppgick till 9 674 (1999: 9 753) med en beläggning måndag till fredag (fyra nätter) om 42 procent (43 procent) och total beläggning hela året måndag till söndag om 31 procent (31 procent). Trots att Kyrkomötet lämnat Sigtuna och ett bortfall därmed skett om 1 400 rum har genom nyförsäljning nivån kunnat hållas på i stort samma nivå som 1999.¹

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Under senare år har Kyrkomötet särskilt granskat Ansgarsliden och dess verksamhet och ekonomi inom SKUAB och SKUC. Efter fortsatt beredning och utredning redovisade Kyrkostyrelsen i skrivelse KsSkr 2000:8 till Kyrkomötet att det varken av innehållsliga eller verksamhetsmässiga skäl fanns anledning att avveckla Ansgarsliden. Tvärtom borde Svenska kyrkan vara mer aktiv och driva frågor om verksamhetsutveckling, innehåll och profilering. Kyrkostyrelsen kommer fortsatt att granska verksamheten och redovisa denna inom ramen för sin verksamhetsberättelse. Kyrkomötet biföll i september 2000 Kyrkostyrelsens förslag. Besluten innebär att den långa diskussionen om Ansgarlidens framtid avslutats.

Under året har VD Bror Nyback lämnat sin befattning. Till ny direktor vid stiftelsen och VD i bolaget har styrelsen utsett Klas Hansson, som tillträdde vid årsskiftet.

Verksamheten efter räkenskapsårets utgång

En genomlysning av fördelningen av verksamhet mellan SKUC och SKUAB har gett vid handen att delar av SKUABs verksamhet med fördel kan bedrivas inom SKUCs ram, varför denna framdeles kommer bedrivas där. SKUABs personal vad avser kursverksamhet och administration övertas desslikes av SKUC, och SKUC kommer att sälja administrativa tjänster till SKUAB för den verksamhet som kvarstannar inom bolaget.

SKUAB fortsätter sitt samarbete med Amica rörande kursgården för ytterligare en treårsperiod. I samband därmed övergår den personal inom SKUAB som arbetat inom reception, service och kök till anställning inom Amica.

Förslag till vinstdisposition

Till bolagsstämmans förfogande står följande vinstmedel:

Balanserade vinstmedel	2 356 527
Årets vinst	<u>586 342</u>
	2 942 869
Styrelsen och verkställande direktören föreslår att vinstmedlen disponeras så att i ny räkning överförs	<u>2 942 869</u>
	2 942 869

¹ Redovisningen sker i enlighet med normala principer inom branschen.

Resultaträkning	Not	2000	1999
		1	
Rörelsens intäkter m.m.			
Nettoomsättning	2	<u>20 674</u>	<u>24 984</u>
Summa intäkter m.m.		20 674	24 984
 Rörelsens kostnader			
Råvaror, förnödenheter och andra direkta verksamhetskostnader		-8 924	-11 054
Övriga externa kostnader	3	-6 152	-7 746
Personalkostnader	4	-3 705	-4 656
Avskrivningar av materiella anläggnings- tillgångar		<u>-1 417</u>	<u>-1 022</u>
Summa rörelsens kostnader		-20 198	-24 478
 Rörelseresultat		476	506
 Resultat från finansiella investeringar			
Ränteintäkter från koncernföretag		149	21
Räntekostnader till koncernföretag		-36	-156
Övriga finansiella kostnader		<u>-3</u>	<u>-5</u>
Summa resultat från finansiella investeringar		110	-140
 Årets vinst		586	366

Balansräkning	Not	2000-12-31	1999-12-31
		1	
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier, verktyg och installationer	5	1 544	2 369
Summa anläggningstillgångar		<u>1 544</u>	<u>2 369</u>
Omsättningstillgångar			
Varulager m.m.			
Varulager		100	224
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1 601	2 126
Fordringar hos moderföretag	6	4 510	3 527
Fordringar hos koncernföretag		–	32
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		<u>82</u>	<u>648</u>
		6 193	6 333
Kortfristiga placeringar		1 993	–
Kassa och bank	6	11	2
Summa omsättningstillgångar		8 297	6 559
Summa tillgångar		9 841	8 928

Balansräkning	Not	2000-12-31	1999-12-31
		1	
Eget kapital och skulder			
Eget kapital	7		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital (1000 aktier á nom 100 kr)		100	100
Reservfond		<u>20</u>	–
		120	100
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		2 356	10
Erhållet aktieägartillskott		–	2 000
Årets vinst		<u>586</u>	<u>366</u>
		2 942	2 376
Summa eget kapital		3 062	2 476
Långfristiga skulder			
Skuld till moderföretag	8	<u>3 000</u>	<u>3 000</u>
Summa långfristiga skulder		3 000	3 000
Kortfristiga skulder			
Skulder till koncernföretag		119	–
Leverantörsskulder		1 887	1 720
Förskott från kunder		295	–
Övriga kortfristiga skulder		401	336
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		<u>1 077</u>	<u>1 396</u>
Summa kortfristiga skulder		3 779	3 452
Summa eget kapital och skulder		9 841	8 928
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser	9	2 000	2 000

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med Bokföringsnämndens och Redovisningsrådets rekommendationer och uttalanden. Om inte annat framgår är principerna oförändrade i jämförelse med föregående år.

Fordringar

Fordringar upptas till det belopp, som efter individuell bedömning beräknas bli betalt.

Varulager

Varulagret värderas, med tillämpning av först in, först ut-principen, enligt lägsta värdets princip.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar avskrivs systematiskt över den bedömda ekonomiska livslängden. Härvid tillämpas följande avskrivningstider:

	Antal år
Inventarier	5
Datorer med tillbehör	3

Not 2 Inköp och försäljning mellan koncernföretag

	2000	1999
Av bolagets nettoomsättning avser försäljning till moderföretag	9 617	10 300
Av bolagets nettoomsättning avser försäljning till andra koncernbolag	<u>316</u>	<u>260</u>
Summa	9 933	10 560
Av bolagets inköp avser inköp från andra koncernbolag	578	782

Not 3 Ersättning till revisorer

	2000	1999
Revision	112	146
Andra uppdrag än revisionsuppdraget	<u>68</u>	<u>123</u>
	180	269

Not 4 Medelantal anställda, löner, andra ersättningar och sociala avgifter

	2000	1999
Medelantalet anställda, med fördelning på kvinnor och män uppgår till		
Kvinnor	12	10
Män	<u>1</u>	<u>3</u>
Totalt	13	13
Löner och ersättningar uppgår till		
Styrelsen och verkställande direktören	–	–
Övriga anställda	<u>2 625</u>	<u>3 166</u>
Totala löner och ersättningar	2 625	3 166
Sociala avgifter enligt lag och avtal	897	1 197
Pensionskostnader (varav för styrelse och verkställande direktör – (–))	<u>85</u>	<u>114</u>
Totala löner, ersättningar, sociala avgifter och pensionskostnader	3 607	4 477

För drift av restaurang- och hotelldelen anlitas entreprenör, som i verksamheten sysselsatt ca 7 (5) personer under 2000 fördelade på 3 (3) män och 4 (2) kvinnor.

Avtal med ny VD (direktor) föreligger med innebörden att efter en uppsägningstid om sex månader kan ett avgångsvederlag uppgående till sex månadslöner utgå vid uppsägning från bolagets sida.

Årets personalkostnader har reducerats med allokerade SPP-medel om 57 tkr.

Not 5 Inventarier, verktyg och installationer

	2000	1999
Ingående anskaffningsvärden	5 035	4 486
Årets förändringar		
Inköp	592	549
Utrangeringar	<u>-1 212</u>	–
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	4 415	5 035
Ingående avskrivningar	-2 666	-1 644
Årets förändringar		
Avskrivningar	-1 097	-1 022
Utrangeringar	892	–
Utgående ackumulerade avskrivningar	<u>-2 871</u>	<u>-2 666</u>
Utgående restvärde enligt plan	1 544	2 369

I posten Avskrivningar i resultaträkningen ingår avskrivning/nedskrivning på under året utrangerade inventarier med 320 tkr.

Not 6 Fordringar hos moderföretag

Bolaget har ett underkonto i Trossamfundet Svenska kyrkans koncernkonto. Internkredit om 4 000 tusen kronor (4 000) föreligger. Per 2000-12-31 förelåg ett positivt saldo på koncernkonto om 4 165 tusen kronor (3 373).

Not 7 Förändring av eget kapital

	2000	1999
Bundet eget kapital		
Aktiekapital		
Belopp vid årets ingång	100	100
Belopp vid årets utgång	100	100
 Reservfond		
Belopp vid årets ingång	-	-
Årets avsättning	<u>20</u>	<u>=</u>
Belopp vid årets utgång	20	0
 Summa bundet eget kapital vid årets utgång	 120	 100
 Fritt eget kapital		
Belopp vid årets ingång	2 376	10
Erhållet aktieägartillskott	-	2 000
Avsättning till reservfond	-20	-
Årets resultat	<u>586</u>	<u>366</u>
Belopp vid årets utgång	2 942	2 376

Not 8 Långfristiga skulder

Under 1999 erhöll bolaget ett treårigt ränte- och amorteringsfritt lån om 3 000 tusen kronor.

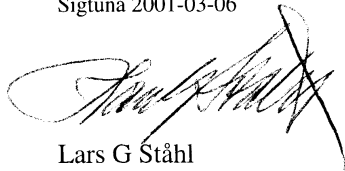
Not 9 Ansvarsförbindelser

	2000-12-31	1999-12-31
Villkorat aktieägartillskott	2 000	2 000

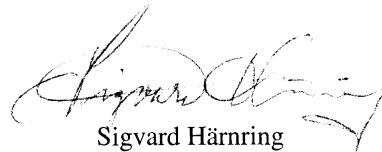
Svenska Kyrkans Utbildning AB
Org nr 556427-5823

11

Sigtuna 2001-03-06

Lars G Ståhl
Ordförande

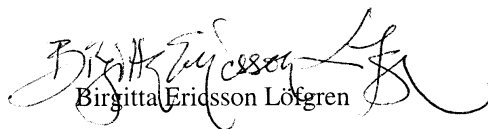
Sigvard Härnring

Klas Hansson
Verkställande direktör

BoLennart Anbäcken

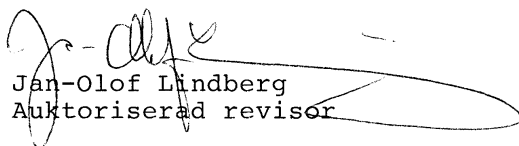
Birgitta Ericsson Löfgren

Anders Reinholdsson

Vår revisionsberättelse har avgivits 2001-03-14.

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Jan-Olof Lindberg
Auktoriserad revisor

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i

Svenska Kyrkans Utbildning AB

Org nr 556427-5823

Vi har granskat årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Svenska Kyrkans Utbildning AB för år 2000. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

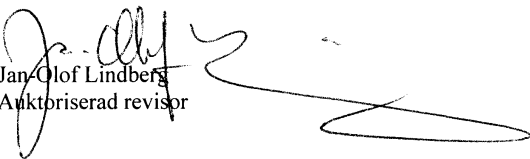
Revisionen har utförts i enlighet med god revisionsd i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen. Som underlag till vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger därmed en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige.

Vi tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen, disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Uppsala den 14 mars 2001

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB

Jan-Olof Lindberg
Auktoriserad revisor

GRANSKNINGSRAPPORT

Till bolagsstämman i Svenska Kyrkans Utbildning AB

(org nr 556427-5823)

Vi har granskat bolagets verksamhet under 2000. Granskningen har utförts enligt god sed.

Bolagets framtid har varit föremål för prövning bl a med stöd av den av SFRVs styrelse tillsatta utredningen om utbildningsbehov på nationell nivå. Vi noterade föregående år att i avvaktan på beskedet om bolagets framtid hade ägardirektiven varit alltför otydliga. Efter kyrkomötets beslut hösten 2000 har ett arbete pågått inom bolaget med att se över vilken verksamhet som skall bedrivas i bolaget i framtiden. Det är väsentligt att ägarna genom ägardirektiv tydliggör sina förväntningar på bolaget.

Vi har vid vår granskning, mot bakgrund av ovanstående, sammantaget funnit att bolagets verksamhet skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets kontroll varit tillräcklig. Vi finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

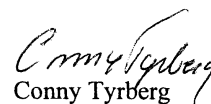
Uppsala den 2 april 2001

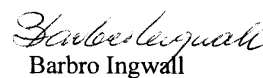

Gunborg Engman-Eriesson

Christina Pregmark Gyberg

Karl-Erik Nibell

Ingemar Åhs

Conny Tyrberg

Barbro Ingwall

(1)

Bilaga 17: Svenska Kyrkans Förvaltnings AB, Org.nr. 556047-5773 Årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2000

Styrelsen och verkställande direktören avger följande årsredovisning och koncernredovisning.

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor.

Förvaltningsberättelse

Verksamhetsinriktning

Bolaget förvaltar och underhåller fastigheten Fjärdingen 15:2. Bolaget förser i denna fastighet sina ägare, den rikskyrkliga organisationen, med kontorslokaler samt tillhandahåller via dotterbolaget Kyrkans Hus AB kontorsservice inklusive kontors- och datorutrustning. Även Föreningen Uppsala U-landsbod, Svenska Kyrkans Unga, Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen, Kvinnor i Svenska kyrkan, Sveriges Kyrkosångsförbund och Kvinnor för Mission förhyr lokaler i fastigheten.

Bolaget administreras av personal i dotterbolaget Kyrkans Hus AB.

Ägare

Bolaget är dotterbolag till Trossamfundet Svenska kyrkan, som innehar 58,6 procent av rösterna och 40 procent av kapitalet. Övriga ägare är Stiftelsen Svenska kyrkans mission (SKM) som innehar 17,25 procent av rösterna och 25 procent av kapitalet, Stiftelsen Lutherhjälpen som innehar 17,25 procent av rösterna och 25 procent av kapitalet samt Stiftelsen Svenska kyrkan i utlandet (SKUT) som innehar 6,9 procent av rösterna och 10 procent av kapitalet.

Flerårsjämförelse

Bolagets ekonomiska utveckling i sammandrag.

	2000	1999	1998	1997	1996
Nettoomsättning	6 890	7 685	6 769	7 204	6 630
Resultat efter finansiella poster	423	23	-2 610	351	-2 169
Balansomslutning	81 827	80 753	82 304	83 185	82 865
Soliditet (procent)	32	31	30	32	29
Avkastning på eget kapital (procent)	2	1	neg	1	neg
Investeringar	214	135	135	31	1 584
Antal anställda	1	1	1	1	2

Nyckeltalsdefinitioner framgår av not 1.

Koncernen

Koncernen består förutom av moderbolaget av de helägda dotterbolagen Kyrkans Hus AB och Kyrknätet AB.

Kyrkans Hus AB

Bolagets verksamhet omfattar uthyrning av inventarier och datautrustning, samordning av telefoni och posthantering, tillhandahållande av personalmatsal samt uthyrning och försäljning av videofilmer producerade huvudsakligen av Svenska kyrkan på nationell nivå. Under 1997 tillkom verksamheterna ekonomiförvaltnings-tjänster, datatjänster och produktion av profilprodukter. Från och med år 2001 har hanteringen av videofilmer och profilprodukter överlåtits till Verbum AB. Bolaget redovisar för året ett positivt resultat om 36 tusen kronor.

Kyrknätet AB

Bolaget, som startade sin verksamhet 1996, skall svara för drift och utveckling av Svenska kyrkans gemensamma datasystem samt ävensom idka därmed förenlig verksamhet. Detta innebär bland annat att bolaget har att svara för drift av Svenska kyrkans kyrkobokföringssystem och datanät enligt avtal med Trossamfundet Svenska kyrkan. Datanätverket har under 2000 växt från 42 till 48 anslutna Exchangeservrar och från 100 till 180 lokala nätverk med sammantaget knappt 9 500 användare – en generell ökning med 19 procent under året.

Koncernens ekonomiska utveckling i sammandrag.

	2000	1999	1998	1997	1996
Nettoomsättning	65 273	73 864	70 941	66 182	25 779
Resultat efter finansiella poster	3 288	746	-1 348	3 508	-542
Balansomslutning	99 400	95 284	97 382	105 017	94 059
Soliditet (procent)	31	28	27	26	25
Avkastning på eget kapital (procent)	14	3	neg	15	neg
Investeringar	3 456	3 800	4 424	11 807	3 761
Antal anställda	29	39	39	43	3

Nyckeltalsdefinitioner framgår av not 1.

I slutet av 1996 ingicks ett avtal mellan de fyra rikskyrkliga stiftelserna SFRV, SKM, SKUT och LH med innebörden att i princip all verksamhet från och med 1 januari 1997 bedrivs inom SFRV-koncernen vilket för SKF:s dotterbolag Kyrkans Hus AB inneburit tillkommande verksamheter samt medfört en ökning av antalet anställda med 34 st och en ökning av nettoomsättningen med drygt 20 Mkr under 1997. För SKF-koncernen tillkom under 1997 Sackeus AB:s verksamhet, vilket också förklarar ökningen under 1997 för antal anställda, nettoomsättning och balansomslutning. Under år 2000 har dock aktiemajoriteten i Sackeus AB avyttrats, varvid bolaget ej längre ingår i koncernen.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Koncernen och moderföretaget

Per 2000-12-31 har 800 aktier i Sackeus AB avyttrats. Bolaget, som förvärvades 1996-12-27, bedriver import och försäljning av varor från producentgrupper i tredje världen. Idén är att arbeta för rättvisa handelsrelationer. Kvarvarande ägarandel uppgår till 37 procent. Sackeus AB redovisas som intresseföretag.

Väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång samt framtida utveckling

Den 1 januari 2000 ändrades relationen mellan Svenska kyrkan och staten varvid det registrerade Trossamfundet Svenska kyrkan. I samband med bildandet av Trossamfundet Svenska kyrkan överlät den förutvarande moderstiftelsen SFRV sina aktier i SKF-koncernen till Svenska kyrkan. Bolaget är därför från och med 1 januari ett dotterbolag till Svenska kyrkan.

Under 2000 har en utredning pågått med syfte att göra en översyn av vilka verksamheter som tidigare bedrivits i bolagsform som i framtiden bör bedrivas direkt av Svenska kyrkan. Vid tidpunkten för årsredovisningens avlämnande har inga formella beslut kunnat fattats om ändring av bolagens verksamheter på grund av vissa, för trossamfund, skattemässiga oklara frågeställningar.

Förslag till vinstdisposition

Koncernens fria egna kapital enligt koncernbalansräkningen uppgår till 26 560 tusen kronor. Avsättning till bundna reserver erfordras ej.

Till bolagsstämmans förfogande står följande vinstmedel:

24 713 861

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att vinstmedlen disponeras så att i ny räkning överföres

24 713 861

Koncernresultaträkning	Not	2000	1999
	1		
Rörelsens intäkter			
Nettoomsättning	2	65 273	73 864
Övriga intäkter		<u>9</u>	<u>23</u>
		65 282	73 887
Rörelsens kostnader			
Varukostnader		-2 386	-10 828
Övriga externa kostnader	3, 4	-40 104	-36 644
Personalkostnader	5	-9 558	-13 071
Avskrivning av materiella och immateriella anläggningstillgångar	6	<u>-7 017</u>	<u>-9 308</u>
Summa rörelsens kostnader		-59 065	-69 851
Rörelseresultat	2	6 217	4 036
Resultat från finansiella investeringar	7		
Finansiella intäkter		344	134
Finansiella kostnader		<u>-3 273</u>	<u>-3 424</u>
Summa resultat från finansiella investeringar		-2 929	-3 290
Resultat efter finansiella investeringar		3 288	746
Minoritetens andel i årets resultat		-	18
Årets resultat		3 288	764

Koncernbalansräkning	Not	2000-12-31	1999-12-31
	1		
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Datorprogram	8	464	1 009
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	9	60 487	61 654
Inventarier och IT-utrustning	10, 11	<u>7 914</u>	<u>9 906</u>
		68 401	71 560
Finansiella anläggningstillgångar			
Kapitalandel intresseföretag	12	625	–
Övriga långfristiga värdepappersinnehav	13	<u>403</u>	=
		1 028	0
Summa anläggningstillgångar		69 893	72 569
Omsättningstillgångar			
Varulager mm			
Varulager		278	2 905
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1 183	2 852
Fordringar hos moderföretag	14, 15	21 684	12 766
Fordringar hos koncernföretag		119	122
Fordringar intresseföretag		1 521	–
Övriga kortfristiga fordringar		2 432	1 959
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	16	<u>2 160</u>	<u>2 054</u>
		29 099	19 753
Kassa och bank	14	130	57
Summa omsättningstillgångar		29 507	22 715
Summa tillgångar		99 400	95 284

Koncernbalansräkning	Not	2000-12-31	1999-12-31
	1		
Eget kapital och skulder			
Eget kapital	17		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		1 000	1 000
Bundna reserver		<u>2 366</u>	<u>200</u>
		3 366	1 200
Fritt eget kapital			
Fria reserver		23 272	24 674
Årets resultat		<u>3 288</u>	<u>764</u>
		26 560	25 438
Summa eget kapital		29 926	26 638
Minoritetsintresse		–	26
Avsättningar			
Omstruktureringsreserv	18	1 200	–
Negativ goodwill		=	<u>1 149</u>
Summa avsättningar		1 200	1 149
Långfristiga skulder			
Banklån		<u>55 000</u>	<u>55 000</u>
Summa långfristiga skulder		55 000	55 000
Kortfristiga skulder			
Leverantörskulder		5 251	5 527
Övriga kortfristiga skulder		4 790	1 889
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	19	<u>3 233</u>	<u>5 055</u>
Summa kortfristiga skulder		13 274	12 471
Summa eget kapital och skulder		99 400	95 284
Ställda säkerheter			
Fastighetsinteckningar		60 000	60 000
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Kassaflödesanalys för koncernen	Not	2000	1999
Rörelsen			
Rörelsens intäkter		65 282	73 887
Rörelsens kostnader exklusive avskrivningar		<u>-50 849</u>	<u>-60 543</u>
Bruttovinst		14 433	13 344
Förändring av rörelsekapital			
Ökning (-) resp minskning (+) av varulager		2 627	1 086
Ökning (-) resp minskning (+) av rörelsefordringar		-9 346	-4 666
Ökning (+) resp minskning (-) av rörelseskulder		<u>804</u>	<u>-1 187</u>
Förändring av rörelsekapital		-5 915	-4 767
Ränteintäkter		344	134
Räntekostnader		<u>-3 273</u>	<u>-3 424</u>
Finansiella intäkter och kostnader		-2 929	-3 290
Nettoförändring av likvida medel från rörelsen		5 589	5 287
Investeringar			
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		-14	-
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-3 442	-3 800
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar		-1 028	-
Försäljningar		<u>143</u>	<u>62</u>
Nettoförändring av investeringar		-4 341	-3 738
Nettoförändring av likvida medel från rörelsen efter investeringar		1 248	1 549
Finansiering			
Förändring av kort- och långfristig upplåning		-1 149	-1 657
Minoritetsandel		<u>-26</u>	=
Nettoförändring av finansiering		-1 175	-1 657
Förändring av likvida medel		73	-108
Likvida medel vid årets början		<u>57</u>	<u>165</u>
Likvida medel vid årets slut	14	130	57

Moderbolagets resultaträkning	Not	2000	1999
	1		
Rörelsens intäkter m.m.			
Nettoomsättning	20	6 890	7 685
Övriga rörelseintäkter		=	<u>4</u>
Summa intäkter m.m.		6 890	7 689
Rörelsens kostnader	20		
Externa kostnader	4	-2 549	-3 131
Personalkostnader	5	-59	-33
Avskrivningar av materiella anläggnings- tillgångar	6	<u>-1 381</u>	<u>-1 377</u>
Summa rörelsens kostnader		-3 989	-4 541
Rörelseresultat		2 901	3 148
Resultat från finansiella investeringar	7		
Resultat vid försäljning av aktier i dotter- företag		462	-
Ränteintäkter		187	142
Räntekostnader		<u>-3 127</u>	<u>-3 267</u>
		-2 478	-3 125
Resultat efter finansiella poster		423	23
Skatt	21	-	-
Årets vinst		423	23

Moderbolagets balansräkning	Not	2000-12-31	1999-12-31
	1		
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	9	60 487	61 654
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier i dotterbolag	22	12 860	13 590
Aktier i intresseföretag	12	299	–
Fordringar hos dotterbolag		=	<u>1 400</u>
		13 159	14 990
Summa anläggningstillgångar		73 646	76 644
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		6	62
Fordringar hos moderföretag	14	5 460	3 150
Fordringar hos dotterföretag		696	522
Fordringar hos intresseföretag		1 521	–
Övriga kortfristiga fordringar		404	259
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	16	<u>90</u>	<u>116</u>
Summa omsättningstillgångar		8 177	4 109
Summa tillgångar		81 823	80 753

Moderbolagets balansräkning	Not	2000-12-31	1999-12-31
	1		
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital (1 000 aktier à 1 000 kr)	23	1 000	1 000
Reservfond		<u>200</u>	<u>200</u>
		1 200	1 200
Fritt eget kapital	17		
Balanserat resultat		24 291	23 568
Årets vinst		<u>423</u>	<u>23</u>
		24 714	23 591
Summa eget kapital		25 914	24 791
Avsättningar			
Övriga avsättningar	18	<u>500</u>	=
Summa avsättningar		500	0
Långfristiga skulder			
Banklån		<u>55 000</u>	<u>55 000</u>
Summa långfristiga skulder		55 000	55 000
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		156	480
Övriga kortfristiga skulder		–	184
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	19	<u>253</u>	<u>298</u>
Summa kortfristiga skulder		409	962
Summa eget kapital och skulder		81 823	80 753
Ställda säkerheter			
Fastighetsinteckningar		60 000	60 000
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Finansieringsanalys för moderbolaget	Not	2000	1999
Rörelsen			
Rörelsens intäkter exklusive realisationsresultat		6 890	7 689
Rörelsens kostnader exklusive avskrivningar		<u>-2 108</u>	<u>-3 164</u>
Bruttovinst		4 782	4 525
Förändring av rörelsekapital			
Ökning (-) resp minskning (+) av rörelsefordringar		-4 072	124
Minskning (-) resp ökning (+) av rörelseskulder		<u>-548</u>	<u>-1 575</u>
Förändring av rörelsekapital		-4 620	-1 451
Ränteintäkter		187	142
Räntekostnader		<u>-3 128</u>	<u>-3 267</u>
Finansiella intäkter och kostnader		-2 941	-3 125
Koncernbidrag netto efter skatt		700	-
Nettoförändring av likvida medel från rörelsen		-2 079	-51
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-214	-
Omklassificering av fordran dotterföretag/intresseföretag		1 400	-
Förändringar i koncernens sammansättning		<u>893</u>	=
Nettoförändring av investeringar		2 079	0
Förändring av likvida medel		0	-51
Likvida medel vid årets början		=	<u>51</u>
Likvida medel vid årets slut	14	0	0

Noter, gemensamma för moderbolag och koncern

Not 1 Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med Årsredovisningslagens bestämmelser och god redovisningssed. Om inte annat framgår är principerna oförändrade i jämförelse med föregående år.

Koncernredovisning

I koncernredovisningen ingår dotterföretag där moderbolaget innehar mer än 50 procent av rösterna.

Koncernens bokslut är upprättat enligt förvärvsmetoden, vilket innebär att dotterföretagens egna kapital vid förvärvet, fastställt som skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas verkliga värde, elimineras i sin helhet. I koncernens egna kapital ingår härigenom endast den del av dotterföretagens egna kapital som tillkommit efter förvärvet.

Om det koncernmässiga anskaffningsvärdet för aktierna understiger det i förvärvsanalysen upptagna värdet av företagets nettotillgångar, har skillnadsbeloppet redovisats som negativ koncernmässig goodwill under långfristiga skulder.

I koncernresultaträkningen redovisas minoritetens andel i årets resultat. Minoritetens andel i dotterföretagets kapital redovisas i separat post i koncernbalansräkningen.

Intresseföretagsredovisning

Som intresseföretag betraktas de företag, där koncernen har ett långsiktigt ägarintresse och där moderföretaget innehar minst 20 procent av rösterna för samtliga aktier. Kapitalandelar i intresseföretag redovisas enligt den s.k. kapitalandelsmetoden.

Kapitalandelsmetoden innebär att konsolidering huvudsakligen sker på separata rader i koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen.

I koncernens balansräkning upptas aktier i intresseföretag i posten Kapitalandel intresseföretag. Det bokförda värdet på aktieinnehaven förändras med moderföretagets andel av respektive företags resultat efter skatt reducerat med erhållna utdelningar.

Fordringar

Fordringar upptas till det belopp, som efter individuell bedömning beräknas bli betalt.

Varulager

Varulagret värderas, med tillämpning av först in, först ut-principen, till lägsta värdets princip.

Anläggningstillgångar

Materiella och immateriella anläggningstillgångar avskrivs systematiskt över den bedömda ekonomiska livslängden. Härvid tillämpas följande avskrivningstider:

	Antal år
Byggnader	50
Kontorsmöbler	10
Datorprogram	4
Kontorsmaskiner	5
Datorer	3

De datorprogram som ej är egenutvecklade eller datorprogram vilka i sin helhet finansierats genom engångsersättningar kostnadsförs direkt vid anskaffningen.

Negativ goodwill

Koncernmässig negativ goodwill hänförlig till förvärv av dotterbolag upplöses i takt med att förlust uppstår, dock över maximalt 3 år. Per 2000-12-31 har all negativ goodwill lösts upp.

Nyckeltalsdefinitioner

Soliditet

Eget kapital i förhållande till balansslutningen.

Avkastning på eget kapital

Resultat efter finansiella poster i förhållande till ingående eget kapital.

Not 2 Nettoomsättningens och rörelseresultatets fördelning på koncernbolag

	2000	1999
Nettoomsättningen fördelar sig på koncernbolag enligt följande:		
<i>Koncernen</i>		
Moderbolaget	6 890	7 685
Kyrkans Hus AB	39 398	34 405
Kyrknätet AB	22 322	22 606
Sackeus AB	–	12 608
Koncernjusteringar	<u>-3 337</u>	<u>-3 440</u>
Summa	65 273	73 864

Rörelseresultatet fördelar sig på koncernbolag enligt följande:

<i>Koncernen</i>		
Moderbolaget	2 901	3 148
Kyrkans Hus AB	1 745	740
Kyrknätet AB	489	-1 415
Sackeus AB	–	-94
Koncernjusteringar (upplösning av negativ goodwill m.m.)	1 082	1 657
Summa	6 217	4 036

Not 3 Övriga externa kostnader

Övriga externa kostnader har reducerats med upplösning av negativ goodwill om 1 149 (1 657) tusen kronor.

Not 4 Ersättning till revisorerna

	2000	1999
<i>Koncernen</i>		
Revision	157	198
Andra uppdrag än revisionsuppdraget	<u>348</u>	<u>517</u>
	505	715
<i>Moderbolaget</i>		
Revision	67	66
Andra uppdrag än revisionsuppdraget	=	<u>6</u>
	67	72

Not 5 Medelantal anställda, löner, andra ersättningar och sociala avgifter

	2000	1999
Medelantalet anställda, med fördelning på kvinnor och män uppgår till		
<i>Koncernen</i>		
Kvinnor	14	18
Män	<u>15</u>	<u>21</u>
Totalt för koncernen	29	39
<i>Moderbolaget</i>		
Män	<u>1</u>	<u>1</u>
Totalt för moderbolaget	1	1
<i>Koncernen</i>		
Löner och ersättningar uppgår till		
Styrelsen och verkställande direktören	361	809
Övriga anställda	<u>6 489</u>	<u>8 578</u>
Totala löner och ersättningar	6 850	9 387
Sociala avgifter enligt lag och avtal	2 273	3 149
Pensionskostnader (varav för styrelse och verkställande direktör 104 (101))	<u>490</u>	<u>531</u>
Totala löner, ersättningar, sociala avgifter och pensionskostnader för koncernen	9 613	13 067

	2000	1999
Personalkostnader har reducerats med allokerade SPP-medel om 93 tusen kronor.		

Moderbolaget

Löner och ersättningar uppgår till		
Styrelse och verkställande direktören	24	24
Övriga anställda	<u>20</u>	=
Totala löner och ersättningar	44	24

Sociala avgifter enligt lag och avtal	<u>15</u>	<u>8</u>
Totala löner, ersättningar, sociala avgifter och pensionskostnader för moderbolaget.	59	32

Not 6 Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar

	2000	1999
<i>Koncernen</i>		
Datorprogram	-559	-2 849
Byggnader	-1 381	-1 377
Inventarier och IT-utrustning	<u>-5 077</u>	<u>-5 082</u>
	-7 017	-9 308

Moderbolaget

Byggnader	<u>-1 381</u>	<u>1 377</u>
	-1 381	1 377

Not 7 Finansiella intäkter och kostnader

	2000	1999
<i>Koncernen</i>		
Finansiella intäkter		
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	22	-
Ränteintäkter externa	2	18
Ränteintäkter från intresseföretag	70	-
Ränteintäkter från moderföretag	<u>246</u>	<u>116</u>
	340	134
Finansiella kostnader		
Räntekostnader externa	-3 140	-3 271
Räntekostnader från moderföretag	<u>-133</u>	<u>-153</u>
	-3 273	-3 424
Summa finansiella intäkter och kostnader	-2 933	-3 290

Moderbolaget

Finansiella intäkter		
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	462	–
Ränteintäkter från moderföretag	117	72
Ränteintäkter från dotterbolag	–	70
Ränteintäkter från intresseföretag	<u>70</u>	=
	649	142
Finansiella kostnader		
Räntekostnader externa	-3 127	-3 264
Räntekostnader från moderföretag	=	<u>-3</u>
	-3 127	-3 267
Summa finansiella intäkter och kostnader	-2 478	-3 125

Not 8 Datorprogram

	2000	1999
<i>Koncernen</i>		
Ingående anskaffningsvärden	6 341	6 211
Årets förändringar		
Aktiverade utgifter	<u>14</u>	<u>130</u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	6 355	6 341
Ingående avskrivningar	-5 332	-2 483
Årets förändringar		
Avskrivningar	<u>-559</u>	<u>-2 849</u>
Utgående ackumulerade avskrivningar	-5 891	-5 332
Utgående restvärde enligt plan	464	1 009
Fördelning av utgående restvärde enligt plan		
Insamlingsystem (ISAM)	115	175
Projekthanteringssystem (PHS)	207	619
Kyrkobyggnadsbidragssystem (KBBS)	<u>142</u>	<u>215</u>
Utgående restvärde enligt plan	464	1 009

Not 9 Byggnader och mark

	2000	1999
<i>Koncernen och moderbolaget</i>		
Ingående anskaffningsvärden	68 835	68 835
Årets förändringar		
Inköp	214	–
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	69 049	68 835
Ingående avskrivningar	-7 181	-5 804
Årets förändringar		
Avskrivningar	-1 381	-1 377
Utgående ackumulerade avskrivningar	-8 562	-7 181
Utgående restvärde enligt plan	60 487	61 654

Taxeringsvärde ej åsatt.

Not 10 Inventarier och IT-utrustning

	2000	1999
<i>Koncernen</i>		
Ingående anskaffningsvärden	30 281	27 546
Årets förändringar		
Inköp	3 228	3 669
Försäljningar och utrangeringar	<u>-845</u>	<u>-934</u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	32 664	30 281
Ingående avskrivningar	-20 375	-16 165
Årets förändringar		
Försäljningar och utrangeringar	702	872
Avskrivningar	<u>-5 077</u>	<u>-5 082</u>
Utgående ackumulerade avskrivningar	-24 750	-20 375
Utgående restvärde enligt plan	7 914	9 906

Not 11 Hyres- och leasingavtal

I koncernen leasas inventarier till ett anskaffningsvärde om 3 203 (3 174) tusen kronor. Leasingåtagandet uppgår till 1 268 tusen kronor under år 2001. Härutöver förhys lokaler för 469 tusen kronor.

Not 12 Aktier i intresseföretag

Uppgifter om intresseföretagens organisationsnummer och säte

	Org.nr.	Säte			
Sackeus AB	556275-0405	Stockholm			
	2000	1999			
<i>Koncernen</i>					
Ingående anskaffningsvärden	–	–			
Årets förändringar					
Omklassificeringar	<u>625</u>	=			
Utgående bokfört värde	625	0			
<i>Moderföretaget</i>					
Ingående anskaffningsvärden	–	–			
Årets förändringar					
Omklassificeringar	<u>299</u>	=			
	299	0			
	Kapitalandel %	Rösträtts- andel %	Bokfört värde	Antal andelar	Bokfört värde i koncernen
Sackeus AB	37	37	299	555	625

Skillnaden mellan bokfört värde i koncernen och koncernens andel av intresseföretagens egna kapital uppgår till 129 tusen kronor.

Not 13 Övriga långfristiga värdepappersinnehav

	2000	1999
<i>Koncernen</i>		
Ingående anskaffningsvärden	–	–
Årets förändringar		
– Tillkommande värdepapper	<u>403</u>	=
	403	0

Not 14 Kassa och bank

Bolaget innehar ett underkonto i Trossamfundet Svenska kyrkans koncernkonto. Internkredit om 10 (10) miljoner kronor föreligger. Per 2000-12-31 var inget utnyttjat. Istället förelåg ett tillgodohavande om 5 498 (2 219) tusen kronor. Koncernens totala beviljade internkreditlimiter uppgår till 30 (32,5) miljoner kronor. Per 2000-12-31 var 5 173 (inget) tusen kronor utnyttjat. Ett tillgodohavande om 5 498 (325) tusen kronor förelåg. Totalt förelåg för koncernen en nettofordran på 325 (-170) tusen kronor. Koncernkontot redovisas under mellanhavande med moderföretag.

Not 15 Uppgifter om moderföretag

Moderföretag i den största koncern där Svenska Kyrkans Förvaltnings AB är dotterföretag och koncernredovisning upprättas är Trossamfundet Svenska kyrkan, org.nr. 252002-6135, Uppsala.

Not 16 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2000-12-31	1999-12-31
<i>Koncernen</i>		
Förutbetalda hyror och leasingavgifter	372	595
Förutbetalda nättjänster	1 695	962
Upplupna ränteintäkter	25	–
Övriga poster	<u>68</u>	<u>497</u>
Summa	2 160	2 054
<i>Moderbolaget</i>		
Förutbetalda hyror	<u>90</u>	<u>116</u>
Summa	90	116

Not 17 Förändring av eget kapital

	2000	1999
<i>Koncernen</i>		
Bundet eget kapital		
Aktiekapital		
Belopp vid årets ingång	<u>1 000</u>	<u>1 000</u>
Belopp vid årets utgång	1 000	1 000
Bundna reserver		
Belopp vid årets ingång	200	200
Förskjutning mellan bundet och fritt eget kapital	<u>2 166</u>	=
Belopp vid årets utgång	2 366	200
Summa bundet eget kapital vid årets utgång	3 366	1 200
Fritt eget kapital		
Belopp vid årets ingång	25 438	24 674
Förskjutningar mellan bundet och fritt eget kapital	<u>-2 166</u>	=
Årets resultat	3 288	764
Summa fritt eget kapital vid årets utgång	26 560	25 438

	2000	1999
<i>Moderföretag</i>		
Fritt eget kapital		
Belopp vid årets ingång	23 591	23 568
Erhållet koncernbidrag	<u>700</u>	=
Årets resultat	423	23
Summa fritt eget kapital vid årets utgång	24 714	23 591

Not 18 Omstruktureringsreserv

Posten omfattar av moderföretaget gjorda åtaganden i samband med avveckling av vissa verksamheter i dotterföretag. Härutöver finns i annat dotterföretag kostnader i samband med beslutade omstruktureringsåtgärder.

Not 19 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2000-12-31	1999-12-31
<i>Koncernen</i>		
Upplupna räntekostnader	108	52
Upplupna semesterlöner	1 014	1 018
Upplupna sociala avgifter	334	597
Upplupna nätdriftskostnader	243	200
Upplupna kostnader Organisations- och verksamhetsregistret	–	1 300
Pensionsavsättning inklusive löneskatt	68	328
Övriga poster	<u>1 466</u>	<u>1 560</u>
Summa	3 233	5 055
<i>Moderbolag</i>		
Upplupna räntekostnader	108	52
Övriga poster	<u>145</u>	<u>246</u>
Summa	253	298

Not 20 Inköp och försäljningar mellan koncernföretag

	2000	1999
<i>Koncernen</i>		
Av koncernens nettoomsättning avser försäljning till moderföretag	<u>43 340</u>	<u>40 772</u>
	43 340	40 772
<i>Moderbolaget</i>		
Av bolagets nettoomsättning avser försäljning till dotterföretag	567	567
Av bolagets nettoomsättning avser försäljning till moderföretag	<u>5 390</u>	<u>6 062</u>
	5 957	6 629

Inga inköp från koncernföretag har skett.

Not 21 Skatt

Koncernen

Totalt för koncernen beräknas vid 2001 års taxering ett skattemässigt underskott om 1 612 (3 470) tusen kronor föreligga. Härutöver har koncernbolag till och med beskattningsåret 2001 i deklARATIONERNA återlagt 3 224 (2 624) tusen kronor som kommer att kunna återföras vid kommande års taxeringar. En latent skattefordran om 903 (735) tusen kronor föreligger i denna del. Totalt uppgår den latent skattefordran till 1 354 (1 706) tusen kronor.

Moderbolaget

Skatteintäkten är uteslutande hänförlig till erhållna koncernbidrag. Inför 2001 års taxering beräknas taxerat underskott uppgå till 1 416 (3 039) tusen kronor, varvid en latent skattefordran om 397 (850) tusen kronor beräknas föreligga. Vid årets skatteberäkning har icke avdragsgilla kostnader om 500 tusen kronor återlagts. Avdrag för dessa kommer att erhållas vid kommande taxeringar.

Not 22 Aktier i dotterföretag

Uppgifter om intresseföretagens organisationsnummer och säte.

	Org.nr.	Säte
Kyrkans Hus AB	556427-5799	Uppsala
Kyrknätet AB	556532-8811	Uppsala
	2000	1999
Ingående anskaffningsvärden	13 590	13 590
Årets förändringar		
– Försäljning	-431	–
– Omklassificering	<u>-299</u>	=
Utgående bokfört värde	12 860	13 590

	Kapital- andel %	Rösträtts- andel %	Antal aktier	Bokfört värde	Andel av eget kapital
Kyrkans Hus AB	100,0	100,0	100	12 760	13 902
Kyrknätet AB	100,0	100,0	100	<u>100</u>	<u>2 640</u>
Summa				12 860	16 542

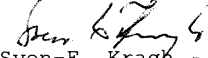
Svenska Kyrkans Förvaltnings AB
Org nr 556047-5773

24 (24)

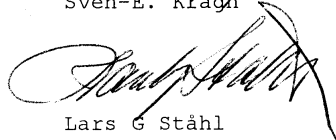
Not 23 Aktiekapital

Aktiekapitalet består av 50 st A-aktier à nom 1.000 kr motsvarande 10 röster per aktie och 950 st B-aktier à nom 1.000 kr motsvarande 1 röst per aktie.

Uppsala 2001-03-07

Sven-E. Kragh

Lars Starkerud

Lars G Ståhl

Britas Lennart Eriksson

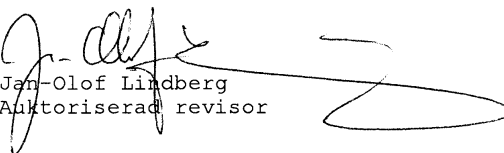

Sven Janson

Suzanne Fredborg

Gerhard Egerhag

Vår revisionsberättelse har avgivits 2001-03-14.

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB

Jan-Olof Lindberg
Auktoriserad revisor

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i

Svenska Kyrkans Förvaltnings AB

Org nr 556047-5773

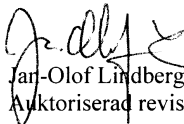
Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Svenska Kyrkans Förvaltnings AB för år 2000. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen. Som underlag till vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger därmed en rättvisande bild av bolagets och koncernens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige.

Vi tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen, disponerar vinsten i moderbolaget enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Uppsala den 14 mars 2001
ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB

Jan-Olof Lindberg
Auktoriserad revisor

GRANSKNINGSRAPPORT

Till bolagsstämman i Svenska Kyrkans Förvaltnings AB

(org nr 556047-5773)

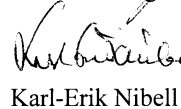
Vi har granskat bolagets verksamhet under 2000. Granskningen har utförts enligt god sed.

Vi har vid vår granskning funnit att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets kontroll varit tillräcklig. Vi finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

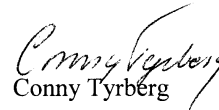
Uppsala den 2 april 2001

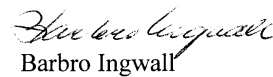

Gunborg Engman-Ericsson

Christina Pregmark Gyberg

Karl-Erik Nibell

Ingemar Åhs

Conny Tyrberg

Barbro Ingwall

(1)

Bilaga 18: Kyrkans Hus AB, Org.nr. 556427-5799

Årsredovisning för räkenskapsåret 2000

Styrelsen och verkställande direktören avger följande årsredovisning.

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor.

Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten

Bolaget bedriver sedan senare delen av 1994, då den rikskyrkliga organisationen flyttade samman i den egna fastigheten Kyrkans Hus (Fjärdingen 15:2) i Uppsala, följande verksamheter:

- ◆ uthyrning av inventarier- och datorutrustning
- ◆ lokal- och kontorsservice
- ◆ samordning av telefoni och posthantering
- ◆ tillhandahållande av personalmatsal
- ◆ uthyrning och försäljning av videofilmer huvudsakligen producerade av den rikskyrkliga organisationen

Under 1997 tillkom följande verksamheter:

- ◆ produktion av profilprodukter
- ◆ tillhandahållande av ekonomiförvaltningstjänster
- ◆ tillhandahållande av datatjänster

Från och med år 2001 har hanteringen av videofilmer och profilprodukter överlåtits till Verbum AB.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Den 1 januari 2000 ändrades relationen mellan Svenska kyrkan och staten varvid Trossamfundet Svenska kyrkan bildades. I samband med bildandet av Trossamfundet Svenska kyrkan överlät den förutvarande moderstiftelsen SFRV sina aktier i SKF-koncernen till Svenska kyrkan. Kyrkans Hus AB är därför sedan 1 januari 2000 ett dotterbolag till Trossamfundet Svenska kyrkan. Under året har en utredning pågått med syfte att göra en översyn av vilka verksamheter som tidigare bedrivits i bolagsform som i framtiden bör bedrivas direkt av Trossamfundet Svenska kyrkan. Vid tidpunkten för årsredovisningens avlämnande har inga formella beslut kunnat fattas om ändring av bolagets verksamhet på grund av vissa, för trossamfund, skattemässiga oklara frågeställningar.

Ägarförhållanden och koncernstruktur

Bolaget är helägt dotterbolag till Svenska Kyrkans Förvaltnings AB (SKF AB) som i sin tur är ett dotterbolag till Trossamfundet Svenska kyrkan som innehar 58,6 procent av rösterna och 40 procent av kapitalet. Övriga ägare är Stiftelsen Svenska kyrkans mission (SKM) som innehar 17,25 procent av rösterna och 25 procent av kapitalet, Stiftelsen Lutherhjälpen som innehar 17,25 procent av rösterna och 25 procent av kapitalet samt Stiftelsen Svenska kyrkan i utlandet (SKUT) som innehar 6,9 procent av rösterna och 10 procent av kapitalet.

Flerårsjämförelse

Bolagets ekonomiska utveckling i sammandrag.

	2000	1999	1998	1997	1996
Nettoomsättning	39 398	34 405	34 554	39 410	19 388
Resultat efter finansiella poster	1 636	723	-187	3 721	1 627
Balansomslutning	24 338	19 724	19 442	22 175	18 734
Soliditet (procent)	51	66	63	57	68
Avkastning på eget kapital (procent)	13	6	neg	29	60
Investeringar	3 242	3 350	3 783	2 648	2 177
Antal anställda	28	32	32	35	1

Nyckeltalsdefinitioner framgår av not 1.

Investeringar

Årets investeringar i inventarier uppgick till 3,2 (3,3) miljoner kronor. Aktivering av balanserade utgifter har skett med 0 (0,1) miljoner kronor.

Förslag till vinstdisposition

Till bolagsstämmans förfogande står
följande vinstmedel:

12 181 330

Styrelsen och verkställande direktören
föreslår att vinstmedlen disponeras så

att i ny räkning överföres

12 181 330
12 181 330

Resultaträkning	Not	2000	1999
	1		
Rörelsens intäkter m.m.			
Nettoomsättning	2	39 398	34 405
Övriga rörelseintäkter		<u>9</u>	<u>19</u>
Summa intäkter m.m.		39 407	34 424
Rörelsens kostnader	2		
Varukostnader		-2 386	-2 408
Övriga externa kostnader	3, 4	-21 525	-16 815
Personalkostnader	5, 6	-9 499	-10 985
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	7	<u>-4 252</u>	<u>-3 476</u>
Summa rörelsens kostnader		-37 662	-33 684
Rörelseresultat		1 745	740
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	8	26	-
Ränteintäkter moderföretag		7	16
Övriga finansiella intäkter		1	-
Räntekostnader moderföretag		-130	-32
Övriga finansiella kostnader		<u>-13</u>	<u>-1</u>
Summa resultat från finansiella investeringar		-109	-17
Resultat efter finansiella poster		1 636	723
Bokslutsdispositioner	9	-1 600	-
Skatt på årets resultat	10	-	-
Årets vinst		36	723

Balansräkning	Not	2000-12-31	1999-12-31
	1		
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Datorprogram	11	464	1 009
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier och IT-utrustning	12, 3	7 779	8 283
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga värdepappersinnehav	13	402	–
Summa anläggningstillgångar		8 645	9 292
Omsättningstillgångar			
Varulager m.m.			
Varulager		278	631
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		563	1 129
Fordringar hos moderföretag	14, 15	12 947	6 712
Fordringar hos koncernföretag		1 220	454
Övriga fordringar		189	789
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	16	<u>375</u>	<u>680</u>
		15 294	9 764
Kassa och bank	15	121	37
Summa omsättningstillgångar		15 693	10 432
Summa tillgångar		24 338	19 724

Balansräkning	Not	2000-12-31	1999-12-31
	1		
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital (1 000 aktier à 100 kr)		100	100
Reservfond		<u>20</u>	<u>20</u>
		120	120
Fritt eget kapital	17		
Balanserat resultat		12 146	12 123
Årets vinst		<u>36</u>	<u>723</u>
		12 182	12 846
Summa eget kapital		12 302	12 966
Obeskattade reserver			
Obeskattade reserver	9	<u>1 600</u>	=
Summa obeskattade reserver		1 600	0
Avsättningar			
Övriga avsättningar	18	<u>700</u>	=
Summa avsättningar		700	0
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		1 866	2 457
Skulder till moderföretag		696	396
Övriga skulder		4 457	1 467
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	19	<u>2 717</u>	<u>2 438</u>
Summa kortfristiga skulder		9 736	6 758
Summa eget kapital och skulder		24 338	19 724
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med Årsredovisningslagens bestämmelser och god redovisningssed. Om inte annat framgår är principerna oförändrade i jämförelse med föregående år.

Fordringar

Fordringar upptas till det belopp, som efter individuell bedömning beräknas bli betalt.

Varulager

Varulagret värderas, med tillämpning av först in, först ut-principen, enligt lägsta värdets princip.

Anläggningstillgångar

Materiella och immateriella anläggningstillgångar avskrivs systematiskt över den bedömda ekonomiska livslängden. Härvid tillämpas följande avskrivningstider:

	Antal år
Kontorsmöbler	10
Datorprogram	4
Kontorsmaskiner	5
Datorer	3

De datorprogram som ej är egenutvecklade kostnadsförs direkt vid anskaffningen.

Nyckeltalsdefinitioner

Soliditet

Eget kapital i förhållande till balansomslutningen.

Avkastning på eget kapital

Resultat efter finansiella poster i förhållande till ingående eget kapital.

Not 2 Inköp och försäljning mellan koncernföretag

	2000	1999
Av bolagets nettoomsättning avser försäljning till moderföretag	28 475	23 252
Av bolagets nettoomsättning avser försäljning till andra koncernföretag	<u>2 647</u>	<u>3 211</u>
	31 122	26 463
Av bolagets inköp avser inköp från andra koncernföretag	750	709

Vid inköp och försäljning mellan koncernföretag tillämpas samma principer för pris-sättning som vid transaktioner med externa parter.

Not 3 Hyres- och leasingavtal

Inventarier till ett anskaffningsvärde om 3 203 (3 174) tusen kronor leasas. Leasing-åtagandet uppgår till 1 268 tusen kronor under år 2001. Härutöver förhyr bolaget lokaler av moderföretag till en årlig kostnad om 567 tusen kronor. Hyresavtalet gäller till och med år 2001.

Not 4 Ersättning till revisorerna

	2000	1999
Ersättning för revision	63	80
Andra uppdrag än revisionsuppdraget	<u>348</u>	<u>511</u>
	411	591

Not 5 Medelantal anställda, löner, andra ersättningar och sociala avgifter

	2000	1999
Medelantalet anställda, med fördelning på kvinnor och män uppgår till		
Kvinnor	14	15
Män	<u>14</u>	<u>17</u>
Totalt	28	32
Löner och ersättningar uppgår till		
Styrelsen och verkställande direktören	337	372
Övriga anställda	<u>6 469</u>	<u>7 502</u>
Totala löner och ersättningar	6 806	7 874
Sociala avgifter enligt lag och avtal	2 258	2 628
Pensionskostnader (varav för styrelse och verkställande direktör 96 (84))	<u>490</u>	<u>471</u>
Totala löner, ersättningar, sociala avgifter och pensionskostnader	9 554	10 973

Not 6 Avtal om avgångsvederlag mm

Inga avtal föreligger om avgångsvederlag med ledande befattningshavare. Dock har avtal ingåtts med verkställande direktören avseende pensionsavgång innebärande att denne efter förordnandets utgång 2001-04-30 erhåller 16 månaders avtalspension.

Not 7 Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar

	2000	1999
Datorprogram	559	536
Inventarier och IT-utrustning	<u>3 693</u>	<u>2 940</u>
	4 252	3 476

Not 8 Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

	2000	1999
Räntor	<u>26</u>	=
Summa	26	0

Not 9 Obeskattade reserver

	2000-12-31	1999-12-31
Ackumulerad skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan	1 600	–

Not 10 Skatt

Inför 2001 års taxering beräknas taxerat underskott uppgå till 166 (202) tusen kronor. Härutöver kommer i deklarationen avseende 2001 års taxering en post om 700 tusen kronor återläggas som kommer att kunna återföras vid kommande års taxeringar.

Not 11 Datorprogram

	2000	1999
Ingående anskaffningsvärden	2 876	2 746
Årets förändringar		
– Aktiverade utgifter	<u>14</u>	<u>130</u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	2 890	2 876
Ingående avskrivningar	-1 867	-1 331
Årets förändringar		
– Avskrivningar	<u>-559</u>	<u>-536</u>
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 426	-1 867
Utgående restvärde enligt plan	464	1 009
Fördelning av utgående restvärde enligt plan:		
Insamlingsystem	115	175
Projekthanteringssystem (PHS)	207	619
Kyrkobyggnadsbidragssystem (KBBS)	<u>142</u>	<u>215</u>
	464	1 009

Not 12 Inventarier och IT-utrustning

	2000	1999
Ingående anskaffningsvärden	23 322	20 886
Årets förändringar		
– Inköp	3 228	3 370
– Försäljningar och utrangeringar	<u>-203</u>	<u>-934</u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	26 347	23 322
Ingående avskrivningar	-15 039	-12 971
Årets förändringar		
– Försäljningar och utrangeringar	164	872
– Avskrivningar	<u>-3 693</u>	<u>-2 940</u>
Utgående ackumulerade avskrivningar	-18 568	-15 039
Utgående restvärde enligt plan	7 779	8 283
Fördelning av utgående restvärde enligt plan		
Kontorsinventarier m.m.	4 074	4 147
IT-utrustning	<u>3 705</u>	<u>4 136</u>
	7 779	8 283

Not 13 Långfristiga värdepappersinnehav

	2000	1999
Årets förändringar		
– Tillkommande värdepapper	<u>402</u>	=
Utgående bokfört värde	402	0
Varav obligationer		
Bokfört värde	402	–
Marknadsvärde	535	–

Not 14 Uppgifter om moderföretag

Moderföretag i den största koncern där Kyrkans Hus AB är dotterföretag och koncernredovisning upprättas är Trossamfundet Svenska kyrkan, 252002-6135, Uppsala. Moderföretag i den minsta koncern där Kyrkans Hus AB är dotterföretag och koncernredovisning upprättas är Svenska Kyrkans Förvaltnings AB, 556047-5773, Uppsala.

Not 15 Kassa och bank

Bolaget innehar, förutom postgirokonton, ett underkonto i Trossamfundet Svenska kyrkans koncernkonto. Internkredit om 10 miljoner kronor föreligger. Per 2000-12-31 var inget (inget) utnyttjat. Koncernkontot redovisas under mellanhavande med moderföretaget.

Not 16 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2000-12-31	1999-12-31
Förutbetalda leasingavgifter	282	279
Upplupna intäktsräntor	25	–
Övriga förutbetalda kostnader	<u>68</u>	<u>401</u>
Summa	375	680

Not 17 Förändring av fritt eget kapital

	2000-12-31	1999-12-31
Belopp vid årets ingång	12 846	12 123
Lämnade koncernbidrag	-700	–
Årets resultat	<u>36</u>	<u>723</u>
Belopp vid årets utgång	12 182	12 846

Not 18 Övriga avsättningar

	2000-12-31	1999-12-31
Beslutade omstruktureringsåtgärder	700	–

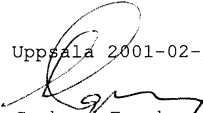
Kyrkans Hus AB
Org nr 556427-5799

12(12)

Not 19 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

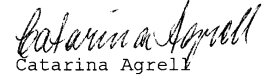
	<u>2000-12-31</u>	<u>1999-12-31</u>
Upplupna semesterlöner och övriga löner	1.014	930
Upplupna sociala avgifter	334	524
Pensionsavsättning inklusive löneskatt	68	328
Övriga poster	1.301	656
Summa	<u>2.717</u>	<u>2.438</u>

Uppsala 2001-02-20

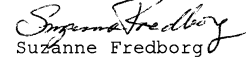

Gerhard Egerhag

Sven E Kragh

Lars Starkerud

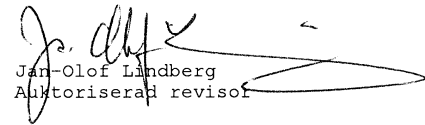

Catarina Agrell

Sven Jansson

Suzanne Fredborg

Vår revisionsberättelse har avgivits 2001-03-14.

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB

Jan-Olof Lindberg
Auktoriserad revisor

7.

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS **Revisionsberättelse****Till bolagsstämman i****Kyrkans Hus AB**

Org nr 556427-5799

Vi har granskat årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Kyrkans Hus AB för år 2000. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

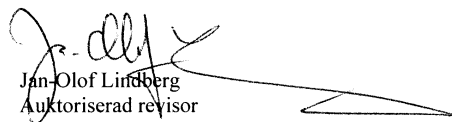
Revisionen har utförts i enlighet med god revisions sed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen. Som underlag till vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger därmed en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige.

Vi tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen, disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Uppsala den 14 mars 2001

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB

Jan-Olof Lindberg
Auktoriserad revisor

Bilaga 19: Kyrknätet AB, Org.nr. 556532-8811

Årsredovisning för räkenskapsåret 2000

Styrelsen avger följande årsredovisning.

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor.

Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten

Bolaget, som startade sin verksamhet 1996, skall svara för drift och utveckling av Svenska kyrkans gemensamma datasystem samt ävensom idka därmed förenlig verksamhet. Detta innebär bland annat att bolaget har att svara för drift av Svenska kyrkans kyrkobokföringssystem och datanät enligt avtal med Trossamfundet Svenska kyrkan.

Detta IT-system, ”Svenska kyrkans intranet”, som i allt väsentligt togs i bruk i september 1997, skall, förutom för hanteringen av kyrkobokföringen, användas för datorbaserad kommunikation inom Svenska kyrkan och med omvärlden.

Ägarförhållanden och koncernstruktur

Bolaget är helägt dotterbolag till Svenska Kyrkans Förvaltnings AB (SKF AB) som i sin tur är ett dotterbolag till Trossamfundet Svenska kyrkan som innehar 58,6 procent av rösterna och 40 procent av kapitalet. Övriga ägare är Stiftelsen Svenska kyrkans mission (SKM) som innehar 17,25 procent av rösterna och 25 procent av kapitalet, Stiftelsen Lutherhjälpen som innehar 17,25 procent av rösterna och 25 procent av kapitalet samt Stiftelsen Svenska kyrkan i utlandet (SKUT) som innehar 6,9 procent av rösterna och 10 procent av kapitalet.

Verksamheten under räkenskapsåret

Kyrkobokföringssystemet

Kyrkobokföringssystemet har drivits enligt planerna under året. Systemet är idag mycket stabilt på den centrala delen av systemet. På klientsidan är systemet också någorlunda stabilt, även om underhållet som vi har som en del i avtalet med Telia är vitalt för klientsystemets fortlevnad. Systemet har under året inte genomgått några större systemförändringar fränsett ett antal åtgärder för att kunna hantera ändringen vad gäller tillhöriga i icke territoriella församlingar (ITF).

Organisations- och verksamhetsregistret

Det centrala Organisations- och Verksamhetsregistret har under året endast anpassats i några hänseenden bl.a. vad gäller kommunikationen mellan organisationsregistret och trossamfundsregistret hos Kammarkollegiet. Från hösten har inga ändringar i organisationsregistret tillåtits, detta på grund av den forcerade utvecklingen av det nya valsystemet. Som en konsekvens av utvecklingen av valsystemet har dock organisationsregistret försetts med ett mer kvalificerat behörighetssystem.

Nätverket

Datanätverket har växt från 42 till 48 anslutna Exchangeservrar och från 100 till 180 lokala nätverk med sammantaget drygt 9 500 användare. Framför allt består en stadig ökning av antalet anslutna mindre lokala nätverk. E-postsystemet har till stora delar byggts om för en ökad flexibilitet och för att kunna göra systemet åtkomligt från Internet.

Projektarbete med syfte att ta fram rekommendationer för införande av Windows 2000 samt anslutning av virtuella nätverk från Internet har bedrivits. Vidare har Kyrknätets centrala brandvägg bytts ut till en ny med större kapacitet.

Anslutning från Internet

Lagom till Svenska kyrkans riksmöte i Göteborg kunde Kyrknätet presentera en färdig lösning för att med hjälp av lösenordsdosa ansluta till Kyrknätet via Internet. Dosa är densamma som används av alla som ansluter till Kyrknätet via modem. Den här tjänsten är bra exempelvis för förtroendevalda som vill kunna komma åt Kyrknätet och endast har internetanslutning att tillgå.

Svenska kyrkans riksmöte

Kyrknätet deltog med en egen monter vid Svenska kyrkans riksmöte i Göteborg.

Vid montern demonstrerades många av de system och tjänster som finns i Kyrknätet. Montern hade många besökare och bland dem var en stor del förtroendevalda som tog tillfället i akt att informera sig.

Virussydd

Kyrknätet upphandlade under året ett virussydd för Exchangeservrar. Detta skydd erbjöds samtliga enheter med egen Exchange-server utan licenskostnad. Arbetet med att installera detta skydd pågår.

Administratörsträffar

Administratörsträffarna har kommit att bli mycket viktiga för information och samtal när det gäller att samordna ett så stort nät som Kyrknätet. Träffarna under året har koncentrerat sig på bl.a. frågor om Windows 2000. Höstens möte hade anordnat en minitställning där de leverantörer av hårdvara som kyrkan slutit ramavtal med fick visa upp sig.

Microsoftlicenser

Försäljningen av Microsoftlicenser har under året varit mycket stor och överträffade budget rejält. Hela våren pågick förhandlingar med Microsoft om ett eget storkundsavtal för Svenska kyrkan. Ett sådant avtal kom till stånd och trädde i kraft 1 oktober. Avtalet ger rabatter motsvarande 25–40 procent beroende på vilket program det handlar om.

Ramavtal för hårdvara

Efter det att Svenska kyrkan inte längre kunde nyttja upphandlingar gjorda av Statskontoret har inom ramen för Kyrknätet tillkommit ett flertal ramavtal tecknade med vissa generalagenter direkt. Avtalen ligger på samma eller bättre nivå som de tidigare statskontorsavtalen.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Den 1 januari 2000 ändrades relationen mellan Svenska kyrkan och staten varvid Trossamfundet Svenska kyrkan bildades. I samband med bildandet av Trossamfundet Svenska kyrkan överlät den förutvarande moderstiftelsen SFRV sina aktier i SKF-koncernen till Svenska kyrkan. Kyrknätet AB är därför sedan 1 januari 2000 ett dotterbolag till Trossamfundet Svenska kyrkan. Under året har en utredning pågått med syfte att göra en översyn av vilka verksamheter som tidigare bedrivits i bolagsform som i framtiden bör bedrivas direkt av Trossamfundet Svenska kyrkan. Vid tidpunkten för årsredovisningens avlämnande har inga formella beslut kunnat fattas om ändring av bolagets verksamhet på grund av vissa, för trossamfund, skattemässiga oklara frågeställningar.

Flerårsjämförelse

Bolagets ekonomiska utveckling i sammandrag.

	2000	1999	1998	1997
Nettoomsättning	22 322	22 606	18 759	8 514
Resultat efter finansiella poster	609	-1 469	644	-1 837
Balansomslutning	7 569	6 443	8 235	14 814
Soliditet (procent)	35	32	43	19
Avkastning på eget kapital (procent)	30	neg	23	neg

Nyckeltalsdefinitioner framgår av not 1.

Förslag till vinstdisposition

Till bolagsstämmans förfogande står följande vinstmedel:

Balanserade vinstmedel	1 911 525
Årets resultat	<u>608 545</u>
	2 520 070
Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras så att i ny räkning överförs	
	<u>2 520 070</u>
	2 520 070

Resultaträkning	Not	2000	1999
	1		
Rörelsens intäkter m.m.			
Nettoomsättning	2, 3	<u>22 322</u>	<u>22 606</u>
Summa intäkter m.m.		22 322	22 606
Rörelsens kostnader	4		
Externa kostnader	3, 5	-20 449	-19 621
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	6, 7	<u>-1 384</u>	<u>-4 400</u>
Summa rörelsens kostnader		-21 833	-24 021
Rörelseresultat		489	-1 415
Resultat från finansiella investeringar			
Ränteintäkter moderföretag		122	23
Övriga finansiella intäkter		1	2
Räntekostnader moderföretag		<u>-3</u>	<u>-79</u>
Summa resultat från finansiella investeringar		120	-54
Resultat efter finansiella poster		609	-1 469
Skatt	8	-	-
Årets resultat		609	-1 469

Balansräkning	Not	2000-12-31	1999-12-31
	1		
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Datorprogram	6	–	–
Materiella anläggningstillgångar			
IT-utrustning	7	135	1 519
Summa anläggningstillgångar		135	1 519
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		614	632
Fordringar hos moderföretag	9, 10	3 277	2 595
Övriga kortfristiga fordringar		1 839	721
Förutbetalda kostnader	11	<u>1 695</u>	<u>962</u>
		7 425	4 910
Kassa och bank	9	9	14
Summa omsättningstillgångar		7 434	4 924
Summa tillgångar		7 569	6 443
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital (1 000 aktier à 100 kr)		100	100
Reservfond		<u>20</u>	<u>20</u>
		120	120
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		1 911	3 380
Årets resultat		<u>609</u>	<u>-1 469</u>
		2 520	1 911
Summa eget kapital		2 640	2 031
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		3 229	1 929
Skulder till koncernföretag		1 100	433
Övriga kortfristiga skulder		337	–
Upplupna kostnader	12	<u>263</u>	<u>2 050</u>
Summa kortfristiga skulder		4 929	4 412
Summa eget kapital och skulder		7 569	6 443
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med Årsredovisningslagens bestämmelser och god redovisningssed. Om inte annat framgår är principerna oförändrade i jämförelse med föregående år.

Fordringar

Fordringar upptas till det belopp, som efter individuell bedömning beräknas bli betalt.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar avskrivs systematiskt över den bedömda ekonomiska livslängden. Härvid tillämpas följande avskrivningstider:

	Antal år
IT-utrustning	3

Tidigare år skrevs datorprogram av över 4 år. Då Trossamfundet Svenska kyrkan (föregående år SFRV) från och med 1999 ersätter bolaget för hela investeringsutgiften och ej endast för avskrivningarna kostnadsförs sedan 1999 investeringsutgifter för datorprogram i sin helhet det året utgiften uppstår. Tidigare års aktiverade, ej avskrivna, utgifter kostnadsfördes 1999 för att erhålla enhetliga principer.

Nyckeltalsdefinitioner

Soliditet

Eget kapital i förhållande till balansomslutningen.

Avkastning på eget kapital

Resultat efter finansiella poster i förhållande till ingående eget kapital.

Not 2 Nettoomsättningens fördelning på rörelsegrenar

	2000	1999
Nettoomsättningen fördelar sig på rörelsegrenar enligt följande:		
Kyrkobokföring	8 403	8 104
Intranät Kyrknätet	9 146	10 226
Licensförsäljning	3 942	2 892
Organisations- och verksamhetsregister	<u>831</u>	<u>1 384</u>
Summa	22 322	22 606

Not 3 Inköp och försäljningar mellan koncernföretag

	2000	1999
Av bolagets nettoomsättning avser försäljning till andra koncernföretag	10 900	11 475
Av bolagets inköp avser inköp från andra koncernföretag	3 575	2 505

Not 4 Rörelsens kostnader

Bolaget har ej haft någon personal anställd. Tjänster har i likhet med föregående år inköpts från systerbolaget Kyrkans Hus AB.

Not 5 Ersättning till revisorerna

	2000	1999
Ersättning för revision	27	20
Andra uppdrag än revisionsuppdraget	=	<u>2</u>
	27	22

Not 6 Datorprogram

	2000	1999
Ingående anskaffningsvärden	–	3 465
Årets förändringar		
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	0	3 465
Ingående avskrivningar	–	-1 152
Årets förändringar		
– Avskrivningar	=	<u>-2 313</u>
Utgående ackumulerade avskrivningar	0	-3 465
Utgående restvärde enligt plan	0	0

Som framgår av redovisningsprinciperna ovan skrevs datorprogram av i sin helhet år 1999.

Not 7 IT-utrustning

	2000	1999
Ingående anskaffningsvärden	6 317	6 149
Årets förändringar		
– Inköp	=	<u>168</u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	6 317	6 317
Ingående avskrivningar	-4 798	-2 711
Årets förändringar		
– Avskrivningar	<u>-1 384</u>	<u>-2 087</u>
Utgående ackumulerade avskrivningar	-6 182	-4 798
Utgående restvärde enligt plan	135	1 519

Not 8 Skatt

Vid årets skatteberäkning har icke avdragsgilla avskrivningar om 609 tusen kronor återlagts. Avdrag för dessa kommer att erhållas vid kommande taxeringar. Utöver detta beräknas ackumulerade skattemässiga underskott om ca 44 tusen kronor föreligga vid 2001 års taxering.

Not 9 Kassa och bank

Bolaget innehar, förutom postgirokonton, ett underkonto i Trossamfundet Svenska kyrkans koncernkonto. Internkredit om 10 (10) miljoner kronor föreligger. Per 2000-12-31 var 972 (0) tusen kronor utnyttjat. Koncernkontot redovisas under mellanhavanden med moderföretag.

Not 10 Uppgifter om moderföretag

Moderföretag i den största koncern där Kyrknätet AB är dotterföretag och koncernredovisning upprättas är Trossamfundet Svenska kyrkan, 252002-6135, Uppsala. Moderföretag i den minsta koncern där Kyrknätet AB är dotterföretag och koncernredovisning upprättas är Svenska Kyrkans Förvaltnings AB, 556047-5773, Uppsala.

Not 11 Förutbetalda kostnader

	2000-12-31	1999-12-31
Förutbetalda nättjänster	1 695	962

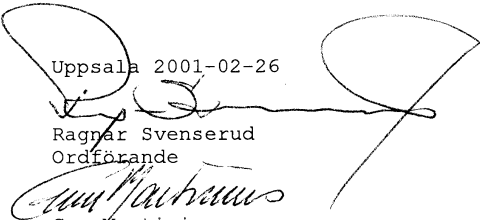
Kyrknätet AB
Org nr 556532-8811

11(11)

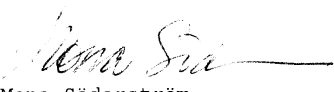
Not 12 Upplupna kostnader

	<u>2000-12-31</u>	<u>1999-12-31</u>
Upplupna nätdrifstkostnader	243	200
Upplupna kostnader organisations- och verksamhetsregistret	-	1.300
Övriga poster	<u>20</u>	<u>550</u>
Summa	<u>263</u>	<u>2.050</u>

Uppsala 2001-02-26

Ragnar Svenserud
Ordförande

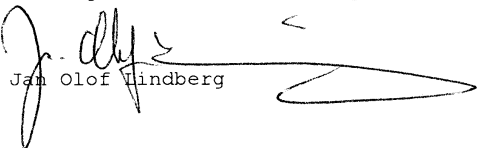

Gun Martinus

Mona Söderström

Göran Liljestränd

Vår revisionsberättelse har avgivits 2001-03-13.

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Jan Olof Lindberg

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS **Revisionsberättelse****Till bolagsstämman i****Kyrknätet AB**

Org nr 556532-8811

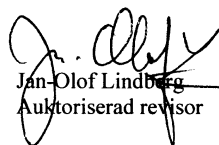
Vi har granskat årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens förvaltning i Kyrknätet AB för år 2000. Det är styrelsen som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen. Som underlag till vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot är ersättningskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger därmed en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige.

Vi tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen, disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Uppsala den 13 mars 2001
ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB

Jan-Olof Lindberg
Auktoriserad revisor

Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll

Utdrag ur protokoll fört vid Kyrkostyrelsens sammanträde den 29 mars 2001.

Närvarande: Ärkebiskop KG Hammar, ordförande, ledamöterna Levi Bergström, Stina Eliasson, Birgitta Ericsson Löfgren, Ulla Carlson, Gunvor Hagelberg, Curt Forsbring, Christina Hjertén, Birgith Wiklund Molberg, Bengt Linvall, Margarethe Isberg, Marianne Kronberg och Britas Lennart Eriksson samt tjänstgörande ersättarna Marianne Rosenkvist och Jan-Erik Ågren.

Föredragande: Generalsekreteraren Leni Björklund.

Kyrkostyrelsen beslöt

att till Kyrkomötet avge skrivelsen KsSkr 2001:2 Verksamhetsberättelse och årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2000.

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till Kyrkomötet.

Uppsala den 9 april 2001

KG Hammar

Leni Björklund

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen lämnas en redogörelse för behandlingen av dels de ärenden som tidigare överlämnats till Svenska kyrkans centralstyrelse och SFRV:s styrelse genom skrivelser från kyrkomötet respektive ombudsmötet, dels ärenden som år 2000 överlämnats till Kyrkostyrelsen från Kyrkomötet. Kyrkostyrelsen ansvarar för beredningen av samtliga dessa ärenden. I skrivelsen återfinns alla ärenden där arbete fortfarande pågår eller som avslutats under år 2000. Även ärenden som av styrelsen överlämnats till någon nämnd för handläggning finns med i denna redovisning.

Innehållsförteckning

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
Förslag till Kyrkomötets beslut	3
Behandlingen av Kyrkomötets och SFRV:s ombudsmötes ärenden.....	3
Skrivelser från Kyrkomötet år 2000	3
Skrivelser från 1999 års kyrkomöte	9
Skrivelser från 1998 års kyrko- och ombudsmöten	12
Skrivelser från 1997 års kyrko- och ombudsmöten	13
Skrivelser från 1996 års ombudsmöte.....	16
Skrivelser från 1995 års ombudsmöte.....	16
Skrivelser från 1994 års kyrko- och ombudsmöten	16
Skrivelser från 1993 års ombudsmöte.....	18
Skrivelser från 1992 års ombudsmöte.....	19
Skrivelser från 1989 års ombudsmöte.....	19
Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll	20

Förslag till Kyrkomötets beslut

Kyrkostyrelsen föreslår Kyrkomötet att besluta

att med godkännande lägga Kyrkostyrelsens redogörelse för behandlingen av Kyrkomötets och SFRV:s ombudsmötes ärenden till handlingarna.

Behandlingen av Kyrkomötets och SFRV:s ombudsmötes ärenden

Kyrkostyrelsen lämnar i det följande en redogörelse för behandlingen av Kyrkomötets och det tidigare ombudsmötets ärenden. Alla fortfarande öppna eller under år 2000 avslutade ärenden redovisas, även de ärenden som överlämnats till någon nämnd för handläggning. Detta är ett uttryck för Kyrkostyrelsens övergripande ansvar för verksamheten på Svenska kyrkans nationella nivå och avser att skapa en samlad överblick.

För varje ärende redovisas Kyrkomötets respektive ombudsmötets uppdrag i sammanfattning, vad som skett eller planerats i ärendets handläggning samt huruvida skrivelsen fortfarande är under behandling eller avslutats sedan föregående redogörelse lämnades.

Följande är vägledande för när en skrivelse anges som slutbehandlad eller ej. En skrivelse anges normalt som slutbehandlad först när resultatet av vad Kyrkomötet begärt föreligger och i förekommande fall lagts fram för Kyrkomötet. Exempel på detta är när Kyrkomötet begär att Kyrkostyrelsen skall återkomma med ett utarbetat förslag i någon fråga. Skrivelsen är slutbehandlad när Kyrkostyrelsens förslag läggs fram för Kyrkomötet.

Kyrkostyrelsen betraktar även en skrivelse som slutbehandlad när det uppdrag Kyrkomötet givit är omhändertaget i ett sammanhang som i sin tur har i uppdrag att göra en redovisning. Ett exempel är när Kyrkomötet begär att Kyrkostyrelsen skall tillsätta en utredning i en viss fråga. Då anses skrivelsen slutbehandlad i och med att utredningen tillsatts. Det är då säkerställt att Kyrkomötet i en framtid får ta del av utredningens betänkande och av remissutfallet samt återkomma till ärendet när förslag med anledning av utredningen i någon form genom Kyrkostyrelsens försorg läggs på Kyrkomötets bord.

Skrivelser där Kyrkomötet ger Kyrkostyrelsen något till känna är i regel avslutad när Kyrkostyrelsen tagit del av Kyrkomötets synpunkter och fört dem vidare till aktuellt verksamhetsområde på den nationella nivån.

På begäran av Kyrkomötet år 2000 har i förteckningen införts ett ärende från 1998 års kyrkomöte vilket aldrig av kyrkomötet överlämnats till styrelsen. Ärendet avser omhändertagande av foster.

Skrivelser från Kyrkomötet år 2000

KmSkr 2000:1 med G 2000:1 Herrens bön

Kyrkomötet har uppdragit åt Kyrkostyrelsen att tillskriva remissförsamlingarna att i sina yttranden särskilt uppmärksamma lydelserna av bönen Fader vår/Vår Fader i kyrkohandboks- och bönboksförslagen.

Kyrkostyrelsen har i november 2000 tillskrivit samtliga remissinstanser för förslaget till Kyrkohandbok för Svenska kyrkan och för förslaget till En liten bönbok i enlighet med Kyrkomötets önskemål.

Skrivelsen är slutbehandlad.

KmSkr 2000:2 med G 2000:2 Vigsel av homosexuella

Kyrkomötet har uppdragit åt Kyrkostyrelsen att fastställa en tidsram för Teologiska kommitténs arbete med frågorna om Svenska kyrkan och homosexualiteten.

Vid Kyrkomötets behandling av ärendet underströks att en ordentlig genomarbetning av dessa frågor måste få ta tid. Kyrkostyrelsen understryker detta och menar att en realistisk tidpunkt måste fastställas med hänsyn till ärendets karaktär och tillgängliga resurser.

En tidsram har enligt Kyrkomötets önskan lagts fast för Teologiska kommitténs arbete med kyrkan och homosexualiteten. Tidsramen är att en första version av ett dokument i frågan skall vara färdigställd i september 2001.

Skrivelsen är slutbehandlad.

KmSkr 2000:3 med O 2000:1 Valfrågor

Kyrkomötet beslutade anta Kyrkostyrelsens förslag om ändring av 38 kap. 34 § kyrkoordningen gällande bestämmelserna om röstkort.

Ändringen har publicerats i Svenska kyrkans bestämmelser som nr SvKB 2000:3.

Skrivelsen är slutbehandlad.

KmSkr 2000:4 med O 2000:6 Vissa frågor rörande Svenska kyrkans organisation på nationell nivå

Kyrkomötet beslutade att med godkännande lägga Kyrkostyrelsens redovisning i skrivelsen KsSkr 2000:6 till handlingarna. Innebörden är att det saknas förutsättningar för någon annan analys av relationen mellan Kyrkomötet, Kyrkostyrelsen och nämnderna än den som gjorts inför antagande av kyrkoordningen.

Någon särskild åtgärd är mot denna bakgrund inte påkallad och skrivelsen är således slutbehandlad.

KmSkr 2000:5 med TU 2000:1 Yrkeslegitimation för präster och diakoner

Kyrkomötet har givit Kyrkostyrelsen till känna vad utskottet anfört med anledning av en motion om en för hela Svenska kyrkan gemensam yrkeslegitimation för vigda till det kyrkliga ämbetet. Innebörden är att Kyrkostyrelsen skall låta ta fram den begärda legitimationshandlingen och i samband därmed besluta om den personkrets som skall omfattas och om hanteringen i övrigt.

En kartläggning pågår av de tekniska och administrativa förutsättningarna för att tillskapa en legitimationshandling för kyrkliga befattningshavare. I sammanhanget beaktas också möjligheterna att samtidigt åstadkomma en datoranpassad legitimation, som även kan användas för kontroll av behörighet att använda Svenska kyrkans olika IT-system.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

KmSkr 2000:6 med TU 2000:5 Tillsättning av domprost

Kyrkomötet har givit Kyrkostyrelsen till känna vad utskottet anfört med anledning av motioner om tillsättning av domprost. Innebörden är att ingen omedelbar åtgärd skall vidtas men frågan skall följas. Om det framöver visar sig finnas anledning till ändring i nuvarande bestämmelser förutsätts Kyrkostyrelsen ta initiativ till detta.

Frågan följs i första hand inom verksamhetsområdet Kyrkorätt och organisation.

Skrivelsen är slutbehandlad.

KmSkr 2000:7 med TU 2000:9 Behörighetsprövning av pastorsadjunkter

Kyrkomötet har givit Kyrkostyrelsen till känna vad utskottet anfört med anledning av en motion om sådan ändring i kyrkoordningen att pastorsadjunkterna, i likhet med hur tidigare var fallet, skall kunna söka tjänst för tid efter utgången av adjunksåret redan innan detta löpt ut.

Kyrkostyrelsen lägger för årets Kyrkomöte fram förslag i frågan genom skrivelsen KsSkr 2001:10.

Skrivelsen är slutbehandlad.

KmSkr 2000:8 med TU 2000:11 Utökade delegationsmöjligheter för domkapitlet

Kyrkomötet har beslutat om viss ändring i 9 kap. 5 § 3 stycket punkt 1 i kyrkoordningen med innebörden att beslut om flyttning av kollektdag får delegeras till ordföranden eller vice ordföranden.

Ändringen har publicerats i Svenska kyrkans bestämmelser som nr SvKB 2000:4.

Skrivelsen är slutbehandlad.

KmSkr 2000:9 med TU 2000:16 Kyrkomötets sanktionsmöjligheter

Kyrkomötet har givit Kyrkostyrelsen till känna vad utskottet med anledning av en motion anfört. Saken gäller hur man ansvarigt kan hantera de instrument som finns i kyrkoordningen för att stärka efterlevnaden av regelverket. Detta bör bli föremål för överläggningar mellan de i första hand tillsynsansvariga, biskoparna och domkapitlet. Kyrkostyrelsen förväntas ta initiativ till detta.

Kyrkostyrelsen har uppdragit åt sin kyrkorättsliga expertis att utreda dels huruvida det inom ramen för revision är möjligt att pröva kyrkoordningsenligheten i fattade beslut, dels vilka s.k. mellanformer av sanktion som skulle kunna införas gentemot en församling eller gentemot en person som innehar kyrkans vinningstjänst.

Överläggningar med biskoparna och domkapitlet kommer att genomföras hösten 2001.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

KmSkr 2000:10 med EE 2000:1 Äganderättsöverföring av biskopsgårdar

Kyrkomötet har med bifall till Kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2000:7 beslutat att uppdra åt Kyrkostyrelsen att vidta åtgärder för att de sju biskopsgårdar som ägs av Svenska kyrkan, undantaget ärkebiskopsgården, skall överlätas vederlagsfritt till respektive stift, att överlåtelsen av fastigheterna skall vara förenad med villkoret att vid en eventuell vidareförsäljning av fastigheterna fordras medgivande från Svenska kyrkan, samt att ersättning skall utgå till Linköpings stift och Växjö stift med belopp som motsvarar den köpeskilling stiftan erlagt för respektive biskopsgård, under förutsättning att de förbinder sig att vid en framtida försäljning tillämpa samma villkor. Kyrkostyrelsen förväntas beskriva de ekonomiska konsekvenserna för Kyrkomötet.

Kyrkostyrelsen har på de av Kyrkomötet angivna villkoren överlåtit biskopsgårdarna i Strängnäs, Västerås, Karlstad och Härnösand. Skara stift har förklarat sig berett att ta emot biskopsgården i Skara men framställt ytterligare villkor för detta. Göteborgs stift har hänskjutit frågan om mottagande av biskopsgården i Göteborg till avgörande av stiftsfullmäktige senare under våren 2001. Linköpings stift har mottagit den beslutade ersättningen på de av Kyrkomötet angivna villkoren. Växjö stift har inte heller haft något att erinra mot villkoren men begärt att ersättning skall utgå med fyra miljoner kronor i stället för erbjudna en miljon. Skillnaden mellan beloppen avser

köpeskillingen för den kyrkofondsfastighet som Växjö stift förvärvade samtidigt med biskopsgården.

De ekonomiska konsekvenserna är att 2000 års bokslut belastats med 4,5 miljoner kronor avseende ersättning till Linköpings stift och Växjö stift. Någon ersättning till Växjö stift har, som framgått, inte utbetalats. Överföringen av biskopsgårdarna har i sig inte medfört några ekonomiska konsekvenser, sett från bokföringssynpunkt. Dessa har nämligen, på grund av förslaget om att de skulle överlämnas till respektive stift, ej upptagits till något värde per årsskiftet 1999/2000. I praktiken har dock överföringen av biskopsgårdarna givetvis inneburit en ekonomisk effekt motsvarande gårdarnas värde.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

KmSkr 2000:11 med EE 2000:4 Avgifter och clearing vid vissa kyrkliga handlingar

Kyrkomötet har uppdragit åt Kyrkostyrelsen att återkomma med utredning och förslag i enlighet med vad utskottet anfört. Innebörden är att en grundlig genomlysning skall göras när det gäller avgifter och clearing mellan församlingar i samband med kyrkliga handlingar. Uppdraget skall redovisas i nästa mandatperiod.

Det begärda utredningsarbetet har inletts tillsammans med Svenska kyrkans församlingsförbund.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

KmSkr 2000:12 med Kl 2000:1 Svenska kyrkans utbildningscentrum i Sigtuna, m.m.

Kyrkomötet har med bifall till Kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2000:8 beslutat godkänna den redovisning beträffande Svenska kyrkans utbildningscentrum som Kyrkostyrelsen genom skrivelsen lämnat och att förklara att vad 1997 års ombudsmöte begärt i ärendet uppfyllts.

Kyrkostyrelsen har med anledning härav uppdragit åt Nämnden för kyrkolivets utveckling att inventera de utbildningsbehov som kan ligga till grund för ett förtydligat uppdrag till Ansgarsliden samt att i övrigt lämna förslag till hur de förslag som den i Kyrkostyrelsens skrivelse redovisade utredningen om utbildningsbehov på nationell nivå skall förverkligas.

Skrivelsen är slutbehandlad.

KmSkr 2000:13 med Kl 2000:2 Jämställdheten i Svenska kyrkan

Kyrkomötet har med bifall till Kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2000:5 beslutat lägga densamma till handlingarna. Utskottet uttalar vissa förväntningar inför nästa jämställdhetsredovisning som förväntas ske till Kyrkomötet 2004. Vidare understryks vikten av att materialet i den föreliggande skrivelsen sprids till dem som svarar för nomineringsarbetet på samtliga nivåer.

Ett bevakningsuppdrag har av Kyrkostyrelsen givits till verksamhetsområdet Kyrkorätt och organisation inför en kommande jämställdhetsskrivelse. Materialet till 2000 års skrivelse har distribuerats inom ramen för Valprojekt 2001 samt lagts ut på Svenska kyrkans hemsida.

Skrivelsen är slutbehandlad.

KmSkr 2000:14 med Kl 2000:4 Nej till illegal jakt

Kyrkomötet har med anledning av en motion i ämnet uppdragit åt Kyrkostyrelsen att, med hänsyn till hotade djurarter i Sverige, på lämpligt sätt visa att Svenska kyrkan utifrån det kristna förvaltarskapet endast accepterar att skyddsjakt bedrivs på dem.

Kyrkostyrelsen konstaterar att det under hösten 2000 avgivna remissyttrandet om art- och habitat samt fågeldirektivet är ett exempel på hur Svenska kyrkan tar ställning i de i betänkandet aktualiserade frågorna. Det nämnda yttrandet har gjorts tillgängligt på Svenska kyrkans hemsida.

Skrivelsen är slutbehandlad.

KmSkr 2000:15 med KI 2000:8 Den samiska befolkningens identitet i Svenska kyrkan

Kyrkomötet har med bifall till en motion i ärendet uppdragit åt Kyrkostyrelsen att utreda vilka möjligheter som finns att underlätta den samiska representationen i de kyrkliga organen på alla nivåer, att verka för att det i samtliga kyrkliga grundutbildningar, profiltutbildningar och fortbildningar sker ett aktivt lärande omkring samerna som urbefolkning i Sverige vad gäller språk, kulturell identitet, spiritualitet, rättsliga och etiska frågor, samt att uttala sitt stöd för att det under det kommande året firas regionala gudstjänster som får präglas av försoning och upprättelse.

Kyrkostyrelsen har uppdragit åt sin kyrkorättsliga expertis dels att utreda vilka möjligheter till samisk representation som finns enligt nuvarande regelverk och att informera om dessa, dels att på längre sikt pröva frågan om i vilka avseenden ändringar erfordras i kyrkoordningen för att öka möjligheterna till samisk representation på olika nivåer. Information om möjligheterna till samisk representation i Svenska kyrkans valda organ har från kyrkokansliet lämnats till stift, valnämnder och nomineringsgrupper. Den mer långsiktiga frågan prövas inom ramen för Kyrkostyrelsens övergripande uppdrag att följa upp kyrkoordningen och vid behov föreslå ändringar.

Vidare har Kyrkostyrelsen överlämnat de delar som rör de kyrkliga utbildningarna till Nämnden för kyrkolivets utveckling för handläggning. Uppdraget har tagits om hand inom verksamhetsområdet Samiskt kyrkoliv. Under våren 2001 har för första gången i Svenska kyrkan en handläggare för samiskt kyrkoliv anställts. Denna person blir en viktig resurs för fullföljandet av vad Kyrkomötet begärt i fråga om de kyrkliga utbildningarna.

Slutligen har Kyrkostyrelsen uppdragit åt generalsekreteraren att tillskriva biskoparna om Kyrkomötets stöd för regionala försoningsgudstjänster. Detta har skett.

Skrivelsen är slutbehandlad.

KmSkr 2000:16 med KI 2000:10 Finansiering av praktklön

Kyrkomötet har uppdragit åt Kyrkostyrelsen att vidta åtgärder så att de fyra yrkesprofilerna i Svenska kyrkan behandlas lika då det gäller praktklön samt att återkomma avseende finansieringen av praktklön med ett berett förslag.

Kyrkostyrelsen har uppdragit åt Nämnden för kyrkolivets utveckling att göra den utredning som behövs för att Kyrkostyrelsen skall kunna ta ställning till frågan om finansieringen av praktklön bör vara ett nationellt åtagande och göra bedömningar av olika tänkbara kostnadsnivåer.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

KmSkr 2000:17 med KI 2000:11 Resurser för religionsmötesfrågor

Kyrkomötet har uppdragit åt Kyrkostyrelsen att bevaka att religionsdialogarbetet på bästa sätt kan säkerställas inför arbetet med nästa års budgetskrivelse.

Kyrkostyrelsen redovisar sin bedömning i skrivelsen (KsSkr 2001:1) Mål och rambudget för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2002-2004.

Skrivelsen är slutbehandlad.

KmSkr 2000:18 med Kl 2000:13 Stöd till forskarstudier

Kyrkomötet har uppdragit åt Kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning om stöd till vetenskapliga studier på doktorandnivå inom ämnesområden till gagn för verksamheten i församlingar och stift.

Svenska kyrkans forskningsråd har på uppdrag av Kyrkostyrelsen tagit fram ett underlag i frågan. Kyrkostyrelsen utreder med utgångspunkt därifrån frågan vidare.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

KmSkr 2000:19 med B 2000:1 Mål och rambudget för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2001-2003

Kyrkomötet har med bifall till Kyrkostyrelsens förslag i skrivelsen KsSkr 2000:1 fastställt ramarna för de nationella kostnaderna för år 2001 och planeringsramarna för åren 2002 och 2003 samt fastställt mål och rambudget för den nationella nivåns verksamhetsområden. Kyrkomötet har vidare bemyndigat Kyrkostyrelsen att inom budgetramen göra erforderliga omDispositioneringar i syfte att uppfylla målen. Bidrag till tryckning av valsedlar skall utgå enligt Kyrkostyrelsens förslag. Kyrkostyrelsen skall slutligen i skrivelsen med mål och rambudget för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2002-2004 presentera ett klagörande av principerna och formerna för konsolidering av Kyrkofonden.

Kyrkostyrelsen har beslutat om detaljbudget för år 2001 på grundval av den av Kyrkomötet godkända mål- och rambudgetskrivelsen. Beträffande principerna för konsolideringen av Kyrkofonden hänvisas till Kyrkostyrelsens redovisning i skrivelsen KsSkr 2001:1 till årets Kyrkomöte.

Skrivelsen är slutbehandlad.

KmSkr 2000:20 med B 2000:2 Redogörelse för Kyrkostyrelsens behandling av kyrkomötets och ombudsmötets ärenden

Kyrkomötet har med godkännande lagt Kyrkostyrelsens redogörelse för behandlingen av kyrkomötets och ombudsmötets ärenden (KsSkr 2000:4) till handlingarna.

I föreliggande skrivelse beaktas vad 2000 års Kyrkomöte anförde om ett i redovisningen saknat ärende.

Skrivelsen är slutbehandlad.

KmSkr 2000:21 med B 2000:3 Verksamhetsberättelse för SFRV för år 1999

Kyrkomötet har med godkännande lagt styrelsens för SFRV verksamhetsberättelse för år 1999 (KsSkr 2000:3) till handlingarna.

I årsrapporterna för Svenska kyrkans nationella nivå 2000 (KsSkr 2001:2) beaktas vad budgetutskottet i sitt betänkande 2000:3 anförde om redovisning av bolagsdirektiv och om vikten av att i verksamhetsberättelsen göra återkoppling till mål och budgetramar.

Skrivelsen är slutbehandlad.

KmSkr 2000:22 med B 2000:4 Verksamhetsberättelse för Svenska kyrkans centralstyrelse för år 1999

Kyrkomötet har beslutat att med godkännande lägga Centralstyrelsens verksamhetsberättelse för år 1999 (KsSkr 2000:2) till handlingarna.

Då inga särskilda åtgärder finns att vidta med anledning av beslutet är skrivelsen slutbehandlad.

KmSkr 2000:23 med Kr 2000:1 Det fortsatta arbetet med kyrkoordningen

Kyrkomötet har med anledning av KsSkr 2000:9 givit Kyrkostyrelsen till känna vad utskottet anfört om den fortsatta hanteringen av kyrkoordningen. Det bör enligt utskottet fortlöpande och kontinuerligt ske en översyn av kyrkoordningen och motiverade ändringar bör göras för att upprätthålla kyrkoordningens auktoritet. Utskottet lämnar även förslag till handläggningsordning dels vid större och principiellt tunga förändringar, dels vid enklare ändringsförslag.

Kyrkomötet har även beslutat om vissa i bilaga till utskottets betänkande föreslagna ändringar i kyrkoordningen.

De beslutade ändringarna har publicerats i Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2000:5.

Kyrkostyrelsen har uppdragit åt verksamhetsområdet Kyrkorätt och organisation att i samband med årsskiftet 2001/2002 redovisa en inventering av behov när det gäller ändringar i kyrkoordningen.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Skrivelser från 1999 års kyrkomöte**1. Kskr 1999:2 med KK 1999:1 Grafisk profil för Svenska kyrkan**

Kyrkomötet har beslutat att ge Centralstyrelsen i uppdrag att påskynda framtagandet av fullständigt grafiskt program (bild och text).

Kulturutskottet såg i sitt betänkande fram emot att ett för hela Svenska kyrkan sammanhållande och enhetligt grafiskt program presenteras och marknadsförs för att tydliggöra och förmedla Svenska kyrkans identitet och verksamhet för en bred allmänhet. Ett sådant borde kunna åstadkommas inom befintliga ekonomiska ramar, eftersom vapnet redan finns.

Ett uppdrag har lämnats till Svenska Kyrkans Information som nu driver projektet Grafisk profil. Inom ramen för detta har ett grafiskt program inför kyrkovalet 2001 utarbetats och distribuerats via Kyrknätet. Därmed är vad kyrkomötet i första hand begärt verkställt.

Frågorna om en folkkyrkas grafiska profil förutsätter enligt Kyrkostyrelsens mening samtidigt ett långsiktigt utvecklingsarbete. I Svenska kyrkans struktur kan ett sammanhållande och enhetligt grafiskt program bli verklighet endast genom att kyrkans lokala och regionala enheter frivilligt sluter upp på bred front. I arbetet med ett förslag är det då ofrånkomligt att även beakta den kritik som finns mot den nuvarande logotypen och den oförståelse inför den som finns hos allmänheten och som nyligen belagts i en Temo-undersökning. Ett gott resultat kan därför inte forceras fram i ett snävt tidsperspektiv.

Detta långsiktiga arbete fortsätter nu och Kyrkostyrelsen har i sitt förslag till mål och rambudget avsatt medel för detta. Arbetet avrapporteras framgent i Kyrkostyrelsens årsredovisning.

Skrivelsen är slutbehandlad.

2. Kskr 1999:3 med KK 1999:2 Våldet i TV

Kyrkomötet har beslutat att med anledning av KMot 1999:11 ge Centralstyrelsen till känna vad kulturutskottet anfört om TV och våld.

Utskottet anför att det är Svenska kyrkans moraliska skyldighet att ta avstånd från våld. Man instämmer i Läronämndens uttalande att det är ”ett uttryck för kristen bekännelse att bidra till att skapa opinion mot underhållningsvåld och mot våld som

första konfliktlösningsalternativ”. Utskottet anser att problemet är svårlöst och har inte så stor tilltro till att skapa opinion genom enstaka uttalanden. Svenska kyrkans opinionsarbete måste börja i det lilla perspektivet, dvs. lokalt i församlingarnas arbete, där samtal utifrån ett omsorgsperspektiv kan föras i barn- och konfirmandarbetet och i föräldrakontakter. Utskottet anför även att en fördjupad forskning på området är önskvärd.

Nämnden för Kyrkolivets utveckling har handlagt ärendet. Svenska Kyrkans Unga och Svenska kyrkans kulturråd fick gemensamt år 1997 mottaga en kollekt från Centralstyrelsen för ett arbete kring *Ung, media, våld*, som fått projektnamnet *Vintergatan*. Arbetstesens var att våld byggs upp genom konflikter mellan grupper, som lever sida vid sida utan att förstå varandra, och att kulturen kan vara en brobyggare genom vilken man lär känna varandras världar. Projektnamnet är hämtat från Zacharias Topelius dikt *Vintergatan*, som handlar om en stjärnbro mellan två älskande. Projektet *Vintergatan* är avslutat, och spridning skall ske av erfarenheter och kunskaper, som inhämtats om att hitta goda förebilder för barn och ungdomar inom det kulturella området.

Nämnden har också genom ett anslag medverkat till produktion av en Skurt-film kring temat att arbeta mot våld. Skurt och hans dockvänner bildar bl.a. KMV (Klubb Mot Våld). Filmen har visats på TV under sommaren 2000, och redan efter ett par dagar hade ett 50-tal klubbar registrerats.

Stiftens handläggare för barn- och ungdomsfrågor prioriterar andra frågor än temat *TV och våld*, vilket påverkar Kyrkokansliets möjligheter att driva arbetet vidare. I samband med det svenska ordförandeskapet i EU våren 2001 har regeringen genomfört ett expertseminarium, *Barn och unga i det nya medielandskapet*. Mötet fokuserade på frågor om hur barn skall skyddas från skadligt mediainnehåll, bl.a. berördes TV, Internet samt dator- och TV-spel. Kyrkokansliets handläggare har deltagit i detta seminarium för att föra information vidare till stiftens handläggare, men ytterligare insatser från nationell nivå blir beroende av stiftens gensvar.

Skrivelsen är slutbehandlad.

3. Kskr 1999:4 med KK 1999:3 Deponerade föremål och kulturföremål i gamla kyrkor

Kyrkomötet har beslutat att med avslag på två motioner i ämnet ge Centralstyrelsen till känna vad kulturutskottet anför.

I sitt betänkande behandlar utskottet KMot 1999:4 och 8. Utskottet förklarar sig dela motionärernas uppfattning att hanteringen inte är helt klar beträffande deponerade föremål och kulturföremål i företrädesvis gamla kyrkor. Ett villkor för ett eventuellt återlämnande av kyrkliga inventarier är att föremålen tidigare varit placerade i den aktuella församlingen. De åtgärder som enligt utskottet kan vara ett svar på motionärernas hemställan handlar snarare om att ta reda på vilka omständigheter som de facto gäller än att fokusera på frågan om de ändrade kyrka-statrelationerna. Det finns därför enligt utskottet anledning för Centralstyrelsen att utreda frågan.

Kyrkostyrelsen har i mars 2001 beslutat om direktiv för en utredning i frågan.

Skrivelsen är slutbehandlad.

4. Kskr 1999:5 med KF 1999:3 Ansvar för andlig vård vid kriminalvårdsanstalter

Kyrkomötet har beslutat att med anledning av KMot 1999:2 ge Centralstyrelsen till känna vad församlingsutskottet anför om Svenska kyrkans ansvar för andlig vård vid kriminalvårdsanstalter.

Utskottet anför att det rör sig om ett arbete som bör bedrivas ekumeniskt och att det är naturligt att det är Sveriges Kristna Råd (SKR) som tecknar avtal med Kriminalvårdsstyrelsen. Utskottet konstaterar vidare att stiftens nuvarande kyrkolagsbundna främjandeansvar för detta område från och med den 1 januari 2000 lämnats oreglerat i kyrkoordningen. Det finns heller ingen styrelse eller nämnd på nationell nivå inom Svenska kyrkan som har ansvar för detta arbetsområde. Även i ett ekumeniskt arbete förutsätts att det enskilda trossamfundet behåller sin identitet. Det är därför enligt utskottet angeläget att även Svenska kyrkan på nationell nivå synliggör detta arbetsområde.

Då ärendet rör det lokala arbetet och frågan om hur stiftens och den nationella nivån främjar respektive stödjer faller det inom Nämndens för kyrkolivets utveckling arbetsfält. Det är också nämnden som särskilt följer de arbetsområden som sköts ekumeniskt inom ramen för SKR. Ärendet har mot denna bakgrund överlämnats till nämnden för handläggning. För att samla och utveckla kompetens inom området har nämnden vidtagit åtgärder så att präster i andlig vård vid kriminalvårdsanstalter kan bilda en förening med mönster från Föreningen Svenska kyrkans anställda i sjukhuskyrkan, en arbetsform som det finns goda erfarenheter av. Därmed kan uppnås vad Kyrkomötet önskat. De ekumeniska aspekterna skall liksom hittills handläggas genom SKR. SKR har beslutat att göra en översyn av sitt arbete på området och har i detta syfte tillsatt en särskild arbetsgrupp i vilken Svenska kyrkan finns företrädd.

Skrivelsen är slutbehandlad.

5. KsSkr 1999:9 med 2KL 1999:1 Kyrkoordning för Svenska kyrkan

Kyrkomötet lämnade i samband med fastställandet av kyrkoordning för Svenska kyrkan fyra utredningsuppdrag till Centralstyrelsen: (1) Församlingspedagogernas ställning i förhållande till kyrkans vinningstjänst, (2) Särskild uppföljning och utvärdering av valen år 2001, (3) Analys av regelsystemet för kyrkofonden, samt (4) Undersökning av de juridiska och ekonomiska konsekvenserna av en äganderättsöverföring av biskopsgårdarna till stiftens med redovisning för kyrkomötet år 2000.

Den första utredningen rör konsekvenserna för församlingspedagogernas ställning av den kyrkorättsliga regleringen av vinningstjänsten. Kyrkostyrelsen har i september 2000 fastställt direktiv för en utredning om församlingspedagogernas ställning i Svenska kyrkan. Utredningen skall vara färdig i sådan tid att den kan remissbehandlas våren 2002 parallellt med förslag från pågående översyn av de kyrkliga utbildningarna (ÖSUT).

Det andra uppdraget avser de kyrkliga valen 2001. Inom ramen för det pågående valprojektet har beslutats om en utvärdering av valen, såväl från demokratisk som teknisk synpunkt. Till detta arbete har fr.o.m. hösten 2000 knutits extern kompetens bl.a. genom professor Göran Gustafsson och stiftssekreteraren Gunnar Samuelsson.

Beträffande den tredje redovisas den begärda analysen genom skrivelsen (KsSkr 2001:7) Regelsystemet för Kyrkofonden, till vilken hänvisas.

Beträffande den fjärde utredningen verkställde Kyrkostyrelsen vad Kyrkomötet begärt genom skrivelsen (KsSkr 2000:7) till fjolårets Kyrkomöte.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Skrivelser från 1998 års kyrko- och ombudsmöten

1. Kskr 1998:2 med KG 1998:2 Luthers Lilla katekes

Kyrkomötet har givit Centralstyrelsen till kännna vad utskottet anfört om nyöversättning eller bearbetning av Den lilla katekesen och om dess plats i samlingsvolymen Den svenska psalmboken.

En bearbetning pågår inom kyrkokansliets verksamhetsområde Kristen enhet och teologi. Avsikten är att resultatet skall redovisas i anslutning till att förslag framläggs för Kyrkomötet om översedda och reviderade kyrkliga böcker.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

2. Kskr 1998:9 med 2KL 1998:3 Kyrkotillhörighet för utflyttade från riket och utlandssvenskar

Kyrkomötet har som sin mening givit Centralstyrelsen till kännna vad utskottet anfört om att vissa frågor om kyrkotillhörigheten för utflyttade svenskar och utlandssvenskar liksom tillhörigheten för återflyttande blir föremål för utredning. Kyrkostyrelsen har överlämnat ärendet till utredningen om Svenska kyrkan i utlandet (SKUT-utredningen) som behandlar frågorna i sitt under våren 2001 publicerade betänkande (Svenska kyrkans utredningar 2001:1).

Skrivelsen är slutbehandlad.

3. Kskr 1998:10 med KF 1998:1 Svenska kyrkan och underordningsteologin

Kyrkomötet har uppdragit åt Centralstyrelsen att utreda behovet av en fördjupad studie av underordningsteologin och dess konsekvenser i kyrkans liv och tradition.

Ärendet har överlämnats till Svenska kyrkans forskningsråd för beredning.

Forskningsrådet har redan tidigare utdelat ett stipendium för genomförande av projektet Tolkning och underordning – kvinnans underordning som hermeneutisk kategori. Vid sammanträde i februari 1999 övervägde rådet styrelsens uppdrag om behovet av en fördjupad studie av underordningsteologin. Rådet beslöt då att överlämna åt Avdelningen för forskning att göra en inventering av den forskning som nu finns inom vetenskapssamhället och dennas relevans för kyrkans liv och tradition. Avdelningen överlämnade vid sammanträde i augusti 1999 en rapport till rådet som beslöt avge en skrivelse till Centralstyrelsen. I skrivelsen konstateras att den inventering som gjorts visar att det för närvarande pågår mycket forskning inom området. Det förefaller därför inte angeläget att ta initiativ till nya fördjupade studier inom området, men det är däremot viktigt att systematisera och sammanställa den kunskap som finns. Forskningsrådet har därför rekommenderat att ett seminarium genomförs.

Inom ramen för det större projektet *Bibeltolkning och bibelbruk* anordnas som ett delprojekt en forskarkonferens om över- och underordningsteologi i oktober 2001. Konferensen kommer att behandla över- och underordningsfrågor ur fyra perspektiv: Bibelns, den lutherska traditionens, vår tids teologi (till exempel vad gäller det inklusiva språket) samt nutida organisation (till exempel sådana frågor som rönt kritik från JämO). Konferensen planeras bli dokumenterad i en publikation vars innehåll svarar mot 1998 års uppdrag. Den gjorda inventeringen och den planerade publikationen innebär sammantaget att Kyrkomötets uppdrag att utreda behovet av en fördjupad studie av underordningsteologin och dess konsekvenser i kyrkans liv och tradition fullföljs.

Skrivelsen är slutbehandlad.

4. 1KL 1998:2 Omhändertagande av foster (skrivelse från kyrkomötet saknas)

Kyrkomötet har beslutat att med anledning av en motion i ämnet ge Centralstyrelsen till känna vad utskottet anfört dels om pastorala råd för församlingar och kyrkogårdsförvaltningar angående omhändertagande och begravning av foster, dels om insatser för utbildning och information angående omhändertagande och begravning av foster. I det förra fallet handlar det om att innehållet i motionen bör förmedlas till den för dåvarande Församlingsnämnden och Pastoratsförbundet gemensamma arbetsgruppen för pastoralt program för begravning. I det senare fallet förutsätter utskottet att Centralstyrelsen verkar för att kännedom sprids om möjligheten till begravning av foster.

Den för Nämnden för kyrkolivets utveckling och Församlingsförbundet gemensamma arbetsgruppen är väl förtrogen med de aktuella frågeställningarna. Resultatet av gruppens arbete kommer att redovisas under år 2001.

Ärendet är inte slutbehandlat.

5. Oskr. 1998:508 med OF 1998:508 Pastoralt handlande i mötet med kvinnor som genomgått abort

Ombudsmötets uppdrag överlämnades till Församlingsnämnden för att utföras inom ramen för ett sedan år 1994 planerat arbete kring abortfrågan utifrån oskr. 1994:510. Därmed avsågs att finna lämpliga former för att samla in och redovisa erfarenheter som kan tjäna stift och församlingar. Nämndens arbete redovisas under Oskr 1994:510.

Skrivelsen är slutbehandlad.

6. Oskr. 1998:511 med OEu 1998:501 Vapenhandel

Ombudsmötet har givit styrelsen till känna vad utskottet anfört om förhållandet mellan vapenhandel och fattigdomsbekämpning.

Trots att Svenska kyrkan många gånger intagit konkreta ståndpunkter i dessa frågor och skapat opinion saknar utskottet en helhetssyn på hur Svenska kyrkan skall agera, inklusive driva opinion, i hithörande frågor. Utskottet uttalar en förväntan att styrelsen under valperioden skall redovisa en sådan helhetssyn.

Skrivelsen har överlämnats till Nämnden för internationell diakoni/Lutherhjälpen för beredning. Resultatet av nämndens arbete redovisas genom Kyrkostyrelsens skrivelse (KsSkr 2001:8) Svenska kyrkans helhetssyn vad gäller vapenhandel, bistånd och konfliktförebyggande.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Skrivelser från 1997 års kyrko- och ombudsmöten

1. Kskr 1997:6 med KG 1997:2 Psalmboken

Kyrkomötet har givit Centralstyrelsen till känna vad gudstjänstutskottet anfört om behovet av ett kontinuerligt förnyelsearbete i fråga om psalmboken. Särskilt nämns psalmer för arbetsliv, dop och i ungdomssammanhang. Det finns också behov av psalmer för vuxendop, för katekumenatet och för perspektivet att leva i sitt dop. I betänkandet påminns om möjligheten att i huvudgudstjänsten använda psalm eller sång som inte finns i Den svenska psalmboken. Detta är särskilt viktigt för att tillgodose ungdomens skiftande musikspråk.

Ärendet överlämnades till dåvarande Församlingsnämnden för handläggning. Nämnden har aktualiserat frågorna hos Svenska kyrkans musikeråd, som i skrivelse till

Församlingsnämnden föreslagit en översyn av Den svenska psalmboken. Församlingsnämnden bejakade behovet av nya psalmer men uppmanade Musikrådet att inhämta Centralstyrelsens inställning i frågan.

Musikrådet tillskrev våren 1999 Centralstyrelsen för att undersöka möjligheterna till en bearbetning av psalmboken med anledning av att evangelieboken och bönboken revideras. Centralstyrelsen ansåg att en psalmboksrevision är en alltför krävande uppgift att hinna genomföras tillsammans med förslag till ny kyrkohandbok, evangeliebok och bönbok. Rådet uppmuntrades däremot till ett kontinuerligt psalmskapande. Nya psalmer borde enligt Centralstyrelsens mening efter hand publiceras fristående i häften av typ ”Psalmer i 90-talet”. En psalmboksrevision bör däremot anstå.

Skrivelsen är slutbehandlad.

2. Kskr 1997:8 med KG 1997:7 Välsignelseakt för homosexuella

Kyrkomötet har som sin mening givit Centralstyrelsen till känna vad gudstjänstutskottet anfört med anledning av en motion om en fastställd ordning för välsignelseakt av homosexuella par samt möjligheten att sådan akt förrättas i öppet kyrkorum.

Utskottet konstaterar att utredningen Kyrkan och homosexualiteten (SKU 1994:8) ännu inte slutgiltigt behandlats i kyrkomötet. Ej heller har kyrkomötet tagit ställning till Läronämndens yttrande (Ln 1995:18) där en principiell syn på homosexualiteten angivits. Centralstyrelsen har som uppgift att initiera en bred debatt i dessa frågor.

Utskottet anser vidare att det är viktigt att inte fastställa ordningar först och därefter göra den teologiska bearbetningen.

Vid 1998 års kyrkomöte lämnades redovisning av den genomförda utredningen samt redovisades en handlingsplan för ärendets fortsatta handläggning (CsSkr 1998:3 sid. 5).

Skrivelsen har efter 2000 års kyrkomöte förts samman med det ärende som redovisas under KmSkr 2000:2 Vigsel av homosexuella.

3. Kskr 1997:12 med KF 1997:2 Konfirmandböcker för vuxna

Kyrkomötet har givit Centralstyrelsen till känna vad församlingsutskottet anfört om att det ökande antalet vuxna som efterfrågar konfirmation gör att behovet av metodutveckling, inspiration och erfarenhetsutbyte på dessa områden aktualiseras.

Skrivelsen överlämnades till dåvarande Församlingsnämnden för handläggning. Hemställan gäller bland annat initiativ för att lämplig litteratur tas fram för vuxenkonfirmander. Bland vuxna personer som söker sig till konfirmandarbetet finns de som är döpta men inte konfirmerade, de som inte är döpta och de som är både döpta och konfirmerade. Ett konfirmandmaterial kan därför inte täcka samtliga vuxnas behov, och åtskillig litteratur finns redan. Det ökande antalet vuxna som efterfrågar konfirmation aktualiserar dock behovet av metodutveckling, inspiration och erfarenhetsutbyte. Kyrkotillhörighetsreglerna aktualiserar också behovet av material och metoder för att nå 18-20-åringarna. Nämnden för kyrkolivets utveckling utgår från att även församlingarnas arbete med församlingsinstruktionen kommer att öka intresset för undervisning av vuxna. Arbete pågår därför kontinuerligt hos Nämnden för kyrkolivets utveckling i kontakt med Verbum bokförlag och Sveriges Kyrkliga Studieförbund i syftet att möta behovet av lämplig litteratur.

Skrivelsen är slutbehandlad.

4. Oskr. 1997:501 med OF 1997:2 Kyrkan och de sociala frågorna

Ombudsmötet har som sin mening givit SFRV:s styrelse till känna vad församlingsutskottet anfört med anledning av motioner om arbetslöshetens etik, samhällets och kyrkans bidrag till social och ekonomisk rättvisa och kyrkans ansvar för de nödlidande.

Följande har skett med anledning av vad ombudsmötet anförde. Styrelsen har uppdragit åt Svenska kyrkans arbetslivscentrum vid Bräcke diakonigård att arbeta med de frågeställningar som rör arbetslöshetens etik. Bräcke diakonigård har numera ett långsiktigt nationellt uppdrag på området, sedan år 2000 även ekumeniskt tillsammans med Svenska Missionsförbundet.

Åt Svenska kyrkans teologiska kommitté har uppdragits att principiellt bearbeta frågorna om samhällets respektive kyrkans bidrag till social och ekonomisk rättvisa. Kommittén uppdrog i november 1997 åt en forskare på området att spegla det aktuella forskningsläget utifrån några aktuella uppfattningar och nutida vetenskaplig diskussion. Resultatet presenterades i S.O. Hansson, *Rättvisan i modern politisk filosofi*. Kommittén lät vidare inventera vilka projekt på området som redan bedrivs i kyrklig regi (se StSkr 1998:503). Ett expertseminarium kring dessa frågor genomfördes i november 1999.

Teologiska kommittén arbetar nu med ett principiellt grunddokument om vad som är kyrkans specifika bidrag till de sociala frågorna. Arbetet bedrivs både med anledning av det aktuella ärendet och det uppdrag kommittén har rörande kyrkan och homosexualiteten. Utifrån denna principiella ”plattform” skall Svenska kyrkan sedan kunna ta ställning i olika sociala frågor, såväl de nu nämnda som andra.

Ett starkare fokus på de sociala frågorna har också blivit följden i Kyrkostyrelsens eget arbete. Styrelsen avser att arbeta kontinuerligt med dem, särskilt som förväntningarna från samhället ökat. Det behövs också en fördjupad reflektion utifrån den nationella nivåns uppdrag enligt kyrkoordningen att vara Svenska kyrkans röst i samhället. En genomgång av den teologisk-etiska grunden för kyrkans samhällsengagemang har på konkreta punkter skett i anslutning till styrelsens remissvar i viktiga samhällsfrågor på senare tid som t.ex. demokratiutredningen och frågor kring bioteknikens landvinningar. Ombudsmötets initiativ har bidragit till denna utveckling.

Skrivelsen är slutbehandlad.

5. Oskr. 1997:505 med OUb 1997:502 Stipendiefonder för kompetensutveckling

Ombudsmötet har begärt en utredning om kompetensutveckling för kyrkans anställda. Skrivelsen överlämnades dels till dåvarande Utbildningsnämnden för beaktande vid utvärderingen av utbildningsreformen, dels till utredningsarbetet om Svenska kyrkans framtida organisation för beaktande vid utarbetandet av förslag till kyrkoordning.

Kyrkoordningen kom dock inte att innehålla några direkta bestämmelser om den kyrkliga personalens kompetensutveckling. Fortbildningsansvaret åvilar de lokala arbetsgivarna och reglerna för den personal som arbetar med gudstjänst, undervisning, diakoni och mission skall preciseras i församlingsinstruktionen.

Den av ombudsmötet begärda utredningen sker nu inom ramen för den hos Nämnden för kyrkolivets utveckling pågående översynen av kyrkliga utbildningar (ÖSUT) och kommer att redovisas som en del av ÖSUT:s förslag.

Skrivelsen är slutbehandlad.

6. Oskr. 1997:507 med OK 1997:503 Information om begravningsväsendet för nyinflyttade i Sverige

Ombudsmötet har begärt sådana informationsinsatser att varje person/familj vid inflyttning får kunskap om vad som gäller i samband med dödsfall och begravning i Sverige.

Skrivelsen överlämnades till dåvarande Församlingsnämnden för handläggning. Uppdraget har lämnats till en för Nämnden för kyrkolivets utveckling och Försam-

lingsförbundet gemensam arbetsgrupp som utarbetar förslag till pastoralt handlingsprogram kring begravning. Arbetet pågår och resultatet skall föreligga våren 2001.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Skrivelser från 1996 års ombudsmöte

Oskr. 1996:508 med OUb 1996:503 En diakonihögskola

Skrivelsen innebär ett uppdrag till SFRV att i anslutning till utvärderingen av utbildningsreformen undersöka möjligheten till högskoleanknuten utbildning och forskning inom kunskapsområdet diakonalt arbete. Skrivelsen överlämnades till dåvarande Utbildningsnämnden för handläggning.

Den av ombudsmötet begärda undersökningen sker inom ramen för den hos Nämnden för kyrkolivets utveckling pågående översynen av kyrkliga utbildningar (ÖSUT) och kommer att redovisas när resultatet av detta arbete läggs fram.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Skrivelser från 1995 års ombudsmöte

Oskr. 1995:513 med OF 1995:508 Skolkyrkoarbete

Ombudsmötet har begärt en revision av riktlinjerna för Svenska kyrkans skolkyrkoarbete. Bland annat framhålls att samverkan med Sveriges Kristna Råd aldrig får ta över Svenska kyrkans ansvar och beslut vad avser policyfrågor.

Nämnden för Kyrkolivets utveckling har låtit revidera de befintliga riktlinjerna för Svenska kyrkans arbete på skolan. De nya riktlinjerna fastställdes i januari 2001 och har publicerats i häftet *När skola och kyrka möts – grund för Svenska kyrkans arbete med skolan*.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Skrivelser från 1994 års kyrko- och ombudsmöten

1. Kskr 1994:14 med 2KL 1994:4 Om Svenska kyrkans ämbetssyn

Kyrkomötet har begärt att ett antal frågor rörande kyrkans ämbete blir föremål för analys. Dels gäller det kvinnors erfarenheter och bidrag i kyrkolivet, dels de döptas kallelse och uppdrag i relation till ämbetsbärarna.

Ärendet fördes till Svenska kyrkans teologiska kommitté, som behandlade frågorna inom ramen för studien *Kvinnligt, manligt, mänskligt – människosyn och gudsuppfattning*. Ett huvudinslag i studien var en brett upplagd offentlig hearing, som dokumenterades i *Tro & Tanke Supplement* 1998:2.

På grundval av denna dokumentation beslöt Centralstyrelsen i mars 1998 att till arbetsgrupperna för översyn och revision av de kyrkliga böckerna framföra vikten av att frågan om inklusivt språk bearbetas, innebärande att grupperna noga överväger frågorna, i möjligaste mån väljer könsinklusive alternativa ordalydelser samt motiveerar och redovisar gjorda val. Styrelsen uppdrog också åt Svenska kyrkans forskningsråd att själv initiera eller göra studier tillgängliga kring bland annat följande frågor: Hanteringen och uppfattningen av inklusivt språk i Svenska kyrkan i dag. Hur förståelsen av förhållandet mellan biologiskt och socialt kön påverkar teologiska ställningstaganden. Förståelsen av makt och tolkningsföreträde, inkluderande synen på skrift

och tradition ur auktoritetssynpunkt i Svenska kyrkan. Överväganden kring relevansen av ett studium av ämbetsfrågan ur ett sociologiskt perspektiv.

Vad beträffar de kyrkliga böckerna och inklusivt språk hänvisas till de förslag som under år 2000 sänts på remiss (Svenska kyrkans utredningar 2000:1-6). I detta har frågorna om inklusivt språk bearbetats.

Det har vidare uppdragits åt forskaren Ninna Edgardh Beckman att inom ramen för sitt avhandlingsarbete bearbeta frågan om hur ett inklusivt språk hanteras och uppfattas i Svenska kyrkan idag, samt frågan om hur förståelsen av förhållandet mellan biologiskt och socialt kön påverkar teologiska ställningstaganden. Resultatet av detta forskningsarbete kommer att föreligga våren 2001.

Frågor om de döptas kallelse och uppdrag i relation till ämbetsbärarna har bearbetats i kyrkoordningsarbetet.

Sammantaget är därmed de analyser kyrkomötet begärt gjorda. Skrivelsen är slutbehandlad.

2. Oskr. 1994:503 med OUb 1994:503 Magisterexamen

Ombudsmötet har begärt att SFRV:s styrelse, inom befintlig ekonomisk ram, låter utreda hur vidareutbildningarna inom Svenska kyrkan kan utvecklas. Skrivelsen överlämnades till dåvarande Utbildningsnämnden för handläggning.

I skrivelsen sägs att fortbildning av anställda bör hanteras på stiftsnivå, men att vidareutbildning däremot kan ske på nationell nivå. Det nämns även i skrivelsen att en eventuell magisterexamen bör betraktas som en möjlig vidareutbildning. Nämnden fastställde direktiv i juni 1995 och gav kansliet i uppdrag att utreda frågan. Ärendet har därefter av resursbrist vilat fram till slutet av november 1998. Den av ombudsmötet begärda utredningen sker nu inom ramen för hos Nämnden för kyrkolivets utveckling pågående översyn av de kyrkliga utbildningarna (ÖSUT) och kommer att redovisas när dess förslag föreligger.

Skrivelsen är slutbehandlad.

3. Oskr. 1994:510 med OF 1994:509 Pastoralt handlande i mötet med kvinnor som genomgått abort

Ombudsmötet har begärt att riktlinjer utarbetas för hur kyrkan bäst kan erbjuda kristen själavård och kärlekens gemenskap till de kvinnor som genomgått abort. Utskottet betonade vikten av att frågorna kring abort kontinuerligt bearbetas i den rikskyrkliga organisationen och att riktlinjer utarbetas för pastoralt handlande och själavård på detta område.

Skrivelsen överlämnades till dåvarande Församlingsnämnden för handläggning. Nämnden har under de senaste åren tagit emot en rad olika uppdrag som hört samman med frågor om sexualitet. Uppdragen har lyft fram frågor kring t.ex. abort, sexuella övergrepp och barnprostitution. När Församlingsnämnden under våren 1998 fick Biskopsmötets och Centralstyrelsens uppdrag att stärka samtalen i församlingarna om homosexualitet, beslöt nämnden att vid sidan om detta inleda ett treårigt projekt om sexualitet. Genom att utgå från sexualiteten som en Guds gåva, skapas en plattform för att också bearbeta de mer problematiska sidorna. *Projektet Människan och sexualiteten*, genomförs av Nämnden för kyrkolivets utveckling, i samarbete med Ansgarsliden i Sigtuna. Projektet har letts av en referensgrupp vars möten redovisats i en rapport. Därutöver har regionala seminarier hållits i några stift där olika metoder att bearbeta dessa frågor har testats. En nationell inventering av dagsläget när det gäller frågor relaterade till människan och sexualiteten håller på att genomföras.

Projektet avses att avslutas vid en nationell konferens med temat Människan och sexualiteten.

Det har gått lång tid sedan uppdraget gavs. Under den tiden har nämnden på olika sätt, bedrivit ett arbete för att stärka samtalet, också kring svåra frågor omkring människan och sexualiteten i församlingarna. Samtalsklimatet i församlingen har blivit öppnare och det finns idag mer än förr möjlighet att dela erfarenheter av missfall och abort. I de kyrkliga grundutbildningarna behandlas frågan om att bemöta kvinnor som genomgått abort både i utbildningen för själavård och konfirmandarbete. Detta långsiktiga arbete skall ge grunden för hur arbetet med kristen själavård kan bedrivas.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Skrivelser från 1993 års ombudsmöte

1. Oskr 1993:501 med OG 1993:501 Gudstjänsten

Ombudsmötet har begärt att SFRV:s styrelse inom ramen för det liturgiska förnyelsearbetet påbörjar framtagandet av kompletterande mässmusik med enkel, folklig och glad karaktär. Vidare skulle anvisningar utarbetas för att möjliggöra att personer med olika funktionshinder kan delta i gudstjänster. Konsekvenserna av den nuvarande kyrkohandboken skulle utvärderas vad avser de strategiska frågorna kring församlingarnas gudstjänstliv, något som skedde 1998.

Vad gäller funktionshinder pågår ett arbete med gudstjänstens översättning till teckenspråk inom projektet *Visuell gudstjänst* hos Nämnden för kyrkolivets utveckling. Sedan ett förslag till gudstjänstens olika moment bearbetats efter det att synpunkter inhämtats från dövkyrkans anställda har förslaget under 1999 sänts ut på en bred remiss till domkapitel, kyrkoråd, dövföreningar, tolkskolor och tolkcentraler. Remissen avslutas år 2001. Ett första förslag till översättning av gudstjänstordningar för kyrkliga handlingar har sänts för inhämtande av synpunkter från de anställda. I denna del är skrivelsen inte slutbehandlad.

I övriga delar är skrivelsen, såsom framgick redan av KsSkr 2000:4, slutbehandlad.

2. Oskr. 1993:502 med OG 1993:502 Policydokument kring kyrkorummet.

Ombudsmötet har begärt att SFRV utarbetar ett policydokument för Svenska kyrkan angående kyrkorummets utformning vid kyrkobyggnader och restaureringar. Uppdraget skall verkställas i samverkan mellan Kulturrådet och Församlingsnämnden, eftersom såväl liturgiska som konstnärliga och kulturvårdande aspekter måste beaktas.

Ärendets första beredning sammanföll med 1994 och 1995 års översyn av Svenska kyrkans arbete med kulturfrågor, vilket bidrog till att ansvaret för uppdraget inledningsvis blev otydligt. Uppdraget har därefter fått stå tillbaka för projektet Tidernas kyrka, som emellertid avsatt åtskilligt material som nu är värdefullt för ett arbete med policydokumentet. En projektgrupp tillsattes 1998 och påbörjade under 1999 sitt arbete med att utforma ett grundläggande dokument där huvudlinjer och grundläggande problemområden beskrivs.

I augusti 1999 genomfördes på Sigtunastiftelsen ett seminarium om kyrkorummet. Projektgruppen överlämnade i december 2000 sin rapport till Nämnden för kyrkolivets utveckling och avslutade därmed sin del i uppdraget. I januari 2001 genomfördes ett seminarium om ett policydokuments framtida användning och ställning. Nämnden för kyrkolivets utveckling avser att under 2001 utse en grupp med uppgiften att utifrån de synpunkter som framkom vid detta seminarium slutföra arbetet.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Skrivelser från 1992 års ombudsmöte

1. Oskr. 1992:7 med OG 1992:501 Översättning av psalmbok och kyrkohandbok till samiska

Ombudsmötet har begärt att SFRV:s styrelse låter översätta psalmboken och kyrkohandboken till samiska. Skrivelsen överlämnades till dåvarande Församlingsnämnden för beredning. Nämnden konstaterade på ett tidigt stadium att översättningar av kyrkans böcker till samiska, något som pågått sedan 1989, är ett långsiktigt projekt.

I december 1998 förelåg i stort sett hela kyrkohandboken översatt till lulesamiska. Då konstaterade Församlingsnämnden att det inte var aktuellt att lägga fram materialet för 2000 års Kyrkomöte, då den pågående översynen av Den svenska kyrkohandboken först borde fullföljas. Det nya materialet prövas nu under hand och till Kyrkomötet år 2003 planerar Nämnden för kyrkolivets utveckling, som numera har beredningsansvaret, återkomma med den samiska översättningen anpassad till den överredda kyrkohandboken.

Översättning av psalmboken till lulesamiska påbörjas år 2001.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

2. Oskr. 1992:8 med OG 1992:502 Översättning av psalmboken till finska

Ombudsmötet har begärt att SFRV skall låta översätta Den svenska psalmboken till finska. Skrivelsen överlämnades till dåvarande Församlingsnämnden för handläggning.

Den finskspråkiga verksamheten inom huvudprogrammet Gudstjänst har lagt ner stort arbete på översättning av Den svenska psalmboken till finska. Vid början av 2000 var alla texterna översatta. Samtidigt har arbetsgruppen inlett en granskning av redan översatta och provsjungna texter samt genomgång av inkomna ändringsförslag. Psalmboken kommer även att föreslås innehålla ett tillägg med finska psalmer som inte finns i Den svenska psalmboken.

2001 kommer Nämnden för kyrkolivets utveckling att tillsammans med Delegationen för finskspråkigt arbete utföra remissomgången och samla in remissvar om psalmboken, som med goda skäl kan kallas Svenska kyrkans finska psalmbok, inte bara en översättning av Den svenska psalmboken.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Skrivelser från 1989 års ombudsmöte

Oskr. 1989:8 med OUb 1989:59 Kyrkomusikerutbildning

Ombudsmötet har begärt att SFRV:s styrelse verkar för en breddning av kantorsutbildningen och samtidigt beaktar behovet av fortbildning. Ärendet överlämnades till dåvarande Utbildningsnämnden för handläggning.

En av Svenska kyrkans musikråd tillsatt arbetsgrupp har lagt fram ett förslag på hur den kyrkomusikaliska utbildningen bör utvecklas. I sitt arbete har arbetsgruppen använt såväl den år 1997 avslutade utvärderingen av kantorsutbildningen som den under år 1998 avslutade utvärderingen av utbildningsreformen. Arbetet går nu vidare i nära samverkan med den hos Nämnden för kyrkolivets utveckling pågående översynen av kyrkliga utbildningar (ÖSUT).

Kyrkostyrelsen konstaterar att uppdraget är omhändertaget inom ramen för den nämnda översynen och kommer att redovisas när resultatet av ÖSUT läggs fram.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll

Utdrag ur protokoll fört vid Kyrkostyrelsens sammanträde den 9 april 2001.

Närvarande: Ärkebiskop KG Hammar, ordförande, ledamöterna Levi Bergström, Stina Eliasson, Sven-E. Kragh, Birgitta Ericsson Löfgren, Ulla Carlson, Gunvor Hagelberg, Curt Forsbring, Christina Hjertén, Britt Louise Agrell, Birgith Wiklund Molberg, Bengt Linvall, Margarethe Isberg, Marianne Kronberg och Britas Lennart Eriksson.

Föredragande: Planeringschefen Anders Lindberg.

Kyrkostyrelsen beslöt

att till Kyrkomötet avge skrivelsen KsSkr 2001:3 Redogörelse för Kyrkostyrelsens behandling av Kyrkomötets och SFRV:s ombudsmötes ärenden.

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till Kyrkomötet.

Uppsala den 1 mars 2001

KG Hammar

Leni Björklund

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redovisas gällande bestämmelser om gudstjänstböcker för Svenska kyrkan. Särskilt visas på kyrkoordningens bestämmelse om översättning till andra språk. Vidare redovisas hur arbetet med översättning till nordsamiska och lulesamiska utförts och det sammanhang i vilket det är inställt. Kyrkostyrelsen föreslår att de nya nordsamiska och lulesamiska översättningarna av Nya testamentet skall kunna användas i Svenska kyrkans gudstjänster från och med första söndagen i advent 2001.

Innehållsförteckning

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
Förslag till Kyrkomötets beslut	3
1 Kyrkoordningens bestämmelser om gudstjänstböcker	3
2 Bibelöversättning till samiska	4
3 Överväganden.....	5
Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll	6

Förslag till Kyrkomötets beslut

Kyrkostyrelsen föreslår Kyrkomötet att besluta

att från och med första söndagen i advent 2001 får i Svenska kyrkan användas den av Norska Bibelsällskapet år 1998 publicerade översättningen av Nya testamentet till nordsamiska, Odda Testamenta, och den av Svenska Bibelsällskapet år 2000 publicerade översättningen av Nya testamentet till lulesamiska, Ådå Testamennta, vid läsning av texter som finns intagna i Den svenska evangelieboken och Den svenska kyrkohandboken I och II samt vid andra textläsningar i församlingens gemensamma gudstjänster och kyrkliga handlingar.

1 Kyrkoordningens bestämmelser om gudstjänstböcker

Enligt kyrkoordningen är Svenska kyrkans gudstjänstböcker Bibeln, Den svenska kyrkohandboken, Den svenska psalmboken, Den svenska evangelieboken och En liten bönbok (18 kap. 1 § kyrkoordningen). Kyrkomötet beslutar vilka översättningar till andra språk av Svenska kyrkans gudstjänstböcker som får användas i Svenska kyrkan. (8 §).

Genom övergångsbestämmelser till kyrkoordningen har bestämts att vid 1999 års utgång gällande gudstjänstböcker – Den svenska kyrkohandboken I och II, Den svenska psalmboken, Den svenska evangelieboken och En liten bönbok – skall fortsätta att vara Svenska kyrkans gudstjänstböcker till dess Kyrkomötet fattar beslut om en ändring (punkt 15 kyrkoordningens övergångsbestämmelser). Bestämmelserna i kyrkliga kungörelsen (SKFS 1993:4) om användning av Svenska kyrkans gudstjänstböcker på andra språk än svenska skall gälla till dess beslut fattats om nya översättningar (punkt 16). Den till kyrkliga kungörelsen (SKFS 1998:5) om alternativ till Herrens bön som bilaga fogade översättningen av Herrens bön får användas vid Svenska kyrkans gudstjänster (punkt 17).

Enligt 1993 års kyrkliga kungörelse får vid gudstjänster och kyrkliga handlingar i Svenska kyrkan i stället för Den svenska kyrkohandboken I användas särskilt föreskrivna ordningar på engelska, franska, tyska, spanska och finska. Vidare får vid gudstjänster och kyrkliga handlingar enligt Den svenska kyrkohandboken I användas den Den svenska evangelieboken i särskilt föreskriven översättning till finska. Vid gudstjänster och kyrkliga handlingar som firas på finska får användas den av Finlands evangelisk-lutherska kyrka år 1992 godkända bibelöversättningen och den för Finlands evangelisk-lutherska kyrka år 1993 gällande psalmboken på finska. Vid gudstjänster som firas på tyska får användas Evangelische Kirchengesangbuch, Ausgabe Für die Nordelbische Evangelisch-Lutherische Kirche 1977.

Enligt beslut av 1999 års Kyrkomöte (CsSkr 1999:5, KG 1999:1, kskr. 199:1) får 1972 års bibelkommissions översättning av Bibeln användas vid läsning av texter som finns intagna i Den svenska evangelieboken, Den svenska kyrkohandboken I och II samt vid andra textläsningar i församlingens gemensamma gudstjänster och kyrkliga handlingar. Enligt Centralstyrelsens skrivelse i detta ärende (CsSkr 1999:5) innebär Kyrkomötets beslut att 1917 års bibelöversättning alltså – om än i begränsad omfattning – också är gällande bibelöversättning för Svenska kyrkan.

2 Bibelöversättning till samiska

Den 5 november 2000 överlämnades vid en gudstjänst i Jokkmokk en översättning till lulesamiska av Nya Testamentet, Ådå Testamennta.

Bibelsällskapen i de tre nordiska länderna tog under 1980-talet initiativet till att på nytt översätta Bibeln till samiska, i första hand till nordsamiska och lulesamiska. Den nordsamiska bibeln från 1895 och det lulesamiska Nya testamentet från 1903 hade blivit alltför ålderdomliga. Inte många kan nu läsa texterna, bortsett från att böckerna inte längre finns tillgängliga.

Nya testamentet på nordsamiska, Odda Testamenta, utgavs av Norska Bibelsällskapet 1998. Svenska kyrkans samiska råd bidrog ekonomiskt till tryckningen. Beslutet att översätta bibeln till nordsamiska togs av Norska Bibelsällskapet redan 1986. Projektledare för översättningen var Nils Jernsletten, professor i samiska språk vid universitetet i Tromsø. Prästen Per Oskar Kjölås var teologisk konsulent. Britt Rajala gjorde en första direktöversättning till nordsamiska från den norska bibelöversättningen 1978/1985. Även Finska Bibelsällskapet var engagerat med referenspersoner. Systemet med referenspersoner i Sverige fungerade tyvärr inte helt, möjligen med ett undantag: förre kyrkoherden i Karesuando Georg Gripenstad, som emellertid drabbades av en ögonsjukdom och fick allt svårare att ge sina kommentarer.

Svenska Bibelsällskapet tog ansvar för arbetet med att översätta Nya testamentet till lulesamiska. Ett arbete som stötts bland annat av Kulturdepartementet och Svenska kyrkan.

Planerna på en översättning av Nya testamentet till lulesamiska omfattade från början endast att vissa delar av Nya testamentet som skulle bli föremål för översättning, men sådana tankar mötte starkt motstånd från samerna. De menade att de inte ville ha "ett stympat Nya testamente".

Det var även avsikten att arbetet skulle göras som en revision av översättningen från 1903 med hjälp av 1981 års svenska översättning av Nya testamentet. Några sådana försök gjordes också, men språket från den tidigare översättningen visade sig så föråldrat att det inte var möjligt att endast göra en revision.

En svårighet i sammanhanget har varit att lulesamiskan som skriftspråk har varit och ännu befinner sig i kraftig utveckling. Relativt många kan tala lulesamiska, men få kan skriva detta språk. Arbetet med översättning av Nya testamentet, och tidigare kyrkohandboken, har därför haft stor betydelse för lulesamiskans utveckling som ett skrivet språk.

Den projektgrupp som arbetat med översättningen av Nya testamentet har varit sammansatt av fyra personer från Norge och fyra från Sverige. Samtliga har lulesamiska som sitt modersmål. De som utgjort projektgruppen har varit: Susanna Angéus Kuoljok, Karin Tuolja, Johan Mäarak, Ann-Ristin Skoglund, Anders Kintel, Kurt Tore Andersen, Kåre Tjihkkom och Kaja Kalstad. Samordnare för arbetet har varit förre direktorn Lester Wikström. Ansvariga har varit professorn i samiska vid Umeå universitet, Olavi Korhonen, som är prästvigd för Svenska kyrkan, samt Susanna Angéus Kuoljok, filosofie doktor vid Institutionen för finsk-ugriska språk vid Uppsala universitet.

Efter tre års arbete kunde gruppen presentera ett förslag till översättning av Nya testamentet, som delvis utgått från den grekiska grundtexten, men i huvudsak stöder sig på moderna översättningar.

Den nu framlagda texten har stor betydelse för att göra det möjligt att fira gudstjänst, predika och undervisa på lulesamiska. I Norge och Finland har översättningar till nordsamiska av Nya testamentet och till sydsamiska av Markus evangelium arbetats fram.

Sedan 1989 har det i Sverige pågått ett arbete med att översätta Den svenska kyrkohandboken till lulesamiska. Denna översättning är i stort fullbordad, men har varit vilande de senaste två åren för att kunna stämmas av med bibelöversättningen.

Ett arbete med att göra en psalmbok på lulesamiska har påbörjats. Ett häfte med ett urval psalmer är planerat att föreligga inom ett år.

Sedan arbetet med att översätta Nya testamentet till lulesamiska har lett fram till ett förslag, finns det ett behov av att åtminstone evangeliebokens gammaltestamentliga läsningar, men helst hela Gamla testamentet, översätts till lulesamiska.

3 Överväganden

För närvarande finns ingen i Svenska kyrkan gällande bibelöversättning till samiska. Det finns därför all anledning att med tillfredsställelse emottaga den av Norska Bibelsällskapet färdigställda översättningen av Nya testamentet till nordsamiska och den av Svenska Bibelsällskapet nu färdigställda översättningen av Nya Testamentet till lulesamiska. Dessa översättningar bör fortsättningsvis få användas vid Svenska kyrkans gudstjänster och kyrkliga handlingar. Innebörden är att texter ur översättningen kan användas i stället för den gällande svenska bibelöversättningen vid textläsning i gudstjänster och vid kyrkliga handlingar.

Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll

Utdrag ur protokoll fört vid Kyrkostyrelsens sammanträde den 28 februari–1 mars 2001.

Närvarande: Ärkebiskop KG Hammar, ordförande, ledamöterna Levi Bergström, Birgitta Ericsson Löfgren, Curt Forsbring, Christina Hjertén, Britt Louise Agrell, Birgith Wiklund Molberg, Bengt Linvall, Margarethe Isberg, Marianne Kronberg och Britas Lennart Eriksson samt tjänstgörande ersättarna Anders Reinholdsson, Marianne Rosenkvist, Anna Lundblad Mårtensson och BoLennart Anbäcken.

Föredragande: Avdelningschefen Margareta Hemström.

Kyrkostyrelsen beslöt

att till Kyrkomötet avge skrivelsen 2001:4 Användning i Svenska kyrkan av översättning till nordsamiska och lulesamiska av Nya testamentet.

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till Kyrkomötet.

Uppsala den 1 mars 2001

KG Hammar

Leni Björklund

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen framläggs för Kyrkomötet dokumentet ”Guds vägar – judendom och kristendom” som är resultatet av en genomarbetning av frågan om Svenska kyrkan och det judiska folket i ljuset av en grundläggande syn på förhållandet mellan judendomen och kristendomen. Dokumentet presenterades första gången för Kyrkomötet genom Centralstyrelsens skrivelse till kyrkomötet 1998:3. Efter remissomgång och seminariebehandling vid förra årets Kyrkomöte framläggs nu dokumentet ånyo med en smärre bearbetning. Avsikten är att Kyrkomötet skall anta det som grund för Svenska kyrkans fortsatta reflektion och samtal med företrädare för judisk tro och bekännelse.

Innehållsförteckning

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
Förslag till Kyrkomötets beslut	3
Dokumentets bakgrund och tidigare behandling	3
Kyrkostyrelsens överväganden och förslag	4
Bilaga 1: Guds vägar. Judendom och kristendom	5
Inledning.....	5
Ett gemensamt arv	7
Guds förbund	8
Guds hemlighet.....	10
Skulden	11
Landet	12
Det kristna vittnesbördet	12
Omvändelse	13
Bilaga 2: Läronämndens yttrande 2001:1 Dokumentet Guds vägar – judendom och kristendom	14
Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll	15

Förslag till Kyrkomötets beslut

Kyrkostyrelsen föreslår Kyrkomötet att besluta

att antaga det till denna skrivelse som bilaga 1 fogade dokumentet *Guds vägar – judendom och kristendom* som grund för Svenska kyrkans fortsatta reflektion och samtal med företrädare för judisk tro och bekännelse.

Dokumentets bakgrund och tidigare behandling

1993 års ombudsmöte uppdrog åt SFRV:s styrelse att finna former för Svenska kyrkans avståndstagande från antisemitism, bland annat i kyrkans undervisning och genom ekumeniska insatser (OF 1993:514, Oskr 522). Vid följande års kyrkomöte behandlades ett förslag till reviderad lydelse av den liturgiska texten *Improperierna*, detta mot bakgrund av att denna text i sin traditionella lydelse löper risken att uppfattas som antisemitisk. Kyrkomötet gav i detta sammanhang som sin mening Centralstyrelsen till känna vad gudstjänstutskottet anfört om att motverka tendenser till antisemitism (KG 1994:10, Kskr 7).

Centralstyrelsen fann att en förutsättning för andra insatser är en genomarbetning av frågan om Svenska kyrkan och det judiska folket. Detta uppdrag lämnades till den då av Biskopsmötet och Centralstyrelsen gemensamt nytillsatta Svenska kyrkans teologiska kommitté.

Teologiska kommittén tog redan vid sitt allra första sammanträde 1994 upp frågan om behovet av ett grundläggande dokument rörande Svenska kyrkan och det judiska folket. Svenska teologer har under en lång rad av år medverkat i dialogen med företrädare för judisk tro. De har där kunnat ge ett viktigt bidrag och på olika sätt verka för ökad förståelse och samförstånd. Samtidigt har det saknats ett grundläggande dokument vilket närmare preciserar Svenska kyrkans hållning i dessa frågor – ett dokument som bl.a. skulle kunna utgöra en utgångspunkt för fortsatta samtal inom ramen för den internationella avdelningens nybildade KJ-råd och för de andra insatser som kan efterfrågas på området.

Teologiska kommittén fullföljde sitt uppdrag och överlämnade i maj 1998 dokumentet "*Guds vägar. Judendom och kristendom*" till sina uppdragsgivare Biskopsmötet och Centralstyrelsen.

Centralstyrelsen behandlade dokumentet vid sitt sammanträde den 17 juni 1998 och fann det för sin del vara ett betydelsefullt underlag för samtal inom Svenska kyrkan. Styrelsen beslöt att snarast delge kyrkomötet dokumentet, vilket bifogades CsSkr 1998:3 (*bilaga 3*).

Redovisningen för Kyrkomötet följdes av en remissprocess i vilken församlingar, institutioner och sakkunniga på området gavs möjlighet att framföra synpunkter på det presenterade materialet. Efter en sammanställning av utfallet av denna process och sedan Kyrkomötet 2000 inom ramen för ett seminarium fått möjlighet att ytterligare diskutera textens innehåll och utformning kunde Teologiska kommittén den 29–30 november 2000 justera texten inför slutgiltig behandling i Kyrkostyrelse och Kyrkomöte.

Kyrkostyrelsens överväganden och förslag

Efter preliminär behandling i Kyrkostyrelsen den 25 januari 2001 har styrelsens förslag till skrivelse i enlighet med 3 kap. 2 § Kyrkomötets arbetsordning varit remitterat till Läronämnden. Läronämnden har förklarat sig inte ha något att erinra mot den utformning dokumentet nu har.

Kyrkostyrelsen har därför funnit att dokumentet nu bör läggas fram för Kyrkomötet och föreslår att Kyrkomötet beslutar att antaga det till denna skrivelse som bilaga 1 fogade dokumentet om judendomen och kristendom som grund för Svenska kyrkans fortsatta reflektion och samtal med företrädare för judisk tro och bekännelse.

Läronämndens yttrande biläggs som bilaga 2.

Bilaga 1: Guds vägar. Judendom och kristendom

En grund för Svenska kyrkans fortsatta reflektion och samtal med företrädare för judisk tro och bekännelse

Inledning

Dokumentet Guds vägar behandlar förhållandet mellan kyrkan och det judiska folket och syftar dels till att bidra med några grundläggande reflexioner utifrån många år av dialog mellan företrädare för Svenska kyrkan och judendomen, dels till att ange utgångspunkter för Svenska kyrkans fortsatta bearbetning av sin egen tro, bekännelse och lära utifrån detta perspektiv.

Det är viktigt att redan från början klargöra att vi i detta sammanhang med begreppen ”det judiska folket” respektive ”judendomen” inte i första hand åsyftar historiska fenomen utan främst *ett samtida folk och detta folks tro*: de miljontals nu levande människor, vilka talar om sig själva som ”judar” och de traditioner – bibliska, teologiska, etiska, rituella, historiska, politiska – vilka utgör kärnan i judarnas religiösa och etniska identitet.

Kyrkornas världsråd har under nära ett halvsekel arbetat med frågan om den kristna trons förhållande till judendomen. En samlad framställning av denna process gjordes i *The Theology of the Churches and the Jewish People – Statements by the WCC and its member churches*.¹ Där ges följande sammanfattning av den grundläggande konsensus, som kan utläsas ur kyrkornas officiella dokument:

- att Guds förbund med det judiska folket äger fortsatt giltighet;
- att antisemitism är synd mot Gud och människor;
- att med tvång förmå judar att lämna sin tro är oförenligt med kristen tro.²

I denna framställning beskrivs de två senare punkterna som ett utflöde av den första, grundläggande insikten att Guds förbund är eviga och inte har annullerats i och med den kristna kyrkans uppkomst.³

1988 anordnades en konsultation i Sigtuna utifrån dokumentet ”Ecumenical Considerations on Jewish Christian Dialogue”, som Kyrkornas världsråds exekutivkommitté anbefallde medlemskyrkorna för studium och handling 1982. Där sades bl.a:

Den föraktfulla hållning gentemot judar och judendom som återfanns i vissa kristna traditioner utgjorde en grogrund för nazisternas ondskefulla handlingar. Kyrkan måste vinnlägga sig om att förkunna och utlägga evangeliet så att det inte kan utnyttjas i syfte att underblåsa förakt.⁴

För den lutherska trosgemenskapen finns särskilda skäl till tydlighet i denna fråga. Lutherska världsförbundet antog vid sin sjunde generalförsamling 1984 ett uttalande som anbefalldes medlemskyrkorna. Förberedelsearbetet hade gjorts vid en särskild konsultation i Stockholm 1983, varvid man konstaterade:

¹ A. Brockway et alii, red., Genève 1988.

² ”Coercive proselytism directed towards Jews is incompatible with Christian faith.”

³ Brockway, 183.

⁴ ”Teachings of contempt for Jews and Judaism in certain Christians traditions proved a spawning ground for the evil of the Nazi Holocaust. The Church must learn so to preach and teach the Gospel as to make sure that it cannot be used towards contempt...” (3:2)

Vi lutheraner har fått vårt namn och mycket i vår förståelse av den kristna tron från Martin Luther. Vi kan dock inte acceptera eller skriva under på de våldsamma attacker som reformatorn gjorde på judarna.⁵

I den fortsatta framställningen betonas att en kristologisk läsning av skrifterna inte leder till antijudiskhet, än mindre till antisemitism. Svenska kyrkans biskopsmöte gjorde ett uttalande med anledning av femtioårsminnet av andra världskrigets slut i Europa i vilket man bestämt tog avstånd från antisemitism:

För i dagarna femtio år sedan slutade Andra världskriget för Europas del. När portarna till koncentrationslägren öppnades, fick världen se hela vidden av judeförföljelsen. Ett systematiskt brott hade begått mot det judiska folket och därmed mot hela mänskligheten.

Antisemitism i förkunnelse och handling har förekommit många gånger i kyrkans historia och skymt de heliga skrifternas syn på alla människors lika värde inför Gud. Antijudiska uttalanden av Martin Luther har använts i antisemitiska syften. En del svenska prästers och kyrkfolks positiva hållning till de nationalsocialistiska idéerna under kriget har gjort vår kyrka delaktig i vad som då skedde.

Fortfarande lever antisemitismen i olika delar av världen. Antijudiska uttalanden och aktioner förekommer även i vårt samhälle. Detta är illavarslande tecken som oroar oss och uppfordrar oss och alla människor av god vilja till vaksamhet.

Vi tar avstånd från varje form av antisemitism. Vi måste lära av historien och avvisa försöken att förneka den illgärning som utfördes i det kristna Europas mitt och från tendenser att förringa betydelsen av det som skedde. I vår kyrka vill vi arbeta för att få bort sådant som kan tolkas som antisemitism eller förakt för det judiska folket och försvara dess rätt till sin historia, sin tro och sina seder.⁶

Svenska kyrkan har genom flera framträdande teologer engagerat sig, och engagerar sig alltjämt, i det ekumeniska arbetet med att säkerställa teologiskt förankrade principer för kristendomens förhållande till judendomen. Svenska teologiska institutet i Jerusalem har sedan starten 1951 fungerat som en teologisk mötesplats där relationen mellan kyrkan och det judiska folket studeras och bearbetas.

Svenska kyrkan har emellertid ännu inte officiellt tagit ställning till de principiella frågor som berörts i det judisk-kristna samtalet och inte heller till de rekommendationer som Kyrkornas världsråd och Lutherska världsförbundet gjort. Det är därför angeläget för Svenska kyrkan att sammanfatta sin hållning.⁷ När vi idag ser exempel på öppen eller fördold antisemitism och främlingsfientlighet åvilar det var och en av

⁵ ”We Lutherans take our names and much of our understanding of Christianity from Martin Luther. But we cannot accept or condone the violent verbal attacks that the Reformers made against the Jews.”

⁶ Biskopsmötets protokoll 1995-05-10.

⁷ Vårt förslag bygger delvis på Seelisberg-punkterna (1947), vilka spelat en stor roll för senare kyrkodokument i denna fråga, delvis på Kyrkornas världsråds studiedokument *Ecumenical Considerations on Jewish-Christian Dialogue*, 1983. Vi har också beaktat de kyrkliga dokument, vilka samlats av Alan Brockway et alii i *The Theology of the Churches and the Jewish People – Statements by the World Council of Churches and its member churches*, 1988. På svenska föreligger en rad texter i ämnet, t.ex. *Kyrkan och det judiska folket*, utgiven 1991 av SKM och den dåvarande bekännelsekommitténs arbetsgrupp för religionsmöte.

oss att reagera mot detta. Antisemitismen berör kristendomens centrum, och om den inte fördömes, kommer den att förgifta den kristna tron i lära och liv.

Vidare är en genomtänkt religionsteologi nödvändig för att kyrkan skall kunna fungera som samtalspart i ett mångreligiöst samhälle.

Ett gemensamt arv

Efter andra världskrigets slut samlades judar och kristna från olika trossamfund och inriktningar i det schweiziska samhället Seelisberg för att diskutera hur man tillsammans skulle kunna motarbeta antisemitism genom att sprida kunskap och förbättra relationerna mellan olika grupper. Det tydligaste bidraget från konferensen 1947 till efterkrigstidens dialog mellan judar och kristna är de tio Seelisbergpunkterna. Dessa har haft så stort genomslag att Seelisbergmötet måste betraktas som något nytt i mötet mellan judar och kristna. Den första punkten handlar om gudsbilden:

Låt oss inte glömma att samme levande Gud talar till oss alla i såväl Gamla testamentet som i Nya testamentet.

Såväl kristendom som judendom har sin utgångspunkt i det gudsfolk och den historia som de gemensamma heliga skrifterna talar om. Vid vår tideräknings början fanns inom det dåtida judiska folket flera religiösa eller politiska grupperingar, som var för sig gjorde anspråk på att representera den rätta tolkningen av skrifterna. Med tiden utkristalliserades två huvudriktningar; den rabbiniska, som utvecklades till det vi idag benämner judendomen, och en annan, som blev den kristna kyrkan. Skillnaden dem emellan var inte ett accepterande eller avståndstagande från de heliga skrifterna, utan tolkningen av dessa: var Jesus från Nasaret den Messias som Gamla testamentets skrifter förebådar, och Nya testamentet förkunnar, eller skulle skrifterna tolkas utifrån *Torah*-fromheten såsom denna kommer till uttryck i rabbiniska texter?

Skiljelinjen är emellertid mer djupgående än en kontrovers i frågan huruvida Jesus var Messias eller inte. Själva messiasbegreppet har tolkats på många olika sätt inom judisk tradition. Många historiska gestalter har framträtt med messianska anspråk och vunnit anhängare, utan att dessa stötts ut ur den judiska gemenskapen. Alla dessa former av judisk messianism liknar varandra såtillvida att Messias förstås som en människa med ett stort historiskt uppdrag, givet av Gud.

Den Kristus som kyrkan bekänner i Jesus är något mer: korsfäst, död, begravnen och uppstånden. Han var och är enligt kyrkans tro sanningen om Gud – Guds *logos* – inkarnerad i världen. Han är Guds Son och tillbedjes som sann Gud och sann människa. Men en sådan tolkning av de hebreiska skrifterna utgör ett teologiskt sprängstoff, som förorsakat varaktig åtskillnad mellan kyrkan och judendomen.

Så fanns två rörelser med gemensamt rotsystem, där båda reste anspråk på att förvalta den gamla traditionen. Den ena riktningen, kyrkan, kom snart att bestå av en majoritet anhängare av icke-judisk börd. Kyrkan tolkar sitt uppdrag som en förpliktelse att för alla folk förkunna evangelium om Jesus Kristus, Guds Son. Genom honom kan alla inneslutas i Guds förbund.

Mot denna bakgrund kom man snart nog att generellt sammanföra ”judarna” eller ”det judiska folket” med begreppet judendom i *motsats* till kristendom. Vid en sådan uppdelning uppstår risken att man inte längre ser – eller vill se – allt det som är gemensamt för de båda rörelserna. Som kristna delar vi dock med judendomen de skrifter vi av tradition kallar Gamla testamentet. Att identifiera Gamla testamentets tankesystem med judendomen och Nya testamentets med kristendomen är följaktligen felaktigt.

Jesus var jude och relaterade i vad han sade och gjorde till judisk tradition och fromhetsliv. I denna miljö förkunnade Jesus att Guds rike var nära. Det var de heliga skrifterna han utgick från och förklarade i sin undervisning, det var Psaltarens ord han bad, liksom judar och kristna allttjämt gör. Den judiska trosbekännelsen (*Shema'*), det dubbla kärleksbudet, tron på den Gud som försonar och återupprättar – vilken så starkt förknippas med Jesu person – allt detta återfanns i judarnas heliga skrifter och var grundläggande sanningar även för Jesus.

I den judiska tradition, i vilken Jesus levde, är Gud den som försonar och återupprättar. Försoningsdagen, *Jom kippur*, utgjorde – och utgör – en kulmen i den judiska högtidskalendern. Gud avskriver i sin nåd folkets skuld och förnyar på så sätt sitt förbund. Därmed upphävs den synd och skam man hopat under den tid som varit och som bekännes och begråtes under dagarna före *Jom kippur*. Ett skuldbefriat folk sänds ut på nytt för att, med Martin Bubers ord, ”skörda pärlor för Guds rike”. I försoningsdagens perspektiv frigörs även en etisk tanke: den som är förlåten skall själv kunna förlåta, den som fått sin skuld avskriven, skall inte binda andra i deras skulder. Denna tanke, gemensam för judar och kristna, kommer i den kristna traditionen tydligt till uttryck i Herrens bön.

Hela denna tankekrets spelar en fundamental roll i Jesu undervisning. Han anknyter till och utvecklar i ord och handling det judiska försonings- och förlåtelsemotivet både i sina liknelser och i sitt sätt att möta människor som bär på skuld. Motivet utgör i själva verket ett av grundmönstren i evangeliernas skildring av Jesu livsgärning.

Guds förbund

Man har från kristet håll på olika sätt försökt tolka relationen mellan kristendom och judendom. Det är framför allt tre modeller som kommit till användning. I alla tre utgör förbundstanken den centrala frågan, och vi beskriver dem därför från det perspektivet, medvetna om att beteckningar som ”ersättningsteologi” är omstridda.

Ersättningsteologin

Den kristna synen på judendomen och det judiska folket har inom kyrkan ofta utformats som en ”ersättningsteologi”; dvs. tanken att kyrkan, det nya Israel, det nya förbundet, har ersatt det judiska folket, det gamla förbundet. En rad bibelställen har genom tiderna anförts till stöd för en sådan teologisk tolkning.⁸ En konsekvens av ersättningsteologin har ofta blivit föreställningen att judendomen alltifrån kyrkans tillblivelse skulle grunda sig på ett *upphävt* kontrakt och således efter Jesu framträdande vara en teologisk anakronism.

Tankegången finns fortfarande i många kyrkotraditioner. Den leder inte nödvändigtvis till antisemitiska förhållningssätt men har *de facto* ändå bidragit till en nedvärdering av judendomen och öppnat vägen för antijudiska rörelser under flera historiska epoker. Judarna är enligt detta synsätt ett folk, som till sin egen olycka ”tagit fel”. Den kristna kyrkans del i skulden för judeförföljelserna kan i icke ringa mån återföras på enkla men mycket utbredda former av ersättningsteologi.

Tron på det nya förbundet och dess löften inbegriper *inte* slutsatsen att Gud upphävt förbundet med det judiska folket. Vi grundar denna ståndpunkt på följande sätt

⁸ ”Därför säger jag er att Guds rike skall tas ifrån er och ges åt ett folk hos vilket det kan bära frukt” (Matt. 21:43); ”Kristus är slutet på lagen, så att var och en som tror kan bli rättfärdig” (Rom. 10:4 ff).

att förstå Bibeln: Gud är i hela Bibeln den Gud som sluter förbund. Begreppet förbund är närmast uttryck för en väsensegenskap hos Gud – Abrahams, Isaks och Jakobs Gud. Guds vilja till gemenskap och förening kommer till uttryck redan i Noaförbundet, i vilket hela människosläktet och allt skapat inneslutes och välsignas. I Abrahamsförbundet välsignas Abraham och det folk, som utgår från honom. I Sinaiförbundet knyts Israels folk samman med Gud ”till evig tid”. Jesus Kristus instiftar ett förbund som uttryckligen öppnar sig för alla folk och stammar.

Det är principiellt knappast möjligt att ställa dessa förbund *mot* varandra eller förklara ett av dem upphävt vid en viss tidpunkt i historien. Ju mer vi ser förbunden som manifestationer av Guds väsen och vilja, desto svårare blir det att ogiltigförklara *ett* historiskt uttryck för hans gemenskapsvilja till förmån för ett *annat*. Det skulle innebära en logisk förmätenhet – ett slags mästrande av Gud utifrån människans begränsade perspektiv. Ersättningsteologins slutsatser är inte självklara utifrån de nytestamentliga vittnesbörderna, om dessa betraktas som en helhet. I den för synen på kyrka och frälsning centrala text som möter i Rom. 11 betraktas de hednakristna under bilden av ”vildoliven” som ympas in i ”den ädla oliven”. De båda förbunden skulle med denna metafor djupast sett vara en organisk enhet. Denna grundsyn upphäver emellertid inte spänningarna mellan den judiska och den kristna traditionen.

De parallella förbunden

I nyare dialogteologi presenteras ibland en tolkningsmodell, enligt vilken det finns två parallella frälsningsvägar, en för judarna, en annan för övriga folk. Modellen ger uttryck för ett för många attraktivt toleransideal. Den ligger även i linje med en traditionell judisk syn på Israel och folken: Judarna har utvalts av Gud att som ”ett ljus för hednafolken” ständigt påminna om Guds förbund med Noa. Inom ramen för detta förbund finns redan en väg till rättfärdighet och frälsning för alla folk. Det enda som krävs är en, på det sätt som judendomen uppfattar det, positiv relation till Gud, medmänniskorna och hela skapelsen. Även kristendomen kan få plats inom denna ram, om dess absoluthets anspråk avskrivs. Överrabbinen Jonathan Sacks, Storbritannien, går längre och förespråkar en religiös pluralism baserad just på Noa-förbundet:

Precis som det efter Babel inte finns något allennarådande universellt språk, så finns det [—] ingen allennarådande universell tro. Abrahams tro lämnade utrymme för andra sätt att tjäna Gud; precis som det engelska språket lämnar rum för franska, spanska och italienska.⁹

Att kristen mission bland judar inte varit särskilt framgångsrik uppfattas av några som ett teologiskt problem men tolkas av andra som ett stöd för tanken på två eller rentav flera olika ”vägar”. Modellen med de parallella förbunden medför dock andra problem, till exempel att den unika uppenbarelsen i Kristus ifrågasätts. Parallellteorin innebär en reducering av den kristna självförståelsen, när textställen som talar om Kristi universella roll tonas ner.

Vägarna som löper samman vid tidens slut

Ett annat tolkningsmönster hänför frågan om det judiska folkets frälsning till den del av trosutläggningen som behandlar eskatologin. De gammaltestamentliga profetiornas löften om Israels återsamlande i det heliga landet förbinds gärna med de tecken som

⁹ J. Sacks, *The interfaith imperative*, citat i översättning hos J. Henningsson, *Tro möter tro*, 1997, 17. Sacks talar alltså om *flera* vägar – en för varje folk – inte bara två; detta är egentligen en fjärde modell.

enligt Nya testamentet skall föregå sluttiden, då Gud skall uppenbara för judarna vem som är Messias (Rom. 11). Under mellantiden, i väntan på Jesu återkomst, förenas judar och kristna i sin tro på Messias. För de kristna har han kommit i Jesus; för judarna skall han komma vid tidens slut. Enligt ett sådant synsätt har Herren inte ångrat sina löften till det judiska folket. Kyrkan bör bekräfta dessa löften och tillsammans med judarna förtrösta på löftet om nya himlar och en ny jord, där rättfärdighet bor (2 Petr. 3:13).

Denna modell ger å ena sidan tolkningsföreträde åt kyrkan med avseende på Messias, men erkänner å andra sidan att Sinaiförbundet äger fortsatt giltighet för det judiska folket. Tolkningsmodellen är inte särskilt väl ägnad som grund för verklig dialog med människor av judisk tro. Vill vi närma oss den plågsamma historien om kyrkans faktiska förhållningssätt gentemot den judiska minoriteten i Europa genom århundradena, måste vi göra det med en ödmjukhet och självkritik, som inte så lätt låter sig förenas med denna eskatologiska tolkningsmodell.

Guds hemlighet

Modeller av det slag som ovan redovisats tycks förutsätta att vi kristna känner till mer om Guds rådslut och vägar än Gud låtit oss veta. Tankemodeller, om vilka vi av erfarenhet vet att de rymmer stora risker att kränka människor av annan tro, måste kyrkan vara särskilt vaksam mot.

Djupast sett rymmer alla religioner något hemlighetsfullt, vars innersta väsen ingen kan utröna. Kanske är insikten om detta viktigare för all dialog än ambitionen att söka klarlägga vari skillnader och likheter mellan de olika trostraditionerna består. När stolthet över den egna traditionen kombineras med ödmjukhet inför både det egna och andras arv, kan ett verkligt samtal börja:

Det finns i varje religion, bortom allt som kan förklaras, ett *mysterium*, en sista hemlighet, som förblir otillgänglig för utomstående. Vi, judar och kristna, kunna gå en lång sträcka tillsammans och tala med varandra, men förr eller senare komma vi fram till en stängd dörr, till vilken de kristna ha nyckeln, men vi ha den icke. När vi komma fram till denna stängda dörr, ha vi judar intet annat att göra än att böja oss i vördnad inför den och tga. vi begära och vänta – och detta är meningen med vårt samtal – att den kristna världen skall lära sig vörda det mysterium, som utgör det djupaste i judisk religion, det som är svårt för utomstående att fatta och svårt för oss att förklara.

Uttalandet gjordes av Marcus Ehrenpreis,¹⁰ överrabbin i Stockholm 1914–51, och är en påminnelse om att kärnan i tron, både den judiska och den kristna, ytterst är en Guds hemlighet och även om den ödmjukhet judar och kristna borde känna inför detta Guds mysterium.

Nya testamentet ger inga entydiga svar på de frågor som här berörts. Dess framställning leder lätt till motsägelser om man drar ut de fulla konsekvenserna av olika textställen i ett försök att systematisera en teologi utan att se till de olika historiska situationer som de författades i. Samtliga dessa skrifter tillkom i en annan situation än den som utmanar oss idag. Då var judendomen en etablerad religion i de miljöer där kristendomen först växte fram, och dessutom stundtals fientligt inställd till denna. Paulus och de andra apostlarna kunde inte förutse de lidanden som deras judiska

¹⁰ Judisk tidskrift 6 (1933) s. 299 9

bröder och systrar skulle drabbas av när kristendomen blev majoritetsreligion. Huruvida Sinaiförbundet äger fortsatt giltighet för det judiska folk, som inte erkänt Jesus som Messias, är knappast en nytestamentlig fråga, även om den tas upp och besvaras positivt i Rom. 9–11. I nytestamentlig tid gällde det främst att fastslå att hedningarna kunde komma in i förbundet utan att först bli judar.

Vi kan därför inte uttala oss kategoriskt i frågor där Nya testamentets utsagor helt eller delvis är öppna för olika tolkningar:

Vilket djup av rikedom, vishet och kunskap hos Gud! Aldrig kan någon utforska hans beslut eller spåra hans vägar. Vem kan känna Herrens tankar, vem kan vara hans rådgivare? Vem har skänkt honom något som han måste återgälda? Ty av honom och genom honom och till honom är allting. Hans är härligheten i evighet, amen. (Rom. 11:33–36)

Skulden

När den kristna kyrkan blev statsreligion i det romerska riket började tvångsåtgärder tillgripas mot judendomen. Det judiska folket kunde inte längre växa genom tillströmningen av ickejudar (proselyter) som ville bli del av förbundets folk. Tvärtom ställdes krav på judarna att ansluta sig till kyrkan. Judenheten krympte visserligen under dessa nya förutsättningar men överlevde som minoriteter i de kristna länderna.

Den del av det judiska folket som inte gav vika för statens och kyrkans maktspråk, kom vid upprepade tillfällen att utsättas för svåra förföljelser. Förtrycket motiverades ofta med brutala teologiska klichéer: ”Judarna är det folk som Gud tagit sin hand ifrån”, ”förbannelsen vilar över dem” och ”likt Ahasverus vandrar juden hemlös och rotlös genom denna värld” etc. Den allvarigaste anklagelsen har varit att judarna skulle bära skulden för Jesu död. Flera av de ideologiska motiven för pogromerna kom således att hämtas dels ur den bibliska motivkretsen, dels ur en antijudisk kyrklig förkunnelse.

Det är visserligen sant att både ansvariga kyrkliga ledare och åtskilliga furstar i många lägen sökte skydda judisk befolkning och ge dem ett rimligt rättsskydd. Historien är inte entydigt mörk. Men i den del av världen som ännu fram emot 1700-talet identifierade sig själv med termen *kristenheten* (inte ”Europa” eller ”Ryssland”), drabbades judarna i hög grad av utanförskap, ringaktning och misstänkliggöranden.

Den antisemitism, som vi känner från vårt eget århundrade hämtar huvudsakligen sina motiv från andra källor än den kristna föreställningsvärlden. Rasistiska myter och ideologier har ersatt religiösa schabloner. Om judarna förut ringaktades därför att de hade fel tro, började antisemitiska ideologer beskriva dem som en föraktlig eller farlig art människor. En antisemitism av denna ”rasbiologiska” typ vann i stort sett ingen genklang inom de kristna kyrkornas ansvariga kadrar. Tvärtom fördömdes den i åtskilliga uttalanden från ledande kyrkomän i många länder. Å andra sidan har vårt sekels brutala antisemitism till mycket stor del sin historiska och psykologiska bakgrund i den fientliga attityd mot judarna, som vuxit fram under många århundraden och för vilken kyrkans skuld är otvetydig. Det försvar för de europeiska judarna som uppbådades under 30- och 40-talen i de europeiska länderna var visserligen inte obetydligt, men uppslutningen kring skydd för judarnas liv var på de flesta håll tvehågsen, räddhågad och otillräcklig. Större delen av Europas judar förintades i den världsdelen där den kristna kyrkan utövat inflytande från mäktiga positioner.

Landet

I judisk tradition har "landet" alltid haft en djup betydelse. Kärleken till och förbundenheten med det land, där profeterna verkade och templet reste sig på det heliga berget, kan omöjligt tänkas bort ur det judiska folkets liv och historia. Vår respekt för judendomen bör omfatta även denna del av den judiska traditionen. Starka känslor för "det heliga landet" är ett gemensamt drag i både judiskt och kristet fromhetsliv. Förbundenheten med landet har emellertid hos många judar en teologisk dimension som inte på samma sätt finns hos flertalet kristna. Respekten inbegriper inte utan vidare, här lika lite som i något annat sammanhang, ett okritiskt accepterande av religiöst motiverade anspråk på särskilda markområden.

Exil och främlingskap är genomgripande erfarenheter i det judiska folkets långa historia. Mycket tidigt – redan under den babyloniska fångenskapen – växte en tradition fram, enligt vilken folket i religiöst och etiskt hänseende kan leva ett fullvärdigt judiskt liv på vilken plats som helst i världen. Den traditionen har varit dominerande i judiskt tänkande och är det alltjämt.

Att teologiskt fixera den roll som landet spelar i judisk tro och föreställningsvärld är knappast möjligt. Bland världens judar finns ett mycket brett spektrum av delvis divergerande tankelinjer i denna fråga. Vissa av dessa har formulerats under vårt eget århundrade och är mera uttryck för en judisk nationalkänsla av politisk natur. I detta dokument, med dess teologiska kontext, gör vi ingen bedömning av den politiska sionismen eller den nutida staten Israel.

För såväl judar som kristna kommer dock namnet Jerusalem – både som ort och som begrepp eller metafor – alltid att vara betydelsemättat. Dels är Jerusalem en plats förbunden med tron på den ende Guden, alla folks skapare och fader, dels symboliserar namnet för många inom både judisk och kristen tradition hoppet om den fred (hebr. *shalom*) som är Guds vilja, där alla mänskliga maktstrider och revirkonflikter är övervunna i kraft av Guds rättfärdighet.

Det kristna vittnesbördet

Kyrkan måste om den vill bevara sin identitet bekänna Jesus som den Messias vilken redan Gamla testamentets skrifter vittnar om. Den bekänner att denne Jesus uppstått från de döda och att han är Herre (grek. *kyrios*) i gudomlig mening. Kyrkan bekänner vidare att Guds evige Son blev människa i Jesus så att vi genom honom lär känna Gud själv. Kyrkan lär att Guds förbund är öppet för alla som i tro omfattar detta och som litar på den försoning som Gud genom Jesus Kristus uppenbarat för oss. Denna kyrkans bekännelse till Jesus Kristus ligger utanför ramarna för den judiska tron. Kristologin är det som skiljer judar och kristna åt:

... jag vill påminna om evangeliet som jag förkunnade, som ni också tog emot, på vars grund ni står och genom vilken ni blir räddade. Jag vill påminna er om orden i min förkunnelse – den håller ni väl fast vid, annars var det bortkastat att ni kom till tro. Bland det första jag förde vidare till er var detta som jag själv hade tagit emot: att Kristus dog för våra synder i enlighet med skrifterna, att han blev begravd, att han uppstod på tredje dagen i enlighet med skrifterna och att han visade sig för Kefas och sedan för de tolv. (1 Kor. 15:1–5)

Skiljelinjerna mellan de båda traditionerna är tydliga, samtidigt som båda till stor del hämtar vatten ur samma brunn. Kristendomen står därmed historiskt och teologiskt i en relation till judendomen som är unik och inte motsvaras av dess förhållande

till någon annan religion. Både med avseende på det dubbla kärleksbudet och försönings- och förlåtelsemotivet *bekräftar* Jesus således den gamla traditionen. Med avseende på försönningen innebär fullbordandet, att han själv blir det försöningsoffer som äger gudomlig och evig giltighet

En konsekvens av detta är att vi som kristna omöjligen kan ringakta, än mindre fördöma, judisk tro. Det skulle innebära att förakta den tro i vilken Jesus levde och dog. Kristen tro bör innefatta både respekt för den judiska tron och en klar bekännelse till Kristus som löftenas fullbordning och den som öppnade väg för alla folk in i Guds förbund. En praktisk konsekvens är att kristna bör närma sig judar i samtal kring både det som förenar och det som skiljer våra traditioner åt. En djupare kännedom om judisk tro är dessutom ägnad att föra oss närmare Jesus själv och därmed den Gud som sluter eviga förbund och vars vägar ytterst sett förblir ogripbara för oss människor.

Den djupa konflikt som länge rått mellan kyrkan och det judiska folket bottnar knappast främst i läromässiga skillnader. Teologiska meningsskiljaktigheter kan vålla svåra dispyter och söndring, men de kan inte ensamma leda till den traumatiska historia, som utvecklats mellan kristna och judar i Västerlandet under långa tider. Kränkningar, förföljelser och förtryck kan däremot göra det. De villkor under vilka judarna levde i Europa var länge sådana att dialogen saknade livsförutsättningar.

Att skapa nya förutsättningar för samtal mellan människor av kristen och judisk tro är den utmaning som kyrkan nu står inför. De läromässiga skiljaktigheterna består men i respektfulla samtal och praktiskt samarbete kan vi trots detta hjälpa till att "laga den trasiga världen" (hebr. *tikkun ha'olam*).

Omvändelse

Människan är kallad att bryta upp från destruktiva och förslavande handlingsmönster och vända sin blick mot Gud och den kommande världen. Tron på denna Guds kallelse är fundamental i judisk och kristen tradition. För såväl judar som kristna är Gud den som erbjuder människan en ny början, en ny färdriktning, när hon själv gått vilse.

I judisk tradition uttrycker begreppet omvändelse (hebr. *teshuvá*) denna möjlighet som Gud ständigt ger människosläktet; i Nya testamentet används det grekiska ordet *metanoia*. I Bibeln betyder omvändelse inte bara bot och bättring i individualistisk mening. Ännu mer betecknar det en människornas gemensamma vändning hän mot Gud och den framtid Gud bereder, Gudsriket.

Alla folk står idag inför svåra hot som till stor del är framkallade av oss människor. Låsningar i gamla konfliktmönster vållar förstörelse och död i många delar av världen. Oansvariga sätt att hantera vår gemensamma jord och våra medvarelser i skapelsen ställer oss alla inför ett växande, tragiskt dilemma. De gåvor av nåd som jordens rikedomar i grunden är förvaltas och fördelas utan tillbörlig känsla för rättvisa (hebr. *tsedaqa*).

I denna situation innebär omvändelse både en uppfordran till sinnesändring och ett hopp om att denna med Guds hjälp är möjlig. Människor av judisk och kristen tro har ett gemensamt ansvar att lyfta fram detta tecken från Gud och i detta tecken även övervinna inbördes motsättningar.

Guds ansikte är vänt till människan och hela skapelsen. Från Guds ansikte utgår välsignelsen över alla som står i Guds förbund. I bönen om att människan skall vända om till sin skapare och ta emot Guds välsignelse kan människor av judisk och kristen tro förenas. Ingenting är mer ägnat att föra oss närmare varandra än en gemensam tillbedjan av den Gud, som gör allting nytt.

Bilaga 2:

Läronämndens yttrande

2001:1

Dokumentet Guds vägar – judendom och kristendom

Läronämnden har för preliminärt yttrande jämlikt 3 kap. 2 § Kyrkomötets arbetsordning fått Kyrkostyrelsens förslag till skrivelse (KsSkr 2001:5) Guds vägar – judendom och kristendom.

Läronämnden har inget att erinra mot dokumentets innehåll.

Uppsala den 14 februari 2001

På Läronämndens vägnar

KG Hammar

Carl Axel Aurelius

Deltagande i beslutet: Ärkebiskop KG Hammar, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Lind, biskop Lars-Göran Lönnermark, biskop Jonas Jonson, biskop Claes-Bertil Ytterberg, biskop Anders Wejryd, biskop Christina Odenberg, biskop Lars Eckerdal, biskop Bengt Wadensjö, biskop Karl-Johan Tyrberg, biskop Rune Backlund, biskop Björn Fjärstedt, biskop Caroline Krook, Edgar Almén, Astrid Andersson Wretmark, Göran Bexell, Curt Forsbring, Cristina Grenholm, Fredrik Lindström, Björn Skogar och Anna-Lena Weberup.

Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll

Utdrag ur protokoll fört vid Kyrkostyrelsens sammanträde den 28 februari–1 mars 2001.

Närvarande: Ärkebiskop KG Hammar, ordförande, ledamöterna Levi Bergström, Birgitta Ericsson Löfgren, Curt Forsbring, Christina Hjertén, Britt Louise Agrell, Birgith Wiklund Molberg, Bengt Linvall, Margarethe Isberg, Marianne Kronberg och Britas Lennart Eriksson samt tjänstgörande ersättarna Anders Reinholdsson, Marianne Rosenkvist, Anna Lundblad Mårtensson och BoLennart Anbäcken.

Föredragande: Kyrkosekreterare Carl Axel Aurelius.

Kyrkostyrelsen beslöt

att till Kyrkomötet avge skrivelsen 2001:5 Guds vägar – judendom och kristendom.

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till Kyrkomötet.

Uppsala den 1 mars 2001

KG Hammar

Leni Björklund

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen framläggs förslag om tillskapandet av ett samlat styrorgan för Svenska kyrkans internationella mission och diakoni, Nämnden för internationell mission och diakoni. Samtidigt föreslås de nuvarande nämnderna för Svenska kyrkans mission och för internationell diakoni/Lutherhjälpen upphöra. Förändringarna föreslås träda i kraft från och med den dag Kyrkomötet i nästa mandatperiod förrättar val till styrelser och nämnder.

I skrivelsen föreslås också en viss revidering av instruktionen för Nämnden för kyrkolivets utveckling, främst en ny utformning av uppgiftsparagrafen.

Innehållsförteckning

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
Förslag till Kyrkomötets beslut	3
1 En samlad nämnd för Svenska kyrkans internationella mission och diakoni	3
1.1 Bakgrund och drivkrafter	3
1.2 Ett historiskt perspektiv	4
1.3 De nuvarande nämndernas överväganden i frågan	8
1.4 Kyrkostyrelsens överväganden och förslag	10
2 Ändringar i instruktionen för Nämnden för kyrkolivets utveckling	12
3 Kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen samt instruktionsförslag ..	14
3.1 Förslag till Kyrkomötets beslut om ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1)	14
3.2 Förslag till Kyrkomötets beslut om Instruktion för Nämnden för internationell mission och diakoni.	15
3.3 Förslag till Kyrkomötets beslut om ändring i Instruktion för Nämnden för kyrkolivets utveckling (SvKB 1999:9).....	17
3.4 Kommentarer till bestämmelserna	19
Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll	23

Förslag till Kyrkomötets beslut

Kyrkostyrelsen föreslår

att Kyrkomötet beslutar anta Kyrkostyrelsens i denna skrivelse framlagda förslag *dels* till ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1), *dels* till Instruktion för Nämnden för internationell mission och diakoni, *dels* till ändringar i Instruktion för Nämnden för kyrkolivets utveckling (SvKB 1999:9).

1 En samlad nämnd för Svenska kyrkans internationella mission och diakoni

1.1 Bakgrund och drivkrafter

Integrationen av Svenska kyrkans mission och Lutherhjälpen - de internationella verksamheterna för mission och diakoni - i relation till varandra och till Svenska kyrkan som helhet, har skett steg för steg sedan drygt 15 år tillbaka. Dess bakgrund och drivkrafter är i huvudsak tre:

1.1.1 Behovet av en helhetssyn på människan

Den uppdelning mellan mission och diakoni – mellan andliga behov och världsliga – som utvecklades under framför allt decennierna efter andra världskriget har med tiden visat sig allt svårare att försvara och upprätthålla. Detta har sedan länge påtalats från Svenska kyrkans samarbetspartner, med brevet 1972 från Mekane Yesu-kyrkan i Etiopien som det tydligaste exemplet. Men också vårt eget samhälles växande komplexitet har tydliggjort behovet av att bättre se samman värderingar och fakta, tro och handling, andligt och världsligt.

1.1.2 Behovet av en helhetssyn på världen

Mission och diakoni har under lång tid för många varit förknippade med kyrkliga aktiviteter med syfte att från oss i Sverige och Västerlandet bringa ljuset till dem långt borta. En tilltagande globalisering gör det allt svårare att på detta sätt skilja mellan ute och hemma. I en global ekonomi går det inte längre att hålla i sär utvecklingarna i Sverige och andra delar av världen. Globala miljöproblem drabbar människor över nationsgränser. Flyktingströmmar och de ekonomiska krafter som tvingar människor att byta miljö gör att alla samhällen blir mångkulturella. Framtidens internationella arbete måste vara dubbelriktat – bygga på ett partnerskap där erfarenheter och resurser delas på ett sätt som kommer båda parter till del. I det internationella arbetet finns erfarenheter som är helt avgörande för Svenska kyrkans möjligheter att möta framtiden. Integrationen av de internationella verksamheterna i Svenska kyrkan innebär att ägandet av dessa erfarenheter på ett tydligare sätt blir hela Svenska kyrkans.

1.1.3 Behovet av att använda resurserna effektivare

Med växande administrativa kostnader blev det med tiden alltmer ohållbart att upprätthålla tre parallella kanslier (dvs. för SKM, Lutherhjälpen och EFS Utland) för Svenska kyrkans internationella verksamheter, samtidigt som dessa också utvecklades i allt tydligare samklang med varandra. De samordningsfördelar som skapats genom

det gemensamma kansliet har varit avsevärda. Ett samlat beslutsorgan ger ytterligare betydande resursbesparingar och ökar möjligheterna att kvalitetssäkra arbetet.

1.2 Ett historiskt perspektiv

1.2.1 Svenska kyrkans mission

I de kyrkor som reformerades under 1500-talet kom missionsarbetet i första hand att bedrivas inom det egna territoriet. Under 1600-talet sökte de svenska prästerna i kolonin Nya Sverige i Nordamerika vinna indianerna i Delaware för den kristna tron. I Sverige kom kyrkan att fortsätta det under medeltiden påbörjade missionsarbetet bland samerna. Tanken på att bedriva mission utanför landets gränser kom först att väckas under slutet av 1700-talet under inflytande från herrnhutismen och engelsk evangelikalism. Missionstanken vann spridning i första hand genom bibel- och traktatsällskapen.

Under 1800-talet växte missionsintresset fram i Svenska kyrkan bl.a. genom kontakter med herrnhutmissionen, den unga engelska missionen och Baselmissionen. 1835 bildades Svenska Missionssällskapet (SMS) och perspektivet var då att mission och interkonfessionalism hörde ihop. SMS drev dels egen mission i Lappmarken, dels lämnade understöd till utländska missionssällskap. Den första svenska missionären, Zacharias Kiernander, hade redan 1740 utsänts till Indien genom den engelska organisationen Society for Promoting Christian Knowledge.

Den nyevangeliska väckelsen inom Svenska kyrkan, till vilken flera av Svenska missionssällskapets missionsföreningar hörde, organiserade sig 1856 i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen och 1866 sändes de första EFS-missionärerna till Etiopien och Eritrea.

I Svenska kyrkan i stort blev det emellertid en debatt om hur mission skulle organiseras. Var mission en uppgift för enskilda som slöt sig samman i missionssällskap för att samla in pengar och sända ut egna missionärer eller var mission en uppgift för kyrkan såsom sådan, en självklar verksamhet för varje kristen kyrka? Till skillnad från andra lutherska kyrkor valde Svenska kyrkan det vi idag kallar kyrkomissionens linje. Kyrkomissionen utgick från att kyrkan som sådan är bärare av missionsuppdraget och att varje församling var kallad till mission. Den innebar en mission från kyrka till kyrka och från folk till folk. Målet var att bygga lokala kristna kyrkor med inhemskt prästerskap med ansvar för nådemedelsförvaltningen. Dessa kyrkor skulle bli självständiga i förhållande till missionen.

Kyrkomötet 1868 tillsatte en kommitté för att utreda hur missionsarbetet skulle organiseras av kyrkan. Svenska kyrkans dåtida rättsliga konstruktion krävde därvid att dess mission fick någon form av laglig reglering. Ett förslag utarbetades och med detta som utgångspunkt begärde kyrkomötet 1873 att Kungl. Maj:t skulle fastställa en författning för Svenska kyrkans missionsverksamhet. 1874 tillsatte Kungl. Maj:t en interimsstyrelse och år 1878 utfärdades stadgar för Svenska kyrkans missionsstyrelse, vars ändamål skulle vara ”evangelii spridning bland icke kristna folk”. Stadgarna reviderades 1915 och missionsstyrelsen skulle ”utsända och underhålla missionärer bland icke kristna folk, understödja och vårda de kristna församlingar, vilka genom dessa missionärers verksamhet kunna bildas, i egna anstalter bilda missionärer, understödja missionsföreningar, vilkas syfte och verksamhet styrelsen godkänner, utgiva missionsskrifter samt i övrigt vidtaga åtgärder, som kunna leda till missionsakens främjande.” (Kungl. Cirkulär 31 dec. 1915).

I valet av verksamhetsfält för den nya missionen spelade folkkyrkotanken en viktig roll. Uppdraget var att kristna ett ”folk” och man ville ta ansvar för ett geografiskt bestämt område. 1876 etablerade SKM samarbete med den tyska Leipzigmissionen i

en redan på 1700-talet startad verksamhet bland tamilerna i Sydindien, och samma år påbörjades missionsarbete bland zuluerna i Sydafrika i samverkan med norska och tyska missionssällskap.

Fram till Svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelses tillkomst 1933 hade SKM även ansvar för arbete av det slag som Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet numera bedriver och som tidigare betraktades som mission i betydelsen att räcka evangelium till sjömännen.

Ärkebiskopen var missionsstyrelsens självskrivne ordförande medan övriga sex ledamöter, tre präster och tre lekmän, valdes av Kyrkomötet, till vilket SKM avlämnade sin verksamhetsberättelse. Revisorerna utsågs av Kungl. Maj:t. Styrelsen fick rätt att förordna och avlöna en präst, som sedermera fick titeln missionsdirektor och vid dennes sida byggdes successivt en kanslifunktion ut. SKM:s arbete har efterhand lett till att självständiga systerkyrkor med episkopal författning bildats på de f.d. ”missionsfälten” i t.ex. i Indien, Sydafrika, Tanzania och Zimbabwe. De missionärer som sänds till dessa kyrkor går in som medarbetare i den lokala kyrkan.

Under 1970-talet började SKM alltmer att samarbeta även med andra kyrkor och nationella och ekumeniska råd blev också parter i SKM:s arbete för att nå uppsatta målen. SKM:s verksamhet har till stor del bedrivits med insamlade medel t.ex. rikskollekter på Trettondedag jul och Missionsdagen, senare Heliga Trefaldighets dag, andra kollekt, enskilda gåvor, fast givande, testamentsmedel och syföreningarnas verksamhet. Ett omfattande nätverk av missionsombud har till uppgift att hålla missionsintresset levande i församlingarna och sprida kunskap om missionens arbete. I ett ökande antal församlingar har internationella grupper bildats som integrerat verkar för SKM, Lutherhjälpen och SKUT. Även på kontraktsnivå finns ombud medan stiftsmissionsråden har ett ansvar för utbildning och inspiration.

1.2.2 Lutherhjälpen

Under pågående världskrig beslöt biskopsmötet 1944 att en insamling ”Till bröders hjälp” skulle genomföras och inkomsterna användas till humanitär hjälp och kyrkligt uppbyggnadsarbete främst i de nordiska grannländerna, men också i andra krigshärjade länder. Som ett fullföljande av detta arbete beslöt biskopsmötet 1947 att ett särskilt organ, ”Svenska kyrkohjälpen”, skulle tillskapas. Detta ordnade penninginsamlingar i alla församlingar och dessa ställdes till förfogande för Kyrkornas världsråds hjälparbete och de tyska evangeliska kyrkornas samarbetsorgan Evangelisches Hilfswerk.

Efter kriget bildades en rad hjälporganisationer i nära anknytning till Svenska kyrkan i syftet att bistå flyktingar som sökte sig till Sverige och till arbetet bland människor i de krigshärjade länderna.

I Sverige hade 1929 en svensk landskommitté av Lutherska världskonventet tillkommit med syfte att bistå nödställda medkristna. Dess tidskriften hette ”Kyrkor under korset” och under detta namn blev verksamheten känd. När världskonventet 1947 ombildades till Lutherska världsförbundet och fick en svensk sektion kom denna att överta denna verksamhet som bedrivits för ”Kyrkor under korset”. Biskopsmötet tog därvid initiativ till att sektionen och dess biståndsorgan skulle organiseras i nära anslutning till Svenska kyrkans legala organ. Sektionens bistånds- och insamlingsverksamhet fick därvid namnet ”Lutherhjälpen”, vilket skulle ”framhäva den lutherska samlingsstanken och den karitativa förpliktelsen”.

Fram till 1955 sköttes hela Lutherhjälpens administrativa verksamhet som frivilliguppdrag av styrelseledamöterna med kyrkoherden i Staffanstorp, Daniel Cederberg, som sekreterare och verkställande ledamot. Att fortsätta att arbeta på detta sätt var

inte möjligt när verksamheten kraftigt växte. En tanke att verksamheten skulle inordnas under Svenska kyrkans diakonistyrelse förverkligades inte. Kansliet flyttades från ett rum i Staffanstorps prästgård till egna lokaler i Stockholm och en person kunde heltidsanställas, sedermera biskopen Åke Kastlund, som under lång tid kom att personifiera Lutherhjälpen. Kring sig samlade han en aktiv stab. Hans mycket aktiva, offensiva och slagkraftiga insamlingsarbete med församlingarna som bas och spektakulära kampanjer ledde till att intäkterna dramatiskt växte. Församlingsombud utsågs av kyrkoråden för att organisera den årliga, mycket uppmärksammade "fasteaktionen", som genomförts i hela Svenska kyrkan sedan 1965.

Redan under 1950-talet hade det förekommit viss "konkurrens" om givarnas stöd mellan Lutherhjälpen, Svenska kyrkohjälpen och också Inomeuropeisk mission och många hade svårt att skilja organisationerna åt. Att Lutherhjälpen var en del av Lutherska världsförbundet och att Svenska kyrkohjälpen samarbetade med Kyrkornas världsråds hjälpavdelning var en principiell skillnad som var svår att motivera för gåvogivarna. Med anledning av integrationen mellan Kyrkornas världsråd och Internationella missionsrådet 1962 initierades en diskussion som syftade till samordning mellan Svenska kyrkohjälpen, Lutherhjälpen, Svenska kyrkans missionsstyrelse och Svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse. Skillnaden mellan missionsstyrelsen och flyktinghjälporganisationerna minskades också därigenom att Lutherhjälpen och Svenska kyrkohjälpen fick kontakt med s.k. missionskyrkor i Tredje världen och SKM:s missionsfält ombildades till dotterkyrkor. Förslag väcktes bl.a. om att tillskapa ett "Svenska kyrkans utrikesråd".

1963 beslöts om samgående mellan Lutherhjälpen och Svenska kyrkohjälpen; deras insamlingsresultat förhöll sig då som 4:1 Efter diskussion i ett gemensamt representantskap fattades det formella beslutet av biskopsmötet. Under några år framträdde organisationen under dubbelnamnet "Lutherhjälpen – Svenska kyrkohjälpen". Detta representantskap blev det högsta beslutande organet och biskopsmötet bevarade ett starkt inflytande.

Redan 1962 var man från SKM:s sida intresserad av att bilda en enda organisation för mission och flykting- och katastrofhjälp. Från Lutherhjälpens sida var man efter samgåendet med Kyrkohjälpen dock framför allt angelägen om konsolidering och identitetsförstärkning. Som Björn Ryman visat uppfattades skillnaderna mellan SKM och Lutherhjälpen så:

<u>Svenska kyrkans mission</u>	<u>Lutherhjälpen</u>
mission	diakoni
kyrkohjälp	katastrof- och ulandshjälp
offentligrättslig	frivilligrörelse
bilateral	multilateral
luthersk och ekumenisk	luthersk

SKM relaterade till sina partners genom en lång missionärstradition, medan Lutherhjälpens kontakter var självständiga kyrkor och effektiva fältkontor i katastrofområden. I hemlandet appellerade SKM till kyrkfolket, medan Lutherhjälpen därutöver kunde vända sig till en bred allmänhet. I den s.k. "u-hjälpsväckelsens tid" kom Lutherhjälpen att ytterligare expandera. Den är nu en av landets största hjälporganisationer med mycket stor goodwill.

1.2.3 Nämnderna för Svenska kyrkans mission respektive internationell diakoni/ Lutherhjälpen

Med anledning av diskussionen ang. stat – kyrka, och som ett led i förändringsarbetet med den rikskyrkliga organisationen under 1980-talet och inrättandet av Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet (SFRV), förändrades SKM:s och Lutherhjälpens ställning. Kyrkomötet beslutade 1983 om att inrätta åtta nämnder där bl.a. 'Nämnden för Svenska kyrkans mission' och 'Nämnden för internationell diakoni – Lutherhjälpen' kom att ingå. Kyrkomötet beslutade 1984 om instruktioner för nämnderna; dessa började fungera 1985. Efter en översyn av den rikskyrkliga organisationen beslöt ombudsmötet 1989 att minska antalet nämnder till fem och bland dem fanns båda här aktuella nämnderna kvar. Utöver SFRV fanns även Stiftelsen för Svenska kyrkans mission och Stiftelsen för Lutherhjälpen. Nämnderna utgjorde styrelser i stiftelserna.

Stiftelsen för Svenska kyrkans mission har sedan 1985 och Stiftelsen för Lutherhjälpen sedan 1963 var sitt representantskap, som beretts tillfälle att granska och yttra sig över stiftelsens verksamhet.

Ombudsmötet beslöt 1995 att tillsätta en utredning om en samlad organisation för Svenska kyrkans utrikesarbete. I diskussionen framhölls bl.a. av biskop Jonas Jonson att det är "ombudsmötets uppgift att i alla avseenden eftersträva att kyrkans mission, diakoni, gudstjänst och ekumeniska gemenskap hålls ihop och inte vandrar åt olika håll. Med all respekt för missionens och Lutherhjälpens folkrörelsekaraktär och de många enskilda människor som är engagerade är det för oss teologiskt och organisatoriskt viktigast att SKM och Lutherhjälpen bevarar och fördjupar sin kyrkokaraktär. Den som har uttryckts för SKM:s del 130 år, för Lutherhjälpen något kortare av naturliga skäl. Nu gäller det att den förstärks och fördjupas och att förankringen i hela församlingen och hela kyrkan kommer till sin rätt."

Under perioden 1995-96 skedde ett förändringsarbete inom kansliorganisationen i Kyrkans Hus syftande till ett för verksamhetsgrenarna på Svenska kyrkans riksnivå gemensamt och integrerat kansli. En förändring ägde rum redan i september 1994 då Centralstyrelsen, de rikskyrkliga nämnderna, råden m.m. samlades till Kyrkans Hus i Uppsala, där utrikesorganen då redan fanns, sedan SKM och Lutherhjälpen uppfört Kyrkans Hus i slutet av 1970-talet, även det ett steg i ett närmande. Ombudsmötet 1996 gav mandat till styrelsen att fatta beslut i enlighet med ombudsmötesskrivelsen (StSkr 1996:501).

Under hösten 1996 behandlades vid gemensamma styrelsesammanträden förslag till ny organisation och beslut fattades om att ingå avtal med innebörden att all verksamhet från den 1 januari 1997 skall bedrivas inom en juridisk person nämligen SFRV. Detta fick till konsekvens att stiftelserna för Svenska kyrkans mission och Lutherhjälpen ej skulle bedriva någon egen verksamhet utan endast ha till uppgift att bevaka hur stiftelsens ändamål uppfyllts, hur ändamålsdestinerade medel använts, liksom hur kvarvarande tillgångar såsom fastigheter hanterats. Verksamheten bedrevs då av nämnderna.

I samband Svenska kyrkans relationsförändring till staten den 1 januari 2000 upplöstes SFRV och all verksamhet bedrivs nu av Svenska kyrkan såsom trossamfund. Enligt Kyrkoordningen finns under Kyrkomötet Nämnden för Svenska kyrkans mission och Nämnden för internationell diakoni/Lutherhjälpen.

1.3 De nuvarande nämndernas överväganden i frågan

Sedan hösten 1999 har nämnderna för Internationell mission/SKM och Internationell diakoni/Lutherhjälpen och rådet för EFS utlandsarbete fört samtal kring behovet av en mer samlad styrning av de internationella verksamhetsområdena. Dessa samtal kulminerade i samband med en gemensam överläggning mellan de två nämnderna och medverkan från EFS missionsföreståndare i Sigtuna 22 november 2000. I anslutning till detta beslöt båda nämnderna (SKM §63, Lutherhjälpen §71):

1. att uttrycka en vilja att arbeta för att SKM:s, Lutherhjälpens och EFS utlandsarbete styrs av ett gemensamt organ,
2. att uppdra åt utrikeschefen att utarbeta konkreta modeller samt handlingsplan för detta.

De diskussioner som förts i nämnderna har lyft fram ett antal strukturella problem som finns i dagens situation och som begränsar möjligheterna att utveckla verksamheterna. De problem som lyfts fram har främst varit:

1. Tre styrorgan för en allt mer integrerad verksamhet medför att det saknas helhetsansvar på den övergripande nämndnivån, vilket kan medföra dels att frågor faller mellan stolar dels att det saknas möjligheter till en strategisk styrning av verksamheterna. Den sakfråga där detta märkts tydligast under senare år är fred och konfliktförebyggande. Utvecklingen efter det kalla krigets slut, från mellanstatliga till inomstatliga konflikter samt ökade inslag av etniska och religiösa spänningar, har ökat betydelsen av ett aktivt arbete från Svenska kyrkans sida i internationell mission och diakoni utifrån en samlad och övergripande bedömning. Men i ett läge där det saknats detta samlade och övergripande ansvarstagande har denna fråga inte fått den uppbackning som behövs från verksamhetens styrorgan.
2. Tre styrorgan som beställer från en och samma grupp av handläggare förstärker en obalans mellan ambitioner och resurser i kansliet. I samband med den förändrade kansliorganisationen 1997 gjordes omfattande personalnedskärningar, mot bakgrund av de väntade effektiviseringsvinsterna. Tre styrorgan har samtidigt medfört att ambitionsnivåerna på vart och ett av verksamhetsområdena upprätthållits, och i vissa fall ytterligare ökats. Detta har medfört att belastningen på delar av kansliet är orimligt hög, och har varit så under lång tid. Inget av styrorganen har i detta läge möjlighet att ta det samlade ansvaret för att nå en rimlig helhet.
3. Tre styrorgan för en integrerad verksamhet ger en ofrånkomlig demokratisk oklarhet. Vid motstridiga alternativt alltför omfattande beslut tvingas prioriteringen göras på tjänstemannanivå av utrikeschefen. Nuvarande modell fordrar dessutom en återhållsamhet i beslutsfattarledet – och en tvingande lyhörddhet för vad de andra styrorganen kan tänkas besluta – samt en omfattande intern kommunikation mellan ansvariga i Verksamhetsområdesledningen. I ett ledarskapsperspektiv är den nuvarande ordningen både ineffektiv och oklar.
4. Tre styrorgan försvårar möjligheten att fördjupa integrationen mellan verksamheterna, dra nytta av varandras erfarenheter och utveckla respektive verksamhets särart. Idag konkurrerar framför allt Lutherhjälpen och Svenska kyrkans mission på samma marknad vad gäller engagemang och finansiering – enskilda givare, testamenten, bidrag från församlingar, kollekter etc. Samtidigt är verksamheterna olika starka på olika områden och skulle ha bättre förutsättningar att utveckla sina fördelar om de tydligare kunde ses i ett sammanhang. Ett samlat styrorgan skulle göra det möjligt för verksamheterna att lämna karaktären av två konkurrerande diversebutiker till förmån för starkare egna identiteter.

5. Tre styrorgan innebär ett administrativt merarbete, i hanteringen av processerna kopplade till budget, bokslut, verksamhetsrapportering och Sida. Det processinriktade arbetssätt som Kyrkokansliet har, där rapportering, ansökningar och målskrivningar växer fram, innebär att många inblandade får ett tydligt merarbete p g a att man relaterar till tre styrorgan. Tydligast märks detta merarbete på ekonomiavdelning samt på chefsnivå och mellanchefernsnivå. En övergång till ett styrorgan skulle frigöra väsentliga resurser framför allt hos verksamhetsledningen.
6. Tre styrorgan innebär att integrationen av det internationella arbetet i Svenska kyrkan som helhet försvåras. Kommunikationen med Nämnden för kyrkolivets utveckling, Kyrkostyrelse, Kyrkomöte och stift blir mer splittrad. Det finns helt enkelt inte förutsättningar att med regelbundenhet föra samtal kring verksamhetsutveckling med tre motparter. Denna typ av satsningar blir idag därför främst av ad-hoc karaktär.

De svårigheter med att gå mot ett styrorgan som lyfts fram i diskussionerna har främst gällt frågor om respektive verksamhets identitet. Även om diskussionen har klargjort att det inte finns någon koppling mellan identitet och eget styrorgan är det viktigt att det parallellt med den fortsatta processen för tillskapande av ett gemensamt styrorgan också finns ett arbete som tillgodoser denna fråga. Detta sker dels inom projektet Stiften i fokus, dels i det arbete som blivit en konsekvens av nämndernas andra delbeslut i november.

Vid nämndernas diskussion konstaterades också att ett gemensamt styrorgan måste vara sammansatt på ett sätt som gör det möjligt att tillgodose flera för verksamheterna centrala behov. Det krävs:

1. Representation från fackfolk. Kompetens från teologi, utveckling och enskilda sakfrågeområden måste finnas representerat.
2. Kyrkomötesrepresentation måste vara tillgodosedd för att säkra och utveckla integration och förankring.
3. Det lokala engagemanget från stift och församlingar måste vara väl företrätt.
4. Om EFS väljer att också delta i ett gemensamt styrorgan krävs en representation från EFS:s styrelse.
5. Dessutom behöver den ”normala” balansen av kvinnor och män, unga och gamla och geografi tillgodoses.

Denna samlade balans är svår att tillgodose med nuvarande nämndstorlek – nio ledamöter plus lika många suppleanter. Det förslag som nämnderna diskuterat som en mer ändamålsenlig ordning skulle vara att öka antalet ledamöter och arbeta utan suppleanter. Med 13-15 ledamöter torde möjligheterna vara goda att nå en balans där samtliga perspektiv är väl företrädade, resonerade nämnderna.

Både Lutherhjälpen och Svenska kyrkans mission har av hävd haft en biskop som ordförande i tidigare styrelser och nuvarande nämnder. Detta fyller en viktig representativ funktion, framför allt i relation till samarbetskyrkorna i verksamheten. Därför bör, enligt de nuvarande nämndernas uppfattning, den gemensamma nämnden också ha en biskop som ordförande.

I nämndernas diskussioner har också behovet av fastare form för att få med partnerspektivet i arbetet funnits med. Ett av de förslag som diskuterades var att skapa ett internationellt rådgivande organ.

EFS-rådet har inom sig diskuterat frågan om ett styrorgan, men valde att inte delta som råd vid den gemensamma överläggningen. Den bedömning man gjort är att först låta Lutherhjälpen och SKM välja väg och därefter ta ställning till hur man vill förhålla sig.

1.4 Kyrkostyrelsens överväganden och förslag

1.4.1 Bakgrund

Behoven av en samordning av Svenska kyrkans internationella verksamheter har med växande styrka gjort sig påmindas sedan 1960-talet. Informella samrådsorgan har funnits under vissa perioder, exempelvis det s.k. U-sam. Tankar på ett samgående mellan Svenska kyrkans mission och Lutherhjälpen fanns i slutet av 1980-talet som ett kansli-initiativ som dock vid det tillfället inte nådde någon förståelse i respektive styrelse.

Från mitten av 1990-talet har direkta krav rests i ombudsmötet på en förbättrad samordning såväl på kansliplanet som ifråga om ett samlat styrorgan med en enda utrikesnämnd. En integration på kansliplanet skedde från och med 1997 då kyrkokansliets internationella avdelning bildades. Detta har närmare beskrivits i den historiska översikten ovan. Frågan om ett samlat styrorgan har fått mogna ytterligare. Under det senaste året har emellertid de berörda nämnderna ingående diskuterat bildandet av en gemensam nämnd vad avser internationell mission och diakoni och för Kyrkostyrelsen lagt fram förslag härom.

1.4.2 Skälen för tillskapandet av en samlad nämnd för internationell mission och diakoni

Kyrkostyrelsen delar SKM-nämndens och Lutherhjälpsnämndens uppfattning att tiden nu är mogen för en samordning även i fråga om styrorgan. Bland skälen för detta vill Kyrkostyrelsen särskilt framhålla följande.

1. Mission och diakoni hör nära ihop och är teologiskt sett två sidor av samma sak. De har båda sin grund i och sin inspiration av evangeliet om Jesus Kristus. De hör båda till kyrkans kallelse och är i kyrkoordningen beskrivna som en del av varje församlings grundläggande uppgift. Spridandet av det kristna budskapet och omsättandet av tron i praktisk handling kan inte hållas isär. När det gäller Svenska kyrkans internationella mission och diakoni betyder detta att stöd åt systerkyrkors arbete och karitativa insatser för människor i nöd går i varandra.

Till detta kommer, som framhållits i skrivelsens inledning, att framtidens kyrkliga internationella arbete måste vara dubbelriktat. Det är inte fråga om att ”vi” gör något för ”dem där borta”. Erfarenheter och resurser måste delas på ett sätt som kommer båda parter till del. Därvid är erfarenheterna från biståndsinsatser viktiga för utvecklingen av missionens arbete och kunskaper från kyrkosamverkan viktig för biståndsarbetet. Mission och diakoni betingar varandra.

Inte minst för Svenska kyrkan partner i tredje världen är det naturligt att se det så. Man förväntar att möta Svenska kyrkan och hennes insatser. Om dessa sedan är kanaliserade av Svenska kyrkans mission, Lutherhjälpen eller EFS Utland är ur partners perspektiv i regel av underordnad betydelse.

2. Det internationella arbetet kräver ett övergripande ansvarstagande och en samlad styrning. De båda nämnderna och EFS-rådet utför ett mycket betydelsefullt arbete och har i dag alla tre viktiga uppdrag. Men den nuvarande ordningen med tre styrorgan har också uppenbara brister. Ingen känner helhetsansvar och ingen har heller mandat att göra det. Därmed kan heller ingen göra övergripande bedömningar som leder till effektiva, långsiktiga och resurssparande helhetslösningar. Samtidigt måste man ibland uppskjuta beslut i avvaktan på vad något av de andra organen kan tänkas ta för ställning. Beslutsprocessen blir omständlig. Därutöver är risken uppenbar att många frågor faller mellan stolarna.

3. I anslutning till den nationella nivåns budgetprocesser, tertiärrapporter och bokslutsarbete har Kyrkostyrelsen fått en inblick i den tids- och kraftödande försvåring av arbetet som ordningen med tre styrorgan, som alla lägger uppgifter på samma delar av kyrkokansliet, innebär. I samband med kyrkokansliets omorganisation 1996/97 underströks att dubbelarbete skall undvikas, något som också lyckats i en rad avseenden. På det internationella området råder dock närmast en tripplering av arbetsprocesserna som i längden är oförsvarlig. Förutom att resursåtgången blir mycket större än den behövde vara, har detta förhållande ur arbetsmiljösynpunkt skapat en situation för berörd personal som Kyrkostyrelsen i egenskap av arbetsgivare på den nationella nivån i längden inte kan ta ansvar för.

För en förändring och för tillskapandet av en samlad nämnd för utrikesarbetet talar sammanfattningsvis såväl principiella teologiska skäl som behoven av kraftigt förbättrad strategisk styrning. Därtill kommer en rad praktisk-administrativa och arbetsmiljömässiga skäl.

1.4.3 Kyrkostyrelsens förslag om Nämnden för internationell mission och diakoni

Kyrkostyrelsen föreslår mot bakgrund av vad som nu anförts att kyrkoordningen ändras på sådant sätt att det föreskrivs att det skall finnas av en Kyrkomötet utsedd Nämnden för internationell mission och diakoni. Samtidigt avskaffas Nämnden för Svenska kyrkans mission och Nämnden för internationell diakoni/Lutherhjälpen.

Kyrkostyrelsen föreslår vidare att Kyrkomötet i år fattar beslut om de föreslagna ändringarna i kyrkoordningen och fastställer en instruktion för den nya nämnden så att nyordningen kan träda i kraft vid nästa mandatperiods början, i samband med nyval till styrelser och nämnder på den nationella nivån. I och med att beslutet fattas vid årets Kyrkomöte kan vinterhalvåret 2001-2002 användas så att alla kanslimässiga förberedelser är klara när den nya nämnden väljs och tar över ansvaret.

Förslaget innebär att den tidigare samordningen på kanslisidan kompletteras och integrationen av de internationella verksamheterna fullföljs genom att en samlad nämnd med mandat till övergripande strategisk och samordnad styrning skapas. Förslaget innebär däremot inte att de i insamlings- och opinionsarbetet viktiga och etablerade "varumärkena" Svenska kyrkans mission och Lutherhjälpen försvinner. För Kyrkostyrelsen är det självklart att dessa skall finnas kvar och att respektive profil kan stärkas och utvecklas just därför att en samlad strategisk styrning av Svenska kyrkan internationella mission och diakoni blivit möjlig genom den nya nämnden.

De föreslagna ändringarna i kyrkoordningen avser endast sådant som är nödvändigt för att den nya nämnden skall kunna bildas eller sådant som är konsekvenser av förändringen.

1.4.4 Vissa frågor rörande den föreslagna nya nämnden och dess instruktion

Förslaget om den nya nämnden föranleder vissa smärre ändringar i kyrkoordningen. Dessa redovisas i avsnitt 3.1 nedan. Därutöver skall en instruktion för den nya nämnden fastställas. Kyrkostyrelsens förslag till instruktion återfinns i avsnitt 3.2. De nya bestämmelserna behöver kommenteras i ett par avseenden.

Vad gäller *uppgiftsparagrafen* så har den utformats efter samma princip som det i denna skrivelse framlagda förslaget till reviderad instruktion för Nämnden för kyrkolivets utveckling. Det vill säga att den långa raden av att-satser tagits bort till förmån för en mer koncentrerad formulering av nämndens huvuduppgifter. I avvaktan på den pågående utredningen om Svenska kyrkan i utlandet lägger Kyrkostyrelsen inte nu förslag om motsvarande förändring för Nämnden för SKUT.

Vad gäller *nämndens sammansättning* delar Kyrkostyrelsen SKM- och Lutherhjälpsnämndernas uppfattning att nämnden med hänsyn till det vittfamnande ansvarsområdet inom sig måste rymma en rad olika kompetenser och att detta knappast låter sig göras inom ramen för nuvarande "normalstorlek" på en nämnd, nio ledamöter. Kyrkostyrelsen föreslår att nämnden får elva ledamöter och elva ersättare. Kyrkostyrelsen är medveten om att det ankommer på Kyrkomötet självt att ange principerna för ersättarna inträde för tjänstgöring men vill för sin del föra fram tanken att ersättarna i första hand fungerar som gruppersättare. Det skulle innebära att man på denna punkt får samma ordning med s.k. försteersättare som i Kyrkostyrelsen, något som Kyrkostyrelsen har god erfarenhet av. Försteersättarna kallas till alla sammanträden, oavsett om de skall tjänstgöra eller ej. Detta skapar stabilitet och kontinuitet och i praktiken finns då alltid ett femtontal personer, med möjlighet att sammantaget representera hela den bredd av kompetenser som erfordras, närvarande när nämnden sammanträder.

Kyrkostyrelsen föreslår vidare att ordningen från den nuvarande Nämnden för Svenska kyrkans mission att en av ledamöterna skall vara biskop behålls. Detta är betydelsefullt för kontakterna och representativiteten i internationell kyrkosamverkan och gentemot Svenska kyrkans partner. Förslaget motsvarar av vad som i dag är föreskrivet i kyrkoordningen för Nämnden för Svenska kyrkans mission.

Kyrkostyrelsen önskar att den nuvarande samverkan med EFS i utlandsarbetet skall fortsätta. Om EFS vill vara med i en fortsatt samverkan skall EFS erbjudas två platser jämte ersättare i den nya nämnden. Den ene ersättaren från EFS skall därvid betraktas som försteersättare.

I övriga mer formella delar innebär instruktionsförslaget inga nyheter. Avsnitt som behandlar nämndens organisation, ärendenas handläggning, avvikande mening, närvarorätt och liknande behålls oförändrade. Detsamma gäller de inledande bestämmelserna om nämndens självständiga ansvar och rätt att disponera anslag.

De i de nuvarande instruktioner för de båda nämnderna angivna representantskapen har dock utslutits. Dessa representantskap hör ihop med Stiftelsen Svenska kyrkans mission respektive Stiftelsen Lutherhjälpen. Dessa båda stiftelser är numera permuterade och förvaltas av Svenska kyrkan. Representantskapen med hittillsvarande uppgifter kommer att upphöra och samlas för sista gången i maj 2001. Ett projektarbete pågår för att finna nya former för främjande av frivilligengagemanget för den internationella missionen och diakonin och för kanaliseringen av idéer och impulser till den nya ansvariga nämnden. Detta arbete har hittills resulterat i att det år 2003 planeras ordnas en ny form av inspirationssamling för ombud och andra engagerade i dessa frågor. Kyrkostyrelsen understryker den avgörande betydelsen av en sådan bas av bärare i församlingar, kontrakt och stift av missionens och den internationella diakonins sak.

2 Ändringar i instruktionen för Nämnden för kyrkolivets utveckling

Genom kyrkoordningen tillkom Nämnden för kyrkolivets utveckling, vilken ersatte de tidigare Församlingsnämnden och Utbildningsnämnden. Kyrkomötet fastställde år 1999 (CsSkr 1999:4, 2KL 1999:2, kskr. 1999:8) en instruktion för nämnden (SvKB 1999:9).

Instruktionen innehåller bl.a. en bestämmelse om nämndens uppgifter (3 §). Denna bestämmelse var vid instruktionens tillkomst inte föremål för några närmare överväganden utan utgör en sammanläggning av de uppgiftsbestämmelser som fanns i

instruktionerna för de tidigare nämnderna. Avsikten var att den nya nämnden skulle ges möjlighet att bearbeta denna bestämmelse.

En sådan bearbetning har nu skett. Förslaget, som redovisas i avsnitt 3.3. nedan, är i formen tydligt förändrat från den tidigare uppgiftsbestämmelsen. Innehållet är dock i stort detsamma som tidigare, men med några kompletteringar. I den nya formuleringen synliggörs det nära samarbetet mellan nämnden och Kyrkostyrelsen.

I den hittillsvarande uppgiftsbestämmelsen finns en särskild regel om att nämnden skall främja jämställdheten mellan kvinnor och män. Denna del av bestämmelsen är i förslaget borttagen, eftersom en sådan regel enligt vår mening inte passar in i de mera allmänna formuleringar om nämndens uppgifter som vi nu föreslår. Vi avser att i annat sammanhang föreslå Kyrkomötet att uttala jämställdhetens betydelse i arbetet på kyrkans nationella nivå. Detta trots att det enligt vår mening i och för sig är självklart att de kyrkliga organen på nationell nivå skall verka för ökad jämställdhet mellan kvinnor och män. Avsikten med denna förändring är således ingalunda att nämnden skall upphöra att se frågor om jämställdhet som en för nämnden väsentlig fråga.

Den förändrade uppgiftsbestämmelsen föranleder också en mindre följdändring i instruktionens bestämmelse om att nämnden skall utse styrelser för pastoralinstituten i Uppsala och Lund (6 §).

Därutöver har några justeringar gjorts i fråga om bestämmelserna om sekreterare i nämnden, om budgetförslag och om verksamhetsberättelse. Nämndens instruktion är därmed på dessa punkter i överensstämmelse med gällande ansvarsfördelning och organisation på den nationella nivån samt likformig med vad som föreslås för Nämnden för internationell mission och diakoni.

3 Kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen samt instruktionsförslag

3.1 Förslag till Kyrkomötets beslut om ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1)

Kyrkomötet beslutar att 10 kap. 6 § och 12 kap. 9 § kyrkoordningen (SvKB 1999:1) skall ha följande lydelse.

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Föreslagen lydelse</i>
<p>10 kap.</p> <p>6 § För samordning, planering och utveckling skall det finnas följande nämnder:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nämnden för <i>Svenska kyrkans mission</i>, med särskilt ansvar för <i>missionsinsatserna</i> 2. Nämnden för <i>internationell diakoni/ Lutherhjälpen</i>, med särskilt ansvar för <i>insatserna rörande internationell diakoni</i> 3. Nämnden för kyrkolivets utveckling, med särskilt ansvar för de kyrkliga grundutbildningarna och för stödjande av stiftens arbete 4. Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet med särskilt ansvar för arbetet bland svenskar i andra länder. 	<p>10 kap.</p> <p>6 § För samordning, planering och utveckling skall det finnas följande nämnder:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nämnden för <i>internationell mission och diakoni</i>, med särskilt ansvar för <i>insatserna rörande internationell mission och diakoni</i>. 2. Nämnden för kyrkolivets utveckling, med särskilt ansvar för de kyrkliga grundutbildningarna och för stödjande av stiftens arbete 3. Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet med särskilt ansvar för arbetet bland svenskar i andra länder.
<p>12 kap.</p> <p>9 §</p> <p><i>Var och en av nämnderna består av nio ledamöter, som väljs av Kyrkomötet. I nämnden för Svenska kyrkans mission skall en av ledamöterna vara biskop.</i></p> <p>För ledamöterna väljer Kyrkomötet lika många ersättare.</p>	<p>12 kap.</p> <p>9 §</p> <p><i>Nämnden för internationell mission och diakoni består av elva ledamöter, som väljs av Kyrkomötet. I nämnden skall en av ledamöterna vara biskop.</i></p> <p><i>Nämnden för kyrkolivets utveckling och Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet består av vardera nio ledamöter, som väljs av Kyrkomötet.</i></p> <p>För ledamöterna <i>i respektive nämnd</i> väljer Kyrkomötet lika många ersättare.</p>

3.2 Förslag till Kyrkomötets beslut om Instruktion för Nämnden för internationell mission och diakoni.

Kyrkomötet beslutar att instruktionen för Nämnden för internationell mission och diakoni skall ha följande lydelse.

Inledande bestämmelser

1 § Nämnden ansvarar självständigt för verksamhetens omfattning och inriktning i enlighet med vad som föreskrivs i denna instruktion.

2 § Nämnden beslutar självständigt om användningen av för nämnden ändamålsdestinerade resurser.

Nämnden får också självständigt disponera de anslag som har blivit anvisade för nämndens verksamhet.

Uppgifter

3 § Nämndens uppgift är att, med utgångspunkt i det uppdrag som har givits Svenska kyrkans mission och Lutherhjälpen, samordna, planera och utveckla Svenska kyrkans och dess församlingars arbete, engagemang och finansiering för internationell mission och diakoni. Nämnden skall också stödja Kyrkostyrelsen i dess uppdrag rörande frågor inom nämndens ansvarsområde. För detta arbete skall nämnden följa och analysera förändringar och behov i vår omvärld.

Nämndens verksamhet formas utifrån en nära, målmedveten och strategisk samverkan med församlingarna inom Svenska kyrkan och med andra kyrkor och internationella organ. Nämnden skall i detta arbete verka för internationellt och ekumeniskt samordnad planering av nya missions- och diakonala insatser.

Nämnden skall möjliggöra rekrytering och utbildning av medarbetare och utlandsplacerad personal inom nämndens ansvarsområde.

Sekreterare

4 § Sekreterare i nämnden är den chef inom kyrkokansliet till vars ansvarsområde nämndens verksamhet hör.

Sekreteraren får uppdra åt någon annan att fullgöra sekreterarens uppgifter i nämnden.

Organisation

5 § Nämnden får tillsätta de utskott, kommittéer och arbetsgrupper som behövs för verksamheten.

6 § För en kommitté till vilken nämnden har överlämnat att avgöra ett ärende eller en grupp av ärenden skall finnas ett av nämnden fastställt reglemente. Innan reglementet fastställs skall det underställas Kyrkostyrelsen för godkännande.

Ombud

7 § För verksamheten i församlingar, kontrakt och stift finns särskilda ombud.

Budget

8 § Nämnden skall årligen utarbeta förslag till mål och rambudget för sin verksamhet under kommande treårsperiod.

Verksamhetsberättelse

- 9 § Nämnden skall varje år upprätta en verksamhetsberättelse avseende föregående kalenderår. Verksamhetsberättelsen skall innehålla en ekonomisk redogörelse för verksamhetsområdet.

Ärendenas handläggning

- 10 § Nämnden är beslutför när ordföranden eller, vid förhinder för honom eller henne, en vice ordförande och minst hälften av de övriga ledamöterna är närvarande.
- 11 § Om ett ärende är så brådslande att nämnden inte hinner sammanträda för att behandla det, får ordföranden ensam avgöra ärendet, om det inte är av principiell karaktär. Ett sådant beslut skall anmälas vid nästa sammanträde med nämnden.
- 12 § Nämnden får i en arbetsordning eller i särskilda beslut lämna över till en eller flera ledamöter eller till någon som tjänstgör på kyrkokansliet eller till en kommitté tillsatt av nämnden att avgöra ärenden som är av det slaget att de inte behöver prövas av nämnden.

Avvikande mening

- 13 § Sekreteraren eller den han eller hon har satt i sitt ställe har rätt att få en avvikande mening antecknad till protokollet.
Anmälan om avvikande mening skall göras innan sammanträdet avslutas och, om den utvecklas närmare, avfattas skriftligen och lämnas senast när protokollet justeras.

Närvarorätt

- 14 § Rätt att delta i nämndens överläggningar men inte i besluten har alltid
- sekreteraren eller den han eller hon har satt i sitt ställe,
 - direktörerna för verksamheterna Svenska kyrkans mission och Lutherhjälpen, och
 - föredragande eller sakkunniga som har kallats av nämnden för behandling av ärendet.

Nämndens beslut

- 15 § För varje beslut skall det finnas en handling som visar
- dagen för beslutet,
 - beslutets innehåll,
 - vem som har fattat beslutet,
 - vem som har varit föredragande, och
 - vem som har varit med om den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet.

Detta beslut träder i kraft vid den tidpunkt när Kyrkomötet första gången förrättar nya val år 2002. Vid samma tidpunkt skall Kyrkomötets beslut (SvKB 1999:7) om Instruktion för Nämnden för Svenska kyrkans mission och Kyrkomötets beslut (SvKB 1999:8) om Instruktion för internationell diakoni/Lutherhjälpen upphöra att gälla.

3.3 Förslag till Kyrkomötets beslut om ändring i Instruktion för Nämnden för kyrkolivets utveckling (SvKB 1999:9).

Kyrkomötet beslutar i fråga om instruktionen för Nämnden för kyrkolivets utveckling (SvKB 1999:9)

- dels att 10 § skall upphöra att gälla,*
- dels att 11-16 §§ skall betecknas 10-15 §§,*
- dels att 3, 4, 6 och 8 §§ skall ha följande lydelse.*

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Föreslagen lydelse</i>
<p><i>3 § Nämnden har till uppgift att ansvara för den samlade utbildningsplaneringen för Svenska kyrkan. Nämnden skall följa utvecklingen i fråga om Svenska kyrkans behov av tjänster och verka för en för dessa ändamålsenlig utbildning. Nämnden har vidare att främja rekryteringen till kyrkliga tjänster och utbildningar samt i erforderlig utsträckning bedriva utbildning. Nämnden har i detta arbete att verka för en rekrytering och utbildning som främjar jämställdheten inom Svenska kyrkan. Nämnden skall samordna och leda utvecklingen av mål och metoder för kyrkans pedagogiska verksamhet.</i></p> <p><i>Nämnden har härvid uppdraget att fastställa utbildningsplaner för kyrkliga yrkesutbildningar, att följa och bevaka utvecklingen av samhällets yrkesutbildningar, särskilt sådana som kan förbereda för tjänst i Svenska kyrkan, att främja rekryteringen till och informera om kyrkliga tjänster och yrkesutbildningar, att främja övrig personalutbildning inom Svenska kyrkan, att svara för huvudmannskapet för pastoralinstituten i Lund och Uppsala, att inom nämndens ansvarsområde samverka med arbetsgivarorgan inom Svenska kyrkan, att utarbeta mål och planer för utbildning av frivilliga medarbetare och förtroendevalda, att samordna det pedagogiska utvecklingsarbetet inom Svenska kyrkan.</i></p>	<p><i>3 § Nämndens uppgift är att stödja stiftens i deras verksamhet med att främja församlingarnas arbete med den grundläggande uppgiften: att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Nämnden skall också stödja Kyrkostyrelsen i dess uppdrag rörande frågor inom nämndens ansvarsområde. För detta arbete skall nämnden följa och analysera förändringar i kyrka och samhälle.</i></p> <p><i>Nämnden ansvarar för Svenska kyrkans samlade utbildningsplanering och ombesörjer att ändamålsenlig utbildning kommer till stånd. Nämnden stödjer rekrytering till kyrklig tjänst och utbildning.</i></p>

<p>Nämnden har också till uppgift att i samverkan med motsvarande stiftsorgan främja församlingens utveckling så att kyrkan med sitt budskap och sitt arbete bidrar till människors tro, kärlek och hopp.</p> <p>Nämnden har härvid uppdraget att främja kyrkans gudstjänstliv i förkunelse, sakrament, bön och lovsång och därvid uppmärksamma gudstjänstens samband med musik, konst och arkitektur, att främja utvecklingen av församlingens evangeliserande arbete och därvid dels ta till vara de kontaktytor kyrkan redan har, dels söka efter nya uttrycksformer och vägar för kyrkans budskap, att främja kyrkans utbildning i alla åldrar och därvid särskilt arbeta med undervisningens mål och metoder, att främja kyrkans diakoni och därvid särskilt ge akt på de sociala förändringarna i samhället och på ett förebyggande sätt delta i och stödja församlingars och enskilda kamp mot förtryckande och nedbrytande krafter samt främja samverkan med och mellan diakonala institutioner, att främja Svenska kyrkans arbete för invandrare och flyktingar, att främja Svenska kyrkans finskspråkiga arbete, att främja jämställdheten i Svenska kyrkans verksamhet.</p> <p>4 § Sekreterare i nämnden är den <i>avdelningschef</i> till vars <i>avdelning inom kyrkokansliet</i> nämndens verksamhet hör.</p> <p>Sekreteraren får uppdra åt någon <i>som tjänstgör på en sådan avdelning</i> att fullgöra sekreterarens uppgifter i nämnden.</p> <p>6 § Nämnden skall <i>utse särskilda institutsstyrelser</i> för Svenska kyrkans pastoralinstitut i Lund och i Uppsala.</p> <p>Nämnden skall också utse en delegation för det finskspråkiga församlingsarbetet.</p>	<p>Nämndens verksamhet formas utifrån ett nära, målmedvetet och strategiskt samarbete med stiftet och Kyrkostyrelsen, vilkas önskemål och behov är utgångspunkt för arbetets uppläggning och utformning.</p> <p>4 § Sekreterare i nämnden är den <i>chef inom kyrkokansliet</i> till vars <i>ansvarsområde</i> nämndens verksamhet hör.</p> <p>Sekreteraren får uppdra åt någon <i>annan</i> att fullgöra sekreterarens uppgifter i nämnden.</p> <p>6 § Nämnden skall <i>som huvudman</i> för Svenska kyrkans pastoralinstitut i Lund och Uppsala <i>utse särskilda institutsstyrelser för pastoralinstituten</i>.</p> <p>Nämnden skall också utse en delegation för det finskspråkiga församlingsarbetet.</p>
---	--

<p>Nämnden får i övrigt tillsätta de utskott, kommittéer och arbetsgrupper som behövs för verksamheten.</p> <p>8 § Nämnden skall årligen utarbeta förslag till <i>mål</i>- och rambudget för sin verksamhet under kommande treårsperiod.</p> <p><i>Inom ramen för av Kyrkomötet fastställda mål och ramar skall nämnden varje år utarbeta ett förslag till detaljbudget för kommande kalenderår.</i></p> <p>10 § <i>Verksamhetsberättelsen skall under-tecknas av nämndens samtliga ledamöter.</i></p> <p><i>Den skall därefter lämnas till Kyrkostyrelsen.</i></p>	<p>Nämnden får i övrigt tillsätta de utskott, kommittéer och arbetsgrupper som behövs för verksamheten.</p> <p>8 § Nämnden skall årligen utarbeta förslag till <i>mål</i> och rambudget för sin verksamhet under kommande treårsperiod.</p> <hr/> <p>Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2002.</p>
---	--

3.4 Kommentarer till bestämmelserna

3.4.1 Förslaget till ändringar i kyrkoordningen

10 kap. 6 §

I bestämmelsens uppräkningslista av de nämnder som skall finnas på den nationella nivån för samordning, planering och utveckling, har Nämnden för Svenska kyrkans mission och Nämnden för internationell diakoni/Lutherhjälpen ersatts av den nya Nämnden för internationell mission och diakoni.

Den nya nämndens ansvarsområde kommer att vara detsamma som de tidigare nämndernas. Det har i bestämmelsen angetts som ett ansvar för ”insatserna rörande internationell mission och diakoni”. I någon mån kan detta sägas vara ett förtydligande vad gäller ansvaret för missionsinsatserna, eftersom det klargörs att det främst är fråga om *internationella* sådana som avses (jfr Centralstyrelsens skrivelse 1999:4 med förslag till bl.a. instruktion för dåvarande Nämnden för Svenska kyrkans mission, s. 37).

12 kap. 9 §

Ett nytt *första stycke* har lagts till som avser den nya internationella nämnden. Som framgår kommer den nya nämnden att ha elva ledamöter valda av Kyrkomötet, varav alltså en skall vara biskop. Skälen för detta har redovisats i den allmänna motiveringen, avsnitt 1.4.4.

Andra stycket reglerar Nämnden för kyrkolivets utveckling och Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet och innebär ingen ändring i sak. Dessa två nämnder kommer alltså att bestå av nio ledamöter valda av Kyrkomötet.

Tredje stycket motsvaras av det förutvarande andra stycket och har bara justerats språkligt.

3.4.2 Förslaget till instruktion för Nämnden för internationell diakoni och mission.

1 och 2 §§

Motsvaras helt av nu gällande 1 och 2 §§ i SKM- och Lutherhjälpsnämndsinstruktionerna.

3 §

I bestämmelsen anges den nya nämndens uppgifter. Formuleringarna knyter an till vad som har gällt tidigare för SKM-nämnden och Lutherhjälpsnämnden och är avsedda att till sitt innehåll motsvara de tidigare nämndernas uppdrag och ansvarsområden. I nuvarande instruktion för SKM-nämnden är detta uttryckt så: "Nämnden skall samordna, planera och utveckla Svenska kyrkans församlingars missionsengagemang och i gemenskap med hela Kristi kyrka delta i Guds mission i världen". För Lutherhjälpsens del heter det i nuvarande instruktion: "Nämnden skall samordna, planera och utveckla Svenska kyrkans och dess församlingars arbete för internationell diakoni".

Det finns därigenom också för den nya nämnden en direkt koppling till de uppdrag som gavs för den centrala kyrkliga verksamheten vid den samlade kyrkliga riksorganisationens bildande 1984. I den kyrkliga kungörelsen (SKFS 1984:1) föreskrevs bland annat: "Verksamhet skall bedrivas för att utföra Svenska kyrkans missionsuppdrag utomlands och för att samordna församlingarnas missionsengagemang. - - - Verksamhet skall bedrivas för att samordna Svenska kyrkans och dess församlingars arbete för internationell diakoni".

När det gäller de formuleringar om att hävda/verka för jämställdhet mellan kvinnor och män som finns i de nuvarande instruktionerna för SKM-nämnden och Lutherhjälpsnämnden, har vi av samma skäl som vi tidigare har redovisat i fråga om Nämnden för kyrkolivets utveckling (avsnitt 2), strukit dessa i den nya uppgiftsbestämmelsen. Det är dock självklart att nämnden även i fortsättningen, i likhet med vad som gäller för samtliga organ på den nationella nivån, skall beakta jämställdhetsaspekter i sin rekrytering och sitt arbete i övrigt.

I *första stycket* anges nämndens huvuduppgift. Formuleringen "samordna, planera och utveckla" knyter an till kyrkoordningens bestämmelse om nämnderna på den nationella nivån (10 kap. 6 § KO). Den del av nämndens verksamhet som rör planering avser av naturliga skäl främst planering av den nationella nivåns arbete, medan samordning och utveckling även kan avse det arbete som bedrivs av församlingarna. Ett tillägg har gjorts beträffande församlingarnas "engagemang och finansiering" vilket är avsett att ge uttryck för dels den opinionsbildande roll som nämnden har, dels nämndens fortsatta verksamhet med insamling och fördelning av medel. Vidare har det tydliggjorts att nämnden i sitt arbete också har att stödja Kyrkostyrelsen i dess arbete med frågor rörande internationell mission och diakoni.

Andra stycket visar på vikten av att nämndens arbete sker i nära samverkan med andra. En sådan samverkan finns angiven i nuvarande instruktioner för såväl SKM-nämnden och Lutherhjälpsnämnden.

Tredje stycket har också det sin motsvarighet i de nuvarande instruktionen för SKM och Lutherhjälpen; i SKM-instruktionen talas om utbildning av "medarbetare" medan det i Lutherhjälpsinstruktionen talas om rekrytering och utbildning av utlandsplacerad personal. Eftersom det är Kyrkostyrelsen som i egenskap av arbetsgivare har det huvudsakliga ansvaret i dessa avseenden har det genom formuleringen att nämnden skall *möjliggöra* rekrytering och utbildning förtydligats vad nämndens uppgift är.

4 §

I de nuvarande instruktionerna för SKM-nämnden och Lutherhjälpnämnden sägs att sekreterare är den ”avdelningschef till vars avdelning inom kyrkokansliet nämndens verksamhet huvudsakligen hör. Den nuvarande organisationen inom kyrkokansliet innebär att den funktion som snarast åsyftas i detta fall är den som är chef inom kyrkokansliet för det aktuella ansvarsområdet. I den nya instruktionen har *första stycket* i bestämmelsen om sekreterarskapet formulerats utifrån detta.

Även i *andra stycket* har en mindre justering gjorts som bättre avspeglar den nuvarande organisationsstrukturen inom kyrkokansliet.

5–7 §§

Motsvaras helt av nuvarande bestämmelser i SKM-instruktionen och Lutherhjälp-instruktionen.

8 §

Bestämmelsen motsvaras av *första stycket* i nu gällande bestämmelser om budget för SKM- respektive Lutherhjälpnämnden. Till skillnad från vad som nu gäller föreskrivs dock ingen yttranderätt för representantskapen eftersom dessa föreslås slopas. Inte heller sägs att nämnden skall utarbeta förslag till detaljbudget eftersom sådana frågor, enligt nu gällande ordning, hanteras av Kyrkostyrelsen.

9 §

Motsvaras helt av 10 § i nuvarande SKM-instruktion och Lutherhjälpinstruktion. Till skillnad från vad som sägs i de efterföljande bestämmelserna i nuvarande instruktioner innehåller den nya instruktionen inte någon yttranderätt för representantskapen i fråga om verksamhetsberättelsen eftersom representantskapen nu föreslås slopas. Inte heller har det ansetts nödvändigt att i den nya instruktionen reglera vem som skall underteckna verksamhetsberättelsen och att den skall lämnas till Kyrkostyrelsen.

10–13 §§

Motsvaras i sak helt av nuvarande bestämmelser.

14 §

Motsvaras av nuvarande bestämmelser med det tillägget att också direktorerna för verksamheterna Svenska kyrkans mission och Lutherhjälp har givits närvarorätt.

15 §

Motsvaras i sak helt av nuvarande bestämmelser.

3.4.3 Förslaget till instruktion för Nämnden för kyrkolivets utveckling

1 och 2 §§

Motsvaras helt av nuvarande bestämmelser.

3 §

Bestämmelsen om nämndens uppgifter motiveras närmare i avsnitt 2.

4 §

I den nuvarande instruktionen för Nämnden för kyrkolivets utveckling sägs att sekreterare i nämnden är den ”avdelningschef till vars avdelning inom kyrkokansliet nämndens verksamhet huvudsakligen hör. Den nuvarande organisationen inom kyrkokansliet innebär att den funktion som snarast åsyftas i detta fall är den som är chef inom kyrkokansliet för det aktuella ansvarsområdet. *Första stycket* i bestämmelsen om sekreterarskapet har formulerats utifrån detta.

Även i *andra stycket* har en mindre justering gjorts som bättre avspeglar den nuvarande organisationsstrukturen inom kyrkokansliet.

5 §

Motsvaras helt av nuvarande bestämmelser.

6 §

Det huvudmannaskap för pastoralinstituten som tidigare fanns angivet i nämndens uppgiftsparagraf har nu tagits in i denna bestämmelse. En viss språklig justering har skett till följd av det.

7 §

Motsvaras helt av nuvarande bestämmelser.

8 §

Bestämmelsen motsvaras av första stycket i nu gällande bestämmelser om budget för nämnden. Däremot har det som står i nuvarande instruktion om att nämnden skall utarbeta förslag till detaljbudget inte tagits med eftersom sådana frågor, enligt nu gällande ordning, hanteras av Kyrkostyrelsen.

9 §

Motsvaras helt av 9 § i nuvarande nämndinstruktion avseende verksamhetsberättelsen. Det har dock inte ansetts nödvändigt längre att reglera vem som skall under-teckna verksamhetsberättelsen och att den skall lämnas till Kyrkostyrelsen.

10–15 §§

Motsvaras helt av nuvarande 11-16 §§.

Ikraftträdande

Ändringarna i instruktionen föreslås träda i kraft den 1 januari 2002.

Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll

Utdrag ur protokoll fört vid Kyrkostyrelsens sammanträde den 28 februari–1 mars 2001.

Närvarande: Ärkebiskop KG Hammar, ordförande, ledamöterna Levi Bergström, Birgitta Ericsson Löfgren, Curt Forsbring, Christina Hjertén, Britt Louise Agrell, Birgith Wiklund Molberg, Bengt Linvall, Margarethe Isberg, Marianne Kronberg och Britas Lennart Eriksson samt tjänstgörande ersättarna Anders Reinholdsson, Marianne Rosenkvist, Anna Lundblad Mårtensson och BoLennart Anbäcken.

Föredragande: Utrikeschefen Peter Weiderud och avdelningschefen Margareta Hemström.

Kyrkostyrelsen beslöt

att till Kyrkomötet avge skrivelsen 2001:6 Vissa frågor rörande Svenska kyrkans organisation på nationell nivå.

Kyrkostyrelse överlämnar denna skrivelse till Kyrkomötet.

Uppsala den 1 mars 2001

KG Hammar

Leni Björklund

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Kyrkostyrelsen föreslår att Kyrkomötet tills vidare inte gör någon ändring i nuvarande lydelse av kyrkoordningens bestämmelser om kyrkofonden.

Innehållsförteckning

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
Förslag till Kyrkomötets beslut	3
1 1999 års motion	3
Motionärernas yrkanden	3
Motionärernas grunder för hemställan	4
Motionens behandling i Kyrkomötet	4
2 Beslut i Kyrkomötet rörande konsolidering av kyrkofonden	4
3 Kyrkoordningens bestämmelser om förvaltningen av kyrkofonden	4
4 Överväganden och förslag	5
Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll	6

Förslag till Kyrkomötets beslut

Kyrkostyrelsen föreslår Kyrkomötet att besluta

att tills vidare inte gör någon ändring i kyrkoordningen i fråga om kyrkofonden.

1 1999 års motion

Motionärernas yrkanden

Joakim Svensson och Hans-Olof Andrén hemställde vid 1999 års kyrkomöte (KMot 1999:123)

1. *att* Kyrkomötet beslutar att 45 kap. 2 § i kyrkoordningen får följande lydelse:
Mellanskillnaden mellan kyrkofondens tillgångar och skulder utgör dess eget kapital. Det egna kapitalet indelas i en fri och en bunden del. Det bundna egna kapitalet får inte minskas genom att Kyrkomötet fastställer underbalanserade budgetar eller på något annat sätt genom planerade beslut, med undantag för realisationsresultat i samband med köp och försäljningar av tillgångar. Det fria egna kapitalet kan vid behov minskas genom av Kyrkomötet fastställd underbalanserad budget.

Fondens förmögenhet skall förvaltas så effektivt som möjligt. Den skall vara placerad på ett sådant sätt att riskerna sprids och att bästa möjliga uthålliga avkastning uppnås efter det att hänsyn tagits till riskspridningen. Kyrkofondens redovisning skall upprättas i enlighet med årsredovisningslagen (1995:1554).

Kyrkofondens styrelse får mot avgift även förvalta prästlönefastigheter och prästlönefonder och andra kyrkliga medel, som överlämnats till den för förvaltning.

2. *att* Kyrkomötet beslutar att 45 kap. 3 § i kyrkoordningen får följande lydelse:
Varje år skall 20 procent av den budgeterade löpande avkastningen föras till kyrkofondens bundna eget kapital.

Resterande del får av Kyrkomötet tas i anspråk i årets budget. De vinster och förluster som uppstår vid försäljning av kyrkofondens tillgångar skall föras direkt till eget kapital utan att anses vara en del av innevarande års avkastning. Därvid skall en proportionering ske så att realisationsresultatet påverkar bundet och fritt eget kapital i kyrkofonden i relation till fördelningen mellan bundet och fritt eget kapital i senast fastställda bokslut för kyrkofonden.

3. *att* Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningens 11 kap. 19 § tilläggs en punkt 5 med lydelsen ”45 kap. 1-3 §§ om kyrkofonden”, samt

4. *att* Kyrkomötet beslutar att bland övergångsbestämmelserna införes ytterligare en punkt benämnd 24 med lydelsen:

I samband med bokslutet per 31 december 1999 fastställs bokförda värden på kyrkofondens tillgångar och skulder enligt de principer som gäller enligt årsredovisningslagen (1995:1554). Mellanskillnaden mellan tillgångar och skulder definieras som kyrkofondens eget kapital. Det egna kapitalet uppdelas vid samma tillfälle i två lika stora delar, varav en benämnes bundet eget kapital och den andra fritt eget kapital.

Motionärernas grunder för hemställan

- ◆ Betydelsen av kapital i 45 kap. 2 § är oklar, därför bör kyrkofonden definieras utifrån eget kapital enligt god redovisningssed. Detta bör fastställas per 31 december 1999.
- ◆ Kyrkopolitiskt måste en önskad nivå på den nationella nivåns verksamhet kunna fastställas utan att hänsyn behöver tas till att avkastningen vissa år blir lägre än andra, varför en viss del av det egna kapitalet skall kunna förbrukas vissa år.
- ◆ En del av det egna kapitalet måste ändå hållas bundet för att förhindra en alltför expansiv inställning på den nationella nivån.
- ◆ Principer för bokföring av stiftelsekapital bör även gälla kyrkofonden, nämligen att realisationsvinster och förluster inte påverkar resultatet utan förs direkt mot eget kapital.
- ◆ Avkastning definieras som räntor, utdelningar, resultat från jordbruksrörelse eller motsvarande.

Motionens behandling i Kyrkomötet

Ekonomiutskottet anslöt sig till synpunkterna i motionen att regelverket bör vara utförligare beträffande redovisning och förmögenhetsskydd av kyrkofonden. Vidare ansåg utskottet att det inte går att förutsätta att det alltid finns en positiv avkastning. Ekonomiutskottet tillstyrkte därför i princip motionen med tillägget att punkten 24 bland övergångsbestämmelserna borde formuleras så att kyrkofondens egna kapital uppdelas i tre fjärdedelar bundet kapital och en fjärdedel fritt eget kapital. (KEo 1999:1y).

Andra kyrkolagsutskottet ansåg att de av ekonomiutskottet föreslagna ändringarna i kyrkoordningen har visst fog i sig. Utskottet fann det dock svårt att överblicka förslaget fulla konsekvenser, inte minst från skattemässig synpunkt. Eftersom ekonomiutskottets förslag med anledning av motionen ansågs behöva övervägas noga, hemställde utskottet att Centralstyrelsen skulle ges i uppdrag att analysera förslaget mot bakgrund av motionens innehåll och syfte. (2KL 1999:1).

Kyrkomötet biföll andra kyrkolagsutskottets hemställan (kskr. 1999:9).

2 Beslut i Kyrkomötet rörande konsolidering av kyrkofonden

Kyrkomötet behandlade år 2000 frågan om konsolidering av kyrkofonden. Detta skedde genom bifall till ett av Bertil Persson under överläggningen framställt yrkande att Kyrkomötet skulle uppdra åt Kyrkostyrelsen att i skrivelsen om mål och rambudget för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2002-2004 presentera ett klagörande av principerna och formerna för konsolidering av kyrkofonden.

3 Kyrkoordningens bestämmelser om förvaltningen av kyrkofonden

Av 45 kap. 2 § framgår att kyrkofonden skall bevaras till sitt kapital och utan sammanblandning med andra medel. Den skall förvaltas så effektivt som möjligt och vara placerad på ett sådant sätt att riskerna sprids och att fonden uppnår bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Fonden skall därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Av 3 § framgår vidare att till kyrkofonden skall föras avkastning och ersättning från fondens tillgångar. Av avkastningen skall årligen avsättning ske till kapitalet med ett belopp som motsvarar värdeminskning på grund av inflationen.

4 Överväganden och förslag

Frågan om hur redovisningen av kyrkofondens ingående kapital per den 1 januari 2000 skall ske och om hur fondens kapital i övrigt skall beräknas behandlar Kyrkostyrelsen i skrivelsen om mål och rambudget till 2001 års kyrkomöte i enlighet med uppdraget från 2000 års kyrkomöte. Motionärernas förslag analyseras därför här enbart ur skattemässig synvinkel.

Att likna kyrkofonden redovisningsmässigt vid en stiftelse som motionärerna gör innebär att kyrkofonden också kan komma att betraktas som en egen juridisk person, vilket den inte är. Kyrkofonden har enligt lagen (1998:1592) om införande av lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan med äganderätt av staten överlämnats till Svenska kyrkan. Om kyrkofonden i något avseende skulle betraktas som en juridisk person, skulle fonden också kunna bli föremål för inkomstbeskattning i vidare mån än vad som gäller för Svenska kyrkan.

Det är därför tveksamt att framställa kyrkofonden som en juridisk person genom att i kyrkoordningen beträffande kyrkofonden särskilt stadga om redovisningslagstiftning gällande för juridiska personer.

Avslutningsvis kan konstateras, att motionärernas förslag inte innehåller några bestämmelser om att kyrkofondens kapital skall förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar. Dessa regler i kyrkoordningen lades till under 1999 års kyrkomötes behandling.

Kyrkostyrelsen föreslår att nuvarande bestämmelser om kyrkofonden kvarstår oförändrade.

Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll

Utdrag ur protokoll fört vid Kyrkostyrelsens sammanträde den 28 februari–1 mars 2001.

Ärkebiskop KG Hammar, ordförande, ledamöterna Levi Bergström, Birgitta Ericsson Löfgren, Curt Forsbring, Christina Hjertén, Britt Louise Agrell, Birgith Wiklund Molberg, Bengt Linnvall, Margarethe Isberg, Marianne Kronberg och Britas Lennart Eriksson samt tjänstgörande ersättarna Anders Reinholdsson, Marianne Rosenkvist, Anna Lundblad Mårtensson och BoLennart Anbäcken.

Föredragande: Rättschefen Lars Friedner.

Kyrkostyrelsen beslöt

att till Kyrkomötet avge skrivelsen 2001:7 regelsystemet för kyrkofonden.

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till Kyrkomötet.

Uppsala den 1 mars 2001

KG Hammar

Leni Björklund

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Svenska kyrkans ombudsmöte beslutade 1998 att ge SFRV:s styrelse till känna vad ekumenikutskottet anfört med anledning av en motion om vapenhandel. Utskottet fann att den större frågan om vapenhandel, bistånd och konfliktförebyggande är ytterst angelägen och förväntade sig att styrelsen under innevarande valperiod (1998-2002) skulle redovisa en helhetssyn.

Resultatet av arbetet med en sådan helhetssyn redovisas i denna skrivelse. Skrivelsen mynnar ut i ett antal punkter som Kyrkostyrelsen föreslår Kyrkomötet att ställa sig bakom.

Innehållsförteckning

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
Förslag till Kyrkomötets beslut	3
1 Inledning.....	3
2 Ärendets bakgrund i 1998 års ombudsmöte	3
3 Utgångspunkter för Lutherhjälpens beredning.....	4
4 Beredningsuppdragets kontext.....	6
4.1 Väpnade konflikter – några data	6
4.2 Vapenhandeln.....	6
4.3 Utvecklingssamarbete och konfliktförebyggande.....	8
5 Bedömning.....	16
6 Slutsatser.....	19
Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll	21

Förslag till Kyrkomötets beslut

Kyrkostyrelsen föreslår Kyrkomötet att besluta

- att* förklara vad 1998 års ombudsmöte begärt i fråga om redovisning av en Svenska kyrkans helhetssyn vad gäller vapenhandel, bistånd och konfliktförebyggande uppfyllt genom Kyrkostyrelsens skrivelse 2001:8;
- att* ställa sig bakom de åtta punkter som Kyrkostyrelsen föreslår i skrivelsens avsnitt 6 Slutsatser.

1 Inledning

Ombudsmötet 1998 behandlade en motion om vapenhandel av Britta Olinder (OMot 1998:508). Motionären efterlyste en starkare medvetenhet om förhållandet mellan vapenhandel och fattigdomsbekämpning och att det behövs en bred opinionsbildning. Hon hemställde om att mötet skulle begära att uppdrag gavs att verka för opinionsbildning i denna fråga.

Ekumenikutskottet var inte berett bifalla motionärens hemställan men ansåg den större frågan om vapenhandel, bistånd och konfliktförebyggande vara ytterst angelägen. Utskottet saknade en helhetssyn för hur Svenska kyrkan ska agera, inklusive driva opinion, i hithörande frågor och förväntade sig att stiftelsestyrelsen under innevarande valperiod skulle redovisa en helhetssyn.

Utskottet hemställde att ombudsmötet skulle ge styrelsen tillkänna vad utskottet anfört (OEu 1998:501). Ombudsmötet biföll utskottets hemställan (oskr.1998:511).

SFRV:s styrelse lämnade i december år 1998 ett uppdrag till Nämnden för internationell diakoni/Lutherhjälpen att till Kyrkomötet år 2001 bereda en Svenska kyrkans helhetssyn vad gäller frågan om vapenhandel, bistånd och konfliktförebyggande.

Uppdraget har beretts vid den internationella avdelningen inom Kyrkokansliet och redovisas härmed nedan.

2 Ärendets bakgrund i 1998 års ombudsmöte

Under Ombudsmötets behandling av ovan nämnda motion framkommer bl.a. följande från Läronämnden respektive Ekumenikutskottet behandling av ärendet.

Läronämnden avgav yttrande till Ekumenikutskottet i vilket hänvisas till Läronämndens yttrande 1991:506. Bland annat anfördes följande: ”Frågan om svensk vapenexport måste bedömas bl.a. med hänsyn till osäkerheten om hur vapnen kan komma att användas, de fattiga ländernas behov av andra varor, vapenhandelns roll i utvecklingen av konflikter och kriget som miljöförstöring” (Ln 1998:503).

Ekumenikutskottet avgav betänkande i frågan. I avsnittet Bakgrund skrev utskottet att under den senaste 15-års-perioden har fredsfrågan speglats i Svenska kyrkan på skilda sätt. Under 1980-talet var kapprustningen och kärnvapenhotet bakgrund. Kyrkornas världsråds hearing i Amsterdam 1982 väckte frågan om inställningen till kärnvapen borde vara en bekännelsefråga, ha ”status confessionis”. Såväl konferensen Liv och Fred 1983 som Ett brev från biskoparna i fredsfrågan 1984 hade de då fokuserade frågorna om terrorbalansen och tolkningen av läran om det rättfärdiga kriget som viktiga frågeställningar. Åren 1989-94 diskuterade ombudsmötet frågor om svensk vapenexport. Ombudsmötet avslög de första åren ett antal motioner om avveckling av svensk vapenexport.

I avsnittet Utskottet anförs bland annat: Frågan om vapenhandel är komplex. Det är närmast en självklar uppfattning att fördöma en kapprustning som sker på bekostnad av elementära mänskliga behov och samtidigt bejaka varje lands rätt att med vapen försvara sitt folk. Vapenhandel i sig kan därför inte automatiskt vara klandervärd utan sammanhanget och situationen är alltid avgörande. Den internationella vapenhandeln har dock efter det kalla kriget blivit alltmer cyniskt och kommersiell. Stora mängder vapen har samlats i fattiga länder. Dessa har använt mycket knappa ekonomiska resurser på ett sätt som förefaller helt oförsvarbart. Risken är uppenbar att vapenmängden i många fall inte förebygger utan istället åstadkommer konflikter. Det finns inga självklara handlingsmönster när och hur biståndet till ett land ska påverkas av landets ekonomiska satsningar på vapen. Svenska kyrkans hållning har alltid varit att nöden är avgörande oavsett hur de styrande disponerar landets tillgångar.

3 Utgångspunkter för Lutherhjälpens beredning

Svenska kyrkan deltar genom arbetet inom internationell mission och diakoni i långsiktigt utvecklingssamarbete och katastrofinsatser.

Lutherhjälpen utgör ett av tre verksamhetsområden som arbetar inom internationell mission och diakoni. Det beredningsuppdrag som dåvarande SFRV:s styrelse lämnade i december 1998 till Lutherhjälpen kommer att besvaras utifrån det sammanhang Lutherhjälpen är en del av och även utifrån erfarenheter de två övriga internationella verksamhetsområdena har.

Lutherhjälpen har i beredningen av en helhetssyn utgått ifrån det betänkande som Ekumenikutskottet avgav med anledning av ovan nämnda motion och uttalandet *att* inga självklara handlingsmönster finns när och hur biståndet till ett land ska påverkas av landets satsningar på vapen, *att* vapenhandeln i sig inte automatiskt kan vara klandervärd utan att sammanhanget och situationen är avgörande, *att* risken är uppenbar att vapenmängden i många fall inte förebygger utan istället åstadkommer konflikter, *att* Svenska kyrkans hållning alltid har varit att nöden är avgörande oavsett hur de styrande disponerar landets tillgångar samt *att* utskottet trots en allmän uppfattning saknar en helhetssyn för hur Svenska kyrkan skall agera och driva opinion.

I denna del av uttalandet ligger samtliga de tre begrepp som beredningsuppdraget omfattar, nämligen *vapenhandel*, *bistånd* och *konfliktförebyggande*. Begreppen har sedan uppdraget lämnades till Lutherhjälpen fått ökat aktualitet utanför Svenska kyrkan, särskilt begreppet *konfliktförebyggande*.

Syftet med en helhetssyn torde vara att få ett underlag för bedömningen om och när mer än hur Svenska kyrkan skall agera – inklusive driva opinion – i frågor som handlar om vapenhandel, bistånd och konfliktförebyggande. Då Svenska kyrkan generellt sett kan agera på flera olika nivåer och i olika sammanhang, bör utgångspunkten vara att helhetssynen skall hållas generell, ge ett underlag för gemensam reflektion omkring frågorna och utvisa en riktning.

Svenska kyrkan är genom sina internationella ekumeniska kontakter och sitt arbete inom internationell mission och diakoni en del av den världsvida kyrkan och den verksamhet som bedrivs i andra länder än Sverige. Underlaget till helhetssynen bör därför redovisa erfarenheter från den verksamheten. Till detta kommer också de aktiviteter som bedrivs inom svenska och internationella nätverk.

Alla tre delarna av den internationella verksamheten, Lutherhjälpen (LH), Svenska kyrkans mission (SKM) och Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen (EFS), arbetar, multilateralt eller bilateralt, tillsammans med kyrkor, ekumeniska organisationer och nätverk där inte bara kyrkorelaterade organisationer deltar. De tre delarna har genom

sitt engagemang såväl historiskt som i nutid erfarit väpnade konflikters förödande inverkan på människors psykiska, sociala och materiella förutsättningar att organisera sitt samhälle och möjligheter att leva ett värdigt liv.

Såväl Lutherhjälpen som Svenska kyrkans mission och Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen stöder verksamhet som äger rum i länder som antingen är involverade i väpnad konflikt, sedan en tid tillbaka har fred enligt avtal efter decennier av inbördeskrig eller i länder där konflikter av olika slag funnits eller alltjämt finns men som inte alltid beskrivs som väpnade konflikt. Orsakerna till konflikter är många, olika och inte alltid tydliga. Konflikterna kan ha pågått under mycket kort tid eller under en längre period. Det är dock ett faktum att motsättningar tar sig uttryck i etniskt, religiöst och politiskt våld och att våldet är en realitet i människors vardag.

Det finns anledning att i detta sammanhang erinra om ekumenikens historiska engagemang för fredsfrågor och främjande av ömsesidiga relationer mellan människor över nationsgränser. De ekumeniska mötena under 1900-talet ägde rum i den kontext av konflikter och spänningar som då präglade samhällena. Nathan Söderblom inbjöd 1925 – efter första världskrigets slut – till Stockholmsmötet, ett ekumeniskt möte för europeiska kyrkoledare för att diskutera kyrkornas bidrag till ett fredligt Europa. Efter andra världskriget var Svenska kyrkan aktiv i bildandet av Kyrkornas världsråd. Lutherska världsförbundet bildades 1947 i Lund med syftet att bidra till samverkan mellan kyrkorna i Europa och tolv år senare – då kalla kriget var ett faktum – bildades den Europeiska kyrkokonferensen (KEK) som ett uttryck för att bygga broar mellan öst och väst.

Vid Kyrkornas världsråds möte 1968 i Uppsala lyftes Syds dagordning upp liksom den internationella solidariteten samt kampen mot rasismen. Vid Liv- och Fred konferensen i Uppsala 1982-83 behandlades globala rättvisefrågor tillsammans med fredsfrågan. I budskapet från konferensen uttalades att den internationella vapenhandeln måste fördömas och ställas under internationell kontroll. 1985 förenades kvinnor från hela världen i den stora Fredsresan som pågick under tre år. Ett engagemang som kvinnor burit sedan mer än hundra år och som också kommer fram i arbete som syftar till försoning både under och efter långvariga väpnade konflikter. Sju år efter att kalla krigets slut och Sovjetunionen upplöstes möttes den Europeiska kyrkokonferensen i Graz. Konferensen hade åtta år tidigare mötts i Basel då frågan om den politiska öst – västdelningen och kärnvapenhotet hade varit ett tema. 1997 var konfliktbildningen i Europa inte längre en stormaktskamp mellan öst och väst utan en bild av väpnade konflikter inom de stater som tidigare tillhört östblocket. Kriget på Balken ledde till frågan när det kan vara nödvändigt att internationella samfundet ges möjlighet att agera på humanitär grund med militära medel.

Då den helhetssyn som uppdraget avser innefattar tre begrepp som samtliga motsvarar aktiviteter som den svenska regeringen är en del av, finns det anledning att placera helhetssynen i ett nationellt sammanhang och redovisa vad som direkt berör begreppen *vapenhandel, bistånd och konfliktförebyggande*. Detta är särskilt av intresse då Svenska kyrkans agerande i ett nationellt sammanhang, t.ex. vad gäller opinionsbildning, i första hand riktar sig till företrädare för Sverige och svenska intressen i en internationell kontext.

4 Beredningsuppdragets kontext

4.1 Väpnade konflikter – några data

Generellt sett är dagens konfliktmönster ett annat än det som rådde innan Berlinmuren föll och Sovjetunionen upplöstes. De flesta väpnade konflikterna är idag inomstatliga i stället för mellanstatliga och styrda av det kalla kriget.

Enligt tillgängliga uppgifter från Konfliktdatapjektet vid Institutionen för freds- och konfliktforskning, Uppsala universitet, har under den senaste tioårsperioden som redovisats, 1989-1999, förekommit 110 väpnade konflikter i världen på 73 olika platser. Den årliga rapporten fokuserar på antal konflikter, typ av konflikter och var konflikterna äger rum.

Av dessa 110 konflikter var endast sju av dem mellanstatliga och två av dessa var aktiva under 1999, Indien-Pakistan och Etiopien- Eritrea. Resterande 103 väpnade konflikter under tioårsperioden var alltså inomstatliga. Av de 110 konflikterna var 37 aktiva år 1999. Konfliktdatapjektet kommenterar att det snarare är ett undantag än en regel att konflikter avslutas genom fredsavtal. Tendensen är att många konflikter upphör att vara väpnade men utan att en egentlig lösning av konflikten uppnåtts.

Av de 37 väpnade konflikter som pågick under 1999 var 35 inomstatliga. Av de konflikter som pågick ägde 16 rum i Afrika (bl.a. i Etiopien som både hade inomstatliga konflikter och en mellanstatlig konflikt, i Sudan, Sierra Leone, Kongo, Demokratiska republiken Kongo, Rwanda och Uganda) och 14 i Asien (bl.a. i Indien som både hade inomstatliga konflikter och en mellanstatlig konflikt, i Burma/Myanmar och Filippinerna). I Europa pågick tre väpnade konflikter (i Ryssland – Tjetjenien och Dagestan, Jugoslavien), i Mellanöstern två (Israel och Turkiet) liksom i Latinamerika (Colombia och Peru).

4.2 Vapenhandeln

När man redogör för vapenhandel måste man ha i beaktande att det finns såväl en legal handel med vapen som en illegal handel med vapen. De fakta som går att ta fram hänför sig till den legala delen av vapenhandeln. Det är också så att tillgänglig statistik huvudsakligen avser vad som kallas för större vapensystem och inbegriper oftast inte vad som kallas för lätta vapen. Inte heller det av FN:s generalförsamlings inrättade globala vapenhandelsregistret inkluderar kategorin lätta vapen. Registret är dessutom inte obligatoriskt utan frivilligt. Sveriges regering har sedan 1990 lämnat en redogörelse över den svenska krigsmateriellexporten till registret.

Under perioden 1990-1999 minskade militärutgifterna i världen med drygt 28 procent. För Europa minskade utgifterna med nära 50 procent och i Nordamerika med 27 procent. Under samma period ökade däremot militärutgifterna i bl.a. Nordafrika, Sydamerika, Sydasiien, Östasien.

Vad först gäller handeln med det som benämns som större vapensystem är den stora gruppen av exportörer länder i Nord och merparten av importörerna återfinns bland länder i Syd. Bland de exporterande länderna är USA den största exportören, som under 1990-talet stod för knappt 50 procent.

Under 1990-talets senare hälft ägde den största importen av krigsmateriel rum i asiatiska länder, ca 40 procent, följd av regionen Mellanöstern där importen motsvarade ca 30 procent medan importen till Afrika bara motsvarar ca 2 procent.

Enligt uppskattningar från FN finns det omkring 500 miljoner vapen som tillhör kategorin lätta vapen. 90 procent av de som dött i krig sedan andra världskriget har

dött till följd av lätta vapen. Av dessa är 80 procent civila och majoriteten är barn. G8-länderna står för ca 90 procent av den totala lagliga handeln av lätta vapen. Det finns uppgifter om att den illegala handeln av lätta vapen står för så mycket som 50 procent av den totala marknaden. Det är inte ovanligt att denna grupp av vapen också används som handelsvara för den enskilde innehavare som inte längre behöver sitt vapen. I instabila regioner finns det alltid en efterfrågan. FN kommer att sommaren 2001 hålla en internationell konferens om den olagliga handeln med lätta vapen.

EU:s medlemsstater har 1998 gemensamt antagit åtta miniminormer som skall vara vägledande när respektive stat skall bedöma exporttillstånd – EU:s uppförandekod. Kriterierna är inte bindande men enligt avtalet skall respektive medlemsstat lämna en rapport över exporten och tillämpningen av miniminormerna.

Under 1990-talet har antalet länder som Sverige exporterat till ökat från drygt 30 stycken 1990 till mer än 40 länder 1999. Under denna tioårsperiod har drygt 20 procent av krigsmaterielexporten gått till Asien, knappt 5 procent till Latinamerika medan regionen Afrika endast erhållit 0,2 procent av den svenska exporten. Det svenska företaget Ericsson är ett av flera företag som producerar krigsmateriel för export. Denna produktions andel av den totala försäljningen inom företaget är procentuellt sett liten i förhållande till den övriga produktionens. Däremot är värdet av den lilla andelen högt och medför att Ericsson som företag återfinns bland de största krigsmaterielproducenterna i Sverige. Företaget återfinns också bland världens 40 största krigsmaterielproducerande företag.

Den vapenhandel som sker från Sverige är föremål för kontroll genom den sedan 1996 inrättade myndigheten Inspektionen för strategiska produkter (ISP). Denna myndighet beviljar t.ex. utförelsetillstånd och granskar rapportering från företag. Bedömningen av om tillstånd skall beviljas sker förutom med ledning av lagar och förordningar även av riktlinjer som riskdagen fastställt. Sedan mitten av 1980-talet finns det också ett rådgivande parlamentariskt sammansatt organ knutet till den tillståndsgivande myndigheten. Sedan 1996 heter denna rådgivande instans Exportkontrollrådet.

Sverige är också som stat på väg in i ett samarbete med fem andra medlemsländer i EU, nämligen Frankrike, Storbritannien, Tyskland, Italien och Spanien om den europeiska försvarsindustrin. Dessa sex stater står tillsammans för ca 90 procent av den vapenexport som sker från EU-länder. Samarbete grundar sig på ett mellanstatligt avtal som slöts sommaren 2000. Detta avtal skall behandlas för ratificering av vårriksdagen 2001. Avtalet föregicks av en avsiktsförklaring – a Letter of Intent (LOI) – som avgavs av de sex ländernas försvarsministrar sommaren 1998. Samarbetet syftar bl.a. till att upprätta ett ramverk för att underlätta omstruktureringen av försvarsindustrin i Europa, att säkra tillförseln av försvarsmateriel och försvarsmaterieltjänster, att underlätta utbyte av sekretessbelagd information, att främja samordning av gemensam forskningsverksamhet för bl.a. teknologiutveckling, att förenkla och minska omfattningen av parternas procedurer i fråga om kontroll av överföring och export av militär materiel och teknologi.

Vad gäller sistnämnda syfte är det värt att notera att det med export enligt avtalet avses förflyttning av försvarsmateriel och försvarsmaterieltjänster från en part till en icke-part.

Förfarandet och principerna för fastställande och revidering av tillåtna exportdestinationer regleras i artikel 13 punkten 3. I artikeln anges bl.a. att parternas nationella politik på exportkontrollområdet, uppfyllandet av deras internationella åtaganden inklusive kriterierna i EU:s uppförandekod, samt skyddet av parternas försvarsintressen inklusive bevarandet av en stark och konkurrenskraftig europeisk försvarsindustriell bas skall beaktas i det samråd som äger rum innan ett beslut fattas med konsensus.

Genom detta försvarsindustrisamarbete kommer Sverige att samarbeta med två av de permanenta medlemmarna i FN:s säkerhetsrådet, nämligen Frankrike och Storbritannien. Säkerhetsråd har som huvuduppgift att upprätthålla internationell fred och säkerhet.

I detta sammanhang finns det anledning uppmärksamma att de fem permanenta medlemmarna också hör till de största exportörerna av större vapensystem och att de, tillsammans med övriga stater i Säkerhetsrådet, samtidigt är företrädare för FN:s årtionde för en freds- och ickevåldskultur för världens barn.

Den utveckling som kan utläsas av vad ovan beskrivits är att vapenhandeln inte längre politiskt ses som bara en nationell angelägenhet. Det globala registret i FN:s regi och den uppförandekod som EU antagit är dock inte tvingande för enskilda stater utan bygger på att det ska finnas ett intresse och en vilja att frivilligt åta sig ett ansvar att använda sig av de instrument som står till buds. För svenskt vidkommande har dock ett steg till tagits i den internationalisering som pågår genom att på regeringsnivå ingå samarbetsavtal med fem andra europeiska stater. Det finns anledning anta att det i vissa situationer kan visa sig bli svårt för Sverige att hävda företräde för de nationella kriterierna och den nationella praxis som hittills rått. Frågan är också i vilken utsträckning den parlamentariska kontroll som idag föreligger av utförelsestillstånd – om än under sekretess – kommer att begränsas eller minska vid tillämpningen av det avtal som Sverige ingått. Från ett statsperspektiv kan dock ett internationellt avtal om samarbete också innebära att en nationell vapenindustri underordnas en extern kontroll som utövas utanför landets gränser, vilket minskar en nations möjlighet att på egen hand, utan insyn rusta.

4.3 Utvecklingssamarbete och konfliktförebyggande

4.3.1 Aktuella initiativ av den svenska regeringen

4.3.1.1 Utvecklingssamarbete – Globkom

Det pågår sedan början av år 2000 ett utredningsarbete om Sveriges politik för global utveckling. Kommittén är parlamentariskt sammansatt och har enligt direktivet (1999:80) uppgiften att utreda hur Sveriges politik för globalt ekonomisk, social och ekologisk hållbar utveckling bör vidareutvecklas utifrån ett solidariskt synsätt i en tid av allt starkare globala ömsesidiga beroenden. Utredningsarbetet skall pågå till den sista oktober år 2001. I kommittén ingår också experter och sakkunniga. En av de sakkunniga är Margaretha Ringström, tidigare direktor för Lutherhjälpen.

Syftet med översynen anges vara att utifrån en vision om solidaritet i globaliseringens tid föreslå åtgärder för att vidareutveckla en sammanhållen politik för att främja en globalt ekonomisk, social och ekologisk utveckling. Kommittén skall ha ett fattigheds- och rättighetsperspektiv där de fattigas rätt tydliggörs. Kommittén skall utifrån de senaste årens skrivelser och strategier utarbeta en syntes som kan utgöra en plattform för den framtida utvecklingspolitiken och utvecklingssamarbetets roll i denna. De skrivelser som avses är ”De fattigas rätt – vårt gemensamma ansvar” (Skr. 1996/97:169), ”Demokrati och mänskliga rättigheter i Sveriges utvecklingssamarbete” (Skr. 1997/98:76), ”Jämställdhet som ett nytt mål för Sveriges internationella utvecklingssamarbete” (Prop.1995/96:153), ”Sveriges internationella samarbete för hållbar utveckling (Skr.1996/97:2) samt ”Svensk handelspolitik inför en ny WTO-runda”.

Kommittén skall vidare se över de biståndspolitiska målen. Det lyfts fram att det humanitära stödet och biståndets betydelse för konfliktförebyggande och konflikthantering inte har något tydligt uttryck i målen, inte heller det övergripande målet om en hållbar utveckling, främjandet av mänskliga rättigheter eller u-ländernas integration i

den internationella handeln. Bland de strategiska uppgifterna omnämns att kommittén utifrån ett utvecklingsperspektiv skall belysa, analysera och i tillämpliga fall föreslå åtgärder vad gäller utvecklingssamarbetets roll i samband med konfliktförebyggande och konflikthantering men också vad gäller rättighetsperspektivet i utvecklingssamarbetet i syfte att förena de normativa systemen – framför allt de internationella konventionerna om de mänskliga rättigheterna och respekten för den humanitära rätten – med den operativa verksamheten.

4.3.1.2 Konfliktförebyggande

Under år 2000 har Sveriges regering till riksdagen presenterat skrivelsen ”Att förebygga väpnade konflikter” (Regeringens skrivelse 2000/01:2) som en uppföljning till handlingsprogrammet med samma titel (Ds 1999:24).

I handlingsprogrammet anges att konfliktförebyggande verksamhet inkluderar åtgärder som både behandlar konfliktens grundläggande orsaker såväl som symptomen på konflikter. Det centrala ur ett konfliktförebyggande perspektiv är att de initiativ som vidtas måste ha anknytning till en konkret risksituation näraliggande eller avlägsen, där en väpnad konflikt kan bryta ut. Enskilda organisationer anges ha en viktig roll att spela, inte minst då det gäller faktainhämtning, analys och tidig förvarning.

I handlingsprogrammet uppmärksammas också ekumenikens och den interreligiösa dialogens roll för att minska en hotfull politisering av religionen. Betydelsen av stärkt kunskap om andra kulturer och religioner samt ökat kulturutbyte för att tydliggöra de gemensamma värderingarna lyfts fram. Religionen bedöms kunna ge ett viktigt och konstruktivt bidrag till det konfliktförebyggande arbetet genom att lyfta fram grundläggande frågor om etik och människosyn, genom att betona individens ansvar och ge människorna en djupare känsla av framtidshopp samt genom att stimulera till öppenhet, tolerans och försoning mellan kulturer.

I samma handlingsprogram uppmärksammas också problemet med lätta vapen och fyra områden som Sverige vill arbeta inom. Två av dessa områden är att eftersträva öppenhet i vapenproduktion och vapenöverföring samt att eftersträva att avrustning, demobilisering och reintegration av kombattanter införs som en integrerad del i fredsavtal och fredsfrämjande insatser i post-konfliktuella situationer.

I regeringsskrivelsen anges att konfliktförebyggande syftar till att på ett konstruktivt sätt kanalisera, eller transformera, konflikter, i meningen samhällsmotsättningar, genom fredliga procedurer och strukturer och förhindra att de tar sig väpnade uttryck. Vidare anger regeringen bl.a. följande i de två första inledande avsnitten. Tyngdpunkten i politik och folkrätt förflyttas från nationell säkerhet och suveränitet till människors säkerhet, mänskliga rättigheter och demokrati. Det innebär att de konfliktorsaker som ett konfliktförebyggande arbete måste angripa omspanner ett mycket bredare fält än mellanstatliga motsättningar. Fattigdom och skriande välståndsklyftor, etnisk och religiös förföljelse och politiskt förtryck är konfliktorsaker som idag är mer framträdande än tidigare. Det internationella samfundet i vid bemärkelse – stater och internationella och enskilda organisationer samt andra samhällsaktörer – måste genomsyras av ett konfliktförebyggande perspektiv eller, om man så vill, en konfliktförebyggandets kultur.

I skrivelsen står också att läsa bl.a. följande. Under det senaste årtiondet har den traditionella säkerhetspolitiken genomgått en perspektivförändring. Från en tidigare fokusering på militära säkerhetshot riktade mot den egna nationen har insikten vuxit fram om att internationell säkerhet och regional stabilitet även förutsätter respekt för mänskliga rättigheter och ett demokratiskt styrelseskick. Mänsklig säkerhet är en förutsättning för den samhälleliga stabilitet som är avgörande för regional och inter-

nationell fred och säkerhet. Det generella målet är att värna om den enskildes rätt, oavsett kön, ras, religion eller nationalitet, till liv, hälsa och frihet att utvecklas i enlighet med sina personliga förutsättningar.

Regeringen förordar ett integrerat synsätt i sitt arbete för förebyggande av konflikter. Instrumenten för detta synsätt är enligt regeringen utvecklingssamarbetet, folkrätten, demokrati och säkerhet, ekonomisk och social utveckling, ekonomisk integration och handel.

Vad gäller *utvecklingssamarbetet* lyfts kvinnors och flickors situation fram som ett strukturellt samhällsproblem, biståndsorgans funktion att uppmärksamma brott mot mänskliga rättigheter samt en djupare förståelse för lokala maktstrukturer och samhällets fördelning av resurser. Vad gäller *folkrätten* anges bl.a. att väpnade konflikter ofta föregås – eller rent av orsakas – av grova kränkningar av befolkningens rättigheter. Respekt för folkrättens regler om mänskliga rättigheter är därför en viktig faktor för att förebygga väpnade konflikter. Det internationella arbetet handlar idag i stor utsträckning om att främja anslutning till och efterlevnad av normativa regler. Vad gäller *demokrati och säkerhet* lyfts länken mellan demokrati och konfliktförebyggande fram samt regeringsskrivelsen ”Demokrati och mänskliga rättigheter i Sveriges utvecklingssamarbete” (Skr 1997/98:76) och den demokratidefinition som där anges – formella demokratiska institutioner, demokratisk kultur och respekt för mänskliga rättigheter.

Vad gäller *ekonomisk och social utveckling* betonas att fattigdom och bristen på mänsklig säkerhet är intimt sammankopplade för ekonomiskt utestängda människor samtidigt som faktorer som är förknippade med fattigdom – bristen på rättigheter, makt och deltagande – också utgör konkreta orsaker till att väpnade konflikter växer fram och fortgår. Vad slutligen gäller *ekonomisk integration och handel* anger regeringen bl.a. följande. Väpnade konflikter skapar också förutsättningar för en typ av ekonomier som inte kan frodas i fredstid och som har en negativ inverkan på insatser som vidtas för att förhindra att väpnade konflikter uppstår eller åter blossar upp. Handel med vapen, narkotika, diamanter och människor, förskingring och tvångsarbete, etnisk rensning m.m. kan bidra till att en väpnad konflikt uppstår, sprids eller fortlever. Kunskap om aktörers ekonomiska och privata intressen är därför nödvändig för att på ett effektivt sätt förebygga eller på andra sätt hantera en väpnad konflikt.

4.3.2 Svenska kyrkans internationella arbete på nationell nivå

4.3.2.1 Internationell ekumenik på global nivå

Kyrkornas världsråd

Årtiondet 2001-2010

Kyrkornas världsråds nya årtionde går under rubriken ”Att övervinna våldet”. Den åttonde generalförsamlingen i Harare 1998 deklarerade att Kyrkornas världsråd skulle arbeta strategiskt inom kyrkorna för att skapa en kultur av icke-våld och försoning. Dekaden kommer att bygga på redan tagna initiativ runt om i världen och även erbjuda ett forum för att dela med sig och lära av varandras erfarenheter samt att etablera relationer. Kyrkornas världsråd har också planerat flera projekt varav ett har namnet ”Peacebuilding and Disarmament” (Fredsbyggande och nedrustning). Projektet har som ett bland flera mål att omformulera begreppet global säkerhet så att fokus kommer att ligga på personers trygghet och välbefinnande. En av aktiviteterna inom projektet kommer att vara deltagande i det förberedelsearbete som sker inom FN inför den världskonferens om lätta vapen som ska äga rum år 2001.

Generalförsamlingen 1998

I slutdokumentet från Harare 1998 står bl.a. följande att läsa som anknyter till frågan om konfliktförebyggande arbete.

Mänskliga rättigheter utgör en grundläggande bas för en rättvis och hållbar fred. Brister i respekten för dessa rättigheter leder ofta till konflikter och krig, och har flera gånger under det århundrade som gått även lett till folkmord som resultat av ett okontrollerat etniskt, rasistiskt och religiöst hat. Det har återkommande gånger visat sig att det internationella samfundet varit oförmöget att stoppa folkmord som väl börjat. Det föreligger ett överhängande behov av att ta fasta på den läxa man lärt, och skapa mekanismer för tidig varning när riskerna blir synbara. Kyrkorna är oftast de som har störst möjlighet att upptäcka det överhängande hotet, men de kan endast hjälpa när de själva är en del av samhällets svar på evangeliet om kärlek till nästan, även när nästan är ens fiende.

Att inbegripa mänskliga rättigheter i ansträngningarna att förhindra eller lösa en konflikt genom fredsuppdrag är en välkommen utveckling. När en konflikt har upphört skall den sociala och rättsliga strukturen reformeras i syfte att gynna mångfald och fredsskapande åtgärder bland folket. Fredsöverenskommelser skall innehålla internationella standards för mänskliga rättigheter och humanitär rätt och deras tillämpning skall säkras.

Mänskliga rättigheter och människans ansvar går hand i hand. Kyrkornas och andras skyldighet är i första hand att inrikta sig på brotten mot mänskliga rättigheter och att förbättra skyddet för dessa inom det egna samhället. En viktig uppgift är att uppmärksamma de grundorsaker till övergrepp som står att finna i nationella och internationella strukturer eller som utgör ett resultat av externt stöd till repressiva regimer.

Lutherska världsförbundet

Generalförsamlingen 1997

I slutdokumentet från LVF:s generalförsamling står bl.a. följande att läsa som är av intresse för det konfliktförebyggande arbetet:

På nationell och internationell nivå är LVF kallad till att underlätta dialog, fred och försoning i varje skede i utvecklingen av en konflikt. Det tycks finnas ett bristande intresse inom det internationella samfundet att följa upp och implementera avslutade fredsprocesser. Trots att huvudorsakerna till konflikten har uppmärksamats, fortsätter övergreppen mot mänskliga rättigheter. LVF uppmanas därför ofta att stödja och delta i lokala initiativ för hållbar fred, rättvisa, genuin försoning och återuppbyggnad av det civila samhället samt att etablera förtroende mellan folk och nationer.

Absolut grundläggande för denna process är behovet av att berätta sanningen om oförrätterna. Om detta inte behandlas kommer kommande generationer att vara dömda till upprepade konflikter.

Vi får inte heller glömma behovet av att fostra och arbeta för försoning på gräsrotsnivå där offren finns. Fredsöverenskommelser leder ingenstans utan försoning där offren lever. Utbildning för fred och konfliktlösning är en särskild uppgift för kyrkorna.

4.3.2.2 Ekumeniskt arbete på nationell nivå

Sveriges Kristna Råd (SKR) har på olika sätt engagerat sig i vapenhandelsfrågor och konfliktfrågor. SKR har bl.a. anordnat ett seminarium om JAS, deltagit i den offentliga debatten och uttalat sig om Kosovokrisen. Under försommaren 2001 kommer en kyrkoledarkonferens att hållas om vapenhandel i samband med att Sverige avslutar sin period som ordförandeland i EU. Under konferensen kommer bl.a. ramavtalet mellan sex europeiska länder – samtliga också EU-länder – liksom EU:s uppförande-

kod för vapenhandel och lätta vapen att behandlas. Som ett led i förberedelsen för denna konferens har SKR i samarrangemang med Kristna Fredsrörelsen, Frikyrkliga studieförbundet och Svenska Freds utarbetat ett studiecirkelsmaterial om vapenhandel (En studiecirkel om handeln & vandeln med krut i).

SKR kommer att under februari år 2001 genomföra en delegationsresa tillsammans med Svenska Missionsrådet (SMR) till Burma för att möte Burmas Kristna Råd och företrädare för kyrkor och samfund. I den ekumeniska delegationen deltar från Svenska kyrkan ordföranden i SMR, Hilda Lind, och biskopen Lars-Göran Lönnermark.

4.3.2.3 Internationell mission och diakoni

Svenska kyrkan deltar genom det internationella arbetet inom mission och diakoni i regioner som på olika sätt präglas av konflikter – väpnade konflikter mellan stater, inbördeskrig, strider mellan väpnade grupper. Våldet tar sig också andra uttryck, såsom genom förtryckande strukturer, och återfinns inte bara mellan regimen och invånare i ett land utan också mellan olika intressegrupper. Våldets närvaro i människors vardag är en realitet. Grogrunden för våld och konflikter kan vara diskriminering på grund av religion eller etnicitet, annan diskriminering och bristande respekt för mänskliga rättigheter, behandlingen av minoriteter, bristande tillträde till beslutande forum, frånvaro av rättssäkerhet, ökande försörjningssvårigheter, konkurrens om knappa naturresurser, odlingsbar mark och vatten.

Lutherhjälpen, SKM och EFS är såväl i det bilaterala som i det multilaterala samarbetet, partner till partner verksamma i andra delar av världen. Betoningen i verksamheten ligger därför på dialog och samtal om den verksamhet som Lutherhjälpen, SKM och EFS deltar i, dels genom ekonomiskt stöd, dels genom att delta i kunskapsutveckling och att bidra till att kontakter skapas och för SKM:s och EFS:s del även genom personella resurser – missionärer. Lutherhjälpen bidrar också med personella resurser genom att sekondera biståndsarbetare till Lutherska världsförbundet.

Den internationella verksamheten innefattar stöd till såväl långsiktigt utvecklings-samarbete som till katastrofinsatser. Verksamheten planeras och prioriteringar görs utifrån fastställda prioriterade områden. Som exempel på prioriterade områden kan för Lutherhjälpen nämnas ekologiskt hållbar utveckling samt social och ekonomisk rättvisa, för SKM mänskliga rättigheter och demokrati samt religionsmöten och för EFS kan nämnas teologisk utbildning och reflektion.

Innehållet i verksamheten visar som helhet på ett konfliktförebyggande syfte. I de projektbeskrivningar som uttryckligen nämner konflikter i samhället, återkommer uttryck som *fred, fredsbyggande åtgärder, kvinnor i fredsprocessen, förståelse mellan religioner, försoning, interreligiös dialog, religionsmöten, mötesplatser, konfliktlösning, samexistens, rehabilitering av krigsskadad och krigstrött befolkning, lokal livsmedelsproduktion, konfliktförebyggande slumarbete*, för att beskriva projektens fokus. Dessa uttryck visar på ett arbete som pågår både före, under och efter konflikter. Det är viktigt att notera att detta arbete pågår i olika delar av världen – i Afrika, Latinamerika, Mellanöstern, delar av Asien samt även i Europa.

Till dessa projekt skall sedan läggas alla andra projekt som också bedrivs i ett långsiktigt perspektiv för att stärka människor i deras möjlighet att påverka sin egen situation. Om kyrkan inte begränsar det som kallas för konfliktförebyggande arbete till insatser då konflikter lett till våldsamheter och hotet om väpnad konflikt redan formulerats, utan istället utgår från en bredare förståelse av begreppet konfliktförebyggande, då hör det konfliktförebyggande arbetet också hemma i religionsdialogen, i skolan och annan utbildning, i socialt arbete, i miljöarbetet, i arbetet mot kränkningar av mänskliga rättigheter, i arbetet för att möjliggöra deltagande på demokratisk bas.

Konflikter, olika till såväl art som omfattning, finns det i alla samhällen. Det måste dock finnas en beredskap för och redskap att hantera dem, liksom de grundorsaker som kan ligga bakom. Kyrkan bör kunna säga att arbetet syftar till att förebygga att konflikter utvecklas till destruktivt våld och till krig.

Nedan följer några exempel på verksamhet som stöds av internationell mission och diakoni och som äger rum i konfliktdrabbade regioner. Exemplet visar på beröringspunkter mellan vapentillgång och matförsörjning, på vikten av att ha ett konfliktförebyggande perspektiv i utvecklingssamarbetet, på försoningsarbete efter långt inbördeskrig samt exempel på när sociala insatser görs i konfliktförebyggande syfte. Exemplet visar också partners närvaro i konfliktområden.

Action by Churches Together (ACT International)

Action by Churches Together (ACT International) är globalt nätverk av kyrkor och hjälporganisationer för katastrofinsatser. Lutherhjälpen är en av medlemmarna. Den enskilt största hjälpinsatsen under 1999 ägde rum på Balkan där ACT arbetade i Kosovo, Montenegro och Serbien liksom i Makedonien och Albanien. ACT erbjuder hjälp till de som drabbas av naturkatastrofer samt nödsituationer som uppkommer på grund av krig och inbördeskrig. Hjälpen ges oberoende av personernas ras, kön, tro, nationalitet, etniska ursprung eller politiska övertygelse.

ACT arbetar utifrån etiska riktlinjer – en uppförandekod som består av tio punkter. Vad gäller det aktuella beredningsuppdraget är punkterna 1 och 4 av särskilt intresse. Den första punkten lyder ”Att nå fram med humanitär hjälp går före all annan hänsyn” och den fjärde punkten lyder ”Vi får inte bli redskap för regeringens politik”. I tidningen Lutherhjälpen nr 3/1999 återges koden och exempel hämtas från svälten i Nordkorea 1997-98 respektive från Sudan 1998. I det första fallet nämns att biståndsorganisationer kritiserats för att ge stöd till en kommunistiskt hårt censurerad enpartistat. I det andra fallet kritiserades biståndsorganisationer för att förlänga kriget genom att ge mat till de svältande. Det påpekades att det i flyktingläger är svårt att se vilka som är med i gerillan och vilka som inte är det. Några kommer att försvinna från lägret och ta upp striderna igen. Lutherhjälpens direktor kommenterar i artikeln att de är medvetna om att hjälpen kan bidra till att en konflikt kan fortsätta men alternativet att inte ge mat till de som svälter är ett för dåligt alternativ.

Människor i nöd måste få den hjälp de behöver men kyrkans diakonala uppdrag kräver också att kyrkan kritiskt analyserar den kontext – lokal, nationell, internationell – inom vilken diakonin verkar och strävar efter att stödja långsiktigt hållbara levnadsförhållanden för människor. Som medlem i ACT finns det ett fortlöpande ansvar att beakta detta och ta upp det i diskussioner om t.ex. policy för katastrof- arbete.

Life & Peace Institute (LPI)

Samma år som Ekumenikutskottet behandlade motionen om vapenhandel (1998), utbröt väpnade strider mellan Etiopien och Eritrea. Eritrea hade då varit en självständig stat i fem år och Etiopien hade haft en ny konstitution i fyra år. Det blev ett krig som skulle pågå under två år. Enligt uppgift hade länderna tillsammans sedan 1998 spenderat motsvarande 5 miljarder kronor på att köpa avancerad militär utrustning, huvudsakligen från östländer och Kina. Dessutom hade båda länderna mobiliserat flera hundratusen personer, Etiopien 350 000 och Eritrea ca 200 000. Eritreaner med etiopiskt medborgarskap tvingades lämna Etiopien. Parallellt med kriget genomled miljontals invånare i regionen svår torka och matbrist.

1990, åtta år tidigare, då kriget mot Mengistu fördes, skrev dåvarande chefen för *Horn of Africa programme vid Life and Peace Institute*, Sture Normark, bl.a. följande

i tidningen Lutherhjälpen nr 3/90. ”Vi fick ju höra att svältkatastrofen 84-85 ... berodde på uteblivna regn och utarmad jord. Men den stora boven, krigen som pågick i landet, doldes skickligt av myndigheterna. Att man från östlänarna köpte vapen för över 7 tusen miljoner kronor samma år som vi i väst tävlade om att göra hjälteinsatser för de nödlidande var inte något man hörde talas om då.” ”Kyrkorna och biståndsorganisationerna måste inse att risken är mycket stor, att hela tiden utsättas för manipulation, att utnyttjas i en eller annan riktning.”

Life and Peace Institute återkommer tio år senare till samma tema i en artikel i *Horn of Africa Bulletin*, sommaren 2000 (2000, vol. 12, no:4) om bistånd till fred. I artikeln skrivs bl.a. om historien som upprepar sig då de regionala aktörerna på Afrikas Horn fortfarande spenderar miljoner dollar av sina begränsade resurser på militära lösningar för de konflikter de är involverade i. Artikeln nämner två olika lösningar som biståndsgivare har på detta. Den ena är uppfattningen att aggressorer inte skall ha någon som helst rätt till bistånd. Den andra är uppfattningen att utifrån ett humanitärt perspektiv hävda att oskyldiga inte skall drabbas för något de inte är ansvariga för. Utmaningen för biståndsgivare uppges vara att inkorporera fredsfrämjande aktiviteter som en väsentlig del av varje utvecklingsinsats.

LPI har i sitt arbete också fokuserat på kvinnors roll i konflikter och efterföljande fredsarbete.

I ett senare nummer samma år av *Horn of Africa Bulletin* (no:5) uppmärksammas kvinnors betydelsefulla arbete under konflikter för att få samhället att ändå fungera och det arbete de gör som fredsmäklare men också svårigheterna de möter när den väpnade konflikten är över.

I artikeln uppmärksammas också att FN:s säkerhetsråd på den internationella kvinnodagen fastslog att fred är ofrånkomligt sammankopplat med jämlikhet mellan man och kvinna. Artikelförfattaren lyfter vidare fram bl.a. följande. Det är viktigt att erkänna det faktum att kvinnor är de huvudsakliga offren för krig, de förolyckas inte utan dödas, våldtas, lemlästas som ett medel för att förgöra fienden, bryta ned motstånd, sprida skräck och inte minst som ett medel för etnisk rensning. Men kvinnor är inte bara offer, de tar också på sig en ny och viktig roll under konflikter. De upprätthåller många av samhällets centrala funktioner såsom skola, hälsovård och handel. De blir också familjeöverhuvuden och ansvarar för familjens mat och säkerhet. Det är också regel att kvinnor engagerar sig i konkret arbete för fred i sina samhällen. De öppnar dialogen med kvinnor från andra religionsgrupper, de arbetar för avväpning, de utbildar i konfliktmedvetenhet och konfliktlösningar utan våld. En hållbar fred förutsätter att alla delar av samhället deltar i processen. Då krigsdrabbade samhällen har begränsade resurser både ekonomiskt och personellt, kommer ett samhälle som inkluderar kvinnor i fredsprocessen fördubbla sin resursbas. I en deltagande process där varje person, man som kvinna, tar del på lika villkor ges en legitimitet för en fredsöverenskommelse.

Lutheran Church in Liberia (LCL) och Lutheran World Federation (LWF)

I Liberia rasade under åren 1989-1997 ett brutalt inbördeskrig. Den lutherska kyrkan (LCL) och Lutherska världsförbundet (LWF/WS Liberia Program) påbörjade 1998 ett gemensamt program för traumabearbetning – *Trauma Healing and Reconciliation Programme*. Både LCL och LWF/WS hade redan under inbördeskriget bedrivit arbete med traumabearbetning och försoning. Målgruppen för det gemensamma programmet är personer som drabbats av kriget. Det är kvinnor och män i alla åldrar samt barn. Målgruppen har indelats i två huvudgrupper, dels de som direkt drabbats av kriget – varit stridande, kvinnor och flickor som blivit våldtagna, föräldralösa eller övergivna barn, barnsoldater, mödrar som blivit ensamstående – dels de som indirekt

drabbats av kriget och fått fysiska och psykiska men – lokala ledare, traditionella ledare, religiösa ledare samt organisationer eller personer som arbetar med personer som tillhör den första gruppen.

Traumabearbetningsprojektet bedöms både av LCL och LWF/WS vara ett arbete som ska ges högsta prioritet. Denna verksamhet är kyrkans bidrag till hela det liberianska samhället och folket i den pågående fredsprocessen och arbetet är inte evangeliserande. Det är därför viktigt att låta projektet vara inklusivt och omfatta alla liberianer oberoende av deras religiösa, etniska, politiska tillhörighet eller sociala bakgrund. Biskopen för Lutheran Church in Liberia (LCL) säger i en intervju i tidningen Lutherhjälpen (3/1999) att alla måste tala med varandra för att förebygga nya konflikter. Projektet ordnar workshops där människor får mötas och inför varandra berätta om vad de varit med om och utsatts för. De får lära sig hantera sina traumatiska upplevelser och om möjligt också får kraft att våga se fram mot en mer normal tillvaro. Projektet ordnar också utbildning för lokala fredsbyggare och för personer inom säkerhetstjänsten. Den sista gruppen har en avgörande roll i fredsprocessen genom att den kan påverka processen såväl i positiv inriktning som i negativ inriktning. En viktig aspekt för projektet är att inbegripa situationen inom familjen under rubriken ”peace must begin at home” då fred hemma är en förutsättning för fred i stort.

Henry Martin Institute of Islamic Studies

Svenska kyrkans mission ger ekonomiskt stöd till det ekumeniska centret *Henry Martin institute of Islamic studies* i Indien som bl.a. bedriver ett konfliktförebyggande slumarbete i Hyderabad. Institutet grundades för 60 år sedan för att utbilda kristna missionärer för deras arbete bland muslimer. Under åren har institutet förändrat sin inriktning till att mer fokusera på en öppen dialog med muslimer. På 1980-talet togs ytterligare steg i förändringen i riktning mot ett djupare engagemang för fredsbyggande arbete i sammanhang där det finns en interreligiös spänning. Projektet i Hyderabad är ett svar på den situation som uppkom efter våldsamma motsättningar i slumområden mellan olika religiösa grupper. Verksamheten vänder sig till både hinduer och muslimer med syftet att dessa grupper skall mötas i aktiviteterna, bl.a. genom praktisk yrkesutbildning och inkomstgenererande projekt. Projektet syftar också till att finna en modell för lokala, konkreta konfliktförebyggande åtgärder. I projektet drivs också primärskola för barn i åldrarna 5-12 år och en hälso- och sjukvårdsklinik.

Andra aktiviteter

Förutom de exempel som ovan angivits deltar Svenska kyrkans internationella mission och diakoni i andra typer av aktiviteter såsom insamlingskampanjen *Fred och folkrätt* under senhösten 2000 tillsammans med Caritas, Diakonia och Palmecentret för bl.a. psykisk och fysisk rehabilitering och försoningsarbete i Mellanöstern samt anordnandet av ett seminarium i december samma år om konflikten i Sudan och kyrkans roll i arbetet för fred och försoning.

Under hösten arrangerade också Lutherhjälpen tillsammans med Kristna Fredsrörelsen ett heldagsseminarium under rubriken *Den internationella vapenhandeln och internationell mission och diakoni*. Lutherhjälpen inbjöd ombud för de tre internationella verksamhetsområdena till seminariet med syftet att ge ombuden en möjlighet till reflektion omkring de sammanhang det internationella arbetet påverkas av.

I januari månad 2001 påbörjar kansliet sitt deltagande i ett projekt inom nätverket Forum för Fredstjänst om konfliktkonsekvensbedömningar av biståndsprojekt. Deltagande organisationer skall inom projektet ta del av erfarenheterna från ett internationellt forskningsprojekt som utarbetat en analysmodell för att bedöma biståndsprojekt

i områden där väpnad konflikt pågår eller där risken för väpnad konflikt är stor, utifrån tesen ”Do No Harm”. Projektet beräknas pågå under hela 2001 med finansiering från Sida.

Svenska kyrkan är också en av fyra huvudmän för Frivilligorganisationernas Fond för Mänskliga Rättigheter (de övriga är Diakonia, Rädda Barnen, Röda Korset). I detta sammanhang aktualiseras vapenhandelns och väpnade konflikters kopplingar till kränkningar av mänskliga rättigheter.

Svenska kyrkans internationella mission och diakoni för också ett samtal med Sida om att vidga kriterierna för samarbetet bl.a. för att också kunna inkludera projekt där t.ex. religionsmöten betonas med syftet att arbeta konfliktförebyggande.

Svenska kyrkans internationella mission och diakoni deltar även i Utrikesdepartementets Råd för Freds- och säkerhetsfrämjande insatser tillsammans med bl.a. Röda Korset, Kristna Fredsrörelsen, Svenska Freds, Fonden för mänskliga rättigheter och Uppsala universitet, institutionen för Freds- och konfliktforskning.

Svenska kyrkan/Lutherhjälpen är medlem i den europeiska samarbetsorganisationen för kyrkorelaterade utvecklingsorganisationer i Europa, Association of World Council of Church-related Development Organisations in Europe (APRODEV), och är genom organisationens kontor i Bryssel engagerad i ett påverkansarbete gentemot EU i utvecklingsfrågor. APRODEV:s kontor arbetade hösten 2000 aktivt med att kritiskt granska den policy för bistånd som EU också antog i form av en deklaration för sin utvecklingspolitik. Genom deklarationen åtog sig både Rådet och Kommissionen att ha fattigdomsbekämpning som det främsta målet för utvecklingspolitiken. Kyrkokansliet deltog också i granskningen av policyn genom att framföra synpunkter och tilläggsförslag till den svenska regeringen. En av synpunkterna var att utvecklingssamarbetets roll i konfliktförebyggande var för knapphändigt belyst och förslag lämnades på tillägg i denna fråga.

Som en följd av det sammanhang som de internationella verksamhetsområdena verkar i, har ett arbete påbörjats inom kansliet med syftet att fokusera frågeställningar för det fortsatta arbetet vad gäller freds-, försonings- och konfliktförebyggande arbete.

5 Bedömning

Svenska kyrkan är en kyrka i Sverige men också en del av den världsvida kyrkan. Svenska kyrkan deltar inom de ekumeniska gemenskaperna, globalt genom Kyrkornas världsråd och Lutherska världsförbundet, regionalt genom den Europeiska kyrkokonferensen samt nationellt genom Sveriges Kristna Råd.

Genom den internationella missionen och diakonin har Svenska kyrkan samarbete med lokala kyrkor, ekumeniska organisationer samt organisationer och nätverk som inte har en kyrklig bas. Dessa verkar i sin tur i en lokal, regional och även global religiös, kulturell, ekonomisk, social och politisk kontext. Vad som sker på nationell och även internationell nivå påverkar deras arbete på olika sätt.

Svenska kyrkan verkar också i en religiös, kulturell, ekonomisk, social och politisk kontext.

I det underlag som redovisats ovan framkommer att såväl Kyrkornas världsråd som Lutherska världsförbundet betonar arbetet för mänskliga rättigheter, fred och försoning, kyrkornas roll och ansvar i det arbetet samt vikten av att arbeta lokalt med återuppbyggnad av det civila samhället och försoning mellan människor, uppgiften att utbilda för fred och försoning, kyrkornas möjlighet att upptäcka överhängande hot,

vikten av att uppmärksamma de grundorsaker till övergrepp som kan finnas i bl.a. nationella strukturer.

Kyrkornas världsråd och Lutherska världsförbundet har uppmärksammat vikten av detta arbete, inte bara genom uttalanden utan också genom handling och stöd till projekt i konfliktdrabbade områden. I detta sammanhang är det värt att notera att den svenska regeringen i sitt handlingsprogram ”Att förebygga väpnade konflikter” uppmärksammat ekumenikens och den interreligiösa dialogens roll i ett konfliktförebyggande arbete.

Det finns all anledning att sätta det *konfliktförebyggande perspektivet* i centrum och ta fasta på kyrkans och ekumeniska nätverks möjligheter att bidra till att preventivt uppmärksamma och förhindra konfliktutveckling såväl före, under som efter en väpnad konflikt. Det finns också ett ansvar att inom dessa gemenskaper ömsesidigt öka insikten om enskilda kyrkans roll i ett arbete för fred, demokrati, rättvisa och mänskliga rättigheter. Utifrån ett konfliktförebyggande perspektiv bör denna roll också innefatta ett ansvar att bedöma vad som sker och ta konsekvenserna av bedömningen. I vissa lägen är det för en liten kyrka i en intolerant kontext svårt att ta konsekvensen genom handling och ställningstaganden. I dessa situationer kan den globala gemenskapen få en roll på den lokala kyrkans vägnar.

Utifrån de erfarenheter Svenska kyrkans internationella mission och diakoni har och det arbete som redan görs, är det naturligt att ta fasta på den utmaning Life and Peace Institute lyfter fram i en av artiklarna år 2000, att integrera fredsfrämjande insatser i *biståndsinsatser*. Det konfliktförebyggande perspektivet bör vidareutvecklas i såväl det långsiktiga utvecklingssamarbetet (biståndet) som i katastrofarbetet och, såsom LPI också lyft fram under året, måste kvinnors roll som en viktig resurs i det konfliktförebyggande arbetet uppmärksammas. Vad gäller katastrofarbete bör man ha i beaktande det faktum att akuta insatser sker under stark tidspress och att fokus för de som distribuerar basala förnödenheter ligger på att få det praktiska att fungera. Tiden för att reflektera över vad som sker runtomkring är knapp.

Det är också viktigt att kyrkan utifrån sina erfarenheter och sin kunskap om förhållandena i de länder och de lokala sammanhang som utvecklingssamarbetet och katastrofinsatser äger rum i, delar med sig – såväl inom sina egna kyrkliga och ekumeniska nätverk som externt – av sin bedömning av människors levnadsförhållanden, faktorer som påverkar spänningar och konflikter i samhället, situationen vad gäller respekten för mänskliga rättigheter och skydd mot övergrepp, de behov kyrkan ser av åtgärder för att förhindra eller stävja en negativ utveckling.

Det är lika viktigt att kyrkan kritiskt granskar sitt eget arbete eller det arbete som kyrkan stöder utifrån ett konfliktförebyggande perspektiv. Till skillnad från svenska staten ger inte Svenska kyrkan ekonomiskt bistånd till ett lands regering – en stat – utan till partner som är kyrkor, ekumeniska organisationer eller organisationer med annan bas. Stödet ges för att bistå människor, inte för att bistå en regering. Frågan om detta stöd indirekt innebär ett stöd också till ett lands regim blir bl.a. aktuell när landets regering visar sig använda de tillgångar landet har, till verksamhet som ytterligare minskar människors möjligheter att förbättra sina levnadsförhållanden. Istället för att investera i utbildning, hälsovård eller minröjning på egen mark, satsas kapitalet på att finansiera andras krig i en annan stat eller att finansiera ett eget krig. Frågan är då om människors drivkraft för att visa sitt missnöje minskar då de ändå genom bistånd ges viss tillgång till utbildning, hälsovård och bättre förutsättningar att odla. Å andra sidan kanske bistånd som ges av enskilda aktörer, såsom kyrkor, i form av t.ex. utbildning och hälso- och sjukvård men också personlig närvaro ger människor kraft och redskap för att reagera mot rådande förhållanden. Här tangeras frågan om kyrkornas ansvar att *se helheten och inte bara delarna*. En helhet som inte bara handlar

om vad som sker utan också hur och varför. Här tangeras också det Lutherhjälpens ordförande Anders Wejryd skriver i ledaren till tidningen Lutherhjälpens 3/1999, nämligen att Lutherhjälpens lägger stor vikt vid folkbildning och att människor själva skall få vara med och bestämma och prioritera både i utvecklingssamarbete och i katastrofsituationer.

Mot bakgrund av de erfarenheter kyrkan får genom arbetet inom internationell mission och diakoni – en verksamhet som kan hänföras såväl till termen konfliktförebyggande som till bistånd – har kyrkan ett ansvar att dela med sig av sin kännedom om förhållandena i de länder som kan bli aktuella för export av vapen. Detta bidrag måste bygga på en analys av vad som sker i vår omvärld och den inverkan vapenhandeln kan få i en given kontext där mänskliga rättigheter inte tillerkänts invånarna – kvinnor som män – där rättsstaten inte fungerar, där ett fungerande flerpartisystem inte finns, där ett demokratiskt förhållningssätt inte heller finns, där kriminella ekonomier har en stor influens i samhället, där människor saknar möjligheten att försörja sig.

Svenska kyrkan har en viktig uppgift i att framhålla det konfliktförebyggande perspektivet. Regeringens betoning av ett konfliktförebyggande perspektiv ger i detta sammanhang en utökad möjlighet att hävda Svenska kyrkans syn inför beslutsfattande politiska organ och hos tillståndsgivande myndighet. Kyrkan kan peka på vikten av att stärka och tydliggöra kriteriet mänskliga rättigheter för vapenexport i relation till tidig förvarning om konflikter, bidra med analys av dilemmat mellan bistånd och vapenköp, stimulera regeringen till att inte bara ta del av utan också använda kyrkans bedömningar av läget i länder eller regioner som berörs av en eventuell vapenexport, samt hävda en försiktighetsprincip i betydelsen att där det föreligger en tveksamhet förorda att export inte äger rum. Vad gäller försiktighetsprincipen kan det för vissa regioner visa sig viktigt att förorda ett långt tidsperspektiv för återhållsamheten. I linje med ett sådant ställningstagande kan också frågan om vapenembargo bli aktuellt att driva inte bara vis á vis svensk export utan vad gäller export från andra EU-länder. I detta sammanhang är det värt notera det internationella samarbete som Sverige är på väg in i genom det avtal som slutits mellan sex europeiska länder om försvarsindustrin, och vad det kan få för konsekvenser för bedömningarna av möjliga exportländer.

För den interna analysen måste konsekvensen av ett konfliktförebyggande perspektiv vara att det också finns med vid bedömningen av kyrkans placering av kapitalinvesteringar. Frågan om kriterier för placeringar är något som inte en gång för alla kan slås fast utan är beroende av vad som händer inom företags produktion. Är det överhuvudtaget möjligt att utifrån ett konfliktförebyggande perspektiv investera kapital i företag som deltar i utveckling av vapen, vapendelar eller komponenter som utvecklas för vapen? I Kyrkoordningen 45 kap. 2 § anges att Kyrkofondens medel skall förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar. Till Kyrkofonden har knutits ett etiskt råd och Kyrkostyrelsen har under år 2000 initierat ett projekt om aktieförvaltning med etisk placeringsinriktning. Det kan förväntas att diskussioner om etiska aspekter på kyrkans kapitalplaceringar kommer att leva vidare så länge kapitalplaceringar sker i företag som har del i vapenproduktion.

Lutherhjälpens och Svenska kyrkans mission är involverade i uppbyggnaden av ett fondbolag som avser att arbeta med såväl negativa som positiva etiska kriterier. Vad gäller kriteriet för placeringar i företag som har viss andel av sina intäkter från vapenproduktion är målsättningen att ligga så nära noll som möjligt.

Kyrkan har också möjlighet att satsa kapital inom produktutveckling som syftar till att oskadliggöra vapen. En sådan satsning är Lutherhjälpens satsning i ett icke börsintroducerat företag, Biosensor, som arbetar med att utveckla en mindetektor. En produktutveckling som de stora mintillverkarna egentligen borde vara med och betala. Det är svårt att se logiken i att med hänvisning till miljöargument, kräva att förpack-

ningsindustrin skall återvinna förpackningar, medan vapentillverkare i det globala samhället inte avkrävs finansiellt ansvar för de vapenrester de bidragit till – vapenrester som utgör ett hot mot människors säkerhet och livsmedelsförsörjning långt efter att ett krig slutat.

Ekumenikens historia under 1900-talet visar ett engagemang för samhällsfrågor som påverkat människors levnadsförhållanden. Den grundläggande frågan om fred och försoning hör till dessa. Kyrkornas världsråds nya årtionde – Att övervinna våldet – utlyses tio år efter att Berlinmuren raserats men också efter tio år av svåra inbördeskrig över hela världen.

Det faktum att Kyrkomötet behandlar en helhetssyn under det första året av Kyrkornas världsråd nya årtionde, ger Svenska kyrkan en möjlighet att fokusera på ett konfliktförebyggande perspektiv, på ett medvetet arbete i det tysta såväl som i det offentliga rummet, att betona vikten av samstämmighet mellan kyrkans olika verksamheter liksom att betona regeringens ansvar för samstämmighet mellan svenska statens utvecklingssamarbete och andra aktiviteter utifrån det konfliktförebyggande perspektivet.

Årtiondet öppnar för ett brett engagemang på Svenska kyrkans alla nivåer och i olika sammanhang där grunden för opinionsbildningen läggs – varje enskild människas intresse, kunskap och insikt. Svenska kyrkan bör ta vara på detta och utveckla det konfliktförebyggande perspektivet inom den verksamhet kyrkan redan deltar i inom bl.a. det internationella arbetet. Många av de frågor som kommer in i ett konfliktförebyggande perspektivet gäller mänskliga rättigheter, demokratisk kultur, människosyn, etik och fördelningen av resurser. Dessa teman är också relevanta för arbetet i Sverige även om det här inte handlar om ett arbete under hot om väpnad konflikt.

6 Slutsatser

Mot bakgrund av den helhetssyn som redovisats i denna skrivelse och utifrån den tradition som Svenska kyrkan står i – i sitt ekumeniska arbete och i verksamheterna internationell mission och diakoni – att verka för fred och försoning föreslår Kyrkostyrelsen Kyrkomötet följande:

- ◆ Kyrkomötet konstaterar att Svenska kyrkans arbete med ekumenik och mellankyrkliga frågor, liksom med religionsdialog och internationell mission och diakoni är medvetna konfliktförebyggande insatser.
- ◆ Kyrkomötet ser det av Kyrkornas världsråd proklamerade årtiondet för att övervinna våldet (2001-2010) som en möjlighet för Svenska kyrkan att på alla nivåer och i olika verksamheter söka främja en konfliktförebyggande kultur.
- ◆ Kyrkomötet finner att den nationella nivåns nämnder och styrelser, under detta årtionde, bör ge ökad prioritet åt ett konfliktförebyggande perspektiv i sina verksamheter, inte minst vad gäller att peka på sambandet mellan mänskliga rättigheter, demokrati och en fredlig utveckling, liksom på betydelsen av tillgången till grundläggande livsbetingelser, såsom mat och vatten.
- ◆ Kyrkomötet uppmanar styrelser och nämnder på alla nivåer att beakta innehållet i skrivelsen i arbetet med etiska kriterier för kapitalplacering.
- ◆ Kyrkomötet betonar vikten av att Svenska kyrkan bidrar med sina kunskaper och erfarenheter från internationell ekumenik, mission och diakoni i syfte att skapa opinion mot vapenhandeln och för att tydliggöra kriterierna för svensk vapenexport, t.ex. vad gäller tillämpningen av kriteriet mänskliga rättigheter.
- ◆ Kyrkomötet understryker vikten av att Svenska kyrkan, inte minst inom ramen för det ekumeniska samarbetet, noga följer utvecklingen och konsekvenserna av det

mellanstatliga avtalet om försvarsindustrisamarbete mellan sex EU-länder, utifrån de perspektiv som lyfts fram i skrivelsen i syfte att begränsa spridningen av vapen.

- ◆ Kyrkomötet betonar vikten av att Svenska kyrkan i det ekumeniska samarbetet medverkar till att understryka det särskilda ansvar som de permanenta medlemmarna av FN:s säkerhetsråd har vad gäller att begränsa spridningen av vapen.
- ◆ Kyrkomötet betonar vikten av att Svenska kyrkan i sitt ekumeniska samarbete särskilt uppmärksammar spridningen av handeldvapen och nödvändigheten att skapa motåtgärder mot denna.

Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll

Utdrag ur protokoll fört vid Kyrkostyrelsens sammanträde den 28 februari–1 mars 2001.

Närvarande: Ärkebiskop KG Hammar, ordförande, ledamöterna Levi Bergström, Birgitta Ericsson Löfgren, Curt Forsbring, Christina Hjertén, Britt Louise Agrell, Birgith Wiklund Molberg, Bengt Linvall, Margarethe Isberg, Marianne Kronberg och Britas Lennart Eriksson samt tjänstgörande ersättarna Anders Reinholdsson, Marianne Rosenkvist, Anna Lundblad Mårtensson och BoLennart Anbäcken.

Föredragande: Utrikeschefen Peter Weiderud.

Kyrkostyrelsen beslöt

att till Kyrkomötet avge skrivelsen 2001:8 Svenska kyrkans helhetssyn vad gäller vapenhandel, bistånd och konfliktförebyggande.

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till Kyrkomötet.

Uppsala den 1 mars 2001

KG Hammar

Leni Björklund

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen föreslås vissa ändringar i kyrkoordningen rörande omval.

Ändringarna avser att klargöra dels vem som kan besluta att omval skall ske, dels att ett omval skall grundas på de förutsättningar som har gällt för det ordinarie val som görs om, när det gäller den röstlängd som skall utgöra underlag för valet.

Innehållsförteckning

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
Förslag till Kyrkomötets beslut	3
1 Förslag till ändringar i kyrkoordningen	3
1.1 Förslag till ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1)	3
2 Ändring i bestämmelserna om omval	4
2.1 Bakgrund	4
2.2 Gällande bestämmelser om omval	5
2.3 Problem med den nuvarande ordningen	6
2.4 Överväganden och förslag	7
3 Kyrkoordningens hantering och nu aktuella förslag	10
4 Kommentarer till bestämmelserna	11
Förslaget till ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1)	11
Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll	13

Förslag till Kyrkomötets beslut

Kyrkostyrelsen föreslår Kyrkomötet besluta

att anta Kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

1 Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkostyrelsen har följande förslag till beslut.

1.1 Förslag till ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1)

Kyrkomötet beslutar

dels att 38 kap. 32 och 36 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i kyrkoordningen skall införas tre nya bestämmelser, 38 kap. 77 a, 82 och 83 §§ samt en ny rubrik närmast före 77 a § av följande lydelse.

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Föreslagen lydelse</i>
38 kap.	38 kap.
32 § Kyrkostyrelsen skall upprätta en röstlängd för varje valdistrikt, upptagande dem som har rösträtt vid valen. Uppgifterna i det centrala tillhörighetsregistret 30 dagar före valdagen skall ligga till grund för uppgifterna i röstlängderna.	32 § Kyrkostyrelsen skall upprätta en röstlängd för varje valdistrikt, upptagande dem som har rösträtt vid valen. Uppgifterna i det centrala tillhörighetsregistret 30 dagar före <i>den ordinarie</i> valdagen skall ligga till grund för uppgifterna i röstlängderna.
36 § Den som anser sig berörd av felaktig uppgift i röstlängden skall senast torsdagen andra veckan före valdagen skriftligen hos Kyrkostyrelsen begära att uppgiften rättas. Detta gäller också den som anser sig vara felaktigt utelämnad ur röstlängden.	36 § Den som anser sig berörd av felaktig uppgift i röstlängden skall senast torsdagen andra veckan före <i>den ordinarie</i> valdagen skriftligen hos Kyrkostyrelsen begära att uppgiften rättas. Detta gäller också den som anser sig vara felaktigt utelämnad ur röstlängden.
Det som har hänt senare än 30 dagar före valdagen får inte ligga till grund för rättelse enligt denna paragraf.	Det som har hänt senare än 30 dagar före <i>den ordinarie</i> valdagen får inte ligga till grund för rättelse enligt denna paragraf.
	<i>Anmälan av för få ledamöter</i>
	77 a § <i>Om mindre än hälften av det bestämda antalet ledamöter har blivit utsett vid val till kyrkofullmäktige, direktvalt kyrkoråd, samfällda kyrkofullmäktige eller stiftsfullmäktige, skall stiftsstyrelsen anmäla detta till Svenska kyrkans valprövningsnämnd.</i>

	<p>82 § <i>Valprövningsnämnden skall vid prövningen av ett överklagande upphäva ett val i den omfattning som det behövs och förordna om omval i den berörda valkretsen om</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>det vid förberedande och genomförande av valet har förekommit avvikelser från föreskriven ordning,</i> 2. <i>någon har hindrat röstningen,</i> 3. <i>avgivna röster har förvanskats, eller</i> 4. <i>någon har otillbörligen verkat vid valet på något annat sätt.</i> <p><i>Ett omval skall dock förordnas bara om det med fog kan antas att vad som har förekommit har inverkat på valutgången.</i></p> <p><i>Kan rättelse åstadkommas genom en förnyad sammanräkning eller någon annan sådan mindre ingripande åtgärd, skall nämnden i stället uppdras åt beslutsinstansen att vidta sådan rättelse.</i></p> <p>83 § <i>Valprövningsnämnden skall också upphäva ett val och besluta om omval av samtliga ledamöter och ersättare om stiftsstyrelsen har gjort en sådan anmälan som anges i 77 a §.</i></p> <hr/> <p><i>Dessa bestämmelser träder i kraft den 22 september 2001.</i></p>
--	---

2 Ändring i bestämmelserna om omval

2.1 Bakgrund

I kyrkordningen finns bestämmelser om de val som skall ske till kyrkans beslutande och verkställande organ på alla nivåer. Bestämmelser om de direkta valen, dvs. till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i en församling, till samfällda kyrkofullmäktige i en samfällighet, till stiftsfullmäktige i ett stift och till Kyrkomötet på den nationella nivån, finns i 38 kap. kyrkoordningen. De indirekta valen till exempelvis kyrkoråd, kyrkonämnder och stiftsstyrelser regleras i 39 kap. kyrkoordningen.

Bestämmelserna om direkta val bygger i många avseenden på vad som gäller för de allmänna valen. Det gäller exempelvis att röstlängder skall upprättas, att röstkort skall skickas ut till alla röstberättigade, att valen sker i valkretsar och valsedlarnas utformning. Samtidigt skiljer sig bestämmelserna i kyrkoordningen om kyrkovalet på flera punkter från vad som gäller vid de allmänna valen och från vad som har gällt vid tidigare kyrkofullmäktigval. Kyrkovalet år 2001 är unikt genom att det är första gången som direktval skall ske till samtliga nivåer inom kyrkan. Det är också det första kyrkovalet med förhandsanmälda kandidater, med personvalsinslag och med rösträttsåldern sänkt till 16 år.

Eftersom det också är första gången som kyrkan själv skall administrera och genomföra ett kyrkoval, har ett omfattande arbete bedrivits för att bygga de komplicerade datasystem som behövs för att hantera valen, för att sprida information till och för att utbilda alla berörda inom kyrkan. Arbetet har bedrivits i nära samarbete mellan Kyrkostyrelsen och stiftet. Även Församlingsförbundet har varit engagerat i förberedelsearbetet.

Under förberedelserna har uppmärksammats att det finns vissa oklarheter när det gäller hur omval skall hanteras enligt kyrkoordningens bestämmelser. Oklarheterna gäller främst frågan om vem som får förordna om omval. Det finns också en osäkerhet om det datoriserade system som har byggts upp för att hantera de kyrkliga valen kan möta de krav som ställs vid ett eventuellt omval. Systemet har konstruerats med den primära utgångspunkten att kunna hantera endast ett kyrkoval under valåret.

Omval vid de allmänna valen innebär ett val som i vissa avseenden skall grundas på andra förutsättningar än det ordinarie valet. Även kyrkoordningen i dess nuvarande lydelse tycks förutsätta att omval görs efter delvis nya förutsättningar. Vad gäller särskilt röstlängderna med deras koppling till indelningen i valdistrikt har det dock visat sig att det inte torde gå att genomföra omval fullt ut på samma sätt vid kyrkovalet som vid de allmänna valen.

I det följande skall dessa frågor redovisas närmare och förslag ges på vissa ändringar i kyrkoordningen som vi anser vara både angelägna för att förtydliga vad som gäller och nödvändiga för att åstadkomma ett regelverk som går att hantera i praktiken.

2.2 Gällande bestämmelser om omval

2.2.1 Omval enligt kyrkoordningen

Det finns få uttryckliga bestämmelser i kyrkoordningen om omval och hur ett sådant skall hanteras. Enligt 38 kap. 3 § kyrkoordningen skall alla ordinarie direkta kyrkoval i hela landet hållas den tredje söndagen i september. Vidare sägs i samma bestämmelse att vid omval skall Kyrkostyrelsen, efter samråd med stiftsstyrelsen, bestämma vilken dag som skall vara valdag. Vem som har rätt att bestämma att omval skall ske framgår dock inte, vare sig av denna paragraf eller av övriga bestämmelser.

Utöver detta anges på ett par punkter i samma kapitel att något särskilt skall gälla vid "annat val" som inte är ordinarie val. Således skall ansökan om *registrering av gruppbeteckning* inför ett ordinarie val ha gjorts senast den 15 juni valåret men i fråga om annat val, senast en vecka efter det att beslutet om valdag har meddelats (38 kap. 19 § 3 st. KO). Genom en hänvisningsbestämmelse gäller detsamma för *anmälan av kandidater* (38 kap. 24 § KO).

Vidare skall Kyrkostyrelsen respektive stiftsstyrelsen ge en nomineringsgrupp vars ansökan om registrering kan komma att avslås, möjlighet att komma in med ett meddelande om ändring eller komplettering. Ett sådant meddelande skall nomineringsgruppen lämna senast den 30 juni om det är fråga om ett ordinarie val och – när det är fråga om annat val – senast en viss dag som skall bestämmas i samband med beslutet om valdag (38 kap. 28 § 2 st. KO).

I övrigt, när det alltså saknas särskilda bestämmelser om omval/annat val, får det förutsättas att de allmänna bestämmelserna om val i kyrkoordningen gäller även vid ett omval. Det innebär exempelvis att Kyrkostyrelsen skall upprätta en röstlängd som upptar de som har rösträtt vid omvalet, utifrån vad som finns i det centrala tillhörighetsregistret 30 dagar före valdagen. Därmed avgör bosättningsorten den dagen var en person har rösträtt. De som har rösträtt skall få ett röstkort samt information om omvalet senast 18 dagar före valdagen. Även bestämmelserna om hur röstningen går

till, hur sammanräkningen skall ske osv. blir tillämpliga på omval. Möjligheten att förhandsrösta på en pastorsexpedition, församlingsexpedition eller motsvarande gäller dock endast vid ordinarie val (38 kap. 50 § KO).

I vallagen (1997:157) finns en liknande ordning där omval hanteras utifrån de nya förutsättningar som kan föreligga vid omvalet. I det följande lämnas en kort redogörelse för vallagens regler om omval.

2.2.2 Omval enligt vallagen

Enligt 1 kap. 12 § vallagen skall regeringen, vid omval till riksdagen, bestämma vilken dag som skall vara valdag. Vid omval till landstings- eller kommunfullmäktige skall valdagen i stället bestämmas av Riksskatteverket efter samråd med länsstyrelsen. Detta kan sägas motsvara regleringen i kyrkoordningen om att Kyrkostyrelsen, efter samråd med stiftsstyrelsen, skall bestämma sådan valdag.

Till skillnad från kyrkoordningen innehåller dock vallagen en reglering av *vem* som förordnar om omval. Enligt 19 kap. 18 § vallagen skall Valprövningsnämnden när den prövar ett överklagande, upphäva ett val och förordna om omval i den berörda valkretsen om vissa förutsättningar är uppfyllda. Så skall ske i vissa fall om det har förekommit avvikelse från den ordning som är föreskriven, om någon har hindrat röstningen, om avgivna röster har förvanskats eller om någon ”otillbörligen verkat vid valet på något annat sätt”. Omval skall dock bara förordnas om det som har förekommit kan antas ha inverkat på valutgången.

En ytterligare situation där Valprövningsnämnden skall upphäva ett val och förordna om omval enligt vallagen, är när länsstyrelsen har anmält att för få ledamöter (mindre än hälften av det bestämda antalet) har utsetts i landstings- eller kommunfullmäktige (19 kap. 21 § ValL).

Det kan i sammanhanget nämnas att dessa bestämmelser var tillämpliga även vid överklagande av kyrkofullmäktigval och val av direktvalt kyrkoråd enligt den ordning som gällde före den 1 januari 2000 (se 51 § lagen [1972:704] om kyrkofullmäktigval m.m.).

I övrigt gäller enligt vallagen, med några få undantag, samma bestämmelser om valets hantering vid omval som vid ordinarie val. Enligt vallagen skall, i likhet med kyrkoordningen, registrering av partibeteckningar vid s.k. annat val göras senast en vecka efter det att beslutet om valdag har meddelats (5 kap. 5 § ValL). Vidare kan Riksskatteverket bestämma att det vid omval till landstings- och kommunfullmäktige inte skall anordnas någon röstmottagning på postkontor på valdagen (11 kap. 4 § 2 st. ValL). En liknande undantagsmöjlighet finns för röstning som anordnas hos utlandsmyndigheter men den gäller även vid omval till riksdagen (13 kap. 1 § ValL).

2.3 Problem med den nuvarande ordningen

2.3.1 Vem som förordnar om omval

Som har framgått av den tidigare redovisningen finns det med nuvarande reglering i kyrkoordningen en oklarhet kring frågan om vem som kan förordna om omval. Kyrkostyrelsen har visserligen givits befogenhet att besluta om närmare bestämmelser om val i en rad frågor kring den praktiska hanteringen (38 kap. 78 § KO). Det kan dock knappast anses rimligt att beteckna omval och kriterierna för när ett sådant kan ske som en sådan ”valadministrativ” fråga som ryms inom den befogenheten.

Inte heller kan det anses tillfredsställande att hänvisa till den mycket allmänna beskrivningen av vad som är Svenska kyrkans valprövningsnämnds uppgift enligt kyrkoordningen; att ”...pröva överklaganden av val.” (10 kap. 9 § KO). Detta sär-

skilt som det saknas kriterier för på vilka grunder och i vilka situationer omval i så fall skall förordnas av Valprovsningsnämnden.

2.3.2 Den praktiska hanteringen av ett omval

Med nu gällande bestämmelser innebär ett omval följande. En ny sista dag för registrering av gruppbe-teckningar och anmälningar av kandidater kommer att gälla som infaller en vecka efter det att den nya valdagen har beslutats. Det skall göras en ny röstlängd utifrån förhållandena i det centrala tillhörighetsregistret 30 dagar före omvalet. Dessa uppgifter kan självfallet vara andra än de som fanns i röstlängden vid det ordinarie valet. Nya röstkort med information om valet skall tas fram på grundval av röstlängden och skickas ut så att de kan beräknas vara väljarna till handa senast 18 dagar före valdagen.

Till detta kommer den praktiska hanteringen kring själva röstningen. Det finns i kyrkoordningen ingen möjlighet att undanta brevröstning vid omval på det sätt som poströstning kan undantas i de allmänna valen. Det betyder att stiftsstyrelserna kan komma att få en viss hantering med försändelser med sådana förhandsröster. Därefter vidtar arbetet med sammanräkning och mandatfördelning m.m. i likhet med vad som görs vid ett ordinarie val.

Det har i tidigare kyrkliga val bara förekommit några få omval; inget vid valet 1997 och bara ett vid valet 1994. Det är naturligtvis en förhoppning att det inte heller framöver skall behöva ske några omval eller i vart fall att de blir få och av begränsad omfattning. Även om kyrkans vals-system byggs för att fungera så säkert som möjligt och för att felaktigheter skall kunna undvikas, är det med hänsyn till omfattningen av de kyrkliga valen och till att det är första gången som systemet prövas, inte orimligt att utgå från att något enstaka omval kommer att måsta genomföras under hösten 2001. Frågan är då hur ett sådant skall hanteras.

2.4 Överväganden och förslag

2.4.1 Förordnande om omval

Kyrkostyrelsens förslag: Kyrkoordningens bestämmelser om direkta val kompletteras med en bestämmelse som klargör att Valprovsningsnämnden får förordna om omval utifrån vissa uttryckligen angivna kriterier.

Skäl för förslaget: Det är av stor betydelse för tilltron till ett vals-system att det bygger på i förväg klart angivna förutsättningar och att utrymmet för skönsmässiga bedömningar som kan leda till olik behandling begränsas. Valhanteringen kringgärdas därför, både vid de allmänna valen och kyrkova-len, av ett ytterst detaljerat regelverk som skall garantera att allt går rätt till under hela valpro-ceduren. Om fel trots allt begås skall valet kunna göras om.

Med tanke på den process som ett omval innebär och den stora betydelse som det kan få, bör omval dock bara få förordnas utifrån i förväg bestämda kriterier och om de felaktigheter som har förekommit kan antas ha inverkat på valutgången. Den oklarhet som råder enligt nuvarande bestämmelser när det gäller frågan om vem som får förordna om omval och på vilka grunder det får ske är mot denna bakgrund inte tillfredsställande. Vi föreslår därför att kyrkoordningen kompletteras med bestämmelser som klargör detta.

2.4.1.1 Vem som bör förordna om omval

I likhet med vad som gäller vid de allmänna valen bör frågan om omval skall ske eller inte lämpligen hanteras av det organ som har att pröva överklaganden av val, dvs. Svenska kyrkans valprövningsnämnd när det gäller kyrkliga val. Vi föreslår därför att Valprövningsnämnden, när den prövar överklaganden av val, skall kunna förordna om omval om det har förekommit sådana omständigheter som kan föranleda omval vid de allmänna valen. Även kriterierna för omval, motsvarande dem som gäller vid de allmänna valen, bör framgå uttryckligen av kyrkoordningen.

2.4.1.2 Omval när för få kandidater har utsetts

I detta sammanhang har vi övervägt om det kan finnas skäl att avvika från vallagen på en punkt, nämligen den som föreskriver omval på grund av att för få kandidater har utsetts. Enligt vallagen kan, som tidigare har redovisats, Riksdagens valprövningsnämnd förordna om omval om länsstyrelsen har anmält att för få ledamöter har utsetts till landstings- eller kommunfullmäktige. Någon motsvarighet till denna bestämmelse eller till en sådan anmälningsskyldighet finns inte i kyrkoordningen. Däremot finns det en skyldighet för stiftsstyrelsen att förlänga tiden för registrering av gruppbezeichnung och anmälan av kandidater om stiftsstyrelsen uppmärksammar att det totala antalet kandidater i en valkrets som har anmälts inom tiden, är lägre än det antal mandat som valet avser (38 kap. 27 § KO). Bestämmelsen om särskilt förfarande vid otillräckligt antal kandidater tillkom för att så långt som möjligt förebygga en situation där alla mandat inte besätts. Den skall ses mot bakgrund av de grundläggande kriterier som gäller för församling enligt 37 kap 2 § KO (jfr CsSkr 1999:3 s. 2-416). Det kan därför ifrågasättas om bestämmelserna om förlängd anmälningstid kan "ersätta" vallagens ordning med omval i sådana fall.

Emellertid kan det tänkas uppstå situationer där antalet anmälda kandidater i och för sig har varit tillräckligt, men där det på grund av valresultatet ändå inte har kunnat utses ett tillräckligt antal ledamöter. Vi har därför stannat för att förordna att det även i de kyrkliga valen skall kunna ske omval i sådana fall. Det förutsätter dock att stiftsstyrelsen blir skyldig att anmäla till Valprövningsnämnden att en sådan situation föreligger.

Vi föreslår därför att kyrkoordningen kompletteras med en anmälningsskyldighet för stiftsstyrelsen motsvarande den som länsstyrelsen har enligt vallagen och en skyldighet för Valprövningsnämnden att i sådana fall upphäva valet och förordna om omval.

2.4.2 Vilka förutsättningar som skall gälla vid ett omval

Kyrkostyrelsens förslag: Bestämmelserna i 38 kap. kyrkoordningen ändras så att omval skall ske på grundval av samma röstlängd som har gällt vid det ordinarie val som görs om.

Skäl för förslaget: Till en början kan konstateras att det av praktiska skäl är mycket komplicerat att hantera två olika val under samma höst utifrån olika förutsättningar. Av vad som tidigare har sagts framgår att ett omval enligt kyrkoordningens nuvarande lydelse skall göras utifrån de nya förutsättningar som gäller i relation till den nya valdagen. Kyrkans valsysteem har dock konstruerats för att hantera högst ett allomfattande val om året. Med den mycket korta tid som har stått till förfogande för att bygga upp detta system har det inte varit möjligt att redan från början förutse alla de komplikationer som kan uppstå. Det var nödvändigt att i ett mycket tidigt skede ange förutsättningarna för konstruktionen av det datoriserade valsysteem. Därmed blev

det också, redan i ett tidigt skede, i princip omöjligt att vidta några större ändringar i systemet utan att detta skulle föra med sig oacceptabla förskjutningar inom de redan snäva tidsramarna fram till valets genomförande. Att nu, när systemet till sina grundläggande beståndsdelar redan är byggt, ändra i det låter sig inte göras inom den tid som återstår till valet 2001.

Till detta kommer att om omval måste genomföras med nuvarande bestämmelser, kommer det troligtvis att avslutas först i mycket nära anslutning till årsskiftet och den tidpunkt då nya fullmäktige skall ta vid. Det finns således mycket att vinna på att förenkla och förkorta en omvalsprocess genom att låta omval ske utifrån samma förutsättningar som det ordinarie valet.

2.4.2.1 Hur kan ett omval förenklas?

Av skäl som har redovisats tidigare bör det finnas möjlighet att registrera nya grupp-beteckningar och anmäla nya kandidater inför ett omval. Detta är också något som kan hanteras i det system som har byggts upp. Inte heller uppstår det några större problem med de förändringar i valbarhet som kan komma att inträffa mellan ett ordinarie val och ett omval. Den ordning som nu finns bygger på att valbarheten skall kunna konstateras på valdagen och systemet har därför redan nu en beredskap för att t.ex. stryka en anmäld kandidat som av något skäl, t.ex. flyttning, visar sig inte längre vara valbar på valdagen. En anmäld kandidat som vid anmälningstidens utgång inte tillhörde Svenska kyrkan, kan också "förvärva" valbarhet genom att inträda i kyrkan innan valet äger rum. Detsamma bör därför gälla även vid ett omval.

Det största problemet med kyrkoordningens bestämmelser gäller att upprätta en ny röstlängd till ett omval. Ett konkret exempel på de problem som kan uppstå med nuvarande ordning är följande. Enligt kyrkoordningen skall det upprättas en röstlängd som bygger på uppgifterna i det centrala kyrkotillhörighetsregistret 30 dagar före valdagen. Om det när som helst skall kunna tas fram en röstlängd som gäller 30 dagar före en viss dag för omval, dvs. ett i nuläget okänt datum, måste systemet klara av att dagligen kunna framställa en ny röstlängd för varje valdistrikt (sannolikt beslutas ju inte omval mer än 30 dagar före valet skall genomföras).

I detta sammanhang är det av betydelse att det har varit nödvändigt för Kyrkostyrelsen att besluta hur delning av en församling i valdistrikt skall göras. Det finns inga bestämmelser om detta i kyrkoordningen. För att få en praktiskt fungerande ordning har det varit nödvändigt att använda den borgerliga indelningen i valdistrikt för den kyrkliga indelningen. Det sägs således i Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB 2000:2) att när en församling delas in i valdistrikt skall varje valdistrikt omfatta ett eller flera av de valdistrikt som användes vid de allmänna valen år 1998, dvs. det senaste allmänna valet.

Den borgerliga indelningen i valdistrikt kommer dock att börja justeras någon gång under hösten 2001 inför de allmänna valen nästa år. Om sådana justeringar hinner ske i tiden mellan det att en röstlängd upprättades till det ordinarie kyrkovalet och fram till att en ny röstlängd skall upprättas inför ett omval, kommer det därför att vid något tillfälle bli omöjligt att hålla reda på vilket kyrkligt valdistrikt en enskild person hör till i de ca 300 församlingar som har delats in i flera distrikt. Det går alltså inte med nuvarande system att bibehålla knytningen till en "frost" valdistriktsindelning (1998 års indelning) utan ändringar som görs i den statliga indelningen med sikte på kommande allmänna val, kommer att inverka också på de kyrkliga systemet så snart ändringarna sker.

Kyrkostyrelsen föreslår därför att bestämmelserna i 38 kap. kyrkoordningen ändras så att det anges att vid omval skall uppgifterna i den röstlängd som användes vid det ordinarie valet ligga till grund för röstlängden vid omvalet.

Konsekvenserna av detta blir följande. Samma röstlängd innebär att eventuella ändringar i rösträtten inte kommer att beaktas, dvs. den som har utträtt ur Svenska kyrkan senare än 30 dagar för den ordinarie valdagen får ändå rösta och den som har inträtt efter samma tid får inte rösta. Samma röstlängd innebär också att den som har flyttat efter de 30 dagarna före ordinarie valdagen alltjämt kommer att stå kvar i sin gamla församling och får alltså inte rösta i den församling dit hon eller han har flyttat även om det sker ett omval där till vilket hon eller han skulle ha varit röstberättigad om en ny röstlängd hade gjorts. Och det omvända, dvs. att den som har röstat vid det ordinarie valet i omvalsförsamlingen får rösta även vid omvalet även om hon eller han p.g.a. flyttning till en ny församling inte skulle ha tagits upp i den nya röstlängden om det hade gjorts en sådan. Slutligen innebär samma röstlängd att den som fyller 16 år efter den ordinarie valdagen men senast på omvalsdagen inte får rösta vid omvalet.

Vi anser att dessa konsekvenser trots allt är acceptabla för att en ordning skall kunna åstadkommas som kan hanteras praktiskt. Även den ordinarie valordningen när det gäller upprättande av röstlängd bygger på att avstämning måste ske en viss tid före valet (30 dagar) och att förändringar som sker därefter inte kan beaktas. Det kan noteras att ordningen med 30 dagar infördes först med 1997 års vallag. Tidigare gällde den 1 juli som avstämningsdag och eftersom kyrkoval då hölls den tredje söndagen i oktober kunde det ske motsvarande förändringar under en relativt lång tidsrymd.

Det förhållandet att vi nu föreslår att samma röstlängd skall användas såväl vid det ordinarie valet som vid omvalet innebär därför inte någon dramatisk förändring, utan betyder egentligen bara att den tid under vilken ändringar kan ske som inte beaktas blir förlängd.

3 Kyrkoordningens hantering och nu aktuella förslag

Kyrkomötet år 2000 beslutade om vissa principer för det fortsatta arbetet med kyrkoordningen. Beslutet grundades på vad Kyrkorättsutskottet uttalade i sitt betänkande Det fortsatta arbetet med kyrkoordningen (Kr 2000:1). Enligt den däri beskrivna modellen skall det råda återhållsamhet vad gäller ändringar i sak. I den mån sådana ändringar föreslås bör det ske först efter ett grundligt utredningsarbete och ett remissförfarande som gör det möjligt att nå en bred förankring av förslagen.

De ändringar som Kyrkostyrelsen nu föreslår i kyrkoordningens valbestämmelser utgör definitivt ändringar i sak. Behovet av ändringar har dock uppmärksammats i ett sent skede under det pågående arbetet med de kyrkliga valen. Med den tid som har funnits till förfogande från det att problemen har visat sig till dess att Kyrkostyrelsen enligt gällande regler har att avlämna skrivelser till Kyrkomötet i maj 2001, har det inte varit möjligt med ett sådant remissförfarande som enligt Kyrkomötets beslut vore önskvärt.

De ändringar vi nu föreslår syftar till att åstadkomma en ordning som gör det möjligt att hantera det kommande kyrkovalet i september 2001 på ett acceptabelt sätt. Nödvändigheten av att få till stånd dessa ändringar innan valet gör att vi nu föreslår Kyrkomötet att på föreliggande underlag besluta om dem.

4 Kommentarer till bestämmelserna

Förslaget till ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1)

38 kap.

32 §

I bestämmelsen klargörs att det alltid är den *ordinarie* valdagen som utgör utgångspunkten för fastställandet av den avstämningsdag som skall gälla vid framtagande av röstlängd. Det betyder att ett omval kommer att ske på grundval av de röstlängdsuppgifter som har förelegat vid det ordinarie val som görs om.

36 §

I konsekvens med att det är röstlängden till den ordinarie valdagen som utgör underlag även vid omval, har bestämmelsen förtydligats så att eventuell begäran om rättelse och tidpunkten för när sådan får ske relateras till den *ordinarie* valdagen.

77 a §

I bestämmelsen regleras en anmälningsskyldighet för stiftsstyrelsen till Svenska kyrkans valprövningsnämnd när för få kandidater har blivit utsedda vid ett val till något beslutande organ på lokal eller regional nivå. Bestämmelsen motsvaras i sak - när det gäller den lokala nivån - av vad som tidigare har gällt vid kyrkliga val genom hänvisningen i 43 § lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval m.m. till 18 kap. 17 § vallagen. Den anmälan som tidigare gjordes till riksdagens Valprövningsnämnd skall i stället nu göras till Svenska kyrkans valprövningsnämnd. Vidare har stiftsfullmäktigevalen lagts till eftersom även dessa numera är direkta och kan föranleda samma problem med för få kandidater som de lokala valen.

82 §

Bestämmelsen motsvaras i sin helhet av vad som tidigare har gällt vid kyrkliga val genom en hänvisningsbestämmelse i lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval m.m. till vallagen (se 51 § nämnda lag jämfört med 19 kap. 18 § ValL).

Som framgår av andra och tredje styckena i bestämmelsen behöver inte alla sådana företeelser som anges i första stycket leda till omval.

83 §

Bestämmelsen motsvaras i sak av vad som tidigare har gällt enligt 51 § lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval m.m. Enligt nyssnämnda paragraf skulle 19 kap. 21 § vallagen tillämpas när länsstyrelsen hade gjort en anmälan till riksdagens Valprövningsnämnd om att mindre än hälften av det bestämda antalet ledamöter hade blivit utsett vid val till kyrkofullmäktige i församling eller samfällighet och vid val till direktvalt kyrkoråd. Av 19 kap. 21 § vallagen följde att riksdagens Valprövningsnämnd då skulle upphäva valet och besluta om omval. En motsvarande skyldighet kommer härigenom att gälla för Svenska kyrkans valprövningsnämnd när stiftsstyrelsen har gjort en anmälan enligt 77 a §.

Ikraftträdande

Kyrkovalet äger rum den 16 september 2001. Kyrkomötets andra session pågår under tiden den 18-21 september 2001. Med hänsyn till det angelägna i att bestämmelserna om valhanteringen kan tillämpas så snart som möjligt efter valet, föreslår vi att de nu föreslagna ändringarna i kyrkoordningen träder i kraft den 22 september 2001, dvs. direkt i anslutning till att Kyrkomötet har avslutat sitt sammanträde för året.

Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll

Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll fört vid sammanträde den 28 februari–1 mars 2001.

Närvarande: Ärkebiskop KG Hammar, ordförande, ledamöterna Levi Bergström, Birgitta Ericsson Löfgren, Curt Forsbring, Christina Hjertén, Britt Louise Agrell, Birgith Wiklund Molberg, Bengt Linvall, Margarethe Isberg, Marianne Kronberg och Britas Lennart Eriksson samt tjänstgörande ersättarna Anders Reinholdsson, Marianne Rosenkvist, Anna Lundblad Mårtensson och BoLennart Anbäcken.

Föredragande: Rättschefen Lars Friedner

Kyrkostyrelsen beslöt

att till Kyrkomötet avge skrivelsen 2001:9 Vissa frågor rörande kyrkoordningens bestämmelser om omval.

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till Kyrkomötet.

Uppsala den 1 mars 2001

KG Hammar

Leni Björklund

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen föreslås vissa ändringar i kyrkoordningen. Ändringarna avser dels bestämmelsen i 34 kap. 10 § kyrkoordningen om behörighetsprövning för den som är pastorsadjunkt, dels vissa bestämmelser i 56 kap. kyrkoordningen om kyrkobokföring och andra register.

Vad gäller behörighetsprövningen till en anställning som komminister, kontraktsadjunkt eller stiftsadjunkt, föreslås att en pastorsadjunkt som vid ansökningstidens utgång inte uppfyller villkoret om fullgjort pastorsadjunksår skall – utan dispens – kunna förklaras behörig, om behörighetsvillkoret kan antas vara uppfyllt senast vid tillträdet av den sökta anställningen.

Ändringarna i 56 kap. kyrkoordningen föranleds av att datalagen – till följd av personuppgiftslagens tillkomst – definitivt upphör att gälla från den 1 oktober 2001, varför de bestämmelser i kyrkoordningen som hänvisar till datalagen bör ändras.

Innehållsförteckning

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
Förslag till Kyrkomötets beslut	3
1 Förslag till ändringar i kyrkoordningen	3
1.1 Förslag till ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1)	3
2 Ändring i bestämmelserna om behörighetsprövning för pastorsadjunkter	5
2.1 Bakgrund	5
2.2 Överväganden och förslag	5
3 Ändringar i bestämmelserna om kyrkobokföring och andra register	6
3.1 Bakgrund	6
3.2 Överväganden och förslag	6
4 Kommentarer till ändringarna	7
4.1 Förslaget till ändringar i kyrkoordningen	7
Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll	8

Förslag till Kyrkomötets beslut

Kyrkostyrelsen föreslår Kyrkomötet besluta

att anta Kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

1 Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkostyrelsen har följande förslag till beslut.

1.1 Förslag till ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1)

Kyrkomötet beslutar

dels att 56 kap. 27 § skall upphävas,

dels att 56 kap. 28-31 §§ skall betecknas 56 kap. 27-30 §§,

dels att 34 kap. 10 § samt nya 56 kap. 28-30 §§ skall ha följande lydelse.

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Föreslagen lydelse</i>
34 kap.	34 kap.
10 § Behörig att anställas som komminister, kontraktsadjunkt eller stiftsadjunkt är den som	10 § Behörig att anställas som komminister, kontraktsadjunkt eller stiftsadjunkt är den som
1. har varit anställd som pastorsadjunkt i ett år, och	1. har varit anställd som pastorsadjunkt i ett år, <i>eller som vid tidpunkten för tillträdet av den sökta tjänsten kan antas ha fullgjort sådan anställning</i> , och
2. uppfyller de villkor för befattningen som domkapitlet kan ha beslutat om enligt 11 §.	2. uppfyller de villkor för befattningen som domkapitlet kan ha beslutat om enligt 11 §.
Domkapitlet får medge undantag från villkoren i första stycket 1 om det finns särskilda skäl.	Domkapitlet får medge undantag från villkoren i första stycket 1 om det finns särskilda skäl.
Innan någon anställs skall domkapitlet yttra sig över de behöriga sökandena utifrån de särskilda krav som befattningen ställer.	Innan någon anställs skall domkapitlet yttra sig över de behöriga sökandena utifrån de särskilda krav som befattningen ställer.
56 kap.	56 kap.
27 § I 8–10 §§ <i>datalagen (1973:289) regleras den registeransvariga personens skyldigheter i fråga om att utreda, rätta och komplettera personuppgifter i personregister som förs med hjälp av automatisk databehandling och i fråga om att ge en enskild person upplysningar om vad som förekommer om honom eller henne i ett</i>	

<p><i>sådant register. Dessa bestämmelser kompletteras av det som föreskrivs i 28–30 §§ nedan.</i></p> <p>28 § Om en registrerad person har begärt rättelse <i>eller komplettering</i> men någon sådan inte blir gjord, skall det fattas ett skriftligt beslut om avslag, om han eller hon begär det. I beslutet skall anges varför en rättelse <i>eller komplettering</i> inte kan ske och hur beslutet kan överklagas.</p> <p>29 § Om en <i>begäran</i> om <i>underrättelse</i> enligt 10 § <i>datalagen</i> avslås skall det fattas ett skriftligt beslut om avslag, om den enskilda personen begär det. I beslutet skall anges varför de begärda upplysningarna inte behöver ges och hur beslutet kan överklagas.</p> <p>30 § Ett beslut om avslag enligt 28 och 29 §§ som har fattas hos en församling eller en samfällighet får överklagas hos domkapitlet. Domkapitlets beslut i sådana ärenden får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Övriga beslut enligt 28 och 29 §§ får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Nämndens beslut får inte överklagas.</p> <p>31 § I fråga om anteckningar i sådana ministerialböcker som inte förs med hjälp av automatisk databehandling skall 28 och 30 §§ tillämpas på motsvarande sätt.</p>	<p>27 § Om en registrerad person har begärt rättelse <i>enligt 28 § personuppgiftslagen ((1998:204))</i> men någon sådan inte blir gjord, skall det fattas ett skriftligt beslut om avslag, om han eller hon begär det. I beslutet skall anges varför en rättelse inte kan ske och hur beslutet kan överklagas.</p> <p>28 § Om en <i>ansökan</i> om <i>information</i> enligt 26 § <i>personuppgiftslagen ((1998:204))</i> avslås skall det fattas ett skriftligt beslut om avslag, om den enskilda personen begär det. I beslutet skall anges varför de begärda upplysningarna inte behöver ges och hur beslutet kan överklagas.</p> <p>29 § Ett beslut om avslag enligt 27 och 28 §§ som har fattas hos en församling eller en samfällighet får överklagas hos domkapitlet. Domkapitlets beslut i sådana ärenden får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Övriga beslut enligt 27 och 28 §§ får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Nämndens beslut får inte överklagas.</p> <p>30 § I fråga om anteckningar i sådana ministerialböcker som inte förs med hjälp av automatisk databehandling skall 27-29 §§ tillämpas på motsvarande sätt.</p> <hr/> <p><i>Dessa bestämmelser träder i kraft den 1 oktober 2001.</i></p>
---	---

2 Ändring i bestämmelserna om behörighetsprövning för pastorsadjunkter

2.1 Bakgrund

Frågan om behörighetsprövning av pastorsadjunkter diskuterades vid Kyrkomötet 2000 med anledning av en motion.

Tillsyns- och uppdragsutskottet noterade i sitt betänkande Behörighetsprövning av pastorsadjunkter, TU 2000:9, att det råder oklarhet om vad kyrkoordningens bestämmelser innebär när det gäller frågan om en pastorsadjunkt skall kunna söka anställning som avser tiden efter utgången av pastorsadjunktsåret redan innan detta har löpt ut. Utskottet fann det angeläget att pastorsadjunkterna, i likhet med vad som hade gällt före relationsändringen, skall kunna att söka anställning även om de inte har fullgjort det år som krävs förrän vid tillträdet av tjänsten.

Vid tidpunkten för utskottets behandling förelåg ett ärende hos Svenska kyrkans överklagandenämnd avseende behörighet för en sökande till en kyrkoherdetjänst, vilket kunde tänkas bli vägledande också för pastorsadjunkterna eftersom bestämmelserna var likartade. Utskottet uttalade som sin mening att om nämndens avgörande skulle innebära en annan tillämpning än den av utskottet förordade, borde Kyrkostyrelsen lägga fram förslag om ändring av kyrkoordningen för Kyrkomötet. Utskottet hemställde att detta skulle ges Kyrkostyrelsen till känna och Kyrkomötet beslutade att bifalla utskottets hemställan.

2.1.1 Överklagandenämndens avgörande

När Kyrkomötet under höstsessionen 2000 fattade sitt beslut, hade Överklagandenämnden avgjort det aktuella ärendet (Överklagandenämndens avgörande den 23 maj 2000, dnr ÖN 4-2000). Enligt nämndens beslut bör - i avsaknad av uttryckliga bestämmelser om vad som skall gälla - behörighetsprövningen för en sökande till en kyrkoherdetjänst grundas på förhållanden som är konstaterbara i ansökningshandlingarna, dvs. i praktiken de förhållanden som råder vid ansökningstidens utgång. Som skäl för sitt ställningstagande återopade nämnden främst rättssäkerhetsskäl och uttalanden i kyrkoordningens förarbeten om att någon ändring i förhållande till tidigare gällande ordning inte varit avsedd.

2.2 Överväganden och förslag

Kyrkostyrelsens förslag: Bestämmelsen i 34 kap. 10 § kyrkoordningen ändras så att också den som kan antas ha fullgjort pastorsadjunktsåret senast vid tillträdet av en anställning som komminister, kontraktsadjunkt eller stiftsadjunkt, skall kunna förklaras behörig till anställningen.

Skälen för Kyrkostyrelsens förslag: Eftersom bestämmelserna om behörighet till en anställning som kyrkoherde i nu aktuellt avseende motsvarar bestämmelserna om behörighet till en anställning som komminister, kontraktsadjunkt eller stiftsadjunkt, innebär Överklagandenämndens beslut att även den som söker någon av de sistnämnda anställningarna bedöms efter de förhållanden som råder vid ansökningstidens utgång. Det betyder att pastorsadjunktsåret skall vara fullgjort för att en pastorsadjunkt skall kunna förklaras behörig till den sökta anställningen, om inte domkapitlet i det enskilda fallet medger undantag från behörighetsvillkoret.

Det finns alltså skäl för att anpassa behörighetsprövningen i enlighet med Kyrkomötets önskemål och därigenom skapa en enhetlig bedömningsgrund för samtliga stift. Kyrkostyrelsen föreslår därför att 34 kap. 10 § kyrkoordningen ändras så att sökanden skall kunna förklaras behörig om det grundläggande villkoret om en fullgjord ettårig anställning som pastorsadjunkt kan antas vara uppfyllt vid tidpunkten för tillträdet av den sökta anställningen.

3 Ändringar i bestämmelserna om kyrkobokföring och andra register

3.1 Bakgrund

Personuppgiftslagen (SFS 1998:204) trädde i kraft den 24 oktober 1998. Den ersatte datalagen (1973:289). Datalagen har dock fortsatt att gälla övergångsvis för sådan behandling av personuppgifter som har påbörjats före den 24 oktober 1998 och där ändamålet med behandlingen har varit oförändrat. Även föreskrifter som har meddelats med stöd av datalagen har fortsatt att gälla övergångsvis, t.ex. Datainspektionens föreskrifter för församlingsregister och ministerialböcker i Svenska kyrkans verksamhet (DIFS 1995:3).

De register som räknas upp i 56 kap. 1 § kyrkoordningen är samtliga sådana som fanns redan före den 24 oktober 1998. Svenska kyrkans centralstyrelse framförde i sin skrivelse till 1999 års kyrkomöte med förslag till kyrkoordning (CsSkr 1999:3), som sin uppfattning att kyrkans register torde vara sådana att de skulle fortsätta att omfattas av datalagen och äldre föreskrifter även efter relationsändringen. Att så var fallet bekräftades senare av Datainspektionen.

3.2 Överväganden och förslag

Kyrkostyrelsens förslag: Bestämmelsen i 56 kap. 27 § kyrkoordningen om den registeransvariges skyldigheter enligt datalagen upphävs. Hänvisningen i 56 kap. 29 § kyrkoordningen till datalagens föreskrift om registerutdrag, ändras till att avse motsvarande bestämmelse i personuppgiftslagen. Sistnämnda bestämmelse och 56 kap. 28 § kyrkoordningen anpassas språkligt till lagens terminologi.

Skälen för Kyrkostyrelsens förslag: Övergångstiden för datalagens och de äldre föreskrifternas tillämpning löper ut den 30 september 2001. Därefter gäller enbart personuppgiftslagen. Det är därför nödvändigt att anpassa kyrkoordningens bestämmelser om dataregister till personuppgiftslagens ikraftträdande. Vi föreslår som ett led i detta att bestämmelsen i 56 kap. 27 § kyrkoordningen, som hänvisar till den registeransvariges skyldigheter enligt datalagen, upphävs. Någon motsvarande bestämmelse som i stället hänvisar till personuppgiftslagen kan inte anses nödvändig. En sådan bestämmelse skulle även kunna vara missvisande eftersom lagen innehåller betydligt fler skyldigheter för den som är personuppgiftsansvarig än som är aktuella i detta sammanhang. För alla som behandlar personuppgifter i register gäller förstås lagen i sin helhet.

I stället kan de efterföljande bestämmelserna om att det skall fattas skriftliga beslut om avslag lämpligen kompletteras med hänvisningar till personuppgiftslagen. Vi föreslår därför att nuvarande 56 kap. 28 och 29 §§ kyrkoordningen ändras så att där

hänvisas till personuppgiftslagen i stället för till datalagen. Vidare bör terminologin i de aktuella bestämmelserna anpassas till personuppgiftslagen.

Några ytterligare ändringar i kyrkoordningen till följd av att personuppgiftslagen blir tillämplig på kyrkans register är enligt vår mening inte nödvändiga för närvarande. Det kan dock nämnas i sammanhanget att Kyrkostyrelsen avser att göra en allmän översyn av de register som förs inom Svenska kyrkan på nationell nivå, där frågor om bl.a. ändamål, registeransvar, informationsskyldighet m.m. kommer att belysas utifrån de krav som personuppgiftslagen ställer. Det är också troligt att samråd kommer att ske med Datainspektionen för att få klarhet i vissa tolkningsfrågor. I den mån den översynen visar på ytterligare behov av korrigeringar i kyrkoordningen, avser Kyrkostyrelsen att återkomma till Kyrkomötet om detta.

4 Kommentarer till ändringarna

4.1 Förslaget till ändringar i kyrkoordningen

34 kap.

10 §

Ändringen motiveras i avsnitt 3.

56 kap.

27 §

Motsvaras av den tidigare 28 § förutom att terminologin har ändrats i överensstämmelse med personuppgiftslagen och att det i förtydligande syfte har lagts till en uttrycklig hänvisning till samma lag.

28 §

Motsvaras av den tidigare 29 § frånsett att hänvisningen till datalagen har ersatts av en hänvisning till motsvarande bestämmelse i personuppgiftslagen (om s.k. registerutdrag) och att det även här har gjorts en justering till de begrepp som används i personuppgiftslagen.

29 och 30 §§

Motsvaras delvis av de tidigare 30 och 31 §§ med de följdändringar som krävs p.g.a. ändrad paragrafnumrering. När det gäller anteckningar i *manuellt* förda ministerialböcker som regleras i den nya 30 §, görs hänvisning till såväl rättelse- som informationsbestämmelsen i nya 27 och 28 §§, detta eftersom personuppgiftslagen till skillnad från datalagen gäller även manuell behandling av personuppgifter i de nu aktuella avseendena.

Ikraftträdande

De nu aktuella ändringarna i kyrkoordningen bör träda i kraft så snart som möjligt, förslagsvis den 1 oktober 2001.

Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll

Utdrag ur Kyrkostyrelsens protokoll fört vid sammanträde den 28 februari–1 mars 2001.

Närvarande: Ärkebiskop KG Hammar, ordförande, ledamöterna Levi Bergström, Birgitta Ericsson Löfgren, Curt Forsbring, Christina Hjertén, Britt Louise Agrell, Birgith Wiklund Molberg, Bengt Linvall, Margarethe Isberg, Marianne Kronberg och Britas Lennart Eriksson samt tjänstgörande ersättarna Anders Reinholdsson, Marianne Rosenkvist, Anna Lundblad Mårtensson och BoLennart Anbäcken.

Föredragande: Rättschefen Lars Friedner

Kyrkostyrelsen beslöt

att till Kyrkomötet avge skrivelsen 2001:10 Behörighetsprövning av pastorsadjunkter m.m.